AUTHOR:

ARRIANUS, FLAVIUS

TITLE:

ARRIANI NICOMEDIENSIS...

PLACE:

LIPSIAE

DATE:

1829

Master Negative #
92-80825-3

COLUMBIA UNIVERSITY LIBRARIES
PRESERVATION DEPARTMENT

BIBLIOGRAPHIC MICROFORM TARGET

Original Material as Filmed - Existing Bibliographic Record

Anabasis 1829

Arrianus, Flavius.

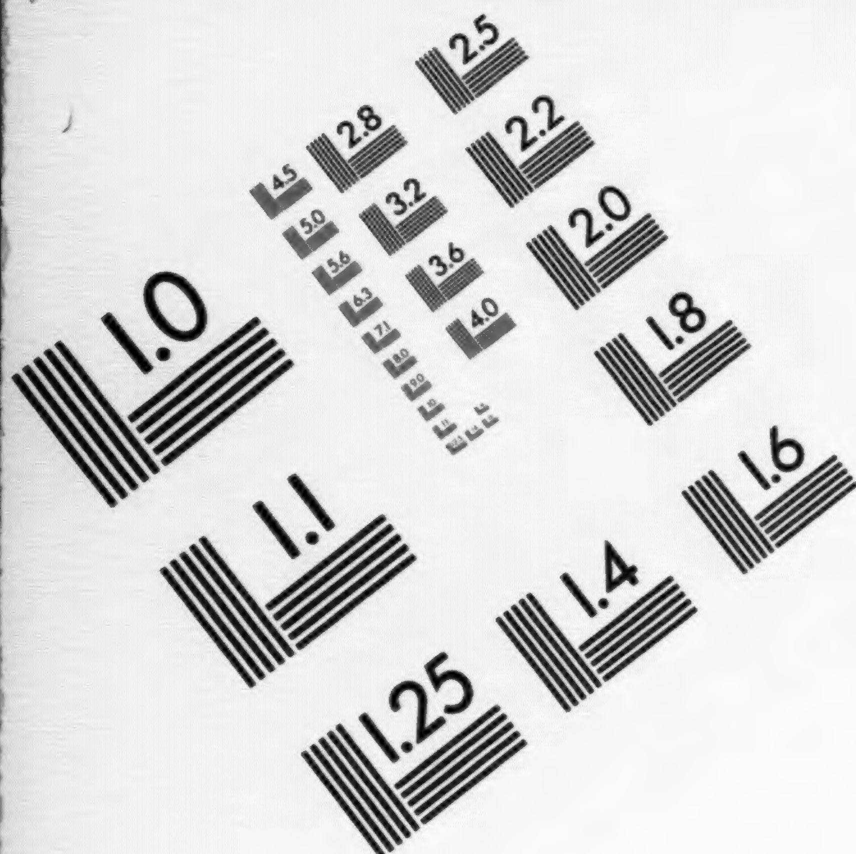
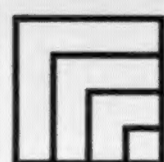
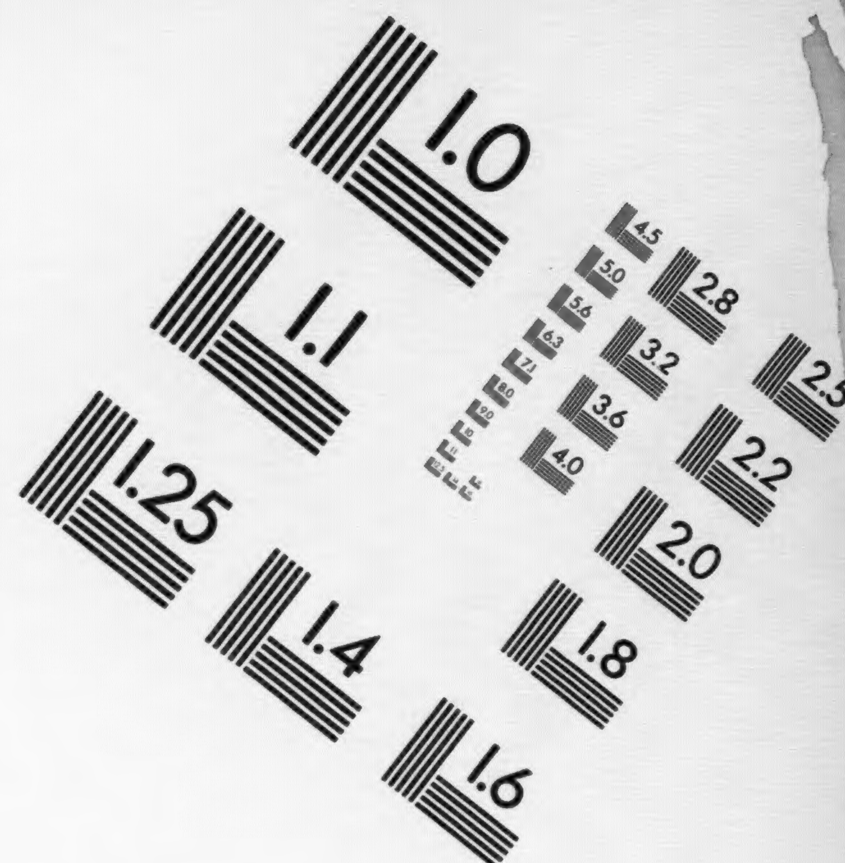
Arriani Nicomediensis Expeditio Alexandri, ad optimorum librorum fidem accurate edita. Ed. stereotypa. Lipsiae, Typis C. Tauchnitii, 1829.

368 p. 13 cm.

Restrictions on Use:

TECHNICAL MICROFORM DATA

FILM SIZE: 35 mm REDUCTION RATIO: 114
IMAGE PLACEMENT: IA (IIA) IB IIB
DATE FILMED: 8-27-93 INITIALS wdE
FILMED BY: RESEARCH PUBLICATIONS, INC WOODBRIDGE, CT

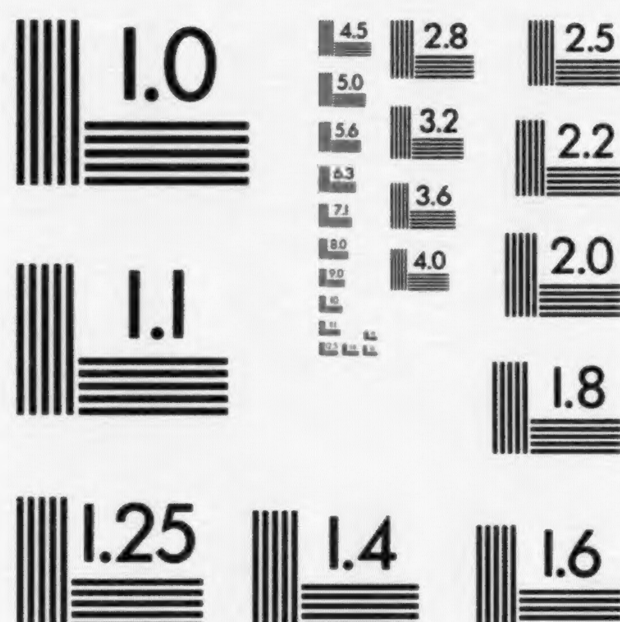

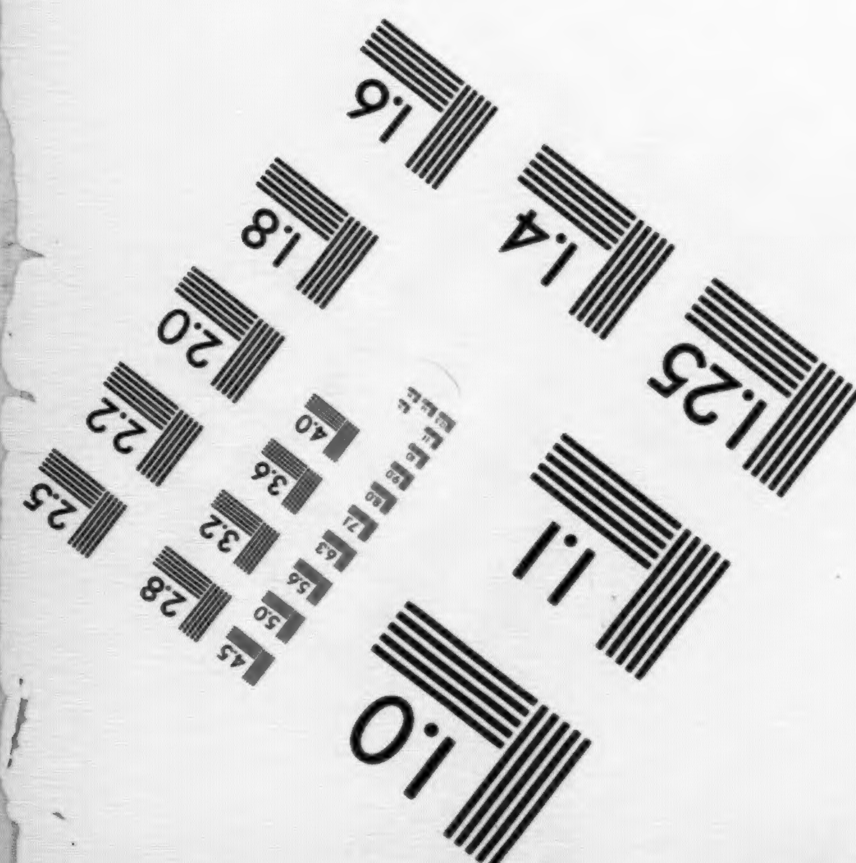
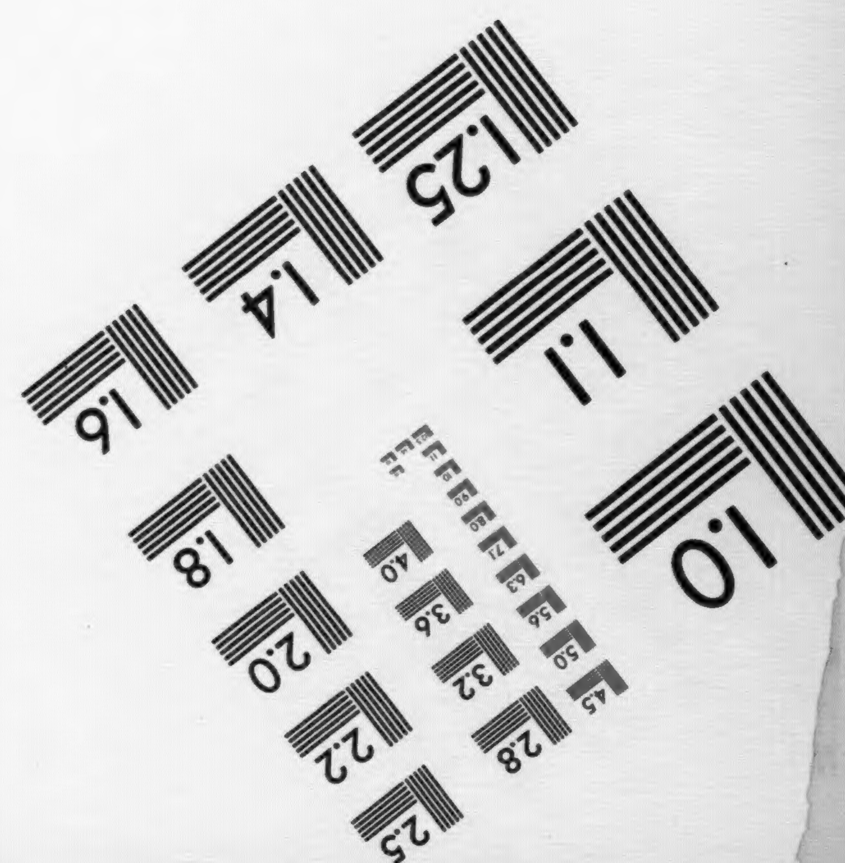
AIIM

Association for Information and Image Management

1100 Wayne Avenue, Suite 1100
Silver Spring, Maryland 20910
301/587-8202

MANUFACTURED TO AIIM STANDARDS
BY APPLIED IMAGE, INC.

Hic liber est meus

ARRIANI

NICOMEDIENSIS

EXPEDITIO ALEXANDRI

AD

OPTIMORUM LIBRORUM FIDEM

ACCURATE EDITA.

EDITIO STEREOTYPA.

LIPSIAE

SUMTIBUS ET TYPIS CAROLI TAUCHNITII.

1829.

Ladenpreis 7 Groschen.

ΑΡΡΙΑΝΟΥ

ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ.

Πτολεμαῖος ὁ Λάγου, καὶ Ἀριστόβουλος ὁ Ἀριστοβούλου, ὅσα μὲν ταυτὰ ἄμφω περὶ Ἀλεξάνδρου τοῦ Φιλίππου ξυνέγραψαν, ταῦτα ἐγὼ ὡς πάντη ἀληθῆ ἀναγράφω· ὅσα δὲ οὐ ταυτά, τούτων τὰ πιστότερα ἐμοὶ φαινόμενα καὶ ἅμα ἀξιαφηγητότερα ἐπιλεξάμενος. Ἄλλοι μὲν δὴ ἄλλα ὑπὲρ Ἀλεξάνδρου ἀνέγραψαν, οὐδ' ἔστιν ὑπὲρ ὅτου πλείονες, ἢ ἀξυμφωνότεροι ἐς ἀλλήλους· ἀλλ' ἐμοὶ Πτολεμαῖός τε καὶ Ἀριστόβουλος πιστότεροι ἔδοξαν ἐς τὴν ἀφήγησιν· ὁ μέν, ὅτι συνεστράτευσε βασιλεῖ Ἀλεξάνδρῳ, Ἀριστόβουλος, Πτολεμαῖος δέ, πρὸς τῷ ξυστρατεῦσαι, ὅτι καὶ αὐτῷ βασιλεῖ ὄντι αἰσχρότερον ἢ τῳ ἄλλῳ ψεύσασθαι ἦν· ἄμφω δέ, ὅτι τετελευτηκότος ἤδη Ἀλεξάνδρου ξυγγράφουσιν αὐτοῖς ἥτε ἀνάγκη καὶ ὁ μισθὸς τοῦ ἄλλως τι, ἢ ὡς συνηνέχθη, ξυγγράψαι ἀπῆν. Ἔστιν ἃ καὶ πρὸς ἄλλων ξυγγεγραμμένα, ὅτι καὶ αὐτὰ ἀξιαφήγητά τέ μοι ἔδοξε, καὶ οὐ πάντη

ἄπιστα, ὡς λεγόμενα μόνον ὑπὲρ Ἀλεξάνδρου, ἀνέ-
γραψα. Ὅστις δὲ θαυμάσεται, ἀνθ᾽ ὅτου ἐπὶ το-
σούτοις συγγραφεῦσι, καὶ ἐμοὶ ἐπὶ νοῦν ἦλθεν ἥδε
ἡ συγγραφὴ, τά τε ἐκείνων πάντα τις ἀναλεξάμενος,
καὶ τοῖςδε τοῖς ἡμετέροις ἐντυχὼν, οὕτω θαυμαζέτω.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

I. Λέγεται δὴ Φίλιππον τελευτῆσαι ἐπὶ ἄρχοντος
Πυθοδήμου Ἀθήνησι· παραλαβόντα δὲ τὴν βασι-
λείαν Ἀλέξανδρον, παῖδα ὄντα Φιλίππου, ἐς Πελο-
πόννησον παρελθεῖν· εἶναι δὲ τότε ἀμφὶ τὰ εἴκοσιν
ἔτη Ἀλέξανδρον· ἐνταῦθα ξυναγαγόντα τοὺς Ἕλλη-
νας, ὅσοι ἐντὸς Πελοποννήσου ἦσαν, αἰτεῖν παρ᾽ αὐ-
τῶν τὴν ἡγεμονίαν τῆς ἐπὶ τοὺς Πέρσας στρατείας,
ἥντινα Φιλίππῳ ἤδη ἐδίδοσαν· καὶ αἰτήσαντα λα-
βεῖν παρ᾽ ἑκάστων, πλὴν Λακεδαιμονίων· Λακεδαι-
μονίους δὲ ἀποκρίνασθαι, μὴ εἶναι σφίσι πάτριον,
ἀκολουθεῖν ἄλλοις, ἀλλ᾽ αὐτοὺς ἄλλων ἐξηγεῖσθαι.
Νεωτερίσαι δὲ ἄττα καὶ τῶν Ἀθηναίων τὴν πόλιν·
ἀλλὰ Ἀθηναίους γε, τῇ πρώτῃ ἐφόδῳ τοῦ Ἀλεξάν-
δρου ἐκπλαγέντας, καὶ πλείονα ἔτι τῶν Φιλίππῳ
δοθέντων Ἀλεξάνδρῳ εἰς τιμὴν ξυγχωρῆσαι. Ἐπα-
νελθόντα δὲ ἐς Μακεδονίαν, ἐν παρασκευῇ εἶναι τοῦ
ἐς τὴν Ἀσίαν στόλου· ἅμα δὲ τῷ ἦρι ἐλαύνειν ἐπὶ
Θράκης, ἐς Τριβαλλοὺς καὶ Ἰλλυριοὺς, ὅτι νεωτερί-
ζειν ἐπύθετο Ἰλλυριούς τε καὶ Τριβαλλοὺς, καὶ ἅμα
ὁμόρους ὄντας οὐκ ἐδόκει ὑπολείπεσθαι, ὅτι μὴ

πάντη ταπεινωθέντας, [οὕτω] μακρὰν ἀπὸ τῆς οἰ-
κείας στελλόμενον. ὁρμηθέντα δὴ ἐξ Ἀμφιπόλεως
ἐμβαλεῖν ἐς Θράκην, τὴν τῶν αὐτονόμων καλουμένων
Θρακῶν, Φιλίππους πόλιν ἐν ἀριστερᾷ ἔχοντα, καὶ
τὸν Ὄρβηλον τὸ ὄρος. Διαβὰς δὲ τὸν Νέσον πο-
ταμὸν, λέγουσιν ὅτι δεκαταῖος ἀφίκετο ἐπὶ τὸ ὄρος
τὸν Αἷμον. Καὶ ἐνταῦθα ἀπήντων αὐτῷ κατὰ τὰ
στενὰ τῆς ἀνόδου τῆς ἐπὶ τὸ ὄρος, τῶν τε ἐμπόρων
πολλοὶ ὡπλισμένοι, καὶ οἱ Θρᾷκες οἱ αὐτόνομοι, πα-
ρεσκευασμένοι εἴργειν τοῦ πρόσω, κατειληφότες τὴν
ἄκραν τοῦ Αἵμου, τὸν στόλον, παρ᾽ ὃν ἦν τῷ στρα-
τεύματι ἡ πάροδος. Ξυναγαγόντες δὲ ἁμάξας, καὶ
προβαλόμενοι πρὸ σφῶν, ἅμα μὲν χάρακι ἐχρῶντο
ταῖς ἁμάξαις, εἰς τὸ ἀπομάχεσθαι ἀπ᾽ αὐτῶν, εἰ
βιάζοιντο· ἅμα δὲ ἐν νῷ εἶχον ἐπαφιέναι ἀνιοῦσιν,
ᾗ ἀποτομώτατον τοῦ ὄρους, ἐπὶ τὴν φάλαγγα τῶν
Μακεδόνων τὰς ἁμάξας. Γνώμην δὲ πεποίηντο, ὅτι
ὅσῳ πρανοτέρᾳ τῇ φάλαγγι καταφερόμεναι συμμί-
ξουσιν αἱ ἅμαξαι, τοσῷδε μᾶλλόν τι διασκεδάσουσιν
αὐτὴν βίᾳ ἐμπεσοῦσαι. Ἀλεξάνδρῳ δὲ βουλὴ γίγνε-
ται, ὅπως ἀσφαλέστατα ὑπερβάλῃ τὸ ὄρος, καὶ
ἐπειδὴ ἐδόκει διακινδυνευτέα (οὐ γὰρ εἶναι ἄλλῃ τὴν
πάροδον) παραγγέλλει τοῖς ὁπλίταις, ὁπότε καταφέ-
ροιντο κατὰ τοῦ ὀρθίου αἱ ἅμαξαι, ὅσοις μὲν ὁδὸς
πλατεῖα οὖσα παρέχοι λῦσαι τὴν τάξιν, τούτους δὲ
διαχωρῆσαι, ὡς δι᾽ αὐτῶν ἐμπεσεῖν τὰς ἁμάξας· ὅσοι
δὲ περικαταλαμβάνοιντο, ξυννεύσαντας, τοὺς δὲ καὶ
πεσόντας ἐς γῆν, συγκλεῖσαι ἐς ἀκριβὲς τὰς ἀσπί-
δας, τοῦ κατ᾽ αὐτῶν φερομένας τὰς ἁμάξας, καὶ τῇ

ῥύμῃ κατὰ τὸ εἰκὸς ὑπερπηδώσας, ἀβλαβῶς ἐπελ-
θεῖν. καὶ οὕτω ξυνέβη, ὅπως παρῄνεσέ τε Ἀλέξαν-
δρος, καὶ εἴκασεν. οἱ μὲν γὰρ διέσχον τὴν φάλαγγα,
αἱ δὲ ὑπὲρ τῶν ἀσπίδων ἐπικυλισθεῖσαι ὀλίγα ἔβλα-
ψαν· ἀπέθανε δὲ οὐδεὶς ὑπὸ ταῖς ἁμάξαις. Ἔνθα
δὴ οἱ Μακεδόνες, θαρσήσαντες, ὅτι ἀβλαβεῖς αὐ-
τοῖς, ἃς μάλιστα ἐδεδίεσαν, αἱ ἅμαξαι ἐγένοντο, σὺν
βοῇ ἐς τοὺς Θρᾶκας ἐνέβαλον. Ἀλέξανδρος δὲ τοὺς
τοξότας μὲν ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ κέρως, πρὸ τῆς ἄλλης
φάλαγγος, ὅτι ταύτῃ εὐπορώτερα ἦν, ἐλθεῖν ἐκέλευ-
σε, καὶ ἐκτοξεύειν ἐς τοὺς Θρᾶκας, ὅπη προσφέ-
ροιντο· αὐτὸς δὲ ἀναλαβὼν τὸ ἄγημα, καὶ τοὺς
ὑπασπιστὰς, καὶ τοὺς Ἀγριάνας, κατὰ τὸ εὐώνυμον
ἦγεν. Ἔνθα δὴ οἱ τοξόται βάλλοντες τοὺς προ-
εκθέοντας τῶν Θρακῶν ἀνέστελλον· καὶ ἡ φάλαγξ
προσμίξασα, οὐ χαλεπῶς ἐξέωσεν ἐκ τῆς χώρας ἀν-
θρώπους ψιλοὺς καὶ κακῶς ὡπλισμένους βαρβάρους·
ὥστε Ἀλέξανδρον ἐκ τοῦ εὐωνύμου ἐπάγοντα οὐκέτι
ἐδέξαντο, ἀλλὰ ῥίψαντες ὡς ἑκάστοις προὐχώρει τὰ
ὅπλα, κατὰ τοῦ ὄρους ἔφυγον. Καὶ ἀπέθανον μὲν
αὐτῶν ἐς χιλίους καὶ πεντακοσίους, ζῶντες δὲ ἄνδρες
μὲν ὀλίγοι ἐλήφθησαν, δι' ὠκύτητα, καὶ τῆς χώρας
ἐμπειρίαν· γυναῖκες δὲ ὅσαι ξυνείποντο αὐτοῖς, ἑά-
λωσαν πᾶσαι· καὶ τὰ παιδάρια, καὶ ἡ λεία πᾶσα
ἑάλω.

II. Ἀλέξανδρος δὲ τὴν μὲν λείαν ὀπίσω ἀπέπεμ-
ψεν ἐς τὰς πόλεις τὰς ἐπὶ θαλάσσῃ, Λυσανίᾳ καὶ
Φιλώτᾳ παραδοὺς διατίθεσθαι· αὐτὸς δὲ τὸ ἄκρον
ὑπερβαλὼν, προῄει διὰ τοῦ Αἵμου ἐς Τριβαλλοὺς,

καὶ ἀφικνεῖται ἐπὶ τὸν Λύγινον ποταμόν· ἀπέχει
δὲ οὗτος ἀπὸ τοῦ Ἴστρου ὡς ἐπὶ τὸν Αἷμον ἰόντι,
σταθμοὺς τρεῖς. Σύρμος δὲ ὁ τῶν Τριβαλλῶν βα-
σιλεὺς, ἐκ πολλοῦ πυνθανόμενος τοῦ Ἀλεξάνδρου
τὸν στόλον, γυναῖκας μὲν καὶ παῖδας τῶν Τριβαλ-
λῶν προὔπεμψεν ἐπὶ τὸν Ἴστρον, διαβαίνειν κελεύσας
τὸν ποταμὸν ἐς νῆσόν τινα τῶν ἐν τῷ Ἴστρῳ. Πεύκη
ὄνομα τῇ νήσῳ ἐστίν. ἐς ταύτην δὲ τὴν νῆσον καὶ
οἱ Θρᾶκες οἱ πρόσχωροι τοῖς Τριβαλλοῖς, προσάγον-
τος Ἀλεξάνδρου, συμπεφευγότες ἦσαν. Καὶ αὐτὸς
ὁ Σύρμος ἐς ταύτην ξυμπεφεύγει ξὺν τοῖς ἀμφ' αὐ-
τόν. Τὸ δὲ πολὺ πλῆθος τῶν Τριβαλλῶν ἔφυγεν
ὀπίσω ἐπὶ τὸν ποταμὸν, ἔνθεν περ τῇ προτεραίᾳ
ὡρμήθη Ἀλέξανδρος. Ὡς δὲ ἔμαθεν αὐτῶν τὴν ὁρ-
μὴν, καὶ αὐτὸς ὑποστρέψας τὸ ἔμπαλιν, ἐπὶ τοὺς
Τριβαλλοὺς ἦγε, καὶ καταλαμβάνει καταστρατοπε-
δεύοντας ἤδη, καὶ οἱ μὲν καταληφθέντες πρὸς τῷ
νάπει τῷ παρὰ τὸν ποταμὸν παρετάσσοντο. Ἀλέ-
ξανδρος δὲ καὶ αὐτὸς τὴν μὲν φάλαγγα ἐς βάθος
ἐκτάξας ἐπῆγε· τοὺς δὲ τοξότας καὶ τοὺς σφενδονή-
τας προεκθέοντας ἐκέλευσεν ἐκτοξεύειν τε καὶ σφεν-
δονᾷν ἐς τοὺς βαρβάρους, εἴπως προκαλέσαιτο αὐ-
τοὺς ἐς τὰ ψιλὰ ἐκ τοῦ νάπους. Οἱ δὲ, ὡς ἐντὸς
βέλους ἐγένοντο, παιόμενοι ἐξέθεον ἐπὶ τοὺς τοξό-
τας, ὅπως ἐς χεῖρας ξυμμίξειαν γυμνοῖς οὖσι τοῖς το-
ξόταις. Ἀλέξανδρος δὲ ὡς προήγαγεν αὐτοὺς ἐκ τῆς
νάπης ἔξω, Φιλώταν μὲν, ἀναλαβόντα τοὺς ἐκ τῆς
ἄνωθεν Μακεδονίας ἱππέας, προσέταξεν ἐμβάλλειν
κατὰ τὸ κέρας τὸ δεξιὸν, ᾗπερ μάλιστα προὔκε-

χωρήκεσαν ἐν τῇ ἐκδρομῇ· Ἡρακλείδην δὲ καὶ Σώπολιν, τοὺς ἐκ Βοττιαίας τε καὶ Ἀμφιπόλεως ἱππέας, κατὰ τὸ εὐώνυμον κέρας ἐπάγειν ἔταξε· τὴν δὲ φάλαγγα τῶν πεζῶν, καὶ τὴν ἄλλην ἵππον, πρὸ τῆς φάλαγγος παρατείνας, κατὰ μέσους ἐπῆγε· καὶ ἔςτε μὲν ἀκροβολισμὸς παρ' ἑκατέρων ἦν, οἱ Τριβαλλοὶ οὐ μεῖον εἶχον· ὡς δὲ ἥ τε φάλαγξ πυκνὴ ἐνέβαλλεν ἐς αὐτοὺς ἐῤῥωμένως, καὶ οἱ ἱππεῖς οὐκ ἀκοντισμῷ ἔτι ἀλλ' αὐτοῖς ὠθοῦντες τοῖς ἵπποις, ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ προσέπιπτον, τότε δὴ ἐτράπησαν διὰ τοῦ νάπους ἐς τὸν ποταμόν. Καὶ ἀποθνήσκουσι μὲν τρισχίλιοι ἐν τῇ φυγῇ, ζῶντες δὲ ὀλίγοι καὶ τούτων ἐλήφθησαν, ὅτι ὕλη τε δασεῖα πρὸ τοῦ ποταμοῦ ἦν, καὶ νὺξ ἐπιγενομένη τὴν ἀκρίβειαν τῆς διώξεως ἀφείλετο τοὺς Μακεδόνας. Αὐτῶν δὲ τῶν Μακεδόνων τελευτῆσαι λέγει Πτολεμαῖος ἱππέας μὲν ἕνδεκα, πεζοὺς δὲ ἀμφὶ τοὺς τεσσαράκοντα.

III. Ἀπὸ δὲ τῆς μάχης τριταῖος ἀφικνεῖται Ἀλέξανδρος ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὸν Ἴστρον, ποταμῶν τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπην μέγιστον ὄντα, καὶ πλείστην γῆν ἐπερχόμενον, καὶ ἔθνη μαχιμώτατα ἀπείργοντα. τὰ μὲν πολλὰ Κελτικὰ, ὅθεν γε καὶ αἱ πηγαὶ αὐτῷ ἀνίσχουσιν· ὧν τελευταίους Κουάδους καὶ Μαρκομάνους· ἐπὶ δὲ Σαυροματῶν μοῖραν, Ἰάζυγας· ἐπὶ δὲ Γέτας τοὺς ἀπαθανατίζοντας· ἐπὶ δὲ Σαυρομάτας, τοὺς πολλούς· ἐπὶ δὲ Σκύθας, ἔς τε ἐπὶ τὰς ἐκβολὰς, ἵνα ἐκδιδοῖ κατὰ πέντε στόματα ἐς τὸν Εὔξεινον πόντον. Ἐνταῦθα καταλαμβάνει αὐτῷ ἡκούσας ναῦς μακρὰς ἐκ Βυζαντίου, διὰ τοῦ πόντου τοῦ

Εὐξείνου, κατὰ τὸν ποταμόν. Ταύτας ἐμπλήσας τοξοτῶν τε καὶ ὁπλιτῶν, τῇ νήσῳ ἐπέπλει, ἵνα οἱ Τριβαλλοί τε καὶ οἱ Θρᾷκες συμπεφευγότες ἦσαν· καὶ ἐπειρᾶτο βιάζεσθαι τὴν ἀπόβασιν. Οἱ δὲ βάρβαροι ἀπήντων ἐπὶ τὸν ποταμόν, ὅποι αἱ νῆες προσπίπτοιεν· αἱ δὲ, ὀλίγαι τε ἦσαν, καὶ ἡ στρατιὰ οὐ πολλὴ ἐπ' αὐτῶν· καὶ τῆς νήσου τὰ πολλὰ ἀπότομα ἐς προσβολὴν, καὶ τὸ ῥεῦμα τοῦ ποταμοῦ τὸ παρ' αὐτὴν, οἷα δὴ ἐς στενὸν συγκεκλεισμένον, ὀξὺ καὶ ἄπορον προσφέρεσθαι. Ἔνθα δὴ Ἀλέξανδρος ἀπαγαγὼν τὰς ναῦς, ἔγνω διαβαίνειν τὸν Ἴστρον, ἐπὶ τοὺς Γέτας τοὺς πέραν τοῦ Ἴστρου ᾠκισμένους· ὅτι τε συνειλεγμένους ἑώρα πολλοὺς ἐπὶ τῇ ὄχθῃ τοῦ Ἴστρου, ὡς εἴρξοντας, εἰ διαβαίνοι (ἦσαν γὰρ ἱππεῖς μὲν ἐς τετρακισχιλίους, πεζοὶ δὲ πλείους τῶν μυρίων) καὶ ἅμα πόθος ἔλαβεν αὐτὸν, ἐπέκεινα τοῦ Ἴστρου ἐλθεῖν. Τῶν μὲν δὴ νεῶν ἐπέβη αὐτός· τὰς δὲ διφθέρας, ὑφ' αἷς ἐσκήνουν, τῆς κάρφης πληρώσας, καὶ ὅσα μονόξυλα πλοῖα, ἐκ τῆς χώρας ξυναγαγὼν (ἦν δὲ καὶ τούτων εὐπορία πολλὴ, ὅτι τούτοις χρῶνται οἱ πρόσοικοι τῷ Ἴστρῳ ἐφ' ἁλιείᾳ τε τῇ ἐκ τοῦ Ἴστρου, καὶ εἴποτε παρ' ἀλλήλους ἀνὰ τὸν ποταμὸν στέλλοιντο, καὶ ἐλῃστεύοντο ἀπ' αὐτῶν οἱ πολλοί.) ταῦτα ὡς πλεῖστα ξυναγαγὼν, διεβίβαζεν ἐπ' αὐτῶν τῆς στρατιᾶς ὅσους δυνατὸν ἦν ἐν τῷ τοιῷδε τρόπῳ. Καὶ γίγνονται οἱ διαβάντες ἅμα Ἀλεξάνδρῳ, ἱππεῖς μὲν ἐς χιλίους καὶ πεντακοσίους, πεζοὶ δὲ ἐς τετρακισχιλίους.

IV. Διέβαλον δὲ τῆς νυκτὸς, ᾗ λήϊον ἦν σίτου

βαθύ. καὶ ταύτῃ μᾶλλόν τι ἔλαθον προσχόντες τῇ ὄχθῃ. Ὑπὸ δὲ τὴν ἕω Ἀλέξανδρος διὰ τοῦ ληΐου ἦγε, παραγγείλας τοῖς πεζοῖς, πλαγίαις ταῖς σαρίσσαις ἐπικλίνοντας τὸν σῖτον, οὕτω προάγειν ἐς τὰ οὐκ ἐργάσιμα. Οἱ δὲ ἱππεῖς, ἕς τε μὲν διὰ τοῦ ληΐου προῄει ἡ φάλαγξ, ἐφείποντο. Ὡς δὲ ἐκ τῶν ἐργασίμων ἐξήλασαν, τὴν μὲν ἵππον ἐπὶ τὸ δεξιὸν κέρας αὐτὸς Ἀλέξανδρος παρήγαγε, τὴν φάλαγγα δὲ ἐν πλαγίῳ Νικάνορα ἄγειν ἐκέλευσεν. Καὶ οἱ Γέται οὐδὲ τὴν πρώτην ἐμβολὴν τῶν ἱππέων ἐδέξαντο· παράδοξος μὲν γὰρ αὐτοῖς ἡ τόλμα ἐφάνη τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὅτι εὐμαρῶς οὕτω τὸν μέγιστον τῶν ποταμῶν διεβεβήκει ἐν μιᾷ νυκτὶ τὸν Ἴστρον, οὐ γεφυρώσας τὸν πόρον· φοβερὰ δὲ καὶ τῆς φάλαγγος ἡ ξύγκλεισις, βιαία δὲ ἡ τῶν ἱππέων ἐμβολή. Καὶ τὰ μὲν πρῶτα ἐς τὴν πόλιν καταφεύγουσιν, ἣ δὴ ἀπεῖχεν αὐτοῖς παρασάγγην [τοῦ Ἴστρου]· ὡς δὲ ἐπάγοντα εἶδον σπουδῇ Ἀλέξανδρον, τὴν μὲν φάλαγγα παρὰ τὸν ποταμόν, ὡς μὴ κυκλωθεῖέν πῃ οἱ πεζοὶ ἐνεδρευσάντων τῶν Γετῶν, τοὺς ἱππέας δὲ κατὰ μέτωπον, λείπουσιν αὖ καὶ τὴν πόλιν οἱ Γέται κακῶς τετειχισμένην, ἀναλαβόντες τῶν παιδαρίων καὶ τῶν γυναικῶν ἐπὶ τοὺς ἵππους ὅσα φέρειν οἱ ἵπποι ἠδύναντο· ἦν δὲ αὐτοῖς ἡ ὁρμὴ ὡς ποῤῥωτάτω ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ἐς τὰ ἔρημα. Ἀλέξανδρος δὲ τήν τε πόλιν λαμβάνει, καὶ τὴν λείαν πᾶσαν ὅσην οἱ Γέται ὑπελίποντο· καὶ τὴν μὲν λείαν Μελεάγρῳ καὶ Φιλίππῳ ἐπαναγαγεῖν δίδωσιν· αὐτὸς δὲ κατασκάψας τὴν πόλιν, θύει τε ἐπὶ τῇ ὄχθῃ τοῦ Ἴστρου Διὶ Σωτῆρι

καὶ Ἡρακλεῖ, καὶ αὐτῷ τῷ Ἴστρῳ, ὅτι οὐκ ἄπορος αὐτῷ ἐγένετο. Καὶ ἐπανάγει αὐτῆς ἡμέρας σώους σύμπαντας ἐπὶ τὸ στρατόπεδον. Ἐνταῦθα ἀφίκοντο πρέσβεις ὡς Ἀλέξανδρον, παρά τε τῶν ἄλλων ὅσα αὐτόνομα ἔθνη προσοικεῖ τῷ Ἴστρῳ, καὶ παρὰ Σύρμου τοῦ Τριβαλλῶν βασιλέως· καὶ παρὰ Κελτῶν δὲ τῶν ἐπὶ τῷ Ἰονίῳ κόλπῳ ᾠκισμένων ἧκον (μεγάλοι οἱ Κελτοὶ τὰ σώματα, καὶ μέγα ἐπὶ σφίσι φρονοῦντες) φιλίας δὲ πάντες τῆς Ἀλεξάνδρου ἐφιέμενοι ἥκειν ἔφασαν. Καὶ πᾶσιν ἔδωκε πίστεις Ἀλέξανδρος καὶ ἔλαβε· τοὺς Κελτοὺς δὲ καὶ ἤρετο, ὅ, τι μάλιστα δεδίττεται αὐτοὺς τῶν ἀνθρωπίνων, ἐλπίσας ὅτι μέγα ὄνομα τὸ αὐτοῦ καὶ ἐς Κελτοὺς καὶ ἔτι προσωτέρω ἥκει· καὶ ὅτι αὐτὸν μάλιστα πάντων δεδιέναι φήσουσι. Τῷ δὲ παρ' ἐλπίδα ξυνέβη τῶν Κελτῶν ἡ ἀπόκρισις· οἷα γὰρ πόῤῥω τε ᾠκισμένοι Ἀλεξάνδρου, καὶ χωρία δύσπορα οἰκοῦντες, καὶ Ἀλεξάνδρου ἐς ἄλλα τὴν ὁρμὴν ὁρῶντες, ἔφασαν δεδιέναι μήποτε ὁ οὐρανὸς αὐτοῖς ἐμπέσοι· καὶ τούτους φίλους τε ὀνομάσας καὶ ξυμμάχους ποιησάμενος, ὀπίσω ἀπέπεμψε, τοσοῦτον ὑπειπών, ὅτι ἀλαζόνες Κελτοί εἰσιν.

V. Αὐτὸς δὲ ἐπ' Ἀγριάνων καὶ Παιόνων προὐχώρει. Ἔνθα δὴ ἄγγελοι ἀφίκοντο αὐτῷ, Κλεῖτόν τε τὸν Βαρδύλεω ἀφεστάναι ἀγγέλλοντες, καὶ Γλαυκίαν προσκεχωρηκέναι αὐτῷ τὸν Ταυλαντίων βασιλέα. Οἱ δὲ καὶ τοὺς Αὐταριάτας ἐπιθήσεσθαι αὐτῷ κατὰ τὴν πορείαν ἐξήγγελλον. Ὧν δὴ ἕνεκα κατὰ σπουδὴν ἐδόκει ἀναζευγνύναι. Λάγγαρος δὲ ὁ τῶν Ἀγριάνων βασιλεύς, ὅ, τε μὲν καὶ Φιλίππου ζῶντος

ἀσπαζόμενος Ἀλέξανδρον δῆλος ἦν, καὶ ἰδίᾳ ἐπρέσ
βευσε παρ᾽ αὐτὸν, τότε δὲ παρῆν αὐτῷ μετὰ τῶν
ὑπασπιστῶν, ὅσους τε καλλίστους καὶ εὐοπλοτάτους
ἀμφ᾽ αὐτὸν εἶχε· καὶ ἐπειδὴ ἔμαθεν ὑπὲρ τῶν Αὐ
ταριατῶν πυνθανόμενον Ἀλέξανδρον, οἵ τινές τε κα
ὁπόσοι εἶεν, οὐκ ἔφη χρῆναι ἐν λόγῳ τίθεσθαι Αὐ
ταριάτας (εἶναι γὰρ ἀπολεμωτάτους τῶν ταύτῃ) καὶ
αὐτὸς ἐμβαλεῖν ἐς τὴν χώραν αὐτῶν, ὡς ἀμφὶ τὰ
σφέτερα μᾶλλόν τι ἔχοιεν. Καὶ κελεύσαντος Ἀλε-
ξάνδρου ἐσβάλλει ἐς αὐτοὺς· καὶ ἐμβαλὼν ἦγε κα
ἔφερε τὴν χώραν αὐτῶν. Αὐταριάται μὲν δὴ ἀμφὶ
τὰ αὐτῶν εἶχον. Λάγγαρος δὲ τά τε ἄλλα ἐτιμήθη
μεγάλως πρὸς Ἀλεξάνδρου καὶ δῶρα ἔλαβεν ὅσα μέ-
γιστα παρὰ βασιλεῖ τῷ Μακεδόνων νομίζεται· καὶ
τὴν ἀδελφὴν τοῦ Ἀλεξάνδρου Κύναν, καὶ ταύτην
ὡμολόγησε δώσειν αὐτῷ ἐς Πέλλαν ἀφικομένῳ Ἀλέ-
ξανδρος· ἀλλὰ Λάγγαρος μὲν ἐπανελθὼν οἴκαδε νόσῳ
ἐτελεύτησεν. Ἀλέξανδρος δὲ παρὰ τὸν Ἐριγόνα πο-
ταμὸν πορευόμενος, ἐς Πήλιον πόλιν ἐστέλλετο.
Ταύτην γὰρ κατειλήφει ὁ Κλεῖτος ὡς ὀχυρωτάτην
τῆς χώρας· καὶ πρὸς ταύτην ὡς ἧκεν Ἀλέξανδρος,
στρατοπεδεύσας πρὸς τῷ Ἐορδαϊκῷ ποταμῷ, τῇ ὑστε-
ραίᾳ ἐγνώκει προσβάλλειν τῷ τείχει. Οἱ δὲ ἀμφὶ
τὸν Κλεῖτον, τὰ κύκλῳ τῆς πόλεως ὄρη ὑπερδέξιά τε
ὄντα καὶ δασέα κατεῖχον, ὡς πάντοθεν ἐπιτίθεσθαι
τοῖς Μακεδόσιν, εἰ τῇ πόλει προσβάλοιεν. Γλαυ-
κίας δὲ αὐτῷ, ὁ τῶν Ταυλαντίων βασιλεὺς, οὔπω
παρῆν. Ἀλέξανδρος μὲν δὴ τῇ πόλει προσῆγεν, οἱ
δὲ πολέμιοι σφαγιασάμενοι παῖδας τρεῖς καὶ κόρας

ἴσας τὸν ἀριθμὸν καὶ κριοὺς μέλανας τρεῖς, ὥρμηντο
μὲν ὡς δεξόμενοι ἐς χεῖρας τοὺς Μακεδόνας. Ὁμοῦ δὲ
γενομένων ἐξέλιπον καίτοι καρτερὰ ὄντα τὰ κατειλημ-
μένα πρὸς σφῶν χωρία, ὥς τε καὶ τὰ σφάγια αὐτῶν
κατελήφθη ἔτι κείμενα. Ταύτῃ μὲν δὴ τῇ ἡμέρᾳ κατα-
κλείσας αὐτοὺς ἐς τὴν πόλιν, καὶ στρατοπεδευσάμε-
νος πρὸς τῷ τείχει, ἐγνώκει περιτειχισμῷ ἀποκλεῖσαι
αὐτούς· τῇ δὲ ὑστεραίᾳ παρῆν μετὰ πολλῆς δυνά-
μεως Γλαυκίας ὁ τῶν Ταυλαντίων βασιλεύς. Ἔνθα
δὴ Ἀλέξανδρος τὴν μὲν πόλιν ἀπέγνω ἑλεῖν ἂν ξὺν τῇ
παρούσῃ δυνάμει, πολλῶν μὲν ἐς αὐτὴν καὶ μαχίμων
ξυμπεφευγότων, πολλῶν δὲ ἅμα τῷ Γλαυκίᾳ προσ-
κεισομένων, εἰ αὐτὸς τῷ τείχει προσμάχοιτο. Φι-
λώταν δὲ, ἀναλαβόντα τῶν ἱππέων ὅσους ἐς προφυ-
λακὴν, καὶ τὰ ὑποζύγια τὰ ἐκ τοῦ στρατοπέδου, ἐς
ἐπισιτισμὸν ἔπεμπεν. Καὶ ὁ Γλαυκίας μαθὼν τὴν
ὁρμὴν τῶν ἀμφὶ Φιλώταν, ἐξελαύνει ἐπ᾽ αὐτοὺς, καὶ
καταλαμβάνει τὰ κύκλῳ ὄρη τοῦ πεδίου, ὅθεν οἱ ξὺν
Φιλώτᾳ ἐπισιτιεῖσθαι ἔμελλον. Ἀλέξανδρος δὲ, ἐπει-
δὴ ἀπηγγέλθη αὐτῷ ὅτι κινδυνεύουσιν οἵ τε ἱππεῖς
καὶ τὰ ὑποζύγια, εἰ νὺξ αὐτοὺς καταλήψεται, αὐτὸς
μὲν ἀναλαβὼν τούς τε ὑπασπιστὰς καὶ τοὺς τοξότας
καὶ τοὺς Ἀγριάνας καὶ ἱππεῖς ἐς τετρακοσίους ἐβοή-
θει σπουδῇ· τὸ δὲ ἄλλο στράτευμα πρὸς τῇ πόλει
ἀπέλιπεν, ὡς μὴ, ἀποχωρήσαντος παντὸς τοῦ στρα-
τοῦ, καὶ οἱ ἐκ τῆς πόλεως ἐπιδραμόντες τοῖς ἀμφὶ
Γλαυκίαν ξυμμίξειαν. Ἔνθα δὴ Γλαυκίας προσά-
γοντα Ἀλέξανδρον αἰσθόμενος, ἐκλείπει τὰ ὄρη· οἱ
δὲ ξὺν Φιλώτᾳ, ἀσφαλῶς ἐπὶ τὸ στρατόπεδον διεσώ-

θησαν. Ἐδόκουν δ' ἔτι τὸν Ἀλέξανδρον ἐν δυσχωρίᾳ ἀπειληφέναι οἱ ἀμφὶ τὸν Κλεῖτον καὶ Γλαυκίαν· τά τε γὰρ ὄρη τὰ ὑπερδέξια κατεῖχον πολλοῖς μὲν ἱππεῦσι, πολλοῖς δὲ ἀκοντισταῖς καὶ σφενδονήταις, καὶ ὁπλίταις δὲ οὐκ ὀλίγοις· καὶ οἱ ἐν τῇ πόλει κατειλημμένοι προσκείσεσθαι ἀπαλλαττομένοις ἔμελλον· τά τε χωρία, δι' ὧν ἡ πάροδος ἦν τῷ Ἀλεξάνδρῳ, στενὰ καὶ ὑλώδη ἐφαίνετο. Τῇ μὲν γὰρ πρὸς τοῦ ποταμοῦ ἀπειργόμενα, τῇ δὲ, ὄρος ὑπερύψηλον ἦν καὶ κρημνοὶ πρὸς τοῦ ὄρους· ὥστε οὐδὲ ἐπὶ τεσσάρων ἀσπίδων ἂν τῷ στρατεύματι ἡ πάροδος ἐγένετο.

VI. Ἔνθα δὴ ἐκτάσσει τὸν στρατὸν Ἀλέξανδρος ἕως ἑκατὸν καὶ εἴκοσι τὸ βάθος τῆς φάλαγγος. Ἐπὶ τὸ κέρας δὲ ἑκατέρωθεν διακοσίους ἱππεῖς ἐπιτάξας, παρήγγελλε σιγῇ ἔχειν, τὸ παραγγελλόμενον ὀξέως δεχομένους· καὶ τὰ μὲν πρῶτα ἐσήμανεν, ὀρθὰ ἀνατεῖναι τὰ δόρατα τοὺς ὁπλίτας, ἔπειτα ἀπὸ ξυνθήματος ἀποτεῖναι ἐς προβολὴν, καὶ νῦν μὲν ἐς τὸ δεξιὸν ἐγκλῖναι τῶν δοράτων τὴν σύγκλεισιν, αὖθις δὲ ἐπὶ τὰ ἀριστερά. Καὶ αὐτὴν δὲ τὴν φάλαγγα ἔς τε τὸ πρόσω ὀξέως ἐκίνησε, καὶ ἐπὶ τὰ κέρατα ἄλλοτε ἄλλῃ παρήγαγε. Καὶ οὕτω πολλὰς τάξεις τάξας τε καὶ μετακοσμήσας ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ, κατὰ τὸ εὐώνυμον, οἷον ἔμβολον ποιήσας τῆς φάλαγγος, ἐπῆγεν ἐπὶ τοὺς πολεμίους. Οἱ δὲ πάλαι μὲν ἐθαύμαζον, τήν τε ὀξύτητα ὁρῶντες καὶ τὸν κόσμον τῶν δρωμένων· τότε δὲ προσάγοντας ἤδη τοὺς ἀμφὶ Ἀλέξανδρον οὐκ ἐδέξαντο, ἀλλὰ λείπουσι τοὺς πρώτους λόφους. Ὁ δὲ καὶ ἐπαλαλάξαι ἐκέλευσε τοὺς Μα-

κεδόνας, καὶ τοῖς δόρασι δουπῆσαι τὰς ἀσπίδας· οἱ δὲ Ταυλάντιοι ἔτι μᾶλλον ἐκπλαγέντες πρὸς τῆς βοῆς, ὡς πρὸς τὴν πόλιν ἐπανήγαγον σπουδῇ τὸν στρατόν. Ἀλέξανδρος δὲ λόφον τινὰς κατέχοντας ἰδὼν οὐ πολλοὺς τῶν πολεμίων, παρ' ὃν αὐτῷ ἡ πάροδος ἐγίγνετο, παρήγγειλε τοῖς σωματοφύλαξι καὶ τοῖς ἀμφ' αὐτὸν ἑταίροις, ἀναλαβόντας τὰς ἀσπίδας ἀναβαίνειν ἐπὶ τοὺς ἵππους, καὶ ἐλαύνειν ἐπὶ τὸν γήλοφον· ἐκεῖσε δὲ ἐλθόντας, εἰ ὑπομένοιεν οἱ κατειληφότες τὸ χωρίον, τοὺς ἡμίσεας καταπηδῆσαι ἀπὸ τῶν ἵππων, καὶ ἀναμιχθέντας τοῖς ἱππεῦσι πεζοὺς μάχεσθαι. Οἱ δὲ πολέμιοι τὴν ὁρμὴν τὴν Ἀλεξάνδρου ἰδόντες, λείπουσι τὸν γήλοφον, καὶ παρεκκλίνουσιν ἐφ' ἑκάτερα τῶν ὀρῶν. Ἔνθα δὴ καταλαβὼν Ἀλέξανδρος τὸν γήλοφον, σὺν τοῖς ἑταίροις τούς τε Ἀγριάνας μεταπέμπεται, καὶ τοὺς τοξότας ὄντας ἐς δισχιλίους· τοὺς δὲ ὑπασπιστὰς διαβαίνειν τὸν ποταμὸν ἐκέλευσε, καὶ ἐπὶ τούτοις τὰς τάξεις τῶν Μακεδόνων· ὁπότε δὲ διαβάντες τύχοιεν, ἐπ' ἀσπίδα ἐκτάσσεσθαι, ὡς πυκνὴν εὐθὺς διαβάντων φαίνεσθαι τὴν φάλαγγα. Αὐτὸς δὲ ἐν προφυλακῇ ὢν, ἀπὸ τοῦ λόφου ἀφεώρα τῶν πολεμίων τὴν ὁρμήν. Οἱ δὲ ὁρῶντες διαβαίνουσαν τὴν δύναμιν κατὰ τὰ ὄρη ἀντεπήεσαν, ὡς τοῖς μετὰ Ἀλεξάνδρου ἐπιθησόμενοι τελευταίοις ἀποχωροῦσιν. Ὁ δὲ, πελαζόντων ἤδη, αὐτὸς ἐκθεῖ σὺν τοῖς ἀμφ' αὐτὸν, καὶ ἡ φάλαγξ, ὡς διὰ τοῦ ποταμοῦ ἐπιοῦσα, ἐπηλάλαξεν· οἱ δὲ πολέμιοι, πάντων ἐπὶ σφᾶς ἐλαυνόντων, ἐγκλίναντες ἔφευγον· καὶ ἐν τούτῳ ἐπῆγεν Ἀλέξανδρος

τούς τε Ἀγριάνας καὶ τοὺς τοξότας δρόμῳ, ὡς ἐπὶ τὸν ποταμόν. Καὶ πρῶτος μὲν αὐτὸς φθάσας διαβαίνει· τοῖς τελευταίοις δὲ ὡς εἶδεν ἐπικειμένους τοὺς πολεμίους, ἐπιστήσας ἐπὶ τῇ ὄχθῃ τὰς μηχανὰς, ἐξακοντίζειν ὡς ποῤῥωτάτω ἀπ᾽ αὐτῶν ἐκέλευσεν, ὅσα ἀπὸ μηχανῶν βέλη ἐξακοντίζεται· καὶ τοὺς τοξότας δὲ ἐκ μέσου τοῦ ποταμοῦ ἐκτοξεύειν, ἐπεσβάντας καὶ τούτους. Καὶ οἱ μὲν ἀμφὶ τὸν Γλαυκίαν εἴσω βέλους παρελθεῖν οὐκ ἐτόλμων· οἱ Μακεδόνες δὲ ἐν τούτῳ ἀσφαλῶς ἐπέρασαν τὸν ποταμὸν, ὥστε οὐδεὶς ἀπέθανεν ἐν τῇ ἀποχωρήσει αὐτῶν. Τρίτῃ δὲ ἀπ᾽ ἐκείνης ἡμέρᾳ καταμαθὼν Ἀλέξανδρος κακῶς αὐλιζομένους τοὺς ἀμφὶ Κλεῖτον καὶ Γλαυκίαν, καὶ οὔτε φυλακὰς ἐν τῇ τάξει αὐτοῖς φυλαττομένας, οὔτε χάρακα ἢ τάφρον προβεβλημένους (οἷα δὴ ξὺν φόβῳ ἀπηλλάχθαι οἰομένων Ἀλέξανδρον) ἐς μῆκος δὲ οὐκ ὠφέλιμον ἀποτεταγμένην αὐτοῖς τὴν τάξιν, ὑπὸ νύκτα ἔτι λαθὼν διαβαίνει τὸν ποταμὸν, τούς τε ὑπασπιστὰς ἅμα οἱ ἄγων, καὶ τοὺς Ἀγριάνας, καὶ τοὺς τοξότας, καὶ τὴν Περδίκκου καὶ Κοίνου τάξιν. Καὶ προσέτακτο μὲν ἀκολουθεῖν τὴν ἄλλην στρατιάν· ὡς δὲ καιρὸν εἶδεν εἰς ἐπίθεσιν, οὐ προσμείνας ὁμοῦ γενέσθαι πάντας, ἐφῆκε τοὺς τοξότας καὶ τοὺς Ἀγριάνας· οἱ δὲ, ἀπροσδόκητοί τε ἐπιπεσόντες, καὶ φάλαγγι κατὰ κέρας, ᾗπερ ἀσθενεστάτοις αὐτοῖς καρτερωτάτῃ ἐμβολῇ προσμίξειν ἔμελλον, τοὺς μὲν ἔτι ἐν ταῖς εὐναῖς κατέκτεινον, τοὺς δὲ φεύγοντας εὐμαρῶς ἀναιροῦντες· ὥς τε πολλοὶ μὲν αὐτοῦ ἐγκατελήφθησαν καὶ ἀπέθανον· πολλοὶ δὲ ἐν τῇ ἀποχω-

ρήσει ἀτάκτῳ καὶ φοβερᾷ γενομένῃ· οὐκ ὀλίγοι δὲ καὶ ζῶντες ἐλήφθησαν. Ἐγένετο δὲ ἡ δίωξις τοῖς μὲν ἀμφὶ Ἀλέξανδρον μέχρι πρὸς τὰ ὄρη τῶν Ταυλαντίων· ὅσοι δὲ καὶ ἀπέφυγον αὐτῶν, γυμνοὶ τῶν ὅπλων διεσώθησαν. Κλεῖτος δὲ ἐς τὴν πόλιν τὸ πρῶτον καταφυγὼν, ἐμπρήσας τὴν πόλιν, ἀπηλλάγη παρὰ Γλαυκίαν ἐς Ταυλαντίους.

VII. Ἐν τούτῳ δὲ τῶν φυγάδων τινὲς τῶν ἐκ Θηβῶν φευγόντων, παρελθόντες νύκτωρ ἐς τὰς Θήβας, ἐπαγομένων τινῶν αὐτοὺς ἐπὶ νεωτερισμῷ ἐκ τῆς πόλεως, Ἀμύνταν μὲν καὶ Τιμόλαον τῶν τὴν Καδμείαν ἐχόντων, οὐδὲν ὑποτοπήσαντας πολέμιον, ἔξω τῆς Καδμείας ἀπέκτειναν ξυλλαβόντες· ἐς δὲ τὴν ἐκκλησίαν παρελθόντες, ἐπῆραν τοὺς Θηβαίους ἀποστῆναι ἀπὸ Ἀλεξάνδρου, ἐλευθερίαν τε προϊσχόμενοι, παλαιὰ καὶ καλὰ ὀνόματα, καὶ τῆς βαρύτητος τῶν Μακεδόνων ἤδη ποτὲ ἀπαλλαγῆναι· πιθανώτεροι δὲ ἐς τὸ πλῆθος ἐφαίνοντο, τεθνηκέναι Ἀλέξανδρον ἰσχυριζόμενοι ἐν Ἰλλυριοῖς· καὶ γὰρ καὶ πολὺς ὁ λόγος οὗτος, καὶ παρὰ πολλῶν ἐφοίτα· ὅτι τε χρόνον ἀπῆν οὐκ ὀλίγον, καὶ ὅτι οὐδεμία ἀγγελία παρ᾽ αὐτοῦ ἀφῖκτο· ὥς τε (ὅπερ φιλεῖ ἐν τοῖς τοιοῖσδε) οὐ γινώσκοντες τὰ ὄντα, τὰ μάλιστα καθ᾽ ἡδονὴν σφίσιν εἴκαζον. Πυθομένῳ δὲ Ἀλεξάνδρῳ τὰ τῶν Θηβαίων, οὐδαμῶς ἐδόκει ἀμελητέα εἶναι, τήν τε τῶν Ἀθηναίων πόλιν δι᾽ ὑποψίας ἐκ πολλοῦ ἔχοντι, καὶ τῶν Θηβαίων τὸ τόλμημα οὐ φαῦλον ἡγουμένῳ, εἰ Λακεδαιμόνιοί τε πάλαι ἤδη ταῖς γνώμαις ἀφεστηκότες, καί τινες καὶ ἄλλοι τῶν ἐν Πελο-

ποννήσῳ, καὶ Αἰτωλοὶ οὐ βέβαιοι ὄντες, συνεπιλήψονται τοῦ νεωτερισμοῦ τοῖς Θηβαίοις. Ἄγων δὴ παρὰ τὴν Ἑορδαίαν τε καὶ τὴν Ἐλυμιῶτιν, καὶ παρὰ τὰ τῆς Τυμφαίας καὶ Παραυαίας ἄκρα, ἑβδομαῖος ἀφικνεῖται ἐς Πελλίναν τῆς Θετταλίας. Ἔνθεν δὲ ὁρμηθεὶς, ἕκτῃ ἡμέρᾳ ἐςβάλλει ἐς τὴν Βοιωτιαν· ὥς τε οὐ πρόσθεν οἱ Θηβαῖοι ἔμαθον εἴσω Πυλῶν παρεληλυθότα αὐτὸν, πρὶν ἐν Ὀγχηστῷ γενέσθαι ξὺν τῇ στρατιᾷ πάσῃ. Καὶ τότε δὲ οἱ πράξαντες τὴν ἀπόστασιν στράτευμα ἐκ Μακεδονίας Ἀντιπάτρῳ ἀφῖχθαι ἔφασκον, αὐτὸν δὲ Ἀλέξανδρον τεθνάναι ἰσχυρίζοντο, καὶ τοῖς ἀπαγγέλλουσιν ὅτι οὗτος αὐτὸς προσάγει Ἀλέξανδρος, χαλεπῶς εἶχον· ἄλλον γάρ τινα ἥκειν Ἀλέξανδρον, τὸν Ἀερόπου. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἐξ Ὀγχηστοῦ ἄρας τῇ ὑστεραίᾳ, προσῆγε πρὸς τὴν πόλιν τῶν Θηβαίων, κατὰ τὸ τοῦ Ἰολάου τέμενος. Οὗ δὴ καὶ ἐστρατοπέδευσεν, ἐνδιδοὺς ἔτι τοῖς Θηβαίοις τριβὴν, εἰ μεταγνόντες ἐπὶ τοῖς κακῶς ἐγνωσμένοις πρεσβεύσαιντο παρ᾽ αὐτόν. Οἱ δὲ τοσούτου ἐδέησαν ἐνδόσιμόν τι παρασχεῖν ἐς ξύμβασιν, ὥς τε ἐκθέοντες ἐκ τῆς πόλεως οἵ τε ἱππεῖς καὶ τῶν ψιλῶν οὐκ ὀλίγοι ἔς τε ἐπὶ τὸ στρατόπεδον, ἠκροβολίζοντο ἐς τὰς προφυλακὰς, καὶ τινὰς καὶ ἀπέκτειναν οὐ πολλοὺς τῶν Μακεδόνων. Καὶ Ἀλέξανδρος ἐκπέμπει τῶν ψιλῶν καὶ τοξοτῶν ὥς τε αὐτῶν ἀνιςστεῖλαι τὴν ἐκδρομήν· καὶ οὗτοι οὐ χαλεπῶς ἀνέστειλαν, ἤδη τῷ στρατοπέδῳ αὐτῷ προσφερομένους. Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ ἀναλαβὼν τὴν στρατιὰν πᾶσαν, καὶ περιελθὼν κατὰ τὰς πύλας τὰς φερούσας ἐπ᾽ Ἐλευ-

θέρας τε καὶ τὴν Ἀττικὴν, οὐδὲ τότε προσέμιξε τοῖς τείχεσιν αὐτῶν, ἀλλ᾽ ἐστρατοπέδευσεν, οὐ πολὺ ἀπέχων τῆς Καδμείας· ὥς τε ἐγγὺς εἶναι ὠφέλειαν τῶν Μακεδόνων τοῖς τὴν Καδμείαν ἔχουσιν. Οἱ γὰρ Θηβαῖοι τὴν Καδμείαν διπλῷ χάρακι ἐφρούρουν ἀποτειχίσαντες, ὡς μήτε ἔξωθεν τινὰ τοῖς ἐγκατειλημμένοις δύνασθαι ἐπωφελεῖν, μήτε αὐτοὺς ἐκθέοντας βλάπτειν τι σφᾶς, ὁπότε τοῖς ἔξω πολεμίοις προσφέροιντο. Ἀλέξανδρος δὲ (ἔτι γὰρ τοῖς Θηβαίοις διὰ φιλίας ἐλθεῖν μᾶλλόν τι ἢ διὰ κινδύνου ἤθελε) διέτριβε πρὸς τῇ Καδμείᾳ κατεστρατοπεδευκώς. Ἔνθα δὴ τῶν Θηβαίων οἱ μὲν τὰ βέλτιστα ἐς τὸ κοινὸν γιγνώσκοντες, ἐξελθεῖν ὥρμηντο παρ᾽ Ἀλέξανδρον. καὶ εὑρέσθαι συγγνώμην τῷ πλήθει τῶν Θηβαίων τῆς ἀποστάσεως· οἱ φυγάδες δὲ καὶ ὅσοι τοὺς φυγάδας ἐπικεκλημένοι ἦσαν, οὐδενὸς φιλανθρώπου τυχεῖν ἂν παρ᾽ Ἀλεξάνδρου ἀξιοῦντες, ἄλλως τε καὶ βοιωταρχοῦντές ἐστιν οἱ αὐτῶν, παντάπασιν ἐνῆγον τὸ πλῆθος ἐς τὸν πόλεμον. Ἀλέξανδρος δὲ οὐδ᾽ ὣς τῇ πόλει προσέβαλεν.

VIII. Ἀλλὰ λέγει Πτολεμαῖος ὁ Λάγου, ὅτι Περδίκκας προτεταγμένος τῆς φυλακῆς τοῦ στρατοπέδου σὺν τῇ αὐτοῦ τάξει, καὶ τοῦ χάρακος τῶν πολεμίων οὐ πολὺ ἀφεστηκὼς, οὐ προσμείνας παρ᾽ Ἀλεξάνδρου τὸ ἐς τὴν μάχην ξύνθημα, αὐτὸς πρῶτος προσέμιξε τῷ χάρακι· καὶ διασπάσας αὐτὸν ἐνέβαλεν ἐς τῶν Θηβαίων τὴν προφυλακήν. Τούτῳ δὲ ἑπόμενος Ἀμύντας ὁ Ἀνδρομένους, ὅτι καὶ ξυντεταγμένος τῷ Περδίκκᾳ ἦν, ἐπήγαγε καὶ αὐτὸς τὴν αὐτοῦ τάξιν,

ὡς εἶδε τὸν Περδίκκαν προεληλυθότα εἴσω τοῦ χάρακος. Ταῦτα δὲ ἰδὼν Ἀλέξανδρος, καὶ δείσας ὡς μὴ μόνοι ἀπολειφθέντες, πρὸς τῶν Θηβαίων κινδυνεύσειαν, ἐπῆγε τὴν ἄλλην στρατιάν. Καὶ τοὺς μὲν τοξότας καὶ τοὺς Ἀγριάνας ἐκδραμεῖν ἐσήμηνεν εἴσω τοῦ χάρακος, τὰ δὲ ἀγήματα καὶ τοὺς ὑπασπιστὰς ἔτι ἔξω κατεῖχεν. Ἔνθα δὴ Περδίκκας μὲν τοῦ δευτέρου χάρακος εἴσω παρελθεῖν βιαζόμενος, αὐτὸς μὲν βληθεὶς πίπτει αὐτοῦ, καὶ ἀποκομίζεται κακῶς ἔχων ἐπὶ τὸ στρατόπεδον. καὶ χαλεπῶς διεσώθη ἀπὸ τοῦ τραύματος. Τοὺς μέν τοι Θηβαίους ἐς τὴν κοίλην ὁδὸν τὴν κατὰ τὸ Ἡράκλειον φέρουσαν οἱ ἅμα αὐτῷ εἰσπεσόντες ὁμοῦ τοῖς παρ᾽ Ἀλεξάνδρῳ τοξόταις συνέκλεισαν. καὶ ἔς τε μὲν ἐπὶ τὸ Ἡράκλειον ἀναχωροῦσιν, εἵποντο τοῖς Θηβαίοις· ἐντεῦθεν δὲ ἐπιστρεψάντων αὖθις σὺν βοῇ τῶν Θηβαίων, φυγὴ τῶν Μακεδόνων γίγνεται. καὶ Εὐρυβώτας τε ὁ Κρὴς πίπτει ὁ τοξάρχης, καὶ αὐτῶν τῶν τοξοτῶν ἐς ἑβδομήκοντα· οἱ δὲ λοιποὶ κατέφυγον πρὸς τὸ ἄγημα τὸ τῶν Μακεδόνων, καὶ τοὺς ὑπασπιστὰς τοὺς βασιλικούς. Κᾀν τούτῳ Ἀλέξανδρος τοὺς μὲν αὑτοῦ φεύγοντας κατιδὼν, τοὺς Θηβαίους δὲ λελυκότας ἐν τῇ διώξει τὴν τάξιν, ἐμβάλλει ἐς αὐτοὺς συντεταγμένῃ τῇ φάλαγγι. Οἱ δὲ ὠθοῦσιν τοὺς Θηβαίους εἴσω τῶν πυλῶν. καὶ τοῖς Θηβαίοις ἐς τοσόνδε ἡ φυγὴ φοβερὰ ἐγίγνετο, ὥστε διὰ τῶν πυλῶν ὠθούμενοι ἐς τὴν πόλιν, οὐκ ἔφθησαν συγκλεῖσαι τὰς πύλας· ἀλλὰ συνεσπίπτουσι γὰρ αὐτοῖς εἴσω τοῦ τείχους, ὅσοι τῶν Μακεδόνων ἐγγὺς φευ-

γόντων εἴχοντο, ἅτε καὶ τῶν τειχῶν διὰ τὰς προφυλακὰς τὰς πολλὰς ἐρήμων ὄντων· καὶ παρελθόντες εἰς τὴν Καδμείαν οἱ μὲν ἐκεῖθεν κατὰ τὸ Ἀμφεῖον σὺν τοῖς κατέχουσιν τὴν Καδμείαν ἐξέβαινον ἐς τὴν ἄλλην πόλιν· οἱ δὲ κατὰ τὰ τείχη ἐχόμενα ἤδη πρὸς τῶν συνεισπεσόντων τοῖς φεύγουσιν ὑπερβάντες, ἐς τὴν ἀγορὰν δρόμῳ ἐφέροντο. Καὶ ὀλίγον μέν τινα χρόνον ἔμειναν οἱ τεταγμένοι τῶν Θηβαίων κατὰ τὸ Ἀμφεῖον· ὡς δὲ πανταχόθεν αὐτοῖς οἱ Μακεδόνες καὶ Ἀλέξανδρος ἄλλο τε ἄλλῃ ἐπιφαινόμενος προσέκειντο, οἱ μὲν ἱππεῖς τῶν Θηβαίων διεκπεσόντες διὰ τῆς πόλεως ἐς τὸ πεδίον ἐξέπιπτον, οἱ δὲ πεζοὶ ὡς ἑκάστοις προὐχώρει ἐσώζοντο· ἔνθα δὴ ὀργῇ οὐχ οὕτως τι οἱ Μακεδόνες, ἀλλὰ Φωκεῖς τε καὶ Πλαταιεῖς καὶ οἱ ἄλλοι δὲ Βοιωτοὶ, οὐδὲ ἀμυναμένους ἔτι τοὺς Θηβαίους, οὐδενὶ κόσμῳ ἔκτεινον, τοὺς μὲν ἄλλους ἐν ταῖς οἰκίαις ἐπεισπίπτοντες, οὓς δὲ καὶ ἐς ἀλκὴν τετραμμένους, τοὺς δὲ καὶ πρὸς ἱεροῖς ἱκετεύοντας· οὔτε γυναικῶν οὔτε παιδῶν φειδόμενοι.

IX. Καὶ πάθος τοῦτο Ἑλληνικὸν, μεγέθει τε τῆς ἁλούσης πόλεως καὶ ὀξύτητι τοῦ ἔργου, οὐχ ἥκιστα δὲ τῷ παραλόγῳ ἔς τε τοὺς παθόντας καὶ τοὺς δράσαντας, οὐ μεῖόν τι τοὺς ἄλλους Ἕλληνας ἢ αὐτοὺς τοὺς μετασχόντας τοῦ ἔργου ἐξέπληξε. Τὰ μὲν γὰρ περὶ Σικελίαν Ἀθηναίοις ξυνενεχθέντα, εἰ καὶ πλήθει τῶν ἀπολομένων οὐ μείονα τὴν ξυμφορὰν τῇ πόλει ἤνεγκεν, ἀλλὰ τῷ τε πόῤῥω ἀπὸ τῆς οἰκείας διαφθαρῆναι αὐτοῖς τὸν στρατὸν καὶ τὸν πολὺν ξυμμαχικὸν, μᾶλλον ἢ οἰκεῖον ὄντα, καὶ τῷ

τὴν πόλιν αὐτοῖς περιλειφθῆναι, ὡς καὶ ἐς ὕστερον ἐπιπολὺ τῷ πολέμῳ ἀντισχεῖν, Λακεδαιμονίοις τε καὶ τοῖς ξυμμάχοις καὶ μεγάλῳ βασιλεῖ πολεμοῦντας, οὔτε αὐτοῖς τοῖς παθοῦσιν ἴσην τὴν αἴσθησιν τῆς ξυμφορᾶς προσέθηκεν, οὔτε τοῖς ἄλλοις Ἕλλησι τὴν ἐπὶ τῷ πάθει ἔκπληξιν ὁμοίαν παρέσχε. Καὶ τὸ ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς αὖθις Ἀθηναίων πταῖσμα, ναυτικόν τε ἦν, καὶ ἡ πόλις οὐδὲν ἄλλο ὅτι μὴ τῶν μακρῶν τειχῶν καθαιρέσει καὶ νεῶν τῶν πολλῶν παραδόσει καὶ στερήσει τῆς ἀρχῆς ἐς ταπεινότητα ἀφικομένη, τό τε σχῆμα τὸ πάτριον ὅμως ἐφύλαξε, καὶ τὴν δύναμιν οὐ διὰ μακροῦ τὴν πάλαι ἀνέλαβεν· ὡς τά τε μακρὰ τείχη ἐκτειχίσαι, καὶ τῆς θαλάσσης αὖθις ἐπικρατῆσαι, καὶ τοὺς τότε φοβεροὺς σφίσι Λακεδαιμονίους καὶ παρ᾽ ὀλίγον ἐλθόντας ἀφανίσαι τὴν πόλιν, αὐτοὺς ἐν τῷ μέρει ἐκ τῶν ἐσχάτων κινδύνων διασώσασθαι. Λακεδαιμονίων τε αὖ τὸ κατὰ τὰ Λεῦκτρα καὶ Μαντίνειαν πταῖσμα, τῷ παραλόγῳ μᾶλλόν τι τῆς ξυμφορᾶς, ἢ τῷ πλήθει τῶν τε ἀπολομένων τοὺς Λακεδαιμονίους ἐξέπληξεν· ἥ τε ξὺν Ἐπαμεινώνδᾳ Βοιωτῶν καὶ Ἀρκάδων γενομένη προσβολὴ πρὸς τὴν Σπάρτην, καὶ αὐτὴ τῷ ἀήθει τῆς ὄψεως μᾶλλον ἢ τῇ ἀκριβείᾳ τῶν κινδύνων αὐτούς τε τοὺς Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς ξυμμετασχόντας αὐτοῖς τῶν τότε πραγμάτων ἐφόβησεν. Ἡ δὲ δὴ Πλαταιέων ἅλωσις τῆς πόλεως, τῇ σμικρότητι τῶν ἐγκαταληφθέντων, (ὅτι οἱ πολλοὶ αὐτῶν διαπεφεύγεσαν πάλαι ἐς τὰς Ἀθήνας,) οὐ μέγα πάθημα ἐγένετο. Καὶ ἡ Μήλου καὶ Σκιώνης ἅλωσις, νησιω-

τικά τε πολίσματα ἦν, καὶ τοῖς δράσασιν αἰσχύνην μᾶλλόν τι προσέβαλεν, ἢ ἐς τὸ ξύμπαν Ἑλληνικὸν μέγαν τὸν παράλογον παρέσχε. Θηβαίοις δὲ τὰ τῆς ἀποστάσεως ὀξέα καὶ ξὺν οὐδενὶ λογισμῷ γενόμενα, καὶ ἡ ἅλωσις δι᾽ ὀλίγου τε καὶ οὐ ξὺν πόνῳ τῶν ἑλόντων ξυνενεχθεῖσα, καὶ ὁ φόνος πολὺς, οἷα δὴ ἐξ ὁμοφύλων τε καὶ παλαιὰς ἀπεχθείας ἐπεξιόντων, καὶ ὁ τῆς πόλεως παντελὴς ἀνδραποδισμὸς, δυνάμει τε καὶ δόξῃ ἐς τὰ πολέμια τῶν τότε προεχούσης ἐν τοῖς Ἕλλησιν, οὐκ ἔξω τοῦ εἰκότος εἰς μῆνιν τὴν ἀπὸ τοῦ θείου ἀνηνέχθη· ὡς τῆς τε ἐν τῷ Μηδικῷ πολέμῳ προδοσίας τῶν Ἑλλήνων διὰ μακροῦ ταύτην δίκην ἐκτίσαντας Θηβαίους, καὶ τῆς Πλαταιέων ἔν τε ταῖς σπονδαῖς καταλήψεως, καὶ τοῦ παντελοῦς ἀνδραποδισμοῦ τῆς πόλεως, καὶ τῆς τῶν παραδόντων σφᾶς Λακεδαιμονίοις οὐχ᾽ Ἑλληνικῆς γενομένης διὰ Θηβαίους σφαγῆς, καὶ τοῦ χωρίου τῆς ἐρημώσεως, ἐν ὅτῳ οἱ Ἕλληνες παραταξάμενοι Μήδοις ἀπώσαντο τῆς Ἑλλάδος τὸν κίνδυνον· καὶ ὅτι Ἀθηναίους αὐτοὶ τῇ ψήφῳ ἀπώλλυον, ὅτε ὑπὲρ ἀνδραποδισμοῦ τῆς πόλεως γνώμη προὐτέθη ἐν τοῖς Λακεδαιμονίων ξυμμάχοις. Ἐπεὶ καὶ πρὸ τῆς ξυμφορᾶς πολλὰ ἀπὸ τοῦ θείου ἐπισημῆναι ἐλέγετο, ἃ δὴ ἐν μὲν τῷ παραυτίκα ἠμελήθη· ὕστερον δὲ ἡ μνήμη αὐτὰ ἐς λογισμὸν τοῦ ἔκπαλαι ἐπὶ τοῖς ξυνενεχθεῖσι προσημανθῆναι ἀνήνεγκε. Τοῖς δὲ μετασχοῦσι τοῦ ἔργου ξυμμάχοις (οἷς δὴ καὶ ἐπέστρεψεν Ἀλέξανδρος τὰ κατὰ τὰς Θήβας διαθεῖναι) τὴν μὲν Καδμείαν φρουρᾷ κατέχειν ἔδοξε, τὴν πόλιν δὲ κατασκάψαι εἰς ἔδα-

φος, καὶ τὴν χώραν κατανεῖμαι τοῖς ξυμμάχοις, ὅση μὴ ἱερὰ αὐτῆς· παῖδας δὲ καὶ γυναῖκας καὶ ὅσοι ὑπελείποντο Θηβαίων, πλὴν τῶν ἱερέων τε καὶ ἱερειῶν καὶ ὅσοι ξένοι Φιλίππου ἢ Ἀλεξάνδρου ἢ ὅσοι πρόξενοι Μακεδόνων ἐγένοντο, ἀνδραποδίσαι. Καὶ τὴν Πινδάρου δὲ τοῦ ποιητοῦ οἰκίαν καὶ τοὺς ἀπογόνους τοῦ Πινδάρου λέγουσιν ὅτι διεφύλαξεν Ἀλέξανδρος αἰδοῖ τῇ Πινδάρου· ἐπὶ τούτοις Ὀρχόμενόν τε καὶ Πλαταιὰς ἀναστῆσαί τε καὶ τειχίσαι οἱ ξύμμαχοι ἔγνωσαν.

X. Ἐς δὲ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας ὡς ἐξηγγέλθη τῶν Θηβαίων τὸ πάθος, Ἀρκάδες μὲν ὅσοι βοηθήσοντες Θηβαίοις ἀπὸ τῆς οἰκείας ὡρμήθησαν, θάνατον κατεψηφίσαντο τῶν ἐπαράντων σφᾶς ἐς τὴν βοήθειαν. Ἠλεῖοι δὲ τοὺς φυγάδας σφῶν κατεδέξαντο, ὅτι ἐπιτήδειοι Ἀλεξάνδρῳ ἦσαν· Αἰτωλοὶ δὲ πρεσβείας, σφῶν κατὰ ἔθνη, πέμψαντες ξυγγνώμης τυχεῖν ἐδέοντο, ὅτι καὶ αὐτοί τι πρὸς τὰ παρὰ τῶν Θηβαίων ἀπαγγελθέντα ἐνεωτέρισαν. Ἀθηναῖοι δέ, μυστηρίων τῶν μεγάλων ἀγομένων, ὡς ἧκον τινὲς τῶν Θηβαίων ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἔργου, τὰ μὲν μυστήρια ἐκπλαγέντες ἐξέλιπον, ἐκ δὲ τῶν ἀγρῶν ἐσκευαγώγουν ἐς τὴν πόλιν. Ὁ δῆμος δὲ ἐς ἐκκλησίαν συνελθών, Δημάδου γράψαντος, δέκα πρέσβεις ἐκ πάντων Ἀθηναίων ἀπολεξάμενος, πέμπει παρὰ Ἀλέξανδρον, οὕστινας ἐπιτηδειοτάτους Ἀλεξάνδρῳ ἐγίγνωσκον· ὅτι τε σῶος ἐξ Ἰλλυριῶν καὶ Τριβαλλῶν ἐπανῆλθε, χαίρειν τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων οὐκ ἐν καιρῷ ἀπαγγελοῦντας, καὶ ὅτι Θηβαίους τοῦ νεωτερισμοῦ

ἐτιμωρήσατο. Ὁ δὲ τὰ μὲν ἄλλα φιλανθρώπως πρὸς τὴν πρεσβείαν ἀπεκρίνατο, ἐπιστολὴν δὲ γράψας πρὸς τὸν δῆμον, ἐξῄτει τοὺς ἀμφὶ Δημοσθένην καὶ Λυκοῦργον· καὶ Ὑπερείδην δὲ ἐξῄτει καὶ Πολύευκτον, καὶ Χάρητα, καὶ Χαρίδημον, καὶ Ἐφιάλτην, καὶ Διότιμον, καὶ Μοιροκλέα· τούτους γὰρ αἰτίους εἶναι τῆς τε ἐν Χαιρωνείᾳ ξυμφορᾶς τῇ πόλει γενομένης, καὶ τῶν ὕστερον ἐπὶ τῇ Φιλίππου τελευτῇ πλημμεληθέντων ἔς τε αὐτὸν καὶ ἐς Φίλιππον· καὶ Θηβαίοις δὲ τῆς τε ἀποστάσεως ἀπέφαινεν αἰτίους οὐ μεῖον ἢ τοὺς αὐτῶν Θηβαίων νεωτερίσαντας. Ἀθηναῖοι δὲ τοὺς μὲν ἄνδρας οὐκ ἐξέδοσαν, πρεσβεύονται δὲ αὖθις παρὰ Ἀλέξανδρον, ἀφεῖναι δεόμενοι τὴν ὀργὴν τοῖς ἐξαιτηθεῖσι· καὶ Ἀλέξανδρος ἀφῆκε, τυχὸν μέν, αἰδοῖ τῆς πόλεως, τυχὸν δέ, σπουδῇ τοῦ ἐς τὴν Ἀσίαν στόλου, οὐκ ἐθέλων οὐδὲν ὕποπτον ἐν τοῖς Ἕλλησιν ὑπολείπεσθαι. Χαρίδημον μέντοι, μόνον τῶν ἐξαιτηθέντων τε καὶ οὐ δοθέντων, φεύγειν ἐκέλευσε· καὶ φεύγει Χαρίδημος ἐς τὴν Ἀσίαν παρὰ βασιλέα Δαρεῖον.

XI. Ταῦτα δὲ διαπραξάμενος ἐπανῆλθεν εἰς Μακεδονίαν· καὶ τῷ τε Διῒ τῷ Ὀλυμπίῳ τὴν θυσίαν τὴν ἀπ' Ἀρχελάου ἔτι καθεστῶσαν ἔθυσε, καὶ τὸν ἀγῶνα ἐν Αἰγαῖς διέθηκε τὰ Ὀλύμπια. Οἱ δὲ καὶ ταῖς Μούσαις λέγουσιν ὅτι ἀγῶνα ἐποίησε. Καὶ ἐν τούτῳ ἀγγέλλεται τὸ Ὀρφέως τοῦ Οἰάγρου τοῦ Θρᾳκὸς ἄγαλμα, τὸ ἐν Πιερίδι, ἱδρῶσαι ξυνεχῶς. Καὶ ἄλλοι ἄλλα ἐπεθείαζον τῶν μάντεων. Ἀρίστανδρος δὲ, ἀνὴρ Τελμισσεύς, μάντις, θαῤῥεῖν ἐκέλευ

σιν Ἀλέξανδρον· δηλοῦσθαι γὰρ ὅτι ποιηταῖς ἐπῶν τε καὶ μελῶν, καὶ ὅσοι ἀμφὶ ᾠδὴν ἔχουσι, πολὺς πόνος ἔσται ποιεῖν τε καὶ ᾄδειν Ἀλέξανδρον καὶ τὰ Ἀλεξάνδρου ἔργα. Ἅμα δὲ τῷ ἦρι ἀρχομένῳ ἐξελαύνει ἐφ᾽ Ἑλλησπόντου, τὰ μὲν κατὰ Μακεδονίαν τε καὶ τοὺς Ἕλληνας Ἀντιπάτρῳ ἐπιτρέψας, αὐτὸς δὲ ἄγων πεζοὺς μὲν, σὺν ψιλοῖς τε καὶ τοξόταις, οὐ πολλῷ πλείους τρισμυρίων, ἱππέας δὲ ὑπὲρ τοὺς πεντακισχιλίους. Ἦν δὲ αὐτῷ ὁ στόλος παρὰ τὴν λίμνην τὴν Κερκινῖτιν ὡς ἐπ᾽ Ἀμφίπολιν καὶ τοῦ Στρυμόνος ποταμοῦ τὰς ἐμβολάς. Διαβὰς δὲ τὸν Στρυμόνα, παρήμειβε τὸ Πάγγαιον ὄρος τὴν ὡς ἐπ᾽ Ἄβδηρα καὶ Μαρώνειαν πόλεις Ἑλληνίδας ἐπὶ θαλάσσῃ ᾠκισμένας. Ἔνθεν δὲ ἐπὶ τὸν Ἕβρον ποταμὸν ἀφικόμενος, διαβαίνει καὶ τὸν Ἕβρον εὐπετῶς. Ἐκεῖθεν δὲ διὰ τῆς Παιτικῆς ἐπὶ τὸν Μέλανα ποταμὸν ἔρχεται. Διαβὰς δὲ καὶ τὸν Μέλανα, ἐς Σηστὸν ἀφικνεῖται ἐν εἴκοσι ταῖς πάσαις ἡμέραις ἀπὸ τῆς οἴκοθεν ἐξορμήσεως. Ἐλθὼν δὲ ἐς Ἐλαιοῦντα, θύει Πρωτεσιλάῳ ἐπὶ τῷ τάφῳ τοῦ Πρωτεσιλάου, ὅτι καὶ Πρωτεσίλαος πρῶτος ἐδόκει ἐκβῆναι ἐς τὴν Ἀσίαν τῶν Ἑλλήνων τῶν ἅμα Ἀγαμέμνωνι ἐς Ἴλιον στρατευσάντων. Καὶ ὁ νοῦς τῆς θυσίας ἦν, ἐπιτυχεστέραν οἱ γενέσθαι ἢ Πρωτεσιλάῳ τὴν ἀπόβασιν. Παρμενίων μὲν δὴ τῶν πεζῶν τοὺς πολλοὺς, καὶ τὴν ἵππον διαβιβάσαι ἐτάχθη ἐκ Σηστοῦ ἐς Ἄβυδον· καὶ διέβησαν τριήρεσι μὲν ἑκατὸν καὶ ἑξήκοντα, πλοίοις δὲ ἄλλοις πολλοῖς στρογγύλοις. Ἀλέξανδρον δὲ ἐξ Ἐλαιοῦντος ἐς τὸν Ἀχαιῶν λιμένα κατᾶραι ὁ πλείων

λόγος κατέχει, καὶ αὐτόν τε κυβερνῶντα τὴν στρατηγίδα ναῦν διαβαίνειν· καὶ ἐπειδὴ κατὰ μέσον τὸν πόρον τοῦ Ἑλλησπόντου ἐγένετο, σφάξαντα ταῦρον, τῷ Ποσειδῶνι καὶ Νηρηΐσι σπένδειν ἐκ χρυσῆς φιάλης ἐς τὸν πόντον. Λέγουσι δὲ καὶ πρῶτον ἐκ τῆς νεὼς σὺν τοῖς ὅπλοις ἐκβῆναι αὐτὸν ἐς τὴν γῆν τὴν Ἀσίαν, καὶ βωμοὺς ἱδρύσασθαι, ὅθεν τε ἐστάλη ἐκ τῆς Εὐρώπης, καὶ ὅπου ἐξέβη τῆς Ἀσίας, Διὸς ἀποβατηρίου καὶ Ἀθηνᾶς καὶ Ἡρακλέους· ἀνελθόντα δὲ ἐς Ἴλιον, τῇ τε Ἀθηνᾷ θῦσαι τῇ Ἰλιάδι, καὶ τὴν πανοπλίαν τὴν αὐτοῦ ἀναθεῖναι ἐς τὸν ναὸν, καὶ καθελεῖν ἀντὶ ταύτης τῶν ἱερῶν τινὰ ὅπλων ἔτι ἐκ τοῦ Τρωϊκοῦ ἔργου σωζόμενα· καὶ ταῦτα λέγουσιν ὅτι οἱ ὑπασπισταὶ ἔφερον πρὸ αὐτοῦ ἐς τὰς μάχας· θῦσαι δὲ αὐτὸν καὶ Πριάμῳ ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τοῦ Διὸς τοῦ Ἑρκείου λόγος κατέχει, μῆνιν Πριάμου παραιτούμενον τῷ Νεοπτολέμου γένει, ὃ δὴ ἐς αὐτὸν καθῆκεν.

XII. [Ἀνιόντα δ᾽ αὐτὸν ἐς Ἴλιον Μενοίτιός τε ὁ κυβερνήτης χρυσῷ στεφάνῳ ἐστεφάνωσε, καὶ ἐπὶ τούτῳ Χάρης ὁ Ἀθηναῖος ἐκ Σιγείου ἐλθὼν, καί τινες ἄλλοι, οἱ μὲν Ἕλληνες, οἱ δὲ ἐπιχώριοι.] Οἱ δὲ, ὅτι καὶ τὸν Ἀχιλλέως ἄρα τάφον ἐστεφάνωσεν. Ἡφαιστίωνα δὲ λέγουσιν, ὅτι τοῦ Πατρόκλου τὸν τάφον ἐστεφάνωσε, καὶ εὐδαιμόνισεν ἄρα (ὡς ὁ λόγος) Ἀλέξανδρος Ἀχιλλέα, ὅτι Ὁμήρου κήρυκος ἐς τὴν ἔπειτα μνήμην ἔτυχε. Καὶ μέν τοι καὶ ἦν Ἀλεξάνδρῳ οὐχ᾽ ἥκιστα τούτου ἕνεκα εὐδαιμονιστέος Ἀχιλλεὺς, ὅτι αὐτῷ γε Ἀλεξάνδρῳ, οὐ κατὰ τὴν ἄλλην

ἐπιτυχίαν, τὸ χωρίον τοῦτο ἐκλιπὲς ξυνέβη, [οὐδ ἐξηνέχθη ἐς ἀνθρώπους τὰ Ἀλεξάνδρου ἔργα ἐπαξίως. Οὔτ᾽ οὖν καταλογάδην, οὔτε τις ἐν μέτρῳ ἐποίησεν, ἀλλ᾽ οὐδὲ ἐν μέλει ᾔσθη Ἀλέξανδρος, ἐν ὅτῳ Ἱέρων τε καὶ Γέλων καὶ Θήρων, καὶ πολλοὶ ἄλλοι οὐδέν τι Ἀλεξάνδρῳ ἐπεοικότες.] ὥστε πολὺ μεῖον γιγνώσκεται τὰ Ἀλεξάνδρου, ἢ τὰ φαυλότατα τῶν πάλαι ἔργων. Ὁπότε καὶ ἡ τῶν μυρίων σὺν Κύρῳ ἄνοδος ἐπὶ βασιλέα Ἀρταξέρξην καὶ τὰ Κλεάρχου τε καὶ τῶν ἅμα αὐτῷ ἁλόντων παθήματα, καὶ ἡ κατάβασις αὐτῶν ἐκείνων, ἣν Ξενοφῶν αὐτοὺς κατήγαγε, πολύ τι ἐπιφανέστερα ἐς ἀνθρώπους Ξενοφῶντος ἕνεκα ἐστὶν, ἢ Ἀλέξανδρός τε καὶ τὰ Ἀλεξάνδρου ἔργα. Καίτοι Ἀλέξανδρος οὔτε ξὺν ἄλλῳ ἐστράτευσεν, οὔτε φεύγων μέγαν βασιλέα τοὺς τῇ καθόδῳ τῇ ἐπὶ θάλατταν ἐμποδὼν γιγνομένους ἐκράτησεν· ἀλλ᾽ οὐκ ἔστιν ὅστις ἄλλος εἷς ἀνὴρ τοσαῦτα ἢ τηλικαῦτα ἔργα κατὰ πλῆθος ἢ μέγεθος ἐν Ἕλλησιν ἢ βαρβάροις ἀπεδείξατο. Ἔνθεν καὶ αὐτὸς ὁρμηθῆναι φημὶ ἐς τήνδε τὴν ξυγγραφὴν, οὐκ ἀπαξιώσας ἐμαυτὸν φανερὰ καταστήσειν ἐς ἀνθρώπους τὰ Ἀλεξάνδρου ἔργα. Ὅς τις δὲ ὢν ταῦτα ὑπὲρ ἐμαυτοῦ γιγνώσκω, τὸ μὲν ὄνομα οὐδὲν δέομαι ἀναγράψαι (οὐδὲ γὰρ οὐδὲ ἄγνωστον ἐς ἀνθρώπους ἐστὶν) οὐδὲ πατρίδα, ἥτις μοι ἐστὶν, οὐδὲ γένος τὸ ἐμὸν, οὐδὲ εἰ δή τινα ἀρχὴν ἐν τῇ ἐμαυτοῦ ἦρξα. Ἀλλ᾽ ἐκεῖνο ἀναγράφω, ὅτι ἐμοὶ πατρίς τε καὶ γένος καὶ ἀρχαὶ οἵδε οἱ λόγοι εἰσί τε καὶ ἀπὸ νέου ἔτι ἐγένοντο. Καὶ ἐπὶ τῷδε οὐκ ἀπαξιῶ ἐμαυτὸν τῶν πρώτων ἐν τῇ φωνῇ τῇ Ἑλλάδι, εἴπερ

οὖν καὶ Ἀλέξανδρος τῶν ἐν τοῖς ὅπλοις. Ἐξ Ἰλίου
δὲ ἐς Ἀρίσβην ἧκεν, οὗ πᾶσα ἡ δύναμις αὐτῷ διαβεβηκυῖα τὸν Ἑλλήσποντον ἐστρατοπεδεύκει. Καὶ
τῇ ὑστεραίᾳ ἐς Περκώτην, τῇ δὲ ἄλλῃ Λάμψακον
παραμείψας, πρὸς τῷ Προσακτίῳ ποταμῷ ἐστρατοτέδευσεν, ὃς ῥέων ἐκ τῶν ὀρῶν τῶν Ἰδαίων, ἐκδιδοῖ
ʼς θάλασσαν τὴν μεταξὺ τοῦ Ἑλλησπόντου τε καὶ
τοῦ Εὐξείνου πόντου. Ἔνθεν δὲ ἐς Ἕρμωτον ἀφίκετο, Κολωνὰς πόλιν παραμείψας. Σκοποὶ δὲ αὐτῷ
ἐπέμποντο πρὸ τοῦ στρατεύματος· καὶ τούτων ἡγεμὼν ἦν Ἀμύντας ὁ Ἀῤῥαβαίου, ἔχων τῶν τε ἑταίρων
τὴν ἴλην τὴν ἐξ Ἀπολλωνίας, ἧς ἰλάρχης ἦν Σωκράτης ὁ Σάθωνος, καὶ τῶν προδρόμων καλουμένων
ἴλας τέσσαρας. Κατὰ δὲ τὴν πάροδον Πρίαμον πόλιν ἐνδοθεῖσαν πρὸς τῶν ἐνοικούντων τοὺς παραληψομένους ἀπέστειλε σὺν Πανηγόρῳ τῷ Λυκαγόρου
ἑνὶ τῶν ἑταίρων. Περσῶν δὲ στρατηγοὶ ἦσαν Ἀρσάμης καὶ Ῥεομίθρης καὶ Πετίνης, καὶ Νιφάτης, καὶ
ξὺν τούτοις Σπιθριδάτης ὁ Λυδίας καὶ Ἰωνίας σατράπης, καὶ Ἀρσίτης ὁ τῆς πρὸς Ἑλλησπόντῳ Φρυγίας ὕπαρχος. Οὗτοι δὲ πρὸς Ζελείᾳ τῇ πόλει κατεστρατοπεδευκότες ἦσαν ξὺν τῇ ἵππῳ τε τῇ βαρβαρικῇ καὶ τοῖς Ἕλλησι τοῖς μισθοφόροις. Βουλευομένοις δὲ αὐτοῖς ὑπὲρ τῶν παρόντων, ἐπειδὴ Ἀλέξανδρος διαβεβηκὼς ἠγγέλλετο, Μέμνων ὁ Ῥόδιος
παρῄνει μὴ διὰ κινδύνου ἰέναι πρὸς τοὺς Μακεδόνας, τῷ τε πεζῷ πολὺ περιόντας σφῶν, καὶ αὐτοῦ
Ἀλεξάνδρου παρόντος, αὐτοῖς δὲ ἀπόντος Δαρείου.
Προϊόντας δὲ, τόν τε χιλὸν ἀφανίζειν καταπατοῦν-

τας τῇ ἵππῳ, καὶ τὸν ἐν τῇ γῇ καρπὸν ἐμπιπράναι, μηδὲ τῶν πόλεων αὐτῶν φειδομένους. Οὐ γὰρ μενεῖν ἐν τῇ χώρᾳ Ἀλέξανδρον ἀπορίᾳ τῶν ἐπιτηδείων. Ἀρσίτην δὲ λέγεται εἰπεῖν ἐν τῷ συλλόγῳ τῶν Περσῶν, ὅτι οὐκ ἂν περιΐδοι μήτ᾽ οἰκίαν μίαν ἐμπρησθεῖσαν τῶν ὑπὸ οἱ τεταγμένων ἀνθρώπων· καὶ τοὺς Πέρσας Ἀρσίτῃ προσθέσθαι, ὅτι καὶ ὕποπτόν τι αὐτοῖς ἦν ἐς τὸν Μέμνονα, τριβὰς ἐμποιεῖν ἐκόντα τῷ πολέμῳ τῆς ἐκ βασιλέως τιμῆς ἕνεκα.

XIII. Ἐν τούτῳ δὲ Ἀλέξανδρος προὐχώρει ἐπὶ τὸν Γρανικὸν ποταμὸν συντεταγμένῳ τῷ στρατῷ, διπλῆν μὲν τὴν φάλαγγα τῶν ὁπλιτῶν τάξας· τοὺς δὲ ἱππέας κατὰ τὰ κέρατα ἄγων, τὰ σκευοφόρα δὲ κατόπιν ἐπιτάξας ἕπεσθαι, τοὺς δὲ προκατασκεψομένους τὰ τῶν πολεμίων ἦγεν αὐτῷ Ἡγέλοχος, ἱππέας μὲν ἔχων τοὺς σαρισσοφόρους, τῶν δὲ ψιλῶν ἐς πεντακοσίους. Καὶ Ἀλέξανδρός τε οὐ πολὺ ἀπεῖχε ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τοῦ Γρανικοῦ, καὶ οἱ ἀπὸ τῶν σκοπῶν σπουδῇ ἐλαύνοντες, ἀπήγγελλον ἐπὶ τῷ Γρανικῷ πέραν τοὺς Πέρσας ἐφεστάναι τεταγμένους ὡς ἐς μάχην. Ἔνθα δὴ Ἀλέξανδρος μὲν τὴν στρατιὰν πᾶσαν συνέταττεν ὡς μαχουμένους. Παρμενίων δὲ προσελθὼν, λέγει Ἀλεξάνδρῳ τάδε. Ἐμοὶ δοκεῖ, βασιλεῦ, ἀγαθὸν εἶναι ἐν τῷ παρόντι καταστρατοπεδεῦσαι ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ τῇ ὄχθῃ, ὡς ἔχομεν. Τοὺς γὰρ πολεμίους οὐ δοκῶ τολμήσειν, πολὺ τῶν πεζῶν λειπομένους, πλησίον ἡμῶν αὐλισθῆναι, καὶ ταύτῃ παρέξειν ἕωθεν εὐπετῶς τῷ στρατῷ διαβαλεῖν τὸν πόρον. Ὑποφθάσομεν γὰρ αὐτοὶ περάσαντες,

πρὶν ἐκείνους ἐς τάξιν καθίστασθαι. Νῦν δὲ οὐκ ἀκινδύνως μοι δοκοῦμεν ἐπιχειρήσειν τῷ ἔργῳ, ὅτι οὐχ᾽ οἷόν τε ἐν μετώπῳ διὰ τοῦ ποταμοῦ ἄγειν τὸν στρατόν. Πολλὰ μὲν γὰρ αὐτοῦ ὁρᾶται βαθέα· αἱ δὲ ὄχθαι αὗται, ὁρᾷς ὅτι ὑπερύψηλοι καὶ κρημνώδεις εἰσὶν αἱ αὐτῶν· ἀτάκτως τὲ οὖν καὶ κατὰ κέρας, ᾗπερ ἀσθενέστατον, ἐκβαίνουσιν ἐπικείσονται, ἐς φάλαγγα συντεταγμένοι, τῶν πολεμίων οἱ ἱππεῖς· καὶ τὸ πρῶτον σφάλμα, ἔς τε τὰ παρόντα χαλεπὸν, καὶ ἐς τὴν ὑπὲρ παντὸς τοῦ πολέμου κρίσιν σφαλερόν. Ἀλέξανδρος δὲ, Ταῦτα μὲν (ἔφη) ὦ Παρμενίων, γιγνώσκω, αἰσχύνομαι δὲ, εἰ τὸν μὲν Ἑλλήσποντον διέβην εὐπετῶς, τοῦτο δὲ σμικρὸν ῥεῦμα (οὕτω τῷ ὀνόματι τὸν Γρανικὸν ἐκφαυλίσας) εἴρξει ἡμᾶς τοῦ μὴ οὐ διαβῆναι ὡς ἔχομεν. Καὶ τοῦτο οὔτε πρὸς Μακεδόνων τῆς δόξης, οὔτε πρὸς τῆς ἐμῆς ἐς τοὺς κινδύνους ὀξύτητος ποιοῦμαι· ἀναθαῤῥήσειν τε δοκῶ τοὺς Πέρσας ἀξιομάχους Μακεδόσιν ὄντας, ὅτι οὐδὲν ἄξιον τοῦ σφῶν δέους ἐν τῷ παραυτίκα ἔπαθον.

XIV. Ταῦτα εἰπὼν, Παρμενίωνα μὲν ἐπὶ τὸ εὐώνυμον κέρας πέμπει ἡγησόμενον, αὐτὸς δὲ ἐπὶ τὸ δεξιὸν παρῆγεν. Προσετάχθησαν δὲ αὐτῷ τοῦ μὲν δεξιοῦ, Φιλώτας ὁ Παρμενίωνος, ἔχων τοὺς ἑταίρους τοὺς ἱππέας, καὶ τοὺς τοξότας, καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας, τοὺς ἀκοντιστάς· Ἀμύντας δὲ ὁ Ἀῤῥαβαίου τούς τε σαρισσοφόρους ἱππέας ἔχων, Φιλώτᾳ ἐπετάχθη, καὶ τοὺς Παίονας καὶ τὴν ἴλην τὴν Σωκράτους. Ἐχόμενοι δὲ τούτων ἐτάχθησαν οἱ ὑπασπι-

σταὶ τῶν ἑταίρων, ὧν ἡγεῖτο Νικάνωρ ὁ Παρμενίωνος· ἐπὶ δὲ τούτοις, ἡ Περδίκκου τοῦ Ὀρόντου φάλαγξ· ἐπὶ δὲ ἡ Κοίνου τοῦ Πολεμοκράτους· ἐπὶ δὲ, ἡ Κρατεροῦ τοῦ Ἀλεξάνδρου· ἐπὶ δὲ, ἡ Ἀμύντου τοῦ Ἀνδρομένους· ἐπὶ δὲ, ὧν Φίλιππος ὁ Ἀμύντου ἦρχε. Τοῦ δὲ εὐωνύμου πρῶτοι μὲν οἱ Θετταλοὶ ἱππεῖς ἐτάχθησαν, ὧν ἡγεῖτο Κάλας ὁ Ἁρπάλου· ἐπὶ δὲ τούτοις, οἱ ξύμμαχοι ἱππεῖς, ὧν ἦρχε Φίλιππος ὁ Μενελάου· ἐπὶ δὲ τούτοις, οἱ Θρᾷκες, ὧν ἦρχεν Ἀγάθων· Ἐχόμενοι δὲ τούτων πεζοὶ, ἥ τε Κρατεροῦ φάλαγξ καὶ ἡ Μελεάγρου καὶ ἡ Φιλίππου, ἔς τε ἐπὶ τὸ μέσον τῆς ξυμπάσης τάξεως. Περσῶν δὲ ἱππεῖς μὲν ἦσαν ἐς δισμυρίους, ξένοι δὲ πεζοὶ μισθοφόροι ὀλίγον ἀποδέοντες δισμυρίων· ἐτάχθησαν δὲ τὴν μὲν ἵππον παρατείναντες τῷ ποταμῷ κατὰ τὴν ὄχθην ἐπὶ φάλαγγα μακρὰν, τοὺς δὲ πεζοὺς κατόπιν τῶν ἱππέων. Καὶ γὰρ ὑπερδέξια ἦν τὰ ὑπὲρ τὴν ὄχθην χωρία, Ἦι δὲ Ἀλέξανδρον αὐτὸν καθεώρων (δῆλος γὰρ ἦν τῶν τε ὅπλων τῇ λαμπρότητι καὶ τῶν ἀμφ᾽ αὐτὸν τῇ σὺν ἐκπλήξει θεραπείᾳ) κατὰ τὸ εὐώνυμον μὲν σφῶν ἐπέχοντα, ταύτῃ πυκνὰς ἐπέταξαν τῇ ὄχθῃ τὰς ἴλας τῶν ἵππων. Χρόνον μὲν δὴ ἀμφότερα τὰ στρατεύματα ἐπ᾽ ἄκρου τοῦ ποταμοῦ ἐφεστῶτες, ὑπὸ τοῦ τὸ μέλλον ὀκνεῖν ἡσυχίαν ἦγον· καὶ σιγὴ ἦν πολλὴ ἀφ᾽ ἑκατέρων. Οἱ γὰρ Πέρσαι προσέμενον τοὺς Μακεδόνας, ὁπότε ἐσβήσονται ἐς τὸν πόρον, ὡς ἐπικεισόμενοι ἐκβαίνουσιν· Ἀλέξανδρος δὲ ἀναπηδήσας ἐπὶ τὸν ἵππον, καὶ τοῖς ἀμφ᾽ αὐτὸν ἐγκελευσάμενος ἕπεσθαί τε καὶ ἄνδρας ἀγαθοὺς γίνε-

σθαι, τοὺς μὲν προδρόμους ἱππέας καὶ μὴν καὶ τοὺς Παίονας προεμβαλεῖν εἰς τὸν ποταμὸν ἔχοντα Ἀμύνταν τὸν Ἀῤῥαβαίου καὶ τῶν πεζῶν μίαν τάξιν, καὶ πρὸ τούτων τὴν Σωκράτους ἴλην Πτολεμαῖον τὸν Φιλίππου ἄγοντα, ᾗ δὴ καὶ ἐτύγχανε τὴν ἡγεμονίαν τοῦ ἱππικοῦ παντὸς ἔχουσα ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ· αὐτὸς δὲ ἄγων τὸ δεξιὸν κέρας ὑπὸ σαλπίγγων τε καὶ τῷ Ἐνυαλίῳ ἀλαλάζοντας, ἐμβαίνει ἐς τὸν πόρον, λοξὴν ἀεὶ παρατείνων τὴν τάξιν, ᾗ παρεῖλκε τὸ ῥεῦμα, ἵνα δὴ μὴ ἐκβαίνοντι αὐτῷ οἱ Πέρσαι κατὰ κέρας προσπίπτοιεν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς, ὡς ἀνυστὸν, τῇ φάλαγγι προσμίξῃ αὐτοῖς.

XV. Οἱ δὲ Πέρσαι, ᾗ πρῶτοι οἱ ἀμφὶ Ἀμύνταν καὶ Σωκράτην προσέσχον τῇ ὄχθῃ, ταύτῃ καὶ αὐτοὶ ἄνωθεν ἔβαλλον· οἱ μὲν αὐτῶν, ἀπὸ τῆς ὄχθης ἐξ ὑπερδεξίου ἐς τὸν ποταμὸν ἐσακοντίζοντες· οἱ δὲ, κατὰ τὰ χθαμαλώτερα αὐτῆς ἔς τε ἐπὶ τὸ ὕδωρ καταβαίνοντες. Καὶ ἦν τῶν τε ἱππέων ὠθισμὸς, τῶν μὲν ἐκβαίνειν ἐκ τοῦ ποταμοῦ, τῶν δ᾽ εἴργειν τὴν ἔκβασιν· καὶ παλτῶν ἀπὸ μὲν τῶν Περσῶν πολλὴ ἄφεσις, οἱ Μακεδόνες δὲ ξὺν τοῖς δόρασιν ἐμάχοντο, ἀλλὰ τῷ τε πλήθει πολὺ ἐλαττούμενοι Μακεδόνες ἐκακοπάθουν ἐν τῇ πρώτῃ προσβολῇ, καὶ αὐτοὶ ἐξ ἀβεβαίου τε καὶ ἅμα κάτωθεν ἐκ τοῦ ποταμοῦ ἀμυνόμενοι· οἱ δὲ Πέρσαι, ἐξ ὑπερδεξίου τῆς ὄχθης· ἄλλως τε καὶ τὸ κράτιστον τῆς Περσικῆς ἵππου ταύτῃ ἐπετέτακτο, οἵ τε Μέμνονος παῖδες, καὶ αὐτὸς ὁ Μέμνων μετὰ τούτων ἐκινδύνευσε. Καὶ οἱ μὲν πρῶτοι τῶν Μακεδόνων ξυμμίξαντες τοῖς Πέρσαις κατε

κόπησαν πρὸς αὐτῶν, ἄνδρες ἀγαθοὶ γενόμενοι, ὅσοι γε μὴ πρὸς Ἀλέξανδρον πελάζοντα ἀπέκλιναν αὐτῶν· Ἀλέξανδρος γὰρ ἤδη πλησίον ἦν, ἅμα οἷ ἄγων τὸ κέρας τὸ δεξιόν. Καὶ ἐμβάλλει ἐς τοὺς Πέρσας πρῶτος, ἵνα τὸ πᾶν στῖφος τῆς ἵππου καὶ αὐτοὶ οἱ ἡγεμόνες τῶν Περσῶν τεταγμένοι ἦσαν, καὶ περὶ αὐτὸν ξυνειστήκει μάχη καρτερὰ, καὶ ἐν τούτῳ ἄλλαι ἐπ ἄλλαις τῶν τάξεων τοῖς Μακεδόσι διέβαινον οὐ χαλεπῶς ἤδη. Καὶ ἦν μὲν ἀπὸ τῶν ἵππων ἡ μάχη, πεζομαχίᾳ δὲ μᾶλλόν τι ἐῴκει. Ξυνεχόμενοι γὰρ ἵπποι τε ἵπποις, καὶ ἄνδρες ἀνδράσιν, ἠγωνίζοντο, οἱ μὲν ἐξῶσαι εἰσάπαν ἀπὸ τῆς ὄχθης, καὶ ἐς τὸ πεδίον βιάσασθαι τοὺς Πέρσας, οἱ Μακεδόνες· οἱ δὲ εἶρξαί τε αὐτῶν τὴν ἔκβασιν οἱ Πέρσαι, καὶ ἐς τὸν ποταμὸν αὖθις ἀπώσασθαι. Καὶ ἐκ τούτου ἐπλεονέκτουν ἤδη οἱ σὺν Ἀλεξάνδρῳ τῇ τε ἄλλῃ ῥώμῃ καὶ ἐμπειρίᾳ, καὶ ὅτι ξυστοῖς κρανείνοις πρὸς παλτὰ ἐμάχοντο. Ἔνθα δὴ καὶ Ἀλεξάνδρῳ ξυντρίβεται τὸ δόρυ ἐν τῇ μάχῃ· ὁ δὲ Ἄρετιν ᾔτει δόρυ ἕτερον, ἀναβολέα τῶν βασιλικῶν· τῷ δὲ καὶ αὐτῷ πονουμένῳ συντετριμμένον τὸ δόρυ ἦν· ὁ δὲ τῷ ἡμίσει κεκλασμένου τοῦ δόρατος οὐκ ἀφανῶς ἐμάχετο, καὶ τοῦτο δείξας Ἀλεξάνδρῳ, ἄλλον αἰτεῖν ἐκέλευε. Δημάρατος δὲ, ἀνὴρ Κορίνθιος τῶν ἀμφ᾽ αὐτὸν ἑταίρων, δίδωσιν αὐτῷ τὸ αὑτοῦ δόρυ. Καὶ ὃς ἀναλαβὼν, καὶ ἰδὼν Μιθριδάτην τὸν Δαρείου γαμβρὸν πολὺ πρὸ τῶν ἄλλων προϊππεύοντα, καὶ ἐπάγοντα ἅμα οἷ ὥσπερ ἔμβολον τῶν ἱππέων, ἐξελαύνει καὶ αὐτὸς πρὸ τῶν ἄλλων· καὶ παίσας ἐς τὸ πρόσωπον τῷ δόρατι,

καταβάλλει τὸν Μιθριδάτην. Ἐν δὲ τούτῳ Ῥοισάκης μὲν ἐπελαύνει τῷ Ἀλεξάνδρῳ, καὶ παίει Ἀλεξάνδρου τὴν κεφαλὴν τῇ κοπίδι, καὶ τοῦ μὲν κράνους τι ἀπέθραυσε, τὴν πληγὴν δὲ ἔσχε τὸ κράνος. Καὶ καταβάλλει καὶ τοῦτον Ἀλέξανδρος, παίσας τῷ ξυστῷ διὰ τοῦ θώρακος ἐς τὸ στέρνον· Σπιθριδάτης δὲ ἀνετέτατο μὲν ἤδη ἐπ᾽ Ἀλέξανδρον ὄπισθεν τὴν κοπίδα, ὑποφθάσας δὲ αὐτὸν Κλεῖτος ὁ Δρωπίδου παίει κατὰ τοῦ ὤμου, καὶ ἀποκόπτει τὸν ὦμον τοῦ Σπιθριδάτου ξὺν τῇ κοπίδι· καὶ ἐν τούτῳ ἐπεκβαίνοντες ἀεὶ τῶν ἱππέων ὅσοις προὐχώρει κατὰ τὸν ποταμὸν, προσεγίγνοντο τοῖς ἀμφ᾽ Ἀλέξανδρον.

XVI. Καὶ οἱ Πέρσαι παιόμενοί τε πανταχόθεν ἤδη ἐς τὰ πρόσωπα αὐτοί τε καὶ οἱ ἵπποι τοῖς ξυστοῖς, καὶ πρὸς τῶν ἱππέων ἐξωθούμενοι, πολλὰ δὲ καὶ πρὸς τῶν ψιλῶν ἀναμεμιγμένων τοῖς ἱππεῦσι βλαπτόμενοι, ἐγκλίνουσι ταύτῃ πρῶτον, ᾗ Ἀλέξανδρος προεκινδύνευεν. Ὡς δὲ τὸ μέσον ἐνεδεδώκει αὐτοῖς, παρεῤῥήγνυτο δὴ καὶ τὰ ἐφ᾽ ἑκάτερα τῆς ἵππου· καὶ ἦν δὴ φυγὴ καρτερά. Τῶν μὲν δὴ ἱππέων τῶν Περσῶν ἀπέθανον εἰς χιλίους. Οὐ γὰρ πολλὴ ἡ δίωξις ἐγένετο, ὅτι ἐξετράπη Ἀλέξανδρος ἐπὶ τοὺς ξένους τοὺς μισθοφόρους· ὧν τὸ στῖφος, ᾗ τὸ πρῶτον ἐτάχθη, ἐκπλήξει μᾶλλόν τι τοῦ παραλόγου, ἢ λογισμῷ βεβαίῳ ἔμενε. Καὶ τούτοις τήν τε φάλαγγα ἐπαγαγὼν, καὶ τοὺς ἱππέας πάντῃ προσπεσεῖν κελεύσας, ἐν μέσῳ δι᾽ ὀλίγου κατακόπτει αὐτούς· ὥστε διέφυγε μὲν οὐδεὶς, ὅτι μὴ διέλαθέ τις ἐν τοῖς νεκροῖς· ἐζωγρήθησαν δὲ ἀμφὶ τοὺς δισχιλίους. Ἐπε

σον δὲ καὶ οἱ ἡγεμόνες τῶν Περσῶν, Νιφάτης τε καὶ Πετίνης, καὶ Σπιθριδάτης ὁ Λυδίας σατράπης, καὶ ὁ τῶν Καππαδοκῶν ὕπαρχος Μιθροβουζάνης, καὶ Μιθριδάτης ὁ τοῦ Δαρείου γαμβρὸς, καὶ Ἀρβουπάλης ὁ Δαρείου τοῦ Ἀρταξέρξου παῖς, καὶ Φαρνάκης, ἀδελφὸς οὗτος τῆς Δαρείου γυναικὸς, καὶ ὁ τῶν ξένων ἡγεμὼν Ὠμάρης. Ἀρσίτης δὲ ἐκ μὲν τῆς μάχης φεύγει ἐς Φρυγίαν, ἐκεῖ δὲ ἀποθνήσκει αὐτὸς πρὸς αὑτοῦ, ὡς ὁ λόγος, ὅτι αἴτιος ἐδόκει Πέρσαις γενέσθαι τοῦ ἐν τῷ τότε πταίσματος. Μακεδόνων δὲ τῶν μὲν ἑταίρων ἀμφὶ τοὺς εἴκοσι καὶ πέντε ἐν τῇ πρώτῃ προσβολῇ ἀπέθανον, καὶ τούτων χαλκαῖ εἰκόνες ἐν Δίῳ ἑστᾶσιν, Ἀλεξάνδρου κελεύσαντος Λύσιππον ποιῆσαι, ὅσπερ καὶ Ἀλέξανδρον μόνος προκριθεὶς ἐποίει. Τῶν δὲ ἄλλων ἱππέων, ὑπὲρ τοὺς ἑξήκοντα, πεζοὶ δὲ ἐς τοὺς τριάκοντα· καὶ τούτους τῇ ὑστεραίᾳ ἔθαψεν Ἀλέξανδρος ξὺν τοῖς ὅπλοις τε καὶ ἄλλῳ κόσμῳ· γονεῦσι δὲ αὐτῶν καὶ παισὶ τῶν τε κατὰ τὴν χώραν ἀτέλειαν ἔδωκε, καὶ ὅσαι ἄλλαι ἢ τῷ σώματι λειτουργίαι, ἢ κατὰ τὰς κτήσεις ἑκάστων εἰσφοραί. Καὶ τῶν τετρωμένων δὲ πολλὴν πρόνοιαν ἔσχεν, ἐπελθών τε αὐτὸς ἑκάστους καὶ τὰ τραύματα ἰδὼν, καὶ ὅπως τὶς ἐτρώθη ἐρόμενος, καὶ ὅ, τι πράττων, εἰπεῖν τε καὶ ἀλαζονεύσασθαί οἱ παρασχών. Ὁ δὲ καὶ τῶν Περσῶν τοὺς ἡγεμόνας ἔθαψεν. Ἔθαψε δὲ καὶ τοὺς μισθοφόρους Ἕλληνας, οἳ ξὺν τοῖς πολεμίοις στρατεύοντες ἀπέθανον· ὅσους δὲ αὐτῶν αἰχμαλώτους ἔλαβε, τούτους δὲ δήσας ἐν πέδαις, εἰς Μακεδονίαν ἀπέπεμψεν ἐργάζεσθαι, ὅτι παρὰ τὰ

κοινῇ δόξαντα τοῖς Ἕλλησιν, Ἕλληνες ὄντες, ἐναντία τῇ Ἑλλάδι ὑπὲρ τῶν βαρβάρων ἐμάχοντο. Ἀποπέμπει δὲ καὶ εἰς Ἀθήνας τριακοσίας πανοπλίας Περσικὰς, ἀναθήματα εἶναι τῇ Ἀθηνᾷ ἐν τῇ πόλει· καὶ ἐπίγραμμα ἐπιγραφῆναι ἐκέλευσε τόδε· Ἀλέξανδρος Φιλίππου, καὶ οἱ Ἕλληνες, πλὴν Λακεδαιμονίων, ἀπὸ τῶν βαρβάρων τῶν τὴν Ἀσίαν κατοικούντων.

XVII. Καταστήσας δὲ Κάλαν σατραπεύειν ἧς Ἀρσίτης ἦρχε, καὶ τοὺς φόρους τοὺς αὐτοὺς ἀποφέρειν τάξας, οὕσπερ Δαρείῳ ἔφερον, ὅσοι μὲν τῶν βαρβάρων κατιόντες ἐκ τῶν ὀρῶν ἐνεχείριζον σφᾶς, τούτους μὲν ἀπαλλάττεσθαι ἐπὶ τὰ αὑτῶν ἑκάστους ἐκέλευε. Ζελείτας δὲ ἀφῆκε τῆς αἰτίας, ὅτι πρὸς βίαν ἔγνω συστρατεῦσαι τοῖς βαρβάροις. Δασκύλιον δὲ παραληψόμενον Παρμενίωνα ἐκπέμπει· καὶ παραλαμβάνει Δασκύλιον Παρμενίων ἐκλιπόντων τῶν φρουρῶν. Αὐτὸς δὲ ἐπὶ Σάρδεων προὐχώρει, καὶ ἀπέχοντος αὐτοῦ ὅσον ἑβδομήκοντα σταδίους Σάρδεων, ἧκον παρ᾽ αὐτὸν Μιθρίνης τε ὁ φρούραρχος τῆς ἀκροπόλεως τῆς ἐν Σάρδεσι, καὶ Σαρδιανῶν οἱ δυνατώτατοι· ἐνδιδόντες οἱ μὲν τὴν πόλιν, ὁ δὲ Μιθρίνης τὴν ἄκραν καὶ τὰ χρήματα. Ἀλέξανδρος δὲ αὐτὸς μὲν κατεστρατοπέδευσεν ἐπὶ τῷ Ἕρμῳ ποταμῷ. Ἀπέχει δὲ ὁ Ἕρμος ἀπὸ Σάρδεων σταδίους ὅσον εἴκοσιν· Ἀμύνταν δὲ τὸν Ἀνδρομένους τὴν ἄκραν παραληψόμενον ἐκπέμπει ἐς Σάρδεις· καὶ Μιθρίνην μὲν ἐν τιμῇ ἅμα οἱ ἦγε, Σαρδιανοὺς δὲ καὶ τοὺς ἄλλους Λυδοὺς τοῖς νόμοις τε τοῖς πάλαι Λυδῶν χρῆσθαι ἔδωκε, καὶ ἐλευθέρους εἶναι ἀφῆκεν. Ἀνῆλθε

δὲ καὶ αὐτὸς εἰς τὴν ἄκραν, ἵνα τὸ φρούριον ἦν τῶν Περσῶν· καὶ ἔδοξεν αὐτῷ ὀχυρὸν τὸ χωρίον· Ὑπερύψηλόν τε γὰρ ἦν καὶ ἀπότομον πάντῃ καὶ τριπλῷ τείχει πεφραγμένον· αὐτὸς δὲ ἐπὶ τῇ ἄκρᾳ ναόν τε οἰκοδομῆσαι Διὸς Ὀλυμπίου ἐπενόει, καὶ βωμὸν ἱδρύσασθαι. Σκοποῦντι δὲ αὐτῷ τῆς ἄκρας ὅπερ ἐπιτηδειότατον χωρίον, ὥρᾳ ἔτους ἐξαίφνης χειμὼν ἐπιγίγνεται, καὶ βρονταὶ σκληραί· καὶ ὕδωρ ἐξ οὐρανοῦ πίπτει, οὗ τὰ τῶν Λυδῶν βασίλεια. Ἀλεξάνδρῳ δὲ ἔδοξεν ἐκ θεοῦ σημανθῆναι, ἵνα χρὴ οἰκοδομεῖσθαι τῷ Διῒ τὸν νεών, καὶ οὕτως ἐκέλευσε. Κατέλιπε δὲ τῆς μὲν ἄκρας τῆς Σάρδεων ἐπιμελητὴν Παυσανίαν τῶν ἑταίρων· τῶν δὲ φόρων τῆς συντάξεώς τε καὶ ἀποφορᾶς Νικίαν· Ἄσανδρον δὲ τὸν Φιλώτου, Λυδίας καὶ τῆς ἄλλης τῆς Σπιθριδάτου ἀρχῆς, δοὺς αὐτῷ ἱππέας τε καὶ ψιλοὺς ὅσοι ἱκανοὶ πρὸς τὰ παρόντα ἐδόκουν. Κάλαν δὲ καὶ Ἀλέξανδρον τὸν Ἀερόπου, ἐπὶ τὴν χώραν τὴν Μέμνονος ἐκπέμπει, ἄγοντας τούς τε Πελοποννησίους καὶ τῶν ἄλλων ξυμμάχων τοὺς πολλοὺς πλὴν Ἀργείων. Οὗτοι δὲ ἐν Σάρδεσι κατελείφθησαν τὴν ἄκραν φυλάττειν. Ἐν τούτῳ δὲ ὡς τὰ τῆς ἱππομαχίας ἐξηγγέλθη, οἵ τε τὴν Ἔφεσον φρουροῦντες μισθοφόροι ᾤχοντο φεύγοντες, δύο τριήρεις τῶν Ἐφεσίων λαβόντες, καὶ ξὺν αὐτοῖς Ἀμύντας ὁ Ἀντιόχου, ὃς ἔφυγεν ἐκ Μακεδονίας Ἀλέξανδρον· παθὼν μὲν οὐδὲν πρὸς Ἀλεξάνδρου, δυσνοίᾳ δὲ τῇ πρὸς Ἀλέξανδρον ἀπαξιώσας τι παθεῖν πρὸς αὐτοῦ ἄχαρι. Τετάρτῃ δὲ ἡμέρᾳ ἐς Ἔφεσον ἀφικόμενος, τούς τε

φυγάδας, ὅσοι δι᾽ αὐτὸν ἐξέπεσον τῆς πόλεως, κατήγαγε, καὶ τὴν ὀλιγαρχίαν καταλύσας, δημοκρατίαν κατέστησε· τοὺς δὲ φόρους, ὅσους τοῖς βαρβάροις ἀπέφερον, τῇ Ἀρτέμιδι ξυντελεῖν ἐκέλευσεν. Ὁ δὲ δῆμος ὁ τῶν Ἐφεσίων, ὡς ἀφῃρέθη αὐτοῖς ὁ ἀπὸ τῶν ὀλίγων φόβος, τούς τε Μέμνονα ἐπαγομένους, καὶ τοὺς τὸ ἱερὸν συλήσαντας τῆς Ἀρτέμιδος, καὶ τοὺς τὴν εἰκόνα τοῦ Φιλίππου τὴν ἐν τῷ ἱερῷ καταβαλόντας, καὶ τὸν τάφον ἐκ τῆς ἀγορᾶς ἀνορύξαντας τὸν Ἡροπύθου, τοῦ ἐλευθερώσαντος τὴν πόλιν, ὥρμησαν ἀποκτεῖναι. Καὶ Σύρφακα μὲν καὶ τὸν παῖδα αὐτοῦ Πελάγοντα καὶ τοὺς τῶν ἀδελφῶν τοῦ Σύρφακος παῖδας ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐξαγαγόντες κατέλευσαν· τοὺς δὲ ἄλλους διεκώλυσεν Ἀλέξανδρος προσωτέρω ἐπιζητεῖν καὶ τιμωρεῖσθαι· γνοὺς ὅτι ὁμοῦ τοῖς αἰτίοις καὶ οὐ ξὺν δίκῃ τινάς, τοὺς μὲν κατ᾽ ἔχθραν, τοὺς δὲ κατὰ ἁρπαγὴν χρημάτων ἀποκτενεῖ, ξυγχωρηθὲν αὐτῷ, ὁ δῆμος. Καὶ εἰ δή τῳ ἄλλῳ, καὶ τοῖς ἐν Ἐφέσῳ πραχθεῖσιν, Ἀλέξανδρος ἐν τῷ τότε εὐδοκίμει.

XVIII. Ἐν τούτῳ δὲ ἐκ Μαγνησίας τε καὶ Τράλλεων παρ᾽ αὐτὸν ἧκον ἐνδιδόντες τὰς πόλεις· καὶ ὃς πέμπει Παρμενίωνα, δοὺς αὐτῷ δισχιλίους καὶ πεντακοσίους πεζοὺς τῶν ξένων, καὶ Μακεδόνας παραπλησίους, ἱππέας δὲ τῶν ἑταίρων ἐς διακοσίους. Ἀντίμαχον δὲ τὸν Ἀγαθοκλέους, ἐπὶ τὰς Αἰολίδας τε πόλεις ξὺν δυνάμει οὐκ ἐλάττονι ἐξέπεμψε, καὶ ὅσαι Ἰωνικαὶ ὑπὸ τοῖς βαρβάροις ἔτι ἦσαν. Καὶ τὰς μὲν ὀλιγαρχίας πανταχοῦ καταλύειν ἐκέλευσε, δημο-

κρατίας δέ τε ἐγκαθιστάναι, καὶ τοὺς νόμους τοὺς σφῶν ἑκάστοισιν ἀποδοῦναι· καὶ τοὺς φόρους ἀνεῖναι, ὅσους τοῖς βαρβάροις ἀπέφερον. Αὐτὸς δὲ ὑπομείνας ἐν Ἐφέσῳ, θυσίαν τε ἔθυσε τῇ Ἀρτέμιδι, καὶ πομπὴν ἔπεμψε ξὺν τῇ στρατιᾷ πάσῃ ὡπλισμένῃ τε καὶ ὡς ἐς μάχην ξυντεταγμένῃ. Τῇ δ᾽ ὑστεραίᾳ ἀναλαβὼν τῶν τε πεζῶν τοὺς λοιποὺς καὶ τοὺς τοξότας καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας καὶ τοὺς Θρᾷκας ἱππέας καὶ τῶν ἑταίρων τήν τε βασιλικὴν ἴλην καὶ πρὸς ταύτῃ τρεῖς ἄλλας, ἐπὶ Μιλήτου ἐστέλλετο· καὶ τὴν μὲν ἔξω καλουμένην πόλιν ἐξ ἐφόδου ἔλαβεν ἐκλιπούσης τῆς φυλακῆς· ἐνταῦθα δὲ καταστρατοπεδεύσας, ἔγνω ἀποτειχίζειν τὴν εἴσω πόλιν. Ἡγησίστρατος γὰρ ὅτῳ ἡ φρουρὰ ἡ Μιλησίων ἐκ βασιλέως ἐπετέτραπτο, πρόσθεν γράμματα παρ᾽ Ἀλέξανδρον ἔπεμπεν, ἐνδιδοὺς τὴν Μίλητον· τότε δὲ ἀναθαῤῥήσας ἐπὶ τῷ Περσῶν στρατῷ οὐ μακρὰν ὄντι, διασώζειν τοῖς Πέρσαις ἐπενόει τὴν πόλιν. Νικάνωρ δὲ τὸ Ἑλληνικὸν ναυτικὸν ἄγων, ὑποφθάνει τοὺς Πέρσας, τρισὶν ἡμέραις πρότερος καταπλεύσας, ἢ τοὺς Πέρσας Μιλήτῳ προσχεῖν· καὶ ὁρμίζεται ναυσὶν ἑξήκοντα καὶ ἑκατὸν ἐν τῇ νήσῳ τῇ Λάδῃ· κεῖται δὲ αὕτη ἐπὶ τῇ Μιλήτῳ. Αἱ δὲ τῶν Περσῶν νῆες ὑστερήσασαι, ἐπειδὴ ἔμαθον οἱ ναύαρχοι τῶν ἀμφὶ Νικάνορα τὴν ἐν τῇ Λάδῃ προκαταγωγὴν, πρὸς τῇ Μυκάλῃ τῷ ὄρει ὡρμίσθησαν. Τὴν γὰρ Λάδην τὴν νῆσον προκατειλήφει Ἀλέξανδρος, οὐ τῶν νεῶν μόνον τῇ ἐγκαθορμίσει, ἀλλὰ καὶ τοὺς Θρᾷκας καὶ τῶν ἄλλων ξένων ἐς τετρακισχιλίους διαβιβάσας ἐς αὐτήν. Ἦσαν δὲ τῶν βαρβάρων αἱ νῆες

ἀμφὶ τὰς τετρακοσίας. Παρμενίων μὲν δὴ καὶ ὣς παρῄνει Ἀλεξάνδρῳ ναυμαχεῖν, τά τε ἄλλα κρατήσειν τῷ ναυτικῷ τοὺς Ἕλληνας ἐλπίζων, καί τι καὶ θεῖον ἀνέπειθεν αὐτὸν, ὅτι ἀετὸς ὤφθη καθήμενος ἐπὶ τοῦ αἰγιαλοῦ κατὰ πρύμναν τῶν Ἀλεξάνδρου νεῶν. Καὶ γὰρ δὴ νικήσαντας μὲν, μεγάλα ὠφεληθήσεσθαι ἐς τὰ ὅλα· νικηθεῖσι δὲ, οὐ παρὰ μέγα ἔσεσθαι τὸ πταῖσμα· καὶ ὣς γὰρ θαλαττοκρατεῖν τοὺς Πέρσας. καὶ αὐτὸς δὲ ἔφη ἐπιβῆναι ἐθέλειν τῶν νεῶν, καὶ τοῦ κινδύνου μετέχειν. Ἀλέξανδρος δὲ τῇ τε γνώμῃ ἁμαρτάνειν ἔφη Παρμενίωνα, καὶ τοῦ σημείου τῇ οὐ κατὰ τὸ εἰκὸς ἐξηγήσει. Ὀλίγαις τε γὰρ ναυσὶ πρὸς πολλῷ πλείους ξὺν οὐδενὶ λογισμῷ ναυμαχήσειν, καὶ οὐ μεμελετηκότι τῷ σφῶν ναυτικῷ πρὸς ἠσκημένον τὸ τῶν Κυπρίων τε καὶ Φοινίκων· τήν τε ἐμπειρίαν τῶν Μακεδόνων καὶ τὴν τόλμαν ἐν ἀβεβαίῳ χωρίῳ οὐκ ἐθέλειν παραδοῦναι τοῖς βαρβάροις· καὶ ἡττηθεῖσι τῇ ναυμαχίᾳ οὐ μικρὰν τὴν βλάβην ἔσεσθαι ἐς τοῦ πολέμου τὴν πρώτην δόξαν· τά τε ἄλλα, καὶ τοὺς Ἕλληνας νεωτεριεῖν πρὸς τοῦ ναυτικοῦ πταίσματος τὴν ἐπαγγελίαν ἐπαρθέντας. Ταῦτα μὲν τῷ λογισμῷ ξυντιθεὶς οὐκ ἐν καιρῷ ἀπέφαινε ναυμαχεῖν· τὸ θεῖον δὲ αὐτὸς ἄλλῃ ἐξηγεῖσθαι. Εἶναι μὲν γὰρ πρὸς αὐτοῦ τὸν ἀετόν· ἀλλ᾽ ὅτι ἐπὶ γῆς καθήμενος ἐφαίνετο, δοκεῖν οἱ μᾶλλόν τι σημαίνειν, ὅτι ἐκ γῆς κρατήσει τοῦ Περσῶν ναυτικοῦ.

XIX. Καὶ ἐν τούτῳ Γλαύκιππος, ἀνὴρ τῶν δοκίμων ἐν Μιλήτῳ, ἐκπεμφθεὶς παρὰ Ἀλέξανδρον παρὰ τοῦ δήμου τε καὶ τῶν ξένων τῶν μισθοφόρων,

οἷς μᾶλλόν τι ἐπετέτραπτο ἡ πόλις, τά τε τείχη ἔφη ἐθέλειν τοὺς Μιλησίους καὶ τοὺς λιμένας παρέχειν κοινοὺς Ἀλεξάνδρῳ καὶ Πέρσαις· καὶ τὴν πολιορκίαν ἐπὶ τούτοις λύειν ἠξίου. Ἀλέξανδρος δὲ Γλαυκίππῳ μὲν προστάσσει ἀπαλλάττεσθαι κατὰ τάχος ἐς τὴν πόλιν, καὶ Μιλησίοις ἐπαγγέλλειν παρασκευάζεσθαι, ὡς μαχουμένους ἔσωθεν. Αὐτὸς δ᾽ ἐπιστήσας τῷ τείχει μηχανὰς, καὶ τὰ μὲν καταβαλὼν δι᾽ ὀλίγου τῶν τειχῶν, τὰ δὲ κατασείσας ἐπιπολὺ, προσῆγε τὴν στρατιὰν, ὡς ἐπιβησομένους, ᾗ κατερήριπτο ἢ ἐσεσάλευτο τὸ τεῖχος, ἐφομαρτούντων καὶ μόνον οὐ θεωμένων τῶν Περσῶν ἀπὸ τῆς Μυκάλης πολιορκουμένους τοὺς φίλους σφῶν καὶ ξυμμάχους. Ἐν τούτῳ δὲ καὶ οἱ ἀμφὶ Νικάνορα ἀπὸ τῆς Λάδης τὴν ὁρμὴν τῶν ξὺν Ἀλεξάνδρῳ κατιδόντες, ἐς τὸν λιμένα ἐπέπλεον τῶν Μιλησίων, παρὰ γῆν τὴν εἰρεσίαν ποιούμενοι, καὶ κατὰ τὸ στόμα τοῦ λιμένος, ᾗπερ τὸ στενώτατον ἦν, ἀντιπρώρους βύζην τὰς τριήρεις ὁρμίσαντες, ἀποκεκλείκεσαν, τῷ μὲν Περσικῷ ναυτικῷ τὸν λιμένα, τοῖς Μιλησίοις δὲ τὴν ἐκ τῶν Περσῶν ὠφέλειαν. Ἔνθα οἱ Μιλήσιοί τε καὶ οἱ μισθοφόροι, πανταχόθεν ἤδη προσκειμένων σφίσι τῶν Μακεδόνων, οἱ μὲν αὐτῶν ῥιπτοῦντες σφᾶς ἐν τῇ θαλάσσῃ, ἐπὶ τῶν ἀσπίδων ὑπτίων ἐς νησίδα τινὰ ἀνώνυμον τῇ πόλει ἐπικειμένην διενήχοντο· οἱ δὲ, ἐς κελήτια ἐμβαίνοντες καὶ ἐπειγόμενοι ὑποφθάσαι τὰς τριήρεις τῶν Μακεδόνων, ἐγκατελήφθησαν ἐν τῷ στόματι τοῦ λιμένος πρὸς τῶν τριηρῶν, οἱ δὲ πολλοὶ ἐν αὐτῇ τῇ πόλει ἀπώλλυντο. Ἀλέξανδρος δὲ, ἐχομένης ἤδη

τῆς πόλεως, ἐπὶ τοὺς ἐς τὴν νῆσον καταπεφευγότας ἐπέπλει αὐτὸς, κλίμακας φέρειν ἐπὶ τὰς πρώρας τῶν τριηρῶν κελεύσας, ὡς κατὰ τὰ ἀπότομα τῆς νήσου, καθάπερ πρὸς τεῖχος, ἐκ τῶν νεῶν τὴν ἀπόβασιν ποιησόμενος. Ὡς δὲ διακινδυνεύειν ἐθέλοντας τοὺς ἐν τῇ νήσῳ ἑώρα, οἶκτος λαμβάνει αὐτὸν τῶν ἀνδρῶν, ὅτι γενναῖοί τε καὶ πιστοὶ αὐτῷ ἐφαίνοντο. Καὶ σπένδεται πρὸς αὐτοὺς ἐπὶ τῷδε, ὡς αὐτῷ ξυστρατεύειν. Ἦσαν δὲ οὗτοι μισθοφόροι Ἕλληνες ἐς τριακοσίους· αὐτοὺς δὲ Μιλησίους, ὅσοι μὴ ἐν τῇ καταλήψει τῆς πόλεως ἔπεσον, ἀφῆκε, καὶ ἐλευθέρους εἶναι ἔδωκεν. Οἱ δὲ βάρβαροι ἀπὸ τῆς Μυκάλης ὁρμώμενοι, ταῖς μὲν ἡμέραις ἐπέπλεον τῷ Ἑλληνικῷ ναυτικῷ, προκαλέσασθαι ἐς ναυμαχίαν ἐλπίζοντες· τὰς δὲ νύκτας πρὸς τῇ Μυκάλῃ οὐκ ἐν καλῷ ὡρμίζοντο, ὅτι ὑδρεύεσθαι ἀπὸ τοῦ Μαιάνδρου ποταμοῦ τῶν ἐκβολῶν διὰ μακροῦ ἠναγκάζοντο. Ἀλέξανδρος δὲ, ταῖς μὲν ναυσὶ τὸν λιμένα ἐφύλαττε τῶν Μιλησίων, ὡς μὴ βιάσαιντο οἱ βάρβαροι τὸν ἔσπλουν. Ἐκπέμπει δ᾽ ἐς τὴν Μυκάλην Φιλώταν, ἄγοντα τούς τε ἱππέας καὶ τῶν πεζῶν τάξεις τρεῖς, παραγγείλας εἴργειν τῆς ἀποβάσεως τοὺς ἀπὸ τῶν νεῶν. Οἱ δὲ, ὕδατός τε σπάνει καὶ τῶν ἄλλων ἐπιτηδείων οὐδὲν ἄλλο ὅτι μὴ πολιορκούμενοι ἐν ταῖς ναυσὶν, ἐς Σάμον ἀπέπλευσαν· ἐκεῖθεν δὲ ἐπισιτισάμενοι αὖθις ἐπέπλεον τῇ Μιλήτῳ· καὶ τὰς μὲν πολλὰς τῶν νεῶν πρὸ τοῦ λιμένος ἐν μετεώρῳ παρέταξαν, εἴπῃ ἐκκαλέσαιντο ἐς τὸ πέλαγος τοὺς Μακεδόνας· πέντε δὲ αὐτῶν εἰσέπλευσαν εἰς τὸν μεταξὺ

τῆς τε ἄλλης νήσου καὶ τοῦ στρατοπέδου λιμένα, ἐλπίσαντες κενὰς καταλήψεσθαι τὰς Ἀλεξάνδρου ναῦς· ὅτι τοὺς ναύτας ἀποσκεδάννυσθαι τὸ πολὺ ἀπὸ τῶν νεῶν, τοὺς μὲν ἐπὶ φρυγανισμῷ, τοὺς δὲ ἐπὶ ξυγκομιδῇ τῶν ἐπιτηδείων, τοὺς δὲ καὶ εἰς προνομὰς ταττομένους, πεπυσμένοι ἦσαν. Ἀλλὰ μέρος μέν τ ἀπῆν τῶν ναυτῶν· ἐκ δὲ τῶν παρόντων ξυμπληρώσας Ἀλέξανδρος δέκα ναῦς, ὡς προσπλεούσας τὰς πέντε τῶν Περσῶν κατεῖδε, πέμπει ἐπ' αὐτὰς κατὰ σπουδὴν, ἐμβάλλειν ἀντιπρώρους κελεύσας. Οἱ δὲ ἐν ταῖς πέντε ναυσὶ τῶν Περσῶν, ὡς παρ' ἐλπίδα ἀναγομένους τοὺς Μακεδόνας ἐπὶ σφᾶς εἶδον, ὑποστρέψαντες ἐκ πολλοῦ, ἔφευγον πρὸς τὸ ἄλλο ναυτικόν. Καὶ ἡ μὲν Ἰασσέων ναῦς ἁλίσκεται αὐτοῖς ἀνδράσιν ἐν τῇ φυγῇ, οὐ ταχυναυτοῦσα. Αἱ δὲ τέσσαρες ἔφθασαν καταφυγεῖν εἰς τὰς οἰκείας τριήρεις. Οὕτω μὲν δὴ ἀπέπλευσαν ἄπρακτοι ἐκ Μιλήτου οἱ Πέρσαι.

XX. Ἀλέξανδρος δὲ καταλῦσαι ἔγνω τὸ ναυτικὸν, χρημάτων τε ἐν τῷ τότε ἀπορίᾳ, καὶ ἅμα οὐκ ἀξιόμαχον ὁρῶν τὸ αὑτοῦ ναυτικὸν τῷ Περσικῷ· οὔκουν οὐδ' ἐθέλων μέρει τινὶ τῆς στρατιᾶς κινδυνεύειν. Ἄλλως τε ἐπενόει, κατέχων ἤδη τῷ πεζῷ τὴν Ἀσίαν, ὅτι οὔτε ναυτικοῦ ἔτι δέοιτο, τάς τε παραλίους πόλεις λαβὼν, καταλύσει τὸ Περσῶν ναυτικὸν, οὔτε ὁπόθεν τὰς ὑπηρεσίας πληρώσουσιν, οὔτε ὅπῃ τῆς Ἀσίας προσέξουσιν ἔχοντας. Καὶ ἀετὸν ταύτῃ συνέβαλλεν, ὅτι ἐσήμηνεν αὐτῷ ἐκ τῆς γῆς κρατήσειν τῶν νεῶν. Ταῦτα δὲ διαπραξάμενος, ἐπὶ Καρίας

ἐστέλλετο, ὅτι ἐν Ἁλικαρνασσῷ συνεστηκέναι οὐ φαύλην δύναμιν τῶν τε βαρβάρων καὶ ξένων ἐξηγγέλλετο. Ὅσαι δὲ ἐν μέσῳ πόλεις Μιλήτου τε καὶ Ἁλικαρνασσοῦ, ταύτας δὲ ἐξ ἐφόδου λαβὼν, καταστρατοπεδεύει πρὸς Ἁλικαρνασσῷ, ἀπέχων τῆς πόλεως ἐς πέντε μάλιστα σταδίους, ὡς ἐπὶ χρονίῳ πολιορκίᾳ. Ἥ τε γὰρ φύσις τοῦ χωρίου ὀχυρὸν ἐποίει αὐτὸ, καὶ ὅπῃ τὶ ἐνδεῖν ὡς πρὸς ἀσφάλειαν ἐφαίνετο, ξύμπαντα ταῦτα Μέμνων τε αὐτὸς παρὼν, ἤδη ἀποδεδειγμένος πρὸς Δαρείου τῆς τε κάτω Ἀσίας καὶ τοῦ ναυτικοῦ παντὸς ἡγεμὼν, ἐκ πολλοῦ παρεσκευάκει· καὶ στρατιῶται πολλοὶ μὲν ξένοι μισθοφόροι τῇ πόλει ἐγκατελείφθησαν, πολλοὶ δὲ καὶ Περσῶν αὐτῶν· αἵ τε τριήρεις ἐφώρμουν τῷ λιμένι, ὡς καὶ ἀπὸ τῶν ναυτῶν πολλὴν ὠφέλειαν γίγνεσθαι ἐς τὰ ἔργα. Τῇ μὲν δὴ πρώτῃ ἡμέρᾳ προσάγοντος Ἀλεξάνδρου τῷ τείχει, κατὰ τὰς ἐπὶ Μύλασσα φερούσας πύλας, ἐκδρομή τε γίγνεται τῶν ἐκ τῆς πόλεως καὶ ἀκροβολισμός· καὶ τούτους οὐ χαλεπῶς ἀνέστειλάν τε οἱ παρ' Ἀλεξάνδρου ἀντεκδραμόντες, καὶ ἐς τὴν πόλιν κατέκλεισαν. Οὐ πολλαῖς δὲ ὕστερον ἡμέραις Ἀλέξανδρος ἀναλαβὼν τούς τε ὑπασπιστὰς καὶ τὴν τῶν ἑταίρων ἵππον, καὶ τὴν Ἀμύντου τε καὶ Περδίκκου καὶ Μελεάγρου τάξιν τὴν πεζικὴν, καὶ πρὸς τούτοις τοὺς τοξότας καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας, περιῆλθε τῆς πόλεως τὸ πρὸς Μύνδον μέρος, τό, τε τεῖχος κατοψόμενος, εἰ ταύτῃ ἐπιμαχώτερον τυγχάνοι ὂν ἐς τὴν προσβολὴν, καὶ ἅμα εἰ τὴν Μύνδον ἐξ ἐπιδρομῆς δύναιτο λαθὼν κατασχεῖν· ἔσεσθαι γὰρ οὐ σμικρὰν τὴν ὠφέλειαν ἐς

τὴν τῆς Ἁλικαρνασσοῦ πολιορκίαν, τὴν Μύνδον οἰκείαν γενομένην. Καί τι ἐνεδίδοτο αὐτῷ ἐκ τῶν Μυνδίων, εἰ λάθοι νυκτὸς προσελθών. Αὐτὸς μὲν δὴ κατὰ τὰ συγκείμενα ἀμφὶ μέσας νύκτας προσῆλθε τῷ τείχει· ὡς δὲ οὐδὲν ἐνεδίδοτο ἀπὸ τῶν ἔνδον, αἵ τε μηχαναὶ καὶ αἱ κλίμακες αὐτῷ οὐ παρῆσαν, οἷα δὴ οὐκ ἐπὶ πολιορκίαν σταλέντι, ἀλλ᾽ ὡς ἐπὶ προδοσίᾳ ἐνδιδομένης τῆς πόλεως, προσήγαγε καὶ ὣς τῶν Μακεδόνων τὴν φάλαγγα ὑπορύττειν κελεύσας τὸ τεῖχος. Καὶ ἕνα γε πύργον κατέβαλον οἱ Μακεδόνες· οὐ μέν τοι ἐγύμνωσέ γε τὸ τεῖχος πεσών· καὶ οἱ ἐκ τῆς πόλεως ἅμα εὐρώστως ἀμυνόμενοι, καὶ ἐκ τῆς Ἁλικαρνασσοῦ ἤδη κατὰ θάλασσαν πολλοὶ παραβεβοηθηκότες, ἄπορον ἐποίησαν τῷ Ἀλεξάνδρῳ τὴν αὐτοσχέδιόν τε καὶ ἐξ ἐπιδρομῆς κατάληψιν τῆς Μύνδου. Οὕτω μὲν δὴ ἐπανέρχεται Ἀλέξανδρος, οὐδὲν πράξας ὧν ἕνεκα ὡρμήθη· καὶ τῇ πολιορκίᾳ τῆς Ἁλικαρνασσοῦ αὖθις προσεῖχε. Καὶ τὰ πρῶτα μὲν τὴν τάφρον, ἣ πρὸ τῆς πόλεως ὀρώρυκτο αὐτοῖς, πλάτος μὲν τριάκοντα μάλιστα πήχεων, τὸ βάθος δὲ ἐς πεντεκαίδεκα, ἐχώννυε, τοῦ ῥᾳδίαν εἶναι τὴν προσαγωγὴν τῶν τε πύργων, ἀφ᾽ ὧν ἔμελλε τοὺς ἀκροβολισμοὺς ἐς τοὺς προμαχομένους τοῦ τείχους ποιεῖσθαι, καὶ τῶν ἄλλων μηχανῶν, αἷς κατασείειν ἐπενόει τὸ τεῖχος. Καὶ ἥ τε τάφρος αὐτῷ ἐχώσθη οὐ χαλεπῶς, καὶ οἱ πύργοι προσήγοντο ἤδη. Οἱ δὲ ἐκ τῆς Ἁλικαρνασσοῦ νυκτὸς ἐκδραμόντες, ὡς ἐμπρῆσαι τούς τε πύργους, καὶ ὅσαι ἄλλαι μηχαναὶ προσηγμέναι, ἢ οὐ πόῤῥω τοῦ προσάγεσθαι ἦσαν, ὑπὸ

τῶν φυλακῶν τε τῶν Μακεδόνων, καὶ ὅσοι ἐν αὐτῷ τῷ ἔργῳ ἐξεγερθέντες παρεβοήθησαν, οὐ χαλεπῶς κατεκλείσθησαν εἰς τὰ τείχη αὖθις· καὶ ἀπέθανον αὐτῶν ἄλλοι τε ἐς ἑβδομήκοντα καὶ ἑκατὸν, καὶ Νεοπτόλεμος, ὁ Ἀῤῥαβαίου, τοῦ Ἀμύντου ἀδελφὸς, τῶν παρὰ Δαρεῖον αὐτομολησάντων. Τῶν δ᾽ Ἀλεξάνδρου στρατιωτῶν ἀπέθανον μὲν ἐς ἑκκαίδεκα, τραυματίαι δὲ ἐγένοντο ἐς τριακοσίους· ὅτι ἐν νυκτὶ γινομένης τῆς ἐκδρομῆς, ἀφυλακτότεροι ἐς τὸ τιτρώσκεσθαι ἦσαν.

XXI. Οὐ πολλαῖς δὲ ἡμέραις ὕστερον, δύο τῶν Μακεδόνων ὁπλῖται ἐκ τῆς Περδίκκου τάξεως, ξυσκηνοῦντές τε καὶ ἅμα ξυμπίνοντες, αὑτόν τε καὶ τὰ αὑτοῦ ἑκάτερος ἐπὶ μέγα τῷ λόγῳ ἦγεν· ἔνθα δὴ φιλοτιμία τε ἐσπίπτει αὐτοῖς (καί τι καὶ ὁ οἶνος ὑπεθέρμαινεν) ὥς τε ὁπλισάμενοι αὐτοὶ ἐπὶ σφῶν, προσβάλλουσι τῷ τείχει κατὰ τὴν ἄκραν τὴν πρὸς Μύλασσα μάλιστα τετραμμένην, ὡς ἐπίδειξιν τῆς σφῶν ῥώμης μᾶλλόν τι ἢ πρὸς πολεμίους μετὰ κινδύνου τὸν ἀγῶνα ποιησόμενοι. Καὶ τούτους κατιδόντες τινὲς τῶν ἐκ τῆς πόλεως δύο τε ὄντας, καὶ οὐ ξὺν λογισμῷ προσφερομένους τῷ τείχει, ἐπεκθέουσιν. Οἱ δὲ τοὺς μὲν ἐγγὺς πελάσαντας ἀπέκτειναν, πρὸς δὲ τοὺς ἀφεστηκότας ἠκροβολίζοντο, πλεονεκτούμενοι τῷ τε πλήθει καὶ τοῦ χωρίου τῇ χαλεπότητι· ὅτι ἐξ ὑπερδεξίου τοῖς πολεμίοις ἡ ἐπιδρομή τε καὶ ὁ ἀκροβολισμὸς ἐγίγνετο. Καὶ ἐν τούτῳ ἀντεκθέουσι τινὲς καὶ ἄλλοι τῶν τοῦ Περδίκκου στρατιωτῶν, καὶ ἀπὸ τῆς Ἁλικαρνασσοῦ ἄλλοι, καὶ ξυμπίπτει μάχη

καρτερὰ πρὸς τῷ τείχει. Καὶ κατακλείονται αὖθις πρὸς τῶν Μακεδόνων εἴσω τῶν πυλῶν οἱ ἐπεκδραμόντες. Παρ' ὀλίγον δὲ ἦλθε καὶ ἁλῶναι ἡ πόλις. Τά τε γὰρ τείχη ἐν τῷ τότε οὐκ ἐν ἀκριβεῖ φυλακῇ ἦν, καὶ δύο πύργοι καὶ μεσοπύργιον εἰς ἔδαφος καταπεπτωκότα, οὐ χαλεπὴν ἂν τῷ στρατεύματι, εἰ ἅπαν προσήψατο τοῦ ἔργου, τὴν ἐς τὸ τεῖχος πάροδον παρέσχε. Καὶ ὁ τρίτος πύργος κατασεσεισμένος, οὐδὲ οὗτος χαλεπῶς ἂν ἠρίφθη ὑπορυσσόμενος. Ἀλλὰ ἔφθησαν γὰρ ἀντὶ τοῦ πεπτωκότος τείχους, ἔσωθεν πλίνθινον μηνοειδὲς ἀντοικοδομησάμενοι, οὐ χαλεπῶς, ὑπὸ πολυχειρίας. Καὶ τούτῳ ἐπῆγε τῇ ὑστεραίᾳ τὰς μηχανὰς Ἀλέξανδρος, καὶ ἐκδρομὴ αὖθις γίνεται τῶν ἐκ τῆς πόλεως, ἐπὶ τῷ ἐμπρῆσαι τὰς μηχανάς. Καὶ μέρος μέν τι τῶν πλησίον τοῦ τείχους γεῤῥῶν καὶ ἑνὸς τῶν πύργων τῶν ξυλίνων κατεκαύθη, τὰ δὲ ἄλλα διεφύλαξαν οἱ περὶ Φιλώταν τε καὶ Ἑλλάνικον, οἷς ἡ φυλακὴ αὐτῶν ἐπετέτραπτο· ὡς δὲ καὶ Ἀλέξανδρος ἐπεφάνη ἐν τῇ ἐκδρομῇ, τάς τε δᾷδας ὅσας ἔχοντες ἐκβεβοηθήκεσαν ἀφέντες, καὶ τὰ ὅπλα οἱ πολλοὶ αὐτῶν ῥίψαντες, εἴσω τοῦ τείχους ἔφευγον. Καί τοι τά γε πρῶτα τῇ φύσει τε τοῦ χωρίου ὑπερδεξίου ὄντος ἐπεκράτουν, καὶ οὐ κατὰ μέτωπον μόνον ἠκροβολίζοντο ἐς τοὺς προμαχομένους τῶν μηχανῶν, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν πύργων, οἳ δὴ ἑκατέρωθεν τοῦ ἐῤῥιμμένου τείχους αὐτοὶ ὑπολελειμμένοι, ἐκ πλαγίου τε καὶ μονονοὺ κατὰ νώτου παρεῖχον ἀκροβολίζεσθαι ἐς τοὺς τῷ ἀντῳκοδομημένῳ τείχει προσάγοντας.

XXII. Οὐ πολλαῖς δὲ ὕστερον ἡμέραις ἐπάγοντος αὖθις Ἀλεξάνδρου τὰς μηχανὰς τῷ πλινθίνῳ τῷ ἐντὸς τείχει, καὶ αὐτῷ ἐφεστηκότος τῷ ἔργῳ, ἐκδρομὴ γίνεται πανδημεὶ ἐκ τῆς πόλεως· τῶν μὲν κατὰ τὸ ἐρηριμμένον τεῖχος, ᾗ αὐτὸς Ἀλέξανδρος ἐπετέτακτο· τῶν δὲ κατὰ τὸ τρίπυλον, ᾗ οὐδὲ πάνυ τι προσδεχομένοις τοῖς Μακεδόσιν ἦν. Καὶ οἱ μὲν δᾷδάς τε ταῖς μηχαναῖς ἐνέβαλλον, καὶ ὅσα ἄλλα ἐς τὸ ἐξάψαι τε φλόγα καὶ ἐπὶ μέγα προκαλέσασθαι. Τῶν δὲ ἀμφ' Ἀλέξανδρον αὐτῶν τε ἐμβαλλόντων ἐς αὐτοὺς ἐῤῥωμένως, καὶ ταῖς μηχαναῖς ἀπὸ τῶν πύργων λίθων τε μεγάλων ἀφιεμένων, καὶ βελῶν ἐξακοντιζομένων, οὐ χαλεπῶς ἀπεστράφησάν τε καὶ ἔφυγον ἐς τὴν πόλιν· καὶ φόνος ταύτῃ οὐκ ὀλίγος ἐγένετο, ὅσῳ πλείονές τε καὶ ξὺν μείζονι τῇ τόλμῃ ἐξέδραμον. Οἱ μὲν γὰρ εἰς χεῖρας ἐλθόντες τοῖς Μακεδόσιν, ἀπέθανον· οἱ δὲ, ἀμφὶ τῷ τείχει τῷ καταπεπτωκότι, στενοτέρας τε ἢ κατὰ τὸ πλῆθος αὐτῶν τῆς παρόδου οὔσης, καὶ τῶν κατερηριμμένων τοῦ τείχους χαλεπὴν τὴν ὑπέρβασιν αὐτοῖς παρεχόντων. Τοῖς δὲ κατὰ τὸ τρίπυλον ἐκδραμοῦσιν ἀπήντα Πτολεμαῖος ὁ σωματοφύλαξ ὁ βασιλικὸς, τήν τε Ἀδδαίου καὶ Τιμάνδρου ἅμα οἱ τάξιν ἄγων καὶ ἔστιν οὓς τῶν ψιλῶν. Καὶ οὗτοι οὐδὲ αὐτοὶ χαλεπῶς ἐτρέψαντο τοὺς ἐκ τῆς πόλεως. Ξυνέβη δὲ καὶ τούτοις ἐν τῇ ἀποχωρήσει κατὰ στενὴν γέφυραν τὴν ἐπὶ τῆς τάφρου πεποιημένην φεύγουσι, τήν τε γέφυραν αὐτὴν ὑπὸ πλήθους ξυντρίψαι, καὶ πολλοὺς αὐτῶν ἐς τὴν τάφρον ἐμπεσόντας, τοὺς μὲν ὑπὸ σφῶν καταπατηθέντας

διαφθαρῆναι, τοὺς δὲ καὶ ἄνωθεν ὑπὸ τῶν Μακεδόνων βαλλομένους. Ὁ πλεῖστος δὲ φόνος περὶ ταῖς πύλαις αὐταῖς ξυνέβη· ὅτι ἡ ξύγκλεισις τῶν πυλῶν, φοβερά τε καὶ πρὸ τοῦ καιροῦ γενομένη, δεισάντων μὴ συνεισπέσοιεν τοῖς φεύγουσιν ἐχόμενοι αὐτῶν οἱ Μακεδόνες, πολλοὺς καὶ τῶν φιλίων τῆς εἰσόδου ἀπέκλεισεν, οὓς πρὸς αὐτοῖς τοῖς τείχεσιν οἱ Μακεδόνες διέφθειραν. Καὶ παρ᾽ ὀλίγον ἧκεν ἁλῶναι ἡ πόλις, εἰ μὴ Ἀλέξανδρος ἀνεκαλέσατο τὸ στράτευμα, ἔτι διασῶσαι ἐθέλων τὴν Ἁλικαρνασσὸν, εἴ τι φίλιον ἐνδοθείη ἐκ τῶν Ἁλικαρνασσέων. Ἀπέθανον μὲν τῶν μὲν ἐκ τῆς πόλεως ἐς χιλίους, τῶν δὲ ξὺν Ἀλεξάνδρῳ ἀμφὶ τοὺς τεσσαράκοντα, καὶ ἐν τούτοις Πτολεμαῖός τε ὁ σωματοφύλαξ, καὶ Κλέαρχος ὁ τοξάρχης, καὶ Ἀδδαῖος ὁ χιλιάρχης· οὗτοι καὶ ἄλλοι τῶν οὐκ ἠμελημένων Μακεδόνων.

XXIII. Ἔνθα δὴ ξυνελθόντες οἱ ἡγεμόνες τῶν Περσῶν, Ὀροντοβάτης τε καὶ Μέμνων, καὶ ἐκ τῶν παρόντων γνόντες σφᾶς τε οὐ δυναμένους ἐπιπολὺ ἀντέχειν τῇ πολιορκίᾳ, καὶ τοῦ τείχους τὸ μέν τι καταπεπτωκὸς ἤδη ὁρῶντες, τὸ δὲ κατασεσεισμένον· πολλοὺς δὲ τῶν στρατιωτῶν ἐν ταῖς ἐκδρομαῖς, τοὺς μὲν διεφθαρμένους, τοὺς δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ τετρῶσθαι ἀπομάχους ὄντας· ταῦτα ἐν νῷ λαβόντες, ἀμφὶ δευτέραν φυλακὴν τῆς νυκτὸς τόν τε ξύλινον πύργον, ὃν αὐτοὶ ἀντῳκοδόμησαν ταῖς μηχαναῖς τῶν πολεμίων, ἐμπιπρᾶσι καὶ τὰς στοὰς, ἐν αἷς τὰ βέλη αὐτοῖς ἀπέκειτο. Ἐνέβαλον δὲ καὶ ταῖς οἰκίαις πῦρ ταῖς πλησίον τοῦ τείχους· τῶν δὲ καὶ προσήψατο ἡ

φλὸξ, ἀπό τε τῶν στοῶν καὶ τοῦ πύργου πολλὴ ἐπενεχθεῖσα, καί τι καὶ τοῦ ἀνέμου ταύτῃ ἐπιφέροντος· αὐτῶν δὲ οἱ μὲν ἐς τὴν Ἀρκόννησον ἀπεχώρησαν, οἱ δὲ ἐς τὴν Σαλμακίδα ἄκραν οὕτω καλουμένην. Ἀλεξάνδρῳ δὲ ὡς ἀπηγγέλθη ταῦτα ἐκ τινῶν αὐτομολησάντων ἐκ τοῦ ἔργου, καὶ τὸ πῦρ πολὺ καθεώρα αὐτὸς, καί τοι ἀμφὶ μέσας που νύκτας ἦν τὸ γιγνόμενον· ὁ δὲ καὶ ὣς ἐξαγαγὼν τοὺς Μακεδόνας, τοὺς μὲν ἔτι ἐμπιπράντας τὴν πόλιν ἔκτεινεν, ὅσοι δὲ ἐν ταῖς οἰκίαις καταλαμβάνοιντο τῶν Ἁλικαρνασσέων, τούτους δὲ σώζειν παρήγγειλεν. Ἤδη τε ἠὼς ὑπέφαινε, καὶ κατιδὼν τὰς ἄκρας, ἃς οἵ τε Πέρσαι καὶ οἱ μισθοφόροι κατειλήφεσαν, ταύτας μὲν ἀπέγνω πολιορκεῖν, τριβήν τε ἐπινοῶν οὐκ ὀλίγην ἔσεσθαί οἱ ἀμφ᾽ αὐτὰς τῇ φύσει τῶν χωρίων, καὶ οὐ παρὰ μέγα εἶναι ἐξελόντι οἱ τὴν πόλιν ἤδη πᾶσαν. Θάψας δὲ τοὺς ἀποθανόντας ἐν τῇ νυκτὶ, τὰς μὲν μηχανὰς ἐς Τράλλεις ἀπαγαγεῖν ἐκέλευσε τοὺς ἐπ᾽ αὐταῖς τεταγμένους. Αὐτὸς δὲ τὴν πόλιν εἰς ἔδαφος κατασκάψας, αὐτῆς τε ταύτης καὶ τῆς ἄλλης Καρίας φυλακὴν ἐγκαταλιπὼν, ξένους μὲν πεζοὺς τρισχιλίους, ἱππεῖς δὲ ἐς διακοσίους, καὶ Πτολεμαῖον ἡγεμόνα αὐτῶν, ἐπὶ Φρυγίας ἐστέλλετο· τῆς δὲ Καρίας ξυμπάσης σατραπεύειν ἔταξεν Ἄδαν, θυγατέρα μὲν Ἑκατόμνου, γυναῖκα δὲ Ἱδριέως, ὃς καὶ ἀδελφὸς αὐτῇ ὢν, κατὰ νόμον τῶν Καρῶν ξυνῴκει. Καὶ ὁ μὲν Ἱδριεὺς τελευτῶν ταύτῃ ἐπέτρεψε τὰ πράγματα, νενομισμένον ἐν τῇ Ἀσίᾳ ἔτι ἀπὸ Σεμιράμεως καὶ γυναῖκας ἄρχειν ἀνδρῶν. Πιξώδαρος δὲ τὴν μὲν ἐκ-

βάλλει τῆς ἀρχῆς, αὐτὸς δὲ κατεῖχε τὰ πράγματα.
Τελευτήσαντος δὲ Πιξοδάρου Ὀροντοβάτης τὴν Κα-
ρῶν ἀρχὴν ἐκ βασιλέως πεμφθεὶς εἶχε γαμβρὸς ὢν
Πιξοδάρου. Ἄδα δὲ Ἄλινδα μόνον κατεῖχε, χωρίον
τῆς Καρίας ἐν τοῖς ὀχυρώτατον, καὶ ἐσβαλόντι Ἀλε-
ξάνδρῳ ἐς Καρίαν, ἀπήντα, τά τε Ἄλινδα ἐνδιδοῦσα,
καὶ παῖδά οἱ τιθεμένη Ἀλέξανδρον. Καὶ Ἀλέξαν-
δρος τά τε Ἄλινδα αὐτῇ ἐπέτρεψε, καὶ τὸ ὄνομα τοῦ
παιδὸς οὐκ ἀπηξίωσε, καὶ ἐπειδὴ Ἁλικαρνασσόν τε
ἐξεῖλε, καὶ τῆς ἄλλης Καρίας ἐπεκράτησεν, αὐτῇ ἄρ-
χειν ἁπάσης ἔδωκε.

XXIV. Τῶν Μακεδόνων δέ ἐστιν οἳ συνεστρα-
τευμένοι Ἀλεξάνδρῳ ἦσαν νεωστὶ πρὸ τῆς στρατείας
γεγαμηκότες· καὶ τούτων ἔγνω οὐκ ἀμελητέα εἶναί
οἱ ὁ Ἀλέξανδρος, ἀλλ' ἐκπέμπει γὰρ αὐτοὺς ἐκ Κα-
ρίας, διαχειμάσοντας ἐν Μακεδονίᾳ ἅμα ταῖς γυναι-
ξίν· ἐπιτάξας αὐτοῖς Πτολεμαῖον τὸν Σελεύκου, ἕνα
τῶν σωματοφυλάκων τῶν βασιλικῶν, καὶ τῶν στρα-
τηγῶν, Κοῖνόν τε τὸν Πολεμοκράτους καὶ Μελέα-
γρον τὸν Νεοπτολέμου, ὅτι καὶ αὐτοὶ τῶν νεογάμων
ἦσαν· προστάξας, ἐπειδὰν αὐτοί τε ἐπανίωσι, καὶ
τοὺς μετὰ σφῶν ἐκπεμφθέντας ἐπαναγάγωσι, κατα-
λέξαι ἱππέας τε καὶ πεζοὺς ἐκ τῆς χώρας ὅσους πλεί-
στους. Καὶ τῷ ἔργῳ τῷδε εἴπερ τινὶ ἄλλῳ, εὐδοκί-
μησε παρὰ Μακεδόσιν Ἀλέξανδρος. Ἔπεμψε δὲ καὶ
Κλέανδρον τὸν Πολεμοκράτους, ἐπὶ ξυλλογῇ στρα-
τιωτῶν εἰς Πελοπόννησον. Παρμενίωνα δὲ πέμπει
ἐπὶ Σάρδεων, δοὺς αὐτῷ τῶν τε ἑταίρων ἱππαρχίαν
καὶ τοὺς Θετταλοὺς ἱππέας καὶ τοὺς ἄλλους ξυμμά-

χους καὶ τὰς ἁμάξας ἄγειν· καὶ κελεύει ἀπιέναι ἀπὸ
Σάρδεων ἐπὶ Φρυγίαν. Αὐτὸς δὲ ἐπὶ Λυκίας τε καὶ
Παμφυλίας ᾔει, ὡς τῆς παραλίου κρατήσας, ἀχρεῖον
καταστῆσαι τοῖς πολεμίοις τὸ ναυτικόν. Καὶ πρῶ-
τον μὲν ἐν παρόδῳ Ὕπαρνα χωρίον ὀχυρὸν φυλακὴν
ἔχον ξένους μισθοφόρους ἐξ ἐφόδου ἔλαβεν· οἱ δ'
ἐκ τῆς ἄκρας ξένοι ὑπόσπονδοι ἐξῆλθον. Ἔπειτα
εἰσβαλὼν ἐς Λυκίαν, Τελμισσεῖς μὲν ὁμολογίᾳ προσ-
ηγάγετο· περάσας δὲ τὸν Ξάνθον ποταμὸν, Πίναρα
καὶ Ξάνθον τὴν πόλιν καὶ Πάταρα ἐνδοθέντα ἔλα-
βεν, καὶ ἄλλα ἐλάττω πολίσματα ἐς τριάκοντα. Ταῦ-
τα καταπράξας, ἐν ἀκμῇ ἤδη τοῦ χειμῶνος ἐς τὴν
Μιλυάδα καλουμένην χώραν ἐσβάλλει, ἣ ἐστι μὲν
τῆς μεγάλης Φρυγίας, ξυνετέλει δὲ ἐς τὴν Λυκίαν.
τότε οὕτως ἐκ βασιλέως μεγάλου τεταγμένον. Καὶ
ἐνταῦθα Φασηλιτῶν πρέσβεις ἧκον περὶ φιλίας τε
καὶ χρυσῷ στεφάνῳ στεφανῶσαι Ἀλέξανδρον, καὶ
ὑπὲρ τῶν αὐτῶν ἐπικηρυκευόμενοι ἐπρέσβευον Λυ-
κίων τῶν κάτω οἱ πολλοί. Ἀλέξανδρος δὲ Φασηλί-
τας τε καὶ Λυκίους παραδοῦναι τὰς πόλεις τοῖς ἐπὶ
τούτῳ στελλομένοις ἐκέλευσε, καὶ παρεδόθησαν ξύμ-
πασαι. Αὐτὸς δὲ ὀλίγον ὕστερον ἐς τὴν Φασηλίδα
παραγενόμενος, συνεξαιρεῖ αὐτοῖς φρούριον ὀχυρὸν
ἐπιτετειχισμένον τῇ χώρᾳ πρὸς Πισιδῶν· ὅθεν ὁρ-
μώμεναι οἱ βάρβαροι πολλὰ ἔβλαπτον τῶν Φασηλι-
τῶν τοὺς τὴν γῆν ἐργαζομένους.

XXV. Ἔτι δὲ αὐτῷ περὶ τὴν Φασηλίδα ὄντι
ἐξαγγέλλεται, Ἀλέξανδρον τὸν Ἀερόπου ἐπιβουλεύειν,
τά τε ἄλλα τῶν ἑταίρων ὄντα, καὶ ἐν τῷ τότε Θεσ-

σαλῶν τῆς ἵππου ἄρχοντα. Ἦν μὲν δὴ ὁ Ἀλέξανδρος οὗτος, ἀδελφὸς Ἡρομένους τε καὶ Ἀῤῥαβαίου, τῶν ξυνεπιλαβόντων τῆς σφαγῆς τῆς Φιλίππου. Καὶ τότε αἰτίαν σχόντα αὐτὸν Ἀλέξανδρος ἀφῆκεν, ὅτι ἐν πρώτοις τε ἀφίκετο τῶν φίλων παρ᾽ αὐτὸν, ἐπειδὴ Φίλιππος ἐτελεύτησε, καὶ τὸν θώρακα συνενδὺς, συνηκολούθησεν αὐτῷ εἰς τὰ βασίλεια· ὕστερον δὲ καὶ ἐν τιμῇ ἀμφ᾽ αὐτὸν εἶχε, στρατηγόν τε ἐπὶ Θρᾴκης στείλας· καὶ ἐπειδὴ Κάλας ὁ τῶν Θετταλῶν ἵππαρχος ἐπὶ σατραπείᾳ ἐξεπέμφθη, αὐτὸν ἀπέδειξεν ἄρχειν τῆς Θεσσαλικῆς ἵππου. Τὰ δὲ τῆς ἐπιβουλῆς ἐξηγγέλθη ὧδε. Δαρεῖος, ἐπειδὴ Ἀμύντας, αὐτομολήσας παρ᾽ αὐτὸν, λόγους τέ τινας καὶ γράμματα παρὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου τούτου ἐκόμισε, καταπέμπει ἐπὶ θάλασσαν Ἀσισίνην ἄνδρα Πέρσην τῶν ἀμφ᾽ αὐτὸν πιστῶν· πρόφασιν μὲν, παρὰ Ἀτιζύην τὸν Φρυγίας σατράπην, τῇ δὲ ἀληθείᾳ τῷ Ἀλεξάνδρῳ τούτῳ συνεσόμενον, καὶ πίστεις δώσοντα, εἰ ἀποκτείνει βασιλέα Ἀλέξανδρον, αὐτὸν βασιλέα καταστήσειν τῆς Μακεδονίας, καὶ χρυσίου τάλαντα πρὸς τῇ βασιλείᾳ ἐπιδώσειν χίλια. Ὁ δὲ Ἀσισίνης ἁλοὺς πρὸς Παρμενίωνος λέγει πρὸς Παρμενίωνα ὧν ἕνεκα ἀπεστάλη· καὶ τοῦτον ἐν φυλακῇ πέμπει Παρμενίων παρ᾽ Ἀλέξανδρον, καὶ πυνθάνεται ταὐτὰ παρ᾽ αὐτοῦ Ἀλέξανδρος. Συναγαγὼν δὲ τοὺς φίλους, βουλὴν προὐτίθη ὅ, τι χρὴ ὑπὲρ Ἀλεξάνδρου γνῶναι. Καὶ ἐδόκει τοῖς ἑταίροις μήτε πάλαι εὖ βεβουλεῦσθαι, τὸ κράτιστον τοῦ ἱππικοῦ ἀνδρὶ οὐ πιστῷ ἐπιτρέψας, νῦν τε χρῆναι αὐτὸν κατὰ τάχος ἐκποδὼν ποιεῖσθαι, πρὶν καὶ ἐπιτηδειότερον γενόμενον τοῖς Θετταλοῖς, ξὺν αὐτοῖς τὶ νεωτερίσαι. Καί τι καὶ θεῖον ἐφόβει αὐτούς. Ἔτι γὰρ πολιορκοῦντος αὐτοῦ Ἀλεξάνδρου Ἁλικαρνασσὸν, ἀναπαύεσθαι μὲν ἐν μεσημβρίᾳ, χελιδόνα δὲ περιπέτεσθαι ὑπὲρ κεφαλῆς τρύζουσαν μεγάλα, καὶ τῆς εὐνῆς ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ καθίζειν, θορυβωδέστερον ἢ κατὰ τὸ εἰωθὸς ᾄδουσαν. Τὸν δὲ, ὑπὸ καμάτου ἐγερθῆναι μὲν ἀδυνάτως ἔχειν ἐκ τοῦ ὕπνου, ἐνοχλούμενον δὲ πρὸς τῆς φωνῆς, τῇ χειρὶ οὐ βαρέως ἀποσοβῆσαι τὴν χελιδόνα· τὴν δὲ τοσούτου ἄρα δεῆσαι ἀποφυγεῖν πληγεῖσαν, ὥς τε ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς τοῦ Ἀλεξάνδρου καθημένην, μὴ πρόσθεν ἀνεῖναι, πρὶν παντελῶς ἐξεγερθῆναι Ἀλέξανδρον. Καὶ Ἀλέξανδρος οὐ φαῦλον ποιησάμενος τὸ τῆς χελιδόνος, ἀνεκοίνωσεν Ἀριστάνδρῳ τῷ Τελμισσεῖ μάντει· Ἀρίστανδρον δὲ, ἐπιβουλὴν μὲν ἔκ του τῶν φίλων σημαίνεσθαι αὐτῷ εἰπεῖν· σημαίνεσθαι δὲ καὶ, ὅτι καταφανὴς ἔσται. Τὴν γὰρ χελιδόνα, σύντροφόν τε εἶναι ὄρνιθα καὶ εὔνουν ἀνθρώποις, καὶ λάλον μᾶλλον ἢ ἄλλην ὄρνιθα. Ταῦτά τε οὖν καὶ τὰ ἀπὸ τοῦ Πέρσου ξυνθεὶς, πέμπει ὡς Παρμενίωνα Ἀμφοτερὸν τὸν Ἀλεξάνδρου μὲν παῖδα, ἀδελφὸν δὲ Κρατεροῦ· καὶ ξυμπέμπει αὐτῷ τῶν Περγαίων τινὰς τὴν ὁδὸν ἡγησομένους. Καὶ ὁ Ἀμφοτερὸς στολὴν ἐνδὺς ἐπιχώριον, ὡς μὴ γνώριμος εἶναι κατὰ τὴν ὁδὸν, λανθάνει ἀφικόμενος παρὰ Παρμενίωνα· καὶ γράμματα μὲν οὐ κομίζει παρ᾽ Ἀλεξάνδρου (οὐ γὰρ ἔδοξε γράφειν ὑπὲρ οὐδενὸς τοιούτου ἐς τὸ ἐμφανές) τὰ δὲ ἀπὸ γλώσσης οἱ ἐντεταλ-

μένα ἐξήγγειλε· καὶ οὕτω ξυλλαμβάνεται ὁ Ἀλέξανδρος οὗτος, καὶ ἐν φυλακῇ ἦν.

XXVI. Ἀλέξανδρος δὲ ἄρας ἐκ Φασηλίδος, μέρος μέν τι τῆς στρατιᾶς διὰ τῶν ὀρῶν πέμπει ἐπὶ Πέργης, ᾗ ὡδοπεποιήκεσαν αὐτῷ οἱ Θρᾷκες, χαλεπὴν ἄλλως καὶ μακρὰν οὖσαν τὴν πάροδον· αὐτὸς δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν διὰ τοῦ αἰγιαλοῦ ἦγε τοὺς ἀμφ' αὐτόν. Ἔστι δὲ ταύτῃ ἡ ὁδὸς οὐκ ἄλλως, ὅτι μὴ τῶν ἀπ' ἄρκτου ἀνέμων πνεόντων· εἰ δὲ νότοι κατέχοιεν, ἀπόρως ἔχει διὰ τοῦ αἰγιαλοῦ ὁδοιπορεῖν. Τότε δ' ἐκ νότων σκληρῶν, βορέαι ἐπιπνεύσαντες, οὐκ ἄνευ τοῦ θείου (ὡς αὐτός τε καὶ οἱ ἀμφ' αὐτὸν ἐξηγοῦντο) εὐμαρῆ καὶ ταχεῖαν τὴν πάροδον παρέσχον. Ἐκ Πέργης δὲ ὡς προῄει, ἐντυγχάνουσιν αὐτῷ κατὰ τὴν ὁδὸν πρέσβεις Ἀσπενδίων αὐτοκράτορες, τὴν μὲν πόλιν ἐνδιδόντες, φρουρὰν δὲ μὴ εἰσάγειν δεόμενοι. Καὶ περὶ μὲν τῆς φρουρᾶς πράξαντες ἀπῆλθον ὅσα ἠξίουν· πεντήκοντα δὲ τάλαντα κελεύει τῇ στρατιᾷ δοῦναι αὐτοῖς ἐς μισθὸν, καὶ τοὺς ἵππους, οὓς δασμὸν βασιλεῖ ἔτρεφον. Οἱ δὲ, ὑπέρ τε τοῦ ἀργυρίου καὶ τοὺς ἵππους παραδώσειν ξυνθέμενοι, ἀπῆλθον. Ἀλέξανδρος δὲ ἐπὶ Σίδης ᾔει, εἰσὶ δὲ οἱ Σιδῖται Κυμαῖοι ἐκ Κύμης τῆς Αἰολίδος· καὶ οὗτοι λέγουσιν ὑπὲρ σφῶν τόνδε τὸν λόγον· ὅτι ὡς κατῆράν τε ἐς τὴν γῆν ἐκείνην οἱ πρῶτοι ἐκ Κύμης σταλέντες, καὶ ἐπὶ οἰκισμῷ ἐξέβησαν, αὐτίκα τὴν μὲν Ἑλλάδα γλῶσσαν ἐξελάθοντο, εὐθὺς δὲ βάρβαρον φωνὴν ἵεσαν, οὐδὲ τῶν προσχώρων βαρβάρων, ἀλλὰ ἰδίαν σφῶν, οὔπω πρόσθεν οὖσαν τὴν φωνήν·

καὶ ἐκ τότε οὐ κατὰ τοὺς ἄλλους προσχώρους Σιδῖται ἐβαρβάριζον. Καταλιπὼν δὲ φρουρὰν ἐν τῇ Σίδῃ, προῄει ἐπὶ Σύλλιον, χωρίον ὀχυρὸν καὶ φρουρὰν ἔχον ξένων μισθοφόρων καὶ αὐτῶν τῶν ἐπιχωρίων βαρβάρων. Ἀλλ' οὔτε τὸ Σύλλιον ἐξ ἐφόδου αὐτοσχεδίου ἠδυνήθη λαβεῖν. Ἔπειτα καὶ ἠγγέλθη αὐτῷ κατὰ τὴν ὁδὸν, τοὺς Ἀσπενδίους, ὅτι οὐδὲν τῶν συγκειμένων πρᾶξαι ἐθέλοιεν· οὔτε τοὺς ἵππους παραδοῦναι τοῖς πεμφθεῖσιν, οὔτε ἀπαριθμῆσαι τὰ χρήματα, καὶ τὰ ἐκ τῆς χώρας ὅτι ἀνασκευασάμενοι ἐς τὴν πόλιν, τάς τε πύλας ἀποκεκλείκασι τοῖς παρ' Ἀλεξάνδρου, καὶ τὰ τείχη, ὅποι πεπονηκότα ἦν, ἐπισκευάζουσι. Ταῦτα πυθόμενος, ἐπὶ Ἀσπένδου ἀνεζεύγνυεν.

XXVII. Ὤικισται δὲ τῆς Ἀσπένδου τὰ μὲν πολλὰ ἐπὶ ἄκρᾳ ὀχυρᾷ καὶ ἀποτόμῳ· καὶ παρ' αὐτὴν τὴν ἄκραν ὁ Εὐρυμέδων ποταμὸς ῥεῖ. Ἦσαν δὲ αὐτῆς καὶ περὶ τῇ ἄκρᾳ ἐν τῷ χθαμαλῷ οὐκ ὀλίγαι οἰκήσεις, καὶ τεῖχος περιεβέβλητο αὐταῖς οὐ μέγα. Τὸ μὲν δὴ τεῖχος, ὡς προσάγοντα Ἀλέξανδρον ἔγνωσαν, ἐκλείπουσιν ὅσοι ἐπῴκουν, καὶ τὰς οἰκίας, ὅσας ἐν τῷ χθαμαλῷ ᾠκισμένας οὐκ ἐδόκουν διαφυλάξαι ἂν δύνασθαι· αὐτοὶ δὲ ἐς τὴν ἄκραν ξυμφεύγουσιν. Ἀλέξανδρος δὲ, ὡς ἀφίκετο ξὺν τῇ δυνάμει, εἴσω τοῦ ἐρήμου τείχους παρελθὼν, κατεστρατοπέδευσεν ἐν ταῖς οἰκίαις ταῖς καταλελειμμέναις πρὸς τῶν Ἀσπενδίων· οἱ δὲ Ἀσπένδιοι, ὡς εἶδον αὐτόν τε Ἀλέξανδρον παρ' ἐλπίδα ἥκοντα, καὶ τὸ στρατόπεδον ἐν κύκλῳ σφῶν πάντῃ, πέμψαντες πρέσβεις ἐδέοντο ἐφ'

οἵσπερ τοπρότερον ξυμβῆναι. Καὶ Ἀλέξανδρος τό, τε χωρίον ὀχυρὸν ἰδὼν, καὶ αὐτὸς οὐκ ἐπὶ χρόνιον πολιορκίαν παρασκευασμένος, ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς μὲν οὐδὲ ὣς ξυνέβη πρὸς αὐτούς· ὁμήρους δὲ δοῦναι σφῶν τοὺς δυνατωτάτους ἐκέλευσε καὶ τοὺς ἵππους, οὓς πρόσθεν ὡμολόγησαν· καὶ ἑκατὸν τάλαντα, ἀντὶ τῶν πεντήκοντα· καὶ πείθεσθαι τῷ σατράπῃ τῷ τοῦ Ἀλεξάνδρου, καὶ φόρους ἀποφέρειν ὅσα ἔτη Μακεδόσι, καὶ ὑπὲρ τῆς χώρας διακριθῆναι, ἣν τῶν προσχώρων οὖσαν βίᾳ κατέχειν ἐν αἰτίᾳ ἦσαν. Ὡς δὲ πάντα οἱ ἐπεχώρησαν, ἀνέζευξεν ἐς Πέργην, κἀκεῖθεν ἐς Φρυγίαν ὥρμητο· ἦν δὲ αὐτῷ ἡ πορεία παρὰ Τελμισσὸν πόλιν. Οἱ δὲ ἄνθρωποι οὗτοι, τὸ μὲν γένος Πισίδαι εἰσὶ, βάρβαροι. Χωρίον δὲ οἰκοῦσιν ὑπερύψηλον, καὶ πάντῃ ἀπότομον: καὶ ἡ ὁδὸς παρὰ τὴν πόλιν, χαλεπή. Καθήκει γὰρ ἐκ τῆς πόλεως ὄρος ἔςτε ἐπὶ τὴν ὁδόν· καὶ τοῦτο μὲν αὐτοῦ ἐν τῇ ὁδῷ ἀποπαύεται. Ἀντίπορον δὲ αὐτῷ ὄρος ἄλλο ἐστὶν, οὐ μεῖον ἀπότομον· καὶ ταῦτα τὰ ὄρη ὥσπερ πύλας ποιεῖ ἐπὶ τῇ ὁδῷ, καί ἐστιν ὀλίγῃ φυλακῇ κατέχοντας τὰ ὄρη ταῦτα, ἄπορον ποιεῖν τὴν πάροδον. Καὶ τότε οἱ Τελμισσεῖς πανδημεὶ ἐκβεβοηθηκότες, ἀμφότερα τὰ ὄρη κατεῖχον. Ταῦτα δὴ ἰδὼν Ἀλέξανδρος, στρατοπεδεύεσθαι αὐτοῦ, ὅπως εἶχον, ἐκέλευε τοὺς Μακεδόνας, γνοὺς ὅτι οὐ μενοῦσι πανδημεὶ οἱ Τελμισσεῖς, αὐλιζομένους σφᾶς ἰδόντες, ἀλλ' ἀποχωρήσουσιν εἰς τὴν πόλιν πλησίον οὖσαν οἱ πολλοὶ αὐτῶν, ὅσον φυλακὴν καταλιπόντες ἐπὶ τοῖς ὄρεσι. Καὶ ξυνέβη, ὅπως εἴκαζεν· οἱ μὲν γὰρ πολ-

λοὶ αὐτῶν ἀπῆλθον, αἱ φυλακαὶ δὲ ἐγκατέμειναν. Καὶ ἐπὶ τούτους εὐθὺς ἀναλαβὼν τούς τε τοξότας, καὶ τὰς τῶν ἀκοντιστῶν τάξεις, καὶ τῶν ὁπλιτῶν ὅσοι κουφότεροι, ἐπήγαγεν. Οἱ δὲ οὐκ ἔμειναν βαλλόμενοι, ἀλλὰ ἔλιπον τὸ χωρίον. Καὶ Ἀλέξανδρος ὑπερβαλὼν τὰ στενὰ, πρὸς τῇ πόλει κατεστρατοπέδευσε.

XXVIII Καὶ ἐνταῦθα ἀφικνοῦνται παρ' αὐτὸν Σελγέων πρέσβεις. Οἱ δέ εἰσι καὶ αὐτοὶ Πισίδαι βάρβαροι, καὶ πόλιν μεγάλην οἰκοῦσι, καὶ αὐτοὶ μάχιμοι εἰσιν· ὅτι δὲ πολέμιοι τοῖς Τελμισσεῦσιν ἐκ παλαιοῦ ἐτύγχανον, ὑπὲρ φιλίας πρὸς Ἀλέξανδρον πεπρεσβευμένοι ἦσαν. Καὶ πρὸς τούτους σπένδεται Ἀλέξανδρος, καὶ ἐκ τούτου πιστοῖς ἐς ἅπαντα ἐχρήσατο. Τὴν Τελμισσὸν δὲ ἀπέγνω ἑλεῖν ἂν ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ, ἀλλ' ἐπὶ Σαλαγασσοῦ ἐστέλλετο. Ἦν δὲ καὶ αὕτη οὐ μικρὰ πόλις. Πισίδαι καὶ ταύτην ᾤκουν· καὶ ἐδόκουν, πάντων Πισιδῶν μαχίμων ὄντων, αὐτοὶ εἶναι οἱ μαχιμώτατοι, καὶ τότε τὸν λόφον τὸν πρὸ τῆς πόλεως, ὅτι καὶ οὗτος οὐ μεῖον τοῦ τείχους ὀχυρὸς ἐς τὸ ἀπομάχεσθαι ἦν, κατειληφότες προσέμενον. Ἀλέξανδρος δὲ τὴν μὲν φάλαγγα τῶν Μακεδόνων τάττει ὧδε. Ἐπὶ μὲν τοῦ δεξιοῦ κέρως, ἵνα καὶ αὐτὸς ἐπετέτακτο, τοὺς ὑπασπιστὰς εἶχεν· ἐχομένους δὲ τούτων, τοὺς πεζεταίρους ἔς τε ἐπὶ τὸ εὐώνυμον παρατείνας· ὡς ἑκάστοις τῶν στρατηγῶν ἡγεμονία τῆς τάξεως ἐν τῇ τότε ἡμέρᾳ ἦν. Ἐπὶ δὲ τῷ εὐωνύμῳ ἐπέταξεν ἡγεμόνα Ἀμύνταν τὸν Ἀῤῥαβαίου. Προετάχθησαν δὲ αὐτῷ, τοῦ μὲν δεξιοῦ κέρως, οἵ τε τοξόται καὶ οἱ

Ἀγριᾶνες· τοῦ δὲ εὐωνύμου, οἱ ἀκοντισταὶ οἱ Θρᾶκες, ὧν ἡγεῖτο Σιτάλκης. Οἱ γὰρ ἱππεῖς αὐτῷ οὐ ὠφέλιμοι ἐν τῇ δυσχωρίᾳ ἦσαν· τοῖς Πισίδαις δε καὶ Τελμισσεῖς προσβεβοηθηκότες ξυνετάξαντο. Ἤδη δὲ οἱ ἀμφ᾽ Ἀλέξανδρον προσβεβληκότες τῷ ὄρει, ὅπερ κατεῖχον οἱ Πισίδαι, κατ᾽ αὐτὸ τὸ ἀποτομώτατον τῆς ἀνόδου ἦσαν. Καὶ ἐν τούτῳ ἐπιτίθενται αὐτοῖς οἱ βάρβαροι λόχοις κατὰ κέρας ἑκάτερον, ᾗ σφίσι μὲν εὐπροσοδώτατον ἦν, τοῖς πολεμίοις δὲ χαλεπωτάτη ἡ πρόσβασις· καὶ τοὺς μὲν τοξότας, οἷα δὴ οὔτε ἀκριβῶς ὡπλισμένους καὶ πρώτους πελάσαντας, ἐτρέψαντο. Οἱ δὲ Ἀγριᾶνες ἔμειναν. Ἐγγὺς γὰρ ἤδη καὶ ἡ φάλαγξ τῶν Μακεδόνων προσῆγε, καὶ πρὸ αὐτῆς Ἀλέξανδρος ἐφαίνετο. Ὡς δὲ ἐν χερσὶν ἡ μάχη ἐγένετο, γυμνοί τε οἱ βάρβαροι ὄντες ὁπλίταις προσεφέροντο, καὶ πάντη κατατιτρωσκόμενοι ἔπιπτον, ἐνταῦθα δὴ ἐγκλίνουσι· καὶ ἀπέθανον μὲν αὐτῶν ἐς πεντακοσίους. Κοῦφοι γὰρ ὄντες καὶ ἔμπειροι τῶν χωρίων, οὐ χαλεπῶς ἀπεχώρουν· καὶ οἱ Μακεδόνες, διὰ βαρύτητα τῶν ὅπλων, καὶ ἀπειρίαν τῶν ὁδῶν, οὐ θαῤῥαλέοι ἐς τὸ διώκειν ἦσαν. Ἀλέξανδρος δὲ ἐχόμενος τῶν φευγόντων, τὴν πόλιν αὐτῶν αἱρεῖ κατὰ κράτος· τῶν δὲ ξὺν αὐτῷ Κλέανδρός τε ὁ στρατηγὸς τῶν τοξοτῶν ἀποθνήσκει, καὶ τῶν ἄλλων ἀμφὶ τοὺς εἴκοσιν. Ἀλέξανδρος δὲ ἐπὶ τοὺς ἄλλους Πισίδας ἦγε, καὶ τὰ μέν τινα τῶν φρουρίων βίᾳ ἐξεῖλε, τὰ δὲ ὁμολογίᾳ προσηγάγετο.

XXIX. Ἐντεῦθεν δὲ ᾔει ἐπὶ Φρυγίας παρὰ τὴν λίμνην, ᾗ ὄνομα Ἀσκανία, ἐν ᾗ ἅλες πήγνυνται αὐ

τόματοι· καὶ τούτοις χρῶνται οἱ ἐπιχώριοι, οὐδε θαλάσσης τι ἐπὶ τούτῳ δέονται. Καὶ ἀφικνεῖται ἐς Κελαινὰς πεμπταῖος. Ἐν δὲ ταῖς Κελαιναῖς ἄκρα ἦν πάντη ἀπότομος. Καὶ ταύτην φυλακῇ κατεῖχον ἐκ τοῦ σατράπου τῆς Φρυγίας, Κᾶρες μὲν χίλιοι, Ἕλληνες δὲ μισθοφόροι ἑκατόν. Καὶ οὗτοι πρεσβεύονται παρ᾽ Ἀλέξανδρον, ἐπαγγελλόμενοι, εἰ μὴ ἀφίκοιτο σφίσι βοήθεια ἐν ἡμέρᾳ, ᾗ ξυνέκειτο (φράσαντες τὴν ἡμέραν) ὅτι παραδώσουσι τὸ χωρίον. Καὶ ἔδοξε ταῦτα Ἀλεξάνδρῳ ὠφελιμώτερα, ἢ πολιορκεῖν, ἄπορον πάντη προσφέρεσθαι, τὴν ἄκραν. Πρὸς μὲν δὴ ταῖς Κελαιναῖς φυλακὴν καταλείπει στρατιώτας ἐς χιλίους, καὶ πεντακοσίους. Μείνας δὲ αὐτοῦ ἡμέρας δέκα, καὶ σατράπην ἀποδείξας Φρυγίας Ἀντίγονον τὸν Φιλίππου, ἐπὶ δὲ τοὺς συμμάχους ἀντ᾽ ἐκείνου στρατηγὸν Βάλακρον τὸν Ἀμύντου ἐπιτάξας, αὐτὸς ἐπὶ Γορδίου ἐστέλλετο· καὶ Παρμενίωνι ἐπέστειλεν, ἄγοντα ἅμα οἱ τὴν δύναμιν ἐκεῖσε ἀπαντᾷν. Καὶ ἀπήντα ξὺν τῇ δυνάμει Παρμενίων. Καὶ οἱ νεόγαμοι δὲ οἱ ἐπὶ Μακεδονίας σταλέντες, εἰς Γόρδιον ἧκον, καὶ ξὺν αὐτοῖς ἄλλη στρατιὰ καταλεχθεῖσα, ἣν ἦγε Πτολεμαῖός τε ὁ Σελεύκου, καὶ Κοῖνος ὁ Πολεμοκράτους, καὶ Μελέαγρος ὁ Νεοπτολέμου, πεζοὶ μὲν Μακεδόνες τρισχίλιοι, ἱππεῖς δὲ ἐς τριακοσίους, καὶ Θεσσαλῶν ἱππεῖς διακόσιοι, Ἠλείων δὲ, ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα, ὧν ἡγεῖτο Ἀλκίας ὁ Ἠλεῖος. Τὸ δὲ Γόρδιόν ἐστι μὲν τῆς Φρυγίας τῆς ἐφ᾽ Ἑλλησπόντου, κεῖται δὲ ἐπὶ τοῦ Σαγγαρίου ποταμοῦ· τοῦ δὲ Σαγγαρίου αἱ μὲν πη-

γαὶ ἐκ Φρυγίας εἰσίν· αὐτὸς δὲ διὰ τῆς Θρᾳκῶν τῶν Βιθυνῶν χώρας ἔξεισιν εἰς τὸν Εὔξεινον πόντον· ἐνταῦθα καὶ Ἀθηναίων πρεσβεία παρ' Ἀλέξανδρον ἀφίκετο, δεόμενοι Ἀλεξάνδρου, ἀφεῖναι σφίσι τοὺς αἰχμαλώτους, οἱ ἐπὶ Γρανικῷ ποταμῷ ἐλήφθησαν Ἀθηναίων, ξυστρατευόμενοι τοῖς Πέρσαις· καὶ τότε ἐν Μακεδονίᾳ ξὺν τοῖς δισχιλίοις δεδεμένοι ἦσαν. Καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἄπρακτοι ἐν τῷ τότε ἀπῆλθον. Οὐ γὰρ ἐδόκει ἀσφαλὲς εἶναι Ἀλεξάνδρῳ, ἔτι συνεστῶτος τοῦ πρὸς τὸν Πέρσην πολέμου ἀνεῖναί τι τοῦ φόβου τοῖς Ἕλλησιν, ὅσοι ἐναντία τῇ Ἑλλάδι στρατεύεσθαι ὑπὲρ τῶν βαρβάρων οὐκ ἀπηξίωσαν. Ἀλλ' ἀποκρίνεται, ἐπειδὰν τὰ παρόντα καλῶς γένηται, τότε ἥκειν ὑπὲρ τῶν αὐτῶν πρεσβευομένους.

ΑΡΡΙΑΝΟΥ

ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

I.

Ἐκ δὲ τούτου Μέμνων τοῦ τε ναυτικοῦ παντὸς ἡγεμὼν ἐκ βασιλέως Δαρείου καθεστηκὼς, καὶ τῆς παραλίου ξυμπάσης, ὡς ἐς Μακεδονίαν τε καὶ τὴν Ἑλλάδα ἀποστρέψων τὸν πόλεμον, Χῖον μὲν λαμβάνει, προδοσίᾳ ἐνδοθεῖσαν· ἔνθεν δὲ ἐπὶ Λέσβου πλεύσας, ὡς οὐ προσεῖχον αὐτῷ οἱ Μιτυληναῖοι, τὰς ἄλλας πόλεις τῆς Λέσβου προσηγάγετο. Ταύτας δὲ παραστησάμενος καὶ προσχὼν τῇ Μιτυλήνῃ, τὴν μὲν πόλιν χάρακι διπλῷ ἐκ θαλάττης εἰς θάλατταν ἀπετείχισε, στρατόπεδα δὲ πέντε ἐποικοδομησάμενος, τῆς γῆς ἐκράτει οὐ χαλεπῶς. Καὶ μέρος μέν τι τῶν νεῶν τὸν λιμένα αὐτῶν ἐφύλασσε, τὰς δ' ἐπὶ τὴν ἄκραν τῆς Λέσβου τὸ Σίγριον, ἵνα ἡ προσβολὴ μάλιστά ἐστι ταῖς ἀπό τε Χίου καὶ Γεραιστοῦ καὶ Μαλέας ὁλκάσιν, ἀποκλείσας τὸν παράπλουν, ἐν φυλακῇ εἶχεν, ὡς μή τινα ὠφέλειαν κατὰ θάλατταν γίγνεσθαι Μιτυληναίοις· καὶ ἐν τούτῳ αὐτὸς μὲν νόσῳ τελευτᾷ. Καὶ εἴπερ τι ἄλλο, καὶ τοῦτο ἔβλαψε τὰ

βασιλέως πράγματα. Αὐτοφραδάτης δὲ καὶ Φαρνάβαζος ὁ Ἀρταβάζου, (ὅτῳ καὶ ἐπέτρεψε τελευτῶν ὁ Μέμνων τὴν αὐτοῦ ἀρχὴν, ἔς τε Δαρεῖόν τι ὑπὲρ αὐτῆς γνῶναι, ἀδελφιδῷ αὐτοῦ ὄντι) οὗτοι τῇ πολιορκίᾳ οὐκ ἀῤῥώστως προσέκειντο· καὶ οἱ Μιτυληναῖοι τῆς τε γῆς εἰργόμενοι, καὶ ἀπὸ θαλάττης πολλαῖς ναυσὶν ἐφορμούσαις φρουρούμενοι, πέμψαντες παρὰ τὸν Φαρνάβαζον, ὁμολογίας ἐποιήσαντο· τοὺς μὲν ξένους τοὺς παρ᾽ Ἀλεξάνδρου σφίσι κατὰ συμμαχίαν ἥκοντας ἀπελθεῖν, Μιτυληναίους δὲ καθελεῖν μὲν τὰς πρὸς Ἀλέξανδρον σφίσι γενομένας στήλας, ξυμμάχους δὲ εἶναι Δαρείου, κατὰ τὴν εἰρήνην τὴν ἐπ᾽ Ἀνταλκίδου γενομένην πρὸς βασιλέα [Δαρεῖον], τοὺς φυγάδας δὲ αὐτῶν κατιέναι ἐπὶ τοῖς ἡμίσεσι τῶν τότε ὄντων ὅτε ἔφυγον. Ἐπὶ τούτοις μὲν δὴ ἡ ξύμβασις τοῖς Μιτυληναίοις πρὸς τοὺς Πέρσας ξυνέβη. Φαρνάβαζος δὲ καὶ Αὐτοφραδάτης, ὡς παρῆλθον ἅπαξ εἴσω τῆς πόλεως, φρουράν τε ἐς αὐτὴν εἰσήγαγον, καὶ φρούραρχον ἐπ᾽ αὐτῇ Λυκομήδην Ῥόδιον καὶ τύραννον ἐγκατέστησαν τῇ πόλει Διογένην, ἕνα τῶν φυγάδων· χρήματά τε εἰσέπραξαν τοὺς Μιτυληναίους· τὰ μὲν βίᾳ ἀφελόμενοι τοὺς ἔχοντας, τὰ δὲ ἐς τὸ κοινὸν ἐπιβαλόντες.

II. Ταῦτα δὲ διαπραξάμενοι, Φαρνάβαζος μὲν ἔπλει ἐπὶ Λυκίας, ἄγων τοὺς ξένους τοὺς μισθοφόρους· Αὐτοφραδάτης δὲ, ἐπὶ τὰς ἄλλας νήσους. Καὶ ἐν τούτῳ καταπέμπει Δαρεῖος Θυμώνδαν τὸν Μέντορος, αὐτὸν μὲν τοὺς ξένους παρὰ Φαρναβάζου παραληψόμενον καὶ ἀνάξοντα, παρὰ βασιλέως Φαρνα-

βάζῳ δὲ ἐροῦντα ἄρχειν, ὅσων Μέμνων ἦρχε καὶ παραδοὺς τούτῳ τοὺς ξένους Φαρνάβαζος, ἔπλει παρ᾽ Αὐτοφραδάτην ἐπὶ τὰς ναῦς. Ὡς δὲ ὁμοῦ ἐγένοντο, δέκα μὲν ναῦς στέλλουσιν ἐπὶ τὰς Κυκλάδας νήσους Δατάμην ἄνδρα Πέρσην ἄγοντα, αὐτοὶ δὲ ναυσὶν ἑκατὸν ἐπὶ Τενέδου ἔπλευσαν· κατακομισθέντες δὲ τῆς Τενέδου εἰς τὸν Βόρειον καλούμενον λιμένα, πέμπουσι παρὰ τοὺς Τενεδίους, καὶ κελεύουσι τὰς στήλας τὰς πρὸς Ἀλέξανδρον καὶ τοὺς Ἕλληνας γενομένας σφίσι, ταύτας μὲν καθελεῖν, πρὸς Δαρεῖον δὲ ἄγειν τὴν εἰρήνην, ἣν ἐπὶ Ἀνταλκίδου [Δαρείῳ] συνέθεντο. Τενεδίοις δὲ τὰ μὲν τῆς εὐνοίας ἐς Ἀλέξανδρόν τε καὶ τοὺς Ἕλληνας ἐποίει μᾶλλον· ἐν δὲ τῷ παρόντι ἄπορον ἄλλως ἐδόκει, ὅτι μὴ προσχωρήσαντας τοῖς Πέρσαις, σώζεσθαι· ἐπεὶ οὐδὲ Ἡγελόχῳ, ὅτῳ προσετέτακτο ὑπ᾽ Ἀλεξάνδρου αὖθις ξυναγαγεῖν δύναμιν ναυτικὴν, τοσαύτη ξυνηγμένη ἦν, ὡς δι᾽ ὀλίγου προσδοκᾶν ἔσεσθαι ἂν σφίσι παρ᾽ αὐτοῦ τινὰ ὠφέλειαν. Οὕτω μὲν δὴ οἱ ἀμφὶ Φαρνάβαζον τοὺς Τενεδίους φόβῳ μᾶλλον ἢ ἐθέλοντας παρεστήσαντο. Ἐν δὲ τούτῳ Πρωτέας ὁ Ἀνδρονίκου (ἐτύγχανε μὲν ξυναγαγὼν ἐξ Εὐβοίας τε καὶ Πελοποννήσου ναῦς μακρὰς, ὑπὸ Ἀντιπάτρου τεταγμένος, ὡς εἶναί τινα ταῖς τε νήσοις φυλακὴν καὶ αὐτῇ τῇ Ἑλλάδι, εἰ (καθάπερ ἐξηγγέλλετο) ἐπιπλέοιεν οἱ βάρβαροι·) πυθόμενος δὲ Δατάμην παρὰ Σίφνον ὁρμεῖν δέκα ναυσὶν, αὐτὸς ἔχων πεντεκαίδεκα, νυκτὸς ἀνάγεται ἐπὶ Χαλκίδος τῆς ἐπὶ τῷ Εὐρίπῳ· καὶ προσχὼν ἕωθεν Κύθνῳ τῇ νήσῳ, τὴν μὲν ἡμέραν

αὐτοῦ αὐλίζεται, ὡς σαφέστερόν τε διαπυθέσθαι τὰ περὶ τῶν δέκα νεῶν, καὶ ἅμα ἐν νυκτὶ φοβερώτερον προσπεσεῖν τοῖς Φοίνιξιν· ὡς δὲ ἔμαθε σαφῶς τὸν Δατάμην ξὺν ταῖς ναυσὶν ἐν Σίφνῳ ὁρμοῦντα, ἐπιπλεύσας ἔτι νυκτὸς ἐπ᾽ αὐτὴν τὴν ἕω καὶ ἀπροσδοκήτοις ἐπιπεσὼν, ὀκτὼ μὲν ναῦς αὐτοῖς ἀνδράσιν ἔλαβε· Δατάμης δὲ μετὰ δυοῖν τριήροιν, ἐν τῇ πρώτῃ προσμίξει τῶν ἅμα Πρωτέᾳ νεῶν ὑπεκφυγὼν ἀπεσώθη πρὸς τὸ ἄλλο ναυτικόν.

III. Ἀλέξανδρος δὲ ὡς ἐς Γόρδιον παρῆλθε, πόθος λαμβάνει αὐτὸν ἀνελθόντα ἐς τὴν ἄκραν (ἵνα καὶ τὰ βασίλεια ἦν τοῦ Γορδίου, καὶ τοῦ παιδὸς αὐτοῦ Μίδου) τὴν ἅμαξαν ἰδεῖν τοῦ Γορδίου, καὶ τοῦ ζυγοῦ τῆς ἁμάξης τὸν δεσμόν. Λόγος δὲ περὶ τῆς ἁμάξης ἐκείνης παρὰ τοῖς προσχώροις πολὺς κατεῖχε, Γόρδιον εἶναι τῶν πάλαι Φρυγῶν ἄνδρα πένητα, καὶ ὀλίγην εἶναι αὐτῷ γῆν ἐργάζεσθαι, καὶ ζεύγη βοῶν δύο· καὶ τῷ μὲν ἀροτριᾶν, τῷ δὲ ἁμαξεύειν τὸν Γόρδιον. Καί ποτε ἀροῦντος αὐτοῦ ἐπιστῆναι ἐπὶ τὸν ζυγὸν ἀετὸν, καὶ ἐπιμεῖναι ἔστε ἐπὶ βουλυτὸν καθήμενον· τὸν δὲ ἐκπλαγέντα τῇ ὄψει, ἰέναι κοινώσοντα ὑπὲρ τοῦ θείου παρὰ τοὺς Τελμισσέας τοὺς μάντεις· εἶναι γὰρ τοὺς Τελμισσέας σοφοὺς τὰ θεῖα ἐξηγεῖσθαι, καὶ σφίσιν ἀπὸ γένους δεδόσθαι αὐτοῖς καὶ γυναιξὶ καὶ παισὶ τὴν μαντείαν· προσάγοντα δὲ κώμῃ τινὶ τῶν Τελμισσέων, ἐντυχεῖν παρθένῳ ὑδρευομένῃ, καὶ πρὸς ταύτην εἰπεῖν ὅπως οἱ τὸ τοῦ ἀετοῦ ἔσχε. Τὴν δὲ (εἶναι γὰρ καὶ αὐτὴν τοῦ μαντικοῦ γένους) θύειν κελεῦσαι τῷ Διῒ τῷ βασιλεῖ, ἐπανελθόντα εἰς τὸν τόπον αὐτόν. Καὶ δεηθῆναι γὰρ αὐτῆς Γόρδιον, τὴν θυσίαν ξυνεπισπομένην οἱ αὐτὴν ἐξηγήσασθαι, θῦσαί τε, ὅπως ἐκείνη ὑπετίθετο, τὸν Γόρδιον, καὶ ξυγγενέσθαι ἐπὶ γάμῳ τῇ παιδὶ, καὶ γενέσθαι αὐτοῖν παῖδα Μίδαν ὄνομα. Ἤδη τε ἄνδρα εἶναι τὸν Μίδαν καλὸν καὶ γενναῖον· καὶ ἐν τούτῳ στάσει πιέζεσθαι ἐν σφίσι τοὺς Φρύγας, καὶ γενέσθαι αὐτοῖς χρησμὸν, ὅτι ἅμαξα ἄξει αὐτοῖς βασιλέα, καὶ ὅτι οὗτος αὐτοῖς καταπαύσει τὴν στάσιν. Ἔτι δὲ περὶ αὐτῶν τούτων βουλευομένοις ἐλθεῖν τὸν Μίδαν ὁμοῦ τῷ πατρὶ καὶ τῇ μητρὶ, καὶ ἐπιστῆναι τῇ ἐκκλησίᾳ αὐτῇ ἁμάξῃ. Τοὺς δὲ, ξυμβαλόντας τὸ μαντεῖον, τοῦτον ἐκεῖνον γνῶναι ὄντα, ὅντινα ὁ θεὸς αὐτοῖς ἔφραζεν ὅτι ἄξει ἡ ἅμαξα· καὶ καταστῆσαι μὲν αὐτοὺς βασιλέα τὸν Μίδαν. Μίδαν δὲ αὐτοῖς τὴν στάσιν καταπαῦσαι, καὶ τὴν ἅμαξαν τοῦ πατρὸς ἐν τῇ ἄκρᾳ ἀναθεῖναι χαριστήρια τῷ Διῒ τῷ βασιλεῖ, ἐπὶ τῇ τοῦ ἀετοῦ πομπῇ· πρὸς δὲ δὴ τούτοις, καὶ τόδε περὶ τῆς ἁμάξης ἐμυθεύετο· ὅς τις λύσειε τοῦ ζυγοῦ τῆς ἁμάξης τὸν δεσμὸν, τοῦτον χρῆναι ἄρξαι τῆς Ἀσίας. Ἦν δὲ ὁ δεσμὸς ἐκ φλοιοῦ κρανέας· καὶ τούτου οὔτε τέλος οὔτε ἀρχὴ ἐφαίνετο. Ἀλέξανδρος δὲ ὡς ἀπόρως μὲν εἶχεν ἐξευρεῖν λύσιν τοῦ δεσμοῦ, ἄλυτον δὲ περιϊδεῖν οὐκ ἤθελε, μή τινα καὶ τοῦτο ἐς τοὺς πολλοὺς κίνησιν ἐργάσηται, οἱ μὲν λέγουσιν ὅτι παίσας τῷ ξίφει διέκοψε τὸν δεσμὸν, καὶ λελύσθαι ἔφη. Ἀριστόβουλος δὲ λέγει, ἐξελόντα τὸν ἕστορα τοῦ ῥυμοῦ, ὃς ἦν τύλος διαβεβλημένος διὰ τοῦ ῥυμοῦ διαμπὰξ, ξυνέχων

τὸν δεσμὸν, ἐξελκῦσαι ἔξω τοῦ ῥυμοῦ τὸν ζυγόν. Ὅπως μὲν δὴ ἐπράχθη τὰ ἀμφὶ τῷ δεσμῷ τούτῳ Ἀλεξάνδρῳ, οὐκ ἔχω ἰσχυρίσασθαι. Ἀπηλλάγη δ' οὖν ἀπὸ τῆς ἁμάξης αὐτός τε καὶ οἱ ἀμφ' αὐτὸν, ὡς τοῦ λογίου τοῦ ἐπὶ τῇ λύσει τοῦ δεσμοῦ ξυμβεβηκότος. Καὶ γὰρ καὶ τῆς νυκτὸς ἐκείνης βρονταί τε καὶ σέλας ἐξ οὐρανοῦ ἐπεσήμηναν· καὶ ἐπὶ τούτοις ἔθυε τῇ ὑστεραίᾳ Ἀλέξανδρος τοῖς φήνασι θεοῖς τά τε σημεῖα, καὶ τοῦ δεσμοῦ τὴν λύσιν.

IV. Αὐτὸς δὲ τῇ ὑστεραίᾳ ἐπ' Ἀγκύρας τῆς Γαλατικῆς ἐστέλλετο, κἀκεῖ αὐτῷ πρεσβεία ἀφικνεῖται Παφλαγόνων, τό τε ἔθνος ἐνδιδόντων, καὶ ἐς ὁμολογίαν ξυμβαινόντων. ἐς δὲ τὴν χώραν ξὺν τῇ δυνάμει μὴ ἐσβαλεῖν ἐδέοντο. Τούτοις μὲν δὴ προστάσσει Ἀλέξανδρος ὑπακούειν Κάλᾳ τῷ σατράπῃ τῆς Φρυγίας. Αὐτὸς δὲ ἐπὶ τῆς Καππαδοκίας ἐλάσας, ξύμπασαν τὴν ἐντὸς Ἅλυος ποταμοῦ προσηγάγετο, καὶ ἔτι ὑπὲρ τὸν Ἅλυν πολλήν· καταστήσας δὲ Καππαδοκῶν Σαβίκταν σατράπην, αὐτὸς προῆγεν ἐπὶ τὰς πύλας τῆς Κιλικίας. Καὶ ἀφικόμενος ἐπὶ τὸ Κύρου τοῦ ξὺν Ξενοφῶντι στρατόπεδον ὡς κατεχομένας τὰς πύλας φυλακαῖς ἰσχυραῖς εἶδε, Παρμενίωνα μὲν αὐτοῦ καταλείπει σὺν ταῖς τάξεσι τῶν πεζῶν, ὅσοι βαρύτερον ὡπλισμένοι ἦσαν· αὐτὸς δὲ ἀμφὶ πρώτην φυλακὴν ἀναλαβὼν τούς τε ὑπασπιστὰς καὶ τοὺς τοξότας καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας, προῆγε τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὰς πύλας, ὡς οὐ προσδεχομένοις τοῖς φύλαξιν ἐπιπεσεῖν. Καὶ προσάγων μὲν οὐκ ἔλαθεν, ἐς ἴσον δὲ αὐτῷ κατέστη ἡ τόλμα. Οἱ γὰρ φύλακες αἰσθόμενοι Ἀλέξανδρον αὐτὸν προσάγοντα, λιπόντες τὴν φυλακὴν, ᾤχοντο φεύγοντες. τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἅμα τῇ ἕῳ ξὺν τῇ δυνάμει πάσῃ ὑπερβαλὼν τὰς πύλας, κατέβαινεν ἐς τὴν Κιλικίαν. Καὶ ἐνταῦθα ἀγγέλλεται αὐτῷ Ἀρσάμης, ὅτι πρόσθεν μὲν ἐπενόει διασώζειν Πέρσαις τὴν Ταρσὸν, ὡς δὲ ὑπερβεβληκότα ἤδη τὰς πύλας ἐπύθετο Ἀλέξανδρον, ἐκλιπεῖν ἐν νῷ εἶχε τὴν πόλιν. Δεδιέναι οὖν τοὺς Ταρσεῖς, μὴ ἐφ' ἁρπαγὴν τραπεὶς, οὕτω τὴν ἀπόλειψιν τῆς Ταρσοῦ ποιήσηται. Ταῦτα ἀκούσας, δρόμῳ ἦγεν ἐπὶ τὴν Ταρσὸν τούς τε ἱππέας καὶ τῶν ψιλῶν ὅσοι κουφότατοι, ὥς τε ὁ Ἀρσάμης μαθὼν αὐτοῦ τὴν ὁρμὴν, σπουδῇ φεύγει ἐκ τῆς Ταρσοῦ παρὰ βασιλέα Δαρεῖον, οὐδὲν βλάψας τὴν πόλιν. Ἀλέξανδρος δὲ (ὡς μὲν Ἀριστοβούλῳ λέλεκται) ὑπὸ καμάτου ἐνόσησεν· οἱ δὲ εἰς τὸν Κύδνον ποταμὸν λέγουσι ῥίψαντα νήξασθαι ἐπιθυμήσαντα τοῦ ὕδατος ἱδροῦντα καὶ καύματι ἐχόμενον. Ὁ δὲ Κύδνος ῥεῖ διὰ μέσης τῆς πόλεως· οἷα δὲ ἐκ τοῦ Ταύρου ὄρους τῶν πηγῶν οἱ ἀνισχουσῶν, καὶ διὰ χώρου καθαροῦ ῥέων, ψυχρός τέ ἐστι, καὶ τὸ ὕδωρ καθαρός· σπασμῷ τε οὖν ἔχεσθαι Ἀλέξανδρον, καὶ θέρμαις ἰσχυραῖς καὶ ἀγρυπνίᾳ ξυνεχεῖ. Καὶ τοὺς μὲν ἄλλους ἰατροὺς οὐκ οἴεσθαι εἶναι βιώσιμον. Φίλιππον δὲ Ἀκαρνᾶνα ἰατρὸν ξυνόντα Ἀλεξάνδρῳ, καὶ τά τε ἀμφὶ ἰατρικὴν ἐς τὰ μάλιστα πιστευόμενον, καὶ τὰ ἄλλα οὐκ ἀδόκιμον ἐν τῷ στρατῷ ὄντα, καθῆραι ἐθέλειν Ἀλέξανδρον φαρμάκῳ, καὶ τὸν κελεύειν καθῆραι, τὸν μὲν δὴ παρασκευάζειν τὴν κύλικα· ἐν τούτῳ δὲ Ἀλεξάνδρῳ δο-

θῆναι ἐπιστολὴν παρὰ Παρμενίωνος, φυλάξασθαι Φίλιππον· ἀκούειν γὰρ διεφθάρθαι ὑπὸ Δαρείου χρήμασιν, ὥστε φαρμάκῳ ἀποκτεῖναι Ἀλέξανδρον. Τὸν δὲ, ἀναγνόντα τὴν ἐπιστολὴν, καὶ ἔτι μετὰ χεῖρας ἔχοντα, αὐτὸν μὲν λαβεῖν τὴν κύλικα, ἐν ᾗ ἦν τὸ φάρμακον· τὴν ἐπιστολὴν δὲ τῷ Φιλίππῳ δοῦναι ἀναγνῶναι. Καὶ ὁμοῦ τόν τε Ἀλέξανδρον πίνειν, καὶ τὸν Φίλιππον ἀναγινώσκειν τὰ παρὰ τοῦ Παρμενίωνος. Φίλιππον δὲ εὐθὺς ἔνδηλον γενέσθαι ὅτι καλῶς οἱ ἔχει τὰ τοῦ φαρμάκου· οὐ γὰρ ἐκπλαγῆναι πρὸς τὴν ἐπιστολὴν, ἀλλὰ τοσόνδε μόνον παρακαλέσαι Ἀλέξανδρον, καὶ ἐς τὰ ἄλλα οἱ πείθεσθαι ὅσα ἐπαγγέλλοιτο· σωθήσεσθαι γὰρ πειθόμενον. Καὶ τὸν μὲν καθαρθῆναί τε καὶ ῥαΐσαι αὐτῷ τὸ νόσημα. Φιλίππῳ δὲ ἐπιδεῖξαι ὅτι πιστός ἐστιν αὐτῷ φίλος. καὶ τοῖς ἄλλοις δὲ τοῖς ἀμφ' αὐτὸν, ὅτι αὐτοῖς τε τοῖς φίλοις βέβαιος εἰς τὸ ἀνύποπτον τυγχάνει ὢν, καὶ πρὸς τὸ ἀποθανεῖν ἐῤῥωμένος.

V. Ἐκ δὲ τούτου, Παρμενίωνα μὲν πέμπει ἐπὶ τὰς ἄλλας πύλας, αἳ δὴ ὁρίζουσι τὴν Κιλίκων τε καὶ Ἀσσυρίων χώραν, προκαταλαβεῖν καὶ φυλάσσειν τὴν πάροδον, δοὺς αὐτῷ τῶν τε ξυμμάχων τοὺς πεζοὺς, καὶ τοὺς Ἕλληνας τοὺς μισθοφόρους, καὶ τοὺς Θρᾷκας ὧν Σιτάλκης ἡγεῖτο, καὶ τοὺς ἱππέας δὲ τοὺς Θετταλούς. Αὐτὸς δὲ ὕστερον ἄρας ἐκ Ταρσοῦ, τῇ μὲν πρώτῃ εἰς Ἀγχίαλον πόλιν ἀφικνεῖται. Ταύτην δὲ Σαρδανάπαλον κτίσαι τὸν Ἀσσύριον λόγος. Καὶ τῷ περιβόλῳ δὲ καὶ τοῖς θεμελίοις τῶν τειχῶν δήλη ἐστὶ μεγάλη τε πόλις κτισθεῖσα, καὶ ἐπὶ μέγα ἐλθοῦ-

σα δυνάμεως. Καὶ τὸ μνῆμα τοῦ Σαρδαναπάλου ἐγγὺς ἦν τῶν τειχῶν τῆς Ἀγχιάλου, καὶ αὐτὸς ἐφειστήκει ἐπ' αὐτῷ Σαρδανάπαλος, συμβεβληκὼς τὰς χεῖρας ἀλλήλαις, ὡς μάλιστα ἐς κρότον συμβάλλονται. Καὶ ἐπίγραμμα ἐπεγέγραπτο αὐτῷ, Ἀσσύρια γράμματα. Οἱ μὲν Ἀσσύριοι καὶ μέτρον ἔφασκον ἐπεῖναι τῷ ἐπιγράμματι. Ὁ δὲ νοῦς ἦν αὐτῷ, ὃν ἔφραζε τὰ ἔπη, ὅτι Σαρδανάπαλος ὁ Ἀνακυνδαράξου παῖς, Ἀγχίαλον καὶ Ταρσὸν ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ ἐδείματο. σὺ δὲ, ὦ ξένε, ἔσθιε, καὶ πῖνε, καὶ παῖζε, ὡς τ' ἄλλα τὰ ἀνθρώπινα οὐκ ὄντα τούτου ἄξια· τὸν ψόφον αἰνισσόμενος, ὅνπερ αἱ χεῖρες ἐπὶ τῷ κρότῳ ποιοῦσι. Καὶ τὸ παῖζε, ῥᾳδιουργότερον ἐγγεγράφθαι ἔφασαν τῷ Ἀσσυρίῳ ὀνόματι. Ἐκ δὲ τῆς Ἀγχιάλου ἐς Σόλους ἀφίκετο, καὶ φρουρὰν ἐπήγαγεν ἐς Σόλους, καὶ ἐπέβαλεν αὐτοῖς τάλαντα διακόσια ἀργυρίου ζημίαν, ὅτι πρὸς τοὺς Πέρσας μᾶλλόν τι τὸν νοῦν εἶχον. Ἔνθεν δὲ ἀναλαβὼν τῶν μὲν πεζῶν τῶν Μακεδόνων τρεῖς τάξεις, τοὺς τοξότας δὲ πάντας καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας ἐξελαύνει ἐπὶ τοὺς τὰ ὄρη κατέχοντας Κίλικας· καὶ ἐν ἑπτὰ ταῖς πάσαις ἡμέραις τοὺς μὲν βίᾳ ἐξελὼν, τοὺς δὲ ὁμολογίᾳ παραστησάμενος, ἐπανῆκεν ἐς τοὺς Σόλους· καὶ ἐνταῦθα μανθάνει Πτολεμαῖον καὶ Ἄσανδρον, ὅτι ἐκράτησαν Ὀροντοβάτου τοῦ Πέρσου, ὃς τήν τε ἄκραν τῆς Ἁλικαρνασσοῦ ἐφύλασσε, καὶ Μύνδον, καὶ Καῦνον, καὶ Θήραν, καὶ Καλλίπολιν κατεῖχε. Προσῆκτο δὲ καὶ Κῶ, καὶ Τριόπιον. Τοῦτον ἡττῆσθαι ἔγραφον μάχῃ μεγάλῃ· καὶ ἀποθανεῖν μὲν τῶν ἀμφ' αὐτὸν, πεζοὺς ἐς ἑπτα-

κοσίους, καὶ ἱππέας ἐς πεντήκοντα, ἁλῶναι δὲ οὐκ ἐλάττους τῶν χιλίων. Ἀλέξανδρος δὲ ἐν Σόλοις θύσας τε τῷ Ἀσκληπιῷ, καὶ πομπεύσας αὐτός τε καὶ ἡ στρατιὰ πᾶσα, καὶ λαμπάδα ἐπιτελέσας, καὶ ἀγῶνα διαθεὶς γυμνικὸν καὶ μουσικὸν, Σολεῦσι μὲν δημοκρατεῖσθαι ἔδωκεν, αὐτὸς δὲ ἀναζεύξας εἰς Ταρσὸν, τοὺς μὲν ἱππέας ἀπέστειλε, Φιλώτᾳ δοὺς ἄγειν διὰ τοῦ Ἀληΐου πεδίου ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὸν Πύραμον· αὐτὸς δὲ σὺν τοῖς πεζοῖς καὶ τῇ ἴλῃ τῇ βασιλικῇ ἐς Μαγαρσὸν ἧκε, καὶ τῇ Ἀθηνᾷ τῇ Μαγαρσίδι ἔθυσεν. Ἐντεῦθεν δὲ ἐς Μαλλὸν ἀφίκετο, καὶ Ἀμφιλόχῳ ὅσα ἥρωϊ ἐνήγισε· καὶ στασιάζοντας καταλαβὼν, τὴν στάσιν αὐτοῖς κατέπαυσε· καὶ τοὺς φόρους, οὓς βασιλεῖ Δαρείῳ ἀπέφερον, ἀνῆκεν, ὅτι Ἀργείων μὲν Μαλλωτοὶ ἄποικοι ἦσαν, αὐτὸς δὲ ἀπ' Ἄργους τῶν Ἡρακλειδῶν εἶναι ἠξίου.

VI. Ἔτι δὲ ἐν Μαλλῷ ὄντι αὐτῷ ἀγγέλλεται Δαρεῖον ἐν Σώχοις ξὺν τῇ πάσῃ δυνάμει στρατοπεδεύειν. Ὁ δὲ χῶρος οὗτος ἐστὶ μὲν τῆς Ἀσσυρίας γῆς, ἀπέχει δὲ τῶν πυλῶν τῶν Ἀσσυρίων ἐς δύο μάλιστα σταθμούς. Ἔνθα δὴ ξυναγαγὼν τοὺς ἑταίρους, φράζει αὐτοῖς τὰ ἐξηγγελμένα ὑπὲρ Δαρείου τε καὶ τῆς στρατιᾶς τῆς Δαρείου. Οἱ δὲ αὐτόθεν, ὡς εἶχον, ἄγειν ἐκέλευον. Ὁ δὲ τότε μὲν ἐπαινέσας αὐτοὺς, διέλυσε τὸν ξύλλογον, τῇ δὲ ὑστεραίᾳ προσῆγεν, ὡς ἐπὶ Δαρεῖόν τε καὶ τοὺς Πέρσας. Δευτεραῖος δὲ ὑπερβαλὼν τὰς πύλας, ἐστρατοπέδευσε πρὸς Μυριάνδρῳ πόλει· καὶ τῆς νυκτὸς χειμὼν ἐπιγίγνεται σκληρὸς, καὶ ὕδωρ τε ἐξ οὐρανοῦ καὶ πνεῦμα βίαιον.

Τοῦτο κατέσχεν ἐν τῷ στρατοπέδῳ Ἀλέξανδρον. Δαρεῖος δὲ τέως μὲν ξὺν τῇ στρατιᾷ διέτριβεν, ἐπιλεξάμενος τῆς Ἀσσυρίας γῆς πεδίον πάντῃ ἀναπεπταμένον, καὶ τῷ τε πλήθει τῆς στρατιᾶς ἐπιτήδειον, καὶ ἐνιππάσασθαι τῇ ἵππῳ ξύμφορον. Καὶ τοῦτο τὸ χωρίον ξυνεβούλευεν αὐτῷ μὴ ἀπολείπειν Ἀμύντας ὁ Ἀντιόχου, ὁ παρ' Ἀλεξάνδρου αὐτόμολος. Εἶναι γὰρ τὴν εὐρυχωρίαν πρὸς τοῦ πλήθους τε καὶ τῆς ἐπισκευῆς τῶν Περσῶν. Καὶ ἔμενε Δαρεῖος. Ὡς δὲ Ἀλεξάνδρῳ πολλὴ μὲν ἐν Ταρσῷ τριβὴ ἐπὶ τῇ νόσῳ ἐγίγνετο, οὐκ ὀλίγη δὲ ἐν Σόλοις, ἵνα ἔθυέ τε καὶ ἐπόμπευε, καὶ ἐπὶ τοὺς ὀρεινοὺς Κίλικας διέτρεψεν ἐξελάσας, τοῦτο ἔσφηλε Δαρεῖον τῆς γνώμης· καὶ αὐτός τε ὅ, τι περ ἥδιστον ἦν δοξασθὲν, ἐς τοῦτο οὐκ ἀκουσίως ὑπήχθη· καὶ ὑπὸ τῶν καθ' ἡδονὴν ξυνόντων τε καὶ ξυνεσομένων ἐπὶ κακῷ τοῖς ἀεὶ βασιλεύουσιν ἐπαιρόμενος, ἔγνω μηκέτι Ἀλέξανδρον ἐθέλειν προϊέναι τοῦ πρόσω, ἀλλ' ὀκνεῖν γὰρ, πυνθανόμενον ὅτι αὐτὸς προσάγοι· καταπατήσειν τε τῇ ἵππῳ τῶν Μακεδόνων τὴν στρατιὰν, ἄλλος ἄλλοθεν αὐτῷ ἐπαίροντες ἐπέλεγον· καίτοι γε Ἀμύντας ἥξειν τε Ἀλέξανδρον ἰσχυρίζετο, ὅπου ἂν πύθηται Δαρεῖον ὄντα, καὶ αὐτοῦ προσμένειν ἐκέλευεν. Ἀλλὰ τὰ χείρω μᾶλλον, ὅτι καὶ ἐν τῷ παραυτίκα ἡδίω ἀκοῦσαι ἦν, ἔπειθε· καί τι καὶ δαιμόνιον τυχὸν ἦγεν αὐτὸν εἰς ἐκεῖνον τὸν χῶρον, οὗ μήτε ἐκ τῆς ἵππου πολλὴ ὠφέλεια αὐτῷ ἐγένετο, μήτε ἐκ τοῦ πλήθους αὐτοῦ τῶν τε ἀνθρώπων καὶ τῶν ἀκοντίων τε καὶ τοξευμάτων· μηδὲ τὴν λαμπρότητα αὐτῆς τῆς

στρατιᾶς ἐπιδεῖξαι ἐδυνήθη· ἀλλὰ Ἀλεξάνδρῳ τε καὶ τοῖς ἀμφ' αὐτὸν εὐμαρῶς τὴν νίκην παρέδωκεν. Ἔχρην γὰρ ἤδη καὶ Πέρσας πρὸς Μακεδόνων ἀφαιρεθῆναι τῆς Ἀσίας τὴν ἀρχὴν, καθαπεροῦν Μῆδοι μὲν πρὸς Περσῶν ἀφῃρέθησαν, πρὸς Μήδων δὲ ἔτι πρόσθεν Ἀσσύριοι.

VII. Ὑπερβαλὼν δὴ τὸ ὄρος Δαρεῖος τὸ κατὰ τὰς πύλας τὰς Ἀμανικὰς καλουμένας, ὡς ἐπὶ Ἰσσὸν προῆγε, καὶ ἐγένετο κατόπιν Ἀλεξάνδρου λαθών. Τὴν δὲ Ἰσσὸν κατασχὼν, ὅσους διὰ νόσον ὑπολελειμμένους αὐτοῦ τῶν Μακεδόνων κατέλαβε, τούτους χαλεπῶς αἰκισάμενος ἀπέκτεινεν· ἐς δὲ τὴν ὑστεραίαν προὐχώρει ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὸν Πίναρον. Καὶ Ἀλέξανδρος ὡς ἤκουσεν ἐν τῷ ὄπισθεν αὐτοῦ ὄντα τὸν Δαρεῖον, ἐπεὶ οὐ πιστὸς αὐτῷ ὁ λόγος ἐφαίνετο, ἀναβιβάσας εἰς τριακόντορον τῶν ἑταίρων τινὰς ἀποπέμπει ὀπίσω ἐπὶ Ἰσσὸν κατασκεψομένους εἰ τὰ ὄντα ἐξαγγέλλεται. Οἱ δὲ, ἀναπλεύσαντες τῇ τριακοντόρῳ, ὅτι κολπώδης ἦν ἡ ταύτη θάλασσα, μᾶλλόν τι εὐπετῶς κατέμαθον αὐτοῦ στρατοπεδεύοντας τοὺς Πέρσας· καὶ ἀπαγγέλλουσιν Ἀλεξάνδρῳ ἐν χερσὶν εἶναι Δαρεῖον. Ὁ δὲ συγκαλέσας στρατηγούς τε καὶ ἰλάρχας, καὶ τῶν ξυμμάχων τοὺς ἡγεμόνας, παρεκάλει θαῤῥεῖν μὲν ἐκ τῶν ἤδη σφίσι καλῶς κεκινδυνευμένων, καὶ ὅτι πρὸς νενικημένους ὁ ἀγὼν νενικηκόσιν αὐτοῖς ἔσται· καὶ ὅτι ὁ θεὸς ὑπὲρ σφῶν στρατηγεῖ ἄμεινον, ἐπὶ νοῦν Δαρείῳ ἀγαγὼν, καθεῖρξαι τὴν δύναμιν ἐκ τῆς εὐρυχωρίας ἐς τὰ στενόπορα· ἵνα σφίσι μὲν ξύμμετρον τὸ χωρίον ἀναπτύξαι τὴν φά-

λαγγα, τοῖς δὲ ἀχρεῖον τὸ πλῆθος ὅτι ἔσται τῇ μάχῃ, οὔτε τὰ σώματα, οὔτε τὰς γνώμας παραπλησίοις. Μακεδόνας τε καὶ Πέρσαις καὶ Μήδοις, ἐκ πάνυ πολλοῦ τρυφῶσιν, αὐτοὺς ἐν τοῖς πόνοις τοῖς πολεμικοῖς πάλαι ἤδη μετὰ κινδύνων ἀσκουμένους, ἄλλως τε καὶ δούλοις ἀνθρώποις ἐλευθέρους ἐς χεῖρας ἥξειν. Ὅσοι τε Ἕλληνες Ἕλλησιν, οὐχ ὑπὲρ τῶν αὐτῶν μαχεῖσθαι, ἀλλὰ τοὺς μὲν ξὺν Δαρείῳ, ἐπὶ μισθῷ, καὶ οὐδὲ τούτῳ πολλῷ, κινδυνεύοντας· τοὺς δὲ ξὺν σφίσιν, ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ἑκόντας ἀμυνομένους· βαρβάρων τε αὖ Θρᾷκας, καὶ Παίονας, καὶ Ἰλλυριοὺς, καὶ Ἀγριᾶνας, τοὺς εὐρωστοτάτους τε τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπην καὶ μαχιμωτάτους, πρὸς τὰ ἀπονώτατά τε καὶ μαλακώτατα τῆς Ἀσίας γένη ἀντιτάξασθαι· ἐπὶ δὲ Ἀλέξανδρον ἀντιστρατηγεῖν Δαρείῳ. Ταῦτα μὲν οὖν ἐς πλεονεξίαν τοῦ ἀγῶνος ἐπεξῄει. Τὰ δὲ ἆθλα ὅτι μεγάλα ἔσται σφίσι τοῦ κινδύνου ἐπεδείκνυεν. Οὐ γὰρ τοὺς σατράπας τοὺς Δαρείου ἐν τῷ τότε κρατήσειν, οὐδὲ τὴν ἵππον τὴν ἐπὶ Γρανικῷ ταχθεῖσαν, οὐδὲ τοὺς δισμυρίους ξένους τοὺς μισθοφόρους, ἀλλὰ Περσῶν τε ὅ, τι περ ὄφελος καὶ Μήδων, καὶ ὅσα ἄλλα ἔθνη Πέρσαις καὶ Μήδοις ὑπήκοα ἐποικεῖ τὴν Ἀσίαν, καὶ αὐτὸν μέγαν βασιλέα παρόντα, καὶ ὡς οὐδὲν ὑπολειφθήσεται σφίσιν ἐπὶ τῷδε τῷ ἀγῶνι, ὅτι μὴ κρατεῖν τῆς Ἀσίας ξυμπάσης, καὶ πέρας τοῖς πολλοῖς πόνοις ἐπιθεῖναι. Ἐπὶ τούτοις δὲ τῶν τε εἰς τὸ κοινὸν ξὺν λαμπρότητι ἤδη πεπραγμένων ὑπεμίμνησκε. Καὶ εἰ δή τῳ ἰδίᾳ τι διαπρεπὲς ἐς κάλλος τετολμημένον, ὀνομαστὶ ἕκα-

στον ἐπὶ τῷ ἔργῳ ἀνακαλῶν, καὶ τὸ αὑτοῦ οὐκ ἀκίνδυνον ἐν ταῖς μάχαις ὡς ἀνεπαχθέστατα ἐπεξῄει. Λέγεται δὲ καὶ Ξενοφῶντος καὶ τῶν ἅμα Ξενοφῶντι μυρίων ἐς μνήμην ἐλθεῖν, ὡς οὐδέν τι οὔτε κατὰ πλῆθος οὔτε κατὰ τὴν ἄλλην ἀξίωσιν σφίσιν ἐπεοικότες· οὐδὲ ἱππέων αὐτοῖς παρόντων Θεσσαλῶν, οὐδὲ Βοιωτῶν, ἢ Πελοποννησίων, οὐδὲ Μακεδόνων, ἢ Θρᾳκῶν, οὐδ᾽ ὅση ἄλλη σφίσιν ἵππος ξυντέτακται· οὐδὲ τοξοτῶν, ἢ σφενδονητῶν, ὅτι μὴ Κρητῶν, ἢ Ῥοδίων ὀλίγων· καὶ τούτων ἐν τῷ κινδύνῳ ὑπὸ Ξενοφῶντος αὐτοσχεδιασθέντων. Οἱ δὲ βασιλέα τε ξὺν πάσῃ τῇ δυνάμει πρὸς Βαβυλῶνι αὐτῇ ἐτρέψαντο, καὶ ἔθνη ὅσα ἄλλα κατιόντων εἰς τὸν Εὔξεινον πόντον καθ᾽ ὁδὸν σφίσιν ἐπεγένετο, νικῶντες ἐπῆλθον· ὅσα τε ἄλλα ἐν τῷ τοιῷδε πρὸ τῶν κινδύνων ἐς παράκλησιν, ἀνδράσιν ἀγαθοῖς ἐξ ἀγαθοῦ ἡγεμόνος παραινεῖσθαι εἰκός. Οἱ δὲ ἄλλος ἄλλοθεν δεξιούμενοί τε τὸν βασιλέα, καὶ τῷ λόγῳ ἐπαίροντες, ἄγειν ἤδη ἐκέλευον.

VIII. Ὁ δὲ τότε μὲν δειπνοποιεῖσθαι παραγγέλλει, προπέμπει δὲ [ὡς ἐπὶ τὰς πύλας,] τῶν ἱππέων ὀλίγους καὶ τῶν τοξοτῶν προκατασκεψομένους τὴν ὁδὸν τὴν ὀπίσω, ὡς ἐπὶ τὰς πύλας· καὶ αὐτὸς τῆ νυκτὸς ἀναλαβὼν τὴν στρατιὰν πᾶσαν ᾔει, ὡς κατασχεῖν αὖθις τὰς πύλας. Ὡς δὲ ἀμφὶ μέσας νύκτα ἐκράτησεν αὖθις τῶν παρόδων, ἀνέπαυε τὴν στρατιὰν τὸ λοιπὸν τῆς νυκτὸς, αὐτοῦ ἐπὶ τῶν πετρῶ προφυλακὰς ἀκριβεῖς καταστησάμενος· ὑπὸ δὲ τὴ ἕω κατῄει ἀπὸ τῶν πυλῶν κατὰ τὴν ὁδόν· καὶ ἕως

μὲν πάντη στενόπορα ἦν τὰ χωρία, ἐπὶ κέρως ἦγεν· ὡς δὲ διεχώρει ἐς πλάτος, ἀνέπτυσσεν ἀεὶ τὸ κέρας ἐς φάλαγγα, ἄλλην καὶ ἄλλην τῶν ὁπλιτῶν τάξιν παράγων, τῇ μὲν, ὡς ἐπὶ τὸ ὄρος, ἐν ἀριστερᾷ δὲ, ὡς ἐπὶ τὴν θάλασσαν. Οἱ δὲ ἱππεῖς αὐτῷ τέως μὲν κατόπιν τῶν πεζῶν τεταγμένοι ἦσαν· ὡς δὲ ἐς τὴν εὐρυχωρίαν προῄεσαν, συνέτασσεν ἤδη τὴν στρατιὰν ὡς ἐς μάχην· πρώτους μὲν ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ κέρως πρὸς τῷ ὄρει τῶν πεζῶν τό, τε ἄγημα καὶ τοὺς ὑπασπιστάς, ὧν ἡγεῖτο Νικάνωρ ὁ Παρμενίωνος· ἐχομένην δὲ τούτων, τὴν Κοίνου τάξιν· ἐπὶ δὲ τούτοις, τὴν Περδίκκου. Οὗτοι μὲν ἔςτε ἐπὶ τὸ μέσον τῶν ὁπλιτῶν ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ ἀρξομένῳ τεταγμένοι ἦσαν. Ἐπὶ δὲ τοῦ εὐωνύμου, πρώτη μὲν Ἀμύντου τάξις ἦν, ἐπὶ δὲ ἡ Πτολεμαίου, ἐχομένη δὲ ταύτης, ἡ Μελεάγρου. Τοῦ δὲ εὐωνύμου τοῖς πεζοῖς μὲν Κρατερὸς ἐπετέτακτο ἄρχειν, τοῦ δὲ ξύμπαντος εὐωνύμου Παρμενίων ἡγεῖτο· καὶ παρήγγελτο αὐτῷ, μὴ ἀπολείπειν τὴν θάλασσαν, ὡς μὴ κυκλωθεῖεν ἐκ τῶν βαρβάρων, ὅτι πάντη ὑπερφαλαγγήσειν αὐτῶν διὰ πλῆθος ἤμελλον. Δαρεῖος δὲ, ἐπειδὴ ἐξηγγέλθη αὐτῷ προσάγων ἤδη Ἀλέξανδρος ὡς πρὸς μάχην, τῶν μὲν ἱππέων διαβιβάζει πέραν τοῦ ποταμοῦ Πινάρου ἐς τρισμυρίους μάλιστα τὸν ἀριθμὸν, καὶ μετὰ τούτων τῶν πεζῶν ἐς δισμυρίους, ὅπως τὴν λοιπὴν δύναμιν καθ᾽ ἡσυχίαν συντάξειε. Καὶ πρώτους μὲν τοῦ ὁπλιτικοῦ τοὺς Ἕλληνας τοὺς μισθοφόρους ἔταξεν τρισμυρίους, κατὰ τὴν φάλαγγα τῶν Μακεδόνων· ἐπὶ δὲ τούτοις, τῶν Καρδάκων καλουμένων, [ἔνθεν καὶ ἔνθεν] ἐς

ἑξακισμυρίους· ὁπλῖται δὲ ἦσαν καὶ οὗτοι. Τοσούτους γὰρ ἐπὶ φάλαγγος ἁπλῆς ἐδέχετο τὸ χωρίον, ἵνα ἐτάσσοντο. Ἐπέταξε δὲ καὶ τῷ ὄρει τῷ ἐν ἀριστερᾷ σφῶν κατὰ τὸ Ἀλεξάνδρου δεξιὸν, ἐς δισμυρίους· καὶ τούτων ἔστιν οἳ κατὰ νώτου ἐγένοντο τῆς Ἀλεξάνδρου στρατιᾶς. Τὸ γὰρ ὄρος ἵνα ἐπετάχθησαν, πῇ μὲν διεχώρει ἐς βάθος, καὶ κολπῶδές τι αὐτοῦ ὥσπερ ἐν θαλάσσῃ ἐγίνετο· ἔπειτα ἐς ἐπικαμπὴν προϊὸν τοὺς ἐπὶ ταῖς ὑπωρείαις τεταγμένους κατόπιν τοῦ δεξιοῦ κέρως τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐποίει· τὸ δὲ ἄλλο πλῆθος αὐτοῦ ψιλῶν τε καὶ ὁπλιτῶν κατὰ ἔθνη συντεταγμένον ἐς βάθος οὐκ ὠφέλιμον, ὄπισθεν ἦν τῶν Ἑλλήνων τῶν μισθοφόρων, καὶ τοῦ ἐπὶ φάλαγγος τεταγμένου βαρβαρικοῦ. Ἐλέγετο γὰρ ἡ πᾶσα ξὺν Δαρείῳ στρατιὰ μάλιστα ἐς ἑξήκοντα μυριάδας μαχίμους εἶναι. Ἀλέξανδρος δὲ, ὡς αὐτῷ πρόσω ἰόντι τὸ χωρίον διέσχεν ὀλίγον ἐς πλάτος, παρήγαγε τοὺς ἱππέας, τούς τε ἑταίρους καλουμένους, καὶ τοὺς Θεσσαλοὺς [καὶ τοὺς Μακεδόνας]. Καὶ τούτους μὲν ἐπὶ τῷ δεξιῷ κέρᾳ ἅμά οἱ ἔταξε. Τοὺς δὲ ἐκ Πελοποννήσου, καὶ τὸ ἄλλο, τὸ συμμαχικὸν, ἐπὶ τὸ εὐώνυμον πέμπει ὡς Παρμενίωνα. Δαρεῖος δὲ, ὡς συντεταγμένη ἤδη ἦν αὐτῷ ἡ φάλαγξ, τοὺς ἱππέας οὕς τινας πρὸ τοῦ ποταμοῦ ἐπὶ τῷδε προτετάχει, ὅπως ἀσφαλῶς αὐτῷ ἡ ἔκταξις τῆς στρατιᾶς γένοιτο, ἀνεκάλεσεν ἀπὸ ξυνθήματος. Καὶ τούτων τοὺς μὲν πολλοὺς ἐπὶ τῷ δεξιῷ κέρᾳ πρὸς τῇ θαλάσσῃ κατὰ Παρμενίωνα ἔταξεν, ὅτι ταύτῃ μᾶλλόν τι ἱππάσιμα ἦν· μέρος δέ τι αὐτῶν καὶ ἐπὶ τὸ εὐώνυμον πρὸς τὰ ὄρη

παρήγαγεν. Ὡς δὲ ἀχρεῖοι ἐνταῦθα διὰ στενότητα τῶν χωρίων ἐφαίνοντο, καὶ τούτων τοὺς πολλοὺς παριππεῦσαι ἐπὶ τὸ δεξιὸν κέρας σφῶν ἐκέλευσεν. Αὐτὸς δὲ Δαρεῖος τὸ μέσον τῆς πάσης τάξεως ἐπεῖχε, καθάπερ νόμος τοῖς Περσῶν βασιλεῦσι τετάχθαι· καὶ τὸν νοῦν τῆς τάξεως ταύτης Ξενοφῶν ὁ τοῦ Γρύλλου ἀναγέγραφεν.

IX. Ἐν τούτῳ δὲ Ἀλέξανδρος κατιδὼν ὀλίγου πᾶσαν τὴν τῶν Περσῶν ἵππον μετακεχωρηκυῖαν ἐπὶ τὸ εὐώνυμον τὸ ἑαυτοῦ, ὡς πρὸς τὴν θάλασσαν, αὐτῷ δὲ τοὺς Πελοποννησίους μόνους, καὶ τοὺς ἄλλους τῶν ξυμμάχων ἱππέας ταύτῃ τεταγμένους, πέμπει κατὰ τάχος τοὺς Θεσσαλοὺς ἱππέας ἐπὶ τὸ εὐώνυμον· κελεύσας μὴ πρὸ τοῦ μετώπου τῆς πάσης τάξεως παριππεῦσαι, τοῦ μὴ καταφανεῖς τοῖς πολεμίοις γενέσθαι μεταχωροῦντας, ἀλλὰ κατόπιν τῆς φάλαγγος ἀφανῶς διελθεῖν. Προέταξε δὲ τῶν μὲν ἱππέων κατὰ τὸ δεξιὸν τοὺς προδρόμους, ὧν ἡγεῖτο Πρωτόμαχος, καὶ τοὺς Παίονας, ὧν ἡγεῖτο Ἀρίστων· τῶν δὲ πεζῶν τοὺς τοξότας, ὧν ἦρχεν Ἀντίοχος· τοὺς δὲ Ἀγριᾶνας, ὧν ἦρχεν Ἄτταλος, καὶ τῶν ἱππέων τινὰς καὶ τῶν τοξοτῶν, ἐς ἐπικαμπὴν πρὸς τὸ ὄρος τὸ κατὰ νώτου ἔταξεν, ὥστε κατὰ τὸ δεξιὸν αὐτῷ τὴν φάλαγγα ἐς δύο κέρατα διέχουσαν τετάχθαι, τὸ μὲν ὡς πρὸς Δαρεῖόν τε, καὶ τοὺς πέραν τοῦ ποταμοῦ, τοὺς πάντας Πέρσας· τὸ δὲ, ὡς πρὸς τοὺς ἐπὶ τῷ ὄρει κατὰ νώτου σφῶν τεταγμένους. Τοῦ δὲ εὐωνύμου προετάχθησαν, τῶν μὲν πεζῶν, οἵ τε Κρῆτες τοξόται, καὶ οἱ Θρᾷκες, ὧν ἡγεῖτο Σιτάλκης· πρὸ τού-

των δὲ ἡ ἵππος ἡ κατὰ τὸ εὐώνυμον. Οἱ δὲ μισθοφόροι ξένοι πᾶσιν ἐπετάχθησαν. Ἐπεὶ δὲ οὔτε πυκνὴ αὐτῶν ἡ φάλαγξ κατὰ τὸ δεξιὸν τὸ ἑαυτοῦ ἐφαίνετο, πολύ τε ταύτῃ ὑπερφαλαγγήσειν οἱ Πέρσαι ἐδόκουν, ἐκ τοῦ μέσου ἐκέλευσε δύο ἴλας τῶν ἑταίρων, τήν τε Ἀνθεμουσίαν, ἧς ἰλάρχης ἦν Περοίδας ὁ Μενεσθέως, καὶ τὴν Λευγαίαν καλουμένην, ἧς ἡγεῖτο Παντόρδανος ὁ Κλεάνδρου, ἐπὶ τὸ δεξιὸν ἀφανῶς παρελθεῖν. Καὶ τοὺς τοξότας δὲ, καὶ μέρος τῶν Ἀγριάνων, καὶ τῶν Ἑλλήνων μισθοφόρων ἔστιν οὓς κατὰ τὸ δεξιὸν τὸ αὑτοῦ ἐπὶ μετώπου παραγαγὼν, ἐξέτεινεν ὑπὲρ τὸ τῶν Περσῶν κέρας τὴν φάλαγγα. Ἐπεὶ γὰρ οἱ ὑπὲρ τοῦ ὄρους τεταγμένοι οὔτε κατῄεσαν, ἐκδρομῆς τε ἐπ᾿ αὐτοὺς τῶν Ἀγριάνων καὶ τῶν τοξοτῶν ὀλίγων κατὰ πρόσταξιν Ἀλεξάνδρου γενομένης, ῥᾳδίως ἀπὸ τῆς ὑπωρείας ἀνασταλέντες, ἐς τὸ ἄκρον ἀνέφυγον, ἔγνω καὶ τοῖς κατ᾿ αὐτοὺς τεταγμένοις δυνατὸς ὢν χρήσασθαι ἐς ἀναπλήρωσιν τῆς φάλαγγος, ἐκείνοις δὲ ἱππέας τριακοσίους ἐπιτάξαι ἐξήρκεσεν.

X. Οὕτω δὴ τεταγμένους χρόνον μέν τινα προῆγεν ἀναπαύων, ὥστε καὶ πάνυ ἔδοξε σχολαία αὐτῷ ἡ πρόοδος. Τοὺς γὰρ βαρβάρους, ὅπως τὰ πρῶτα ἐτάχθησαν, οὐκέτι ἀντεπῆγε Δαρεῖος, ἀλλ᾿ ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ ταῖς ὄχθαις, πολλαχῆ μὲν ἀποκρήμνοις οὔσαις, ἔστι δὲ ὅπου καὶ χάρακα παρατείνας αὐταῖς, ἵνα εὐεφοδώτερα ἐφαίνετο, οὕτως ἔμενεν. Καὶ ταύτῃ ὡς δῆλος ἐγένετο τοῖς ἀμφ᾿ Ἀλέξανδρον τῇ γνώμῃ δεδουλωμένος. Ὡς δὲ ὁμοῦ ἤδη ἦν τὰ στρατεύματα,

παριππεύων πάντῃ Ἀλέξανδρος, παρεκάλει ἄνδρας ἀγαθοὺς γίγνεσθαι· οὐ τῶν ἡγεμόνων μόνον τὰ ὀνόματα ξὺν τῷ πρέποντι κόσμῳ ἀνακαλῶν, ἀλλὰ καὶ ἰλάρχας καὶ λοχαγοὺς, ὀνομαστὶ τῶν ξένων τῶν μισθοφόρων, ὅσοι κατ᾿ ἀξίωσιν, ἤ τινα ἀρετὴν γνωριμώτεροι ἦσαν· καὶ αὐτῷ πανταχόθεν βοὴ ἐγένετο, μὴ διατρίβειν, ἀλλὰ ἐσβάλλειν ἐς τοὺς πολεμίους. Ὁ δὲ ἦγεν ἐν τάξει ἔτι τὰ μὲν πρῶτα, καίπερ ἐν ἀπόπτῳ ἤδη ἔχων τὴν Δαρείου δύναμιν, βάδην, τοῦ μὴ διασπασθῆναί τι ἐν τῇ ξυντονωτέρᾳ πορείᾳ κυμῆναν τῆς φάλαγγος. Ὡς δὲ ἐντὸς βέλους ἐγίγνοντο, πρῶτοι δὴ οἱ κατ᾿ Ἀλέξανδρον, καὶ αὐτὸς Ἀλέξανδρος ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ τεταγμένος, δρόμῳ ἐς τὸν ποταμὸν ἐνέβαλλον, ὡς τῇ τε ὀξύτητι τῆς ἐφόδου ἐκπλῆξαι τοὺς Πέρσας, καὶ τοῦ θᾶσσον ἐς χεῖρας ἐλθόντας, ὀλίγα πρὸς τῶν τοξοτῶν βλάπτεσθαι. Καὶ ξυνέβη ὅπως εἴκασεν Ἀλέξανδρος. Εὐθὺς γὰρ ὡς ἐν χερσὶν ἡ μάχη ἐγένετο, τρέπονται τοῦ Περσικοῦ στρατεύματος οἱ τῷ ἀριστερῷ κέρᾳ ἐπιτεταγμένοι· καὶ ταύτῃ μὲν ἐνίκα λαμπρῶς Ἀλέξανδρός τε καὶ οἱ ἀμφ᾿ αὐτόν· οἱ δὲ Ἕλληνες οἱ μισθοφόροι, οἱ σὺν Δαρείῳ, ᾗ διέσχε τῶν Μακεδόνων ἡ φάλαγξ, ὡς ἐπὶ τὸ δεξιὸν κέρας παραῤῥαγεῖσα, (ὅτι Ἀλέξανδρος μὲν σπουδῇ ἐς τὸν ποταμὸν ἐμβαλὼν, καὶ ἐν χερσὶ τὴν μάχην ποιήσας, ἐξώθη ἤδη τοὺς ταύτῃ τεταγμένους τῶν Περσῶν· οἱ δὲ κατὰ μέσον τῶν Μακεδόνων, οὔτε τῇ ἴσῃ σπουδῇ ἥψαντο τοῦ ἔργου, καὶ πολλαχῆ κρημνώδεσι ταῖς ὄχθαις ἐντυγχάνοντες, τὸ μέτωπον τῆς φάλαγγος οὐ δυνατοὶ ἐγένοντο ἐν τῇ αὐτῇ τάξει δια-

σώσασθαι) ταύτῃ ἐμβάλλουσιν οἱ Ἕλληνες τοῖς Μακεδόσιν, ᾗ μάλιστα διεσπασμένην αὐτοῖς τὴν φάλαγγα κατεῖδον. Καὶ τὸ ἔργον ἐνταῦθα καρτερὸν ἦν, τῶν μὲν ἐς τὸν ποταμὸν ἀπώσασθαι τοὺς Μακεδόνας, καὶ τὴν νίκην τοῖς ἤδη φεύγουσιν αὐτῶν ἀνασώσασθαι· τῶν Μακεδόνων δὲ, τῆς τε Ἀλεξάνδρου ἤδη φαινομένης εὐπραγίας μὴ λειφθῆναι, καὶ τὴν δόξαν τῆς φάλαγγος, ὡς ἀμάχου δὴ ἐς τὸ τότε διαβεβοημένης μὴ ἀφανίσαι. Καί τι καὶ τοῖς γένεσι, τῷ τε Ἑλληνικῷ καὶ τῷ Μακεδονικῷ, φιλοτιμίας ἐνέπεσεν ἐς ἀλλήλους. Καὶ ἐνταῦθα πίπτει Πτολεμαῖός τε ὁ Σελεύκου, ἀνὴρ ἀγαθὸς γενόμενος, καὶ ἄλλοι ἐς εἴκοσι μάλιστα καὶ ἑκατὸν, τῶν οὐκ ἠμελημένων Μακεδόνων.

XI. Ἐν τούτῳ δὲ αἱ ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ κέρως τάξεις, τετραμμένους ἤδη τοὺς κατὰ σφᾶς τῶν Περσῶν ὁρῶντες, ἐπὶ τοὺς ξένους τε τοὺς μισθοφόρους τοὺς Δαρείου, καὶ τὸ πονούμενον σφῶν ἐπικάμψαντες, ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ἀπώσαντο αὐτούς· καὶ κατὰ τὸ παρεῤῥωγὸς τοῦ Περσικοῦ στρατεύματος ὑπερφαλαγγήσαντες, ἐς τὰ πλάγια ἐμβεβληκότες, ἤδη ἔκοπτον τοὺς ξένους· καὶ οἱ ἱππεῖς δὲ οἱ τῶν Περσῶν κατὰ τοὺς Θετταλοὺς τεταγμένοι, οὐκ ἔμειναν ἐντὸς τοῦ ποταμοῦ ἐν αὐτῷ τῷ ἔργῳ, ἀλλ' ἐπιδιαβάντες εὐρώστως ἐνέβαλλον εἰς τὰς ἴλας τῶν Θετταλῶν· καὶ ταύτῃ ξυνέστη ἱππομαχία καρτερά· οὐδὲ πρόσθεν ἐνέκλιναν οἱ Πέρσαι, πρὶν Δαρεῖόν τε πεφευγότα ᾔσθοντο, καὶ πρὶν ἀποῤῥαγῆναι σφῶν τοὺς μισθοφόρους συγκοπέντας ὑπὸ τῆς φάλαγγος· τότε

δὲ ἤδη λαμπρά τε καὶ ἐκ πάντων ἡ φυγὴ ἐγίγνετο· καὶ οἵ τε τῶν Περσῶν ἵπποι ἐν τῇ ἀναχωρήσει ἐκακοπάθουν, βαρέως ὡπλισμένους τοὺς ἐμβάτας σφῶν φέροντες, καὶ αὐτοὶ οἱ ἱππεῖς κατὰ στενὰς ὁδοὺς, πλήθει τε πολλοὶ, καὶ πεφοβημένοι καὶ σὺν ἀταξίᾳ ἀποχοροῦντες, οὐ μεῖον ἀπ' ἀλλήλων καταπατούμενοι ἢ πρὸς τῆς διώξεως τῶν πολεμίων ἐβλάπτοντο, καὶ οἱ Θετταλοὶ εὐρώστως αὐτοῖς ἐπέκειντο· ὥς τε οὐ μεῖον ἢ ὡς πεζῶν φόνος ἐν τῇ φυγῇ τῶν ἱππέων ἐγίγνετο. Δαρεῖος δὲ, ὡς αὐτῷ τὸ πρῶτον ὑπ' Ἀλεξάνδρου ἐφοβήθη τὸ κέρας τὸ εὐώνυμον, καὶ ταύτῃ ἀποῤῥηγνύμενον κατεῖδε τοῦ ἄλλου στρατοπέδου, εὐθὺς, ὡς εἶχεν ἐπὶ τοῦ ἅρματος, σὺν τοῖς πρώτοις ἔφευγε καὶ ἔς τε μὲν ὁμαλοῖς χωρίοις ἐν τῇ φυγῇ ἐτύγχανεν, ἐπὶ τοῦ ἅρματος διεσώζετο. Ὡς δὲ φάραγξί τε καὶ ἄλλαις δυσχωρίαις ἐνέκυρσε, τὸ μὲν ἅρμα ἀπολείπει αὐτοῦ, καὶ τὴν ἀσπίδα, καὶ τὸν κάνδυν ἐκδύς· ὁ δὲ καὶ τὸ τόξον ἀπολείπει ἐπὶ τοῦ ἅρματος· αὐτὸς δὲ ἵππον ἐπιβὰς ἔφευγε. Καὶ ἡ νὺξ οὐ διὰ μακροῦ ἐπιγινομένη ἀφείλετο αὐτὸν, τὸ πρὸς Ἀλέξανδρον ἁλῶναι. Ἀλέξανδρος γὰρ, ἔστε μὲν φάος ἦν, ἀνὰ κράτος ἐδίωκεν· ὡς δὲ συνεσκόταζέ τε ἤδη, καὶ τὰ πρὸ ποδῶν ἀφανῆ ἦν, ἐς τὸ ἔμπαλιν ἐτράπετο ὡς ἐπὶ τὸ στρατόπεδον, τὸ μέν τοι ἅρμα τὸ Δαρείου ἀπολαβὼν, καὶ τὴν ἀσπίδα ἐπ' αὐτῷ, καὶ τὸν κάνδυν, καὶ τὸ τόξον. Καὶ γὰρ καὶ ἡ δίωξις βραδυτέρα αὐτῷ ἐγεγόνει, ὅτι ἐν τῇ πρώτῃ παραῤῥήξει τῆς φάλαγγος ἐπιστρέψας καὶ αὐτὸς οὐ πρόσθεν ἐς τὸ διώκειν ἐτράπετο, πρὶν τούς τε μισθοφόρους τοὺς

ξένους καὶ τὸ τῶν Περσῶν ἱππικὸν ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ἀπωσθέντας κατεῖδε. Τῶν δὲ Περσῶν ἀπέθανον μὲν Ἀρσάμης καὶ Ῥεομίθρης καὶ Ἀτιζύης, τῶν ἐπὶ Γρανίκῳ ἡγησαμένων τοῦ ἱππικοῦ. Ἀποθνήσκει δὲ καὶ Σαβάκης ὁ Αἰγύπτου σατράπης, καὶ Βουβάκης, τῶν ἐντίμων Περσῶν. Τὸ δὲ ἄλλο πλῆθος, εἰς δέκα μάλιστα μυριάδας καὶ ἐν τούτοις, ἱππεῖς ὑπὲρ τοὺς μυρίους· ὥστε λέγει Πτολεμαῖος ὁ Λάγου, ξυνεπισπόμενος τότε Ἀλεξάνδρῳ, τοὺς μετὰ σφῶν διώκοντας Δαρεῖον, ὡς ἐπὶ φάραγγί τινι ἐν τῇ διώξει ἐγένοντο, ἐπὶ τῶν νεκρῶν διαβῆναι τὴν φάραγγα. Τό τε στρατόπεδον τὸ Δαρείου εὐθὺς ἐξ ἐφόδου ἑάλω, καὶ ἡ μήτηρ, καὶ ἡ γυνή, αὐτὴ δὲ καὶ ἀδελφὴ Δαρείου, καὶ υἱὸς Δαρείου νήπιος. Καὶ θυγατέρες δύο ἑάλωσαν, καὶ ἄλλαι ἀμφ᾽ αὐτὰς Περσῶν τῶν ὁμοτίμων γυναῖκες οὐ πολλαί. Οἱ γὰρ ἄλλοι Πέρσαι τὰς γυναῖκας σφῶν ξὺν τῇ ἄλλῃ κατασκευῇ ἐς Δαμασκὸν ἔτυχον ἐσταλκότες· ἐπεὶ καὶ Δαρεῖος τῶν τε χρημάτων τὰ πολλά, καὶ ὅσα ἄλλα μεγάλῳ βασιλεῖ ἐς πολυτελῆ δίαιταν καὶ στρατευομένῳ ὅμως συνέπεται, πεπόμφει ἐς Δαμασκόν· ὥς τε ἐν τῷ στρατεύματι οὐ πλείονα ἢ τρισχίλια τάλαντα ἑάλω. Ἀλλὰ καὶ τὰ ἐν Δαμασκῷ χρήματα ὀλίγον ὕστερον ἑάλω ὑπὸ Παρμενίωνος ἐπ᾽ αὐτὸ τοῦτο σταλέντος. Τοῦτο τὸ τέλος τῇ μάχῃ ἐκείνῃ ἐγένετο, ἐπὶ ἄρχοντος Ἀθηναίοις Νικοστράτου, μηνὸς Μαιμακτηριῶνος.

XII. Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ, καίπερ τετρωμένος τὸν μηρὸν Ἀλέξανδρος ξίφει, ὁ δὲ τοὺς τραυματίας ἐπῆλθε, καὶ τοὺς νεκροὺς ξυναγαγών, ἔθαψε μεγαλοπρε-

πῶς, σὺν τῇ δυνάμει πάσῃ ἐκτεταγμένῃ λαμπρότατα ὡς ἐς πόλεμον. Καὶ λόγῳ τε ἐπεκόσμησεν ὅσοις τὶ διαπρεπὲς ἔργον ἐν τῇ μάχῃ ἢ αὐτὸς ξυνέγνω εἰργασμένον, ἢ ἀκοῇ συμφωνούμενον ἔμαθε, καὶ χρημάτων ἐπιδόσει ὡς ἑκάστους σὺν τῇ ἀξίᾳ ἐτίμησε. Καὶ Κιλικίας μὲν ἀποδεικνύει σατράπην Βάλακρον, τὸν Νικάνορος, ἕνα τῶν σωματοφυλάκων τῶν βασιλικῶν· ἀντὶ δὲ τούτου ἐς τοὺς σωματοφύλακας κατέλεξε Μένητα τὸν Διονυσίου· ἀντὶ δὲ Πτολεμαίου τοῦ Σελεύκου, τοῦ ἀποθανόντος ἐν τῇ μάχῃ, Πολυπέρχοντα τὸν Σιμμίου ἄρχειν ἀπέδειξε τῆς ἐκείνου τάξεως. Καὶ Σολεῦσι τά τε πεντήκοντα τάλαντα, ἔτι ἐνδεᾶ ὄντα ἐκ τῶν ἐπιβληθέντων σφίσι χρημάτων, ἀνῆκε καὶ τοὺς ὁμήρους ἀπέδωκεν. Ὁ δὲ οὐδὲ τῆς μητρὸς τῆς Δαρείου οὐδὲ τῆς γυναικὸς ἢ τῶν παίδων ἠμέλησεν. Ἀλλὰ λέγουσί τινες τῶν τὰ Ἀλεξάνδρου γραψάντων, τῆς νυκτὸς αὐτῆς, ᾗ ἀπὸ τῆς διώξεως τῆς Δαρείου ἐπανῆκεν, ἐς τὴν σκηνὴν παρελθόντα αὐτὸν τὴν Δαρείου, ἥτις αὐτῷ ἐξῃρημένη ἦν, ἀκοῦσαι γυναικῶν οἰμωγὴν, καὶ ἄλλον τοιοῦτον θόρυβον οὐ πόῤῥω τῆς σκηνῆς· πυθέσθαι οὖν, αἵτινες γυναῖκες, καὶ ἀνθ᾽ ὅτου οὕτως ἐγγὺς παρασκηνοῦσαι; καί τινα ἐξαγγεῖλαι, ὅτι, ὦ βασιλεῦ, ἡ μήτηρ τε καὶ ἡ γυνὴ Δαρείου καὶ οἱ παῖδες, ὡς ἐξηγγέλθη αὐταῖς, ὅτι τὸ τόξον τε τοῦ Δαρείου ἔχεις, καὶ τὸν κάνδυν τὸν βασιλικόν, καὶ ἡ ἀσπὶς ὅτι κεκόμισται ὀπίσω ἡ Δαρείου, ὡς ἐπὶ τεθνεῶτι Δαρείῳ ἀνοιμώζουσιν. Ταῦτα ἀκούσαντα Ἀλέξανδρον, πέμψαι πρὸς αὐτὰς Λεοννάτον, ἕνα τῶν ἑταίρων, ἐντειλάμενον φράσαι,

ὅτι ζῇ Δαρεῖος· τὰ δὲ ὅπλα καὶ τὸν κάνδυν ὅτι φεύγων ἀπέλιπεν ἐπὶ τῷ ἅρματι, καὶ ταῦτα ὅτι μόνα ἔχει Ἀλέξανδρος. Καὶ Λεοννάτον παρελθόντα ἐς τὴν σκηνὴν, τά τε περὶ Δαρείου εἰπεῖν, καὶ ὅτι τὴν θεράπειαν αὐταῖς ξυγχωρεῖ Ἀλέξανδρος τὴν βασιλικὴν, καὶ τὸν ἄλλον κόσμον· καὶ καλεῖσθαι βασιλίσσας. Ἐπεὶ οὐ κατὰ ἔχθραν οἱ γενέσθαι τὸν πόλεμον πρὸς Δαρεῖον, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς ἀρχῆς τῆς Ἀσίας διαπεπολεμῆσθαι ἐννόμως. Ταῦτα μὲν Πτολεμαῖος καὶ Ἀριστόβουλος λέγουσι. Λόγος δὲ ἔχει, καὶ αὐτὸν Ἀλέξανδρον τῇ ὑστεραίᾳ ἐλθεῖν εἴσω ξὺν Ἡφαιστίωνι μόνῳ τῶν ἑταίρων, καὶ τὴν μητέρα τὴν Δαρείου, ἀμφιγνοήσασαν, ὅστις ὁ βασιλεὺς εἴη αὐτοῖν, (ἐστάλθαι γὰρ ἄμφω τῷ αὐτῷ κόσμῳ) τὴν δὲ Ἡφαιστίωνι προσελθεῖν, καὶ προσκυνῆσαι, ὅτι μείζων ἐφάνη ἐκεῖνος. Ὡς δὲ ὁ Ἡφαιστίων τε ὀπίσω ὑπεχώρησε, καί τις τῶν ἀμφ' αὐτὸν, τὸν Ἀλέξανδρον δείξας, ἐκεῖνον ἔφη εἶναι Ἀλέξανδρον, τὴν μὲν καταιδεσθεῖσαν τῇ διαμαρτίᾳ ἀποχωρεῖν, Ἀλέξανδρον δὲ οὐ φάναι αὐτὴν ἁμαρτεῖν· καὶ γὰρ ἐκεῖνον εἶναι Ἀλέξανδρον. Καὶ ταῦτα ἐγὼ οὔθ' ὡς ἀληθῆ, οὔτε ὡς πάντῃ ἄπιστα ἀνέγραψα. Ἀλλ' εἴτε οὕτως ἐπράχθη, ἐπαινῶ Ἀλέξανδρον, τῆς τε ἐς τὰς γυναῖκας κατοικτίσεως, καὶ τῆς εἰς τὸν ἑταῖρον πίστεως καὶ τιμῆς· εἴτε πιθανὸς δοκεῖ τοῖς ξυγγράψασιν Ἀλέξανδρος, ὡς καὶ ταῦτα ἂν πράξας καὶ εἰπὼν, καὶ ἐπὶ τῷδε ἐπαινῶ Ἀλέξανδρον.

XIII. Δαρεῖος δὲ τὴν μὲν νύκτα ξὺν ὀλίγοις τοῖς ἀμφ' αὐτὸν ἔφυγε, τῇ δὲ ἡμέρᾳ ἀναλαμβάνων ἀεὶ

τῶν τε Περσῶν τοὺς διασωθέντας ἐκ τῆς μάχης, καὶ τῶν ξένων τῶν μισθοφόρων, τετρακισχιλίους ἔχων τοὺς πάντας, ὡς ἐπὶ Θάψακόν τε πόλιν καὶ τὸν Εὐφράτην ποταμὸν σπουδῇ ἤλαυνε, ὡς τάχιστα μέσον αὐτοῦ τε καὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου τὸν Εὐφράτην ποιῆσαι. Ἀμύντας δὲ ὁ Ἀντιόχου, καὶ Θυμώνδης ὁ Μέντορος, καὶ Ἀριστομήδης ὁ Φεραῖος, καὶ Βιάνωρ ὁ Ἀκαρνὰν, ξύμπαντες οὗτοι αὐτόμολοι μετὰ τῶν ἀμφ' αὐτοὺς στρατιωτῶν ὡς ὀκτακισχιλίων, εὐθὺς ὡς τεταγμένοι ἦσαν, κατὰ τὰ ὄρη φεύγοντες ἀφίκοντο ἐς Τρίπολιν τῆς Φοινίκης· καὶ ἐνταῦθα καταλαβόντες τὰς ναῦς νενεωλκημένας, ἐφ' ὧν πρόσθεν ἐκ Λέσβου διακεκομισμένοι ἦσαν, τούτων ὅσαι μὲν ἱκαναὶ σφίσιν ἐς τὴν κομιδὴν ἐδόκουν, ταύτας καθελκύσαντες, τὰς δὲ ἄλλας αὐτοῦ ἐν τοῖς νεωρίοις κατακαύσαντες, ὡς μὴ παρασχεῖν ταχεῖαν σφῶν τὴν δίωξιν, ἐπὶ Κύπρου ἔφυγον, καὶ ἐκεῖθεν εἰς Αἴγυπτον, ἵνα περ ὀλίγον ὕστερον πολυπραγμονῶν τι Ἀμύντας ἀποθνήσκει ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων. Φαρνάβαζος δὲ καὶ Αὐτοφραδάτης τέως μὲν περὶ τὴν Χῖον διέτριβον, καταστήσαντες δὲ φρουρὰν τῆς Χίου, τὰς μέν τινας τῶν νεῶν ἐς Κῶ καὶ Ἁλικαρνασσὸν ἔστειλαν· αὐτοὶ δὲ ἑκατὸν ναυσὶ ταῖς ἄριστα πλεούσαις ἀναγόμενοι, ἐς Σίφνον κατέσχον. Καὶ παρ' αὐτοὺς ἀφικνεῖται Ἆγις ὁ τῶν Λακεδαιμονίων βασιλεὺς ἐπὶ μιᾶς τριήρους, χρήματά τε αἰτήσων ἐς τὸν πόλεμον καὶ δύναμιν ναυτικήν τε καὶ πεζικὴν ὅσην πλείστην ἀξιώσων συμπέμψαι οἱ ἐς τὴν Πελοπόννησον. Καὶ ἐν τούτῳ ἀγγελία αὐτοῖς ἔρχεται τῆς μάχης τῆς πρὸς Ἰσσῷ γενο-

μένης. Ἐκπλαγέντες δὲ πρὸς τὰ ἐξαγγελθέντα, Φαρνάβαζος μὲν σὺν δώδεκα τριήρεσι, καὶ τῶν μισθοφόρων ξένων ξὺν χιλίοις καὶ πεντακοσίοις, ἐπὶ Χίου ἐστάλη, δείσας μή τι πρὸς τὴν ἀγγελίαν τῆς ἥττης οἱ Χῖοι νεωτερίσωσιν. Ἆγις δὲ παρ᾽ Αὐτοφραδάτου τάλαντα ἀργυρίου λαβὼν τριάκοντα, καὶ τριήρεις δέκα, ταύτας μὲν Ἱππίαν ἄξοντα ἀποστέλλει παρὰ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Ἀγησίλαον ἐπὶ Ταίναρον· καὶ παραγγέλλειν ἐκέλευσεν Ἀγησιλάῳ, διδόντα τοῖς ναύταις ἐντελῆ τὸν μισθὸν, πλεῖν τὴν ταχίστην ἐπὶ Κρήτης, ὡς τὰ ἐκεῖ καταστησόμενον. Αὐτὸς δὲ τότε μὲν αὐτοῦ ἐν ταῖς νήσοις ὑπέμενεν, ὕστερον δὲ εἰς Ἁλικαρνασσὸν παρ᾽ Αὐτοφραδάτην ἀφίκετο. Ἀλέξανδρος δὲ σατράπην μὲν Συρίᾳ τῇ κοίλῃ Μένωνα τὸν Κερδίμμα ἐπέταξε, δοὺς αὐτῷ εἰς φυλακὴν τῆς χώρας τοὺς τῶν συμμάχων ἱππέας· αὐτὸς δὲ ἐπὶ Φοινίκης ᾔει, καὶ ἀπαντᾷ αὐτῷ κατὰ τὴν ὁδὸν Στράτων ὁ Γηροστράτου παῖς, τοῦ Ἀραδίων τε καὶ τῶν Ἀράδῳ προσοίκων βασιλέως· ὁ δὲ Γηρόστρατος αὐτὸς μετ᾽ Αὐτοφραδάτου ἔπλει ἐπὶ τῶν νεῶν, καὶ οἱ ἄλλοι οἵ τε τῶν Φοινίκων καὶ οἱ τῶν Κυπρίων βασιλεῖς καὶ αὐτοὶ Αὐτοφραδάτῃ ξυνέπλεον. Στράτων δὲ Ἀλεξάνδρῳ ἐντυχὼν, στεφανοῖ χρυσῷ στεφάνῳ αὐτὸν, καὶ τὴν τε Ἄραδον αὐτῷ τὴν νῆσον καὶ τὴν Μάραθον τὴν καταντικρὺ τῆς Ἀράδου ἐν τῇ ἠπείρῳ κειμένην, πόλιν μεγάλην καὶ εὐδαίμονα, καὶ Σιγῶνα, καὶ Μαριάμμην πόλιν, καὶ τἄλλα ὅσα τῆς σφῶν ἐπικρατείας, ἐνδίδωσιν.

XIV. Ἔτι δὲ ἐν Μαράθῳ Ἀλεξάνδρου ὄντος,

ἀφίκοντο παρὰ Δαρείου πρέσβεις, ἐπιστολήν τε κομίζοντες Δαρείου, καὶ αὐτοὶ ἀπὸ γλώσσης δεησόμενοι ἀφεῖναι Δαρείῳ τὴν μητέρα, καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τοὺς παῖδας. Ἐδήλου δὲ ἡ ἐπιστολὴ, ὅτι Φιλίππῳ τε πρὸς Ἀρταξέρξην φιλία καὶ συμμαχία ἐγένετο· καὶ ἐπειδὴ Ἄρσης ὁ υἱὸς Ἀρταξέρξου ἐβασίλευσεν, ὅτι Φίλιππος ἀδικίας πρῶτος ἐς βασιλέα Ἄρσην ἦρξεν, οὐδὲν ἄχαρι ἐκ Περσῶν παθών. Ἐξ οὗ δὲ αὐτὸς βασιλεύει Περσῶν, οὔτε πέμψαι τινὰ Ἀλέξανδρον παρ᾽ αὐτὸν ἐς βεβαίωσιν τῆς πάλαι οὔσης φιλίας τε καὶ συμμαχίας, διαβῆναί τε ξὺν στρατιᾷ ἐς τὴν Ἀσίαν, καὶ πολλὰ κακὰ ἐργάσασθαι Πέρσας. Τούτου ἕνεκα καταβῆναι αὐτὸς τὴν χώραν ἀμύνων καὶ τὴν ἀρχὴν τὴν πατρῴαν ἀνασώσων. Τὴν μὲν δὴ μάχην, ὡς θεῶν τῳ ἔδοξεν, οὕτω κριθῆναι· αὐτὸς δὲ βασιλεὺς παρὰ βασιλέως γυναῖκά τε τὴν αὑτοῦ αἰτεῖν καὶ μητέρα καὶ παῖδας τοὺς ἁλόντας, καὶ φιλίαν ἐθέλειν ποιήσασθαι πρὸς Ἀλέξανδρον, καὶ ξύμμαχος εἶναι Ἀλεξάνδρῳ· καὶ ὑπὲρ τούτων πέμπειν ἠξίου Ἀλέξανδρον παρ᾽ αὐτὸν, ξὺν Μενίσκῳ τε καὶ Ἀρσίμᾳ τοῖς ἀγγέλοις, τοῖς ἐκ Περσῶν ἥκουσι, τοὺς τὰ πιστὰ ληψομένους τε καὶ ὑπὲρ Ἀλεξάνδρου δώσοντας. Πρὸς ταῦτα ἀντιγράφει Ἀλέξανδρος καὶ ξυμπέμπει τοῖς παρὰ Δαρείου ἐλθοῦσι Θέρσιππον παραγγείλας τὴν ἐπιστολὴν δοῦναι Δαρείῳ, αὐτὸν δὲ μὴ διαλέγεσθαι ὑπὲρ μηδενός. Ἡ δὲ ἐπιστολὴ Ἀλεξάνδρου ὧδε ἔχει. Οἱ ὑμέτεροι πρόγονοι, ἐλθόντες εἰς Μακεδονίαν καὶ εἰς τὴν ἄλλην Ἑλλάδα κακῶς ἐποίησαν ἡμᾶς, οὐδὲν προηδικημένοι· ἐγὼ δὲ, τῶν

Ἑλλήνων ἡγεμὼν κατασταθεὶς, καὶ τιμωρήσασθαι βουλόμενος Πέρσας, διέβην εἰς τὴν Ἀσίαν, ὑπαρξάντων ὑμῶν. Καὶ γὰρ Περινθίοις ἐβοηθήσατε, οἳ τὸν ἐμὸν πατέρα ἠδίκουν, καὶ εἰς Θρᾴκην, ἣν ἡμεῖς ἤρχομεν, δύναμιν ἔπεμψεν Ὦχος. Τοῦ δὲ πατρὸς ἀποθανόντος ὑπὸ τῶν ἐπιβουλευσάντων, οὓς ὑμεῖς συνετάξατε (ὡς αὐτοὶ ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς πρὸς ἅπαντας ἐκομπάσατε) καὶ Ἄρσην ἀποκτείναντός σου μετὰ Βαγώου, καὶ τὴν ἀρχὴν κατασχόντος οὐ δικαίως, οὐδὲ κατὰ τὸν Περσῶν νόμον, ἀλλὰ ἀδικοῦντος Πέρσας, καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τοὺς Ἕλληνας γράμματα οὐκ ἐπιτήδεια πέμποντος, ὅπως πρός με πολεμῶσι, καὶ χρήματα ἀποστέλλοντος πρὸς Λακεδαιμονίους, καὶ ἄλλους τινὰς τῶν Ἑλλήνων, καὶ τῶν μὲν ἄλλων πόλεων οὐδεμιᾶς δεχομένης, Λακεδαιμονίων τε λαβόντων, καὶ τῶν παρά σου πεμφθέντων, τοὺς ἐμοὺς φίλους διαφθειράντων, καὶ τὴν εἰρήνην, ἣν τοῖς Ἕλλησι κατεσκεύασα, διαλύειν ἐπιχειρούντων, ἐστράτευσα ἐπί σε, ὑπάρξαντός σου τῆς ἔχθρας. Ἐπεὶ δὲ μάχῃ νενίκηκα, πρότερον μὲν τοὺς σοὺς στρατηγοὺς καὶ σατράπας, νῦν δὲ καί σε καὶ τὴν μετά σου δύναμιν, καὶ τὴν χώραν ἔχω, τῶν θεῶν μοι δόντων· ὅσοι τῶν μετά σου παραταξαμένων μὴ ἐν τῇ μάχῃ ἀπέθανον, ἀλλὰ παρ᾽ ἐμὲ κατέφυγον, τούτων ἐπιμέλομαι, καὶ οὐκ ἄκοντες παρ᾽ ἐμοί εἰσιν, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ ἑκόντες ξυστρατεύονται μετ᾽ ἐμοῦ. Ὡς οὖν ἐμοῦ τῆς Ἀσίας ἁπάσης κυρίου ὄντος, ἧκε πρὸς ἐμέ. Εἰ δὲ φοβῇ μὴ ἐλθὼν πάθῃς τὶ ἐξ ἐμοῦ ἄχαρι, πέμπε τινὰς τῶν φίλων τὰ πιστὰ ληψομένους. Ἐλθὼν δὲ

πρός με, τὴν μητέρα καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τοὺς παῖδας, καὶ εἰ ἄλλο τι θέλεις, αἴτει καὶ λάμβανε. Ὅ, τι γὰρ ἂν πείθῃς ἐμὲ, ἔσται σοι. Καὶ τοῦ λοιποῦ ὅταν πέμπῃς παρ᾽ ἐμὲ, ὡς πρὸς βασιλέα τῆς Ἀσίας πέμπε· μηδὲ ἐξ ἴσου ἐπίστελλε, ἀλλ᾽ ὡς κυρίῳ ὄντι πάντων τῶν σῶν, φράζε εἴ του δέῃ. Εἰ δὲ μὴ, ἐγὼ βουλεύσομαι περὶ σοῦ ὡς ἀδικοῦντος. Εἰ δὲ ἀντιλέγεις περὶ τῆς βασιλείας, ὑπομείνας ἔτι ἀγώνισαι περὶ αὐτῆς, καὶ μὴ φεῦγε. Ὡς ἐγὼ ἐπί σε πορεύσομαι, οὗ ἂν ᾖς. Πρὸς μὲν Δαρεῖον ταῦτα ἐπέστειλεν.

XV. Ἐπεὶ δὲ ἔμαθε τά τε χρήματα ὅσα σὺν Κωφῆνι τῷ Ἀρταβάζου ἀποπεπόμφει ἐς Δαμασκὸν Δαρεῖος, ὅτι ἑάλωκε, καὶ ὅσοι Περσῶν ἀμφ᾽ αὐτὰ ἐγκατελείφθησαν σὺν τῇ ἄλλῃ βασιλικῇ κατασκευῇ, ὅτι καὶ οὗτοι ἑάλωσαν, ταῦτα μὲν ὀπίσω κομίσαντα ἐς Δαμασκὸν Παρμενίωνα φυλάσσειν ἐκέλευε. Τοὺς δὲ πρέσβεις τῶν Ἑλλήνων, οἳ πρὸς Δαρεῖον πρὸ τῆς μάχης ἀφιγμένοι ἦσαν, ἐπεὶ καὶ τούτους ἑαλωκέναι ἔμαθεν, παρ᾽ αὐτὸν πέμπειν ἐκέλευσεν. Ἦσαν δὲ, Εὐθυκλῆς μὲν Σπαρτιάτης, Θεσσαλίσκος δὲ Ἰσμηνίου, καὶ Διονυσόδωρος ὀλυμπιονίκης, Θηβαῖοι· Ἰφικράτης δὲ ὁ Ἰφικράτους τοῦ στρατηγοῦ, Ἀθηναῖος. Καὶ οὗτοι ὡς ἧκον παρ᾽ Ἀλέξανδρον, Θεσσαλίσκον μὲν καὶ Διονυσόδωρον, καί περ Θηβαίους ὄντας, εὐθὺς ἀφῆκε· τὸ μέν τι, κατοικτίσει τῶν Θηβῶν· τὸ δὲ, ὅτι συγγνωστὰ δεδρακέναι ἐφαίνοντο, ἠνδραποδισμένης ὑπὸ Μακεδόνων τῆς πατρίδος, σφίσιν τε ἥν τινα ἠδύναντο ὠφέλειαν εὑρισκόμενοι, καὶ εἰ δή τινα καὶ τῇ

πατρίδι ἐκ Περσῶν καὶ Δαρείου. Ταῦτα μὲν ὑπὲρ ἀμφοῖν ἐπιεικῆ ἐνθυμηθεὶς, ἰδίᾳ δὲ Θεσσαλίσκον μὲν αἰδοῖ τοῦ γένους ἀφιέναι εἶπεν, ὅτι τῶν ἐπιφανῶν Θηβαίων ἦν· Διονυσόδωρον δὲ, ἐπὶ τῇ νίκῃ τῶν Ὀλυμπίων. Ἰφικράτην δὲ φιλίᾳ τε τῆς Ἀθηναίων πόλεως, καὶ μνήμῃ τῆς δόξης τοῦ πατρὸς, ζῶντά τε ἀμφ' αὐτὸν ἔχων ἐς τὰ μάλιστα ἐτίμησε, καὶ νόσῳ τελευτήσαντος τὰ ὀστᾶ ἐς τὰς Ἀθήνας τοῖς πρὸς γένους ἀπέπεμψεν. Εὐθυκλέα δὲ Λακεδαιμόνιόν τε ὄντα, πόλεως περιφανῶς ἐχθρᾶς ἐν τῷ τότε, καὶ αὐτὸν οὐδὲν ἰδίᾳ εὑρισκόμενον ἐς ξυγγνώμην, ὅ, τι γε καὶ λόγου ἄξιον, τὰ μὲν πρῶτα ἐν φυλακῇ ἀδέσμῳ εἶχεν· ὕστερον δὲ ἐπεὶ μεγάλα εὐτύχει, καὶ τοῦτον ἀφῆκεν. Ἐκ Μαράθου δὲ ὁρμηθεὶς, Βύβλον τε λαμβάνει, ὁμολογίᾳ ἐνδοθεῖσαν, καὶ Σιδῶνα, αὐτῶν Σιδωνίων ἐπικαλεσαμένων, κατὰ ἔχθος τὸ Περσῶν καὶ Δαρείου. Ἐντεῦθεν δὲ προὐχώρει ὡς ἐπὶ Τύρον, καὶ ἐντυγχάνουσιν αὐτῷ κατὰ τὴν ὁδὸν πρέσβεις Τυρίων ἀπὸ τοῦ κοινοῦ ἐσταλμένοι, ὡς ἐγνωκότων Τυρίων πράσσειν, ὅ, τι ἂν ἐπαγγέλῃ Ἀλέξανδρος. Ὁ δὲ, τήν τε πόλιν ἐπαινέσας, καὶ τοὺς πρέσβεις (καὶ γὰρ ἦσαν τῶν ἐπιφανῶν ἐν Τύρῳ οἵ τε ἄλλοι, καὶ ὁ τοῦ βασιλέως τῶν Τυρίων παῖς· αὐτὸς δὲ ὁ βασιλεὺς Ἀζέμιλκος μετ' Αὐτοφραδάτου ἔπλει) ἐκέλευσεν ἐπανελθόντας φράσαι Τυρίοις, ὅτι ἐθέλοι παρελθὼν ἐς τὴν πόλιν θῦσαι τῷ Ἡρακλεῖ.

XVI. Ἔστι γὰρ ἐν Τύρῳ ἱερὸν Ἡρακλέους παλαιότατον ὧν μνήμη ἀνθρωπίνη διασώζεται, οὐ τοῦ Ἀργείου Ἡρακλέους, τοῦ τῆς Ἀλκμήνης. Πολλαῖς

γὰρ γενεαῖς πρότερον τιμᾶται ἐν Τύρῳ Ἡρακλῆς, ἢ Κάδμον ἐκ Φοινίκης ὁρμηθέντα Θήβας κατασχεῖν, καὶ τὴν παῖδα Κάδμῳ τὴν Σεμέλην γενέσθαι· ἐξ ἧς καὶ [ὁ τοῦ Διὸς] Διόνυσος γίνεται. Διόνυσος μὲν δὴ τρίτος ἂν ἀπὸ Κάδμου εἴη, κατὰ Λάβδακον τὸν Πολυδώρου τοῦ Κάδμου παῖδα· Ἡρακλῆς δὲ ὁ Ἀργεῖος, κατ' Οἰδίποδα μάλιστα τὸν Λαΐου. Σέβουσι δὲ καὶ Αἰγύπτιοι ἄλλον Ἡρακλέα, οὐχ ὅνπερ Τύριοι, ἢ Ἕλληνες. (Ἀλλὰ λέγει Ἡρόδοτος, ὅτι τῶν δώδεκα θεῶν Ἡρακλέα ἄγουσιν Αἰγύπτιοι, καθάπερ καὶ Ἀθηναῖοι Διόνυσον τὸν Διὸς καὶ Κόρης σέβουσιν, ἄλλον τοῦτον Διόνυσον· καὶ ὁ Ἴακχος ὁ μυστικὸς τούτῳ τῷ Διονύσῳ, οὐχὶ τῷ Θηβαίῳ, ἐπᾴδεται.) Ὡς τόν γε ἐν Ταρτησσῷ πρὸς Ἰβήρων τιμώμενον Ἡρακλέα (ἵνα καὶ στῆλαί τινες Ἡρακλέους ὠνομασμέναι εἰσὶ) δοκῶ ἐγὼ τὸν Τύριον εἶναι Ἡρακλέα· ὅτι Φοινίκων κτίσμα ἡ Ταρτησσὸς, καὶ τῷ Φοινίκων νόμῳ ὅ, τε νεὼς πεποίηται τῷ Ἡρακλεῖ τῷ ἐκεῖ, καὶ θυσίαι θύονται. Γηρυόνην δὲ, ἐφ' ὅντινα ὁ Ἀργεῖος Ἡρακλῆς ἐστάλη πρὸς Εὐρυσθέως, τὰς βοῦς ἐπελάσαι τὰς Γηρυόνου, καὶ ἀγαγεῖν ἐς Μυκήνας, οὐδέν τι προσήκειν τῇ γῇ τῶν Ἰβήρων, Ἑκαταῖος ὁ λογοποιὸς λέγει· οὐδὲ ἐπὶ νῆσόν τινα Ἐρύθειαν ἔξω τῆς μεγάλης θαλάσσης σταλῆναι Ἡρακλέα· ἀλλὰ τῆς ἠπείρου τῆς περὶ Ἀμβρακίαν τε καὶ Ἀμφιλόχους βασιλέα γενέσθαι Γηρυόνην, καὶ ἐκ τῆς ἠπείρου ταύτης ἀπελάσαι Ἡρακλέα τὰς βοῦς, οὐδὲ τοῦτον φαῦλον ἆθλον τιθέμενον. Οἶδα δὲ ἐγὼ καὶ εἰς τοῦτο, ὅτι εὔβοτον τὴν ἤπειρον ταύτην, καὶ βοῦς τρέφου-

σαν καλλίστας· καὶ ἐς Εὐρυσθέα τῶν μὲν ἐξ Ἠπείρου βοῶν κλέος ἀφῖχθαι, καὶ τοῦ βασιλέως τῆς Ἠπείρου τὸ ὄνομα, [τὸν Γηρυόνην] οὐκ ἔξω τοῦ εἰκότος τίθεμαι· τῶν δὲ ἐσχάτων τῆς Εὐρώπης Ἰβήρων, οὔτ᾽ ἂν τοῦ βασιλέως τὸ ὄνομα γινώσκειν Εὐρυσθέα, οὔτε εἰ βοῦς καλαὶ ἐν ταύτῃ τῇ χώρᾳ νέμονται· εἰ μή τις Ἥραν τούτοις ἐπάγων, ὡς αὐτὴν ταῦτα Ἡρακλεῖ δι᾽ Εὐρυσθέως ἐπαγγέλλουσαν, τὸ οὐ πιστὸν τοῦ λόγου ἀποκρύπτειν ἐθέλοι τῷ μύθῳ. Τούτῳ Ἡρακλεῖ τῷ Τυρίῳ ἔφη ἐθέλειν θῦσαι Ἀλέξανδρος. Ὡς δὲ ἀπηγγέλθη ταῦτα πρὸς τῶν πρέσβεων εἰς τὴν Τύρον, τὰ μὲν ἄλλα ἔδοξε σφίσι ποιεῖν, ὅ, τιπερ ἐπαγγέλλῃ Ἀλέξανδρος, εἰς δὲ τὴν πόλιν μήτε τινὰ Περσῶν μήτε Μακεδόνων δέχεσθαι· ὡς τοῦτο ἔς τε τὰ παρόντα τῷ λόγῳ εὐπρεπέστατον, καὶ ἐς τοῦ πολέμου τὴν κρίσιν (ἄδηλον ἔτι οὖσαν) ἀσφαλέστατον σφίσι γνωσόμενοι. Ὡς δὲ ἐξηγγέλθη Ἀλεξάνδρῳ τὰ ἐκ τῆς Τύρου, τοὺς μὲν πρέσβεις πρὸς ὀργὴν ὀπίσω ἀπέπεμψεν· αὐτὸς δὲ ξυναγαγὼν τούς τε ἑταίρους καὶ τοὺς ἡγεμόνας τῆς στρατιᾶς, καὶ ταξιάρχας καὶ ἰλάρχας, ἔλεξεν ὧδε.

XVII. Ἄνδρες φίλοι καὶ ξύμμαχοι, ἡμῖν οὔτε τὴν ἐπ᾽ Αἰγύπτου πορείαν ἀσφαλῆ ὁρῶ, θαλασσοκρατούντων Περσῶν· Δαρεῖόν τε διώκειν, ὑπολιπομένους αὐτήν τε ὀπίσω τὴν Τυρίων πόλιν ἀμφίβολον, καὶ Αἴγυπτον, καὶ Κύπρον ἐχομένας πρὸς Περσῶν, οὐδὲ τοῦτο ἀσφαλὲς, ἔς τε τὰ ἄλλα, καὶ μάλιστα δὴ ἐς τὰ Ἑλληνικὰ πράγματα· μή ποτ᾽ ἄρα ἐπικρατήσαντες αὖθις τῶν ἐπὶ θαλάσσῃ χωρίων οἱ

Πέρσαι, προχωρησάντων ἡμῶν ξὺν τῇ δυνάμει ἐπὶ Βαβυλῶνά τε καὶ Δαρεῖον, αὐτοὶ ξὺν πλείονι στόλῳ μεταγάγοιεν τὸν πόλεμον ἐς τὴν Ἑλλάδα, Λακεδαιμονίων μὲν ἡμῖν ἐκ τοῦ εὐθέος πολεμούντων, τῆς δὲ Ἀθηναίων πόλεως φόβῳ μᾶλλόν τι ἢ εὐνοίᾳ τῇ πρὸς ἡμᾶς, πρὸς τὸ παρὸν κατεχομένης· ἐξαιρεθείσης δὲ Τύρου, ἥ τε Φοινίκη ἔχοιτο ἂν πᾶσα, καὶ τὸ ναυτικὸν, ὅπερ πλεῖστόν τε καὶ κράτιστον τοῦ Περσικοῦ, τὸ Φοινίκων παρ᾽ ἡμᾶς μεταχωρήσειν εἰκός. Οὐ γὰρ ἀνέξονται οὔτε οἱ ἐρέται οὔτε οἱ ἐπιβάται Φοίνικες, ἐχομένων σφίσι τῶν πόλεων, αὐτοὶ ὑπὲρ ἄλλων πλέοντες κινδυνεύειν· Κύπρος δὲ ἐπὶ τῷδε ἢ οὐ χαλεπῶς ἡμῖν προσχωρήσει, ἢ ἐξ ἐπίπλου εὐμαρῶς ληφθήσεται. Καὶ ταῖς τε ἐκ Μακεδονίας ναυσὶ καὶ ταῖς Φοινίσσαις πλεόντων ἡμῶν τὴν θάλασσαν, καὶ Κύπρου ἅμα προσγενομένης, θαλασσοκρατοῖμέν τε ἂν βεβαίως, καὶ ὁ ἐς Αἴγυπτον στόλος εὐμαρῶς ἡμῖν ἐν ταυτῷ γίνεται. Αἴγυπτον δὲ παραστησαμένοις, ὑπέρ τε τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς οἰκίας οὐδὲν ἔτι ὕποπτον ὑπολείπεται· τόν τε ἐπὶ Βαβυλῶνος στόλον μετὰ τοῦ ἐς τὰ οἴκοι ἀσφαλοῦς, καὶ ξὺν μείζονι ἅμα ἀξιώσει ποιησόμεθα, ἀποτετμημένοι τήν τε θάλασσαν Περσῶν ξύμπασαν, καὶ τὴν ἐπὶ τάδε τοῦ Εὐφράτου γῆν.

XVIII. Ταῦτα λέγων οὐ χαλεπῶς ἔπειθεν ἐπιχειρεῖν τῇ Τύρῳ· ἀλλά καί τι θεῖον ἀνέπειθεν αὐτὸν, ὅτι ἐνύπνιον αὐτῆς ἐκείνης τῆς νυκτὸς ἐδόκει αὐτὸς μὲν τῷ τείχει προσάγειν τῶν Τυρίων, τὸν δὲ Ἡρακλέα δεξιοῦσθαί τε αὐτὸν καὶ ἀνάγειν ἐς τὴν

πόλιν. Καὶ τοῦτο ἐξηγεῖτο Ἀρίστανδρος, ὡς ξὺν πόνῳ ἁλωσομένην τὴν Τύρον, ὅτι καὶ τὰ τοῦ Ἡρακλέους ἔργα ξὺν πόνῳ ἐγένοντο. Καὶ γὰρ καὶ μέγα ἔργον, τῆς Τύρου ἡ πολιορκία ἐφαίνετο. Νῆσός τε γὰρ αὐτοῖς ἡ πόλις ἦν, καὶ τείχεσιν ὑψηλοῖς πάντη ὠχύρωτο· καὶ τὰ ἀπὸ θαλάσσης πρὸς τῶν Τυρίων μᾶλλόν τι ἐν τῷ τότε ἐφαίνετο, τῶν τε Περσῶν ἔτι θαλασσοκρατούντων, καὶ αὐτοῖς τοῖς Τυρίοις νεῶν ἔτι πολλῶν περιουσῶν. Ὡς δὲ ταῦτα ὅμως ἐκράτησε, χῶμα ἔγνω χωννύναι ἐκ τῆς ἠπείρου ὡς ἐπὶ τὴν πόλιν. Ἔστι δὲ πορθμὸς τεναγώδης τὸ χωρίον, καὶ τὰ μὲν πρὸς τῇ ἠπείρῳ τῆς θαλάσσης βραχέα καὶ πηλώδη αὐτοῦ· τὰ δὲ πρὸς αὐτῇ τῇ πόλει, ἵνα τὸ βαθύτατον τοῦ διάπλου, τριῶν μάλιστα ὀργυιῶν τὸ βάθος. Ἀλλὰ λίθων τε πολλῶν ἀφθονία ἦν, καὶ ὕλης, ἥν τινα τοῖς λίθοις ἄνωθεν ἐπεφόρουν. Χάρακές τε οὐ χαλεπῶς ἐν τῷ πηλῷ κατεπήγνυντο, καὶ αὐτὸς ὁ πηλὸς ξύνδεσμος τοῖς λίθοις ἐς τὸ ἐπιμένειν ἐγίγνετο. Καὶ προθυμία τῶν Μακεδόνων εἰς τὸ ἔργον καὶ Ἀλεξάνδρου πολλὴ ἦν, παρόντος τε καὶ αὐτοῦ ἕκαστα ἐξηγουμένου, καὶ τὰ μὲν λόγῳ ἐπαίροντος, τὰ δὲ καὶ χρήμασι· τοὺς τε ἐκπρεπέστερον κατ᾽ ἀρετὴν πονουμένους ἐπικουφίζοντος. Ἀλλ᾽ ἔστε μὲν τὸ πρὸς τῇ ἠπείρῳ ἐχώννυτο, οὐ χαλεπῶς προὐχώρει τὸ ἔργον, ἐπὶ βάθος τε ὀλίγον χωννύμενον, καὶ οὐδενὸς ἐξείργοντος. Ὡς δὲ τῷ βαθυτέρῳ ἤδη ἐπέλαζον, καὶ ἅμα τῇ πόλει αὐτῇ ἐγγὺς ἐγίγνοντο, ἀπό τε τῶν τειχῶν, ὑψηλῶν ὄντων, βαλλόμενοι ἐκακοπάθουν, ἅ τε καὶ ἐπ᾽ ἐργασίᾳ μᾶλλόν τι ἢ ὡς ἐς

μάχην ἀκριβῶς ἐσταλμένοι· καὶ ταῖς τριήρεσιν ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ τοῦ χώματος ἐπιπλέοντες οἱ Τύριοι, ἅ τε δὴ θαλασσοκρατοῦντες ἔτι, ἄπορον πολλαχῇ τὴν πρόσχωσιν τοῖς Μακεδόσιν ἐποίουν. Καὶ οἱ Μακεδόνες πύργους ἐπάνω τοῦ χώματος, ὅ, τι περ προκεχωρήκει αὐτοῖς ἐπὶ πολὺ τῆς θαλάσσης, ἐπέστησαν δύο, καὶ μηχανὰς ἐπὶ τοῖς πύργοις. Προκαλύμματα δὲ δέῤῥεις καὶ διφθέραι αὐτοῖς ἦσαν, ὡς μήτε πυρφόροις βέλεσιν ἀπὸ τοῦ τείχους βάλλεσθαι, τοῖς τε ἐργαζομένοις προβολὴν ἐν τῷ αὐτῷ εἶναι πρὸς τὰ τοξεύματα· ἅμα τε ὅσοι προσπλέοντες τῶν Τυρίων ἔβλαπτον τοὺς χωννύντας, ἀπὸ τῶν πύργων βαλλόμενοι οὐ χαλεπῶς ἀνασταλήσεσθαι ἔμελλον. Οἱ δὲ Τύριοι πρὸς ταῦτα ἀντιμηχανῶνται τοιόνδε.

XIX. Ναῦν ἱππαγωγὸν κλημάτων τε ξηρῶν καὶ ἄλλης ὕλης εὐφλέκτου ἐμπλήσαντες, δύο ἱστοὺς ἐπὶ τῇ πρώρᾳ καταπηγνύουσι, καὶ ἐν κύκλῳ περιφράσσουσιν ἐς ὅσον μακρότατον, ὡς φορυτόν τε ταύτῃ καὶ δᾷδας ὅσας πλείστας δέξασθαι. Πρὸς δὲ, πίσσαν τε καὶ θεῖον, καὶ ὅσα ἄλλα ἐς τὸ παρακαλέσαι μεγάλην φλόγα, ἐπὶ ταύτῃ ἐπεφόρησαν. Παρέτειναν δὲ καὶ κεραίαν διπλῆν ἐπὶ τοῖς ἱστοῖς ἀμφοτέροις, καὶ ἀπὸ ταύτης ἐξήρτησαν ἐν λέβησιν, ὅσα ἐπιχυθέντα ἢ ἐπιβληθέντα ἐπὶ μέγα τὴν φλόγα ἐξάψειν ἔμελλον· ἕρματά τε ἐς τὴν πρύμναν ἐνέθεσαν, τοῦ ἐξᾶραι εἰς ὕψος τὴν πρῷραν πιεζομένης κατὰ πρύμναν τῆς νεώς. Ἔπειτα ἄνεμον τηρήσαντες ὡς ἐπὶ τὸ χῶμα ἐπιφέροντα, ἐξάψαντες τριήρεσι τὴν ναῦν, κατ᾽ οὖρον εἷλκον. Ὡς δὲ ἐπέλαζον ἤδη τῷ τε χώ-

ματι καὶ τοῖς πύργοις, πῦρ ἐμβαλόντες εἰς τὴν ὕλην, καὶ ὡς βιαιότατα ἅμα ταῖς τριήρεσιν ἐπανελκύσαντες τὴν ναῦν, ἐνσείουσιν ἄκρῳ τῷ χώματι. Αὐτοὶ δὲ οἱ ἐν τῇ νηὶ καιομένῃ ἤδη ἐξενήξαντο οὐ χαλεπῶς· καὶ ἐν τούτῳ ἥ τε φλὸξ πολλὴ ἐνέπιπτε τοῖς πύργοις, καὶ αἱ κεραῖαι περικλασθεῖσαι ἐξέχεαν ἐς τὸ πῦρ, ὅσα ἐς ἔξαψιν τῆς φλογὸς παρεσκευασμένα ἦν. Οἱ δὲ ἀπὸ τῶν τριήρων πλησίον τοῦ χώματος ἀνακωχεύοντες, ἐτόξευον ἐς τοὺς πύργους, ὡς μὴ ἀσφαλὲς εἶναι πελάσαι ὅσοι σβεστήριον τῇ φλογὶ ἐπέφερον. Καὶ ἐν τούτῳ κατεχομένων ἤδη ἐκ τοῦ πυρὸς τῶν πύργων, ἐκδραμόντες ἐκ τῆς πόλεως πολλοὶ, καὶ ἐς κελήτια ἐμβάντες, ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ ἐποκείλαντες τοῦ χώματος, τόν τε χάρακα οὐ χαλεπῶς διέσπασαν τὸν πρὸ αὐτοῦ προβεβλημένον, καὶ τὰς μηχανὰς ξυμπάσας κατέφλεξαν, ὅσας μὴ τὸ ἀπὸ τῆς νεὼς πῦρ ἐπέσχεν. Ἀλέξανδρος δὲ τό, τε χῶμα ἀπὸ τῆς ἠπείρου ἀρξάμενος πλατύτερον χωννύναι, ὡς πλέονας δέξασθαι πύργους, καὶ τοὺς μηχανοποιοὺς μηχανὰς ἄλλας κατασκευάζειν ἐκέλευσεν· Ὡς δὲ ταῦτα παρεσκευάζετο, αὐτὸς τούς τε ὑπασπιστὰς ἀναλαβὼν καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας ἐπὶ Σιδῶνος ἐστάλη, ὡς ἀθροίσων ἐκεῖ, ὅσαι ἤδη ἦσαν αὐτῷ τριήρεις, ὅτι ἀπορώτερα τὰ τῆς πολιορκίας ἐφαίνετο, θαλασσοκρατούντων τῶν Τυρίων.

XX. Ἐν τούτῳ δὲ Γηρόστρατός τε ὁ Ἀράδου βασιλεὺς, καὶ Ἔνυλος ὁ Βύβλου, ὡς ἔμαθον τὰς πόλεις σφῶν ὑπ' Ἀλεξάνδρου ἐχομένας ἀπολιπόντες Αὐτοφραδάτην τε καὶ τὰς ξὺν αὐτῷ νέας, παρ' Ἀλέξανδρον σὺν τῷ ναυτικῷ τῷ σφετέρῳ ἀφίκοντο, καὶ αὐτῶν Σιδωνίων τριήρεις σὺν αὐτοῖς· ὥς τε Φοινίκων μὲν νῆες ὀγδοήκοντα μάλιστα αὐτῷ παρεγένοντο. Ἧκον δὲ ἐν ταῖς αὐταῖς ἡμέραις καὶ ἐκ Ῥόδου τριήρεις, ἥ τε περίπολος καλουμένη, καὶ ξὺν ταύτῃ ἄλλαι ἐννέα. Καὶ ἐκ Σόλων καὶ Μαλλοῦ τρεῖς, καὶ Λυκίας, δέκα. Ἐκ Μακεδονίας δὲ πεντηκόντορος, ἐφ' ἧς Πρωτέας Ἀνδρονίκου ἐπέπλει. Οὐ πολλῷ δ' ὕστερον καὶ οἱ τῆς Κύπρου βασιλεῖς ἐς τὴν Σιδῶνα κατέσχον ναυσὶν ἑκατὸν μάλιστα καὶ εἴκοσιν, ἐπειδὴ τήν τε ἧσσαν τὴν κατ' Ἰσσὸν Δαρείου ἐπύθοντο, καὶ ἡ Φοινίκη πᾶσα ἐχομένη ἤδη ὑπ' Ἀλεξάνδρου ἐφόβει αὐτούς. Καὶ τούτοις πᾶσιν ἔδωκεν Ἀλέξανδρος ἄδειαν τῶν πρόσθεν, ὅτι ὑπ' ἀνάγκης μᾶλλόν τι ἢ κατὰ γνώμην τὴν σφῶν ἐδόκουν ξυνταχθῆναι τοῖς Πέρσαις ἐς τὸ ναυτικόν. Ἐν ᾧ δὲ αἵ τε μηχαναὶ αὐτῷ ξυνεπήγνυντο, καὶ αἱ νῆες ὡς εἰς ἐπίπλουν τε καὶ ναυμαχίας ἀπόπειραν ἐξηρτύοντο, ἐν τούτῳ δὲ ἀναλαβὼν τῶν τε ἱππέων ἴλας ἐστὶν ἃς, καὶ τοὺς ὑπασπιστὰς, καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας τε καὶ τοὺς τοξότας, ἐπ' Ἀραβίας στέλλεται εἰς τὸν Ἀντιλίβανον καλούμενον τὸ ὄρος. Καὶ τὰ μὲν βίᾳ τῶν ταύτῃ ἐξελὼν, τὰ δὲ ὁμολογίᾳ παραστησάμενος, ἕνδεκα ἡμέραις ἐπανῆγεν εἰς τὴν Σιδῶνα, καὶ καταλαμβάνει Κλέανδρον τὸν Πολεμοκράτους ἐκ Πελοποννήσου ἥκοντα, καὶ ξὺν αὐτῷ μισθοφόρους Ἕλληνας τετρακισχιλίους. Ὡς δὲ συνετέτακτο αὐτῷ τὸ ναυτικὸν, ἐπιβιβάσας τοῖς καταστρώμασι τῶν ὑπασπιστῶν ὅσοι ἱκανοὶ ἐδόκουν ἐς τὸ ἔργον, εἰ μὴ διέκπλοις μᾶλλόν τι ἢ ἐν χερσὶν ἡ

ναυμαχία γίγνοιτο, ἄρας ἐκ τῆς Σιδῶνος ἐπέπλει τῇ Τύρῳ ξυντεταγμέναις ταῖς ναυσὶν, αὐτὸς μὲν κατὰ τὸ δεξιὸν κέρας, ὃ δὴ ἐς τὸ πέλαγος αὐτῷ ἀνεῖχε· καὶ ξὺν αὐτῷ οἵ τε Κυπρίων βασιλεῖς, καὶ ὅσοι Φοινίκων, πλὴν Πνυταγόρου. Οὗτος δὲ καὶ Κρατερὸς τὸ εὐώνυμον κέρας εἶχον τῆς πάσης τάξεως. Τοῖς δὲ Τυρίοις πρότερον μὲν ναυμαχεῖν ἐγνωσμένον ἦν, εἰ κατὰ θάλατταν ἐπιπλέοι σφίσιν Ἀλέξανδρος. Τότε δὲ πλῆθος νεῶν πολὺ ἀπροσδοκήτως κατιδόντες (οὐ γάρ πω πεπυσμένοι ἦσαν τάς τε Κυπρίων ναῦς καὶ τὰς Φοινίκων ξυμπάσας Ἀλέξανδρον ἔχοντα), καὶ ἅμα ξυντεταγμένως τοῦ ἐπίπλου γιγνομένου (ὀλίγον γὰρ πρὶν προσχεῖν τῇ πόλει, ἀνεκώχευσαν ἔτι πελάγιαι αἱ ξὺν Ἀλεξάνδρῳ νῆες· ἔπειτα οὕτω ξυνταξάμενοι, ὡς οὐκ ἀντανήγοντο, πολλῷ τῷ ῥοθίῳ ἐπέπλεον.) ταῦτα ὁρῶντες οἱ Τύριοι, ναυμαχεῖν μὲν ἀπέγνωσαν· τριήρεσι δὲ, ὅσας τῶν λιμένων τὰ στόματα ἐδέχοντο, βύζην τὸν ἔσπλουν φραξάμενοι ἐφύλασσον, ὡς μὴ ἐς τῶν λιμένων τινὰ ἐγκαθορμισθῆναι τῶν πολεμίων τὸν στόλον. Ἀλέξανδρος δὲ, ὡς οὐκ ἀντανήγοντο οἱ Τύριοι, ἐπέπλει τῇ πόλει· καὶ ἐς μὲν τὸν λιμένα τὸν πρὸς Σιδῶνος βιάζεσθαι ἀπέγνω, διὰ στενότητα τοῦ στόματος· καὶ ἅμα ἀντιπρώροις τριήρεσι πολλαῖς ὁρῶν πεφραγμένον τὸν ἔσπλουν· τρεῖς δὲ τὰς ἐξωτάτω ἐφορμούσας τῷ στόματι τριήρεις προσπεσόντες οἱ Φοίνικες καὶ ἀντιπρώροις ἐμβαλόντες καταδύουσιν. Οἱ δὲ ἐν ταῖς ναυσὶν οὐ χαλεπῶς ἀπενήξαντο ἐς τὴν γῆν, φιλίαν οὖσαν. Τότε μὲν δὴ οὐ πόῤῥω τοῦ ποιητοῦ χώμα-

τος κατὰ τὸν αἰγιαλὸν, ἵνα σκέπη τῶν ἀνέμων ἐφαίνετο, οἱ σὺν Ἀλεξάνδρῳ ὡρμίσαντο. Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ, τοὺς μὲν Κυπρίους ξὺν ταῖς σφετέραις ναυσὶ καὶ Ἀνδρομάχῳ τῷ ναυάρχῳ κατὰ τὸν λιμένα τὸν ἐκ Σιδῶνος φέροντα, ἐκέλευσεν ἐφορμεῖν τῇ πόλει. Τοὺς δὲ Φοίνικας κατὰ τὸν ἐπέκεινα τοῦ χώματος, τὸν πρὸς Αἴγυπτον ἀνέχοντα, ἵνα καὶ αὐτῷ ἡ σκηνὴ ἦν.

XXI. Ἤδη δὲ καὶ μηχανοποιῶν αὐτῷ πολλῶν ἔκ τε Κύπρου καὶ Φοινίκης ἁπάσης συλλελεγμένων, μηχαναὶ πολλαὶ συμπεπηγμέναι ἦσαν, αἱ μὲν ἐπὶ τοῦ χώματος, αἱ δὲ ἐπὶ τῶν ἱππαγωγῶν νεῶν, ἃς ἐκ Σιδῶνος ἅμα οἱ ἐκόμισεν· αἱ δὲ ἐπὶ τῶν τριήρων, ὅσαι αὐτῶν οὐ ταχυναυτοῦσαι ἦσαν. Ὡς δὲ παρεσκεύαστο ἤδη ξύμπαντα, προσῆγον τὰς μηχανὰς κατά τε τὸ ποιητὸν χῶμα, καὶ ἀπὸ τῶν νεῶν ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ τοῦ τείχους προσορμιζομένων τε καὶ ἀποπειρωμένων τοῦ τείχους. Οἱ δὲ Τύριοι ἐπί τε τῶν ἐπάλξεων τῶν κατὰ τὸ χῶμα πύργους ξυλίνους ἐπέστησαν, ὡς ἀπομάχεσθαι ἀπ' αὐτῶν, καὶ εἴπη ἄλλῃ αἱ μηχαναὶ προσήγοντο, βέλεσί τε ἠμύνοντο, καὶ πυρφόροις οἰστοῖς ἔβαλλον αὐτὰς τὰς ναῦς· ὥστε φόβον παρέχειν τοῖς Μακεδόσι πελάζειν τῷ τείχει. Ἦν δὲ αὐτοῖς καὶ τὰ τείχη κατὰ τὸ χῶμα, τό, τε ὕψος εἰς πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν μάλιστα πόδας, καὶ ἐς πλάτος ξύμμετρον, λίθοις μεγάλοις ἐν γύψῳ κειμένοις ξυμπεπηγότα. Ταῖς δὲ ἱππαγωγοῖς τε καὶ ταῖς τριήρεσι τῶν Μακεδόνων, ὅσαι τὰς μηχανὰς προσῆγον τῷ τείχει, καὶ ταύτῃ οὐκ εὔπορον ἐγίγνετο πελάζειν τῇ πόλει· ὅτι λίθοι πολλοὶ ἐς τὸ πέλαγος προβεβλη-

μένοι ἐξεῖργον αὐτῶν τὴν ἐγγὺς προσβολήν. Καὶ τούτους Ἀλέξανδρος ἔγνω ἐξελκύσαι ἐκ τῆς θαλάσσης· ἠνύετο δὲ χαλεπῶς τοῦτο τὸ ἔργον, οἷα δὴ ἀπὸ νεῶν, καὶ οὐκ ἀπὸ γῆς βεβαίου, γινόμενον· ἄλλως τε καὶ οἱ Τύριοι ναῦς καταφράξαντες παρὰ τὰς ἀγκύρας ἐπῆγον τῶν τριήρων καὶ ὑποτέμνοντες τὰς σχοίνους τῶν ἀγκυρῶν, ἄπορον τὴν προσόρμισιν ταῖς πολεμίαις ναυσὶν ἐποίουν. Ἀλέξανδρος δὲ τριακοντόρους πολλὰς ἐς τὸν αὐτὸν τρόπον φράξας, ἐπέστησεν ἐγκαρσίας πρὸ τῶν ἀγκυρῶν, ὡς ὑπ᾽ αὐτῶν ἀναστέλλεσθαι τὸν ἐπίπλουν τῶν νεῶν. Ἀλλὰ καὶ ὡς ὕφαλοι κολυμβηταὶ τὰς σχοίνους αὐτοῖς ὑπέτεμνον. Οἱ δὲ ἁλύσεσιν εἰς τὰς ἀγκύρας ἀντὶ σχοίνων χρώμενοι οἱ Μακεδόνες καθίεσαν, ὥςτε μηδὲν ἔτι πλέον τοῖς κολυμβηταῖς γίγνεσθαι. Ἐξάπτοντες οὖν βρόχους τῶν λίθων, ἀπὸ τοῦ χώματος ἀνέσπων αὐτοὺς ἔξω τῆς θαλάσσης· ἔπειτα μηχαναῖς μετεωρίσαντες, κατὰ βάθους ἀφίεσαν, ἵνα οὐκέτι προβεβλημένοι βλάψειν ἔμελλον. Ὅπου δὲ καθαρὸν πεποίητο τῶν προβόλων τὸ τεῖχος, οὐ χαλεπῶς ἤδη ταύτῃ αἱ νῆες προσεῖχον. Οἱ δὲ Τύριοι, πάντῃ ἄποροι γιγνόμενοι, ἔγνωσαν ἐπίπλουν ποιήσασθαι ταῖς Κυπρίαις ναυσὶν, αἳ κατὰ τὸν λιμένα ἐφώρμουν τὸν ἐς Σιδῶνα τετραμμένον· ἐκ πολλοῦ δὴ καταπετάσαντες τοῦ λιμένος τὸ στόμα ἱστίοις, τοῦ μὴ καταφανῆ γενέσθαι τῶν τριήρων τὴν πλήρωσιν, ἀμφὶ μέσον ἡμέρας, ὁπότε οἵ τε ναῦται ἐπὶ τὰ ἀναγκαῖα ἐσκεδασμένοι ἦσαν, καὶ Ἀλέξανδρος ἐν τούτῳ μάλιστα ἀπὸ τοῦ ἐπὶ θάτερα τῆς πόλεως ναυτικοῦ ἐπὶ τὴν σκηνὴν ἐπεχώρει,

πληρώσαντες πεντήρεις μὲν τρεῖς καὶ τετρήρεις ἴσας,
τριήρεις δὲ ἑπτὰ, ὡς ἀκριβεστάτοις τε τοῖς πληρώ-
μασι καὶ τοῖς ἀπὸ τῶν καταστρωμάτων μάχεσθαι
μέλλουσιν εὐοπλοτάτοις, καὶ ἅμα εὐθαρσοτάτοις ἐς
τοὺς ναυτικοὺς ἀγῶνας. Τὰ μὲν πρῶτα ἀτρέμα τῇ
εἰρεσίᾳ ἐπὶ μιᾶς νεὼς ἐξέπλεον, ἄνευ κελευστῶν τὰς
κώπας παραφέροντες· ὡς δὲ ἐπέστρεφον ἤδη ἐπὶ τοὺς
Κυπρίους, καὶ ἐγγὺς τοῦ καθορᾶσθαι ἦσαν, τότε
δὴ ξὺν βοῇ τε πολλῇ καὶ ἐγκελευσμῷ ἐς ἀλλήλους,
καὶ ἅμα τῇ εἰρεσίᾳ ξυντόνῳ ἐπεφέροντο.

XXII. Ξυνέβη δὲ ἐκείνῃ μὲν τῇ ἡμέρᾳ Ἀλέξαν-
δρον ἀποχωρῆσαι ἐπὶ τὴν σκηνὴν, οὐ διατρίψαντα
δὲ κατὰ τὸ εἰωθὸς, δι᾽ ὀλίγου ἐπὶ τὰς ναῦς ἐπανελ-
θεῖν. Οἱ δὲ Τύριοι προσπεσόντες ἀπροσδοκήτως
ταῖς ναυσὶν ὁρμούσαις, καὶ ταῖς μὲν πάντῃ κεναῖς
ἐπιτυχόντες, τῶν δ᾽ ὑπ᾽ αὐτὴν τὴν βοὴν καὶ τὸν ἐπί-
πλουν χαλεπῶς ἐκ τῶν παρόντων πληρουμένων, τήν
τε Πνυταγόρου τοῦ βασιλέως πεντήρη εὐθὺς ὑπὸ τῇ
πρώτῃ ἐμβολῇ κατέδυσαν, καὶ τὴν Ἀνδροκλέους τοῦ
Ἀμανθουσίου, καὶ τὴν Πασικράτους τοῦ Θουριέως·
τὰς δὲ ἄλλας ἐς τὸν αἰγιαλὸν ἐξωθοῦντες ἔκοπτον.
Ἀλέξανδρος δὲ ὡς ᾔσθετο τὸν ἔκπλουν τῶν Τυρίων
τριήρων, τὰς μὲν πολλὰς τῶν ξὺν αὐτῷ νεῶν, ὅπως
ἑκάστη πληρωθείη, ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ λιμένος ἀνα-
κωχεύειν ἔταξεν, ὡς μὴ καὶ ἄλλαι ἐκπλεύσειαν τῶν
Τυρίων νῆες· αὐτὸς δὲ πεντήρεις τε τὰς ξὺν αὐτῷ
ἀναλαβὼν, καὶ τῶν τριήρων ἐς πέντε μάλιστα, ὅσαι
ἔφθησαν αὐτῷ κατὰ τάχος πληρωθεῖσαι, περιέπλει
τὴν πόλιν ὡς ἐπὶ τοὺς ἐκπεπλευκότας τῶν Τυρίων.

Οἱ δὲ ἀπὸ τοῦ τείχους τόν τε ἐπίπλουν τῶν πολεμίων κατιδόντες, καὶ Ἀλέξανδρον αὐτὸν ἐπὶ τῶν νεῶν, βοῇ τε ἐπανάγειν ἐνεκελεύοντο τοῖς ἐκ τῶν σφετέρων νεῶν, καὶ ὡς οὐκ ἐξακουστὸν ἦν ὑπὸ θορύβου ξυνεχομένων ἐν τῷ ἔργῳ, σημείοις ἄλλοις καὶ ἄλλοις ἐπεκάλουν ἐς τὴν ἀναχώρησιν. Οἱ δὲ ὀψέ ποτε αἰσθόμενοι τὸν ἐπίπλουν τῶν ἀμφ' Ἀλέξανδρον, ὑποστρέψαντες εἰς τὸν λιμένα ἔφευγον· καὶ ὀλίγαι μὲν τῶν νεῶν φθάνουσιν ὑπεκφυγοῦσαι, ταῖς δὲ πλείοσιν ἐμβαλοῦσαι αἱ ξὺν Ἀλεξάνδρῳ, τὰς μὲν αὐτῶν ἄπλους ἐποίησαν, πεντήρης δέ τις καὶ τετρήρεις αὐτῶν ἐπ' αὐτῷ τῷ στόματι τοῦ λιμένος ἐλήφθησαν. Φόνος δὲ τῶν ἐπιβατῶν οὐ πολὺς ἐγένετο. Ὡς γὰρ ᾔσθοντο ἐχομένας τὰς ναῦς, ἀπενήξαντο οὐ χαλεπῶς ἐς τὸν λιμένα. Ὡς δὲ οὐδεμία ἔτι τοῖς Τυρίοις ἐκ τῶν νεῶν ὠφέλεια ἦν, ἐπῆγον ἤδη οἱ Μακεδόνες τὰς μηχανὰς τῷ τείχει αὐτῶν. Κατὰ μὲν δὴ τὸ χῶμα προσαγόμεναι, διὰ ἰσχὺν τοῦ τείχους, οὐδὲν ἤνυον ὅ, τι καὶ λόγου ἄξιον. Οἱ δὲ κατὰ τὸ πρὸς Σιδῶνα τετραμμένον τῆς πόλεως τῶν νεῶν τινὰς τῶν μηχανοφόρων προσῆγον. Ὡς δὲ οὐδὲ ταύτῃ ἤνυον, ἐς τὸ πρὸς νότον ἄνεμον καὶ πρὸς Αἴγυπτον ἀνέχον τεῖχος μετῄει, πάντῃ ἀποπειρώμενος τοῦ ἔργου. Καὶ ἐνταῦθα πρῶτόν τε κατεσείσθη τὸ τεῖχος ἐπὶ μέγα, καί τι καὶ κατηρίφθη αὐτοῦ παραῤῥαγέν. Τότε μὲν δὴ ὅσον ἐπιβαλὼν γεφύρας, ᾗ ἐρέριπτο τοῦ τείχους, ἀπεπειράθη ἐς ὀλίγον τῆς προσβολῆς· καὶ οἱ Τύριοι οὐ χαλεπῶς ἀπεκρούσαντο τοὺς Μακεδόνας.

XXIII. Τρίτῃ δὲ ἀπὸ ταύτης ἡμέρᾳ νηνεμίαν τε

φυλάξας, καὶ παρακαλέσας τοὺς ἡγεμόνας τῶν τάξεων ἐς τὸ ἔργον, ἐπῆγε τῇ πόλει ἐπὶ τῶν νεῶν τὰς μηχανάς. Καὶ πρῶτα μὲν κατέσεισε τοῦ τείχους ἐπὶ μέγα. Ὡς δὲ ἀποχρῶν εἰς πλάτος ἐφάνη τὸ παρεῤῥηγμένον, τὰς μὲν μηχανοφόρους ναῦς ἐπανάγειν ἐκέλευσεν· ὁ δὲ δύο ἄλλας ἐπῆγεν, αἳ τὰς γεφύρας αὐτῷ ἔφερον, ἃς δὴ ἐπιβάλλειν ἐπενόει τῷ κατεῤῥηγμένῳ τοῦ τείχους. Καὶ τὴν μὲν μίαν τῶν νεῶν οἱ ὑπασπισταὶ ἔλαβον, ᾗ ἐπετέτακτο Ἄδμητος· τὴν ἑτέραν δὲ, ἡ Κοίνου τάξις οἱ πεζέταιροι καλούμενοι, καὶ αὐτὸς ξὺν τοῖς ὑπασπισταῖς ἐπιβήσασθαι τοῦ τείχους, ᾗ παρείκοι, ἔμελλε. Τὰς τριήρεις δὲ, τὰς μὲν ἐπιπλεῖν κατὰ τοὺς λιμένας ἀμφοτέρους ἐκέλευσεν, εἴ πως πρὸς σφᾶς τετραμμένων τῶν Τυρίων βιάσαιντο τὸν ἔσπλουν· ὅσαι δὲ αὐτῶν βέλη ἀπὸ μηχανῶν βαλλόμενα εἶχον, ἢ ὅσαι τοξότας ἐπὶ τῶν καταστρωμάτων ἔφερον, ταύτας δὲ ἐκέλευσεν ἐν κύκλῳ περιπλεούσας τὸ τεῖχος, ἐποκέλλειν τε ὅποι παρείκοι, καὶ ἀνακωχεύειν ἐντὸς βέλους, ἔστε τὸ ἐποκεῖλαι ἄπορον γίγνοιτο· ὡς πανταχόθεν βαλλομένους τοὺς Τυρίους, ἐν τῷ δεινῷ ἀμφιβόλους γίγνεσθαι. Ὡς δὲ αἵ τε νῆες αἱ ξὺν Ἀλεξάνδρῳ προσέσχον τῇ πόλει, καὶ αἱ γέφυραι ἐπεβλήθησαν τῷ τείχει ἀπ' αὐτῶν, ἐνταῦθα οἱ ὑπασπισταὶ εὐρώστως κατὰ ταύτας ἀνέβαινον ἐπὶ τὸ τεῖχος, [ὅ, τε γὰρ Ἄδμητος ἀνὴρ ἀγαθὸς ἐν τῷ τότε ἐγένετο] καὶ ἅμα Ἀλέξανδρος εἵπετο αὐτοῖς, τοῦ τε ἔργου αὐτοῦ καρτερῶς ἁπτόμενος, καὶ θεατὴς τῶν ἄλλων, ὅτῳ τι λαμπρὸν κατ' ἀρετὴν ἐν τῷ κινδύνῳ ἐτολμᾶτο. Καὶ ταύτῃ πρῶτον, ᾗ

ἐπετέτακτο Ἀλέξανδρος, ἐλήφθη τὸ τεῖχος, οὐ χαλεπῶς ἀποκρουσθέντων ἀπ᾽ αὐτοῦ τῶν Τυρίων, ἐπειδὴ πρῶτον βεβαίῳ τε καὶ ἅμα οὐ πάντη ἀποτόμῳ τῇ προσβάσει ἐχρήσαντο οἱ Μακεδόνες. Καὶ Ἄδμητος μὲν, πρῶτος ἐπιβὰς τοῦ τείχους, καὶ τοῖς ἀμφ᾽ αὐτὸν ἐγκελευόμενος ἐπιβαίνειν, βληθεὶς λόγχῃ, ἀποθνήσκει αὐτοῦ. Ἐπὶ δὲ αὐτῷ Ἀλέξανδρος ἔσχε τὸ τεῖχος ξὺν τοῖς ἑταίροις. Ὡς δὲ εἴχοντο αὐτῷ πύργοι τε ἔστιν οἳ καὶ μεταπύργια, αὐτὸς μὲν παρῄει διὰ τῶν ἐπάλξεων ὡς ἐπὶ τὰ βασίλεια, ὅτι ταύτῃ εὐπορωτέρα ἐφαίνετο ἐς τὴν πόλιν ἡ κάθοδος.

XXIV. Οἱ δὲ ἐπὶ τῶν νεῶν, οἵ τε Φοίνικες, κατὰ τὸν λιμένα τὸν πρὸς Αἴγυπτον (καθ᾽ ὅνπερ καὶ ἐφορμοῦντες ἐτύγχανον) βιασάμενοι, καὶ τὰ κλεῖθρα διασπάσαντες, ἔκοπτον τὰς ναῦς ἐν τῷ λιμένι, ταῖς μὲν μετεώροις ἐμβάλλοντες, τὰς δὲ ἐς τὴν γῆν ἐξωθοῦντες. Καὶ οἱ Κύπριοι κατὰ τὸν ἄλλον λιμένα τὸν ἐκ Σιδῶνος φέροντα, οὐδὲ κλεῖθρόν γε τοῦτον ἔχοντα, εἰσπλεύσαντες, εἷλον εὐθὺς ταύτῃ τὴν πόλιν. Τὸ δὲ πλῆθος τῶν Τυρίων τὸ μὲν τεῖχος, ὡς ἐχόμενον εἶδον, ἐκλείπουσιν· ἀθροισθέντες δὲ κατὰ τὸ Ἀγηνόριον καλούμενον, ἐπέστρεψαν ταύτῃ ἐπὶ τοὺς Μακεδόνας. Καὶ Ἀλέξανδρος ξὺν τοῖς ὑπασπισταῖς ἐπὶ τούτους χωρήσας, τοὺς μὲν αὐτοῦ μαχομένους διέφθειρεν αὐτῶν, τοῖς δὲ φεύγουσιν ἐφείπετο. Καὶ φόνος ἦν πολὺς, τῶν τε ἀπὸ τοῦ λιμένος ἐχόντων ἤδη τὴν πόλιν, καὶ τῆς Κοίνου τάξεως παρεληλυθυίας εἰς αὐτήν. Ὀργῇ γὰρ ἐχώρουν ἐπὶ πᾶν οἱ Μακεδόνες, τῆς τε πολιορκίας τῇ τριβῇ ἀχθόμενοι,

καὶ ὅτι λαβόντες τινὰς αὐτῶν οἱ Τύριοι πλέοντας ἐκ
Σιδῶνος, ἐπὶ τὸ τεῖχος ἀναβιβάσαντες ὅπως ἄποπτον
εἴη ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου, σφάξαντες ἔῤῥιψαν εἰς
τὴν θάλασσαν. Ἀπέθανον δὲ τῶν μὲν Τυρίων ἐς
ὀκτακισχιλίους· τῶν δὲ Μακεδόνων, ἐν τῇ τότε
προσβολῇ, Ἄδμητός τε, ὁ πρῶτος ἑλὼν τὸ τεῖχος,
ἀνὴρ ἀγαθὸς γενόμενος, καὶ ξὺν αὐτῷ εἴκοσι τῶν
ὑπασπιστῶν· ἐν δὲ τῇ πάσῃ πολιορκίᾳ μάλιστα ἐς
τετρακοσίους. Τοῖς δὲ ἐς τὸ ἱερὸν τοῦ Ἡρακλέους
καταφυγοῦσιν, (ἦσαν δὲ αὐτῶν τε τῶν Τυρίων οἱ
μάλιστα ἐν τέλει, καὶ ὁ βασιλεὺς Ἀζέμιλκος, καὶ Καρ-
χηδονίων τινὲς θεωροὶ ἐς τιμὴν τοῦ Ἡρακλέος, κατὰ
δή τι νόμιμον παλαιὸν, εἰς τὴν μητρόπολιν ἀφικό-
μενοι) τούτοις ξύμπασιν ἄδειαν δίδωσιν Ἀλέξανδρος,
τοὺς δὲ ἄλλους ἠνδραπόδισε. Καὶ ἐπράθησαν Τυ-
ρίων τε καὶ τῶν ξένων ὅσοι ἐγκατελήφθησαν, μάλι-
στα ἐς τρισμυρίους. Ἀλέξανδρος δὲ τῷ Ἡρακλεῖ ἔθυ-
σέ τε, καὶ πομπὴν ἔστειλε, ξὺν τῇ δυνάμει ὡπλισμέ-
νῃ· καὶ αἱ νῆες ξυνεπόμπευσαν τῷ Ἡρακλεῖ, καὶ
ἀγῶνα γυμνικὸν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ λαμπάδα ἐποίησε·
καὶ τὴν μηχανὴν, ᾗ τὸ τεῖχος κατεσείσθη, ἀνέθηκεν
εἰς τὸν νεών· καὶ τὴν ναῦν τὴν Τυρίαν, τὴν ἱερὰν
τοῦ Ἡρακλέος, ἥν τινα ἐν τῷ ἐπίπλῳ ἔλαβε, καὶ ταύ-
την τῷ Ἡρακλεῖ ἀνέθηκε, καὶ ἐπίγραμμα ἐπ᾽ αὐτῇ,
ἢ αὐτὸς ποιήσας, ἢ ὅτου δὴ ἄλλου ποιήσαντος οὐκ
ἄξιον μνήμης τὸ ἐπίγραμμα, διὰ τοῦτο καὶ ἐγὼ αὐτὸ
ἀναγράψαι ἀπηξίωσα. Τύρος μὲν δὴ οὕτως ἑάλω,
ἐπὶ ἄρχοντος Ἀνικήτου Ἀθήνησι, μηνὸς Ἑκατομ-
βαιῶνος.

XXV. Ἔτι δὲ ἐν τῇ πολιορκίᾳ τῆς Τύρου ξυνεχομένου Ἀλεξάνδρου, ἀφίκοντο παρὰ Δαρείου πρέσβεις ὡς αὐτὸν, ἀπαγγέλλοντες μύρια μὲν τάλαντα ὑπὲρ τῆς μητρός τε καὶ τῆς γυναικὸς καὶ τῶν παίδων δοῦναι ἐθέλειν Ἀλεξάνδρῳ Δαρεῖον· τὴν δὲ χώραν πᾶσαν τὴν ἐντὸς Εὐφράτου ποταμοῦ ἔστε ἐπὶ θάλασσαν τὴν Ἑλληνικὴν, Ἀλεξάνδρου εἶναι· γήμαντα δὲ τὴν Δαρείου παῖδα Ἀλέξανδρον, φίλον τε εἶναι Δαρείῳ καὶ ξύμμαχον. Καὶ τούτων ἐν τῷ ξυλλόγῳ τῶν ἑταίρων ἀπαγγελθέντων, Παρμενίωνα μὲν λέγουσιν Ἀλεξάνδρῳ εἰπεῖν, ὅτι αὐτὸς ἂν Ἀλέξανδρος ὢν, ἐπὶ τούτοις ἠγάπησε, καταλύσας τὸν πόλεμον, μηκέτι πρόσω κινδυνεύειν. Ἀλέξανδρον δὲ Παρμενίωνι ἀποκρίνασθαι, ὅτι καὶ αὐτὸς ἂν, εἴπερ Παρμενίων ἦν, οὕτως ἔπραξεν, ἐπεὶ δὲ Ἀλέξανδρός ἐστιν, ἀποκρίνασθαι Δαρείῳ ἅπερ δὴ καὶ ἀπεκρίνατο. Ἔφη γὰρ, οὔτε χρημάτων δεῖσθαι παρὰ Δαρείου, οὔτε τῆς χώρας λαβεῖν ἀντὶ πάσης τὸ μέρος· εἶναι γὰρ τά τε χρήματα καὶ τὴν χώραν αὐτοῦ πᾶσαν· γῆμαί τε ἂν ἐθέλοι τὴν Δαρείου παῖδα, γῆμαι ἂν καὶ οὐ διδόντος Δαρείου· ἐκέλευέ τε αὐτὸν ἥκειν, εἴ τι εὑρέσθαι ἐθέλοι φιλάνθρωπον παρ᾽ αὐτοῦ. Ταῦτα ὡς ἤκουσε Δαρεῖος, τὰς μὲν ξυμβάσεις ἀπέγνω τὰς πρὸς Ἀλέξανδρον· ἐν παρασκευῇ δὲ τοῦ πολέμου αὖθις ἦν. Ἀλέξανδρος δὲ ἐπ᾽ Αἰγύπτου ἔγνω ποιεῖσθαι τὸν στόλον· καὶ ἦν αὐτῷ τὰ μὲν ἄλλα τῆς Παλαιστίνης καλουμένης Συρίας προσκεχωρηκότα ἤδη· εὐνοῦχος δέ τις, ᾧ ὄνομα ἦν Βάτις, κρατῶν τῆς Γαζαίων πόλεως, οὐ προσεῖχεν Ἀλεξάνδρῳ· ἀλλὰ Ἄρα-

βάς τε μισθωτοὺς ἐπαγόμενος, καὶ σῖτον ἐκ πολλοῦ παρεσκευακὼς διαρκῆ ἐς χρόνιον πολιορκίαν, καὶ τῷ χωρίῳ πιστεύων, μήποτε ἂν βίᾳ ἁλῶναι, ἔγνω μὴ δέχεσθαι τῇ πόλει Ἀλέξανδρον.

XXVI. Ἀπέχει δὲ ἡ Γάζα τῆς μὲν θαλάσσης εἴκοσι μάλιστα σταδίους, καὶ ἔστι ψαμμώδης καὶ βαθεῖα ἐς αὐτὴν ἡ ἄνοδος καὶ ἡ θάλασσα ἡ κατὰ τὴν πόλιν, τεναγώδης πᾶσα. Μεγάλη δὲ πόλις ἡ Γάζα ἦν, καὶ ἐπὶ χώματος ὑψηλοῦ ᾤκιστο, καὶ τεῖχος περιεβέβλητο αὐτῇ ὀχυρόν. Ἐσχάτη δὲ ᾠκεῖτο, ὡς ἐπ᾽ Αἴγυπτον ἐκ Φοινίκης ἰόντι, ἐπὶ τῇ ἀρχῇ τῆς ἐρήμου. Ἀλέξανδρος δὲ ὡς ἀφίκετο πρὸς τὴν πόλιν, τῇ μὲν πρώτῃ κατεστρατοπέδευσεν ᾗ μάλιστα ἐπίμαχον αὐτῷ ἐφαίνετο τὸ τεῖχος, καὶ μηχανὰς συμπηγνύναι ἐκέλευσεν· οἱ δὲ μηχανοποιοὶ γνώμην ἀπεδείκνυντο, ἄπορον εἶναι βίᾳ ἑλεῖν τὸ τεῖχος, διὰ ὕψος τοῦ χώματος· ἀλλ᾽ Ἀλεξάνδρῳ ἐδόκει αἱρετέον εἶναι ὅσῳ ἀπορώτερον· ἐκπλήξειν γὰρ τοὺς πολεμίους τὸ ἔργον τῷ παραλόγῳ ἐπὶ μέγα, καὶ τὸ μὴ ἑλεῖν αἰσχρὸν εἶναί οἱ, λεγόμενον ἔς τε τοὺς Ἕλληνας καὶ ἐς Δαρεῖον. Ἐδόκει δὴ χῶμα [ἐν κύκλῳ τῆς πόλεως] χωννύναι, ὡς ἐξ ἴσου ἀπὸ τοῦ χωσθέντος ἐπάγεσθαι τὰς μηχανὰς τοῖς τείχεσι. Καὶ ἐχώννυτο κατὰ τὸ νότιον μάλιστα τῆς πόλεως τεῖχος, ἵνα ἐπιμαχώτερα ἐφαίνετο. Ὡς δὲ ἐδόκει ἐξῆρθαι συμμέτρως τὸ χῶμα, μηχανὰς ἐπιστήσαντες οἱ Μακεδόνες, ἐπῆγον ὡς ἐπὶ τὸ τεῖχος τῶν Γαζαίων. Καὶ ἐν τούτῳ θύοντι Ἀλεξάνδρῳ, καὶ ἐστεφανωμένῳ τε καὶ κατάρχεσθαι μέλλοντι τοῦ πρώτου ἱερείου κατὰ νόμον, τῶν τις σαρ-

κοφάγων ὀρνίθων ὑπερπετόμενος ὑπὲρ τοῦ βωμοῦ, λίθον ἐμβάλλει εἰς τὴν κεφαλὴν, ὅντινα τοῖν ποδοῖν ἔφερε. Καὶ Ἀλέξανδρος ἤρετο Ἀρίστανδρον τὸν μάντιν, ὅ, τι νοοῖ ὁ οἰωνός; ὁ δὲ ἀποκρίνεται· Ὅτι, ὦ βασιλεῦ, τὴν μὲν πόλιν αἱρήσεις, αὐτῷ δέ σοι φυλακτέα ἐστὶν ἐπὶ τῇδε τῇ ἡμέρᾳ.

XXVII. Ταῦτα ἀκούσας Ἀλέξανδρος, τέως μὲν πρὸς ταῖς μηχαναῖς ἔξω βέλους αὑτὸν εἶχεν. Ὡς δὲ ἐκδρομή τε ἐκ τῆς πόλεως καρτερὰ ἐγένετο, καὶ πῦρ τε ἐπέφερον ταῖς μηχαναῖς οἱ Ἄραβες, καὶ τοὺς Μακεδόνας ἀμυνομένους κάτωθεν αὐτοὶ ἐξ ὑπερδεξίου τοῦ χωρίου ἔβαλλόν τε καὶ ὤθουν κατὰ τοῦ ποιητοῦ χώματος, ἐνταῦθα ἢ ἑκὼν ἀπειθεῖ Ἀλέξανδρος τῷ μάντει, ἢ ἐκπλαγεὶς ἐν τῷ ἔργῳ οὐκ ἐμνημόνευσε τῆς μαντείας, ἀλλ' ἀναλαβὼν τοὺς ὑπασπιστὰς, παρεβοήθει, ἵνα μάλιστα ἐπιέζοντο οἱ Μακεδόνες. Καὶ τούτους μὲν ἔσχε τοῦ μὴ οὐκ αἰσχρᾷ φυγῇ ὠσθῆναι κατὰ τοῦ χώματος· αὐτὸς δὲ βάλλεται καταπέλτῃ διὰ τῆς ἀσπίδος διαμπὰξ καὶ τοῦ θώρακος ἐς τὸν ὦμον. Ὡς δὲ ἔγνω τὰ ἀμφὶ τὸ τραῦμα ἀληθεύσαντα Ἀρίστανδρον, ἐχάρη, ὅτι καὶ τὴν πόλιν δὴ αἱρήσειν ἐδόκει, Ἀριστάνδρου ἕνεκα. Καὶ αὐτὸς μὲν τὸ τραῦμα ἐθεραπεύετο χαλεπῶς. Ἀφικνοῦνται δ' αὐτῷ μετάπεμπτοι ἀπὸ θαλάσσης αἱ μηχαναὶ, αἷς Τύρον εἷλε· καὶ χῶμα χωννύναι ἐν κύκλῳ πάντοθεν τῆς πόλεως ἐκέλευσεν, εὖρος μὲν ἐς δύο σταδίους, ὕψος δὲ ἐς πόδας πεντήκοντα καὶ διακοσίους. Ὡς δὲ αἵ τε μηχαναὶ αὐτῷ ἐποιήθησαν, καὶ ἐπαχθεῖσαι κατὰ τὸ χῶμα κατέσεισαν τοῦ τείχους ἐπὶ πολὺ, ὑπο-

νόμων τε ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ ὀρυσσομένων, καὶ τοῦ χοῦ ἀφανῶς ἐκφερομένου, τὸ τεῖχος πολλαχῇ ἠρείπετο, ὑφιζάνον κατὰ τὸ κενούμενον· τοῖς τε βέλεσιν ἐπὶ πολὺ κατεῖχον οἱ Μακεδόνες, ἀναστέλλοντες τοὺς προμαχομένους ἐκ τῶν πύργων· ἐς μὲν τρεῖς προσβολὰς οἱ ἐκ τῆς πόλεως, ἀποθνησκόντων τε αὐτοῖς πολλῶν καὶ τιτρωσκομένων, ὅμως ἀντεῖχον· τῇ τετάρτῃ δὲ τῶν Μακεδόνων τὴν φάλαγγα πάντοθεν προσαγαγὼν Ἀλέξανδρος, τῇ μὲν ὑπορυσσόμενον τὸ τεῖχος καταβάλλει, τῇ δὲ παιόμενον ταῖς μηχαναῖς κατασείει ἐπὶ πολὺ, ὡς μὴ χαλεπὴν ταῖς κλίμαξι τὴν προσβολὴν κατὰ τὰ ἐρηριμμένα ἐνδοῦναι. Αἵ τε οὖν κλίμακες προσήγοντο τῷ τείχει, καὶ ἔρις πολλὴ ἦν τῶν Μακεδόνων, ὅσοι τι ἀρετῆς μετεποιοῦντο, ὅστις πρῶτος αἱρήσει τὸ τεῖχος· καὶ αἱρεῖ πρῶτος Νεοπτόλεμος, τῶν ἑταίρων, τοῦ Αἰακιδῶν γένους· ἐπὶ δὲ αὐτῷ ἄλλαι καὶ ἄλλαι τάξεις ὁμοῦ τοῖς ἡγεμόσιν ἀνέβαινον. Ὡς δὲ ἅπαξ παρῆλθόν τινες ἐντὸς τοῦ τείχους τῶν Μακεδόνων, κατασχίσαντες ἄλλας καὶ ἄλλας πύλας, ὅσαις ἕκαστοι ἐπετύγχανον, δέχονται εἴσω τὴν στρατιὰν πᾶσαν. Οἱ δὲ Γαζαῖοι, καὶ τῆς πόλεως σφίσιν ἤδη ἐχομένης, ξυνεστηκότες ὅμως ἐμάχοντο· καὶ ἀπέθανον πάντες αὐτοῦ μαχόμενοι, ὡς ἕκαστοι ἐτάχθησαν. Παῖδας δὲ καὶ γυναῖκας ἐξηνδραπόδισεν αὐτῶν Ἀλέξανδρος· τὴν πόλιν δὲ ξυνοικίσας ἐκ τῶν περιοίκων, ἐχρῆτο ὅσα φρουρίῳ ἐς τὸν πόλεμον.

ΑΡΡΙΑΝΟΥ
ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ
ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

I.

Ἀλέξανδρος δὲ ἐπ᾽ Αἰγύπτου, ἵναπερ τὸ πρῶτον ὡρμήθη, ἐστέλλετο, καὶ ἑβδόμῃ ἡμέρᾳ ἀπὸ τῆς Γάζης ἐλαύνων ἧκεν ἐς Πηλούσιον τῆς Αἰγύπτου. Ὁ δὲ ναυτικὸς στρατὸς παρέπλει αὐτῷ ἐκ Φοινίκης ὡς ἐπ᾽ Αἴγυπτον· καὶ καταλαμβάνει τὰς ναῦς ἐν Πηλουσίῳ ὁρμούσας. Μαζάκης δὲ ὁ Πέρσης, ὃς ἦν σατράπης Αἰγύπτου ἐκ Δαρείου καθεστηκὼς, τήν τε ἐν Ἰσσῷ μάχην ὅπως συνέβη πεπυσμένος, καὶ Δαρεῖον ὅτι αἰσχρᾷ φυγῇ ἔφυγε, καὶ Φοινίκην τε καὶ Συρίαν καὶ τῆς Ἀραβίας τὰ πολλὰ ὑπὸ Ἀλεξάνδρου ἐχόμενα αὐτῷ τε οὐκ οὔσης δυνάμεως Περσικῆς, ἐδέχετο ταῖς πόλεσι φιλίως καὶ τῇ χώρᾳ Ἀλέξανδρον. Ὁ δὲ εἰς μὲν Πηλούσιον φυλακὴν εἰσήγαγε, τοὺς δὲ ἐπὶ τῶν νεῶν ἀναπλεῖν κατὰ τὸν ποταμὸν κελεύσας, ἔστε ἐπὶ Μέμφιν πόλιν, αὐτὸς ἐφ᾽ Ἡλιουπόλεως ᾔει, ἐν δεξιᾷ ἔχων τὸν ποταμὸν Νεῖλον, καὶ ὅσα καθ᾽ ὁδὸν χωρία ἐνδιδόντων τῶν ἐνοικούντων κατασχὼν,

διὰ τῆς ἐρήμου ἀφίκετο ἐς Ἡλιούπολιν. Ἐκεῖθεν δὲ διαβὰς τὸν πόρον, ἧκεν ἐς Μέμφιν· καὶ θύει ἐκεῖ τοῖς τε ἄλλοις θεοῖς, καὶ τῷ Ἄπιδι· καὶ ἀγῶνα ἐποίησε γυμνικόν τε καὶ μουσικόν· ἧκον δὲ αὐτῷ οἱ ἀμφὶ ταῦτα τεχνῖται ἐκ τῆς Ἑλλάδος οἱ δοκιμώτατοι. Ἐκ δὲ Μέμφιος κατέπλει κατὰ τὸν ποταμὸν ὡς ἐπὶ θάλασσαν· τούς τε ὑπασπιστὰς [ἐπὶ τῶν νεῶν] λαβὼν, καὶ τοὺς τοξότας, καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας, καὶ τῶν ἱππέων τὴν βασιλικὴν ἴλην τὴν τῶν ἑταίρων. Ἐλθὼν δὲ ἐς Κάνωβον, καὶ κατὰ τὴν λίμνην τὴν Μαρίαν περιπλεύσας, ἀποβαίνει ὅπου νῦν Ἀλεξάνδρεια πόλις ᾤκισται, Ἀλεξάνδρου ἐπώνυμος, καὶ ἔδοξεν αὐτῷ ὁ χῶρος κάλλιστος κτίσαι ἐν αὐτῷ πόλιν, καὶ γενέσθαι ἂν εὐδαίμονα τὴν πόλιν. Πόθος οὖν λαμβάνει αὐτὸν τοῦ ἔργου, καὶ αὐτὸς τὰ σημεῖα τῇ πόλει ἔθηκεν, ἵνα τε ἀγορὰν ἐν αὐτῇ δείμασθαι ἔδει, καὶ ἱερὰ ὅσα, καὶ θεῶν ὧντινων, τῶν μὲν Ἑλληνικῶν, Ἴσιδος δὲ Αἰγυπτίας· καὶ τὸ τεῖχος ᾗ περιβεβλῆσθαι. Καὶ ἐπὶ τούτοις ἐθύετο, καὶ τὰ ἱερὰ καλὰ ἐφαίνετο.

II. Λέγεται δέ τις καὶ τοιόσδε λόγος, οὐκ ἄπιστος ἔμοιγε· ἐθέλειν μὲν Ἀλέξανδρον καταλιπεῖν αὐτὸν τὰ σημεῖα τοῦ τειχισμοῦ τοῖς τέκτοσιν, οὐκ εἶναι δὲ ὅτῳ τὴν γῆν ἐπιγράψουσι· τῶν δὴ τεκτόνων τινὰ ἐπιφρασθέντα, ὅσα ἐν τεύχεσιν ἄλφιτα οἱ στρατιῶται ἐκόμιζον ξυναγαγόντα, ἐπιβάλλειν τῇ γῇ, ἵναπερ ὁ βασιλεὺς ὑφηγεῖτο, καὶ τὸν κύκλον οὕτω περιγραφῆναι τοῦ περιτειχισμοῦ, ὅντινα τῇ πόλει ἐποίει· τοῦτο δὲ ἐπιλεξαμένους τοὺς μάντεις, καὶ

μάλιστα δὴ Ἀρίστανδρον τὸν Τελμισσέα (ὃς δὴ πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα ἀληθεῦσαι ἐλέγετο) Ἀλεξάνδρῳ φάναι, εὐδαίμονα ἔσεσθαι τὴν πόλιν, τά τε ἄλλα, καὶ τῶν ἐκ γῆς καρπῶν εἵνεκα. Ἐν τούτῳ δὴ καὶ Ἡγέλοχος κατέπλευσεν εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἀπαγγέλλει Ἀλεξάνδρῳ, Τενεδίους τε ἀποστάντας Περσῶν, σφίσι προσθέσθαι (καὶ γὰρ καὶ ἄκοντας Πέρσαις προσχωρῆσαι) καὶ Χίων ὅτι δὴ ὁ δῆμος ἐπηγάγετο σφᾶς βίᾳ τῶν κατεχόντων τὴν πόλιν, οὓς Αὐτοφραδάτης τε καὶ Φαρνάβαζος ἐγκατέστησαν· ἁλῶναι δὲ αὐτόθι καὶ Φαρνάβαζον ἐγκαταλειφθέντα, καὶ Ἀριστόνικον Μηθυμναῖον τὸν τύραννον, ἐσπλεύσαντα ἐς τὸν λιμένα τῆς Χίου ξὺν ἡμιολίαις λῃστρικαῖς πέντε, ὑπὸ σφῶν ἐχόμενον τὸν λιμένα οὐ γνόντα, ἀλλ' ἐξαπατηθέντα γὰρ πρὸς τῶν τὰ κλεῖθρα ἐχόντων τοῦ λιμένος, ὅτι τὸ Φαρναβάζου ἄρα ναυτικὸν ὁρμεῖ ἐν αὐτῷ. Καὶ τοὺς μὲν λῃστὰς πάντας αὐτοῦ κατακοπῆναι πρὸς σφῶν. Ἀριστόνικον δὲ ἦγε παρ' Ἀλέξανδρον, καὶ Ἀπολλωνίδην τὸν Χῖον, καὶ Φισινὸν, καὶ Μεγαρέα, καὶ τοὺς ἄλλους ὅσοι τῆς τε ἀποστάσεως τῆς Χίων ξυνεπελάβοντο, καὶ ἐν τῷ τότε τὰ πράγματα τῆς νήσου βίᾳ εἶχον. Καὶ Μιτυλήνην δὲ Χάρητα ἔχοντα ὅτι ἀφείλετο, καὶ τὰς ἄλλας τὰς ἐν Λέσβῳ πόλεις καὶ αὐτὰς ὁμολογίᾳ προσηγάγετο. Ἀμφοτερὸν δὲ ξὺν ἑξήκοντα ναυσὶν ἐπὶ Κῶ ἔπεμψεν· ἐπικαλεῖσθαι γὰρ σφᾶς τοὺς Κώους, καὶ αὐτὸς καταπλεύσας ὅτι εὗρε τὴν Κῶ πρὸς Ἀμφοτεροῦ ἤδη ἐχομένην· καὶ τοὺς μὲν ἄλλους, ὅσοι αἰχμάλωτοι, ἦγεν Ἡγέλοχος· Φαρνάβαζος δὲ ἀπέδρα ἐς Κῶ, λα-

θὼν τοὺς φύλακας. Ἀλέξανδρος δὲ τοὺς τυράννους μὲν τοὺς ἐκ τῶν πόλεων, ἐς τὰς πόλεις πέμπει, χρήσασθαι ὅπως ἐθέλοιεν· τοὺς δὲ ἀμφ' Ἀπολλωνίδην τοὺς Χίους, ἐς Ἐλεφαντίνην πόλιν Αἰγυπτίαν ξὺν φυλακῇ ἀκριβεῖ ἔπεμψεν.

III. Ἐπὶ τούτοις δὲ πόθος λαμβάνει αὐτὸν ἐλθεῖν παρ' Ἄμμωνα ἐς Λιβύην, τὸ μέν τι τῷ θεῷ χρησόμενον, ὅτι ἀτρεκὲς ἐλέγετο εἶναι τὸ μαντεῖον τοῦ Ἄμμωνος, καὶ χρήσασθαι αὐτῷ Περσέα καὶ Ἡρακλέα· τὸν μὲν, ἐπὶ τὴν Γοργόνα ὅτε πρὸς Πολυδέκτου ἐστέλλετο· τὸν δὲ ὅτε παρ' Ἀνταῖον ᾔει εἰς Λιβύην, καὶ παρὰ Βούσιριν εἰς Αἴγυπτον. (Ἀλεξάνδρῳ δὲ φιλοτιμία ἦν πρὸς Περσέα καὶ Ἡρακλέα, ἀπὸ γένους τε ὄντι τοῦ ἀμφοῖν). Καί τι καὶ αὐτὸς τῆς γενέσεως τῆς ἑαυτοῦ ἐς Ἄμμωνα ἀνέφερε, καθάπερ οἱ μῦθοι τῆς Ἡρακλέους τε καὶ Περσέως ἐς Δία. Καὶ οὖν παρ' Ἄμμωνα ταύτῃ τῇ γνώμῃ ἐστέλλετο, ὡς καὶ τὰ αὑτοῦ ἀτρεκέστερον εἰσόμενος, ἢ φήσων γε ἐγνωκέναι. Μέχρι μὲν δὴ Παραιτονίου παρὰ θάλασσαν ᾔει δι' ἐρήμου, οὐ μέν τοι δι' ἀνύδρου τῆς χώρας, σταδίους ἐς χιλίους καὶ ἑξακοσίους, ὡς λέγει Ἀριστόβουλος. Ἐντεῦθεν δὲ ἐς τὴν μεσόγαιαν ἐτράπετο, ἵνα τὸ μαντεῖον ἦν τοῦ Ἄμμωνος. Ἔστι δὲ ἐρήμη τε ἡ ὁδὸς, καὶ ψάμμος ἡ πολλὴ αὐτῆς, καὶ ἄνυδρος. Ὕδωρ δὲ ἐξ οὐρανοῦ Ἀλεξάνδρῳ πολὺ ἐγένετο· καὶ τοῦτο ἐς τὸ θεῖον ἀνηνέχθη. Ἀνηνέχθη δὲ ἐς τὸ θεῖον καὶ τόδε· ἄνεμος νότος ἐπὰν πνεύσῃ ἐν ἐκείνῳ τῷ χώρῳ, τῆς ψάμμου ἐπιφορεῖ κατὰ τῆς ὁδοῦ ἐπὶ μέγα, καὶ ἀφανίζεται τῆς ὁδοῦ τὰ σημεῖα,

οὐδὲ ἔστιν εἰδέναι ἵνα χρὴ πορεύεσθαι, καθάπερ ἐν πελάγει, τῇ ψάμμῳ· ὅτι σημεῖα οὐκ ἔστι κατὰ τὴν ὁδὸν, οὔτε που ὄρος, οὔτε δένδρον, οὔτε γήλοφοι βέβαιοι ἀνεστηκότες, οἷς τισιν οἱ ὁδῖται τεκμαίροιντο ἂν τὴν πορείαν, καθάπερ οἱ ναῦται τοῖς ἄστροις. Ἀλλ' ἐπλανᾶτο γὰρ ἡ στρατιὰ Ἀλεξάνδρῳ, καὶ οἱ ἡγεμόνες τῆς ὁδοῦ ἀμφίβολοι ἦσαν. Πτολεμαῖος μὲν δὴ ὁ Λάγου λέγει δράκοντας δύο ἰέναι πρὸ τοῦ στρατεύματος, φωνὴν ἱέντας, καὶ τούτοις Ἀλέξανδρον κελεῦσαι ἕπεσθαι τοὺς ἡγεμόνας, πιστεύσαντας τῷ θείῳ· τοὺς δὲ ἡγήσασθαι τὴν ὁδὸν τήν τε ἐς τὸ μαντεῖον, καὶ ὀπίσω αὖθις. Ἀριστόβουλος δὲ (καὶ ὁ πλείων λόγος ταύτῃ κατέχει) κόρακας δύο προπετομένους πρὸ τῆς στρατιᾶς, τούτους γενέσθαι Ἀλεξάνδρῳ τοὺς ἡγεμόνας. Καὶ ὅτι μὲν θεῖόν τι ξυνεπέλαβεν αὐτῷ, ἔχω ἰσχυρίσασθαι, ὅτι καὶ τὸ εἰκὸς ταύτῃ ἔχει· τὸ δὲ ἀτρεκὲς τοῦ λόγου ἀφείλοντο οἱ ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ ὑπὲρ αὐτοῦ ἐξηγησάμενοι.

IV. Ὁ δὲ χῶρος, ἵναπερ τοῦ Ἄμμωνος τὸ ἱερόν ἐστι, τὰ μὲν κύκλῳ πάντα ἔρημα καὶ ψάμμον τὸ πᾶν ἔχει, καὶ ἄνυδρον αὐτήν. Ὁ δὲ ἐν μέσῳ ὀλίγος ὢν (ὅσον γὰρ πλεῖστον αὐτοῦ ἐς πλάτος διέχει, ἐς τεσσαράκοντα μάλιστα σταδίους ἔρχεται) κατάπλεώς ἐστιν ἡμέρων δένδρων, ἐλαιῶν καὶ φοινίκων, καὶ ἔνδροσος μόνος τῶν πέριξ. Καὶ πηγὴ ἐξ αὐτοῦ ἀνίσχει, οὐδέν τι ἐοικυῖα ταῖς πηγαῖς ὅσαι ἄλλαι ἐκ γῆς ἀνίσχουσιν. Ἐν μὲν γὰρ μεσημβρίᾳ ψυχρὸν τὸ ὕδωρ γευσαμένῳ τε, καὶ ἔτι μᾶλλον ἁψαμένῳ, οἷον ψυχρότατον· ἐγκλίναντος δὲ τοῦ ἡλίου ἐς ἑσπέραν, θερ-

μότερον, καὶ ἀπὸ τῆς ἑσπέρας ἔτι θερμότερον, ἔςτε ἐπὶ μέσας τὰς νύκτας· μέσων δὲ νυκτῶν, ἑαυτοῦ θερμότατον· ἀπὸ δὲ μέσων νυκτῶν, ψύχεται ἐν τάξει· καὶ ἕωθεν ψυχρὸν ἤδη ἐστί· ψυχρότατον δὲ, μεσημβρίας· καὶ οὕτω ἀμείβει ἐν τάξει ἐπὶ ἑκάστῃ τῇ ἡμέρᾳ. Γίγνονται δὲ καὶ ἅλες αὐτόματοι ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ ὀρυκτοί· καὶ τούτων ἔστιν οὓς ἐς Αἴγυπτον φέρουσι τῶν ἱερέων τινὲς τοῦ Ἄμμωνος· ἐπειδὴ γὰρ ἐπ' Αἰγύπτου στέλλονται, ἐς κοιτίδας πλεκτὰς ἐκ φοίνικος ἐσβαλόντες, δῶρον τῷ βασιλεῖ ἀποφέρουσιν, ἢ εἴ τῳ ἄλλῳ. Ἔστι δὲ μακρός τε ὁ χόνδρος, καὶ ἤδη τινὲς αὐτῶν καὶ ὑπὲρ τρεῖς δακτύλους· καὶ καθαρὸς, ὥσπερ κρύσταλλος· καὶ τούτῳ ἐπὶ ταῖς θυσίαις χρῶνται, ὡς καθαρωτέρῳ τῶν ἀπὸ θαλάσσης ἁλῶν, Αἰγύπτιοί τε καὶ ὅσοι ἄλλοι τοῦ θείου οὐκ ἀμελῶς ἔχουσιν. Ἐνταῦθα Ἀλέξανδρος τόν τε χῶρον ἐθαύμασε, καὶ τῷ θεῷ ἐχρήσατο· καὶ ἀκούσας ὅσα αὐτῷ πρὸς θυμοῦ ἦν, ὡς ἔλεγεν, ἀνέζευξεν ἐπ' Αἰγύπτου· ὡς μὲν Ἀριστόβουλος λέγει, τὴν αὐτὴν ὀπίσω ὁδόν· ὡς δὲ Πτολεμαῖος ὁ Λάγου, ἄλλην εὐθεῖαν, ὡς ἐπὶ Μέμφιν.

V. Εἰς Μέμφιν δὲ αὐτῷ πρεσβεῖαι τε πολλαὶ ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἧκον, καὶ οὐκ ἔστιν ὅντινα ἀτυχήσαντα ὧν ἐδεῖτο ἀπέπεμψε· καὶ στρατιὰ παραγίνεται, παρὰ μὲν Ἀντιπάτρου μισθοφόροι Ἕλληνες ἐς τετρακοσίους, ὧν ἡγεῖτο Μενίδας ὁ Ἡγησάνδρου· ἐκ Θρᾴκης δὲ ἱππεῖς ἐς πεντακοσίους, ὧν ἦρχεν Ἀσκληπιόδωρος ὁ Εὐνίκου. Ἐνταῦθα θύει τῷ Διῒ τῷ βασιλεῖ, καὶ πομπεύει ξὺν τῇ στρατιᾷ ἐν τοῖς

ὅπλοις· καὶ ἀγῶνα ποιεῖ γυμνικὸν καὶ μουσικόν. Καὶ τὰ κατὰ τὴν Αἴγυπτον ἐνταῦθα ἐκόσμησε· δύο μὲν νομάρχας Αἰγύπτου κατέστησεν Αἰγυπτίους, Δολόασπιν καὶ Πέτισιν, καὶ τούτοις διένειμε τὴν χώραν τὴν Αἰγυπτίαν. Πετίσιος δὲ ἀπειπαμένου τὴν ἀρχὴν, Δολόασπις ἐκδέχεται πᾶσαν. Φρουράρχους δὲ τῶν ἑταίρων, ἐν Μέμφει μὲν Πανταλέοντα κατέστησε τὸν * Πυδναῖον· ἐν Πηλουσίῳ δὲ, Πολέμωνα τὸν Μεγακλέους, Πελλαῖον· τῶν ξένων δὲ ἄρχειν Λυκίδαν Αἰτωλόν· γραμματέα δὲ ἐπὶ τῶν ξένων Εὔγνωστον τὸν Ξενοφάντου τῶν ἑταίρων· ἐπισκόπους δὲ αὐτῶν, Αἰσχύλον τε καὶ Ἔφιππον τὸν Χαλκιδέως. Λιβύης δὲ τῆς προσχώρου ἄρχειν δίδωσιν Ἀπολλώνιον Χαρινοῦ, Ἀραβίας δὲ τῆς πρὸς Ἡρώων πόλει, Κλεομένην τὸν ἐκ Ναυκράτιος, καὶ τούτῳ παρηγγέλλετο, τοὺς μὲν νομάρχας ἐῷν ἄρχειν τῶν νομῶν τῶν κατὰ σφᾶς, καθάπερ ἐκ παλαιοῦ καθειστήκει. Αὐτὸν δὲ ἐκλέγειν παρ᾽ αὐτῶν τοὺς φόρους· οἱ δὲ ἀποφέρειν αὐτῷ ἐτάχθησαν. Στρατηγοὺς δὲ τῇ στρατιᾷ κατέστησεν, ἥν τινα ἐν Αἰγύπτῳ ὑπελείπετο, Πευκέσταν τε τὸν Μαρκατάτου καὶ Βάλακρον τὸν Ἀμύντου· ναύαρχον δὲ ἐπὶ τῶν νεῶν Πολέμωνα τὸν Θηραμένους. Σωματοφύλακα δὲ ἀντὶ Ἀῤῥύβα Λεοννάτον, τὸν Ὀνάσου ἔταξεν· Ἀῤῥύβας γὰρ νόσῳ ἀπέθανεν. Ἀπέθανε δὲ καὶ Ἀντίοχος, ὁ ἄρχων τῶν τοξοτῶν, καὶ ἀντὶ τούτου ἄρχειν ἐπέστησε τοῖς τοξόταις Ὀμβρίωνα Κρῆτα. Ἐπὶ δὲ τοὺς ξυμμάχους τοὺς πεζοὺς, ὧν Βάλακρος ἡγεῖτο (ἐπεὶ Βάλακρος ἐν Αἰγύπτῳ ὑπελείπετο) Κάλανον κατέστησεν ἡγεμόνα.

Καταν εἶμαι δὲ λέγεται ἐς πολλοὺς τὴν ἀρχὴν τῆς Αἰγύπτου, τήν τε φύσιν τῆς χώρας θαυμάσας καὶ τὴν ὀχυρότητα, ὅτι οὐκ ἀσφαλές οἱ ἐφαίνετο ἑνὶ ἐπιτρέψαι ἄρχειν Αἰγύπτου πάσης. Καὶ Ῥωμαῖοί μοι δοκοῦσι, παρ᾽ Ἀλεξάνδρου μαθόντες, ἐν φυλακῇ ἔχειν Αἴγυπτον, καὶ μηδένα τῶν ἀπὸ βουλῆς ἐπὶ τῷδε ἐκπέμπειν ὕπαρχον Αἰγύπτου, ἀλλὰ τῶν εἰς τοὺς ἱππέας σφίσι ξυντελούντων.

VI. Ἀλέξανδρος δὲ ἅμα τῷ ἦρι ὑποφαίνοντι, ἐκ Μέμφιος ᾔει ἐπὶ Φοινίκης, καὶ ἐγεφυρώθη αὐτῷ ὅ, τε κατὰ Μέμφιν πόρος τοῦ Νείλου, καὶ αἱ διώρυχες αὐτοῦ πᾶσαι. Ὡς δὲ ἀφίκετο ἐς Τύρον, καταλαμβάνει ἐνταῦθα ἧκον αὐτῷ ἤδη καὶ τὸ ναυτικόν. Ἐν Τύρῳ δὲ αὖθις θύει τῷ Ἡρακλεῖ, καὶ ἀγῶνα ποιεῖ γυμνικόν τε καὶ μουσικόν. Ἐνταῦθα ἀφικνεῖται παρ᾽ αὐτὸν ἐξ Ἀθηνῶν ἡ Πάραλος, πρέσβεις ἄγουσα Διοφάντην καὶ Ἀχιλλέα. Ξυνεπρέσβευον δὲ αὐτοῖς καὶ οἱ πάραλοι ξύμπαντες· καὶ οὗτοι τῶν τε ἄλλων ἔτυχον ὧν ἕνεκα ἐστάλησαν, καὶ τοὺς αἰχμαλώτους ἀφῆκεν Ἀθηναίοις, ὅσοι ἐπὶ Γρανικῷ Ἀθηναίων ἑάλωσαν. Τὰ δ᾽ ἐν Πελοποννήσῳ, ὅτι αὐτῷ νενεωτερίσθαι ἀπηγγέλλοντο, Ἀμφοτερὸν πέμπει βοηθὸν Πελοποννησίων, ὅσοι ἐϛτε τὸν Περσικὸν πόλεμον βέβαιοι ἦσαν καὶ Λακεδαιμονίων οὐ κατήκουον. Φοίνιξι δὲ καὶ Κυπρίοις προσετάχθη ἑκατὸν ναῦς ἄλλας, πρὸς αἷς ἔχοντα Ἀμφοτερὸν ἔπεμπε, στέλλειν ἐπὶ Πελοποννήσου. Αὐτὸς δὲ ἤδη ἄνω ὡρμᾶτο, ὡς ἐπὶ Θάψακόν τε καὶ τὸν Εὐφράτην ποταμόν, ἐν Φοινίκῃ μὲν ἐπὶ τῶν φόρων τῇ ξυλλογῇ κα-

ταστήσας Κοίρανον Βεῤῥοιαῖον, Φιλόξενον δὲ τῆς Ἀσίας, τὰ ἐπὶ τάδε τοῦ Ταύρου ἐκλέγειν. Τῶν ξὺν αὐτῷ δὲ χρημάτων τὴν φυλακὴν ἀντὶ τούτων ἐπέτρεψεν Ἁρπάλῳ τῷ Μαχάτᾳ ἄρτι ἐκ τῆς φυγῆς ἥκοντι. Ἅρπαλος γὰρ τὰ μὲν πρῶτα ἔφυγε, Φιλίππου ἔτι βασιλεύοντος, ὅτι πιστὸς ἦν, καὶ Πτολεμαῖος ὁ Λάγου ἐπὶ τῷ αὐτῷ ἔφυγε, καὶ Νέαρχος ὁ Ἀνδροτίμου, καὶ Ἐριγύϊος ὁ Λαρίχου, καὶ Λαομέδων ὁ τούτου ἀδελφὸς, ὅτι ὕποπτα ἦν Ἀλεξάνδρῳ ἐς Φίλιππον, ἐπειδὴ Εὐρυδίκην γυναῖκα ἠγάγετο Φίλιππος, Ὀλυμπιάδα δὲ τὴν Ἀλεξάνδρου μητέρα ἠτίμασε. Τελευτήσαντος δὲ Φιλίππου, κατελθόντας ἀπὸ τῆς φυγῆς, ὅσοι δι᾽ αὐτὸν ἔφευγον, Πτολεμαῖον μὲν, σωματοφύλακα κατέστησεν· Ἅρπαλον δὲ ἐπὶ τῶν χρημάτων, ὅτι αὐτῷ τὸ σῶμα ἐς τὰ πολέμια ἀχρεῖον ἦν. Ἐριγύϊον δὲ, ἱππάρχην τῶν ξυμμάχων· Λαομέδοντα δὲ τὸν τούτου ἀδελφὸν, ὅτι δίγλωσσος ἦν ἐς τὰ βαρβαρικὰ γράμματα, ἐπὶ τοῖς αἰχμαλώτοις βαρβάροις· Νέαρχον δὲ, σατραπεύειν Λυκίας, καὶ τῆς ἐχομένης Λυκίας χώρας, ἔστε ἐπὶ τὸν Ταῦρον τὸ ὄρος. Ὀλίγον δὲ πρόσθεν τῆς μάχης τῆς ἐν Ἰσσῷ γενομένης, ἀναπεισθεὶς πρὸς Ταυρίσκου ἀνδρὸς κακοῦ Ἅρπαλος, φεύγει ξὺν Ταυρίσκῳ. Καὶ ὁ μὲν Ταυρίσκος παρ᾽ Ἀλέξανδρον τὸν Ἠπειρώτην ἐς Ἰταλίαν σταλεὶς, ἐκεῖ ἐτελεύτησεν. Ἁρπάλῳ δὲ ἐν τῇ Μεγαρίδι φυγὴ ἦν· ἀλλ᾽ Ἀλέξανδρος πείθει αὐτὸν κατελθεῖν, πίστεις δοὺς οὐδέν οἱ μεῖον ἔσεσθαι ἐπὶ τῇ φυγῇ· οὐδὲ ἐγένετο ἐπανελθόντι, ἀλλ᾽ ἐπὶ τῶν χρημάτων αὖθις ἐτάχθη Ἅρπαλος. Ἐς Λυδίαν δὲ σατράπην Μένανδρον ἐκπέμπει, τῶν ἑταίρων· ἐπὶ δὲ τοῖς ξένοις, ὧν ἡγεῖτο Μένανδρος, Κλέαρχος αὐτῷ ἐτάχθη. Ἀντὶ δὲ Ἀρίμμα, σατράπην Συρίας Ἀσκληπιόδωρον τὸν Εὐνίκου ἀπέδειξεν, ὅτι Ἀρίμμας ἀμελῆσαι ἐδόκει αὐτῷ ἐν τῇ παρασκευῇ, ἥν τινα ἐτάχθη παρασκευάσαι τῇ στρατιᾷ, κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν ἄνω.

VII. Καὶ ἀφίκετο ἐς Θάψακον Ἀλέξανδρος, μηνὸς Ἑκατομβαιῶνος, ἐπὶ ἄρχοντος Ἀθήνησιν Ἀριστοφάνους· καὶ καταλαμβάνει δυοῖν γεφύραιν ἐζευγμένον τὸν πόρον. Καὶ γὰρ Μαζαῖος, ὅτῳ ἡ φυλακὴ τοῦ ποταμοῦ ἐκ Δαρείου ἐπετέτραπτο, ἱππέας μὲν ἔχων περὶ τρισχιλίους, καὶ τούτων Ἕλληνας μισθοφόρους δισχιλίους, τέως μὲν αὐτοῦ ἐπὶ τῷ ποταμῷ ἐφύλασσε. Καὶ ἐπὶ τῷδε οὐ ξυνεχὴς ἡ γέφυρα ἦν ἐζευγμένη ἔστε ἐς τὴν ἀντιπέρας ὄχθην, τοῖς Μακεδόσι δειμαίνουσι, μὴ ἐπιθοῖντο οἱ ἀμφὶ Μαζαῖον τῇ γεφύρᾳ ἵνα ἐπαύετο. Μαζαῖος δὲ ὡς ἤκουσεν ἤδη προσάγοντα Ἀλέξανδρον, ᾤχετο φεύγων ξὺν τῇ στρατιᾷ πάσῃ· καὶ εὐθὺς ὡς ἔφυγε Μαζαῖος, ἐπεβλήθησαν αἱ γέφυραι τῇ ὄχθῃ τῇ πέραν, καὶ διέβη ἐπ᾽ αὐτῶν ξὺν τῇ στρατιᾷ Ἀλέξανδρος. Ἔνθεν δὲ ἐχώρει ἄνω, ἐν ἀριστερᾷ ἔχων τὸν Εὐφράτην ποταμὸν, καὶ τῆς Ἀρμενίας τὰ ὄρη, διὰ τῆς Μεσοποταμίας καλουμένης χώρας. Οὐκ εὐθεῖαν δὲ ἐπὶ Βαβυλῶνος ἦγεν, ἀπὸ τοῦ Εὐφράτου ὁρμηθείς· ὅτι τὴν ἑτέραν ἰόντι, εὐπορώτερα τὰ ξύμπαντα τῷ στρατῷ ἦν, καὶ χιλὸς τοῖς ἵπποις, καὶ τὰ ἐπιτήδεια ἐκ τῆς χώρας λαμβάνειν· καὶ τὸ καῦμα οὐχ᾽ ὡσαύτως ἐπιφλέγον. Ἁλόντες δὲ τινὲς κατὰ τὴν ὁδὸν τῶν ἀπὸ

τοῦ Δαρείου στρατεύματος κατασκοπῆς ἕνεκα ἀπεσκεδασμένων, ἐξήγγειλαν, ὅτι Δαρεῖος ἐπὶ τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ κάθηται, ἐγνωκὼς εἴργειν Ἀλέξανδρον, εἰ διαβαίνοι· καὶ εἶναι αὐτῷ στρατιὰν πολὺ μείζονα ἢ ξὺν ᾗ ἐν Κιλικίᾳ ἐμάχετο. Ταῦτα Ἀλέξανδρος ἀκούσας, ᾔει σπουδῇ ὡς ἐπὶ τὸν Τίγρητα. Ὡς δὲ ἀφίκετο, οὔτε αὐτὸν Δαρεῖον καταλαμβάνει, οὔτε τὴν φυλακὴν, ἥν τινα ἀπολελοίπει Δαρεῖος, ἀλλὰ διαβαίνει τὸν πόρον, χαλεπῶς μὲν δι᾽ ὀξύτητα τοῦ ῥοῦ, οὐδενὸς δὲ εἴργοντος. Ἐνταῦθα ἀναπαύει τὸν στρατόν· καὶ τῆς σελήνης τὸ πολὺ ἐκλιπὲς ἐγένετο. Καὶ Ἀλέξανδρος ἔθυε τῇ τε σελήνῃ, καὶ τῷ ἡλίῳ, καὶ τῇ γῇ, ὅτων τὸ ἔργον τοῦτο λόγος εἶναι κατέχει. Καὶ ἐδόκει Ἀριστάνδρῳ πρὸς Μακεδόνων καὶ Ἀλεξάνδρου εἶναι τῆς σελήνης τὸ πάθημα, καὶ ἐκείνου τοῦ μηνὸς ἔσεσθαι ἡ μάχη, καὶ ἐκ τῶν ἱερῶν, νίκην σημαίνεσθαι Ἀλεξάνδρῳ. Ἄρας δὲ ἀπὸ τοῦ Τίγρητος, ᾔει διὰ τῆς Ἀτουρίας χώρας, ἐν ἀριστερᾷ μὲν ἔχων τὰ Γορδυαίων ὄρη, ἐν δεξιᾷ δὲ αὐτὸν τὸν Τίγρητα. Τετάρτῃ δὲ ἡμέρᾳ ἀπὸ τῆς διαβάσεως, οἱ πρόδρομοι αὐτῷ ἐξαγγέλλουσιν, ὅτι ἱππεῖς ἔστιν οἱ πολέμιοι ἀνὰ τὸ πεδίον φαίνονται· ὅσοι δὲ, οὐκ ἔχειν εἰκάσαι. Ξυντάξας οὖν τὴν στρατιὰν προὐχώρει ὡς ἐς μάχην· καὶ ἄλλοι αὖ τῶν προδρόμων προσελάσαντες, ἀκριβέστερον οὗτοι κατιδόντες, ἔφασκον δοκεῖν εἶναι τοὺς ἱππέας οὐ πλείους ἢ χιλίους.

VIII. Ἀναλαβὼν οὖν τήν τε βασιλικὴν ἴλην, καὶ τῶν ἑταίρων μίαν, καὶ τῶν προδρόμων τοὺς Παίωνας, ἤλαυνε σπουδῇ, τὴν δὲ ἄλλην στρατιὰν βάδην

ἕπεσθαι ἐκέλευσεν. Οἱ δὲ τῶν Περσῶν ἱππεῖς κατιδόντες τοὺς ἀμφ᾽ Ἀλέξανδρον ὀξέως ἐπάγοντας, ἔφευγον ἀνὰ κράτος. Καὶ Ἀλέξανδρος διώκων ἐνέκειτο, καὶ οἱ μὲν πολλοὶ ἀπέφυγον, τοὺς δέ τινας καὶ ἀπέκτειναν, ὅσοις οἱ ἵπποι ἐν τῇ φυγῇ ἔκαμον· τοὺς δὲ καὶ ζῶντας αὐτοῖς ἵπποις ἔλαβον· καὶ παρὰ τούτων ἔμαθον, ὅτι οὐ πόῤῥω εἴη Δαρεῖος ξὺν δυνάμει πολλῇ. Βεβοηθήκεσαν γὰρ Δαρείῳ Ἰνδῶν τε ὅσοι Βακτρίοις ὅμοροι, καὶ αὐτοὶ Βάκτριοι καὶ Σογδιανοί· τούτων μὲν πάντων ἡγεῖτο Βῆσσος, ὁ τῆς Βακτρίων χώρας σατράπης. Εἵποντο δὲ αὐτοῖς καὶ Σάκαι· Σκυθικὸν τοῦτο τὸ γένος, τῶν τὴν Ἀσίαν ἐποικούντων Σκυθῶν. οὐχ ὑπήκοοι οὗτοι Βήσσου, ἀλλὰ κατὰ συμμαχίαν τὴν Δαρείου· ἡγεῖτο δὲ αὐτῶν Μαβάκης· αὐτοὶ δὲ ἱπποτοξόται ἦσαν. Βαρσαέντης δὲ Ἀραχώτων σατράπης, Ἀραχώτους τε ἦγε, καὶ τοὺς ὀρείους Ἰνδοὺς καλουμένους. Σατιβαρζάνης δὲ ὁ Ἀρείων σατράπης, Ἀρείους ἦγε. Παρθυαίους δὲ, καὶ Ὑρκανίους, καὶ Ταπούρους, τοὺς πάντας ἱππέας, Φραταφέρνης ἦγεν. Μήδων δὲ ἡγεῖτο Ἀτροπάτης· ξυνετάττοντο δὲ Μήδοις Καδούσιοί τε καὶ Ἀλβανοὶ καὶ Σακεσίναι. Τοὺς δὲ προσοίκους τῇ ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ, Ὀκονδοβάτης καὶ Ἀριοβαρζάνης καὶ Ὀτάνης ἐκόσμουν. Οὔξιοι δὲ καὶ Σουσιανοὶ ἡγεμόνα παρείχοντο Ὀξάθρην τὸν Ἀβουλίτου. Βουπάρης δὲ Βαβυλωνίων ἡγεῖτο. Οἱ δ᾽ ἀνάσπαστοι Κᾶρες καὶ Σιτακινοὶ σὺν Βαβυλωνίοις ἐτετάχατο. Ἀρμενίων δὲ Ὀρόντης καὶ Μιθραύστης ἦρχε, καὶ Ἀριάκης Καππαδοκῶν. Σύρους δὲ τοὺς

τε ἐκ τῆς Κοίλης, καὶ ὅσοι τῆς μεταξὺ τῶν ποταμῶν Συρίας, Μαζαῖος ἦγεν. Ἐλέγετο δὲ ἡ πᾶσα στρατιὰ Δαρείου, ἱππεῖς μὲν ἐς τετρακισμυρίους, πεζοὺς δὲ ἐς ἑκατὸν μυριάδας· καὶ ἅρματα δρεπανηφόρα διακόσια, ἐλέφαντες δὲ οὐ πολλοὶ, ἀλλὰ ἐς πεντεκαίδεκα μάλιστα, Ἰνδοῖς τοῖς ἐπὶ τάδε τοῦ Ἰνδοῦ ἦσαν. Ξὺν ταύτῃ τῇ δυνάμει ἐστρατοπεδεύκει Δαρεῖος ἐν Γαυγαμήλοις, πρὸς ποταμῷ Βουμώδῳ, ἀπέχων Ἀρβήλων τῆς πόλεως ὅσον ἑξακοσίους σταδίους, ἐν χώρῳ ὁμαλῷ πάντῃ. Καὶ γὰρ καὶ ὅσα ἀνώμαλα αὐτοῦ ἐς ἱππασίαν, ταῦτα δὲ ἐκ πολλοῦ οἱ Πέρσαι τοῖς τε ἅρμασιν ἐπελαύνειν εὐπετῆ πεποιήκεσαν καὶ τῇ ἵππῳ ἱππάσιμα. Ἦσαν γάρ οἳ ἀνέπειθον Δαρεῖον ὑπὲρ τῆς πρὸς Ἰσσῷ γενομένης μάχης, ὅτι ἄρα ἐμειονέκτησε τῶν χωρίων τῇ στενότητι· καὶ Δαρεῖος οὐ χαλεπῶς ἐπείθετο.

IX. Ταῦτα ὡς ἐξηγγέλθη Ἀλεξάνδρῳ πρὸς τῶν κατασκόπων τῶν Περσῶν, ὅσοι ἑάλωσαν, ἔμεινεν αὐτοῦ ἵνα ἐξηγγέλθη, ἡμέρας τέσσαρας· καὶ τήν τε στρατιὰν ἐκ τῆς ὁδοῦ ἀνέπαυσε, τό τε στρατόπεδον τάφρῳ τε καὶ χάρακι ἐτείχισεν. Ἔγνω γὰρ τὰ μὲν σκευοφόρα ἀπολείπειν, καὶ ὅσοι τῶν στρατιωτῶν ἀπόμαχοι ἦσαν· αὐτὸς δὲ ξὺν τοῖς μαχίμοις, οὐδὲν ἄλλο ὅτι μὴ ὅπλα φέρουσιν, ἰέναι ἐς τὸν ἀγῶνα. Ἀναλαβὼν οὖν τὴν δύναμιν νυκτὸς ἦγεν ἀμφὶ δευτέραν φυλακὴν μάλιστα, ὡς ἅμ' ἡμέρᾳ προσμῖξαι τοῖς βαρβάροις. Δαρεῖος δὲ, ὡς προσηγγέλθη αὐτῷ προσάγων ἤδη Ἀλέξανδρος, ἐκτάσσει τὴν στρατιὰν ὡς ἐς μάχην· καὶ Ἀλέξανδρος ἦγεν ὡσαύτως τεταγμένους. Καὶ ἀπεῖχε μὲν ἀλλήλων τὰ στρατόπεδα ὅσον ἑξήκοντα σταδίους· οὐ μήν πω καθεώρων ἀλλήλους· γήλοφοι γὰρ ἐν μέσῳ ἐπίπροσθεν ἀμφοῖν ἦσαν. Ὡς δὲ ἀπεῖχεν Ἀλέξανδρος ὅσον ἐς τριάκοντα σταδίους, καὶ κατ' αὐτῶν ἤδη τῶν γηλόφων ᾔει αὐτῷ ὁ στρατός· ἐνταῦθα ὡς εἶδε τοὺς βαρβάρους, ἔστησε τὴν αὐτοῦ φάλαγγα· καὶ ξυγκαλέσας αὐτούς τε τοὺς ἑταίρους, καὶ στρατηγοὺς, καὶ ἰλάρχας, καὶ τῶν συμμάχων τε καὶ τῶν μισθοφόρων ξένων τοὺς ἡγεμόνας, ἐβουλεύετο, εἰ αὐτόθεν ἐπάγοι ἤδη τὴν φάλαγγα, ὡς οἱ πλεῖστοι ἄγειν ἐκέλευον· ἢ (καθάπερ Παρμενίωνι καλῶς ἐδόκει) τότε μὲν αὐτοῦ καταστρατοπεδεύειν, κατασκέψασθαι δὲ τόν τε χῶρον ξύμπαντα, εἰ δή τι ὕποπτον αὐτοῦ ἢ ἄπορον ᾖ, ἢ εἴ ποι τάφροι ἢ σκόλοπες καταπεπηγότες ἀφανεῖς· καὶ τὰς τάξεις τῶν πολεμίων ἀκριβέστερον κατιδεῖν. Καὶ νικᾷ Παρμενίων τῇ γνώμῃ· καὶ καταστρατοπεδεύουσιν αὐτοῦ ὅπως τεταγμένοι ἔμελλον ἰέναι ἐς τὴν μάχην. Ἀλέξανδρος δὲ, ἀναλαβὼν τοὺς ψιλοὺς καὶ τῶν ἱππέων τοὺς ἑταίρους, περιῄει ἐν κύκλῳ, σκοπῶν τὴν χώραν πᾶσαν ἵνα τὸ ἔργον αὐτῷ ἔσεσθαι ἔμελλεν. Ἐπανελθὼν δὲ, καὶ ξυγκαλέσας αὖθις τοὺς αὐτοὺς ἡγεμόνας, αὐτοὺς μὲν οὐκ ἔφη χρῆναι παρακαλεῖσθαι πρὸς οὗ ἐς τὸν ἀγῶνα· πάλαι γὰρ εἶναι δι' ἀρετήν τε τὴν σφῶν παρακεκλημένους, καὶ ὑπὸ τῶν πολλάκις ἤδη καλῶν ἔργων ἀποδεδειγμένων. Τοὺς κατὰ σφᾶς δὲ ἑκάστους ἐξορμᾶν ἠξίου, λοχαγὸν τε λοχίτας, καὶ ἰλάρχην τὴν ἴλην τὴν αὐτοῦ ἕκαστον, καὶ ταξιάρχους τὰς τάξεις, τούς τε ἡγεμό-

νας τῶν πεζῶν τὴν φάλαγγα, ἕκαστον τὴν οἱ ἐπιτετραμμένην· ὡς ἐν τῇδε τῇ μάχῃ οὐχ ὑπὲρ κοίλης Συρίας, ἢ Φοινίκης, οὐδὲ ὑπὲρ Αἰγύπτου, ὡς πρόσθεν, μαχουμένους, ἀλλὰ ὑπὲρ τῆς ξυμπάσης Ἀσίας, οὕς τινας χρὴ ἄρχειν ἐν τῷ τότε κριθησόμενον. Οὔκουν τὴν ἐς τὰ καλὰ ἐξόρμησιν διὰ πολλῶν ἀναγκαίαν αὐτοῖς εἶναι οἴκοθεν τοῦτο ἔχουσιν· ἀλλὰ κόσμου τε ἐν τῷ κινδύνῳ ὅπως τὶς καθ᾽ αὑτὸν ἐπιμελήσεται, καὶ σιγῆς ἀκριβοῦς, ὁπότε σιγῶντας ἐπιέναι δέοι· καὶ αὖ λαμπρᾶς τῆς βοῆς, ἵνα ἐμβοῆσαι καλόν· καὶ ἀλαλαγμοῦ ὡς φοβερωτάτου, ὁπότε ἐπαλαλάξαι καιρός. Αὐτοί τε ὅπως ὀξέως κατακούοιεν τῶν τε παραγγελλομένων, καὶ παρ᾽ αὐτῶν αὖ ὅπως ἐς τὰς τάξεις ὀξέως παραδιδῶνται τὰ παραγγέλματα· ἕν τε τῷ καθ᾽ αὑτὸν ἕκαστον καὶ τὸ πᾶν μεμνῆσθαι ξυγκινδυνεῦόν τε ἀμελουμένῳ, καὶ δι᾽ ἐπιμελείας ἐκπονουμένῳ ξυνορθούμενον.

X. Ταῦτα καὶ τοιαῦτα ἄλλα οὐ πολλὰ παρακαλέσας τε καὶ ἀντιπαρακληθεὶς πρὸς τῶν ἡγεμόνων, θαῤῥεῖ. Ἐπὶ τούτοις δειπνοποιεῖσθαί τε καὶ ἀναπαύεσθαι ἐκέλευσε τὸν στρατόν. Παρμενίων δὲ λέγουσιν ὅτι ἀφικόμενος παρ᾽ αὐτὸν ἐπὶ τὴν σκηνὴν, νύκτωρ παρῄνει ἐπιθέσθαι τοῖς Πέρσαις· ἀπροσδοκήτοις τε γὰρ καὶ ἀνατεταραγμένοις, καὶ ἅμα ἐν νυκτὶ φοβερωτέροις ἐπιθήσεσθαι. Ὁ δὲ ἐκείνῳ μὲν ἀποκρίνεται (ὅτι καὶ ἄλλοι κατήκουον τῶν λόγων) αἰσχρὸν εἶναι κλέψαι τὴν νίκην, ἀλλὰ φανερῶς καὶ ἄνευ σοφίσματος χρῆναι νικῆσαι Ἀλέξανδρον. Καὶ τὸ μεγαλήγορον αὐτοῦ τοῦτο, οὐχ ὑπέρογκον μᾶλλόν τι, ἢ εὐθαρσὲς ἐν τοῖς κινδύνοις ἐφαίνετο. Δοκεῖν δ᾽ ἔμοιγε, καὶ λογισμῷ ἀκριβεῖ ἐχρήσατο ἐν τῷ τοιῷδε· ἐν νυκτὶ γὰρ, τοῖς τε ἀποχρώντως καὶ τοῖς ἐνδεῶς πρὸς τὰς μάχας παρεσκευασμένοις, πολλὰ ἐκ τοῦ παραλόγου ξυμβάντα, τοὺς μὲν ἔσφηλε τοὺς κρείσσονας, τοῖς χείροσι δὲ παρὰ τὰ ἐξ ἀμφοῖν ἐλπισθέντα τὴν νίκην παρέδωκεν, αὐτῷ τε κινδυνεύοντι τὸ πολὺ ἐν ταῖς μάχαις σφαλερὰ ἡ νὺξ κατεφαίνετο· καὶ ἅμα ἡττηθέντι τε αὖθις Δαρείῳ, τὴν ξυγχώρησιν, τοῦ χείρονι ὄντι καὶ χειρόνων ἡγεῖσθαι, ἡ λαθραία τε καὶ νυκτερινὴ ἐκ σφῶν ἐπίθεσις ἀφῃρεῖτο. Εἴτε τι ἐκ τοῦ παραλόγου πταῖσμα σφίσι ξυμπέσοι, τοῖς μὲν πολεμίοις τὰ κύκλῳ φίλια, καὶ αὐτοὶ τῆς χώρας ἔμπειροι· σφεῖς δὲ ἄπειροι ἐν πολεμίοις τοῖς πᾶσιν, ὧν οὐ μικρὰ μοῖρα οἱ αἰχμάλωτοι ἦσαν, ξυνεπιθησόμενοι ἐν νυκτὶ, μὴ ὅτι πταίσασιν, ἀλλὰ καὶ εἰ μὴ παρὰ πολὺ νικῶντες φαίνοιντο. Τούτων τε τῶν λογισμῶν ἕνεκα ἐπαινῶ Ἀλέξανδρον, καὶ τοῦ ἐς τὸ φανερὸν ὑπερόγκου, οὐ μεῖον.

XI. Δαρεῖος δὲ καὶ ὁ ξὺν Δαρείῳ στρατὸς, οὕτως ὅπως τὴν ἀρχὴν ἐτάξαντο, ἔμειναν τῆς νυκτὸς ξυντεταγμένοι· ὅτι οὔτε στρατόπεδον αὐτοῖς περιεβέβλητο ἀκριβὲς, καὶ ἅμα ἐφοβοῦντο, μὴ σφίσι νύκτωρ ἐπιθοῖντο οἱ πολέμιοι. Καὶ εἴπερ τι ἄλλο, καὶ τοῦτο ἐκάκωσε τοῖς Πέρσαις ἐν τῷ τότε τὰ πράγματα, ἡ στάσις ἡ πολλὴ ἡ ξὺν τοῖς ὅπλοις, καὶ τὸ δέος, (ὅ, τι περ φιλεῖ πρὸ τῶν μεγάλων κινδύνων γίγνεσθαι,) οὐκ ἐκ τοῦ παραυτίκα σχεδιασθὲν, ἀλλ᾽ ἐν πολλῷ χρόνῳ μελετηθέν τε καὶ τὴν γνώμην αὐτοῖς

δουλωσάμενον. Ἐτάχθη δὲ αὐτῷ ἡ στρατιὰ ὧδε· ἑάλω γὰρ ὕστερον ἡ τάξις, ἥντινα ἔταξε Δαρεῖος, γεγραμμένη, ὡς λέγει Ἀριστόβουλος. Τὸ μὲν εὐώνυμον αὐτοῦ κέρας οἵ τε Βάκτριοι ἱππεῖς εἶχον, καὶ ξὺν τούτοις Δάαι, καὶ Ἀραχῶτοι· ἐπὶ δὲ τούτοις Πέρσαι ἐτετάχατο, ἱππεῖς τε ὁμοῦ καὶ πεζοὶ ἀναμεμιγμένοι, καὶ Σούσιοι ἐπὶ Πέρσαις, ἐπὶ δὲ Σουσίοις Καδούσιοι. Αὕτη μὲν ἡ τοῦ εὐωνύμου κέρως, ἔςτε ἐπὶ τὸ μέσον τῆς πάσης φάλαγγος, τάξις ἦν. Κατὰ δὲ τὸ δεξιὸν, οἵ τε ἐκ κοίλης Συρίας, καὶ οἱ ἐκ τῆς μέσης τῶν ποταμῶν ἐτετάχατο· καὶ Μῆδοι ἔτι κατὰ τὸ δεξιόν· ἐπὶ δὲ, Παρθυαῖοι καὶ Σάκαι· ἐπὶ δὲ Τάπουροι καὶ Ὑρκάνιοι, ἐπὶ δὲ, Ἀλβανοὶ καὶ Σακεσίναι· οὗτοι μὲν ἔςτε ἐπὶ τὸ μέσον τῆς πάσης φάλαγγος. Κατὰ τὸ μέσον δὲ, ἵνα ἦν βασιλεὺς Δαρεῖος, οἵ τε συγγενεῖς τοῦ βασιλέως ἐτετάχατο, καὶ οἱ μηλοφόροι Πέρσαι, καὶ Ἰνδοὶ, καὶ Κᾶρες οἱ ἀνάσπαστοι καλούμενοι, καὶ οἱ Μάρδοι τοξόται. Οὔξιοι δὲ, καὶ Βαβυλώνιοι, καὶ οἱ πρὸς τῇ Ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ, καὶ Σιτακινοὶ, ἐς βάθος ἐπιτεταγμένοι ἦσαν. Προετετάχατο δὲ ἐπὶ μὲν τοῦ εὐωνύμου, κατὰ τὸ δεξιὸν τοῦ Ἀλεξάνδρου, οἵ τε Σκύθαι ἱππεῖς, καὶ τῶν Βακτριανῶν ἐς χιλίους, καὶ ἅρματα δρεπανηφόρα ἑκατόν. Οἱ δὲ ἐλέφαντες ἔστησαν κατὰ τὴν [Δαρείου] ἴλην τὴν βασιλικὴν, καὶ ἅρματα ἐς πεντήκοντα. Τοῦ δὲ δεξιοῦ οἵ τε Ἀρμενίων καὶ Καππαδοκῶν ἱππεῖς προετετάχατο, καὶ ἅρματα δρεπανηφόρα πεντήκοντα. Οἱ δὲ Ἕλληνες οἱ μισθοφόροι παρὰ Δαρεῖόν τε αὐτὸν ἑκατέρωθεν, καὶ τοὺς ἅμα

αὐτῷ Πέρσας, κατὰ τὴν φάλαγγα αὐτὴν τῶν Μακεδόνων, ὡς μόνοι δὴ ἀντίῤῥοποι τῇ φάλαγγι, ἐτάχθησαν. Ἀλεξάνδρῳ δὲ ἡ στρατιὰ ἐκοσμήθη ὧδε. Τὸ μὲν δεξιὸν αὐτῷ εἶχον τῶν ἱππέων οἱ ἑταῖροι, ὧν προετέτακτο ἡ ἴλη ἡ βασιλικὴ, ἧς Κλεῖτος ὁ Δρωπίδου ἰλάρχης ἦν. ἐπὶ δὲ ταύτῃ, ἡ Γλαυκίου ἴλη. ἐχομένη δ᾽ αὐτῆς, ἡ τοῦ Ἀρίστωνος· ἐπὶ δὲ ἡ Σωπόλιδος τοῦ Ἑρμοδώρου· ἐπὶ δὲ, Ἡρακλείδου τοῦ Ἀντιόχου· ἐπὶ ταύτῃ δὲ, ἡ Δημητρίου τοῦ Ἀλθαιμένους· ταύτης δὲ ἐχομένη, ἡ Μελεάγρου· τελευταία δὲ τῶν βασιλικῶν ἰλῶν, ἧς Ἡγέλοχος ὁ Ἱπποστράτου ἰλάρχης ἦν. Ξυμπάσης δὲ τῆς ἵππου τῶν ἑταίρων Φιλώτας ἦρχεν ὁ Παρμενίωνος. Τῆς δὲ φάλαγγος τῶν Μακεδόνων ἐχόμενον τῶν ἱππέων πρῶτον τὸ ἄγημα ἐτέτακτο τῶν ὑπασπιστῶν, καὶ ἐπὶ τούτῳ οἱ ἄλλοι ὑπασπισταί· ἡγεῖτο δὲ αὐτῶν Νικάνωρ ὁ Παρμενίωνος· τούτων δὲ ἐχομένη ἡ Κοίνου τοῦ Πολεμοκράτους, τάξις ἦν· μετὰ δὲ τούτους, ἡ Περδίκκου τοῦ Ὀρόντου, ἔπειτα ἡ Μελεάγρου τοῦ Νεοπτολέμου, ἐπὶ δὲ ἡ Πολυπέρχοντος τοῦ Σιμμίου, ἐπὶ δὲ ἡ Ἀμύντου τοῦ Ἀνδρομένους· ταύτης δὲ ἡγεῖτο Σιμμίας, ὅτι Ἀμύντας ἐπὶ Μακεδονίας ἐς ξυλλογὴν στρατιᾶς ἐσταλμένος ἦν· τὸ δὲ εὐώνυμον τῆς φάλαγγος τῶν Μακεδόνων ἡ Κρατεροῦ τοῦ Ἀλεξάνδρου τάξις εἶχε· καὶ αὐτὸς Κρατερὸς ἐξῆρχε τοῦ εὐωνύμου τῶν πεζῶν. Καὶ ἱππεῖς ἐχόμενοι αὐτοῦ οἱ ξύμμαχοι, ὧν ἡγεῖτο Ἐριγύϊος ὁ Λαρίχου. Τούτων δὲ ἐχόμενοι ὡς ἐπὶ τὸ εὐώνυμον κέρας οἱ Θεσσαλοὶ ἱππεῖς, ὧν ἦρχε Φίλιππος ὁ Μενελάου. Ξύμπαν δὲ

τὸ εὐώνυμον ἦγε Παρμενίων ὁ Φιλώτα, καὶ ἀμφ᾿ αὐτὸν οἱ τῶν Φαρσηλίων ἱππεῖς οἱ κράτιστοί τε καὶ πλεῖστοι τῆς Θεσσαλικῆς ἵππου.

XII. Ἡ μὲν ἐπὶ μετώπου τάξις Ἀλεξάνδρῳ ὧδε κεκόσμητο. Ἐπέταξε δὲ καὶ δευτέραν τάξιν, ὡς εἶναι τὴν φάλαγγα ἀμφίστομον. καὶ παρήγγελτο τοῖς ἡγεμόσι τῶν ἐπιτεταγμένων, εἰ κυκλουμένους τοὺς σφῶν ὑπὸ τοῦ Περσικοῦ στρατεύματος κατίδοιεν, ἐπιστρέψαντας ἐς τὸ ἔμπαλιν δέχεσθαι τοὺς βαρβάρους· ἐς ἐπικαμπὴν δὲ, (εἴπου ἀνάγκη καταλαμβάνοι, ἢ ἀναπτύξαι ἢ ξυγκλεῖσαι τὴν φάλαγγα,) κατὰ μὲν τὸ δεξιὸν κέρας ἐχόμενοι τῆς βασιλικῆς ἴλης τῶν Ἀγριάνων ἐτάχθησαν οἱ ἡμίσεες, ὧν ἡγεῖτο Ἄτταλος, καὶ μετὰ τούτων οἱ Μακεδόνες οἱ τοξόται, ὧν Βρίσων ἦρχεν· ἐχόμενοι δὲ τῶν τοξοτῶν, οἱ ἀρχαῖοι καλούμενοι ξένοι, καὶ ἄρχων τούτων Κλέανδρος. Προετάχθησαν δὲ τῶν τε Ἀγριάνων καὶ τῶν τοξοτῶν οἵ τε πρόδρομοι καὶ οἱ Παίονες, ὧν Ἀρέτης καὶ Ἀρίστων ἡγοῦντο. Ξυμπάντων δὲ προτεταγμένοι ἦσαν οἱ μισθοφόροι ἱππεῖς, ὧν Μενίδας ἦρχε. Τῆς δὲ βασιλικῆς ἴλης καὶ τῶν ἄλλων ἑταίρων προτεταγμένοι ἦσαν τῶν τε Ἀγριάνων καὶ τῶν τοξοτῶν οἱ ἡμίσεες, καὶ οἱ Βαλάκρου ἀκοντισταί· οὗτοι κατὰ ἅρματα δρεπανηφόρα ἐτετάχατο. Μενίδᾳ δὲ καὶ τοῖς ἀμφ᾿ αὐτὸν παρήγγελτο, εἰ περιϊππεύοιεν οἱ πολέμιοι τὸ κέρας σφῶν, ἐς πλαγίους ἐμβάλλειν αὐτοὺς ἐπικάμψαντας. Τὰ μὲν ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ κέρως οὕτως ἐτέτακτο Ἀλεξάνδρῳ. Κατὰ δὲ τὸ εὐώνυμον, ἐς ἐπικαμπὴν, οἵ τε Θρᾷκες ἐτετάχατο, ὧν ἡγεῖτο Σιτάλκης. Καὶ ἐπὶ τούτοις οἱ ξύμμαχοι ἱππεῖς, ὧν ἦρχε Κοίρανος. Ἐπὶ δὲ οἱ Ὀδρύσαι ἱππεῖς, ὧν ἡγεῖτο Ἀγάθων ὁ Τυρίμμα. Ξυμπάντων δὲ ταύτῃ προετάχθη ἡ ξενικὴ ἵππος ἡ τῶν μισθοφόρων, ὧν Ἀνδρόμαχος ὁ Ἱέρωνος ἦρχεν. Ἐπὶ δὲ τοῖς σκευοφόροις, οἱ ἀπὸ Θρᾴκης πεζοὶ ἐς φυλακὴν ἐτάχθησαν. Ἡ πᾶσα δὲ στρατιὰ Ἀλεξάνδρου, ἱππεῖς μὲν ἐς ἑπτακισχιλίους, πεζοὶ δὲ ἀμφὶ τὰς τέσσαρας μυριάδας.

XIII. Ὡς δὲ ὁμοῦ ἤδη τὰ στρατόπεδα ἐγίγνετο, ὤφθη Δαρεῖος, καὶ οἱ ἀμφ᾿ αὐτὸν, οἵ τε μηλοφόροι Πέρσαι, καὶ Ἰνδοὶ, καὶ Ἀλβανοὶ, καὶ Κᾶρες οἱ ἀνάσπαστοι, καὶ οἱ Μάρδοι τοξόται κατ᾿ αὐτὸν Ἀλέξανδρον τεταγμένοι καὶ τὴν ἴλην τὴν βασιλικήν. Ἦγε δὲ ὡς ἐπὶ τὸ δεξιὸν τὸ αὑτοῦ Ἀλέξανδρος μᾶλλον, καὶ οἱ Πέρσαι ἀντιπαρῆγον, ὑπερφαλαγγοῦντες πολὺ ἐπὶ τῷ σφῶν εὐωνύμῳ. Ἤδη τε οἱ τῶν Σκυθῶν ἱππεῖς παριππεύοντες ἥπτοντο τῶν προτεταγμένων τῆς Ἀλεξάνδρου τάξεως· καὶ Ἀλέξανδρος ἔτι ὅμως ἦγεν ἐπὶ δόρυ, καὶ ἐγγὺς ἦν τοῦ ἐξαλλάσσειν τὸν ὡδοπεποιημένον πρὸς τῶν Περσῶν χῶρον. Ἔνθα δὴ δείσας Δαρεῖος, μὴ, προχωρησάντων ἐς τὰ οὐχ ὁμαλὰ τῶν Μακεδόνων, ἀχρεῖα σφίσι γένηται τὰ ἅρματα, κελεύει τοὺς προτεταγμένους τοῦ εὐωνύμου περιϊππεύειν τὸ κέρας τὸ δεξιὸν, ᾗ Ἀλέξανδρος ἦγε, τοῦ μηκέτι προσωτέρω αὐτοὺς ἐξάγειν τὸ κέρας. Τούτου δὲ γενομένου, Ἀλέξανδρος ἐμβάλλειν κελεύει ἐς αὐτοὺς, τοὺς μισθοφόρους ἱππέας, ὧν ἡγεῖτο Μενίδας· ἀντεκδραμόντες δὲ ἐπ᾿ αὐτοὺς οἵ τε Σκύθαι ἱππεῖς καὶ τῶν Βακτρίων οἱ ξυντεταγμένοι τοῖς Σκύ-

θαις, ἐκθλίβουσιν ὀλίγους ὄντας πολλῷ πλείονες. Ἀλέξανδρος δὲ τοὺς περὶ Ἀρίστωνά τε Παίονας καὶ τοὺς ξένους ἐμβαλεῖν τοῖς Σκύθαις ἐκέλευσε· καὶ ἐγκλίνουσιν οἱ βάρβαροι. Βάκτριοι δὲ οἱ ἄλλοι πελάσαντες τοῖς Παίοσί τε καὶ ξένοις, τούς τε σφῶν φεύγοντας ἤδη ἀνέτρεψαν ἐς τὴν μάχην, καὶ τὴν ἱππομαχίαν ξυστῆναι ἐποίησαν· καὶ ἔπιπτον μὲν πλείονες τῶν Ἀλεξάνδρου, τῷ τε πλήθει τῶν βαρβάρων βιαζόμενοι, καὶ ὅτι αὐτοί τε οἱ Σκύθαι καὶ οἱ ἵπποι αὐτοῖς ἀκριβέστερον ἐς φυλακὴν πεφραγμένοι ἦσαν. Ἀλλὰ καὶ ὣς τάς τε προυβολὰς αὐτῶν ἐδέχοντο οἱ Μακεδόνες, καὶ βίᾳ κατ᾽ ἴλας προσπίπτοντες ἐξώθουν ἐκ τῆς τάξεως. Καὶ ἐν τούτῳ τὰ ἅρματα τὰ δρεπανηφόρα ἐφῆκαν οἱ βάρβαροι κατ᾽ αὐτὸν Ἀλέξανδρον, ὡς ἀναταράξαντες αὐτῷ τὴν φάλαγγα· καὶ ταύτῃ μάλιστα ἐψεύσθησαν. Τὰ μὲν γὰρ εὐθὺς ὡς προσεφέρετο, κατηκόντισαν οἵ τε Ἀγριᾶνες, καὶ οἱ ξὺν Βαλάκρῳ ἀκοντισταὶ, οἱ προτεταγμένοι τῆς ἵππου τῶν ἑταίρων· τὰ δὲ τῶν ῥυτήρων ἀντιλαμβανόμενοι, τούς τε ἀναβάτας κατέσπων, καὶ τοὺς ἵππους περιϊστάμενοι ἔκοπτον· ἔστι δὲ ἃ καὶ διεξέπεσε διὰ τῶν τάξεων· διέσχον γὰρ, ὥσπερ παρήγγελτο αὐτοῖς, ἵνα προσέπιπτε τὰ ἅρματα· καὶ ταύτῃ μάλιστα ξυνέβη αὐτά τε σῶα, καὶ οἷς ἐπηλάθη, ἀβλαβεῖς διελθεῖν· ἀλλὰ καὶ τούτων οἵ τε ἱπποκόμοι τῆς Ἀλεξάνδρου στρατιᾶς, καὶ οἱ ὑπασπισταὶ οἱ βασιλικοὶ ἐκράτησαν.

XIV. Ὡς δὲ Δαρεῖος ἐπῆγεν ἤδη τὴν φάλαγγα πᾶσαν, ἐνταῦθα Ἀλέξανδρος Ἀρέτην μὲν κελεύει ἐμ-

βαλεῖν τοῖς περιϊππεύουσι τὸ κέρας σφῶν τὸ δεξιὸν ὡς ἐς κύκλωσιν· αὐτὸς δὲ τέως μὲν ἐπὶ κέρως τοὺς ἀμφ᾽ αὐτὸν ἦγε. Τῶν δὲ ἐκβοηθησάντων ἱππέων τοῖς κυκλουμένοις τὸ κέρας τὸ δεξιὸν παραῤῥηξάντων τι τῆς πρώτης φάλαγγος τῶν βαρβάρων, ἐπιστρέψας κατὰ τὸ διέχον, καὶ ὥσπερ ἔμβολον ποιήσας τῆς τε ἵππου τῆς ἑταιρικῆς καὶ τῆς φάλαγγος τῆς ταύτῃ τεταγμένης, ἦγε δρόμῳ τε καὶ ἀλαλαγμῷ ὡς ἐπὶ αὐτὸν Δαρεῖον. Καὶ χρόνον μέν τινα ὀλίγον ἐν χερσὶν ἡ μάχη ἐγένετο. Ὡς δὲ οἵ τε ἱππεῖς οἱ ἀμφ᾽ Ἀλέξανδρον καὶ αὐτὸς Ἀλέξανδρος εὐρώστως ἐνέκειντο, ὠθισμοῖς τε χρώμενοι, καὶ τοῖς ξυστοῖς τὰ πρόσωπα τῶν Περσῶν κόπτοντες, ἥ τε φάλαγξ ἡ Μακεδονικη πυκνὴ καὶ ταῖς σαρίσσαις πεφρικυῖα, ἐμβέβληκεν ἤδη αὐτοῖς, καὶ πάντα ὁμοῦ τὰ δεινὰ καὶ πάλαι ἤδη φοβερῷ ὄντι Δαρείῳ ἐφαίνετο, πρῶτος αὐτὸς ἐπιστρέψας ἔφευγεν· ἐφοβήθησαν δὲ καὶ οἱ περιϊππεύοντες τῶν Περσῶν τὸ κέρας, ἐμβαλόντων ἐς αὐτοὺς εὐρώστως τῶν περὶ Ἀρέτην. Ταύτῃ μὲν δὴ τῶν Περσῶν φυγὴ καρτερὰ ἦν· καὶ οἱ Μακεδόνες ἐφεπόμενοι ἐφόνευον τοὺς φεύγοντας. Οἱ δὲ ἀμφὶ Σιμμίαν καὶ ἡ τούτου τάξις οὐκέτι συνεξορμῆσαι Ἀλεξάνδρῳ δυνατοὶ ἐγένοντο ἐς τὴν δίωξιν, ἀλλ᾽ ἐπιστήσαντες τὴν φάλαγγα αὐτοῦ, ἠγωνίζοντο, ὅτι τὸ εὐώνυμον τῶν Μακεδόνων πονεῖσθαι ἠγγέλλετο. Καὶ ταύτῃ παραῤῥαγείσης αὐτοῖς τῆς τάξεως, κατὰ τὸ διέχον διεκπαίουσιν τῶν τε Ἰνδῶν τινὲς καὶ τῆς Περσικῆς ἵππου, ὡς ἐπὶ τὰ σκευοφόρα τῶν Μακεδόνων· καὶ τὸ ἔργον ἐκεῖ καρτερὸν ἐγίγνετο. Οἵ τε γὰρ Πέρσαι

θρασέως ἐνέκειντο ἀνόπλοις τοῖς πολλοῖς, καὶ ου προσδοκήσασιν ἐπὶ σφᾶς διεκπεσεῖσθαι τινάς, διακόψαντας διπλῆν τὴν φάλαγγα· καὶ οἱ αἰχμάλωτοι βάρβαροι, ἐμβαλλόντων τῶν Περσῶν, ξυνεπέθεντο καὶ αὐτοὶ τοῖς Μακεδόσιν ἐν τῷ ἔργῳ. Τῶν δ᾽ ἐπιτεταγμένων ἐπὶ τῇ πρώτῃ φάλαγγι ἡγεμόνες ὀξέως, μαθόντες τὸ γινόμενον, μεταβαλόντες (ᾗπερ παρήγγελτο αὐτοῖς) τὴν τάξιν, ἐπιγίγνονται κατὰ νώτου τοῖς Πέρσαις, καὶ πολλοὺς μὲν αὐτῶν αὐτοῦ ἀμφὶ τοῖς σκευοφόροις ξυνεχομένους ἀπέκτειναν· οἱ δὲ αὐτῶν ἐγκλίναντες, ἔφευγον. Οἱ δὲ ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ κέρως τῶν Περσῶν, οὔπω τῆς φυγῆς τῆς Δαρείου ᾐσθημένοι, περιϊππεύσαντες τὸ Ἀλεξάνδρου εὐώνυμον, κατὰ κέρας τοῖς ἀμφὶ τὸν Παρμενίωνα ἐνέβαλον.

XV. Καὶ ἐν τούτῳ ἀμφιβόλων τὰ πρῶτα γενομένων τῶν Μακεδόνων, πέμπει Παρμενίων παρ᾽ Ἀλέξανδρον σπουδῇ ἀγγελοῦντα, ὅτι ἐν ἀγῶνι ξυνέχεται τὸ κατὰ σφᾶς, καὶ βοηθεῖν δεῖ. Ταῦτα ὡς ἐξηγγέλθη Ἀλεξάνδρῳ, τοῦ μὲν διώκειν ἔτι ἀπετράπετο· ἐπιστρέψας δὲ ξὺν τῇ ἵππῳ τῶν ἑταίρων, ὡς ἐπὶ τὸ δεξιὸν τῶν βαρβάρων ἦγε δρόμῳ. Καὶ πρῶτα μὲν τοῖς φεύγουσι τῶν πολεμίων ἱππεῦσι, τοῖς τε Παρθυαίοις, καὶ τῶν Ἰνδῶν ἔστιν οἷς, καὶ Πέρσαις τοῖς πλείστοις καὶ κρατίστοις ἐμβάλλει· καὶ ἱππομαχία αὕτη καρτερωτάτη τοῦ παντὸς ἔργου ξυνέστη. Ἐς βάθος τε γὰρ οἷα δὴ ἰλαδὸν τεταγμένοι, ἀνέστρεφον οἱ βάρβαροι, καὶ ἀντιμέτωποι τοῖς ἀμφ᾽ Ἀλέξανδρον ξυμπεσόντες, οὔτε ἀκοντισμῷ ἔτι, οὔτ᾽ ἐξελιγμοῖς τῶν

ἵππων, ᾗπερ ἱππομαχίας δίκη, ἐχρῶντο, ἀλλὰ διεκπαῖσαι πᾶς τις τὸ καθ᾽ αὑτὸν, ὡς μόνην ταύτην σωτηρίαν οὖσαν ἐπειγόμενοι, ἔκοπτόν τε καὶ ἐκόπτοντο ἀφειδῶς, οἷα δὴ οὐχ᾽ ὑπὲρ νίκης ἀλλοτρίας ἔτι, ἀλλ᾽ ὑπὲρ σωτηρίας οἰκείας ἀγωνιζόμενοι· καὶ ἐνταῦθα μὲν πίπτουσιν ἀμφὶ ἑξήκοντα τῶν ἑταίρων τοῦ Ἀλεξάνδρου, καὶ τιτρώσκεται Ἡφαιστίων τε αὐτὸς καὶ Κοῖνος, καὶ Μενίδας. Ἀλλ᾽ ἐκράτησε καὶ τούτων Ἀλέξανδρος. Καὶ τούτων μὲν ὅσοι διεξέπεσον διὰ τῶν ἀμφ᾽ Ἀλέξανδρον, ἔφευγον ἤδη ἀνὰ κράτος. Ἀλέξανδρος δὲ ἐγγὺς ἦν προσμίξαι ἤδη τῷ δεξιῷ κέρατι τῶν πολεμίων. Καὶ ἐν τούτῳ οἱ Θεσσαλοὶ ἱππεῖς, λαμπρῶς ἀγωνισάμενοι, οὐχ ὑπελείποντο Ἀλεξάνδρῳ τοῦ ἔργου· ἀλλὰ γὰρ ἔφευγον ἤδη οἱ ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ κέρως τῶν βαρβάρων, ὁπότε Ἀλέξανδρος αὐτοῖς συνέμιξεν· ὥς τε ἀποτραπόμενος Ἀλέξανδρος, ἐς τὸ διώκειν αὖθις Δαρεῖον ἐξώρμησε, καὶ ἐδίωξεν, ἔςτε φάος ἦν· καὶ οἱ ἀμφὶ Παρμενίωνα τὸ κατ᾽ αὐτοὺς διώκοντες εἵποντο. Ἀλλὰ Ἀλέξανδρος μὲν διαβὰς τὸν ποταμὸν τὸν Λύκον, κατεστρατοπέδευσεν αὐτοῦ, ὡς ἀναπαῦσαι ὀλίγον τούς τε ἄνδρας καὶ τοὺς ἵππους. Παρμενίων δὲ τό, τε στρατόπεδον τῶν βαρβάρων εἷλε, καὶ τὰ σκευοφόρα, καὶ τοὺς ἐλέφαντας, καὶ τὰς καμήλους. Ἀλέξανδρος δὲ ἀναπαύσας τοὺς ἀμφ᾽ αὐτὸν ἱππέας ἔςτε ἐπὶ μέσας νύκτας, προὐχώρει αὖθις κατὰ σπουδὴν ἐπ᾽ Ἄρβηλα, ὡς Δαρεῖόν τε αἱρήσων ἐκεῖ, καὶ τὰ χρήματα, καὶ τὴν ἄλλην κατασκευὴν τὴν βασιλικήν. Καὶ ἀφίκετο εἰς Ἄρβηλα τῇ ὑστεραίᾳ, διώξας τοὺς πάντας ἐκ τῆς

μάχης σταδίους μάλιστα ἐς ἑξακοσίους. Καὶ Δαρεῖον μὲν οὐ καταλαμβάνει ἐν Ἀρβήλοις, ἀλλ᾽ ἔφευγεν οὐδέν τι ἐλιννύσας Δαρεῖος· τὰ χρήματα δὲ ἐγκατελήφθη, καὶ ἡ κατασκευὴ πᾶσα· καὶ τὸ ἅρμα τὸ Δαρείου αὖθις ἐγκατελήφθη καὶ ἡ ἀσπὶς αὖθις, καὶ τὰ τόξα ἑάλω. Ἀπέθανον δὲ τῶν ἀμφ᾽ Ἀλέξανδρον, ἄνδρες μὲν ἐς ἑκατὸν μάλιστα· ἵπποι δὲ ἔκ τε τῶν τραυμάτων καὶ τῆς κακοπαθείας τῆς ἐν τῇ διώξει, ὑπὲρ τοὺς χιλίους, καὶ τούτων τῆς ἑταιρικῆς ἵππου σχεδόν τι οἱ ἡμίσεες. Τῶν βαρβάρων δὲ νεκρῶν μὲν ἐλέγοντο ἐς τριάκοντα μυριάδας· ἑάλωσαν δὲ πολλῷ πλείονες τῶν ἀποθανόντων, καὶ οἱ ἐλέφαντες, καὶ τῶν ἁρμάτων ὅσα μὴ κατεκόπη ἐν τῇ μάχῃ. Τοῦτο τέλος τῇ μάχῃ ταύτῃ ἐγένετο, ἐπὶ ἄρχοντος Ἀθηναίοις Ἀριστοφάνους, μηνὸς Πυανεψιῶνος· καὶ Ἀριστάνδρῳ ξυνέβη ἡ μαντεία ἐν τῷ αὐτῷ μηνὶ ἐν ὅτῳ ἡ σελήνη ἐκλιπὴς ἐφάνη, τήν τε μάχην Ἀλεξάνδρῳ καὶ τὴν νίκην γενέσθαι.

XVI. Δαρεῖος μὲν δὴ εὐθὺς ἐκ τῆς μάχης παρὰ τὰ ὄρη τὰ Ἀρμενίων ἤλαυνεν ἐπὶ Μηδίας, καὶ ξὺν αὐτῷ οἵ τε Βάκτριοι, οἱ ἐπανεληλυθότι τε ἐν τῇ μάχῃ ξυνετάχθησαν, ἔφυγον, καὶ Περσῶν οἵ τε συγγενεῖς οἱ βασιλέως, καὶ τῶν μηλοφόρων καλουμένων οὐ πολλοί. Προσεγένοντο δὲ αὐτῷ κατὰ τὴν φυγὴν καὶ τῶν μισθοφόρων ξένων ἐς δισχιλίους· οὓς Πάρων τε ὁ Φωκεὺς καὶ Γλαῦκος ὁ Αἰτωλὸς ἦγον. Ταύτῃ δὲ αὐτῷ ἡ φυγὴ ἐπὶ Μηδίας ἐγένετο, ὅτι ἐδόκει τὴν ἐπὶ Σούσων τε καὶ Βαβυλῶνος ἥξειν Ἀλέξανδρον ἐκ τῆς μάχης· ὅτι οἰκουμένη τε ἐκείνη πᾶσα ἦν, καὶ

ὁδὸς τοῖς σκευοφόροις οὐ χαλεπή, καὶ ἅμα τοῦ πολέμου τὸ ἆθλον ἡ Βαβυλὼν καὶ τὰ Σοῦσα ἐφαίνετο· ἡ δὲ ἐπὶ Μηδίας μεγάλῳ στρατεύματι οὐκ εὔπορος. Καὶ οὐκ ἐψεύσθη Δαρεῖος. Ἀλέξανδρος γὰρ ἐξ Ἀρβήλων ὁρμηθεὶς, τὴν ἐπὶ Βαβυλῶνος εὐθὺς προὐχώρει, ἤδη τε οὐ πόῤῥω Βαβυλῶνος ἦν, καὶ τὴν δύναμιν ξυντεταγμένην ὡς ἐς μάχην ἦγε· καὶ οἱ Βαβυλώνιοι πανδημεὶ ἀπήντων αὐτῷ ξὺν ἱερεῦσί τε σφῶν καὶ ἄρχουσι, δῶρά τε ὡς ἕκαστοι φέροντες, καὶ τὴν πόλιν ἐνδιδόντες, καὶ τὴν ἄκραν, καὶ τὰ χρήματα. Ἀλέξανδρος δὲ παρελθὼν εἰς τὴν Βαβυλῶνα, τὰ ἱερὰ, ἃ Ξέρξης καθεῖλεν, ἀνοικοδομεῖν προσέταξε Βαβυλωνίοις· τά τε ἄλλα, καὶ τοῦ Βήλου τὸ ἱερὸν, ὃν μάλιστα θεῶν τιμῶσι Βαβυλώνιοι. Σατράπην δὲ κατέστησε Βαβυλῶνος Μαζαῖον, Ἀπολλόδωρον δὲ τὸν Ἀμφιπολίτην, στρατηγὸν τῶν μετὰ Μαζαίου ὑπολειπομένων στρατιωτῶν, καὶ Ἀσκληπιόδωρον τὸν Φίλωνος τοὺς φόρους ἐκλέγειν. Κατέπεμψε δὲ καὶ ἐς Ἀρμενίαν Μιθρίνην σατράπην, ὃς τὴν ἐν Σάρδεσιν ἀκρόπολιν Ἀλεξάνδρῳ ἐνέδωκεν. Ἔνθα δὴ καὶ τοῖς Χαλδαίοις ἐνέτυχεν, καὶ ὅσα ἐδόκει Χαλδαίοις ἀμφὶ τὰ ἱερὰ τὰ ἐν Βαβυλῶνι, ἔπραξε· τά τε ἄλλα, καὶ τῷ Βήλῳ, καθὰ ἐκεῖνοι ἐξηγοῦντο, ἔθυσεν· αὐτὸς δὲ ἐπὶ Σούσων ἐστέλλετο, καὶ ἐντυγχάνει αὐτῷ κατὰ τὴν ὁδὸν ὅ, τε παῖς τοῦ Σουσίων σατράπου, καὶ παρὰ Φιλοξένου ἐπιστολεύς. Φιλόξενον γὰρ εὐθὺς ἐκ τῆς μάχης ἐπὶ Σούσων ἐστάλκει Ἀλέξανδρος. Τῇ δὲ ἐπιστολῇ τῇ παρὰ Φιλοξένου ἀνεγέγραπτο, ὅτι τήν τε πόλιν οἱ Σούσιοι παραδεδώκασιν, καὶ τὰ

χρήματα πάντα σῶα ἐστὶν Ἀλεξάνδρῳ. Ἀφίκετο δὲ
ἐς Σοῦσα Ἀλέξανδρος ἐκ Βαβυλῶνος ἐν ἡμέραις εἴκο-
σι· καὶ παρελθὼν εἰς τὴν πόλιν, τά τε χρήματα
παρέλαβεν, ἀργυρίου τάλαντα ἐς πεντακισμύρια, καὶ
τὴν ἄλλην κατασκευὴν τὴν βασιλικήν. Πολλὰ δὲ καὶ
ἄλλα κατελήφθη αὐτοῦ, ὅσα Ξέρξης ἀπὸ τῆς Ἑλλά-
δος ἄγων ἦλθε· τά τε ἄλλα, καὶ Ἁρμοδίου καὶ Ἀρι-
στογείτονος χαλκαῖ εἰκόνες· καὶ ταύτας Ἀθηναίοις
πέμπει ὀπίσω Ἀλέξανδρος, καὶ νῦν κεῖνται Ἀθήνησιν
ἐν Κεραμεικῷ αἱ εἰκόνες, ᾗ ἄνιμεν ἐς πόλιν, καταν-
τικρὺ μάλιστα τοῦ Μητρῴου οὐ μακρὰν τῶν Εὐδα-
νέμων τοῦ βωμοῦ· ὅς τις δὲ μεμύηται ταῖν θεαῖν
ἐν Ἐλευσῖνι, οἶδε τὸν Εὐδανέμου βωμὸν, ἐπὶ τοῦ
δαπέδου ὄντα. Ἐνταῦθα θύσας τῷ πατρίῳ νόμῳ
Ἀλέξανδρος, καὶ λαμπάδα ποιήσας καὶ ἀγῶνα γυμνι-
κὸν, καταλιπὼν σατράπην μὲν τῆς Σουσιανῆς Ἀβου-
λίτην ἄνδρα Πέρσην, φρούραρχον δὲ ἐν τῇ ἄκρᾳ τῶν
Σούσων Μάζαρον τῶν ἑταίρων, καὶ στρατηγὸν Ἀρ-
χέλαον τὸν Θεοδώρου, προὐχώρει ὡς ἐπὶ Πέρσας·
ἐπὶ θάλασσαν δὲ κατέπεμψεν ὕπαρχον Συρίας καὶ
Φοινίκης καὶ Κιλικίας Μένητα. Καὶ τούτῳ ἔδωκεν
ἀργυρίου τάλαντα ἐς τρισχίλια φέρειν ἐπὶ θάλασσαν,
καὶ ἀπ᾽ αὐτῶν ἀποστεῖλαι παρ᾽ Ἀντίπατρον, ὅσων
ἂν δέηται Ἀντίπατρος ἐς τὸν πρὸς Λακεδαιμονίους
πόλεμον. Ἐνταῦθα καὶ Ἀμύντας ὁ Ἀνδρομένους ξὺν
τῇ δυνάμει ἀφίκετο, ἣν ἐκ Μακεδονίας ἦγε. Καὶ
τούτων τοὺς μὲν ἱππέας ἐς τὴν ἵππον τὴν ἑταιρικὴν
κατέταξεν Ἀλέξανδρος, τοὺς πεζοὺς δὲ προσέθηκε
ταῖς τάξεσι ταῖς ἄλλαις, κατὰ ἔθνη ἑκάστους ξυντά-

ξας. Κατέστησε δὲ καὶ λόχους δύο ἐν ἑκάστῃ ἴλῃ, οὐ πρόσθεν ὄντας λόχους ἱππικούς· καὶ λοχαγοὺς ἐπέστησε τοὺς κατ᾽ ἀρετὴν προκριθέντας τῶν ἑταίρων

XVII. Ἄρας δὲ ἐκ Σούσων, καὶ διαβὰς τὸν Πασιτίγρην ποταμὸν, ἐμβάλλει εἰς τὴν Οὐξίων γῆν. Οὐξίων δὲ οἱ μὲν τὰ πεδία οἰκοῦντες, τοῦ τε σατράπου τῶν Περσῶν ἤκουον, καὶ τότε Ἀλεξάνδρῳ σφᾶς ἐνέδοσαν· οἱ δὲ ὄρειοι καλούμενοι Οὔξιοι, Πέρσαις τε οὐχ ὑπήκοοι ἦσαν, καὶ τότε πέμψαντες παρ᾽ Ἀλέξανδρον, οὐκ ἄλλως παρήσειν ἔφασαν τὴν ἐπὶ Πέρσας ἰόντα ξὺν τῇ δυνάμει, ἢ λαβεῖν, ὅσα καὶ παρὰ τοῦ Περσῶν βασιλέως ἐπὶ τῇ παρόδῳ ἐλάμβανον. Καὶ τούτους ἀποπέμπει Ἀλέξανδρος, ἥκειν κελεύσας ἐπὶ τὰ στενὰ, ὧν κρατοῦντες ἐπὶ σφίσιν ἐδόκουν τὴν πάροδον εἶναι τὴν ἐς Πέρσας, ἵνα καὶ παρ᾽ αὐτοῦ λάβοιεν τὰ τεταγμένα. Αὐτὸς δὲ ἀναλαβὼν τοὺς σωματοφύλακας τοὺς βασιλικοὺς, καὶ τοὺς ὑπασπιστὰς, καὶ τῆς ἄλλης στρατιᾶς ἐς ὀκτακισχιλίους, τῆς νυκτὸς ᾔει ἄλλην ἢ τὴν φανερὰν, ἡγησαμένων αὐτῷ τῶν Σουσίων· καὶ διελθὼν ὁδὸν τραχεῖαν καὶ δύσπορον ἅμα ἡμέρᾳ, ἐπιπίπτει ταῖς κώμαις τῶν Οὐξίων, καὶ λείαν τε πολλὴν ἔλαβε, καὶ αὐτῶν ἔτι ἐν ταῖς εὐναῖς ὄντων πολλοὺς κατέκτεινεν· οἱ δὲ ἀπέφυγον εἰς τὰ ὄρη· αὐτὸς δὲ ᾔει σπουδῇ ἐπὶ τὰ στενὰ, ἵνα ἀπαντήσεσθαι οἱ Οὔξιοι πανδημεὶ ἐδόκουν, ληψόμενοι τὰ τεταγμένα. Κρατερὸν δὲ ἔτι πρόσθεν ἀπέστειλε, τὰ ἄκρα καταληψόμενον, ἔνθα ᾤετο βιαζομένους τοὺς Οὐξίους ἀποχωρήσειν· αὐτὸς δὲ πολλῷ τάχει ᾔει· καὶ φθάνει τε κρατήσας τῶν παρό-

δων, καὶ ξυντεταγμένους τοὺς ἀμφ᾽ αὐτὸν ἔχων ἐξ ὑπερδεξίων χωρίων ἐπῆγεν ὡς ἐπὶ τοὺς βαρβάρους. Οἱ δὲ τῷ τε τάχει τῷ Ἀλεξάνδρου ἐκπλαγέντες, καὶ τοῖς χωρίοις, οἷς μάλιστα δὴ ἐπεποίθεσαν, πλεονεκτούμενοι ἔφυγον, οὐδὲ εἰς χεῖρας ἐλθόντες· καὶ οἱ μὲν αὐτῶν ὑπὸ τῶν ἀμφ᾽ Ἀλέξανδρον ἐν τῇ φυγῇ ἀπέθανον, πολλοὶ δὲ καὶ κατὰ τὴν ὁδὸν, κρημνώδη οὖσαν· οἱ πλεῖστοι δὲ ἐπὶ τὰ ὄρη ἀναφεύγοντες, ἐμπίπτουσιν ἐς τοὺς ἀμφὶ Κρατερὸν, καὶ ὑπὸ τούτων ἀπώλοντο. Ταῦτα τὰ γέρα παρ᾽ Ἀλεξάνδρου λαβόντες, χαλεπῶς εὗρον δεόμενοι παρ᾽ αὐτοῦ, τὴν χώραν τὴν σφῶν ἔχοντες, φόρους ὅσα ἔτη Ἀλεξάνδρῳ ἀποφέρειν. Πτολεμαῖος δὲ ὁ Λάγου λέγει, τὴν Δαρείου μητέρα δεηθῆναι ὑπὲρ αὐτῶν Ἀλεξάνδρου, δοῦναι σφίσι τὴν χώραν οἰκεῖν. Ὁ φόρος δὲ ὁ συνταχθεὶς ἦν, ἵπποι ἐς ἔτος ἑκατὸν, καὶ ὑποζύγια πεντακόσια, καὶ πρόβατα τρισμύρια. Χρήματα γὰρ οὐκ ἦν Οὐξίοις, οὐδὲ ἡ γῆ οἷα ἐργάζεσθαι, ἀλλὰ νομεῖς αὐτῶν οἱ πολλοὶ ἦσαν.

XVIII. Ἐκ δὲ τούτου τὰ μὲν σκευοφόρα, καὶ τοὺς Θετταλοὺς ἱππέας, καὶ τοὺς ξυμμάχους, καὶ τοὺς μισθοφόρους τοὺς ξένους, καὶ ὅσοι ἄλλοι τοῦ στρατεύματος βαρύτερον ὡπλισμένοι ἦσαν, ξὺν Παρμενίωνι ἐκπέμπει, ὡς ἐπὶ Πέρσας ἄγειν κατὰ τὴν ἁμαξιτὸν τὴν ἐς Πέρσας φέρουσαν. Αὐτὸς δὲ τοὺς πεζοὺς τοὺς Μακεδόνας ἀναλαβὼν, καὶ τὴν ἵππον τὴν ἑταιρικὴν, καὶ τοὺς προδρόμους ἱππέας, καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας, καὶ τοὺς τοξότας, ᾔει σπουδῇ τὴν διὰ τῶν ὀρῶν. Ὡς δὲ ἐπὶ τὰς πύλας τὰς Περσίδας ἀφίκετο, καταλαμβάνει αὐτοῦ Ἀριοβαρζάνην τὸν

Περσῶν σατράπην, πεζοὺς μὲν, ἐς τετρακισμυρίους ἔχοντα, ἱππέας δὲ ἐς ἑπτακοσίους, διατετειχικότα τὰς πύλας, καὶ αὐτοῦ πρὸς τῷ τείχει ἐστρατοπεδευκότα ὡς εἴργειν τῆς παρόδου Ἀλέξανδρον. Τότε μὲν δὴ αὐτοῦ κατεστρατοπεδεύσατο· τῇ δὲ ὑστεραίᾳ ξυντάξας τὴν στρατιὰν, ἐπῆγε τῷ τείχει. Ὡς δὲ ἄπορόν τε διὰ δυσχωρίαν ἐφαίνετο αἱρεθῆναι, καὶ πολλὰς πληγὰς οἱ ἀμφ᾽ αὐτὸν ἐλάμβανον, ἐξ ὑπερδεξίου τε χωρίου καὶ ἀπὸ μηχανῶν βαλλόμενοι, τότε μὲν ἀποχωρεῖ ἐς τὸ στρατόπεδον· τῶν δὲ αἰχμαλώτων φρασάντων ἄλλην ὁδὸν περιάξειν αὐτὸν, ὡς εἴσω παρελθεῖν τῶν πυλῶν, ἐπεὶ τραχεῖαν τὴν ὁδὸν καὶ στενὴν ἐπύθετο, Κρατερὸν μὲν αὐτοῦ καταλείπει ἐπὶ στρατοπέδου, τήν τε αὐτοῦ τάξιν ἔχοντα, καὶ τὴν Μελεάγρου, καὶ τῶν τοξοτῶν ὀλίγους, καὶ τῶν ἱππέων ἐς πεντακοσίους· καὶ προστάττει αὐτῷ, ἐπειδὰν ἐκπεριεληλυθότα αὐτὸν αἴσθηται, καὶ προσάγοντα ἤδη τῷ στρατοπέδῳ τῶν Περσῶν, (αἰσθήσεσθαι δὲ οὐ χαλεπῶς, σημαίνειν γὰρ αὐτῷ τὰς σάλπιγγας) τότε δὲ προσβαλεῖν τῷ τείχει· αὐτός τε προὐχώρει νύκτωρ, καὶ διελθὼν ὅσον ἑκατὸν σταδίους ἀναλαμβάνει τοὺς ὑπασπιστὰς, καὶ τὴν Περδίκκου τάξιν, καὶ τῶν τοξοτῶν τοὺς κουφοτάτους καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας, καὶ τῶν ἑταίρων τὴν ἴλην τὴν βασιλικὴν, καὶ τετραρχίαν πρὸς ταύτῃ μίαν ἱππικὴν, καὶ ξὺν τούτοις ᾔει ἐπικάμψας, ὡς ἐπὶ τὰς πύλας, ἵν᾽ οἱ αἰχμάλωτοι ἦγον. Ἀμύνταν δὲ καὶ Φιλώταν καὶ Κοῖνον τὴν ἄλλην στρατιὰν ὡς ἐπὶ τὸ πεδίον ἄγειν, καὶ τὸν ποταμὸν, ὃν ἐχρῆν περάσαι ἰόντι ἐπὶ Πέρ-

σας, γεφυροῦν ἐκέλευσεν, αὐτὸς δὲ ᾔει ὁδὸν χαλεπὴν
καὶ τραχεῖαν, καὶ ταύτην δρόμῳ τὸ πολὺ ἦγε. Τὴν
μὲν δὴ πρώτην φυλακὴν τῶν βαρβάρων πρὶν φάους
ἐπιπεσὼν διέφθειρε, καὶ τῶν δευτέρων τοὺς πολλούς·
τῆς τρίτης δὲ οἱ πλείους διέφυγον, καὶ οὐδὲ οὗτοι
εἰς τὸ στρατόπεδον τὸ Ἀριοβαρζάνου ἔφυγον, ἀλλ'
αὐτόθεν, ὡς εἶχον, ἐς τὰ ὄρη πεφοβημένοι· ὥς τε
ἔλαθεν ἐπὶ τὴν ἕω ἐπιπεσὼν τῷ στρατοπέδῳ τῶν πο-
λεμίων, καὶ ἅμα μὲν προσέβαλε τῇ τάφρῳ, ἅμα δὲ
αἱ σάλπιγγες ἐσημαίνοντο τοῖς ἀμφὶ Κρατερὸν, καὶ
Κρατερὸς προσῆγε τῷ προτειχίσματι. Οἱ δὲ πολέ-
μιοι πάντοθεν ἀμφίβολοι γιγνόμενοι, οὐδὲ ἐς χεῖρας
ἐλθόντες ἔφυγον, ἀλλὰ πανταχόθεν γὰρ εἴργοντο,
τῇ μὲν Ἀλεξάνδρου ἐπικειμένου, ἄλλῃ δὲ τῶν ἀμφὶ
Κρατερὸν παραθεόντων, ὥστε ἠναγκάσθησαν οἱ
πολλοὶ αὐτῶν ἐς τὰ τείχη ὑποστρέψαντες φεύγειν·
εἴχετο δὲ καὶ τὰ τείχη πρὸς τῶν Μακεδόνων ἤδη.
Ἀλέξανδρος γὰρ τοῦτο αὐτὸ ὅπερ ξυνέβη ὑποτοπή-
σας, Πτολεμαῖον ἀπολελοίπει αὐτοῦ, ἔχοντα τῶν πε-
ζῶν ἐς τρισχιλίους· ὥστε οἱ μὲν πλεῖστοι τῶν βαρ-
βάρων ἐν χερσὶ πρὸς τῶν Μακεδόνων κατεκόπησαν·
οἱ δὲ, καὶ ἐν τῇ φυγῇ φοβερᾷ γενομένῃ, κατὰ κρη-
μνῶν ἑαυτοὺς ῥίψαντες, ἀπώλλυντο· αὐτὸς δὲ ὁ
Ἀριοβαρζάνης ξὺν ὀλίγοις ἱππεῦσιν ἐς τὰ ὄρη ἀπέ-
φυγεν. Ἀλέξανδρος δὲ σπουδῇ [αὖθις] ἦγεν ὡς ἐπὶ
τὸν ποταμὸν, καὶ καταλαμβάνει ἤδη πεποιημένην
ἐπ' αὐτοῦ γέφυραν, καὶ διαβαίνει ξὺν τῇ στρατιᾷ
εὐπετῶς. Ἐντεῦθεν δὲ σπουδῇ αὖθις ἤλαυνεν ἐς
Πέρσας, ὥς τε ἔφθη ἀφικέσθαι πρὶν τὰ χρήματα

διαρπάσασθαι τοὺς φύλακας. Ἔλαβε δὲ καὶ τὰ ἐν
Πασαγάρδαις χρήματα, ἐν τοῖς Κύρου τοῦ πρώτου
θησαυροῖς. Σατράπην μὲν δὴ Περσῶν κατέστησε
Φρασαόρτην τὸν Ῥεομίθρου παῖδα· τὰ βασίλεια δὲ
τὰ Περσικὰ ἐνέπρησε, Παρμενίωνος σώζειν συμβου-
λεύοντος, τά τε ἄλλα καὶ ὅτι οὐ καλὸν, αὑτοῦ κτή-
ματα ἤδη ἀπολλύναι, καὶ ὅτι οὐχ ὡσαύτως προσ-
έξουσιν αὐτῷ οἱ κατὰ τὴν Ἀσίαν ἄνθρωποι, ὡς οὐδὲ
αὐτῷ ἐγνωκότι κατέχειν τῆς Ἀσίας τὴν ἀρχὴν, ἀλλ'
ἐπελθεῖν μόνον νικῶντα. Ὁ δὲ, τιμωρήσασθαι ἐθέ-
λειν Πέρσας ἔφασκεν, ἀνθ' ὧν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα ἐλά-
σαντες, τάς τε Ἀθήνας κατέσκαψαν, καὶ τὰ ἱερὰ ἐνέ-
πρησαν, καὶ ὅσα ἄλλα κακὰ τοὺς Ἕλληνας εἰργάσαν-
το, ὑπὲρ τούτων δίκας λαβεῖν. Ἀλλ' οὐδ' ἐμοὶ δο-
κεῖ σὺν δίκῃ δρᾶσαι τοῦτό γε Ἀλέξανδρος, οὐδὲ εἶ-
ναί τις αὕτη Περσῶν τῶν πάλαι τιμωρία.

XIX. Ταῦτα δὲ διαπραξάμενος, προὐχώρει ἐπὶ
Μηδίας· ἐκεῖ γὰρ ἐπυνθάνετο εἶναι Δαρεῖον. Γνώ-
μην δε πεποίητο Δαρεῖος, εἰ μὲν ἐπὶ Σούσων καὶ
Βαβυλῶνος μένοι Ἀλέξανδρος, αὐτοῦ προσμένειν καὶ
αὐτὸς ἐν Μήδοις, εἰ δή τι νεωτερισθείη τῶν ἀμφ'
Ἀλέξανδρον· εἰ δὲ ἐλαύνοι ἐπ' αὐτὸν, αὐτὸς δὲ ἄνω
ἰέναι τὴν ἐπὶ Παρθυαίους τε καὶ Ὑρκανίαν, ἔστε
ἐπὶ Βάκτρα, τήν τε χώραν φθείρων πᾶσαν, καὶ ἄπο-
ρον ποιῶν Ἀλεξάνδρῳ τὴν πρόσω ὁδόν. Τὰς μὲν δὴ
γυναῖκας καὶ τὴν ἄλλην τὴν ἔτι ἀμφ' αὐτὸν κατα-
σκευὴν, καὶ τὰς ἁρμαμάξας ἐπὶ τὰς Κασπίας καλου-
μένας πύλας πέμπει· αὐτὸς δὲ ξὺν τῇ δυνάμει, ἥ
τις ἐκ τῶν παρόντων ξυνείλεκτο αὐτῷ, προσέμενεν

ἐν Ἐκβατάνοις. Ταῦτα ἀκούων Ἀλέξανδρος, προὐχώρει ἐπὶ Μηδίας· καὶ Παραιτάκας μὲν ἐς τὴν χώραν αὐτῶν ἐμβαλὼν κατεστρέψατο, καὶ σατραπεύειν ἔταξεν αὐτῶν Ὀξάθρην τὸν Ἀβουλίτου τοῦ [πρότερον] Σούσων σατράπου παῖδα. Αὐτὸς δὲ ὡς ἠγγέλθη κατὰ τὴν ὁδὸν, ὅτι ἐγνωκὼς εἴη Δαρεῖος ἀπαντᾶν τε αὐτῷ ὡς ἐς μάχην, καὶ αὖθις διακινδυνεύειν (Σκύθας τε γὰρ αὐτῷ ἥκειν, καὶ Καδουσίους συμμάχους) τὰ μὲν ὑποζύγια, καὶ τοὺς τούτων φύλακας, καὶ τὴν ἄλλην κατασκευὴν ἕπεσθαι ἐκέλευσε· τὴν στρατιὰν δὲ τὴν ἄλλην ἀναλαβὼν, ἦγεν ἐσταλμένους ὡς ἐς μάχην, καὶ ἀφικνεῖται δωδεκάτῃ ἡμέρᾳ ἐς Μηδίαν· ἔνθα ἔμαθεν οὐκ οὖσαν ἀξιόμαχον δύναμιν Δαρείῳ, οὐδὲ Καδουσίους ἢ Σκύθας αὐτῷ συμμάχους ἥκοντας, ἀλλ᾽ ὅτι φεύγειν ἐγνωκὼς εἴη Δαρεῖος· ὁ δὲ ἔτι μᾶλλον ἐπῆγε σπουδῇ. Ὡς δὲ ἀπεῖχεν Ἐκβατάνων ὅσον τριῶν ἡμερῶν ὁδὸν, ἐνταῦθα ἀπήντα αὐτῷ Βισθάνης ὁ Ὤχου παῖς, τοῦ πρὸ Δαρείου βασιλεύσαντος Περσῶν· καὶ οὗτος ἀπήγγειλεν, ὅτι Δαρεῖος ἐς πέμπτην ἡμέραν εἴη πεφευγὼς, ἔχων τά τε χρήματα ἐκ Μήδων ἐς ἑπτακισχίλια τάλαντα, καὶ στρατιὰν, ἱππεῖς μὲν ἐς τρισχιλίους, πεζοὺς δὲ ἐς ἑξακισχιλίους. Ἐλθὼν δὲ ὡς Ἐκβάτανα Ἀλέξανδρος, τοὺς μὲν Θετταλοὺς ἱππέας καὶ τοὺς ἄλλους ξυμμάχους ἀποπέμπει ὀπίσω ἐπὶ θάλασσαν, τόν τε μισθὸν ἀποδοὺς αὐτοῖς ἐντελῆ τὸν ξυντεταγμένον, καὶ δισχίλια παρ᾽ αὐτοῦ τάλαντα ἐπιδούς· ὅς τις δὲ ἰδίᾳ βούλοιτο ἔτι μισθοφορεῖν παρ᾽ αὐτῷ, ἀπογράφεσθαι ἐκέλευσε· καὶ ἐγένοντο οἱ ἀπογραψάμενοι οὐκ ὀλίγοι.

Ἐπόκιλλον δὲ τὸν Πολυειδοῦς ἔταξε καταγαγεῖν αὐτοὺς ὡς ἐπὶ θάλασσαν, ἱππέας ἄλλους ἔχοντα ἐς φυλακὴν αὐτῶν· οἱ γὰρ Θεσσαλοὶ τοὺς ἵππους αὐτοῦ ἀπέδοντο· ἐπέστειλε δὲ καὶ Μένητι, ἐπειδὰν ἀφίκωνται ἐπὶ θάλασσαν, ἐπιμεληθῆναι, ὅπως ἐπὶ τριήρων κομισθήσονται ἐς Εὔβοιαν. Παρμενίωνα δὲ προσέταξε τὰ χρήματα τὰ ἐκ Περσῶν κομιζόμενα, εἰς τὴν ἄκραν τὴν ἐν Ἐκβατάνοις καταθέσθαι καὶ Ἁρπάλῳ παραδοῦναι. Ἅρπαλον γὰρ ἐπὶ τῶν χρημάτων ἀπέλιπε, καὶ φυλακὴν τῶν χρημάτων Μακεδόνας ἐς ἑξακισχιλίους, καὶ ἱππέας, καὶ ψιλοὺς ὀλίγους. Αὐτὸν δὲ Παρμενίωνα τοὺς ξένους ἀναλαβόντα, καὶ τοὺς Θρᾷκας, καὶ ὅσοι ἄλλοι ἱππεῖς, ἔξω τῆς ἵππου τῆς ἑταιρικῆς, περὶ τὴν χώραν τὴν Καδουσίων ἐλαύνειν ἐς Ὑρκανίδα. Κλείτῳ δὲ τῷ τῆς βασιλικῆς ἴλης ἡγεμόνι ἐπέστειλεν, ἐπειδὰν ἐκ Σούσων εἰς Ἐκβάτανα ἀφίκηται (καταλέλειπτο γὰρ ἐν Σούσοις ἀῤῥωστῶν) ἀναλαβόντα τοὺς Μακεδόνας τοὺς ἐπὶ τὰ χρήματα τότε ὑπολειφθέντας, ἰέναι τὴν ἐπὶ Παρθυαίους, ἵνα καὶ αὐτὸς ἥξειν ἔμελλεν.

XX. Αὐτὸς δὲ ἀναλαβὼν τήν τε ἵππον τῶν ἑταίρων, καὶ τοὺς προδρόμους, καὶ τοὺς μισθοφόρους ἱππέας, ὧν Ἐριγύϊος ἡγεῖτο, καὶ τὴν φάλαγγα τὴν Μακεδονικὴν, ἔξω τῶν ἐπὶ τοῖς χρήμασι ταχθέντων, καὶ τοὺς τοξότας, καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας, ἤλαυνεν ἐπὶ Δαρεῖον. Καὶ αὐτῷ κατὰ τὴν ὁδὸν σπουδῇ γιγνομένην, τῶν τε στρατιωτῶν πολλοὶ κάμνοντες ὑπελείποντο, καὶ ἵπποι ἀπέθνησκον· ἀλλὰ καὶ ὣς ἦγε, καὶ ἀφικνεῖται ἐς Ῥάγας ἑνδεκάτῃ ἡμέρᾳ. Διέχει δὲ ὁ

χῶρος οὗτος ἀπὸ τῶν Κασπίων πυλῶν ὁδὸν ἡμέρας μιᾶς ἐλαύνοντι ὡς Ἀλέξανδρος ἦγε. Δαρεῖος δὲ ἐφθάκει ἤδη παρελθὼν εἴσω τῶν πυλῶν τῶν Κασπίων. Τῶν δὲ ξυμφευγόντων Δαρείῳ, πολλοὶ μὲν ἀπολιπόντες αὐτὸν ἐν τῇ φυγῇ, ἐπὶ τὰ αὑτῶν ἕκαστος ἀπεχώρουν· οὐκ ὀλίγοι δὲ καὶ Ἀλεξάνδρῳ σφᾶς ἐνεδίδοσαν. Ἀλέξανδρος δὲ, ὡς ἀπέγνω καταπόδας αἱρήσειν Δαρεῖον, μείνας αὐτοῦ πέντε ἡμέρας, καὶ ἀναπαύσας τὸν στρατὸν, Μηδίας μὲν σατράπην ἀπέδειξεν Ὀξοδάτην Πέρσην ἄνδρα, ὃς ἐτύγχανε πρὸς Δαρείου ξυνειλημμένος, καὶ ἐν Σούσοις εἰργόμενος· τοῦτο αὐτῷ ἐς πίστιν ἦν πρὸς Ἀλέξανδρον. Αὐτὸς δὲ ὡς ἐπὶ Παρθυαίους ἦγε· καὶ τῇ μὲν πρώτῃ πρὸς ταῖς Κασπίαις πύλαις ἐστρατοπέδευσε· τῇ δευτέρᾳ δὲ εἴσω παρῆλθε τῶν πυλῶν, ἔςτε οἰκούμενα ἦν. Ἐπισιτισάμενος δὲ αὐτόθεν, ὅτι ἔρημον τὴν πρόσω χώραν ἤκουεν, ἐς προνομὴν ἐκπέμπει Κοῖνον ξὺν ἱππεῦσί τε καὶ τῶν πεζῶν ὀλίγοις.

XXI. Καὶ ἐν τούτῳ ἀφικνεῖται παρ᾽ αὐτὸν ἀπὸ τοῦ Δαρείου στρατοπέδου Βαγιστάνης, Βαβυλώνιος ἀνὴρ, τῶν γνωρίμων, καὶ ξὺν τούτῳ Ἀντίβηλος, τῶν Μαζαίου παίδων. Οὗτοι ἀπήγγειλαν, ὅτι Ναβαρζάνης τε ὁ χιλιάρχης τῶν ξὺν Δαρείῳ φευγόντων ἱππέων, καὶ Βῆσσος ὁ Βακτρίων σατράπης, καὶ Βαρσαέντης ὁ Ἀραχώτων καὶ Δράγγων σατράπης, ξυνειληφότες εἶεν Δαρεῖον. Ταῦτα ἀκούσας Ἀλέξανδρος, ἔτι μᾶλλον ἦγε σπουδῇ, τοὺς ἑταίρους μόνους ἔχων ἀμφ᾽ αὐτὸν, καὶ τοὺς προδρόμους ἱππέας, καὶ τῶν πεζῶν τοὺς εὐρωστοτάτους τε καὶ κουφοτάτους ἐπι-

λεξάμενος, οὐδὲ τοὺς ἀμφὶ Κοῖνον προσμείνας ἐκ τῆς προνομῆς ἐπανελθεῖν· ἐπὶ δὲ τοῖς ὑπολειπομένοις ἐπιστήσας Κρατερὸν, προστάττει ἕπεσθαι μὴ μακρὰς ὁδοὺς ἄγοντα. Οἱ δὲ ἀμφ᾽ αὐτὸν, τὰ ὅπλα εἶχον μόνον, καὶ δύο ἡμερῶν σιτία. Ἐλθὼν δὲ τήν τε νύκτα ὅλην καὶ τῆς ἐπιούσης ἡμέρας μέχρι μεσημβρίας, ὀλίγον χρόνον ἀναπαύσας τὸν στρατὸν, αὖθις ᾔει ὅλην τὴν νύκτα, καὶ ἅμα ἡμέρᾳ ὑποφαινούσῃ παρῆν εἰς τὸ στρατόπεδον, ἔνθα ὡρμήκει ὀπίσω Βαγιστάνης· καὶ τοὺς μὲν πολεμίους οὐ κατέλαβε. Δαρείου δὲ πέρι ἐπύθετο, αὐτὸν μὲν συνειλημμένον ἄγεσθαι ἐφ᾽ ἁρμαμάξης, Βήσσῳ δὲ ἀντὶ Δαρείου εἶναι τὸ κράτος, καὶ ἡγεμόνα ὠνομάσθαι Βῆσσον, πρός τε τῶν Βακτρίων ἱππέων, καὶ τῶν ἄλλων ὅσοι βάρβαροι ξυνέφευγον Δαρείῳ, πλὴν Ἀρταβάζου, καὶ τῶν Ἀρταβάζου παίδων, καὶ τῶν Ἑλλήνων τῶν μισθοφόρων· τούτους δὲ πιστοὺς εἶναι Δαρείῳ, καὶ εἴργειν μὲν τὰ γιγνόμενα οὐ δυνατοὺς εἶναι· ἐκτραπέντας δὲ ἔξω τῆς λεωφόρου ὁδοῦ, ὡς ἐπὶ τὰ ὄρη ἰέναι κατὰ σφᾶς οὐ μετέχοντας τοῖς ἀμφὶ Βῆσσον τοῦ ἔργου. Γνώμην δὲ πεποιῆσθαι τοὺς ξυλλαβόντας Δαρεῖον, εἰ μὲν διώκοντα σφᾶς Ἀλέξανδρον πυνθάνοιντο, παραδοῦναι Δαρεῖον Ἀλεξάνδρῳ, καὶ σφίσι τι ἀγαθὸν εὑρίσκεσθαι· εἰ δὲ τὸ ἔμπαλιν ἐπανεληλυθότα μάθοιεν, τοὺς δὲ στρατιάν τε ξυλλέγειν ὅσην πλείστην δύναιντο, καὶ διασώζειν ἐς τὸ κοινὸν τὴν ἀρχήν. Βῆσσον δὲ ἐν τῷ παρόντι ἐξηγεῖσθαι κατ᾽ οἰκειότητά τε τὴν Δαρείου, καὶ ὅτι ἐν τῇ αὐτοῦ σατραπείᾳ τὸ ἔργον ἐγίγνετο. Ταῦτα ἀκούσαντι Ἀλε-

ξάνδρῳ ἀνὰ κράτος διωκτέα ἐφαίνετο. Καὶ ἤδη μὲν ἐξέκαμνον οἵ τε ἄνδρες καὶ οἱ ἵπποι ἐπὶ τῇ ταλαιπωρίᾳ τῇ ξυνεχεῖ, ἀλλὰ καὶ ὣς ἦγε· καὶ διελθὼν ὁδὸν πολλὴν τῆς τε νυκτὸς, καὶ τῆς ἐπὶ ταύτῃ ἡμέρας ἴςτε ἐπὶ μεσημβρίαν, ἀφικνεῖται ἔς τινα κώμην, ἵνα τῇ προτεραίᾳ ἐστρατοπεδεύκεσαν οἱ Δαρεῖον ἄγοντες. Ἐνταῦθα ἀκούσας, ὅτι νυκτὸς ποιεῖσθαι τὴν πορείαν ἐγνωσμένον εἴη τοῖς βαρβάροις, ἤλεγχε τοὺς προσχώρους, εἰ δή τινα εἰδεῖεν ἐπιτομωτέραν ὁδὸν ἐπὶ τοὺς φεύγοντας. Οἱ δὲ εἰδέναι μὲν ἔφασαν, ἐρήμην δὲ εἶναι τὴν ὁδὸν δι᾽ ἀνυδρίαν. Ὁ δὲ, ταύτην ἄγειν ἐκέλευσε· καὶ γνοὺς ὅτι οὐχ ἕψονται οἱ πεζοὶ αὐτῷ σπουδῇ ἐλαύνοντι, τῶν μὲν ἱππέων ἐς πεντακοσίους κατεβίβασεν ἀπὸ τῶν ἵππων· τοὺς ἡγεμόνας δὲ τῶν πεζῶν καὶ τῶν ἄλλων ἐπιλεξάμενος τοὺς κρατιστεύοντας, ἐπιβῆναι τῶν ἵππων ἐκέλευσεν οὕτως, ὅπως οἱ πεζοὶ ὡπλισμένοι ἦσαν. Νικάνωρα δὲ τὸν τῶν ὑπασπιστῶν ἡγεμόνα, καὶ Ἄτταλον τὸν τῶν Ἀγριάνων, κατὰ τὴν ὁδὸν ἥν τινα οἱ ἀμφὶ Βῆσσον προὐκεχωρήκεσαν, τοὺς ὑπολειφθέντας ἄγειν ἐκέλευσε, καὶ τούτους, ὡς κουφότατα ἐσταλμένους, τοὺς δὲ ἄλλους πεζοὺς ἐν τάξει ἕπεσθαι. Αὐτὸς δὲ ἀμφὶ δείλην ἄγειν ἀρξάμενος, δρόμῳ ἡγεῖτο· διελθὼν δὲ τῆς νυκτὸς σταδίους, ἐς τετρακοσίους, ὑπὸ τὴν ἕω ἐπιτυγχάνει τοῖς βαρβάροις ἀτάκτως ἰοῦσι καὶ ἀνόπλοις, ὥςτε ὀλίγοι μὲν τινὲς αὐτῶν ὡς ἀμυνούμενοι ὥρμησαν· οἱ δὲ πολλοὶ εὐθὺς ὡς Ἀλέξανδρον αὐτὸν κατεῖδον, οὐδὲ ἐς χεῖρας ἐλθόντες ἔφευγον· καὶ οἱ τραπέντες ἐς ἀλκὴν, ὀλίγων πεσόντων, καὶ οὗτοι ἔφυ-

γον. Βῆσσος δὲ καὶ οἱ ξὺν αὐτῷ τέως μὲν ἐφ᾽ ἁρμαμάξης Δαρεῖον μετὰ σφῶν ἐκόμιζον. Ὡς δὲ ὁμοῦ ἤδη ἦν Ἀλέξανδρος, Δαρεῖον μὲν Ναβαρζάνης καὶ Βαρσαέντης κατατρώσαντες, αὐτοῦ ἀπέλιπον· αὐτοὶ δὲ ἔφυγον ξὺν ἱππεῦσιν ἑξακοσίοις. Δαρεῖος δὲ ἀποθνήσκει ὀλίγον ὕστερον ἐκ τῶν τραυμάτων, πρὶν ὀφθῆναι Ἀλεξάνδρῳ.

XXII. Ἀλέξανδρος δὲ τὸ μὲν σῶμα τοῦ Δαρείου ἐς Πέρσας ἔπεμψε, θάψαι κελεύσας ἐν ταῖς βασιλικαῖς θήκαις, καθάπερ καὶ οἱ ἄλλοι οἱ πρὸ Δαρείου βασιλεῖς. Σατράπην δὲ ἀπέδειξε Παρθυαίων καὶ Ὑρκανίων Ἀμμινάπην Παρθυαῖον· ἦν δὲ οὗτος τῶν Αἴγυπτον ἐνδόντων Ἀλεξάνδρῳ μετὰ Μαζάκου. Τληπόλεμος δὲ ὁ Πυθοφάνους, τῶν ἑταίρων, ξυνετάχθη αὐτῷ, σκοπεῖν τὰ ἐν Παρθυαίοις τε καὶ Ὑρκανίοις. Τοῦτο τὸ τέλος Δαρείῳ ἐγένετο, ἐπὶ Ἄρχοντος Ἀθηναίοις Ἀριστοφῶντος, μηνὸς Ἑκατομβαιῶνος· ἀνδρὶ τὰ μὲν πολέμια, εἴπερ τινὶ ἄλλῳ, μαλθακῷ τε, καὶ οὐ φρενήρει, εἰς δὲ τὰ ἄλλα οὐδὲν ἀνεπιεικὲς ἔργον ἀποδεξαμένῳ, ἢ οὐδὲ ἐγγενόμενον αὐτῷ ἀποδείξασθαι· ὅτι ὁμοῦ μὲν εἰς τὴν βασιλείαν παρελθεῖν, ὁμοῦ δὲ προσπολεμεῖσθαι πρός τε Μακεδόνων καὶ τῶν Ἑλλήνων ξυνέβη· οὔκουν οὐδὲ ἐθέλοντι ἐξῆν ἔτι ὑβρίζειν ἐς τοὺς ὑπηκόους, ἐν μείζονι κινδύνῳ ἤπερ ἐκεῖνοι καθεστηκότι. Ζῶντι μὲν δὴ ξυμφοραὶ αὐτῷ ἄλλαι ἐπ᾽ ἄλλαις ξυνήχθησαν, οὐδέ τις ἀνακωχὴ ἐγένετο, ἐπειδὴ πρῶτον ἐς τὴν ἀρχὴν παρῆλθεν· ἀλλὰ εὐθὺς μὲν τὸ τῶν σατραπῶν ἐπὶ Γρανικῷ πταῖσμα ξυνέβη τὸ ἱππικὸν, εὐθὺς δὲ Ἰωνία τε καὶ Αἰολὶς

εἴχοντο, καὶ Φρύγες ἀμφότεροι, καὶ Λυδία, καὶ Κᾶρες, πλὴν Ἁλικαρνασσέων· ὀλίγον δὲ ὕστερον καὶ Ἁλικαρνασσὸς ἐξῄρητο· ἐπὶ δὲ ἡ παραλία πᾶσα, ἔςτε ἐπὶ τὴν Κιλικίαν· ἐνθένδε ἡ αὐτοῦ ἐπ' Ἰσσῷ ἧσσα, ἵνα τήν τε μητέρα αἰχμαλωτισθεῖσαν καὶ τὴν γυναῖκα, καὶ τοὺς παῖδας ἐπεῖδεν· ἐπὶ τῷδε Φοινίκη τε ἀπώλετο, καὶ Αἴγυπτος πᾶσα· ἐπὶ δὲ, αὐτὸς ἐν Ἀρβήλοις ἔφυγέ τε ἐν πρώτοις αἰσχρῶς, καὶ στρατιὰν πλείστην τοῦ βαρβαρικοῦ γένους ἀπώλεσε· φυγάς τε ἐκ τούτου τῆς αὐτοῦ ἀρχῆς πλανώμενος, καὶ τελευτῶν πρὸς τῶν ἀμφ' αὐτὸν πρὸς τὰ ἔσχατα προδοθείς· βασιλεύς τε ἐν τῷ αὐτῷ καὶ δεσμώτης ξὺν ἀτιμίᾳ ἀγόμενος, τέλος δὲ πρὸς τῶν οἰκειοτάτων ἐπιβουλευθεὶς ἀπώλετο. Ζῶντι μὲν Δαρείῳ τοιαῦτα ξυνηνέχθη. Τελευτήσαντι δὲ, ταφή τε ἡ βασιλικὴ, καὶ τῶν παίδων, ὁποῖα καὶ βασιλεύοντος αὐτοῦ, τροφή τε Ἀλεξάνδρου καὶ παίδευσις, καὶ γαμβρὸς Ἀλέξανδρος. Ὁπότε δὲ ἐτελεύτα, ἐγεγόνει ἀμφὶ τὰ πεντήκοντα ἔτη.

XXIII. Ἀλέξανδρος δὲ τοὺς ὑπολειφθέντας ἐν τῇ διώξει τῆς στρατιᾶς ἀναλαβὼν, ἐς Ὑρκανίαν προὐχώρει. Κεῖται δὲ ἡ Ὑρκανία χώρα ἐν ἀριστερᾷ τῆς ὁδοῦ τῆς ἐπὶ Βάκτρα φερούσης· καὶ τῇ μὲν ὄρεσιν ἀπείργεται δασέσι καὶ ὑψηλοῖς, τῇ δὲ πεδίον αὐτῆς καθήκει ἔςτε ἐπὶ τὴν μεγάλην τὴν ταύτῃ θάλασσαν. Ταύτην δὲ ἦγεν, ὅτι ταύτῃ τοὺς ξένους τοὺς ἀμφὶ Δαρεῖον διαπεφευγέναι ἐς τὰ τῶν Ταπούρων ὄρη ἐπύθετο, καὶ αὐτοὺς ἅμα τοὺς Ταπούρους χειρωσόμενος. Τριχῇ δὲ διελὼν τὸν στρατὸν, αὐτὸς μὲν τὴν ἐπιτομωτάτην, καὶ χαλεπωτάτην ἡγήσατο, τὸ πλεῖστον καὶ ἅμα τὸ κουφότατον τῆς δυνάμεως ἄγων. Κρατερὸν δὲ, τήν τε αὐτοῦ τάξιν ἔχοντα, καὶ τὴν Ἀμύντου, καὶ τῶν τοξοτῶν ἔστιν οὓς, καὶ ὀλίγους τῶν ἱππέων, ἐπὶ Ταπούρων ἔστειλεν. Ἐριγύϊον δὲ, τούς τε ξένους καὶ τὴν λοιπὴν ἵππον ἀναλαβόντα, τὴν λεωφόρον τε καὶ μακροτέραν ἡγεῖσθαι ἐκέλευσε, τὰς ἁμάξας καὶ τὰ σκευοφόρα καὶ τὸν ἄλλον ὅμιλον ἄγοντα. Ὑπερβαλὼν δὲ τὰ πρῶτα ὄρη, καὶ καταστρατοπεδεύσας αὐτοῦ, ἀναλαβὼν τούς τε ὑπασπιστὰς, καὶ τῆς Μακεδονικῆς φάλαγγος τοὺς κουφοτάτους, καὶ τῶν τοξοτῶν ἔστιν οὓς, ᾔει χαλεπὴν ὁδὸν καὶ δύσπορον, φύλακας τῶν ὁδῶν καταλιπὼν, ἵνα σφαλερόν τι αὐτῷ ἐφαίνετο· ὡς μὴ τοῖς ἑπομένοις κατ' ἐκεῖνο ἐπιθοῖντο οἱ τὰ ὄρη ἔχοντες τῶν βαρβάρων. Αὐτὸς δὲ μετὰ τῶν τοξοτῶν διελθὼν τὰ στενὰ, ἐν τῷ πεδίῳ κατεστρατοπέδευσε πρὸς ποταμῷ οὐ μεγάλῳ. Καὶ ἐνταῦθα ὄντος αὐτοῦ, Ναβαρζάνης τε ὁ Δαρείου χιλιάρχης, καὶ Φραταφέρνης, ὁ Ὑρκανίας τε καὶ Παρθυαίων σατράπης, καὶ ἄλλοι τῶν ἀμφὶ Δαρεῖον Περσῶν οἱ ἐπιφανέστατοι ἀφικόμενοι παρέδοσαν σφᾶς αὐτούς. Ὑπομείνας δὲ ἐν τῷ στρατοπέδῳ τέσσαρας ἡμέρας, ἀνέλαβε τοὺς ὑπολειφθέντας κατὰ τὴν ὁδὸν, τοὺς μὲν ἄλλους ἀσφαλῶς διελθόντας, τοῖς δὲ Ἀγριάσιν ὀπισθοφυλακοῦσιν ἐπέθεντο οἱ ὄρειοι τῶν βαρβάρων· καὶ μεῖον ἔχοντες τῷ ἀκροβολισμῷ ἀπηλλάγησαν. Ἄρας δὲ ἐντεῦθεν, προῄει ὡς ἐφ' Ὑρκανίας εἰς Ζαδράκαρτα πόλιν Ὑρκανίων. Καὶ ἐν τούτῳ οἱ περὶ Κρατερὸν ξυνέμιξαν αὐτῷ, τοῖς

μὲν ξένοις τοῖς Δαρείου οὐκ ἐντετυχηκότες, τὴν χώραν δὲ ὅσην διαπεπορευμένοι ἦσαν, τὴν μὲν βίᾳ, τὴν δὲ ἐνδιδόντων τῶν κατοικούντων προσπεποιημένοι. Ἐνταῦθα καὶ Ἐριγύϊος ἧκε ξὺν τοῖς σκευοφόροις καὶ ταῖς ἁμάξαις. Ὀλίγον δὲ ὕστερον Ἀρτάβαζος ἀφίκετο παρ' Ἀλέξανδρον, καὶ τῶν παίδων αὐτοῦ Κωφὴν καὶ Ἀριοβαρζάνης, καὶ Ἀρσάμης, καὶ ξὺν τούτοις παρὰ τῶν ξένων τῶν ξὺν Δαρείῳ πρέσβεις, καὶ Αὐτοφραδάτης, ὁ Ταπούρων σατράπης. Αὐτοφραδάτῃ μὲν δὴ τὴν σατραπείαν ἀπέδωκεν· Ἀρτάβαζον δὲ καὶ τοὺς παῖδας ἅμα οἱ ἐν τιμῇ ἦγε, τά τε ἄλλα ἐν τοῖς πρώτοις Περσῶν ὄντας, καὶ τῆς ἐς Δαρεῖον πίστεως ἕνεκα. Τοῖς πρέσβεσι δὲ τῶν Ἑλλήνων δεομένοις σπείσασθαι σφίσιν ὑπὲρ τοῦ παντὸς ξενικοῦ ἀπεκρίνατο, ὁμολογίαν μὲν οὐκ ἂν ποιήσασθαι πρὸς αὐτοὺς οὐδεμίαν· ἀδικεῖν γὰρ μεγάλα τοὺς στρατευομένους ἐναντία τῇ Ἑλλάδι, παρὰ τοῖς βαρβάροις, παρὰ τὰ δόγματα τὰ Ἑλλήνων· ἐκέλευσε δὲ ἥκειν ξύμπαντας, καὶ παραδιδόναι σφᾶς αὐτοὺς, ἐπιτρέποντας Ἀλεξάνδρῳ χρῆσθαι ὅ, τι καὶ βούλοιτο, ἢ σώζεσθαι ὅπη δύναιντο. Οἱ δὲ ἐπιτρέπειν ἔφασαν σφᾶς τε αὐτοὺς καὶ τοὺς ἄλλους Ἀλεξάνδρῳ· ξυμπέμπειν τε ἐκέλευον τὸν ἡγησόμενον αὐτοῖς, ὡς ἀσφαλῶς διακομισθεῖεν παρ' αὐτόν· εἶναι δὲ ἔλεγον ἐς χιλίους καὶ πεντακοσίους. Καὶ Ἀλέξανδρος πέμπει Ἀνδρόνικον τὸν Ἀγέῤῥου καὶ Ἀρτάβαζον παρ' αὐτούς.

XXIV. Αὐτὸς δὲ προῆγεν ὡς ἐπὶ Μάρδους, ἀναλαβὼν τούς τε ὑπασπιστὰς καὶ τοὺς τοξότας, καὶ

τοὺς Ἀγριᾶνας, καὶ τὴν Κοίνου καὶ Ἀμύντου τάξιν, καὶ τῶν ἑταίρων ἱππέων τοὺς ἡμίσεας, καὶ τοὺς ἱππακοντιστάς· ἤδη γὰρ αὐτῷ καὶ ἱππακοντισταὶ ἦσαν τάξις. Ἐπελθὼν δὲ τὸ πολὺ μέρος τῆς χώρας τῶν Μάρδων, πολλοὺς μὲν ἀπέκτεινεν αὐτῶν φεύγοντας, οὓς δέ τινας ἐς ἀλκὴν τετραμμένους· πολλοὺς δὲ ζῶντας ἔλαβεν. Οὐ γὰρ ἔστιν ὅς τις χρόνῳ ἐμβεβλήκει ἐς τὴν γῆν αὐτῶν ἐπὶ πολέμῳ, διά τε δυσχωρίαν, καὶ ὅτι πένητες οἱ Μάρδοι, καὶ μάχιμοι ἐπὶ τῇ πενίᾳ ἦσαν· οὐκοῦν οὐδὲ Ἀλέξανδρον ἐμβαλεῖν ἄν ποτε δείσαντες, ἄλλως τε καὶ προκεχωρηκότα ἤδη ἐς τὸ πρόσω, ταύτῃ μᾶλλόν τι ἀφύλακτοι ἡλίσκοντο. Πολλοὶ δὲ αὐτῶν καὶ εἰς τὰ ὄρη κατέφυγον, ἃ δὴ ὑπερύψηλά τε καὶ ἀπότομα αὐτοῖς ἐν τῇ χώρᾳ ἐστὶν, ὡς πρὸς ταῦτά γε οὐχ ἥξοντα Ἀλέξανδρον. Ἐπεὶ δὲ καὶ ταύτῃ προσῆγεν, οἱ δὲ πέμψαντες πρέσβεις, σφᾶς τε αὐτοὺς ἐνέδοσαν, καὶ τὴν χώραν· καὶ Ἀλέξανδρος αὐτοὺς μὲν ἀφῆκεν, σατράπην δὲ ἀπέδειξεν αὐτῶν Αὐτοφραδάτην, ὅν περ καὶ Ταπούρων. Αὐτὸς δ' ἐπανελθὼν ἐς τὸ στρατόπεδον, ἔνθεν ὡρμήκει ἐς τῶν Μάρδων τὴν γῆν, κατέλαβε τοὺς Ἕλληνας τοὺς μισθοφόρους ἥκοντας, καὶ τοὺς Λακεδαιμονίων πρέσβεις, οἳ παρὰ βασιλέα Δαρεῖον ἐπρέσβευον, Καλλιστρατίδαν τε, καὶ Παύσιππον, καὶ Μόνιμον, καὶ Ὀνόμαντα, καὶ Ἀθηναῖον Δροπίδην. Τούτους μὲν δὴ ξυλλαβὼν, ἐν φυλακῇ εἶχε. Τοὺς Σινωπέων δὲ ἀφῆκεν, ὅτι Σινωπεῖς οὔτε τοῦ κοινοῦ τῶν Ἑλλήνων μετεῖχον, ὑπὸ Πέρσαις τε τεταγμένοι, οὐκ ἀπεικότα ποιεῖν ἐδόκουν, παρὰ τὸν βασιλέα σφῶν πρεσβεύον-

τες· ἀφῆκε δὲ καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, ὅσοι πρὸ τῆς εἰρήνης τε καὶ τῆς ξυμμαχίας τῆς πρὸς Μακεδόνας γενομένης παρὰ Πέρσαις ἐμισθοφόρουν, καὶ Χαλκεδονίων Ἡρακλείδην τὸν πρεσβευτὴν ἀφῆκε· τοὺς δ᾽ ἄλλους ξυστρατεύεσθαί οἱ ἐπὶ μισθῷ τῷ αὐτῷ ἐκέλευσε· καὶ ἐπέταξεν αὐτοῖς Ἀνδρόνικον, ὅσπερ ἤγαγέ τε αὐτοὺς, καὶ ἔνδηλος ἐγεγόνει οὐ φαῦλον ποιούμενος σῶσαι τοὺς ἄνδρας.

XXV. Ταῦτα δὲ διαπραξάμενος, ἦγεν ὡς ἐπὶ Ζαδράκαρτα, τὴν μεγίστην πόλιν τῆς Ὑρκανίας, ἵνα καὶ τὰ βασίλεια τοῖς Ὑρκανίοις ἦν. Καὶ ἐνταῦθα διατρίψας ἡμέρας πεντεκαίδεκα, καὶ θύσας τοῖς θεοῖς, ὡς νόμος, καὶ ἀγῶνα γυμνικὸν ποιήσας, ὡς ἐπὶ Παρθυαίους ἦγεν· ἐκεῖθεν δὲ ἐπὶ τὰ τῆς Ἀρείας ὅρια, καὶ Σουσίαν πόλιν τῆς Ἀρείας, ἵνα καὶ Σατιβαρζάνης ἧκεν παρ᾽ αὐτὸν, ὁ τῶν Ἀρείων σατράπης. Τούτῳ μὲν δὴ τὴν σατραπείαν ἀποδοὺς, ξυμπέμπει αὐτῷ Ἀνάξιππον τῶν ἑταίρων, δοὺς αὐτῷ τῶν ἱππακοντιστῶν ἐς τεσσαράκοντα, ὡς ἔχοι φύλακας καθιστάναι τῶν τόπων, τοῦ μὴ ἀδικεῖσθαι τοὺς Ἀρείους πρὸς τῆς στρατιᾶς κατὰ τὴν πάροδον. Ἐν τούτῳ δὲ ἀφικνοῦνται παρ᾽ αὐτὸν Περσῶν τινες, οἳ ἤγγελον Βῆσσον τήν τε τιάραν ὀρθὴν ἔχειν, καὶ τὴν Περσικὴν στολὴν φοροῦντα· Ἀρταξέρξην τε καλεῖσθαι ἀντὶ Βήσσου, καὶ βασιλέα φάσκειν εἶναι τῆς Ἀσίας· ἔχειν τε ἀμφ᾽ αὐτὸν Περσῶν τε τοὺς ἐς Βάκτρα διαφυγόντας, καὶ αὐτῶν Βακτριανῶν πολλούς· προσδοκᾶσθαι δὲ ἥξειν αὐτῷ καὶ Σκύθας ξυμμάχους. Ἀλέξανδρος δὲ ὁμοῦ ἤδη ἔχων τὴν πᾶσαν δύναμιν,

ᾔει ἐπὶ Βάκτρα, ἵνα καὶ Φίλιππος ὁ Μενελάου παρ᾽ αὐτὸν ἀφίκετο ἐκ Μηδίας, ἔχων τούς τε μισθοφόρους ἱππέας, ὧν ἡγεῖτο αὐτὸς, καὶ Θεσσαλῶν τοὺς ἐθελοντὰς ὑπομείναντας, καὶ τοὺς ξένους τοὺς Ἀνδρομάχου. Νικάνωρ δὲ ὁ Παρμενίωνος, ὁ τῶν ὑπασπιστῶν ἄρχων, τετελευτήκει ἤδη νόσῳ. Ἰόντι δὲ Ἀλεξάνδρῳ τὴν ἐπὶ Βάκτρα, ἐξηγγέλθη Σατιβαρζάνης ὁ Ἀρείων σατράπης, Ἀνάξιππον μὲν καὶ τοὺς ἱππακοντιστὰς τοὺς ξὺν αὐτῷ ἀπεκτονὼς, ὁπλίζων δὲ τοὺς Ἀρείους, καὶ ξυνάγων εἰς Ἀρτάκοανα πόλιν, ἵνα τὸ βασίλειον ἦν τῶν Ἀρείων· ἐκεῖθεν δὲ ὅτι ἔγνωκεν, ἐπειδὰν προκεχωρηκότα Ἀλέξανδρον πύθηται, ἰέναι ξὺν τῇ δυνάμει παρὰ Βῆσσον, ὡς ξὺν ἐκείνῳ ἐπιθησόμενος, ὅπη ἂν τύχῃ, τοῖς Μακεδόσιν. Ταῦτα ὡς ἐξηγγέλθη αὐτῷ, τὴν μὲν ἐπὶ Βάκτρα ὁδὸν οὐκ ἦγεν· ἀναλαβὼν δὲ τούς τε ἑταίρους ἱππέας, καὶ τοὺς ἱππακοντιστὰς, καὶ τοὺς τοξότας, καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας, καὶ τὴν Ἀμύντου τε καὶ Κοίνου τάξιν, (τὴν δὲ ἄλλην δύναμιν αὐτοῦ καταλιπὼν, καὶ ἐπ᾽ αὐτῇ Κρατερὸν ἡγεμόνα,) σπουδῇ ἦγεν ὡς ἐπὶ Σατιβαρζάνην τε καὶ τοὺς Ἀρείους. Καὶ διελθὼν ἐν δυσὶν ἡμέραις σταδίους ἐς ἑξακοσίους πρὸς Ἀρτάκοανα ἧκε. Σατιβαρζάνης μὲν οὖν, ὡς ἔγνω ἐγγὺς ὄντα Ἀλέξανδρον, τῇ ὀξύτητι τῆς ἐφόδου ἐκπλαγεὶς, ξὺν ὀλίγοις ἱππεῦσι τῶν Ἀρείων ἔφυγε· πρὸς γὰρ τῶν πολλῶν στρατιωτῶν κατελείφθη ἐν τῇ φυγῇ, ὡς κἀκεῖνοι ἔμαθον προσάγοντα Ἀλέξανδρον. Ἀλέξανδρος δὲ, ὅσους ξυναιτίους τῆς ἀποστάσεως κατέμαθε, καὶ ἐν τῷ τότε ἀπολιπόντας τὰς κώμας, τούτους δὲ

ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ ὀξείας τὰς διώξεις ποιησάμενος, τοὺς μὲν ἀπέκτεινε, τοὺς δὲ ἠνδραπόδισε· σατράπην δὲ Ἀρείων ἀπέδειξεν Ἀρσάμην, ἄνδρα Πέρσην. Αὐτὸς δὲ σὺν τοῖς ἀμφὶ Κρατερὸν ὑπολελειμμένοις ὁμοῦ, οὖσιν ἤδη, ὡς ἐπὶ τὴν Δράγγων χώραν ἦγε· καὶ ἀφικνεῖται ἵνα τὰ βασίλεια τῶν Δράγγων ἦν. Βαρσαέντης δὲ, ὃς τότε κατεῖχε τὴν χώραν, εἷς ὢν τῶν ξυνεπιθεμένων Δαρείῳ ἐν τῇ φυγῇ, προσιόντα Ἀλέξανδρον μαθὼν, ἐς Ἰνδοὺς τοὺς ἐπὶ τάδε τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ ἔφυγε. Ξυλλαβόντες δὲ αὐτὸν οἱ Ἰνδοὶ, παρ' Ἀλέξανδρον ἀπέστειλαν· καὶ ἀποθνήσκει πρὸς Ἀλεξάνδρου τῆς ἐς Δαρεῖον ἀδικίας ἕνεκα.

XXVI. Ἐνταῦθα καὶ τὴν Φιλώτα ἐπιβουλὴν τοῦ Παρμενίωνος ἔμαθεν Ἀλέξανδρος. Καὶ λέγει Πτολεμαῖος καὶ Ἀριστόβουλος, ὅτι προσηγγελμένην ἤδη οἱ καὶ πρότερον ἐν Αἰγύπτῳ· οὐ μέν τοι πιστή γε ἐφάνη, τῆς τε φιλίας τῆς πάλαι εἵνεκα, καὶ τῆς ἐξ αὐτοῦ ἐς Παρμενίωνά τε τὸν πατέρα Φιλώτα τιμῆς, καὶ ἐς αὐτὸν Φιλώταν πίστεως. Πτολεμαῖος δὲ ὁ Λάγου λέγει, εἰσαχθῆναι ἐς Μακεδόνας Φιλώταν, καὶ κατηγορῆσαι μὲν αὐτοῦ ἰσχυρῶς Ἀλέξανδρον· ἀπολογήσασθαι δὲ αὐτὸν Φιλώταν, καὶ τοὺς μηνυτὰς τοῦ ἔργου παρελθόντας, ἐξελέγξαι Φιλώταν τε καὶ τοὺς ἀμφ' αὐτὸν ἄλλοις τε ἐλέγχοις οὐκ ἀφανέσι, καὶ μάλιστα δὴ ὅτι αὐτὸς Φιλώτας πεπύσθαι μὲν ἐπιβουλήν τινα Ἀλεξάνδρῳ παρασκευαζομένην συνέφη, ἐξηλέγχετο δὲ κατασιωπήσας ταύτην πρὸς Ἀλέξανδρον, καί τοι δὶς ἐπὶ τὴν σκηνὴν ὁσημέραι τὴν Ἀλεξάνδρου φοιτῶν· καὶ Φιλώταν μὲν κατακοντισθῆναι πρὸς τῶν Μακεδόνων, καὶ ὅσοι ἄλλοι μετέσχον αὐτῷ τῆς ἐπιβουλῆς. Ἐπὶ Παρμενίωνα δὲ σταλῆναι Πολυδάμαντα, ἕνα τῶν ἑταίρων, γράμματα φέροντα παρ' Ἀλεξάνδρου πρὸς τοὺς στρατηγοὺς τοὺς ἐν Μηδίᾳ, Κλέανδρόν τε, καὶ Σιτάλκην, καὶ Μενίδην· οὗτοι γὰρ ἐπὶ τῆς στρατιᾶς, ἧς ἦρχε Παρμενίων, τεταγμένοι ἦσαν. Καὶ πρὸς τούτων ἀποθανεῖν Παρμενίωνα· τυχὸν μὲν ὅτι οὐ πιστὸν ἐδόκει εἶναι Ἀλεξάνδρῳ, Φιλώτα ἐπιβουλεύοντος, μὴ ξυμμετασχεῖν Παρμενίωνα τῷ παιδὶ τοῦ ἐπιβουλεύματος· τυχὸν δὲ, ὅτι, εἰ καὶ μὴ ξυμμετέσχε, σφαλερὸς ἤδη ἦν Παρμενίων, τοῦ παιδὸς αὐτοῦ ἀνῃρημένου, ἐν τοσαύτῃ ὢν ἀξιώσει παρά τε αὐτῷ Ἀλεξάνδρῳ, καὶ ἐς τὸ ἄλλο στράτευμα μὴ ὅτι τὸ Μακεδονικὸν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων ξένων· ὧν πολλάκις καὶ ἐν μέρει, καὶ παρὰ τὸ μέρος, κατὰ πρόσταξιν τὴν Ἀλεξάνδρου, ξὺν χάριτι ἐξηγεῖτο.

XXVII. Λέγουσι δὲ καὶ Ἀμύνταν τὸν Ἀνδρομένους κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ὑπαχθῆναι ἐς κρίσιν, καὶ Πολέμωνα, καὶ Ἄτταλον, καὶ Σιμμίαν, τῶν Ἀμύντου ἀδελφῶν, ὡς ξυμμετασχόντας καὶ αὐτοὺς τῆς ἐπιβουλῆς τῆς κατ' Ἀλεξάνδρου, κατὰ πίστιν τε καὶ ἑταιρίαν τὴν Φιλώτα. Καὶ ἐδόκει πιστοτέρα ἡ ἐπιβουλὴ ἐς τὸ πλῆθος, ὅτι Πολέμων εἷς τῶν ἀδελφῶν τῶν Ἀμύντου, ξυλληφθέντος Φιλώτα, ἔφυγεν ἐς τοὺς πολεμίους. Ἀλλ' Ἀμύντας γε ξὺν τοῖς ἀδελφοῖς ὑπομείνας τὴν δίκην, καὶ ἀπολογησάμενος ἐν Μακεδόσι καρτερῶς, ἀφίεται τῆς αἰτίας· καὶ εὐθὺς ὡς ἀπέφυγεν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἠξίωσεν, ἀφεθῆναί οι

ἐλθεῖν παρὰ τὸν ἀδελφὸν, καὶ ἐπαναγαγεῖν αὐτὸν παρὰ τὸν Ἀλέξανδρον· καὶ οἱ Μακεδόνες ξυγχωροῦσιν. Ὁ δὲ ἀπελθὼν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ τὸν Πολέμωνα ἐπανήγαγε· καὶ ταύτῃ πολὺ μᾶλλον ἢ πρόσθεν ἔξω αἰτίας ἐφάνη Ἀμύντας. Ἀλλ᾽ ὀλίγον γε ὕστερον κώμην τινὰ πολιορκῶν, τοξευθεὶς, ἐκ τῆς πληγῆς ἐτελεύτησεν, ὥςτε οὐδὲν πλέον αὐτῷ γίγνεται τὴν κρίσιν ἀποφυγοντι, ὅτι μὴ ἀγαθῷ νομιζομένῳ ἀποθανεῖν. Ἀλέξανδρος δὲ καταστήσας ἐπὶ τοὺς ἑταίρους ἱππάρχας δύο, Ἡφαιστίωνά τε τὸν Ἀμύντορος, καὶ Κλεῖτον τὸν Δρωπίδου, καὶ δίχα διελὼν τὴν τάξιν τῶν ἑταίρων (ὅτι οὐδὲ φίλων ἂν ἠβούλετο ἕνα τοσούτων ἱππέων, ἄλλως τε καὶ τῶν κρατίστων τοῦ παντὸς ἱππικοῦ κατά τε ἀξίωσιν καὶ τὴν ἄλλην ἀρετὴν ἐξηγεῖσθαι) ἀφικνεῖται ἐς τοὺς πάλαι μὲν Ἀριάσπας καλουμένους, ὕστερον δὲ Εὐεργέτας ἐπονομασθέντας, ὅτι Κύρῳ τῷ Καμβύσου ξυνεπελάβοντο τῆς ἐς Σκύθας ἐλάσεως. Καὶ τούτους Ἀλέξανδρος ὧν τε ἐς Κῦρον ὑπῆρξαν οἱ πρόγονοι αὐτῶν, τιμήσας· καὶ αὐτὸς καταμαθὼν ἄνδρας οὐ κατὰ τοὺς ἄλλους τοὺς ταύτῃ βαρβάρους πολιτεύοντας, ἀλλὰ τοῦ δικαίου ἴσα καὶ τοῖς κρατίστοις τῶν Ἑλλήνων μεταποιουμένους, ἐλευθέρους τε ἀφῆκε, καὶ χώραν τῆς ὁμόρου ὅσην σφίσιν ᾔτησαν, (οὐ πολλὴν δὲ οὐδ᾽ αὐτοὶ ᾔτησαν) προσέθηκεν. Ἐνταῦθα θύσας τῷ Ἀπόλλωνι, Δημήτριον μὲν ἕνα τῶν σωματοφυλάκων, ὑποπτεύσας μετασχεῖν Φιλώτα τῆς ἐπιβουλῆς, ξυνέλαβε· σωματοφύλακα δὲ ἀντὶ Δημητρίου ἀπέδειξε Πτολεμαῖον τὸν Λάγου.

XXVIII. Ταῦτα δὲ διαπραξάμενος, προῄει ὡς ἐπὶ Βάκτρα τε καὶ Βῆσσον, Δράγγας τε καὶ Γαδρωσοὺς ἐν τῇ παρόδῳ παραστησάμενος. Παρεστήσατο δὲ καὶ τοὺς Ἀραχώτους, καὶ σατράπην κατέστησεν ἐπ᾽ αὐτοῖς Μένωνα. Ἐπῆλθε δὲ καὶ τῶν Ἰνδῶν τοὺς προσχώρους Ἀραχώτοις. Ξύμπαντα δὲ ταῦτα ἔθνη διὰ χιόνος τε πολλῆς, καὶ ξὺν ἀπορίᾳ τῶν ἐπιτηδείων, καὶ τῶν στρατιωτῶν ταλαιπωρίᾳ ἐπῆλθε. Μαθὼν δὲ τοὺς Ἀρείους αὖθις ἀφεστάναι, Σατιβαρζάνου ἐς τὴν χώραν αὐτῶν ἐμβαλόντος σὺν ἱππεῦσι δισχιλίοις, οὓς παρὰ Βήσσου ἔλαβεν, ἀποστέλλει παρ᾽ αὐτοὺς Ἀρτάβαζόν τε τὸν Πέρσην, καὶ Ἐριγύϊον, καὶ Κάρανον, τῶν ἑταίρων. Προσέταξε δὲ καὶ Φραταφέρνην, τὸν τῶν Παρθυαίων σατράπην ξυνεμβαλεῖν αὐτοῖς ἐς τοὺς Ἀρείους· καὶ γίγνεται μάχη τοῖς ἀμφὶ Ἐριγύϊον καὶ Κάρανον πρὸς Σατιβαρζάνην καρτερά· οὐδὲ πρόσθεν οἱ βάρβαροι ἐνέκλιναν, πρὶν Σατιβαρζάνην ξυμπεσόντα Ἐριγυΐῳ, πληγέντα δόρατι ἐς τὸ πρόσωπον, ἀποθανεῖν. Τότε δὴ ἐγκλίναντες οἱ βάρβαροι, προτροπάδην ἔφευγον. Ἐν τούτῳ δὲ Ἀλέξανδρος πρὸς τὸν Καύκασον τὸ ὄρος ἦγεν, ἵνα καὶ πόλιν ἔκτισε, καὶ ὠνόμασεν Ἀλεξάνδρειαν· καὶ θύσας ἐνταῦθα τοῖς θεοῖς, ὅσοις νόμος αὐτῷ, ὑπερέβαλε τὸ ὄρος τὸν Καύκασον· σατράπην μὲν τῇ χώρᾳ ἐπιτάξας Προέξην ἄνδρα Πέρσην· τῶν δ᾽ ἑταίρων, Νειλόξενον τὸν Σατύρου, ἐπίσκοπον ξὺν στρατιᾷ ἀπολιπών. Τὸ δὲ ὄρος ὁ Καύκασος ὑψηλὸν μέν ἐστιν, ὥσπέρ τι ἄλλο τῆς Ἀσίας, ὡς λέγει Ἀριστόβουλος, ψιλὸν δὲ τὸ πολὺ αὐτοῦ τόγε ταύτῃ. Μακρὸν

γὰρ ὄρος παρατέταται ὁ Καύκασος, ὥστε καὶ τὸν Ταῦρον τὸ ὄρος, ὃς δὴ τὴν Κιλικίαν τε καὶ Παμφυλίαν ἀπείργει, ἀπὸ τοῦ Καυκάσου εἶναι λέγουσι, καὶ ἄλλα ὄρη μεγάλα, διακεκριμένα ἀπὸ τοῦ Καυκάσου ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ ἐπωνυμίᾳ, κατὰ ἔθνη τὰ ἑκάστων. Ἀλλὰ ἔν γε τούτῳ τῷ Καυκάσῳ οὐδὲν ἄλλο ὅτι μὴ τέρμινθοι πεφύκασι, καὶ σίλφιον, ὡς λέγει Ἀριστόβουλος· ἀλλὰ καὶ ὣς ἐπῳκεῖτο πολλοῖς ἀνθρώποις, καὶ πρόβατα πολλὰ καὶ κτήνη ἐνέμοντο, ὅτι καὶ χαίρουσι τῷ σιλφίῳ τὰ πρόβατα· καὶ εἰ ἐκ πολλοῦ πρόβατον σιλφίου αἴσθοιτο, καὶ θεῖ ἐπ᾽ αὐτὸ, καὶ τό, τε ἄνθος ἐπινέμεται, καὶ τὴν ῥίζαν ἀνορύττον καὶ ταύτην κατεσθίει· ἐπὶ τῷδε ἐν Κυρήνῃ ὡς μακροτάτω ἀπελαύνουσιν τὰς ποίμνας τῶν χωρίων, ἵνα αὐτοῖς τὸ σίλφιον φύεται· οἱ δὲ καὶ περιφράσσουσι τὸν χῶρον, τοῦ μηδ᾽ εἰ πελάσαιεν αὐτῷ τὰ πρόβατα, δυνατὰ γενέσθαι εἴσω παρελθεῖν· ὅτι πολλοῦ ἄξιον Κυρηναίοις τὸ σίλφιον. Βῆσσος δὲ ἔχων ἀμφ᾽ αὐτὸν τοὺς μετασχόντας αὐτῷ τῆς Δαρείου συλλήψεως, καὶ αὐτῶν Βακτρίων ἐς ἑπτακισχιλίους, καὶ Δάας τοὺς ἐπὶ τάδε τοῦ Τανάϊδος ποταμοῦ ἐποικοῦντας, ἔφθειρε τὴν ὑπὸ τῷ ὄρει τῷ Καυκάσῳ, ὡς ἐρημίᾳ τε τῆς χώρας τῆς ἐν μέσῳ αὐτοῦ τε καὶ Ἀλεξάνδρου καὶ ἀπορίᾳ τῶν ἐπιτηδείων, ἀπείρξων Ἀλεξάνδρῳ τοῦ μὴ ἐλαύνειν πρόσω. Ἀλλ᾽ Ἀλέξανδρος ἤλαυνεν οὐδὲν μεῖον, χαλεπῶς μὲν διά τε χιόνος πολλῆς, καὶ ἐνδείᾳ τῶν ἀναγκαίων, ᾔει δὲ ὅμως. Βῆσσος δὲ, ἐπεὶ ἐξηγγέλλετο αὐτῷ οὐ πόῤῥω ἤδη ὢν Ἀλέξανδρος, διαβὰς τὸν Ὦξον ποταμὸν, τὰ

μὲν πλοῖα, ἐφ᾽ ὧν διέβη, κατέκαυσεν, αὐτὸς δὲ εἰς Ναύτακα τῆς Σογδιανῆς χώρας ἀπεχώρει. Εἵποντο δὲ αὐτῷ οἵ τε ἀμφὶ Σπιταμένην καὶ Ὀξυάρτην, ἔχοντες τοὺς ἐκ τῆς Σογδιανῆς ἱππέας, καὶ Δάαι οἱ ἀπὸ τοῦ Τανάϊδος. Οἱ δὲ τῶν Βακτρίων ἱππεῖς, ὡς φεύγειν ἐγνωκότα ἔμαθον Βῆσσον, ἄλλος ἄλλῃ ἐπὶ τὰ σφῶν ἕκαστοι ἀπηλλάγησαν.

XXIX. Ἀλέξανδρος δὲ ἐς Δράψακα ἀφικόμενος, καὶ ἀναπαύσας τὴν στρατιὰν, ἐς Ἄορνόν τε ἦγε καὶ Βάκτρα, αἳ δὴ μέγισται εἰσὶ πόλεις ἐν τῇ Βακτρίων χώρᾳ· καὶ ταύτας τε ἐξ ἐφόδου ἔλαβε, καὶ φυλακὴν ἐν τῇ ἄκρᾳ τῆς Ἀόρνου ἀπέλιπε, καὶ ἐπὶ ταύτης Ἀρχέλαον τὸν Ἀνδρόκλου, τῶν ἑταίρων· τοῖς δ᾽ ἄλλοις Βακτρίοις οὐ χαλεπῶς προσχωρήσασιν, ἐπέταξε σατράπην Ἀρτάβαζον τὸν Πέρσην· αὐτὸς δὲ ἦγεν ὡς ἐπὶ τὸν Ὦξον ποταμόν. Ὁ δὲ Ὦξος ῥέει μὲν ἐκ τοῦ ὄρους τοῦ Καυκάσου, ἔστι δὲ ποταμῶν μέγιστος τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὅσους τε δὴ Ἀλέξανδρος καὶ οἱ ξὺν Ἀλεξάνδρῳ ἐπῆλθον, πλὴν τῶν Ἰνδῶν ποταμῶν. Οἱ δὲ Ἰνδοὶ πάντων ποταμῶν μέγιστοι εἰσίν· ἐξίησι δὲ ὁ Ὦξος ἐς τὴν μεγάλην θάλασσαν, τὴν καθ᾽ Ὑρκανίαν. Διαβαίνειν δὲ ἐπιχειροῦντι τὸν ποταμὸν, πάντῃ ἄπορον ἐφαίνετο· τὸ μὲν γὰρ εὖρος ἦν ἐς ἓξ μάλιστα σταδίους· βάθος δὲ, οὐδὲ πρὸς λόγον τοῦ εὔρους, ἀλλὰ πολὺ δή τι βαθύτερος, καὶ ψαμμώδης, καὶ ῥεῦμα ὀξὺ, ὡς τὰ καταπηγνύμενα πρὸς αὐτοῦ τοῦ ῥοῦ ἐκστρέφεσθαι ἐκ τῆς γῆς οὐ χαλεπῶς, οἷα δὴ οὐδὲ βεβαίως κατὰ τῆς ψάμμου ἱδρυμένα· ἄλλως δὲ καὶ ἀπορία ὕλης ἐν τοῖς πόροις ἦν· καὶ τριβὴ

πολλὴ ἐφαίνετο, εἰ μακρόθεν μετίοιεν ὅσα ἐς γεφυρῶσιν τοῦ πόρου. Ξυναγαγὼν οὖν τὰς διφθέρας, ὑφ' αἷς ἐσκήνουν οἱ στρατιῶται, φορυτοῦ ἐμπλῆσαι ἐκέλευσεν ὡς ξηροτάτου, καὶ καταδῆσαί τε καὶ ξυῤῥάψαι ἀκριβῶς, τοῦ μὴ ἐσδύεσθαι ἐς αὐτὰς τοῦ ὕδατος· ἐμπλησθεῖσαι δὲ καὶ ξυῤῥαφεῖσαι ἱκαναὶ ἐγένοντο διαβιβάσαι τὸν στρατὸν ἐν πέντε ἡμέραις. Πρὶν δὲ διαβαίνειν τὸν ποταμόν, τῶν τε Μακεδόνων ἐπιλέξας τοὺς πρεσβυτάτους, καὶ ἤδη ἀπολέμους, καὶ τῶν Θεσσαλῶν τοὺς ἐθελοντὰς καταμείναντας, ἐπ' οἴκου ἀπέστειλεν. Ἐκπέμπει δὲ καὶ Στασάνορα, ἕνα τῶν ἑταίρων, ἐς Ἀρείους, προστάξας Ἀρσάμην μὲν τὸν σατράπην τῶν Ἀρείων ξυλλαβεῖν, ὅτι ἐθελοκακεῖν αὐτῷ Ἀρσάμης ἔδοξεν· αὐτὸν δὲ σατράπην εἶναι ἀντ' ἐκείνου Ἀρείων. Περάσας δὲ τὸν Ὦξον ποταμὸν ἦγε κατὰ σπουδήν, ἵνα Βῆσσον εἶναι ξὺν τῇ δυνάμει ἐπυνθάνετο. Καὶ ἐν τούτῳ ἀφικνοῦνται παρὰ Σπιταμένους καὶ Δαταφέρνου πρὸς αὐτὸν ἀγγέλλοντες, ὅτι Σπιταμένης καὶ Δαταφέρνης, εἰ πεμφθείη αὐτοῖς καὶ ὀλίγη στρατιά, καὶ ἡγεμὼν τῇ στρατιᾷ, ξυλλήψονται Βῆσσον, καὶ παραδώσουσιν Ἀλεξάνδρῳ· ἐπεὶ καὶ νῦν ἀδέσμῳ φυλακῇ φυλάσσεσθαι πρὸς αὐτῶν Βῆσσον. Ταῦτα ὡς ἤκουσεν Ἀλέξανδρος, αὐτὸς μὲν ἀναπαύων ἦγε τὴν στρατιὰν σχολαίτερον ἢ πρόσθεν· Πτολεμαῖον δὲ τὸν Λάγου ἀποστέλλει, τῶν τε ἑταίρων ἱππαρχίας τρεῖς ἄγοντα, καὶ τοὺς ἱππακοντιστὰς ξύμπαντας· πεζῶν δέ, τήν τε Φιλώτα τάξιν, καὶ τῶν ὑπασπιστῶν χιλιαρχίαν μίαν, καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας πάντας, καὶ τῶν

τοξοτῶν τοὺς ἡμίσεας, σπουδῇ ἐλαύνειν κελεύσας ὡς Σπιταμένην τε καὶ Δαταφέρνην. Καὶ Πτολεμαῖος ᾔει ὡς ἐτέτακτο· καὶ διελθὼν ἐν ἡμέραις τέσσαρσι σταθμοὺς δέκα, ἀφικνεῖται ἐς τὸ στρατόπεδον, οὗ τῇ προτεραίᾳ ηὐλισμένοι ἦσαν οἱ ἀμφὶ τὸν Σπιταμένην βάρβαροι.

XXX. Ἐνταῦθα ἔμαθε Πτολεμαῖος, ὅτι οὐ βεβαία τῷ Σπιταμένῃ καὶ Δαταφέρνῃ ἡ γνώμη ἐστὶν ἀμφὶ τῇ παραδόσει τοῦ Βήσσου. Τοὺς μὲν δὴ πεζοὺς κατέλιπε, προστάξας ἕπεσθαι ἐν τάξει· αὐτὸς δὲ ξὺν τοῖς ἱππεῦσιν ἐλάσας ἀφίκετο πρὸς κώμην τινά, ἵν' ὁ Βῆσσος ἦν ξὺν ὀλίγοις στρατιώταις. Οἱ γὰρ ἀμφὶ τὸν Σπιταμένην μετακεχωρήκεσαν ἤδη ἐκεῖθεν, καταιδεσθέντες αὐτοὶ παραδοῦναι τὸν Βῆσσον. Πτολεμαῖος δὲ περιστήσας ἐν κύκλῳ τῆς κώμης τοὺς ἱππέας (ἦν γάρ τι καὶ τεῖχος περιβεβλημένον καὶ πύλαι κατ' αὐτό) ἐπεκηρυκεύετο τοῖς ἐν τῇ κώμῃ βαρβάροις, ἀπαθεῖς σφᾶς ἀπαλλάσσεσθαι παραδόντας Βῆσσον. Οἱ δὲ ἐδέχοντο τοὺς ξὺν Πτολεμαίῳ ἐς τὴν κώμην· καὶ Πτολεμαῖος ξυλλαβὼν Βῆσσον, ὀπίσω ἐπανῄει. Προπέμψας δέ, ἤρετο Ἀλέξανδρον, ὅπως χρὴ ἐς ὄψιν ἄγειν Ἀλεξάνδρου Βῆσσον· καὶ Ἀλέξανδρος, γυμνὸν ἐν κλοιῷ δήσαντα οὕτως ἄγειν ἐκέλευσε, καὶ καταστήσαντα ἐν δεξιᾷ τῆς ὁδοῦ, ᾗ αὐτός τε καὶ ἡ στρατιὰ παρελάσεσθαι ἔμελλε. Καὶ Πτολεμαῖος οὕτως ἐποίησεν. Ἀλέξανδρος δέ, ἰδὼν τὸν Βῆσσον, ἐπιστήσας τὸ ἅρμα, ἤρετο, ἀνθ' ὅτου τὸν βασιλέα τὸν αὐτοῦ καὶ ἅμα οἰκεῖον καὶ εὐεργέτην γενόμενον Δαρεῖον, τὰ μὲν πρῶ-

τα ξυνέλαβε καὶ δήσας ἦγεν, ἔπειτα ἀπέκτεινε; Καὶ ὁ Βῆσσος οὐ μόνῳ οἱ ταῦτα δόξαντα πρᾶξαι ἔφη, ἀλλὰ ξὺν τοῖς τότε ἀμφὶ Δαρεῖον οὖσιν, ὡς σωτηρίαν σφίσιν εὑρέσθαι παρ' Ἀλεξάνδρου. Ἀλέξανδρος δὲ ἐπὶ τοῖσδε μαστιγοῦν ἐκέλευεν αὐτὸν, καὶ ἐπιλέγειν τὸν κήρυκα ταῦτα ἐκεῖνα, ὅσα αὐτὸς τῷ Βήσσῳ ἐν τῇ πίστει ὠνείδισε. Βῆσσος μὲν δὴ οὕτως αἰκισθεὶς, ἀποπέμπεται ἐς Βάκτρα ἀποθανούμενος. Καὶ ταῦτα Πτολεμαῖος ὑπὲρ Βήσσου ἀνέγραψεν. Ἀριστόβουλος δὲ τοὺς ἀμφὶ Σπιταμένην τε καὶ Δαταφέρνην Πτολεμαίῳ ἀγαγεῖν Βῆσσον, καὶ παραδοῦναι Ἀλεξάνδρῳ γυμνὸν ἐν κλοιῷ δήσαντας. Ἀλέξανδρος δὲ ἀναπληρώσας τὸ ἱππικὸν ἐκ τῶν αὐτόθεν ἵππων (πολλοὶ γὰρ αὐτῷ ἵπποι ἔν τε τῇ ὑπερβολῇ τοῦ Καυκάσου καὶ ἐν τῇ ἐπὶ τὸν Ὦξόν τε καὶ ἀπὸ τοῦ Ὤξου πορείᾳ ἐξέλιπον) ὡς ἐπὶ Μαράκανδα ἦγε· τὰ δέ ἐστι βασίλεια τῆς Σογδιανῶν χώρας. Ἐνθένδε ἐπὶ τὸν Τάναϊν ποταμὸν προῄει. Τῷ δὲ Τανάϊδι τούτῳ, ὃν δὴ καὶ Ἰαξάρτην ἄλλῳ ὀνόματι πρὸς τῶν ἐπιχωρίων βαρβάρων καλεῖσθαι λέγει Ἀριστόβουλος, αἱ πηγαὶ μὲν ἐκ τοῦ Καυκάσου ὄρους καὶ αὐτῷ εἰσίν· ἐξίησι δὲ καὶ οὗτος ὁ ποταμὸς ἐς τὴν Ὑρκανίαν θάλασσαν. Ἄλλος δ' ἂν εἴη Τάναϊς, ὑπὲρ ὅτου λέγει ὁ Ἡρόδοτος ὁ λογοποιὸς, ὄγδοον εἶναι τῶν ποταμῶν τῶν Σκυθικῶν Τάναϊν, καὶ ῥέειν μὲν ἐκ λίμνης μεγάλης ἀνίσχοντα, ἐκδιδόναι δὲ ἐς λίμνην ἔτι μείζω τὴν καλουμένην Μαιῶτιν· καὶ τὸν Τάναϊν τοῦτον εἰσὶν οἳ ὅρον ποιοῦσι τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Εὐρώπης. Οἷς δὴ ἀπὸ τοῦ μυχοῦ τοῦ πόντου τοῦ Εὐ-

ξείνου ἡ λίμνη τε ἡ Μαιῶτις καὶ ὁ ἐς ταύτην ἐξιεὶς ποταμὸς ὁ Τάναϊς οὗτος, διείργει τὴν Ἀσίαν τε καὶ τὴν Εὐρώπην, καθάπερ ἡ κατὰ Γάδειρά τε καὶ τοὺς ἀντιπέραν Γαδείρων Λίβυας τοὺς Νομάδας θάλασσα, τὴν Λιβύην αὖ καὶ τὴν Εὐρώπην διείργει· οἷς γε δὴ ἡ Λιβύη ἀπὸ τῆς Ἀσίας τῆς ἄλλης τῷ Νείλῳ ποταμῷ διακέκριται. Ἐνταῦθα ἀποσκεδασθέντες τινὲς τῶν Μακεδόνων ἐς προνομὴν, κατακόπτονται πρὸς τῶν βαρβάρων· οἱ δὲ δράσαντες τὸ ἔργον, ἀπέφυγον ἐς ὄρος τραχύτατον, καὶ πάντη ἀπότομον· ἦσαν δὲ τὸ πλῆθος ἐς τρισμυρίους. Καὶ ἐπὶ τούτους Ἀλέξανδρος τοὺς κουφοτάτους τῆς στρατιᾶς ἀναλαβὼν ἦγεν. Ἔνθα δὴ προσβολαὶ πολλαὶ ἐγίγνοντο τοῖς Μακεδόσιν ἐς τὸ ὄρος· καὶ τὰ μὲν πρῶτα ἀπεκρούοντο, βαλλόμενοι ἐκ τῶν βαρβάρων· καὶ ἄλλοι τε πολλοὶ τραυματίαι ἐγένοντο, καὶ αὐτὸς Ἀλέξανδρος ἐς τὴν κνήμην τοξεύεται διαμπὰξ, καὶ τῆς περόνης τι ἀποθραύεται αὐτῷ ἐκ τοῦ τοξεύματος. Ἀλλὰ καὶ ὣς ἔλαβέ τε τὸ χωρίον, καὶ τῶν βαρβάρων οἱ μὲν αὐτοῦ κατεκόπησαν πρὸς τῶν Μακεδόνων, πολλοὶ δὲ καὶ κατὰ τῶν πετρῶν ῥίψαντες σφᾶς ἀπέθανον· ὥστε ἐκ τρισμυρίων οὐ πλείους ἀποσωθῆναι ὀκτακισχιλίων.

ΑΡΡΙΑΝΟΥ
ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ
ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

I

Οὐ πολλαῖς ἡμέραις ὕστερον ἀφικνοῦνται παρ᾽ Ἀλέξανδρον πρέσβεις, παρά τε Σκυθῶν τῶν Ἀβίων καλουμένων, (οὓς καὶ Ὅμηρος δικαιοτάτους ἀνθρώπους εἰπὼν ἐν τῇ ποιήσει ἐπῄνεσεν. οἰκοῦσι δὲ ἐν τῇ Ἀσίᾳ καὶ οὗτοι αὐτόνομοι, οὐχ ἥκιστα διὰ πενίαν τε καὶ δικαιότητα) καὶ παρὰ τῶν ἐκ τῆς Εὐρώπης Σκυθῶν, οἳ δὴ τὸ μέγιστον ἔθνος ἐν τῇ Εὐρώπῃ ἐποικοῦσι. Καὶ τούτοις ξυμπέμπει Ἀλέξανδρος τῶν ἑταίρων, πρόφασιν μὲν, κατὰ πρεσβείαν φιλίαν ξυνθησομένους· ὁ δὲ νοῦς τῆς πομπῆς ἐς κατασκοπήν τι μᾶλλον ἔφερε φύσεώς τε τῆς χώρας τῆς Σκυθικῆς, καὶ πλήθους αὐτῶν, καὶ σωμάτων, καὶ ὁπλίσεως, ἥν τινα ἔχοντες στέλλονται ἐς τὰς μάχας. Αὐτὸς δὲ πρὸς τῷ Ταναΐδι ποταμῷ ἐπενόει πόλιν οἰκίσαι, καὶ ταύτην ἑαυτοῦ ἐπώνυμον· ὅ, τε γὰρ χῶρος ἐπιτήδειος αὐτῷ ἐφαίνετο αὐξῆσαι τὴν πόλιν ἐπὶ μέγα, καὶ ἐν καλῷ οἰκισθήσεσθαι τῆς ἐπὶ Σκύθας, εἴποτε

ξυμβαίνοι, ἐλάσεως, καὶ τῆς προφυλακῆς τῆς χώρας πρὸς τὰς καταδρομὰς τῶν πέραν τοῦ ποταμοῦ ἐποικούντων βαρβάρων. Ἐδόκει δ᾽ ἂν καὶ μεγάλη γίνεσθαι ἡ πόλις, πλήθει τε τῶν ἐς αὐτὴν ξυνοικιζομένων, καὶ τοῦ ὀνόματος τῇ λαμπρότητι. Καὶ ἐν τούτῳ οἱ πρόσχωροι τῷ ποταμῷ βάρβαροι τούς τε τὰ φρούρια ἐν ταῖς πόλεσι σφῶν ἔχοντας στρατιώτας τῶν Μακεδόνων ξυλλαβόντες ἀπέκτειναν, καὶ τὰς πόλεις ἐς ἀσφάλειάν τινα μᾶλλον ὠχύρουν. Ξυνεπελάβοντο δὲ αὐτοῖς τῆς ἀποστάσεως καὶ τῶν Σογδιανῶν οἱ πολλοὶ, ἐπαρθέντες πρὸς τῶν ξυλλαβόντων Βῆσσον, ὥστε καὶ τῶν Βακτριανῶν ἔστιν οὓς οὗτοι ξυναπέστησαν· εἴτε δὴ καὶ δείσαντες Ἀλέξανδρον, εἴτε καὶ λόγον ἐπὶ τῇ ἀποστάσει διδόντες, ὅτι ἐς ἕνα ξύλλογον ἐπηγγέλκει Ἀλέξανδρος ξυνελθεῖν τοὺς ὑπάρχους τῆς χώρας ἐκείνης, εἰς Ζαρίασπα τὴν μεγίστην πόλιν, ὡς ἐπ᾽ ἀγαθῷ οὐδενὶ τοῦ ξυλλόγου γιγνομένου.

II. Ταῦτα ὡς ἀπηγγέλθη Ἀλεξάνδρῳ, παραγγείλας τοῖς πεζοῖς κατὰ λόχους κλίμακας ποιεῖσθαι, ὅσαι ἑκάστῳ λόχῳ ἐπηγγέλθησαν, αὐτὸς μὲν ἐπὶ τὴν πρώτην ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου ὁρμηθεὶς πόλιν προὐχώρει, ᾗ ὄνομα ἦν Γάζα· ἐς γὰρ ἑπτὰ πόλις συμπεφευγέναι ἐλέγοντο οἱ ἐκ τῆς χώρας βάρβαροι. Κρατερὸν δ᾽ ἐκπέμπει πρὸς τὴν καλουμένην Κυρούπολιν, ἥπερ μεγίστη πασῶν· καὶ ἐς αὐτὴν οἱ πλεῖστοι ξυνειλεγμένοι ἦσαν τῶν βαρβάρων. Παρήγγελτο δὲ αὐτῷ στρατοπεδεῦσαι πλησίον τῆς πόλεως, καὶ τάφρον τε ἐν κύκλῳ αὐτῆς ὀρύξαι, καὶ χάρακα περι-

βάλλεσθαι, καὶ τὰς μηχανὰς ὅσαις χρῆσθαι ξυμπηγνύναι, ὡς πρὸς τοὺς ἀμφὶ Κρατερὸν τὴν γνώμην τετραμμένοι οἱ ἐκ τῆς πόλεως ταύτης, ἀδύνατοι ὦσι ταῖς ἄλλαις πόλεσιν ἐπωφελεῖν. Αὐτὸς δὲ ἐπὶ τὴν Γάζαν ἐπεὶ ἀφίκετο, ὡς εἶχεν, ἐξ ἐφόδου σημαίνει προσβάλλειν τῷ τείχει, γηΐνῳ τε καὶ οὐχ ὑψηλῷ ὄντι, προσθέντας ἐν κύκλῳ πάντοθεν τὰς κλίμακας· οἱ δὲ σφενδονῆται αὐτῷ καὶ οἱ τοξόται καὶ οἱ ἀκοντισταὶ ὁμοῦ τῇ ἐφόδῳ τῶν πεζῶν ἐσηκόντιζον εἰς τοὺς προμαχομένους ἀπὸ τοῦ τείχους, καὶ βέλη ἀπὸ μηχανῶν ἠφίετο, ὥστε ὀξέως μὲν ὑπὸ τοῦ πλήθους τῶν βελῶν ἐγυμνώθη τὸ τεῖχος τῶν προμαχομένων, ταχεῖα δὲ ἡ πρόσθεσις τῶν κλιμάκων καὶ ἡ ἀνάβασις τῶν Μακεδόνων ἡ ἐπὶ τὸ τεῖχος ἐγίγνετο. Τοὺς μὲν δὴ ἄνδρας πάντας ἀπέκτειναν, οὕτως ἐξ Ἀλεξάνδρου προστεταγμένον· γυναῖκας δὲ καὶ παῖδας καὶ τὴν ἄλλην λείαν διήρπασαν. Ἐνθένδε εὐθὺς ἦγεν ἐπὶ τὴν δευτέραν ἀπ' ἐκείνης πόλιν ᾠκισμένην· καὶ ταύτην τῷ αὐτῷ τε τρόπῳ, καὶ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ λαμβάνει, καὶ τοὺς ἁλόντας τὰ αὐτὰ ἔπραξεν. Ὁ δὲ ἦγεν ἐπὶ τὴν τρίτην πόλιν, καὶ ταύτην τῇ ὑστεραίᾳ ἐπὶ τῇ πρώτῃ προσβολῇ εἷλεν. Ἐν ᾧ δὲ αὐτὸς ξὺν τοῖς πεζοῖς ἀμφὶ ταῦτα εἶχε, τοὺς ἱππέας ἐκπέμπει ἐς τὰς δύο τὰς πλησίον πόλεις, προστάξας παραφυλάττειν τοὺς ἔνδον, μήποτε τὴν ἅλωσιν αἰσθόμενοι τῶν πλησίον πόλεων, καὶ ἅμα τὴν αὐτοῦ οὐ διὰ μακροῦ ἔφοδον, οἱ δὲ ἐς φυγὴν τραπέντες ἄποροι αὐτῷ διώκειν γένωνται. Καὶ ξυνέβη δὲ οὕτως ὅπως εἴκασε, καὶ ἐν δέοντι ἐγένετο αὐτῷ ἡ πομπὴ τῶν ἱππέων.

Οἱ γὰρ τὰς δύο τὰς οὔπω ἑαλωκυίας πόλεις ἔχοντες τῶν βαρβάρων, ὡς καπνόν τε εἶδον ἀπὸ τῆς πρὸ σφῶν πόλεως ἐμπιπραμένης, καί τινες καὶ ἀπὸ τοῦ πάθους αὐτοῦ διαφυγόντες, αὐτάγγελοι τῆς ἁλώσεως ἐγένοντο, ὡς τάχους ἕκαστοι εἶχον, ἀθρόοι ἐκ τῶν πόλεων φεύγοντες, ἐμπίπτουσιν εἰς τὸ στίφος τῶν ἱππέων ξυντεταγμένον, καὶ κατεκόπησαν οἱ πλεῖστοι αὐτῶν.

III. Οὕτω δὴ τὰς πέντε πόλεις ἐν δυσὶν ἡμέραις ἑλών τε καὶ ἐξανδραποδισάμενος, ᾔει ἐπὶ τὴν μεγίστην αὐτῶν τὴν Κυρούπολιν. Ἡ δὲ τετειχισμένη τε ἦν ὑψηλοτέρῳ τείχει ἤπερ αἱ ἄλλαι, οἷα δὴ ὑπὸ Κύρου οἰκισθεῖσα, καὶ τοῦ πλείστου καὶ μαχιμωτάτου τῶν ταύτῃ βαρβάρων ἐς ταύτην συμπεφευγότος, οὐχ ὡσαύτως ῥᾳδία ἐξ ἐφόδου ἑλεῖν τοῖς Μακεδόσιν ἐγίγνετο. Ἀλλὰ μηχανὰς γὰρ προσάγων τῷ τείχει Ἀλέξανδρος, ταύτῃ μὲν κατασείειν ἐπενόει τὸ τεῖχος, καὶ κατὰ τὸ ἀεὶ παραῤῥηγνύμενον αὐτοῦ τὰς προσβολὰς ποιεῖσθαι. Αὐτὸς δὲ ὡς κατεῖδε τοὺς ἔκρους τοῦ ποταμοῦ, ὃς διὰ τῆς πόλεως χειμάῤῥους ὢν διέρχεται, ξηροὺς ἐν τῷ τότε ὕδατος, καὶ οὐ ξυνεχεῖς τοῖς τείχεσιν, ἀλλ' οἵους παρασχεῖν πάροδον τοῖς στρατιώταις διαδῦναι ἐς τὴν πόλιν, ἀναλαβὼν τούς τε σωματοφύλακας καὶ τοὺς ὑπασπιστὰς καὶ τοὺς τοξότας καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας, τετραμμένων τῶν βαρβάρων πρὸς τὰς μηχανὰς καὶ τοὺς ταύτῃ προσμαχομένους, λανθάνει κατὰ τοὺς ἔκρους ξὺν ὀλίγοις κατὰ τὸ πρῶτον παρελθὼν ἐς τὴν πόλιν. Ἀναῤῥήξας δὲ ἔνδοθεν τῶν πυλῶν, αἳ κατὰ τοῦτο τὸ χωρίον ἦσαν, δέχεται

καὶ τοὺς ἄλλους στρατιώτας εὐπετῶς. Ἔνθα δὴ οἱ βάρβαροι ἐχομένην ἤδη τὴν πόλιν αἰσθόμενοι, ἐπὶ τοὺς ἀμφ᾽ Ἀλέξανδρον ὅμως ἐτράπησαν, καὶ γίνεται προσβολὴ αὐτῶν καρτερά, καὶ βάλλεται λίθῳ αὐτὸς Ἀλέξανδρος βιαίως τήν τε κεφαλὴν καὶ τὸν αὐχένα, καὶ Κρατερὸς τοξεύματι, καὶ πολλοὶ ἄλλοι τῶν ἡγεμόνων· ἀλλὰ καὶ ὣς ἐξέωσιν ἐκ τῆς ἀγορᾶς τοὺς βαρβάρους· καὶ ἐν τούτῳ οἱ κατὰ τὸ τεῖχος προσβεβληκότες, ἔρημον ἤδη τὸ τεῖχος τῶν προμαχομένων αἱροῦσιν. Ἐν μὲν δὴ τῇ πρώτῃ καταλήψει τῆς πόλεως ἀπέθανον τῶν πολεμίων μάλιστα ἐς ὀκτακισχιλίους· οἱ δὲ λοιποὶ (ἦσαν γὰρ οἱ πάντες ἐς μυρίους καὶ πεντακισχιλίους μαχίμους οἱ ξυνεληλυθότες) καταφεύγουσιν ἐς τὴν ἄκραν. Καὶ τούτους περιστρατοπεδεύσας Ἀλέξανδρος ἡμέρᾳ μιᾷ ἐφρούρησεν· οἱ δὲ ἐνδείᾳ ὕδατος ἐνεχείρισαν σφᾶς Ἀλεξάνδρῳ. Τὴν δὲ ἑβδόμην πόλιν ἐξ ἐφόδου ἔλαβε· Πτολεμαῖος μὲν λέγει, ὅτι αὐτοὺς σφᾶς ἐνδόντας· Ἀριστόβουλος δὲ, ὅτι βίᾳ καὶ ταύτην ἐξεῖλε, καὶ ὅτι πάντας τοὺς καταληφθέντας ἐν αὐτῇ ἀπέκτεινε. Πτολεμαῖος δὲ κατανεῖμαι λέγει αὐτὸν τοὺς ἀνθρώπους τῇ στρατιᾷ, καὶ δεδεμένους κελεῦσαι φυλάττεσθαι, ἔςτ᾽ ἂν ἐκ τῆς χώρας ἀπαλλάττηται αὐτὸς, ὡς μηδένα ἀπολείπεσθαι τῶν τὴν ὑπόστασιν πραξάντων. Ἐν τούτῳ δὲ τῶν ἐκ τῆς Ἀσίας Σκυθῶν στρατιὰ ἀφικνεῖται πρὸς τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ τοῦ Ταναΐδος, ἀκούσαντες οἱ πολλοὶ αὐτῶν, ὅτι ἔστιν οἳ καὶ τῶν ἐπέκεινα τοῦ ποταμοῦ βαρβάρων ἀπ᾽ Ἀλεξάνδρου ἀφεστᾶσιν· ὡς εἰ δή τι λόγου ἂν ἄξιον νεωτερίζοιτο,

καὶ αὐτοὶ ἐπιθησόμενοι τοῖς Μακεδόσι. Καὶ οἱ ἀμφὶ Σπιταμένην δὲ ἀπηγγέλθη ὅτι τοὺς ἐν Μαρακάνδοις καταλειφθέντας ἐν τῇ ἄκρᾳ πολιορκοῦσιν. Ἔνθα δὴ Ἀλέξανδρος ἐπὶ μὲν τοὺς ἀμφὶ Σπιταμένην, Ἀνδρόμαχόν τε ἀποστέλλει καὶ Μενέδημον καὶ Κάρανον, ἱππεῖς μὲν ἔχοντας τῶν ἑταίρων ἐς ἑξήκοντα, καὶ τῶν μισθοφόρων ὀκτακοσίους, ὧν Κάρανος ἡγεῖτο, πεζοὺς δὲ μισθοφόρους ἐς χιλίους πεντακοσίους· ἐπιτάσσει δὲ αὐτοῖς Φαρνούχην τὸν ἑρμηνέα, τὸ μὲν γένος Λύκιον τὸν Φαρνούχην, ἐμπείρως δὲ τῆς τε φωνῆς τῶν ταύτῃ βαρβάρων ἔχοντα, καὶ τὰ ἄλλα ὁμιλῆσαι αὐτοῖς δεξιὸν φαινόμενον. Αὐτὸς δὲ τὴν πόλιν, ἣν ἐπενόει, τειχίσας ἐν ἡμέραις εἴκοσι, καὶ ξυνοικίσας ἐς αὐτὴν τῶν τε Ἑλλήνων μισθοφόρων, καὶ ὅστις τῶν προσοικούντων βαρβάρων ἐθελοντὴς μετέσχε τῆς ξυνοικίσεως, καί τινας καὶ τῶν ἐκ τοῦ στρατοπέδου Μακεδόνων, ὅσοι ἀπόμαχοι ἤδη ἦσαν·

IV. Θύσας τοῖς θεοῖς, ὡς νόμος αὐτῷ, καὶ ἀγῶνα ἱππικόν τε καὶ γυμνικὸν ποιήσας, ὡς οὐκ ἀπαλλασσομένους ἑώρα τοὺς Σκύθας ἀπὸ τῆς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ, ἀλλ᾽ ἐκτοξεύοντες ἐς τὸν ποταμὸν ἑωρῶντο, οὐ πλατὺν ταύτῃ ὄντα, καί τινα καὶ πρὸς ὕβριν τοῦ Ἀλεξάνδρου βαρβαρικῶς ἐθρασύνοντο· ὡς οὐκ ἂν τολμήσοντα Ἀλέξανδρον ἅψασθαι Σκυθῶν, ἢ μαθόντα ἂν ὅ, τι περ τὸ διάφορον Σκύθαις τε καὶ τοῖς Ἀσιανοῖς βαρβάροις· ὑπὸ τούτων παροξυνόμενος ἐπενόει διαβαίνειν ἐπ᾽ αὐτοὺς, καὶ τὰς διφθέρας παρεσκεύαζεν ἐπὶ τῷ πόρῳ. Θυομένῳ δὲ ἐπὶ τῇ διαβάσει, τὰ ἱερὰ οὐκ ἐγίγνετο· ὁ δὲ βαρέως μὲν ἔφε-

ρεν οὐ γιγνομένων· ὅμως δὲ ἐκαρτέρει, καὶ ἔμενεν. Ὡς δὲ οὐκ ἀνίεσαν οἱ Σκύθαι, αὖθις ἐπὶ τῇ διαβάσει ἐθύετο· καὶ αὖ ἐς κίνδυνον αὐτῷ σημαίνεσθαι Ἀρίστανδρος ὁ μάντις ἔφραζεν· ὁ δὲ κρεῖσσον ἔφη ἐς ἔσχατον κινδύνου ἐλθεῖν, ἢ κατεστραμμένον ξύμπασαν ὀλίγου δεῖν τὴν Ἀσίαν, γέλωτα εἶναι Σκυθῶν, καθάπερ Δαρεῖος ὁ Ξέρξου πατὴρ πάλαι ἐγένετο. Ἀρίστανδρος δὲ οὐκ ἔφη παρὰ τοῦ ἐκ τοῦ θείου σημαινομένου ἄλλα ἀποδείξασθαι, ὅτι ἄλλα ἐθέλει ἀκοῦσαι Ἀλέξανδρος. Ὁ δὲ, ὡς αἵ τε διφθέραι παρεσκευασμέναι ἦσαν ἐπὶ τῷ πόρῳ, καὶ ὁ στρατὸς ἐξωπλισμένος ἐφειστήκει τῷ ποταμῷ, αἵ τε μηχαναὶ ἀπὸ ξυνθήματος ἐξηκόντιζον ἐς τοὺς Σκύθας παριππεύοντας ἐπὶ τῇ ὄχθῃ· (καὶ ἔστιν οἳ αὐτῶν ἐτιτρώσκοντο ἐκ τῶν βελῶν, εἷς δὲ δὴ διὰ τοῦ γέῤῥου τε καὶ τοῦ θώρακος διαμπὰξ πληγεὶς, πίπτει ἀπὸ τοῦ ἵππου· οἱ μὲν ξυνεπλάγησαν πρός τε τῶν βελῶν τὴν διὰ μακροῦ ἄφεσιν, καὶ ὅτι ἀνὴρ ἀγαθὸς αὐτοῖς τετελευτήκει, καὶ ὀλίγον ἀνεχώρησαν ἀπὸ τῆς ὄχθης.) Ἀλέξανδρος δὲ τεταραγμένους πρὸς τὰ βέλη ἰδὼν, ὑπὸ σαλπίγγων ἐπέρα τὸν ποταμὸν αὐτὸς ἡγούμενος· εἵπετο δὲ αὐτῷ καὶ ἡ ἄλλη στρατιά· πρῶτον μὲν δὴ τοὺς τοξότας καὶ σφενδονήτας ἀποβιβάσας, σφενδονᾷν τε καὶ ἐκτοξεύειν ἐκέλευσεν ἐς τοὺς Σκύθας, ὡς μὴ πελάζειν αὐτοὺς τῇ φάλαγγι τῶν πεζῶν ἐκβαινούσῃ, πρὶν τὴν ἵππον αὐτῷ διαβῆναι πᾶσαν. Ὡς δὲ ἀθρόοι ἐπὶ τῇ ὄχθῃ ἐγένοντο, ἀφῆκεν ἐπὶ τοὺς Σκύθας τὸ μὲν πρῶτον μίαν ἱππαρχίαν τῶν ξένων, καὶ τῶν σαρισσοφόρων ἴλας τέσσαρας· καὶ

τούτους δεξάμενοι οἱ Σκύθαι, καὶ ἐς κύκλους περιϊππεύοντες, ἔβαλλόν τε πολλοὶ ὀλίγους, αὐτοὶ δὲ οὐ χαλεπῶς διεφύγγανον. Ἀλέξανδρος δὲ τούς τε τοξότας καὶ τοὺς Ἀγριάνας καὶ τοὺς ἄλλους ψιλοὺς, ὧν Βάλακρος ἦρχεν, ἀναμίξας τοῖς ἱππεῦσιν, ἐπῆγεν ἐπὶ τοὺς Σκύθας. Ὡς δὲ ὁμοῦ ἤδη ἐγένοντο, ἐλάσαι ἐκέλευσεν ἐς αὐτοὺς τῶν τε ἑταίρων τρεῖς ἱππαρχίας, καὶ τοὺς ἱππακοντιστὰς ξύμπαντας· καὶ αὐτὸς δὲ τὴν λοιπὴν ἵππον ἄγων, σπουδῇ ἐνέβαλεν ὀρθίαις ταῖς ἴλαις. Οὔκουν ἔτι οἷοί τε ἦσαν ἐξελίσσειν τὴν ἱππασίαν ἐς κύκλους, ὡς πρόσθεν ἔτι· ὁμοῦ μὲν γὰρ ἡ ἵππος προσέκειτο αὐτοῖς, ὁμοῦ δὲ οἱ ψιλοὶ ἀναμεμιγμένοι τοῖς ἱππεῦσιν· καὶ οὐκ ἦν τὰς ἐπιστροφὰς ἀσφαλεῖς ποιεῖσθαι. Ἔνθα λαμπρὰ ἤδη φυγὴ τῶν Σκυθῶν ἦν· καὶ πίπτουσι μὲν αὐτῶν ἐς χιλίους, καὶ εἷς τῶν ἡγεμόνων Σατράκης· ἑάλωσαν δὲ ἐς ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα. Ὡς δὲ ἡ δίωξις ὀξεῖά τε καὶ διὰ καύματος πολλοῦ ταλαιπώρως ἐγίγνετο, δίψει τε ἡ στρατιὰ πᾶσα εἴχετο, καὶ αὐτὸς Ἀλέξανδρος ἐλαύνων πίνει ὁποῖον ἦν ὕδωρ ἐν τῇ γῇ ἐκείνῃ. Καὶ (ἦν γὰρ πονηρὸν τὸ ὕδωρ) ῥεῦμα ἀθρόον κατασκήπτει αὐτῷ ἐς τὴν γαστέρα· καὶ ἐπὶ τῷδε ἡ δίωξις οὐκ ἐπὶ πάντων Σκυθῶν ἐγένετο. Οἱ δὲ μὴν δοκοῦσιν ἄν μοι καὶ πάντες διαφθαρῆναι ἐν τῇ φυγῇ, εἰ μὴ Ἀλεξάνδρῳ τὸ σῶμα ἔκαμε. Καὶ αὐτὸς, ἐς ἔσχατον κινδύνου ἐλθὼν, ἐκομίσθη ὀπίσω ἐς τὸ στρατόπεδον· καὶ οὕτω ξυνέβη ἡ μαντεία Ἀριστάνδρῳ.

V. Ὀλίγον δὲ ὕστερον παρὰ τῶν Σκυθῶν, καὶ παρὰ τοῦ βασιλέως αὐτῶν ἀφικνοῦνται παρ᾽ Ἀλέξαν-

δρον πρέσβεις, ὑπὲρ τῶν πραχθέντων ἐς ἀπολογίαν ἐκπεμφθέντες, ὅτι οὐκ ἀπὸ τοῦ κοινοῦ τῶν Σκυθῶν ἐπράχθη, ἀλλὰ καθ' ἁρπαγὴν λῃστρικῷ τρόπῳ σταλέντων, καὶ αὐτὸς ὅτι ἐθέλει ποιεῖν τὰ ἐπαγγελλόμενα. Καὶ τούτῳ φιλάνθρωπα ἐπιστέλλει Ἀλέξανδρος· ὅτι οὔτε ἀπιστοῦντα μὴ ἐπεξιέναι καλὸν αὐτῷ ἐφαίνετο, οὔτε κατὰ καιροῦ ἦν ἐν τῷ τότε ἐπεξιέναι. Οἱ δ' ἐν Μαρακάνδοις ἐν τῇ ἄκρᾳ φρουρούμενοι Μακεδόνες, προσβολῆς γενομένης τῇ ἄκρᾳ ἐκ Σπιταμένους τε καὶ τῶν ἀμφ' αὐτὸν, ἐπεκδραμόντες ἀπέκτεινάν τε τῶν πολεμίων ἔστιν οὓς, καὶ ἀπώσαντο ξύμπαντας· καὶ αὐτοὶ ἀπαθεῖς ἀπεχώρησαν ἐς τὴν ἄκραν. Ὡς δὲ καὶ οἱ ὑπ' Ἀλεξάνδρου ἐσταλμένοι ἐς Μαράκανδα ἤδη προσάγοντες Σπιταμένει ἐξηγγέλλοντο, τὴν μὲν πολιορκίαν ἐκλείπει τῆς ἄκρας· αὐτὸς δὲ ὡς ἐς τὰ βασίλεια τῆς Σογδιανῆς ἀνεχώρει. Φαρνούχης δὲ καὶ οἱ ξὺν αὐτῷ στρατηγοὶ, σπεύδοντες ἐξελάσαι αὐτὸν παντάπασιν, ἐπί τε τὰ ὅρια τῆς Σογδιανῆς ξυνείποντο ὑποχωροῦντι, καὶ εἰς τοὺς Νομάδας τοὺς Σκύθας οὐδενὶ λογισμῷ ξυνεσβάλλουσιν. Ἔνθα δὴ προσλαβὼν ὁ Σπιταμένης τῶν Σκυθῶν ἱππέων ἐς ἑξακοσίους, προσεπήρθη ὑπὸ τῆς ξυμμαχίας τῆς Σκυθικῆς δέξασθαι ἐπιόντας τοὺς Μακεδόνας· παραταξάμενος δὲ ἐν χωρίῳ ὁμαλῷ πρὸς τῇ ἐρήμῳ τῆς Σκυθικῆς, ὑπομεῖναι μὲν τοὺς πολεμίους, ἢ αὐτὸς ἐς αὐτοὺς ἐμβαλεῖν οὐκ ἤθελε· περϊππεύων δὲ ἐτόξευεν ἐς τὴν φάλαγγα τῶν πεζῶν· καὶ ἐπελαυνόντων μὲν αὐτῷ τῶν ἀμφὶ Φαρνούχην, ἔφευγεν εὐπετῶς, οἷα δὴ ὠκυτέρων τε αὐτοῖς ἐν τῷ τότε καὶ ἀκμαιοτέ-

ρων ὄντων τῶν ἵππων. Τοῖς δ' ἀμφὶ Ἀνδρόμαχον, ὑπό τε τῆς ξυνεχοῦς πορείας, καὶ ἅμα χιλοῦ ἀπορίᾳ, κεκάκωτο ἡ ἵππος· μένουσι δὲ ἢ ὑποχωροῦσιν ἐπέκειντο εὐρώστως οἱ Σκύθαι. Ἔνθα δὴ πολλῶν μὲν τιτρωσκομένων ἐκ τῶν τοξευμάτων, ἔστι δ' ὧν καὶ πιπτόντων, ἐς πλαίσιον ἰσόπλευρον τάξαντες τοὺς στρατιώτας, ἀνεχώρουν ὡς ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὸν Πολυτίμητον, ὅτι νάπος ταύτῃ ἦν· ὡς μήτε τοῖς βαρβάροις εὐπετὲς ἔτι εἶναι ἐκτοξεύειν ἐς αὐτοὺς, σφίσι τε οἱ πεζοὶ ὠφελιμώτεροι ὦσι. Κάρανος δὲ ὁ ἱππάρχης, οὐκ ἀνακοινώσας Ἀνδρομάχῳ, διαβαίνειν ἐπεχείρησε τὸν ποταμὸν ὡς ἐς ἀσφαλὲς ταύτῃ καταστήσων τὴν ἵππον· καὶ οἱ πεζοὶ αὐτῷ ἐπηκολούθησαν, οὐκ ἐκ παραγγέλματος, ἀλλὰ φοβερά τε καὶ οὐδενὶ κόσμῳ ἐγένετο αὐτοῖς ἡ ἐς τὸν ποταμὸν ἔσβασις κατὰ κρημνώδεις τὰς ὄχθας. Καὶ οἱ βάρβαροι αἰσθόμενοι τὴν ἁμαρτίαν τῶν Μακεδόνων, αὐτοῖς ἵπποις ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἐσβάλλουσιν ἐς τὸν πόρον· καὶ οἱ μὲν τῶν ἤδη διαβεβηκότων καὶ ἀποχωρούντων εἴχοντο, οἱ δὲ τοὺς διαβαίνοντας ἀντιμέτωποι ταχθέντες, ἀνείλουν ἐς τὸν ποταμόν· οἱ δὲ ἀπὸ τῶν πλαγίων ἐτόξευον ἐς αὐτούς· οἱ δὲ τοῖς ἔτι ἐσβαίνουσιν ἐπέκειντο· ὥστε ἀπορίᾳ πάντοθεν ἐχόμενοι οἱ Μακεδόνες, ἐς νῆσον τινὰ τῶν ἐν τῷ ποταμῷ ξυμφεύγουσιν οὐ μεγάλην· καὶ περιστάντες αὐτοὺς οἱ Σκύθαι τε καὶ οἱ ξὺν Σπιταμένει ἱππεῖς ἐν κύκλῳ πάντας κατετόξευσαν. Ὀλίγους δὲ ἠνδραποδίσαντο αὐτῶν, καὶ τούτους πάντας ἀπέκτειναν.

VI. Ἀριστόβουλος δὲ ἐνέδρᾳ τὸ πολὺ τῆς στρα-

τιᾶς διαφθαρῆναι λέγει, τῶν Σκυθῶν ἐν παραδείσῳ κρυφθέντων, οἳ ἐκ τοῦ ἀφανοῦς ἐπεγένοντο τοῖς Μακεδόσιν ἐν αὐτῷ τῷ ἔργῳ, ἵνα τὸν μὲν Φαρνούχην παραχωρεῖν τῆς ἡγεμονίας τοῖς ξυμπεμφθεῖσι Μακεδόσιν, ὡς οὐκ ἐμπείρως ἔχοντα ἔργων πολεμικῶν, ἀλλ᾽ ἐπὶ τῷ καθομιλῆσαι τοῖς βαρβάροις μᾶλλόν τι πρὸς Ἀλεξάνδρου, ἢ ἐπὶ τῷ ἐν ταῖς μάχαις ἐξηγεῖσθαι, ἐσταλμένον· τοὺς δὲ Μακεδόνας τε εἶναι καὶ ἑταίρους βασιλέως. Ἀνδρόμαχον δὲ καὶ Κάρανον, καὶ Μενέδημον, οὐ δέξασθαι τὴν ἡγεμονίαν· τὸ μέν τι, ὡς μὴ δοκεῖν παρὰ τὰ ἐπηγγελμένα ὑπὸ Ἀλεξάνδρου αὐτούς τι κατὰ σφᾶς νεωτερίζειν· τὸ δὲ, καὶ ἐν αὐτῷ τῷ δεινῷ οὐκ ἐθελήσαντας, εἰ δή τι πταίσματος, μὴ ὅσον κατ᾽ ἄνδρα μόνον μετέχειν αὐτοὺς, ἀλλὰ καὶ ὡς τὸ πᾶν αὐτοὺς κακῶς ἐξηγησαμένους. Ἐν τούτῳ δὴ τῷ θορύβῳ τε καὶ τῇ ἀταξίᾳ ἐπιθεμένους αὐτοῖς τοὺς βαρβάρους κατακόψαι πάντας, ὥςτε ἱππέας μὲν οὐ πλείονας τῶν τεσσαράκοντα ἀποσωθῆναι, πεζοὺς δὲ ἐς τριακοσίους. Ταῦτα δὲ ὡς ἠγγέλθη Ἀλεξάνδρῳ, ἤλγησέ τε τῷ πάθει τῶν στρατιωτῶν, καὶ ἔγνω σπουδῇ ἐλαύνειν ὡς ἐπὶ Σπιταμένην τε καὶ τοὺς ἀμφ᾽ αὐτὸν βαρβάρους. Ἀναλαβὼν οὖν τῶν τε ἑταίρων ἱππέων τοὺς ἡμίσεας καὶ τοὺς ὑπασπιστὰς ξύμπαντας καὶ τοὺς τοξότας καὶ τοὺς Ἀγριάνας καὶ τῆς φάλαγγος τοὺς κουφοτάτους, ᾔει ὡς ἐπὶ Μαράκανδα, ἵνα ἐπανήκειν Σπιταμένην ἐπυνθάνετο, καὶ αὖθις πολιορκεῖν τοὺς ἐν τῇ ἄκρᾳ. Καὶ αὐτὸς μὲν ἐν τρισὶν ἡμέραις διελθὼν χιλίους καὶ πεντακοσίους σταδίους, τῇ τετάρτῃ ὑπὸ τὴν ἕω προσ-

ῆγε τῇ πόλει. Σπιταμένης δὲ καὶ οἱ ἀμφ᾽ αὐτὸν, ὡς ἐξηγγέλθη προσάγων Ἀλέξανδρος, οὐκ ἔμειναν· ἀλλ᾽ ἐκλιπόντες τὴν πόλιν, φεύγουσιν. Ὁ δὲ ἐχόμενος αὐτῶν ἐδίωκεν· ὡς δ᾽ ἐπὶ τὸν χῶρον ἧκεν, οὗ ἡ μάχη ἐγένετο, θάψας τοὺς στρατιώτας ὡς ἐκ τῶν παρόντων, εἵπετο ἔςτε ἐπὶ τὴν ἔρημον τοῖς φεύγουσιν· ἐκεῖθεν δ᾽ ἀναστρέφων, ἐπόρθει τὴν χώραν, καὶ τοὺς ἐς τὰ ἐρύματα καταπεφευγότας τῶν βαρβάρων ἔκτεινεν, ὅτι ξυνεπιθέσθαι ἠγγέλλοντο καὶ αὐτοὶ τοῖς Μακεδόσι· καὶ ἐπῆλθε πᾶσαν τὴν χώραν, ὅσην ὁ ποταμὸς ὁ Πολυτίμητος ἐπάρδων ἐπέρχεται· ἵνα δὲ ἀφανίζεται τοῦ ποταμοῦ τὸ ὕδωρ, ἐντεῦθεν ἤδη τὸ ἐπέκεινα ἔρημος ἡ χώρα ἐστίν· ἀφανίζεται δὲ, καί περ πολλοῦ ὢν ὕδατος, ἐς τὴν ψάμμον. Καὶ ἄλλοι ποταμοὶ ὡσαύτως ἐκεῖ ἀφανίζονται, μεγάλοι καὶ ἀένναοι, ὅ, τε Ἔπαρδος, ὃς ῥέει διὰ Μάρδων τῆς χώρας· καὶ Ἄρειος, ὅτου ἐπώνυμος ἡ τῶν Ἀρείων γῆ ἐστι· καὶ Ἐτύμανδρος, ὃς δι᾽ Εὐεργετῶν ῥέει· καὶ εἰσὶ ξύμπαντες οὗτοι τηλικοῦτοι ποταμοὶ, ὥςτε οὐδεὶς αὐτῶν μείων ἐστὶ τοῦ Πηνειοῦ τοῦ Θεσσαλικοῦ ποταμοῦ, ὃς διὰ τῶν Τεμπῶν ῥέων ἐκδιδοῖ ἐς θάλασσαν· ὁ δὲ Πολυτίμητος πολὺ ἔτι μείζων ἢ κατὰ τὸν Πηνειὸν ποταμόν ἐστί.

VII. Ταῦτα δὲ διαπραξάμενος, ἐς Ζαρίασπα ἀφίκετο, καὶ αὐτοῦ κατέμενεν, ἔςτε παρελθεῖν τὸ ἀκμαῖον τοῦ χειμῶνος. Ἐν τούτῳ δὲ ἀφίκοντο παρ᾽ αὐτὸν Φραταφέρνης τε ὁ Παρθυαίων σατράπης, καὶ Στασάνωρ ὁ ἐς Ἀρείους ἀποπεμφθεὶς, ὡς Ἀρσάμην συλληψόμενος· τόν τε Ἀρσάμην δεδεμένον ἄγοντες,

καὶ Βαρζάνην, ὅντινα Βῆσσος τῆς Παρθυαίων σατράπην κατέστησε, καὶ τινὰς ἄλλους τῶν τότε ξὺν Βήσσῳ ἀποστάντων. Ἧκον δὲ ἐν τῷ αὐτῷ Ἐπόκιλλος καὶ Μελαμνίδας καὶ Πτολεμαῖος ὁ τῶν Θρᾳκῶν στρατηγὸς ἀπὸ θαλάσσης, οἳ τά τε χρήματα ξὺν Μένητι πεμφθέντα, καὶ τοὺς ξυμμάχους ὡς ἐπὶ θάλασσαν κατήγαγον. Καὶ Ἄσανδρος δὲ ἐν τούτῳ ἧκε καὶ Νέαρχος στρατιὰν Ἑλλήνων μισθοφόρων ἄγοντες. Καὶ Βῆσσός τε ὁ Συρίας σατράπης, καὶ Ἀσκληπιόδωρος ὁ ὕπαρχος ἀπὸ θαλάσσης, καὶ οὗτοι στρατιὰν ἄγοντες. Ἔνθα δὴ ξύλλογον ἐκ τῶν παρόντων ξυναγαγὼν Ἀλέξανδρος, παρήγαγεν ἐς αὐτοὺς Βῆσσον· καὶ κατηγορήσας τὴν Δαρείου προδοσίαν, τήν τε ῥῖνα Βήσσου ἀποτμηθῆναι καὶ τὰ ὦτα ἄκρα ἐκέλευσεν· αὐτὸν δὲ ὡς Ἐκβάτανα ἄγεσθαι, ὡς ἐκεῖ ἐν τῷ Μήδων τε καὶ Περσῶν ξυλλόγῳ ἀποθανούμενον. Καὶ ἐγὼ οὔτε τὴν ἄγαν ταύτην τιμωρίαν Βήσσου ἐπαινῶ, ἀλλὰ βαρβαρικὴν εἶναι τίθεμαι τῶν ἀκρωτηρίων τὴν λώβην. Καὶ ὑπαχθῆναι Ἀλέξανδρον ξύμφημι ἐς ζῆλον τοῦ Μηδικοῦ τε καὶ Περσικοῦ πλούτου, καὶ τῆς κατὰ τοὺς βαρβάρους βασιλέας οὐκ ἴσης ἐς τοὺς ὑπηκόους ξυνδιαιτήσεως. Ἐσθῆτά τε ὅτι Μηδικὴν ἀντὶ τῆς Μακεδονικῆς τε καὶ πατρίου, Ἡρακλείδης ὤν, μετέλαβεν, οὐδαμῇ ἐπαινῶ· καὶ τὴν κίδαριν τὴν Περσικὴν τῶν νενικημένων, ἀντὶ ὧν αὐτὸς ὁ νικῶν πάλαι ἐφόρει, ἀμεῖψαί οὐκ ἐπῃδέσθη, οὐδὲν τούτων ἐπαινῶ· ἀλλ᾽ εἴπερ τι ἄλλο, καὶ τὰ Ἀλεξάνδρου μεγάλα πράγματα ἐς τεκμηρίωσιν τίθεμαι, ὡς οὔτε τὸ σῶμα ὅτῳ εἴη καρτερόν,

οὔτε ὅστις γένει ἐπιφανής, οὔτε κατὰ πόλεμον εἰ δή τις διευτυχοίη ἔτι μᾶλλον ἢ Ἀλέξανδρος· οὐδὲ εἰ τὴν Λιβύην τὶς πρὸς τῇ Ἀσίᾳ (καθαπεροῦν ἐπενόει ἐκεῖνος) ἐκπεριπλεύσας κατάσχοι· οὐδὲ εἰ τὴν Εὐρώπην ἐπὶ τῇ Ἀσίᾳ τε καὶ Λιβύῃ τρίτην· τούτων οὐδέν τι ὄφελος ἐς εὐδαιμονίαν ἀνθρώπου, εἰ μὴ σωφρονεῖν ἐν ταὐτῷ ὑπάρχοι τούτῳ τῷ ἀνθρώπῳ τῷ τὰ μεγάλα, ὡς δοκεῖ, πράγματα πράξαντι.

VIII. Ἔνθα δὴ καὶ τὸ Κλείτου τοῦ Δρωπίδου πάθημα, καὶ τὴν Ἀλεξάνδρου ἐπ᾽ αὐτῷ συμφοράν, εἰ καὶ ὀλίγου ὕστερον ἐπράχθη, οὐκ ἔξω τοῦ καιροῦ ἀφηγήσομαι. Εἶναι μὲν γὰρ ἡμέραν ἱερὰν τοῦ Διονύσου Μακεδόσι, καὶ θύειν Διονύσῳ ὅσα ἔτη ἐν αὐτῇ Ἀλέξανδρον· τὸν δὲ τοῦ Διονύσου μὲν ἐν τῷ τότε ἀμελῆσαι λέγουσι, Διοσκούροιν δὲ θῦσαι, ἐξότου δὴ ἐπιφρασθέντα τοῖν Διοσκούροιν τὴν θυσίαν· πόῤῥω δὲ τοῦ πότου προϊόντος (καὶ γὰρ καὶ τὰ τῶν πότων ἤδη Ἀλεξάνδρῳ ἐς τὸ βαρβαρικώτερον νενεωτέριστο) ἀλλ᾽ ἔν γε τῷ πότῳ τότε ὑπὲρ τοῖν Διοσκούροιν λόγους γίγνεσθαι, ὅπως ἐς Δία ἀνηνέχθη αὐτοῖν ἡ γένεσις, ἀφαιρεθεῖσα Τυνδάρεω· καί τινας τῶν παρόντων κολακείᾳ τῇ Ἀλεξάνδρου (οἷοι δὴ ἄνδρες διέφθειράν τε ἀεὶ καὶ οὔποτε παύσονται ἐπιτρίβοντες τὰ τῶν ἀεὶ βασιλέων πράγματα) κατ᾽ οὐδὲν ἀξιοῦντας συμβάλλειν Ἀλεξάνδρῳ τε καὶ τοῖς Ἀλεξάνδρου ἔργοις τὸν Πολυδεύκην καὶ τὸν Κάστορα. Οἱ δὲ οὐδὲ τοῦ Ἡρακλέους ἀπείχοντο ἐν τῷ πότῳ· ἀλλὰ τὸν φθόνον γὰρ ἐμποδὼν ἵστασθαι τοῖς ζῶσι, τὸ μὴ οὐ τὰς δικαίας τιμὰς αὐτοῖς ἐκ τῶν

ξυνόντων γίγνεσθαι. Κλεῖτον δὲ δῆλον μὲν εἶναι
πάλαι ἀχθόμενον τοῦ τε Ἀλεξάνδρου τῇ ἐς τὸ βαρ-
βαρικώτερον μετακινήσει, καὶ τῶν κολακευόντων αὐ-
τὸν τοῖς λόγοις· τότε δὲ καὶ αὐτὸν πρὸς τοῦ οἴνου
παροξυνόμενον, οὐκ ἐᾷν, οὔτε ἐς τὸ θεῖον ὑβρίζειν,
οὔτε ἐς τὰ τῶν πάλαι ἡρώων ἔργα, ἐκφαυλίζοντας,
χάριν ταύτην ἄχαριν προστιθέναι Ἀλεξάνδρῳ. Εἶναι
γὰρ οὐκ οὐδὲ τὰ Ἀλεξάνδρου οὕτω τι μεγάλα καὶ
θαυμαστά, ὡς ἐκεῖνοι ἐπαίρουσιν· οὔκουν μόνον
γε καταπρᾶξαι αὐτά, ἀλλὰ τὸ γὰρ πολὺ μέρος Μα-
κεδόνων εἶναι τὰ ἔργα· καὶ τοῦτον τὸν λόγον ἀνιᾶ-
σαι Ἀλέξανδρον, λεχθέντα. Οὐδὲ ἐγὼ ἐπαινῶ τὸν
λόγον, ἀλλὰ ἱκανὸν γὰρ εἶναι τίθεμαι ἐν τοιᾷδε πα-
ροινίᾳ τὸ καθ' αὑτὸν σιγῶντα ἔχειν, μηδὲ τὰ αὐτὰ
τοῖς ἄλλοις ἐς κολακίαν πλημμελεῖν. Ὡς δὲ καὶ τῶν
Φιλίππου τινὲς ἔργων, ὅτι οὐ μεγάλα οὐδὲ θαυμα-
στὰ Φιλίππῳ κατεπράχθη, οὐδεμιᾷ ξὺν δίκῃ ἐπε-
μνήσθησαν, χαριζόμενοι καὶ οὗτοι Ἀλεξάνδρῳ, τὸν
Κλεῖτον ἤδη οὐκ ἔτι ἐν ἑαυτῷ ὄντα, πρεσβεύειν μὲν
τὰ τοῦ Φιλίππου, καταβάλλειν δὲ Ἀλέξανδρόν τε
καὶ τὰ τούτου ἔργα· παροινοῦντα ἤδη τὸν Κλεῖτον
τά τε ἄλλα, καὶ πολὺν εἶναι ἐξονειδίζοντα Ἀλεξάν-
δρῳ, ὅτι πρὸς αὐτοῦ ἄρα ἐσώθη, ὁπότε ἡ ἱππομα-
χία ἡ ἐπὶ Γρανίκῳ ξυνεστήκει πρὸς Πέρσας· καὶ δὴ
καὶ τὴν δεξιὰν τὴν αὑτοῦ σοβαρῶς ἀνατείναντα·
Αὕτη σε ἡ χεὶρ (φάναι) ὦ Ἀλέξανδρε, ἐν τῷ τότε
ἔσωσε. Καὶ Ἀλέξανδρον οὐκ ἔτι φέρειν τοῦ Κλείτου
τὴν παροινίαν τε καὶ ὕβριν, ἀλλὰ ἀναπηδᾷν γὰρ
ξὺν ὀργῇ ἐπ' αὐτὸν, κατέχεσθαι δὲ ὑπὸ τῶν ξυμπι-

νόντων. Κλεῖτον δὲ οὐκ ἀνιέναι ὑβρίζοντα. Ἀλέ-
ξανδρος δὲ ἐβόα, ἀνακαλῶν τοὺς ὑπασπιστάς· οὐδε-
νὸς δὲ ὑπακούοντος, ἐς ταὐτὰ ἔφη καθεστηκέναι
Δαρείῳ, ὁπότε πρὸς Βήσσου τε καὶ τῶν ἀμφὶ Βῆσ-
σον ξυλληφθεὶς ἤγετο, οὐδέ τι ἄλλο ὅτι μὴ ὄνομα
ἦν βασιλέως. Οὔκουν ἔτι οἵους τε εἶναι κατέχειν
αὐτὸν τοὺς ἑταίρους, ἀλλ' ἀναπηδήσαντα γὰρ οἱ μὲν
λόγχην ἁρπάσαι λέγουσι τῶν σωματοφυλάκων τινὸς,
καὶ ταύτῃ παίσαντα Κλεῖτον ἀποκτεῖναι· οἱ δὲ σά-
ρισσαν, παρὰ τῶν φυλάκων τινὸς καὶ ταύτην. Ἀρι-
στόβουλος δὲ, ὅθεν μὲν ἡ παροινία ὡρμήθη, οὐ λέ-
γει. Κλείτου δὲ γενέσθαι μόνου τὴν ἁμαρτίαν, ὃν
γε ὠργισμένου Ἀλεξάνδρου, καὶ ἀναπηδήσαντος ἐπ'
αὐτὸν ὡς διαχρησομένου, ἀπαχθῆναι μὲν διὰ θυ-
ρῶν ἔξω ὑπὲρ τὸ τεῖχός τε καὶ τὴν τάφρον τῆς ἄκρας,
ἵνα ἐγένετο πρὸς Πτολεμαίου τοῦ Λάγου τοῦ σωμα-
τοφύλακος· οὐ καρτερήσαντα δὲ, ἀναστρέψαι αὖ-
θις, καὶ περιπετῆ Ἀλεξάνδρῳ γενέσθαι Κλεῖτον ἀνα-
καλοῦντι, καὶ φάναι, Ὅτι οὗτός τοι ἐγὼ ὁ Κλεῖτος,
ὦ Ἀλέξανδρε· καὶ ἐν τούτῳ πληγέντα τῇ σαρίσσῃ
ἀποθανεῖν.

IX. Καὶ ἐγὼ Κλεῖτον μὲν τῆς ὕβρεως τῆς ἐς τὸν
βασιλέα τὸν αὑτοῦ, μεγαλωστὶ μέμφομαι. Ἀλέξαν-
δρον δὲ τῆς συμφορᾶς οἰκτείρω, ὅτι δυοῖν κακοῖν ἐν
τῷ τότε ἡττημένον ἐπέδειξεν αὑτὸν (ὑφ' ὅτων δὴ καὶ
τοῦ ἑτέρου οὐκ ἐπέοικεν ἄνδρα σωφρονοῦντα ἐξητ-
τᾶσθαι) ὀργῆς τε καὶ παροινίας. Ἀλλὰ τὰ ἐπὶ τοῖς-
δε αὖ ἐπαινῶ Ἀλεξάνδρου, ὅτι παραυτίκα ἔγνω σχέ-
τλιον ἔργον ἐργασάμενος. Καὶ λέγουσιν εἰσὶν οἳ

τὸν Ἀλέξανδρον, ὅτι ἐρείσας τὴν σάρισσαν πρὸς τὸν τοῖχον, ἐπιπίπτειν ἐγνώκει αὐτῇ· ὡς οὐ καλὸν αὐτῷ ζῆν, ἀποκτείναντι φίλον αὐτοῦ ἐν τῷ οἴνῳ. Οἱ πολλοὶ δὲ ξυγγραφεῖς τοῦτο μὲν οὐ λέγουσιν· ἀπελθόντα δὲ ἐς τὴν εὐνὴν, κεῖσθαι ὀδυρόμενον, αὐτόν τε τὸν Κλεῖτον ὀνομαστὶ ἀνακαλοῦντα, καὶ τὴν Κλείτου μὲν ἀδελφὴν, αὐτὸν δε ἀναθρεψαμένην, Λανίκην, τὴν Δρωπίδου παῖδα, ὡς καλὰ ἄρα αὐτῇ τροφεῖα ἀποτετικὼς εἴη ἀνδρωθεὶς, ᾗ γε τοὺς μὲν παῖδας τοὺς ἑαυτῆς ὑπὲρ αὐτοῦ μαχομένους ἐπεῖδεν ἀποθανόντας, τὸν ἀδελφὸν δὲ αὐτῆς αὐτὸς αὐτοχειρίᾳ ἔκτεινε· φονέα τε τῶν φίλων οὐ διαλείπειν αὑτὸν ἀνακαλοῦντα, ἄσιτόν τε καὶ ἄποτον καρτερεῖν ἔςτε ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας, οὐδὲ τὴν ἄλλην θεραπείαν θεραπεῦσαι τὸ σῶμα. Καὶ ἐπὶ τούτοις τῶν μάντεών τινες μῆνιν ἐκ Διονύσου ᾖδον, ὅτι ἡ θυσία ἐξελείφθη Ἀλεξάνδρῳ ἡ τοῦ Διονύσου. Καὶ Ἀλέξανδρος μόγις πρὸς τῶν ἑταίρων πεισθεὶς, σίτου τε ἥψατο, καὶ τὸ σῶμα καλῶς ἐθεράπευσε· καὶ τῷ Διονύσῳ τὴν θυσίαν ἐπέδωκεν, ἐπεὶ οὐδὲ αὐτῷ ἄκοντι ἦν ἐς μῆνιν τοῦ θείου μᾶλλόν τι ἢ τὴν αὐτοῦ κακότητα ἀναφέρεσθαι τὴν ξυμφοράν. Ταῦτα μεγαλωστὶ ἐπαινῶ Ἀλεξάνδρου, τὸ μήτε ἐπαυθαδιάσασθαι ἐπὶ κακῷ, μήτε προστάτην τε καὶ ξυνήγορον κακίονα ἔτι γενέσθαι τοῦ ἁμαρτηθέντος, ἀλλὰ συμφῆσαι γὰρ ἐπταικέναι ἄνθρωπόν γε ὄντα. Εἰσὶ δὲ οἳ λέγουσιν Ἀνάξαρχον τὸν σοφιστὴν ἐλθεῖν μὲν παρ᾽ Ἀλέξανδρον κληθέντα, ὡς παραμυθησόμενον· εὑρόντα δὲ κείμενον καὶ ἐπιστένοντα, ἐπιγελάσαντα, ἀγνοεῖν, φά-

ναι, διότι ἐπὶ τῷδε οἱ πάλαι σοφοὶ ἄνδρες τὴν Δίκην πάρεδρον τῷ Διῒ ἐποίησαν, ὡς ὅ, τι ἂν πρὸς τοῦ Διὸς κυρωθῇ, τοῦτο ξὺν δίκῃ πεπραγμένον· καὶ οὖν καὶ τὰ ἐκ βασιλέως μεγάλου γιγνόμενα, δίκαια χρῆν νομίζεσθαι, πρῶτα μὲν πρὸς αὐτοῦ βασιλέως, ἔπειτα πρὸς τῶν ἄλλων ἀνθρώπων. Ταῦτα εἰπόντα παραμυθήσασθαι μὲν Ἀλέξανδρον ἐν τῷ τότε· κακὸν δὲ μέγα, ὡς ἐγώ φημι, ἐξεργάσασθαι Ἀλεξάνδρῳ, καὶ μεῖζον ἔτι ἢ ὅτῳ τότε ξυνείχετο· εἴπερ οὖν σοφοῦ ἀνδρὸς τήνδε ἔγνω τὴν δόξαν, ὡς οὐ τὰ δίκαια ἄρα χρὴ σπουδῇ ἐπιλεγόμενον πράττειν τὸν βασιλέα, ἀλλὰ ὅ, τι ἂν καὶ ὁπωσοῦν ἐκ βασιλέως πραχθῇ, τοῦτο δίκαιον νομίζειν. Ἐπεὶ καὶ προσκυνεῖσθαι ἐθέλειν Ἀλέξανδρον λόγος κατέχει, ὑπούσης μὲν αὐτῷ καὶ τῆς ἀμφὶ τοῦ Ἄμμωνος πατρὸς μᾶλλόν τι ἢ Φιλίππου δόξης· θαυμάζοντα δὲ ἤδη τὰ Περσῶν καὶ Μήδων τῆς ἐσθῆτος τῇ ἀμείψει, καὶ τῆς ἄλλης θεραπείας τῇ μετακοσμήσει, οὐκ ἐνδεῆσαι δὲ οὐδὲ πρὸς τοῦτο αὐτὸ τοὺς κολακείᾳ ἐς αὐτὸ ἐνδιδόντας, ἄλλους τε τινὰς, καὶ δὴ καὶ τῶν σοφιστῶν τῶν ἀμφ᾽ αὐτὸν, Ἀνάξαρχόν τε καὶ Ἄγιν Ἀργεῖον ἐποποιόν.

X. Καλλισθένην δὲ τὸν Ὀλύνθιον Ἀριστοτέλους τε τῶν λόγων διακηκοότα, καὶ τὸν τρόπον ὄντα ὑπαγροικότερον, οὐκ ἐπαινεῖν ταῦτα. Τούτου μὲν δὴ ἕνεκα, καὶ αὐτὸς Καλλισθένει ξυμφέρομαι· ἐκεῖνα δὲ οὐκ ἔτι ἐπιεικῆ δοκῶ τοῦ Καλλισθένους (εἴπερ ἀληθῆ ξυγγέγραπται) ὅτι ὑφ᾽ αὐτῷ εἶναι ἀπέφαινε καὶ τῇ αὐτοῦ ξυγγραφῇ Ἀλέξανδρόν τε καὶ τὰ Ἀλε-

τὸν Ἀλέξανδρον, ὅτι ἐρείσας τὴν σάρισσαν πρὸς τὸν τοῖχον, ἐπιπίπτειν ἐγνώκει αὐτῇ· ὡς οὐ καλὸν αὐτῷ ζῆν, ἀποκτείναντι φίλον αὐτοῦ ἐν τῷ οἴνῳ. Οἱ πολλοὶ δὲ ξυγγραφεῖς τοῦτο μὲν οὐ λέγουσιν· ἀπελθόντα δὲ ἐς τὴν εὐνὴν, κεῖσθαι ὀδυρόμενον, αὐτόν τε τὸν Κλεῖτον ὀνομαστὶ ἀνακαλοῦντα, καὶ τὴν Κλείτου μὲν ἀδελφὴν, αὐτὸν δε ἀναθρεψαμένην, Λανίκην, τὴν Δρωπίδου παῖδα, ὡς καλὰ ἄρα αὐτῇ τροφεῖα ἀποτετικὼς εἴη ἀνδρωθεὶς, ἥ γε τοὺς μὲν παῖδας τοὺς ἑαυτῆς ὑπὲρ αὐτοῦ μαχομένους ἐπεῖδεν ἀποθανόντας, τὸν ἀδελφὸν δὲ αὐτῆς αὐτὸς αὐτοχειρίᾳ ἔκτεινε· φονέα τε τῶν φίλων οὐ διαλείπειν αὐτὸν ἀνακαλοῦντα, ἄσιτόν τε καὶ ἄποτον καρτερεῖν ἔςτε ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας, οὐδὲ τὴν ἄλλην θεραπείαν θεραπεῦσαι τὸ σῶμα. Καὶ ἐπὶ τούτοις τῶν μάντεών τινες μῆνιν ἐκ Διονύσου ᾖδον, ὅτι ἡ θυσία ἐξελείφθη Ἀλεξάνδρῳ ἡ τοῦ Διονύσου. Καὶ Ἀλέξανδρος μόγις πρὸς τῶν ἑταίρων πεισθεὶς, σίτου τε ἥψατο, καὶ τὸ σῶμα καλῶς ἐθεράπευσε· καὶ τῷ Διονύσῳ τὴν θυσίαν ἐπέδωκεν, ἐπεὶ οὐδὲ αὐτῷ ἄκοντι ἦν ἐς μῆνιν τοῦ θείου μᾶλλόν τι ἢ τὴν αὐτοῦ κακότητα ἀναφέρεσθαι τὴν ξυμφοράν. Ταῦτα μεγαλωστὶ ἐπαινῶ Ἀλεξάνδρου, τὸ μήτε ἐπαυθαδιάσασθαι ἐπὶ κακῷ, μήτε προστάτην τε καὶ ξυνήγορον κακίονα ἔτι γενέσθαι τοῦ ἁμαρτηθέντος, ἀλλὰ συμφῆσαι γὰρ ἐπταικέναι ἄνθρωπόν γε ὄντα. Εἰσὶ δὲ οἱ λέγουσιν Ἀνάξαρχον τὸν σοφιστὴν ἐλθεῖν μὲν παρ' Ἀλέξανδρον κληθέντα, ὡς παραμυθησόμενον· εὑρόντα δὲ κείμενον καὶ ἐπιστένοντα, ἐπιγελάσαντα, ἀγνοεῖν, φά-

ναι, διότι ἐπὶ τῷδε οἱ πάλαι σοφοὶ ἄνδρες τὴν Δίκην πάρεδρον τῷ Διῒ ἐποίησαν, ὡς ὅ, τι ἂν πρὸς τοῦ Διὸς κυρωθῇ, τοῦτο ξὺν δίκῃ πεπραγμένον· καὶ οὖν καὶ τὰ ἐκ βασιλέως μεγάλου γιγνόμενα, δίκαια χρῆν νομίζεσθαι, πρῶτα μὲν πρὸς αὐτοῦ βασιλέως, ἔπειτα πρὸς τῶν ἄλλων ἀνθρώπων. Ταῦτα εἰπόντα παραμυθήσασθαι μὲν Ἀλέξανδρον ἐν τῷ τότε· κακὸν δὲ μέγα, ὡς ἐγώ φημι, ἐξεργάσασθαι Ἀλεξάνδρῳ, καὶ μεῖζον ἔτι ἢ ὅτῳ τότε ξυνείχετο· εἴπεροῦν σοφοῦ ἀνδρὸς τήνδε ἔγνω τὴν δόξαν, ὡς οὐ τὰ δίκαια ἄρα χρὴ σπουδῇ ἐπιλεγόμενον πράττειν τὸν βασιλέα, ἀλλὰ ὅ, τι ἂν καὶ ὁπωσοῦν ἐκ βασιλέως πραχθῇ, τοῦτο δίκαιον νομίζειν. Ἐπεὶ καὶ προσκυνεῖσθαι ἐθέλειν Ἀλέξανδρον λόγος κατέχει, ὑπούσης μὲν αὐτῷ καὶ τῆς ἀμφὶ τοῦ Ἄμμωνος πατρὸς μᾶλλόν τι ἢ Φιλίππου δόξης· θαυμάζοντα δὲ ἤδη τὰ Περσῶν καὶ Μήδων τῆς ἐσθῆτος τῇ ἀμείψει, καὶ τῆς ἄλλης θεραπείας τῇ μετακοσμήσει, οὐκ ἐνδεῆσαι δὲ οὐδὲ πρὸς τοῦτο αὐτὸ τοὺς κολακείᾳ ἐς αὐτὸ ἐνδιδόντας, ἄλλους τε τινὰς, καὶ δὴ καὶ τῶν σοφιστῶν τῶν ἀμφ' αὐτὸν, Ἀνάξαρχόν τε καὶ Ἄγιν Ἀργεῖον ἐποποιόν.

X. Καλλισθένην δὲ τὸν Ὀλύνθιον Ἀριστοτέλους τε τῶν λόγων διακηκοότα, καὶ τὸν τρόπον ὄντα ὑπαγροικότερον, οὐκ ἐπαινεῖν ταῦτα. Τούτου μὲν δὴ ἕνεκα, καὶ αὐτὸς Καλλισθένει ξυμφέρομαι· ἐκεῖνα δὲ οὐκ ἔτι ἐπιεικῆ δοκῶ τοῦ Καλλισθένους (εἴπερ ἀληθῆ ξυγγέγραπται) ὅτι ὑφ' αὐτῷ εἶναι ἀπέφαινε καὶ τῇ αὐτοῦ ξυγγραφῇ Ἀλέξανδρόν τε καὶ τὰ Ἀλε-

ξάνδρου ἔργα. Οὔκουν αὐτὸς ἀφῖχθαι ἐξ Ἀλεξάνδρου δόξαν κτησόμενος, ἀλλὰ ἐκεῖνον εὐκλεᾶ ἐς ἀνθρώπους ποιήσων· καὶ οὖν καὶ τοῦ θείου τὴν μετουσίαν Ἀλεξάνδρῳ οὐκ ἐξ ὧν Ὀλυμπιὰς ὑπὲρ τῆς γενέσεως αὐτοῦ ψεύδεται ἀνηρτῆσθαι, ἀλλ᾿ ἐξ ὧν ἂν αὐτὸς ὑπὲρ Ἀλεξάνδρου συγγράψας ἐξενέγκῃ ἐς ἀνθρώπους. Εἰσὶ δὲ οἳ καὶ τάδε ἀνέγραψαν, ὡς ἄρα ἤρετό ποτε αὐτὸν Φιλώτας, ὅντινα οἴοιτο μάλιστα τιμηθῆναι πρὸς τῆς Ἀθηναίων πόλεως; τὸν δὲ ἀποκρίνασθαι, Ἁρμόδιον καὶ Ἀριστογείτονα, ὅτι τὸν ἕτερον τοῖν τυράννοιν ἔκτειναν, καὶ τυραννίδα ὅτι κατέλυσαν· ἐρέσθαι αὖθις τὸν Φιλώταν, εἴ τῳ τύραννον κτείναντι ὑπάρχει, παρ᾿ οὕς τινας ἐθέλει τῶν Ἑλλήνων φυγόντα σώζεσθαι; καὶ ἀποκρίνασθαι αὖθις Καλλισθένην, εἰ καὶ μὴ παρ᾿ ἄλλους, παρά γε Ἀθηναίους, ὅτι φυγόντι ὑπάρχει σώζεσθαι. Τούτους γὰρ καὶ πρὸς Εὐρυσθέα πολεμῆσαι ὑπὲρ τῶν παίδων τῶν Ἡρακλέους, τυραννοῦντα ἐν τῷ τότε τῆς Ἑλλάδος. Ὑπὲρ δὲ τῆς προσκυνήσεως ὅπως ἠναντιώθη Ἀλεξάνδρῳ, καὶ τοιόςδε κατέχει λόγος. Ξυγκεῖσθαι μὲν γὰρ τῷ Ἀλεξάνδρῳ πρὸς τοὺς σοφιστάς τε καὶ τοὺς ἀμφ᾿ αὐτὸν Περσῶν καὶ Μήδων τοὺς δοκιμωτάτους, μνήμην τοῦ λόγου τοῦδε ἐν πότῳ ἐμβαλεῖν· ἄρξαι δὲ τοῦ λόγου Ἀνάξαρχον, ὡς πολὺ δικαιότερον ἂν θεὸν νομιζόμενον Ἀλέξανδρον Διονύσου τε καὶ Ἡρακλέους, μὴ ὅτι τῶν ἔργων ἕνεκα, ὅσα καὶ ἡλίκα καταπέπρακται Ἀλεξάνδρῳ, ἀλλὰ καὶ ὅτι Διόνυσος μὲν Θηβαῖος ἦν, οὐδέν τι προσήκων Μακεδόσι, καὶ Ἡρακλῆς Ἀργεῖος, οὐδ᾿ οὗτος προσ-

ήκων, ὅτι μὴ κατὰ γένος τὸ Ἀλεξάνδρου· Ἡρακλείδην γὰρ εἶναι Ἀλέξανδρον. Μακεδόνας δ᾿ αὖ τὸν σφῶν βασιλέα δικαιότερον θείαις τιμαῖς κοσμοῦντας· καὶ γὰρ οὐδὲ ἐκεῖνο ἀμφίλογον, ὅτι ἀπελθόντα γε ἐξ ἀνθρώπων, ὡς θεὸν τιμήσουσι· πόσῳ δὴ δικαιότερον ζῶντα γεραίρειν ἤπερ τελευτήσαντα, ἐς οὐδὲν ὄφελος τῷ τιμωμένῳ.

XI. Λεχθέντων δὲ τούτων τε καὶ τοιούτων λόγων πρὸς Ἀναξάρχου, τοὺς μὲν μετεσχηκότας τῆς βουλῆς ἐπαινεῖν τὸν λόγον, καὶ ἤδη ἐθέλειν ἄρχεσθαι τῆς προσκυνήσεως· τοὺς Μακεδόνας δὲ τοὺς πολλοὺς μαχομένους τῷ λόγῳ, σιγῇ ἔχειν. Καλλισθένην δὲ ὑπολαβόντα, Ἀλέξανδρον μὲν, εἰπεῖν, ὦ Ἀνάξαρχε, οὐδεμιᾶς ἀνάξιον ἀποφαίνω τιμῆς, ὅσαι ξύμμετραι ἀνθρώπῳ· ἀλλὰ διακεκρίσθαι γὰρ τοῖς ἀνθρώποις, ὅσαι τε ἀνθρώπιναι τιμαὶ, καὶ ὅσαι θεῖαι, πολλοῖς μὲν καὶ ἄλλοις, καθάπερ ναῶν τε οἰκοδομήσει, καὶ ἀγαλμάτων ἀναστάσει· ὅτι καὶ τεμένη τοῖς θεοῖς ἐξαιρεῖται, καὶ θύεται ἐκείνοις, καὶ σπένδεται· καὶ ὕμνοι μὲν ἐς τοὺς θεοὺς ποιοῦνται, ἔπαινοι δὲ ἐς ἀνθρώπους· ἀτὰρ οὐχ ἥκιστα τῷ τῆς προσκυνήσεως νόμῳ. Τοὺς μὲν γὰρ ἀνθρώπους φιλεῖσθαι πρὸς τῶν ἀσπαζομένων· τὸ θεῖον δὲ ὅτι ἄνω που ἱδρύμενον, καὶ οὐδὲ ψαῦσαι αὐτοῦ θέμις, ἐπὶ τῷδε ἄρα τῇ προσκυνήσει γεραίρεται. Καὶ χοροὶ τοῖς θεοῖς ἵστανται, καὶ παιᾶνες ἐπὶ τοῖς θεοῖς ᾄδονται. Καὶ οὐδὲν θαυμαστὸν, ὁπότε γε καὶ αὐτῶν τῶν θεῶν ἄλλοις ἄλλαι τιμαὶ πρόσκεινται, καὶ ναὶ μὰ Δία ἥρωσιν ἄλλαι, καὶ αὗται ἀποκεκριμέναι

τοῦ θείου. Οὔκουν εἰκὸς ξύμπαντα ταῦτα ἀναταράσσοντας, τοὺς μὲν ἀνθρώπους ἐς σχῆμα ὑπέρογκον καθιστάναι τῶν τιμῶν ταῖς ὑπερβολαῖς, τοὺς θεοὺς δὲ, τόγε ἐπὶ σφισιν, ἐς ταπεινότητα οὐ πρέπουσαν καταβάλλειν, τὰ ἴσα ἀνθρώποις τιμῶντας. Οὔκουν οὐδὲ Ἀλέξανδρον ἀνασχέσθαι ἄν, εἰ τῶν ἰδιωτῶν τις εἰσποιοῖτο ταῖς βασιλικαῖς τιμαῖς χειροτονίᾳ ἢ ψήφῳ οὐ δικαίᾳ. Πολὺ ἂν οὖν δικαιότερον τοὺς θεοὺς δυσχεραίνειν, ὅσοι ἄνθρωποι ἐς τὰς θείας τιμὰς σφᾶς εἰσποιοῦσιν, ἢ πρὸς ἄλλων εἰσποιούμενοι ἀνέχονται. Ἀλέξανδρον δὲ πόῤῥω τοῦ ἱκανοῦ ἀνδρῶν ἀγαθῶν τὸν ἄριστον εἶναί τε καὶ δοκεῖν, καὶ βασιλέων τὸν βασιλικώτατον, καὶ στρατηγῶν τὸν ἀξιοστρατηγικώτατον. Καί σε, εἴπερ τινὰ ἄλλον, ὦ Ἀνάξαρχε, εἰσηγητήν τε τούτων τῶν λόγων ἐχρῆν γίγνεσθαι, καὶ κωλυτὴν τῶν ἐναντίων ἐπὶ σοφίᾳ τε καὶ παιδεύσει Ἀλεξάνδρῳ ξυνόντα· οὔκουν ἄρχειν σε τοῦδε τοῦ λόγου πρέπον ἦν, ἀλλὰ μεμνῆσθαι γὰρ οὐ Καμβύσῃ οὐδὲ Ξέρξῃ ξυνόντα, ἢ συμβουλεύοντα, ἀλλὰ Φιλίππου μὲν παιδὶ, Ἡρακλείδῃ δὲ ἀπὸ γένους, καὶ Αἰακίδῃ, ὅτου οἱ πρόγονοι ἐξ Ἄργους εἰς Μακεδονίαν ἦλθον, οὐδὲ βίᾳ, ἀλλὰ νόμῳ Μακεδόνων ἄρχοντες διετέλεσαν. Οὔκουν οὐδὲ αὐτῷ τῷ Ἡρακλεῖ ζῶντι ἔτι θεῖαι τιμαὶ παρ' Ἑλλήνων ἐγένοντο, ἀλλ' οὐδὲ τελευτήσαντι πρόσθεν, ἢ πρὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ἐν Δελφοῖς θεσπισθῆναι ὡς θεὸν τιμᾶν Ἡρακλέα. Εἰ δ' ὅτι ἐν τῇ βαρβάρῳ γῇ ὀλίγοι γίγνωνται, βαρβαρικὰ χρὴ ἔχειν τὰ φρονήματα, καὶ ἐγὼ τῆς Ἑλλάδος μεμνῆσθαί σε ἀξιῶ, ὦ Ἀλέξανδρε, ἧς ἕνεκα ὁ

πᾶς στόλος σοι ἐγίγνετο, προσθεῖναι τὴν Ἀσίαν τῇ Ἑλλάδι. Καὶ οὖν ἐνθυμήθητι ἐκεῖσε ἐπανελθὼν, ἆρά γε καὶ τοὺς Ἕλληνας τοὺς ἐλευθερωτάτους προσαναγκάσεις ἐς τὴν προσκύνησιν, ἢ Ἑλλήνων μὲν ἀφέξῃ, Μακεδόσι δὲ προσθήσεις τήνδε τὴν ἀτιμίαν· ἢ διακεκριμένα ἔσται σοι αὐτῷ τὰ τῶν τιμῶν ἐς ἅπαν, ὡς πρὸς Ἑλλήνων μὲν καὶ Μακεδόνων ἀνθρωπίνως τε καὶ Ἑλληνικῶς τιμᾶσθαι· πρὸς δὲ τῶν βαρβάρων μόνων βαρβαρικῶς. Εἰ δὲ ὑπὲρ Κύρου τοῦ Καμβύσου λέγεται, τὸν πρῶτον προσκυνηθῆναι ἀνθρώπων Κῦρον, καὶ ἐπὶ τῷδε ἐμμεῖναι Πέρσαις τε καὶ Μήδοις τήνδε τὴν ταπεινότητα, χρὴ ἐνθυμεῖσθαι, ὅτι τὸν Κῦρον ἐκεῖνον Σκύθαι ἐσωφρόνισαν, πένητες ἄνδρες καὶ αὐτόνομοι, καὶ Δαρεῖον ἄλλοι αὖ Σκύθαι, καὶ Ξέρξην Ἀθηναῖοι καὶ Λακεδαιμόνιοι, καὶ Ἀρταξέρξην Κλέαρχος καὶ Ξενοφῶν, καὶ οἱ ξὺν τούτοις μύριοι, καὶ Δαρεῖον τοῦτον Ἀλέξανδρος, μὴ προσκυνούμενος.

XII. Ταῦτα δὴ καὶ τοιαῦτα εἰπόντα Καλλισθένην, ἀνιᾶσαι μὲν μεγαλωστὶ Ἀλέξανδρον, Μακεδόσι δὲ πρὸς θυμοῦ εἰπεῖν· καὶ τοῦτο γνόντα Ἀλέξανδρον, πέμψαντα κωλῦσαι Μακεδόνας, μεμνῆσθαι ἔτι τῆς προσκυνήσεως. Ἀλλὰ σιγῆς γὰρ γενομένης ἐπὶ τοῖς λόγοις, ἀναστάντας Περσῶν τοὺς πρεσβυτάτους, ἐφεξῆς προσκυνεῖν. Λεοννάτον δὲ ἕνα τῶν ἑταίρων, ἐπειδή τις ἐδόκει τῶν Περσῶν αὐτῷ οὐκ ἐν κόσμῳ προσκυνῆσαι, τὸν δὲ ἐπιγελάσαι τῷ σχήματι τοῦ Περσοῦ, ὡς ταπεινόν· καὶ τούτῳ χαλεπήναντα τότε Ἀλέξανδρον, ξυναλλαγῆναι αὖθις. Ἀναγέγρα-

ται δὲ δὴ καὶ τοιόσδε λόγος· προπίνειν φιάλην χρυσῆν ἐν κύκλῳ Ἀλέξανδρον πρώτοις μὲν τούτοις, πρὸς οὓς τινας ξυνέκειτο αὐτῷ τὰ τῆς προσκυνήσεως· τὸν δὲ πρῶτον ἐκπιόντα τὴν φιάλην, προσκυνῆσαί τε ἀναστάντα, καὶ φιληθῆναι πρὸς αὐτοῦ, καὶ τοῦτο ἐφεξῆς διὰ πάντων χωρῆσαι· ὡς δὲ ἐς Καλλισθένην ἧκεν ἡ πρόποσις, ἀναστῆναι μὲν Καλλισθένην καὶ ἐκπιεῖν τὴν φιάλην· καὶ προσελθόντα ἐθέλειν φιλῆσαι, οὐ προσκυνήσαντα. Τὸν δὲ τυχεῖν μὲν τότε διαλεγόμενον Ἡφαιστίωνι· οὔκουν προσέχειν τὸν νοῦν, εἰ καὶ τὰ τῆς προσκυνήσεως ἐπιτελῆ αὐτῷ Καλλισθένει ἐγένετο. Ἀλλὰ Δημήτριον γὰρ τὸν Πυθώνακτος, ἕνα τῶν ἑταίρων, ὡς προσῄει αὐτῷ ὁ Καλλισθένης φιλήσων, φάναι, ὅτι οὐ προσκυνήσας πρόσεισι, καὶ τὸν Ἀλέξανδρον οὐ παρασχεῖν φιλῆσαι ἑαυτόν· τὸν δὲ Καλλισθένην, φιλήματι (φάναι) ἔλαττον ἔχων ἄπειμι. Καὶ τούτων ἐγὼ ὅσα ἐς ὕβριν τὴν Ἀλεξάνδρου τὴν ἐν τῷ παραυτίκα, καὶ ἐς σκαιότητα τὴν Καλλισθένους φέροντα, οὐδὲν οὐδαμῇ ἐπαινῶ· ἀλλὰ τὸ καθ᾽ αὑτὸν γὰρ κοσμίως τίθεσθαι ἐξαρκεῖν φημὶ, αὔξοντα (ὡς ἀνυστὸν) τὰ βασιλέως πράγματα, ὅτῳ τις ξυνεῖναι οὐκ ἀπηξίωσεν. Οὔκουν ἀπεικότως δι᾽ ἀπεχθείας γενέσθαι Ἀλεξάνδρῳ Καλλισθένην τίθεμαι, ἐπὶ τῇ ἀκαίρῳ τε παῤῥησίᾳ, καὶ ὑπερόγκῳ ἀβελτηρίᾳ. Ἐφ᾽ ὅτῳ τεκμαίρομαι μὴ χαλεπῶς πιστευθῆναι τοὺς κατειπόντας Καλλισθένους, ὅτι μετέσχε τῆς ἐπιβουλῆς τῆς γενομένης Ἀλεξάνδρῳ ἐκ τῶν παίδων· τοὺς δέ, ὅτι καὶ ἐπῆρεν αὐτὸς εἰς τὸ ἐπιβουλεῦσαι. Ξυνέβη δὲ τὰ τῆς ἐπιβουλῆς ὧδε.

XIII. Ἐκ Φιλίππου ἦν ἤδη καθεστηκὸς, τῶν ἐν τέλει Μακεδόνων τοὺς παῖδας, ὅσοι ἐς ἡλικίαν ἐμειρακίσαντο, καταλέγεσθαι ἐς θεραπείαν τοῦ βασιλέως. Τά τε περὶ τὴν ἄλλην δίαιταν τοῦ σώματος διακονεῖσθαι βασιλεῖ, καὶ κοιμώμενον φυλάσσειν τούτοις ἐπετέτραπτο· καὶ ὁπότε ἐξελαύνοι βασιλεὺς, τοὺς ἵππους παρὰ τῶν ἱπποκόμων δεχόμενοι ἐκεῖνοι προσῆγον, καὶ ἀνέβαλον οὗτοι βασιλέα τὸν Περσικὸν τρόπον, καὶ τῆς ἐπὶ θήρᾳ φιλοτιμίας βασιλεῖ κοινωνοὶ ἦσαν. Τούτων καὶ Ἑρμόλαος, Σωπόλιδος μὲν παῖς, φιλοσοφίᾳ δὲ ἐδόκει προσέχειν τὸν νοῦν, καὶ Καλλισθένην θεραπεύειν ἐπὶ τῷδε. Ὑπὲρ τούτου λόγος κατέχει, ὅτι ἐς θήραν προσφερομένου Ἀλεξάνδρῳ συὸς, ἔφθη βαλὼν τὸν σῦν ὁ Ἑρμόλαος· καὶ ὁ μὲν σῦς πίπτει βληθείς. Ἀλέξανδρος δὲ τοῦ καιροῦ ὑστερίσας, ἐχαλέπηνε τῷ Ἑρμολάῳ καὶ κελεύει αὐτὸν πρὸς ὀργὴν πληγὰς λαβεῖν, ὁρώντων τῶν ἄλλων παίδων, καὶ τὸν ἵππον αὐτοῦ ἀφείλετο. Τοῦτον τὸν Ἑρμόλαον ἀλγήσαντα τῇ ὕβρει, φράσαι πρὸς Σώστρατον τὸν Ἀμύντου, ἡλικιώτην τε αὐτοῦ καὶ ἐραστὴν ὄντα, ὅτι οὐ βιωτὸν οἵ ἐστι μὴ τιμωρησαμένῳ Ἀλέξανδρον τῆς ὕβρεως· καὶ τὸν Σώστρατον οὐ χαλεπῶς συμπεῖσαι μετασχεῖν τοῦ ἔργου, ἅτε ἐρῶντα. Ὑπὸ τούτων δὲ ἀναπεισθῆναι Ἀντίπατρόν τε τὸν Ἀσκληπιοδώρου τοῦ Συρίας σατραπεύσαντος, καὶ Ἐπιμένην τὸν Ἀρσέου, καὶ Ἀντικλέα τὸν Θεοκρίτου, καὶ Φιλώταν τὸν Κάρσιδος τοῦ Θρᾳκός. Ὡς οὖν περιῆκεν ἐς Ἀντίπατρον ἡ νυκτερινὴ φυλακή, ταύτῃ τῇ νυκτὶ ξυγκείμενον εἶναι ἀποκτεῖναι Ἀλέξαν-

δρον, κοιμωμένῳ ἐπιπεσόντας· ξυμβῆναι δὲ οἱ μὲν αὐτομάτως λέγουσιν, ἔςτε ἡμέραν πίνειν Ἀλέξανδρον. Ἀριστόβουλος δὲ ὧδε ἀνέγραψε· Σύραν γυναῖκα ἐφομαρτεῖν Ἀλεξάνδρῳ, κάτοχον ἐκ τοῦ θείου γιγνομένην, καὶ ταύτην τὸ μὲν πρῶτον γέλωτα εἶναι Ἀλεξάνδρῳ τε καὶ τοῖς ἀμφ᾽ αὐτόν· ὡς δὲ τὰ πάντα ἐν τῇ κατοχῇ ἀληθεύουσα ἐφαίνετο, οὐκέτι ἀμελεῖσθαι ὑπ᾽ Ἀλεξάνδρου, ἀλλ᾽ εἶναι γὰρ τῇ Σύρᾳ πρόσοδον πρὸς τὸν βασιλέα καὶ νύκτωρ καὶ μεθ᾽ ἡμέραν, καὶ καθεύδοντι πολλάκις ἤδη ἐπιστῆναι. Καὶ δὴ καὶ τότε ἀπαλλασσομένου ἐκ τοῦ πότου κατεχομένην ἐκ τοῦ θείου ἐντυχεῖν, καὶ δεῖσθαι, ἐπανελθόντα πίνειν ὅλην τὴν νύκτα· καὶ Ἀλέξανδρον θεῖόν τι εἶναι νομίσαντα, ἐπανελθεῖν τε καὶ πίνειν, καὶ οὕτω τοῖς παισὶ διαπεσεῖν τὸ ἔργον. Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ Ἐπιμένης ὁ Ἀρσέου τῶν μετεχόντων τῆς ἐπιβουλῆς, φράζει τὴν πρᾶξιν Χαρικλεῖ τῷ Μενάνδρου, ἐραστῇ ἑαυτοῦ γεγονότι· Χαρικλῆς δὲ φράζει Εὐρυλόχῳ τῷ ἀδελφῷ τοῦ Ἐπιμένους· καὶ ὁ Εὐρύλοχος ἐλθὼν ἐπὶ τὴν σκηνὴν Ἀλεξάνδρου, Πτολεμαίῳ τῷ Λάγου τῷ σωματοφύλακι καταλέγει ἅπαν τὸ πρᾶγμα. Ὁ δὲ Ἀλεξάνδρῳ ἔφρασε, καὶ Ἀλέξανδρος ξυλλαβεῖν κελεύει, ὧν τὰ ὀνόματα εἶπεν ὁ Εὐρύλοχος· καὶ οὗτοι στρεβλούμενοι, σφῶν τε αὐτῶν κατεῖπον τὴν ἐπιβουλὴν, καί τινας ἄλλους ὠνόμασαν.

XIV. Ἀριστόβουλος μὲν λέγει, ὅτι καὶ Καλλισθένην ἐπᾶραι σφᾶς ἔφασαν ἐς τὸ τόλμημα· καὶ Πτολεμαῖος ὡσαύτως λέγει. Οἱ δὲ πολλοὶ οὐ ταύτῃ λέγουσιν, ἀλλὰ διὰ μῖσος γὰρ τὸ ἤδη ὂν πρὸς Καλλισθένην ἐξ

Ἀλεξάνδρου, καὶ ὅτι ὁ Ἑρμόλαος ἐς τὰ μάλιστα ἐπιτήδειος ἦν τῷ Καλλισθένει, οὐ χαλεπῶς πιστεῦσαι τὰ χείρω ὑπὲρ Καλλισθένους Ἀλέξανδρον. Ἤδη δέ τινες καὶ τάδε ἀνέγραψαν· τὸν Ἑρμόλαον προαχθέντα ἐς τοὺς Μακεδόνας ὁμολογεῖν τε ἐπιβουλεῦσαι· καὶ γὰρ οὐκ εἶναι ἔτι ἐλευθέρῳ ἀνδρὶ φέρειν τὴν ὕβριν τὴν Ἀλεξάνδρου· πάντα καταλέγοντα, τήν τε Φιλώτα οὐκ ἔνδικον τελευτὴν, καὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Παρμενίωνος ἔτι ἐκνομωτέραν, καὶ τῶν ἄλλων τῶν τότε ἀποθανόντων, καὶ τὴν Κλείτου ἐν μέθῃ ἀναίρεσιν, καὶ τὴν ἐσθῆτα τὴν Μηδικὴν, καὶ τὴν προσκύνησιν τὴν βουλευθεῖσαν, καὶ οὔπω πεπαυμένην, καὶ πότους τε καὶ ὕπνους τοῦ Ἀλεξάνδρου· ταῦτα οὐ φέροντα ἔτι, ἐλευθερῶσαι ἐθελῆσαι ἑαυτὸν καὶ τοὺς ἄλλους Μακεδόνας. Τοῦτον μὲν δὴ αὐτόν τε καὶ τοὺς ξὺν αὐτῷ ξυλληφθέντας καταλευσθῆναι πρὸς τῶν παρόντων. Καλλισθένην δὲ Ἀριστόβουλος μὲν λέγει δεδεμένον ἐν πέδαις ξυμπεριάγεσθαι τῇ στρατιᾷ, ἔπειτα νόσῳ τελευτῆσαι. Πτολεμαῖος δὲ ὁ Λάγου στρεβλωθέντα καὶ κρεμασθέντα ἀποθανεῖν. Οὕτως οὐδὲ οἱ πάνυ πιστοὶ ἐς τὴν ἀφήγησιν, καὶ ξυγγενόμενοι ἐν τῷ τότε Ἀλεξάνδρῳ, ὑπὲρ τῶν γνωρίμων τε καὶ οὐ λαθόντων σφᾶς ὅπως ἐπράχθη, ξύμφωνα ἀνέγραψαν. Πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα ὑπὲρ τούτων αὐτῶν ἄλλοι ἄλλως ἀφηγήσαντο· ἀλλ᾽ ἐμοὶ ταῦτα ἀποχρῶντα ἔστω ἀναγεγραμμένα. Ταῦτα μὲν δὴ οὐ πολλῷ ὕστερον πραχθέντα, ἐγὼ ἐν τοῖσδε τοῖς ἀμφὶ Κλεῖτον ξυνηνεχθεῖσιν Ἀλεξάνδρῳ ἀνέγραψα, τούτοις μᾶλλόν τι οἰκεῖα ὑπολαβὼν ἐς τὴν ἀφήγησιν.

XV. Παρ᾽ Ἀλέξανδρον δὲ ἧκε καὶ αὖθις Σκυθῶν τῶν ἐκ τῆς Εὐρώπης πρέσβεια, ξὺν τοῖς πρέσβεσιν, οὓς αὐτὸς ἐς Σκύθας ἔστειλεν. Ὁ μὲν δὴ τότε βασιλεὺς τῶν Σκυθῶν, ὅτε οὗτοι ὑπ᾽ Ἀλεξάνδρου ἐπέμποντο, τετελευτηκὼς ἐτύγχανεν· ἀδελφὸς δὲ ἐκείνου ἐβασίλευεν. Ἦν δὲ ὁ νοῦς τῆς πρεσβείας, ἐθέλειν ποιεῖν πᾶν τὸ ἐξ Ἀλεξάνδρου ἐπαγγελλόμενον Σκύθας· καὶ δῶρα ἔφερον Ἀλεξάνδρῳ παρὰ τοῦ βασιλέως τῶν Σκυθῶν, ὅσα μέγιστα νομίζεται ἐν Σκύθαις· καὶ τὴν θυγατέρα ὅτι ἐθέλει Ἀλεξάνδρῳ δοῦναι γυναῖκα, βεβαιότητος οὕνεκα τῆς πρὸς Ἀλέξανδρον φιλίας τε καὶ συμμαχίας. Εἰ δὲ ἀπαξιοῖ τὴν Σκυθῶν βασίλισσαν γῆμαι Ἀλέξανδρος, ἀλλὰ τῶν γε σατραπῶν τῶν τῆς Σκυθικῆς χώρας, καὶ ὅσοι ἄλλοι δυνάσται κατὰ τὴν γῆν τὴν Σκυθίδα, τούτων τὰς παῖδας ἐθέλειν δοῦναι τοῖς πιστοτάτοις τῶν ἀμφ᾽ Ἀλέξανδρον· ἥξειν δὲ καὶ αὐτὸς ἔφασκεν, εἰ κελεύοιτο, ὡς παρ᾽ αὐτοῦ Ἀλεξάνδρου ἐπακοῦσαι ὅσα ἐπαγγέλλοι. Ἀφίκετο δὲ ἐν τούτῳ παρ᾽ Ἀλέξανδρον καὶ Φαρασμάνης ὁ Χωρασμίων βασιλεὺς, ξὺν ἱππεῦσι χιλίοις καὶ πεντακοσίοις. Ἔφασκε δὲ ὁ Φαρασμάνης, ὅμορος οἰκεῖν τῷ τε Κόλχων γένει καὶ ταῖς γυναιξὶ ταῖς Ἀμαζόσιν, καὶ εἰ θέλοι Ἀλέξανδρος, ἐπὶ Κόλχους τε καὶ Ἀμαζόνας ἐλάσας, καταστρέψασθαι τὰ ἐπὶ τὸν πόντον τὸν Εὔξεινον ταύτῃ καθήκοντα γένη, ὁδῶν τε ἡγεμὼν ἔσεσθαι ἐπηγγέλλετο, καὶ τὰ ἐπιτήδεια τῇ στρατιᾷ παρασκευάσειν. Τοῖς τε οὖν παρὰ τῶν Σκυθῶν ἥκουσι φιλάνθρωπα ἀποκρίνεται Ἀλέξανδρος, καὶ ἐς τὸν τότε καιρὸν ξύμφορα, γάμου

δὲ οὐδὲν δεῖσθαι Σκυθικοῦ· καὶ Φαρασμάνην ἐπαινέσας τε, καὶ φιλίαν καὶ ξυμμαχίαν πρὸς αὐτὸν ξυνθέμενος, αὐτῷ μὲν τότε οὐκ ἔφη ἐν καιρῷ εἶναι ἐλαύνειν ἐπὶ τὸν Πόντον. Ἀρταβάζῳ δὲ τῷ Πέρσῃ, ὅτῳ τὰ Βακτρίων ἐξ Ἀλεξάνδρου ἐπετέτραπτο, καὶ ὅσοι ἄλλοι πρόσχωροι τούτῳ σατράπαι, ξυστήσας Φαρασμάνην ἀποπέμπει ἐς τὰ ἤθη αὐτοῦ· αὐτῷ δὲ τὰ Ἰνδῶν ἔφη ἐν τῷ τότε μέλειν, τούτους γὰρ καταστρεψάμενος, πᾶσαν δὴ ἔχειν τὴν Ἀσίαν· ἐχομένης δὲ τῆς Ἀσίας, ἐπανιέναι ἂν ἐς τὴν Ἑλλάδα· ἐκεῖθεν δὲ ἐφ᾽ Ἑλλησπόντου τε καὶ τῆς Προποντίδος ξὺν τῇ δυνάμει πάσῃ τῇ τε ναυτικῇ καὶ τῇ πεζικῇ, ἐλάσειν εἴσω τοῦ Πόντου· καὶ ἐς τότε ἠξίου ἀποθέσθαι Φαρασμάνην, ὅσα ἐν τῷ παραυτίκα ἐπηγγέλλετο. Αὐτὸς δὲ ἐπὶ τὸν Ὦξόν τε ποταμὸν ᾔει αὖθις, καὶ ἐς τὴν Σογδιανὴν προχωρεῖν ἐγνώκει, ὅτι πολλοὺς τῶν Σογδιανῶν ἐς τὰ ἐρύματα ξυμπεφευγέναι ἠγγέλλετο, οὐδὲ ἐθέλειν κατακούειν τοῦ σατράπου, ὅστις αὐτοῖς ἐξ Ἀλεξάνδρου ἐπετέτακτο. Στρατοπεδεύοντος δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τῷ ποταμῷ τῷ Ὤξῳ, οὐ μακρὰν τῆς σκηνῆς τῆς αὐτοῦ Ἀλεξάνδρου πηγὴ ὕδατος, καὶ ἄλλη ἐλαίου πηγὴ πλησίον αὐτῆς ἀνέσχε. καὶ Πτολεμαίῳ τῷ Λάγου τῷ σωματοφύλακι ἐπειδὴ ἐσηγγέλθη τὸ τέρας, Πτολεμαῖος Ἀλεξάνδρῳ ἔφρασεν. Ἀλέξανδρος δὲ ἔθυεν ἐπὶ τῷ φάσματι, ὅσα οἱ μάντεις ἐξηγοῦντο. Ἀρίστανδρος δὲ, πόνων εἶναι σημεῖον τοῦ ἐλαίου τὴν πηγὴν ἔφασκεν· ἀλλὰ καὶ νίκην ἐπὶ τοῖς πόνοις σημαίνειν.

XVI. Διαβὰς οὖν ξὺν μέρει τῆς στρατιᾶς ἐς τὴν

Σογδιανὴν, Πολυπέρχοντα δὲ καὶ Ἄτταλον καὶ Γοργίαν καὶ Μελέαγρον αὐτοῦ ἐν Βάκτροις ὑπολιπόμενος, τούτοις μὲν παρήγγειλε τήν τε χώραν ἐν φυλακῇ ἔχειν, ὡς μή τι νεωτερίσωσιν οἱ ταύτῃ βάρβαροι, καὶ τοὺς ἤδη ἀφεστηκότας αὐτῶν ἐξαιρεῖν· αὐτὸς δὲ ἐς πέντε μέρη διελὼν τὴν ἅμα οἱ στρατιὰν, τῶν μὲν Ἡφαιστίωνα ἄρχειν ἔταξε, τῶν δὲ Πτολεμαῖον τὸν Λάγου τὸν σωματοφύλακα· τοῖς τρίτοις δὲ Περδίκκαν ἐπέταξε· τῆς δὲ τετάρτης τάξεως Κοῖνος καὶ Ἀρτάβαζος ἡγοῦντο αὐτῶν· τὴν δὲ πέμπτην μοῖραν ἀναλαβὼν αὐτὸς, ἐπῄει τὴν χώραν ὡς ἐπὶ Μαράκανδα. Καὶ οἱ ἄλλοι, ὡς ἑκάστοις προὐχώρει, ἐπῄεσαν, τοὺς μέν τινας τῶν ἐς τὰ ἐρύματα ξυμπεφευγότων βίᾳ ἐξαιροῦντες, τοὺς δὲ καὶ ὁμολογίᾳ προσχωροῦντας σφίσιν ἀναλαμβάνοντες. Ὡς δὲ ξύμπασα αὐτῷ ἡ δύναμις, ἐπελθοῦσα τῶν Σογδιανῶν τῆς χώρας τὴν πολλὴν, ἐς Μαράκανδα ἀφίκετο, Ἡφαιστίωνα μὲν ἐκπέμπει τὰς ἐν τῇ Σογδιανῇ πόλεις συνοικίζειν· Κοῖνον δὲ καὶ Ἀρτάβαζον ὡς ἐς Σκύθας, ὅτι ἐς Σκύθας καταπεφευγέναι Σπιταμένης αὐτῷ ἐξηγγέλλετο. Αὐτὸς δὲ ξὺν τῇ λοιπῇ στρατιᾷ ἐπιὼν τῆς Σογδιανῆς, ὅσα ἔτι πρὸς τῶν ἀφεστηκότων κατείχετο, ταῦτα οὐ χαλεπῶς ἐξῄρει. Ἐν τούτῳ δὲ Ἀλεξάνδρου ὄντος, Σπιταμένης τε καὶ σὺν αὐτῷ τῶν Σογδιανῶν τινες φυγάδων, ἐς τῶν Σκυθῶν τῶν Μασσαγετῶν καλουμένων τὴν χώραν ξυμπεφευγότες, ξυναγαγόντες τῶν Μασσαγετῶν ἱππέας ἑξακοσίους, ἀφίκοντο πρός τι φρούριον τῶν κατὰ τὴν Βακτριανήν· καὶ τῷ τε φρουράρχῳ οὐδὲν πολέμιον προσδεχομένῳ

ἐπιπεσόντες, καὶ τοῖς ξὺν τούτῳ τὴν φυλακὴν ἔχουσιν, τοὺς μὲν στρατιώτας διαφθείρουσι, τὸν φρούραρχον δὲ ἑλόντες εἰς φυλακὴν εἶχον· θαῤῥήσαντες δὲ ἐπὶ τοῦ φρουρίου τῇ καταλήψει, ὀλίγαις ἡμέραις ὕστερον Ζαριάσποις πελάσαντες, τῇ μὲν πόλει προσβαλεῖν ἀπέγνωσαν, λείαν δὲ πολλὴν περιβαλλόμενοι, ἤλαυνον. Ἦσαν δὲ ἐν τοῖς Ζαριάσποις, νόσῳ ὑπολελειμμένοι, τῶν ἱππέων ἑταίρων οὐ πολλοὶ, καὶ ξὺν τούτοις Πείθων τε ὁ Σωσικλέους, ἐπὶ τῆς βασιλικῆς θεραπείας τῆς ἐν Ζαριάσποις τεταγμένος, καὶ Ἀριστόνικος ὁ κιθαρῳδός. Καὶ οὗτοι αἰσθόμενοι τῶν Σκυθῶν τὴν καταδρομὴν (ἤδη γὰρ ἐκ τῆς νόσου ἀναῤῥωσθέντες ὅπλα τε ἔφερον, καὶ τῶν ἵππων ἐπέβαινον) ξυναγαγόντες τούς τε μισθοφόρους ἱππέας ἐς ὀγδοήκοντα, ὅτι ἐπὶ φυλακῇ τῶν Ζαριασπῶν ὑπολελειμμένοι ἦσαν, καὶ τῶν παίδων τινὰς τῶν βασιλικῶν, ἐκβοηθοῦσιν ἐπὶ τοὺς Μασσαγέτας· καὶ τῇ μὲν πρώτῃ προσβολῇ, οὐδὲν ὑποτοπήσασι τοῖς Σκύθαις ἐπιπεσόντες, τήν τε λείαν ξύμπασαν ἀφείλοντο αὐτοὺς, καὶ τῶν ἀγόντων τὴν λείαν οὐκ ὀλίγους ἀπέκτειναν. Ἐπανιόντες δὲ αὐτοὶ ἀτάκτως, ἅτε οὐδενὸς ἐξηγουμένου, ἐνεδρευθέντες πρὸς Σπιταμένους καὶ τῶν Σκυθῶν, τῶν μὲν ἑταίρων ἀποβάλλουσιν ἑπτὰ, τῶν δὲ μισθοφόρων ἱππέων ἑξήκοντα· καὶ Ἀριστόνικος ὁ κιθαρῳδὸς αὐτοῦ ἀποθνήσκει οὐ κατὰ κιθαρῳδὸν ἀνὴρ ἀγαθὸς γενόμενος. Πείθων δὲ τρωθεὶς, ζῶν λαμβάνεται πρὸς τῶν Σκυθῶν.

XVII. Καὶ ταῦτα ὡς Κρατερῷ ἐξηγγέλθη, σπουδῇ ἐπὶ τοὺς Μασσαγέτας ἤλαυνεν. Οἱ δὲ ὡς ἐπύ-

θοντο πλησίον ἐπελαύνοντα σφίσι Κρατερὸν, ἔφευγον ἀνὰ κράτος ὡς ἐς τὴν ἐρήμην. Καὶ Κρατερὸς ἐχόμενος αὐτῶν, αὐτοῖς τε ἐκείνοις περιπίπτει οὐ πόῤῥω τῆς ἐρήμου, καὶ ἄλλοις ἱππεῦσι Μασσαγετῶν ὑπὲρ τοὺς χιλίους· καὶ μάχη γίνεται τῶν Μακεδόνων καὶ τῶν Σκυθῶν καρτερὰ, καὶ ἐνίκων οἱ Μακεδόνες. τῶν δὲ Σκυθῶν ἀπέθανον μὲν ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα ἱππεῖς. Οἱ δὲ ἄλλοι οὐ χαλεπῶς ἐς τὴν ἐρήμην διεσώθησαν, ὅτι ἄπορον ἦν προσωτέρω τοῖς Μακεδόσι διώκειν. Καὶ ἐν τούτῳ Ἀλέξανδρος Ἀρτάβαζον μὲν τῆς σατραπείας τῆς Βακτρίων ἀπαλλάττει δεηθέντα διὰ γῆρας· Ἀμύνταν δὲ τὸν Νικολάου σατράπην ἀντ᾽ αὐτοῦ καθίστησι. Κοῖνον δὲ ἀπολείπει αὐτοῦ, τήν τε αὐτοῦ τάξιν καὶ τὴν Μελεάγρου ἔχοντα, καὶ τῶν ἑταίρων ἱππέων ἐς τετρακοσίους, καὶ τοὺς ἱππακοντιστὰς πάντας, καὶ τῶν Βακτρίων τε καὶ Σογδιανῶν καὶ ὅσοι ἄλλοι μετὰ Ἀμύντου ἐτάχθησαν· προστάξας ἅπασιν, ἀκούειν Κοίνου, καὶ διαχειμάζειν αὐτοῦ ἐν τῇ Σογδιανῇ, τῆς τε χώρας ἕνεκα τῆς φυλακῆς, καὶ εἴπη ἄρα Σπιταμένην περιφερόμενον κατὰ τὸν χειμῶνα ἐνεδρεύσαντας ξυλλαβεῖν. Σπιταμένης δὲ καὶ οἱ ἀμφ᾽ αὐτὸν, ὡς φρουραῖς τε πάντα κατειλημμένα ἑώρων ἐκ τῶν Μακεδόνων, καὶ σφὶν ἄπορα πάντα τὰ τῆς φυγῆς ἐγίγνετο, ὡς ἐπὶ Κοῖνόν τε καὶ τὴν ξὺν τούτῳ στρατιὰν ἐτράποντο, ὡς ταύτῃ μᾶλλόν τι ἀξιόμαχοι ἐσόμενοι. Ἀφικόμενοι δὲ ἐς Βαγὰς, χωρίον τῆς Σογδιανῆς ὀχυρὸν, ἐν μεθορίῳ τῆς τε Σογδιανῶν γῆς καὶ τῆς Μασσαγετῶν Σκυθῶν ᾠκισμένον, ἀναπείθουσιν οὐ χαλεπῶς τῶν Σκυθῶν ἱππέας ἐς τρισχιλίους συνεμβάλλειν σφίσιν ἐς τὴν Σογδιανήν. Οἱ δὲ Σκύθαι, ὅτι ἀπορίᾳ τε πολλῇ ἔχονται, καὶ ἅμα ὅτι οὔτε πόλεις εἰσὶν αὐτοῖς, οὔτε ἑδραῖοι οἰκοῦσιν, ὡς δειμαίνειν ἂν περὶ τῶν φιλτάτων, οὐ χαλεποὶ ἀναπεισθῆναί εἰσιν ἐς ἄλλον καὶ ἄλλον πόλεμον. Ὡς δὲ Κοῖνός τε καὶ οἱ ἀμφ᾽ αὐτὸν ἔμαθον προσιόντας τοὺς ξὺν Σπιταμένῃ ἱππέας, ἀπήντων καὶ αὐτοὶ μετὰ τῆς στρατιᾶς· καὶ γίγνεται αὐτῶν μάχη καρτερὰ, καὶ νικῶσιν οἱ Μακεδόνες, ὥςτε τῶν μὲν βαρβάρων ἱππέων ὑπὲρ τοὺς ὀκτακοσίους πεσεῖν ἐν τῇ μάχῃ, τῶν δὲ ξὺν Κοίνῳ ἱππεῖς μὲν ἐς εἴκοσι καὶ πέντε, πεζοὺς δὲ δώδεκα. Οἵ τε οὖν Σογδιανοὶ, οἱ ἔτι ὑπολιπόμενοι ξὺν Σπιταμένῃ, καὶ τῶν Βακτρίων πολλοὶ ἀπολείπουσιν ἐν τῇ φυγῇ Σπιταμένην· καὶ ἀφικόμενοι παρὰ Κοῖνον παρέδωσαν σφᾶς αὐτοὺς Κοίνῳ. Οἵ τε Μασσαγέται οἱ Σκύθαι κακῶς πεπραγότες, τὰ μὲν σκευοφόρα τῶν ξυμπαραταξαμένων σφίσι Βακτρίων τε καὶ Σογδιανῶν διήρπασαν· αὐτοὶ δὲ ξὺν Σπιταμένῃ ἐς τὴν ἔρημον ἔφευγον. Ὡς δὲ ἐξήγγελτο αὐτοῖς Ἀλέξανδρος ἐν ὁρμῇ ὢν ἐπὶ τὴν ἔρημον ἐλαύνειν, ἀποτεμόντες τοῦ Σπιταμένου τὴν κεφαλὴν παρὰ Ἀλέξανδρον πέμπουσιν, ὡς ἀποστρέψοντες ἀπὸ σφῶν αὐτὸν τούτῳ τῷ ἔργῳ.

XVIII. Καὶ ἐν τούτῳ Κοῖνός τε ἐς Ναύτακα παρ᾽ Ἀλέξανδρον ἐπανέρχεται, καὶ οἱ ἀμφὶ Κρατερόν τε καὶ Φραταφέρνην τὸν τῶν Παρθυαίων σατράπην, καὶ Στασάνωρ ὁ Ἀρείων, πεπραγμένων σφίσι πάντων, ὅσα ἐξ Ἀλεξάνδρου ἐτέτακτο. Ἀλέξαν-

δρος δὲ περὶ Ναύτακα ἀναπαύων τὴν στρατιὰν, ὅτιπερ ἀκμαῖον τοῦ χειμῶνος ἦν, Φραταφέρνην μὲν ἀποστέλλει ἐς Μάρδους καὶ Ταπούρους, Αὐτοφραδάτην ἐπανάξοντα τὸν σατράπην, ὅτι πολλάκις ἤδη μετάπεμπτος ἐξ Ἀλεξάνδρου γιγνόμενος, οὐχ ὑπήκουε καλοῦντι. Στασάνορα δὲ ἐς Δράγγας σατράπην ἐκπέμπει, ἐς Μήδους δὲ Ἀτροπάτην, ἐπὶ σατραπείᾳ καὶ τοῦτον τῇ Μήδων, ὅτι Ὀξοδάτης ἐθελοκακεῖν αὐτῷ ἐφαίνετο. Σταμένην δὲ ἐπὶ Βαβυλῶνος στέλλει, ὅτι Μαζαῖος ὁ Βαβυλώνιος ὕπαρχος τετελευτηκέναι αὐτῷ ἐξηγγέλλετο. Σώπολιν δὲ καὶ Ἐπόκιλλον καὶ Μενίδαν ἐς Μακεδονίαν ἐκπέμπει, τὴν στρατιὰν τὴν ἐκ Μακεδονίας αὐτῷ ἀνάξοντας. Ἅμα δὲ τῷ ἦρι ὑποφαίνοντι προὐχώρει ὡς ἐπὶ τὴν ἐν τῇ Σογδιανῇ πέτραν, ἐς ἣν πολλοὺς μὲν τῶν Σογδιανῶν ξυμπεφευγέναι αὐτῷ ἐξηγγέλλετο· καὶ ἡ Ὀξυάρτου δὲ γυνὴ τοῦ Βακτρίου, καὶ αἱ παῖδες αἱ Ὀξυάρτου ἐς τὴν πέτραν ταύτην ξυμπεφευγέναι ἐλέγοντο, Ὀξυάρτου αὐτὰς ὡς ἐς ἀνάλωτον δῆθεν τὸ χωρίον ἐκεῖνο ὑπεκθεμένου· ὅτι καὶ αὐτὸς ἀφειστήκοι ἀπ᾽ Ἀλεξάνδρου. Ταύτης γὰρ ἐξαιρεθείσης, οὐκέτι οὐδὲν ὑπολειφθήσεσθαι ἐδόκει τῶν Σογδιανῶν τοῖς νεωτερίζειν ἐθέλουσιν. Ὡς δ᾽ ἐπέλασαν τῇ πέτρᾳ, καταλαμβάνει πάντη ἀπότομον ἐς τὴν προσβολὴν, σιτία τε ξυγκεκομισμένους τοὺς βαρβάρους ὡς ἐς χρόνιον πολιορκίαν, καὶ χιὼν πολλὴ ἐπιπεσοῦσα τήν τε πρόσβασιν ἀπορωτέραν ἐποίει τοῖς Μακεδόσι, καὶ ἅμα ἐν ἀφθονίᾳ ὕδατος τοὺς βαρβάρους διῆγεν. Ἀλλὰ καὶ ὣς προσβάλλειν ἐδόκει τῷ χωρίῳ· καὶ γάρ

τι καὶ ὑπέρογκον ὑπὸ τῶν βαρβάρων λεχθὲν, ἐς φιλοτιμίαν ξὺν ὀργῇ ἐβεβλήκει Ἀλέξανδρον. Προκληθέντες γὰρ ἐς ξύμβασιν, καὶ προτεινομένου σφίσιν, ὅτι σώοις ὑπάρχει ἐπὶ τὰ σφέτερα ἀπαλλαγῆναι, παραδοῦσι τὸ χωρίον· οἱ δὲ σὺν γέλωτι βαρβαρίζοντες, πτηνοὺς ἐκέλευον ζητεῖν στρατιώτας Ἀλέξανδρον, οἵ τινες αὐτῷ ἐξαιρήσουσι τὸ ὄρος, ὡς τῶν γε ἄλλων ἀνθρώπων οὐδεμίαν ὤραν σφίσιν οὖσαν. Ἔνθα δὴ ἐκήρυξεν Ἀλέξανδρος, τῷ μὲν πρώτῳ ἀναβάντι, δώδεκα τάλαντα εἶναι τὸ γέρας· δευτέρῳ δ᾽ ἐπὶ τούτῳ, τὰ δεύτερα, καὶ τρίτῳ τὰ ἐφεξῆς, ὡς τελευταῖον εἶναι τῷ τελευταίῳ ἀνελθόντι τριακοσίους Δαρεικοὺς τὸ γέρας· καὶ τοῦτο τὸ κήρυγμα παρώξυνεν ἔτι μᾶλλον καὶ ἄλλως τοὺς Μακεδόνας ὡρμημένους.

XIX. Ξυνταξάμενοι δὲ ὅσοι πετροβατεῖν ἐν ταῖς πολιορκίαις αὐτῶν μεμελετήκεισαν, ἐς τριακοσίους τὸν ἀριθμὸν, καὶ πασσάλους μικροὺς σιδηροῦς, οἷς αἱ σκηναὶ καταπεπήγεσαν αὐτοῖς παρασκευάσαντες, τοῦ καταπηγνύναι αὐτοὺς ἔς τε τὴν χιόνα ὅπου πεπηγυῖα φανείη, καὶ εἴ που τὶ τῆς χώρας ἔρημον χιόνος ὑποφαίνοιτο, καὶ τούτους καλωδίοις ἐκ λίνου ἰσχυροῖς ἐκδήσαντες, τῆς νυκτὸς προὐχώρουν κατὰ τὸ ἀποτομώτατόν τε τῆς πέτρας, καὶ ταύτῃ ἀφυλακτότατον· καὶ τούτους τοὺς πασσάλους καταπηγνύντες, τοὺς μὲν εἰς τὴν γῆν ὅπου διεφαίνετο, τοὺς δὲ καὶ τῆς χιόνος ἐς τὰ μάλιστα οὐ θρυφθησόμενα, ἀνεῖλκον σφᾶς αὐτοὺς ἄλλοι ἄλλῃ τῆς πέτρας. Καὶ τούτων ἐς τριάκοντα μὲν ἐν τῇ ἀναβάσει διεφθάρησαν, ὥστε οὐδὲ τὰ σώματα αὐτῶν ἐς ταφὴν εὑρέθη,

ἐμπεσόντα ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ τῆς χιόνος. Οἱ δὲ λοιποὶ ἀναβάντες ὑπὸ τὴν ἕω, καὶ τὸ ἄκρον τοῦ ὄρους καταλαβόντες, σινδόνας κατέσειον ὡς ἐπὶ τὸ στρατόπεδον τῶν Μακεδόνων· οὕτως αὐτοῖς ἐξ Ἀλεξάνδρου παρηγγελμένον. Πέμψας δὲ κήρυκα, ἐμβοῆσαι ἐκέλευσε τοῖς προφυλάσσουσι τῶν βαρβάρων, μὴ διατρίβειν ἔτι, ἀλλὰ παραδιδόναι σφᾶς· ἐξευρῆσθαι γὰρ δὴ τοὺς πτηνοὺς ἀνθρώπους, καὶ ἔχεσθαι ὑπὸ τῶν αὐτῶν τοῦ ὄρους τὰ ἄκρα· καὶ ἅμα ἐδείκνυον τοὺς ὑπὲρ τῆς κορυφῆς στρατιώτας. Οἱ δὲ βάρβαροι ἐκπλαγέντες τῷ παραλόγῳ τῆς ὄψεως, καὶ πλείονάς τε ὑποτοπήσαντες εἶναι τοὺς κατέχοντας τὰ ἄκρα, καὶ ἀκριβῶς ὡπλισμένους, ἐνέδοσαν σφᾶς αὐτούς· οὕτω πρὸς τὴν ὄψιν ὀλίγων ἐκείνων Μακεδόνων φοβεροὶ ἐγένοντο. Ἔνθα δὴ ἄλλων τε πολλῶν γυναῖκες καὶ παῖδες ἐλήφθησαν, καὶ ἡ γυνὴ ἡ Ὀξυάρτου, καὶ αἱ παῖδες. Καὶ γὰρ ἦν Ὀξυάρτου παῖς παρθένος ἐν ὥρᾳ γάμου, Ῥωξάνη ὀνόματι, ἣν δὴ καλλίστην τῶν Ἀσιανῶν γυναικῶν λέγουσιν ὀφθῆναι οἱ ξὺν Ἀλεξάνδρῳ στρατεύσαντες, μετά γε τὴν γυναῖκα Δαρείου· καὶ ταύτην ἰδόντα Ἀλέξανδρον, ἐς ἔρωτα ἐλθεῖν αὐτῆς· ἐρασθέντα δὲ, οὐκ ἐθελῆσαι ὑβρίσαι καθάπερ αἰχμάλωτον, ἀλλὰ γῆμαι γὰρ οὐκ ἀπαξιῶσαι. Καὶ τοῦτο ἐγὼ Ἀλεξάνδρου ἔργον ἐπαινῶ μᾶλλόν τι ἢ μέμφομαι. Καίτοιγε τῆς Δαρείου (ἣ καλλίστη δὴ ἐλέγετο τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ γυναικῶν) ἢ οὐκ ἦλθεν ἐς ἐπιθυμίαν, ἢ καρτερὸς αὐτὸς αὑτοῦ ἐγένετο, νέος τε ὢν, καὶ τὰ μάλιστα ἐν ἀκμῇ τῆς εὐτυχίας, ὁπότε ὑβρίζουσιν οἱ ἄνθρωποι· ὁ δὲ κατῃ-

δέσθη τε καὶ ἐφείσατο, σωφροσύνῃ τε πολλῇ διαχρώμενος, καὶ δόξης ἅμα ἀγαθῆς οὐκ ἀτόπῳ ἐφέσει.

XX. Καὶ τοίνυν καὶ λόγος κατέχει, ὀλίγον μετὰ τὴν μάχην, ἣ πρὸς Ἰσσῷ Δαρείῳ τε καὶ Ἀλεξάνδρῳ συνέβη, ἀποδράντα ἐλθεῖν παρὰ Δαρεῖον τὸν εὐνοῦχον τὸν φύλακα αὐτῷ τῆς γυναικός· καὶ τοῦτον ὡς εἶδε Δαρεῖος, πρῶτα μὲν πυθέσθαι, εἰ ζῶσιν αὐτῷ καὶ οἱ παῖδες καὶ ἡ γυνή τε καὶ ἡ μήτηρ. Ὡς δὲ ζώσας τε ἐπύθετο, καὶ βασίλισσαι ὅτι καλοῦνται, καὶ ἡ θεραπεία ὅτι ἀμφ᾽ αὐτάς ἐστιν, ἥν τινα καὶ ἐπὶ Δαρείου ἐθεραπεύοντο, ἐπὶ τῷδε αὖ πυθέσθαι, εἰ σωφρονεῖ αὐτῷ ἡ γυνὴ ἔτι· ὡς δὲ σωφρονοῦσαν ἐπύθετο, [αὖθις ἐρέσθαι], μήτι βίαιον ἐξ Ἀλεξάνδρου αὐτῇ ἐς ὕβριν ξυνέβη· καὶ τὸν εὐνοῦχον ἐπομόσαντα φάναι, Ὅτι, ὦ βασιλεῦ, οὕτω τοι ὡς ἀπέλιπες ἔχει ἡ σὴ γυνή· καὶ Ἀλέξανδρος ἀνδρῶν ἄριστός τε ἐστὶ καὶ σωφρονέστατος· ἐπὶ τοῖσδε ἀνατεῖναι Δαρεῖον ἐς τὸν οὐρανὸν τὰς χεῖρας, καὶ εὔξασθαι ὧδε· Ἀλλ᾽ ὦ Ζεῦ βασιλεῦ, ὅτῳ ἐπιτέτραπται νέμειν τὰ βασιλέων πράγματα ἐν ἀνθρώποις, σὺ νῦν μάλιστα μὲν ἐμοὶ φύλαξον Περσῶν τε καὶ Μήδων τὴν ἀρχὴν, ὥσπεροῦν καὶ ἔδωκας. Εἰ δὲ δὴ ἐγὼ οὐκέτι σοι βασιλεὺς τῆς Ἀσίας, σὺ δὲ μηδενὶ ἄλλῳ ὅτι μὴ Ἀλεξάνδρῳ παραδοῦναι τὸ ἐμὸν κράτος. Οὕτως οὐδὲ πρὸς τῶν πολεμίων ἄρα ἀμελεῖται, ὅσα σώφρονα ἔργα. Ὀξυάρτης δὲ ἀκούσας τοὺς παῖδας ἐχομένους, ἀκούσας δὲ καὶ ὑπὲρ Ῥωξάνης τῆς θυγατρὸς, ὅτι μέλει αὐτῆς Ἀλεξάνδρῳ, θαρσήσας ἀφι-

κετο παρ' Ἀλέξανδρον, καὶ ἦν ἐν τιμῇ παρ' αὐτῷ, ἧπερ εἰκὸς ἐπὶ ξυντυχίᾳ τοιαύτῃ.

XXI. Ἀλέξανδρος δὲ, ὡς τὰ ἐν Σογδιανοῖς αὐτῷ διεπέπρακτο, ἐχομένης ἤδη τῆς πέτρας, ἐς Παραιτάκας προὐχώρει· καὶ ἐν Παραιτάκαις χωρίον τι ὀχυρὸν, ἄλλην πέτραν, κατέχειν ἐλέγοντο πολλοὶ τῶν βαρβάρων. Ἐκαλεῖτο δὲ αὕτη, Χοριήνου ἡ πέτρα· καὶ ἐς αὐτὴν αὐτός τε ὁ Χοριήνης ξυμπεφεύγει, καὶ ἄλλοι τῶν ὑπάρχων οὐκ ὀλίγοι. Ἦν δὲ τὸ μὲν ὕψος τῆς πέτρας, ἐς σταδίους εἴκοσι· κύκλος δὲ, ἐς ἑξήκοντα· αὐτὴ δὲ ἀπότομος πάντοθεν· ἄνοδος δὲ ἐς αὐτὴν μία, καὶ αὐτὴ στενή τε καὶ οὐκ εὔπορος, οἵα δὴ παρὰ τὴν φύσιν τοῦ χωρίου πεποιημένη, ὡς χαλεπὴν εἶναι καὶ μηδενὸς εἴργοντος καὶ καθ' ἕνα ἀνελθεῖν. Φάραγξ δὲ κύκλῳ περιέργει τὴν πέτραν βαθεῖα, ὥστε ὅστις προσάξειν στρατιὰν τῇ πέτρᾳ ἔμελλε, πολὺ πρόσθεν αὐτῷ τὴν φάραγγα εἶναι χωστέον, ὡς ἐξ ὁμαλοῦ ὁρμᾶσθαι προσάγοντα ἐς προσβολὴν τὸν στρατόν. Ἀλλὰ καὶ ὣς Ἀλέξανδρος ἥπτετο τοῦ ἔργου. Οὕτω πάντα ᾤετο χρῆναι βατά τε αὐτῷ καὶ ἐξαιρετέα εἶναι· ἐς τοσόνδε τόλμης τε καὶ εὐτυχίας προκεχωρήκει. Τεμὼν δὴ τὰς ἐλάτας (πολλαὶ γὰρ καὶ ὑπερύψηλοι ἐλάται ἦσαν ἐν κύκλῳ τοῦ ὄρους) κλίμακας ἐκ τούτων ἐποίει, ὡς κάθοδον εἶναι ἐς τὴν φάραγγα τῇ στρατιᾷ· οὐ γὰρ ἦν ἄλλως κατελθεῖν ἐς αὐτήν. Καὶ τὰς μὲν ἡμέρας αὐτὸς Ἀλέξανδρος ἐφειστήκει τῷ ἔργῳ, τὸ ἥμισυ τοῦ στρατοῦ ἔχων ἐργαζόμενον· τὰς δὲ νύκτας ἐν μέρει οἱ σωματοφύλακες αὐτῷ εἰργάζοντο, Περδίκκας τε

καὶ Λεοννάτος καὶ Πτολεμαῖος ὁ Λάγου τῷ λοιπῷ μέρει τῆς στρατιᾶς τριχῇ διανενεμημένῳ, ὅπερ αὐτῷ ἐς τὴν νύκτα ἐπετέτακτο. Ἤνυττον δὲ τῆς ἡμέρας οὐ πλέον ἤπερ εἴκοσι πήχεις, καὶ τῆς νυκτὸς, ὀλίγον ἀποδέον, καί τοι ξυμπάσης τῆς στρατιᾶς ἐργαζομένης· οὕτω τό τε χωρίον ἄπορον ἦν, καὶ τὸ ἔργον ἐν αὐτῷ χαλεπόν. Κατιόντες δὲ ἐς τὴν φάραγγα, πασσάλους κατεπήγνυον ἐς τὸ ὀξύτατον τῆς φάραγγος, διέχοντας ἀλλήλων ὅσον ξύμμετρον πρὸς ἰσχύν τε καὶ ξυνοχὴν τῶν ἐπιβαλλομένων. Ἐπέβαλλον δὲ πλέγματα ἐκ λύγων, εἰς γεφύρας μάλιστα ἰδέαν· καὶ ταῦτα ξυνδοῦντες, χοῦν ἄνωθεν ἐπεφόρουν, ὡς ἐξ ὁμαλοῦ γίγνεσθαι τῇ στρατιᾷ τὴν πρόσοδον τὴν πρὸς τὴν πέτραν. Οἱ δὲ βάρβαροι τὰ μὲν πρῶτα κατεφρόνουν, ὡς ἀπόρου πάντῃ τοῦ ἐγχειρήματος· ὡς δὲ τοξεύματα ἤδη εἰς τὴν πέτραν ἐξικνοῦντο, καὶ αὐτοὶ ἀδύνατοι ἦσαν ἄνωθεν ἐξείργειν τοὺς Μακεδόνας (ἐπεποίητο γὰρ αὐτοῖς προκαλύμματα πρὸς τὰ βέλη, ὥστε ὑπ' αὐτοῖς ἀβλαβῶς ἐργάζεσθαι), ἐκπλαγεὶς ὁ Χοριήνης πρὸς τὰ γιγνόμενα, κήρυκα πέμπει πρὸς Ἀλέξανδρον, δεόμενος Ὀξυάρτην οἱ ἀναπέμψαι· καὶ πέμπει Ὀξυάρτην Ἀλέξανδρος. Ὁ δὲ ἀφικόμενος, πείθει Χοριήνην ἐπιτρέψαι Ἀλεξάνδρῳ αὑτόν τε καὶ τὸ χωρίον· βίᾳ μὲν γὰρ οὐδὲν ὅ, τι οὐχ ἁλωτὸν εἶναι Ἀλεξάνδρῳ, καὶ τῇ στρατιᾷ τῇ ἐκείνου· ἐς πίστιν δὲ ἐλθόντος καὶ φιλίαν, τὴν πίστιν τε καὶ δικαιότητα μεγαλωστὶ ἐπῄνει τοῦ βασιλέως, τά τ' ἄλλα, καὶ τὸ αὑτοῦ ἐν πρώτοις ἐς βεβαίωσιν τοῦ λόγου προφέρων. Τούτοις πεισθεὶς ὁ Χοριήνης, αὐτός τε

ἧκε παρ᾽ Ἀλέξανδρον, καὶ τῶν οἰκείων τινὲς καὶ τῶν ἑταίρων αὐτοῦ. Ἐλθόντι δὲ Χοριήνῃ, φιλάνθρωπά τε ἀποκρινάμενος, καὶ πίστιν ἐς φιλίαν δοὺς, αὐτὸν μὲν κατέχει, πέμψαι δὲ κελεύει τῶν συγκατελθόντων τινὰς αὐτῷ ἐς τὴν πέτραν, τοὺς κελεύσοντας ἀποδοῦναι τὸ χωρίον· καὶ ἐνδίδοται ὑπὸ τῶν ξυμπεφευγότων, ὥςτε καὶ αὐτὸς Ἀλέξανδρος ἀναλαβὼν τῶν ὑπασπιστῶν ἐς πεντακοσίους, ἀνέβη κατὰ θέαν τῆς πέτρας, καὶ τοσούτου ἐδέησεν ἀνεπιεικές τι ἐς τὸν Χοριήνην ἔργον ἀποδείξασθαι, ὥςτε καὶ αὐτὸ τὸ χωρίον ἐκεῖνο ἐπιτρέπει Χοριήνῃ, καὶ ὕπαρχον εἶναι ὅσων περ καὶ πρόσθεν ἔδωκε· ξυνέβη δὲ χειμῶνί τε κακοπαθῆσαι αὐτῷ τὴν στρατιὰν, πολλῆς χιόνος ἐπιπεσούσης ἐν τῇ πολιορκίᾳ, καὶ ἅμα ἀπορίᾳ τῶν ἐπιτηδείων ἐπιέσθησαν· ἀλλὰ Χοριήνης ἐς δίμηνον σιτία ἔφη δώσειν τῇ στρατιᾷ καὶ ἔδωκε σῖτόν τε καὶ οἶνον τῶν ἐν τῇ πέτρᾳ ἀποθέτων, κρέα τε ταριχηρὰ κατὰ σκηνήν· καὶ ταῦτα δοὺς, οὐκ ἔφασκεν ἀναλῶσαι τῶν παρεσκευασμένων ἐς τὴν πολιορκίαν οὐδὲ τὴν δεκάτην μοῖραν· ἔνθεν ἐν τιμῇ μᾶλλον τῷ Ἀλεξάνδρῳ ἦν, ὡς οὐ πρὸς βίαν μᾶλλον ἢ κατὰ γνώμην ἐνδοὺς τὴν πέτραν.

XXII. Ταῦτα δὲ καταπραξάμενος Ἀλέξανδρος, αὐτὸς μὲν ἐς Βάκτρα ᾔει, Κρατερὸν δὲ τῶν ἱππέων ἑταίρων ἔχοντα ἑξακοσίους, καὶ τῶν πεζῶν τήν τε αὐτοῦ τάξιν καὶ τὴν Πολυπέρχοντος καὶ Ἀττάλου καὶ τὴν Ἀλκέτα, ἐπὶ Κατάνην τε καὶ Αὐστάνην ἐκπέμπει, οἳ δὴ μόνοι ἔτι ὑπελείποντο ἐν τῇ Παραιτακηνῶν χώρᾳ ἀφεστηκότες· καὶ μάχης γενομένης

πρὸς αὐτοὺς καρτερᾶς, νικῶσιν οἱ ἀμφὶ Κρατερὸν τῇ μάχῃ· καὶ Κατάνης μὲν ἀποθνήσκει αὐτοῦ μαχόμενος· Αὐστάνης δὲ ξυλληφθεὶς ἀνήχθη παρ᾽ Ἀλέξανδρον. Τῶν δὲ ξὺν αὐτοῖς βαρβάρων, ἱππεῖς μὲν ἀπέθανον ἐς ἑκατὸν καὶ εἴκοσι· πεζοὶ δὲ, ἀμφὶ τοὺς χιλίους πεντακοσίους. Ταῦτα δὲ ὡς ἐπράχθη τοῖς ἀμφὶ Κρατερὸν, καὶ οὗτοι ἐς Βάκτρα ᾔεσαν· καὶ ἐν Βάκτροις, τὸ ἀμφὶ Καλλισθένην τε καὶ τοὺς παῖδας πάθημα Ἀλεξάνδρῳ ξυνηνέχθη. Ἐκ Βάκτρων δὲ, ἐξήκοντος ἤδη τοῦ ἦρος, ἀναλαβὼν τὴν στρατιὰν, προὐχώρει ὡς ἐπὶ Ἰνδοὺς, Ἀμύνταν ἀπολιπὼν ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Βακτρίων, καὶ ξὺν αὐτῷ ἱππέας μὲν τρισχιλίους καὶ πεντακοσίους, πεζοὺς δὲ μυρίους. Ὑπερβαλὼν δὲ τὸν Καύκασον ἐν δέκα ἡμέραις, ἀφίκετο ἐς Ἀλεξάνδρειαν πόλιν, τὴν κτισθεῖσαν ἐν Παραπαμισάδαις, ὅτε τὸ πρῶτον ἐπὶ Βάκτρων ἐστέλλετο· καὶ τὸν μὲν ὕπαρχον, ὅς τις αὐτῷ ἐπὶ τῆς πόλεως τότε ἐτάχθη, παραλύει τῆς ἀρχῆς, ὅτι οὐ καλῶς ἐξηγεῖσθαι ἔδοξε· προσκατοικίσας δὲ καὶ ἄλλους τῶν περιοίκων τε καὶ ὅσοι τῶν στρατιωτῶν ἀπόμαχοι ἦσαν ἐς τὴν Ἀλεξάνδρειαν, Νικάνορα μὲν, ἕνα τῶν ἑταίρων, τὴν πόλιν αὐτὴν κοσμεῖν ἐκέλευσε· σατράπην δὲ Τυριάσπην κατέστησε τῆς τε χώρας τῆς Παραπαμισαδῶν καὶ τῆς ἄλλης, ἔςτε ἐς τὸν Κωφῆνα ποταμόν. Ἀφικόμενος δ᾽ ἐς Νίκαιαν πόλιν, καὶ τῇ Ἀθηνᾷ θύσας, προὐχώρει ὡς ἐπὶ τὸν Κωφῆνα, προπέμψας κήρυκα ὡς Ταξίλην τε καὶ τοὺς ἐπὶ τάδε τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ, κελεύσας ἀπαντᾷν, ὅπως ἂν ἑκάστοις προσχωρῇ. Καὶ Ταξίλης τε καὶ οἱ ἄλλοι

ὕπαρχοι ἀπήντων, δῶρα τὰ μέγιστα παρ' Ἰνδοῖς νομιζόμενα κομίζοντες· καὶ τοὺς ἐλέφαντας δώσειν ἔφασκον, τοὺς παρὰ σφισιν ὄντας, ἀριθμὸν ἐς πέντε καὶ εἴκοσιν. Ἔνθα δὴ διελὼν τὴν στρατιὰν, Ἡφαιστίωνα μὲν καὶ Περδίκκαν ἐκπέμπει ἐς τὴν Πευκελαῶτιν χώραν, ὡς ἐπὶ τὸν Ἰνδὸν ποταμὸν, ἔχοντας τήν τε Γοργίου τάξιν, καὶ Κλείτου καὶ Μελεάγρου, καὶ τῶν ἑταίρων ἱππέων τοὺς ἡμίσεας, καὶ τοὺς μισθοφόρους ἱππέας ξύμπαντας· προστάξας τά τε κατὰ τὴν ὁδὸν χωρία ἢ βίᾳ ἐξαιρεῖν, ἢ ὁμολογίᾳ παρίστασθαι· καὶ ἐπὶ τὸν Ἰνδὸν ποταμὸν ἀφικομένους, παρασκευάζειν ὅσα ἐς τὴν διάβασιν τοῦ ποταμοῦ ξύμφορα· ξὺν τούτοις δὲ καὶ Ταξίλης, καὶ οἱ ἄλλοι ὕπαρχοι στέλλονται. Καὶ οὗτοι ὡς ἀφίκοντο πρὸς τὸν Ἰνδὸν ποταμὸν, ἔπρασσον ὅσα ἐξ Ἀλεξάνδρου ἦν τεταγμένα. Ἄστης δὲ, ὁ τῆς Πευκελαώτιδος χώρας ὕπαρχος, νεωτερίσας, αὐτός τε ἀπόλλυται, καὶ τὴν πόλιν προσαπώλεσεν, ἐς ἥν τινα ξυμπεφεύγει. Ἐξεῖλον γὰρ αὐτὴν ἐν τριάκοντα ἡμέραις προσκαθήμενοι οἱ ξὺν Ἡφαιστίωνι· καὶ αὐτὸς μὲν Ἄστης ἀποθνήσκει, τῆς πόλεως δὲ ἐπιμελεῖσθαι ἐτάχθη Σαγγαῖος, ὃς ἔτι πρόσθεν πεφευγὼς Ἄστην παρὰ Ταξίλην ηὐτομολήκει· καὶ τοῦτο ἦν αὐτῷ τὸ πιστὸν πρὸς Ἀλέξανδρον.

XXIII. Ἀλέξανδρος δὲ ἄγων τοὺς ὑπασπιστὰς, καὶ τῶν ἑταίρων ἱππέων ὅσοι μὴ ξὺν Ἡφαιστίωνι ἐτετάχατο, καὶ τῶν πεζεταίρων καλουμένων τὰς τάξεις, καὶ τοὺς τοξότας καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας καὶ τοὺς ἱππακοντιστὰς, προὐχώρει ἐς τῶν Ἀσπασίων τε καὶ

Γουραίων χώραν, καὶ Ἀσσακανῶν· πορευθεὶς δὲ παρὰ τὸν Χόην καλούμενον ποταμὸν, ὀρεινήν τε ὁδὸν καὶ τραχεῖαν, καὶ τοῦτον διαβὰς χαλεπῶς, τὸ μὲν πεζῶν πλῆθος βάδην ἕπεσθαί οἱ ἐκέλευσεν. Αὐτὸς δὲ ἀναλαβὼν τοὺς ἱππέας ξύμπαντας, καὶ τῶν πεζῶν τῶν Μακεδόνων ἐς ὀκτακοσίους ἐπιβιβάσας τῶν ἵππων ξὺν ταῖς ἀσπίσι ταῖς πεζικαῖς, σπουδῇ ἦγεν ὅτι τοὺς ταύτῃ οἰκοῦντας βαρβάρους, ξυμπεφευγέναι ἔς τε τὰ ὄρη τὰ κατὰ τὴν χώραν ἐξηγγέλλετο αὐτῷ, καὶ ἐς τὰς πόλεις ὅσαι ὀχυραὶ αὐτῶν ἐς τὸ ἀπομάχεσθαι. Καὶ τούτους, τῇ πρώτῃ καθ' ὁδὸν πόλει ᾠκισμένῃ προσβαλὼν, τοὺς μὲν πρὸ τῆς πόλεως τεταγμένους, ὡς εἶχεν, ἐξ ἐφόδου ἐτρέψατο, καὶ κατέκλεισεν ἐς τὴν πόλιν· αὐτὸς δὲ τιτρώσκεται βέλει διὰ τοῦ θώρακος ἐς τὸν ὦμον· τὸ δὲ τραῦμα οὐ χαλεπὸν αὐτῷ ἐγένετο· ὁ γὰρ θώραξ ἔσχε τὸ μὴ οὐ διαμπὰξ διὰ τοῦ ὤμου ἐλθεῖν τὸ βέλος· Καὶ Πτολεμαῖος ὁ Λάγου ἐτρώθη, καὶ Λεοννάτος. Τότε μὲν δὴ ἵνα ἐπιμαχώτατον τοῦ τείχους ἐφαίνετο, ἐστρατοπεδεύσατο πρὸς τῇ πόλει· τῇ δὲ ὑστεραίᾳ ὑπὸ τὴν ἕω (διπλοῦν γὰρ τεῖχος περιβέβλητο τῇ πόλει) ἐς μὲν τὸ πρῶτον, ἅτε οὐκ ἀκριβῶς τετειχισμένον, οὐ χαλεπῶς ἐβιάσαντο οἱ Μακεδόνες· πρὸς δὲ τῷ δευτέρῳ ὀλίγον ἀντισχόντες οἱ βάρβαροι, ὡς αἵ τε κλίμακες προσέκειντο ἤδη, καὶ ὑπὸ τῶν βελῶν πάντοθεν ἐτιτρώσκοντο οἱ προμαχόμενοι, οὐκ ἔμειναν· ἀλλὰ κατὰ τὰς πύλας ὡς ἐπὶ τὰ ὄρη ἐκπίπτουσιν ἐκ τῆς πολεως· καὶ τούτων οἱ μὲν ἐν τῇ φυγῇ ἀποθνήσκουσιν· ὅσους δὲ ζῶντας ἔλαβον αὐτῶν, ξύμπαντας ἀποκτείνουσιν

οἱ Μακεδόνες, ὅτι ἐτρώθη ὑπ' αὐτῶν Ἀλέξανδρος ὀργιζόμενοι· οἱ πολλοὶ δὲ ἐς τὰ ὄρη, ὅτι οὐ μακρὰν τῆς πόλεως τὰ ὄρη ἦν, ἀπέφυγον. Τὴν πόλιν δὲ κατασκάψας, ἐς Ἄνδακα ἄλλην πόλιν ἦγε. Ταύτην δὲ ὁμολογίᾳ ἐνδοθεῖσαν κατασχὼν, Κρατερὸν μὲν ξὺν τοῖς ἄλλοις ἡγεμόσι τῶν πεζῶν καταλείπει αὐτοῦ, ἐξαιρεῖν ὅσαι ἂν ἄλλαι πόλεις μὴ ἑκοῦσαι προσχωρῶσι, καὶ τὰ κατὰ τὴν χώραν ὅπως ξυμφορώτατόν ἐστι, πάντα διακοσμεῖν.

XXIV. Αὐτὸς δὲ ἄγων τοὺς ὑπασπιστὰς καὶ τοὺς τοξότας καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας καὶ τὴν Κοίνου τε καὶ Ἀττάλου τάξιν καὶ τῶν ἱππέων τὸ ἄγημα καὶ τῶν ἄλλων ἑταίρων ἐς τέσσαρας μάλιστα ἱππαρχίας καὶ τῶν ἱπποτοξοτῶν τοὺς ἡμίσεας, ὡς ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὸν Εὐάσπλα προὐχώρει, ἵνα ὁ τῶν Ἀσπασίων ὕπαρχος ἦν· καὶ διελθὼν πολλὴν ὁδὸν, δευτεραῖος ἀφίκετο πρὸς τὴν πόλιν. Οἱ δὲ βάρβαροι προσάγοντα αἰσθόμενοι Ἀλέξανδρον, ἐμπρήσαντες τὴν πόλιν, ἔφευγον πρὸς τὰ ὄρη. Οἱ δ' ἀμφ' Ἀλέξανδρον εἵχοντο τῶν φευγόντων ἔστ' ἐπὶ τὰ ὄρη, καὶ φόνος πολὺς γίγνεται τῶν βαρβάρων, πρὶν ἐς τὰς δυσχωρίας φθάσαι ἀπελθόντας. Τὸν δὲ ἡγεμόνα αὐτὸν τῶν ταύτῃ Ἰνδῶν Πτολεμαῖος ὁ Λάγου πρός τινι ἤδη γηλόφῳ ὄντα κατιδὼν, καὶ τῶν ὑπασπιστῶν ἔστιν οὓς ἀμφ' αὐτὸν, ξὺν πολὺ ἐλάττοσιν αὐτὸς ὢν ὅμως ἐδίωκεν ἔτι ἐκ τοῦ ἵππου· ὡς δὲ χαλεπὸς ὁ γήλοφος τῷ ἵππῳ ἀναδραμεῖν ἦν, τοῦτον μὲν αὐτοῦ καταλείπει, παραδούς τινι τῶν ὑπασπιστῶν ἄγειν· αὐτὸς δ' ὡς εἶχε, πεζὸς τῷ Ἰνδῷ εἵπετο. Ὁ δὲ, ὡς πελάζοντα

εἶδε ἤδη τὸν Πτολεμαῖον, αὐτός τε μεταβάλλει ἐς τοὔμπαλιν, καὶ οἱ ὑπασπισταὶ ξὺν αὐτῷ. Καὶ ὁ μὲν Ἰνδὸς τοῦ Πτολεμαίου διὰ τοῦ θώρακος παίει ἐκ χειρὸς ἐς τὸ στῆθος ξυστῷ μακρῷ, καὶ ὁ θώραξ ἔσχε τὴν πληγήν· Πτολεμαῖος δὲ τὸν μηρὸν διαμπὰξ βαλὼν τοῦ Ἰνδοῦ, καταβάλλει τε καὶ σκυλεύει αὐτόν. Ὡς δὲ τὸν ἡγεμόνα σφῶν κείμενον οἱ ἀμφ' αὐτὸν εἶδον, οὗτοι μὲν οὐκέτι ἔμενον· οἱ δ' ἐκ τῶν ὀρῶν αἰρόμενον τὸν νεκρὸν τοῦ ὑπάρχου ἰδόντες πρὸς τῶν πολεμίων, ἤλγησάν τε, καὶ καταδραμόντες ξυνάπτουσιν ἐπ' αὐτῷ μάχην καρτερὰν πρὸς τῷ γηλόφῳ. Ηδη γὰρ καὶ Ἀλέξανδρος ἔχων τοὺς ἀπὸ τῶν ἵππων καταβεβηκότας πεζοὺς, πρὸς τῷ γηλόφῳ ἦν. Καὶ οὗτοι ἐπιγενόμενοι μόγις ἐξέωσαν τοὺς Ἰνδοὺς ἐς τὰ ὄρη, καὶ τοῦ νεκροῦ ἐκράτησαν. Ὑπερβαλὼν δὲ τὰ ὄρη Ἀλέξανδρος ἐς πόλιν κατῆλθεν, ᾗ ὄνομα ἦν Ἀριγαῖον, καὶ ταύτην καταλαμβάνει ἐμπεπρησμένην ὑπὸ τῶν ἐνοικούντων, καὶ τοὺς ἀνθρώπους πεφευγότας. Ἐνταῦθα δὲ ἀφίκοντο αὐτῷ καὶ οἱ ἀμφὶ Κρατερὸν ξὺν τῇ στρατιᾷ, πεπραγμένων σφίσι ξυμπάντων, ὅσα ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἐτέτακτο. Ταύτην μὲν δὴ τὴν πόλιν, ὅτι ἐν ἐπικαίρῳ χωρίῳ ἐδόκει ᾠκίσθαι, ἐκτειχίσαι τε προστάσσει Κρατερῷ, καὶ ξυνοικίσαι ἐς αὐτὴν τούς τε προσχώρους, ὅσοι ἐθελονταὶ, καὶ εἰ δή τινες ἀπόμαχοι τῆς στρατιᾶς. Αὐτὸς δὲ προὐχώρει, ἵνα ξυμπεφευγέναι ἐπυνθάνετο τοὺς πολλοὺς τῶν ταύτῃ βαρβάρων· ἐλθὼν δὲ πρός τι ὄρος, κατεστρατοπέδευσεν ὑπὸ ταῖς ὑπωρείαις τοῦ ὄρους. Καὶ ἐν τούτῳ Πτολεμαῖος ὁ Λάγου ἐκπεμ-

φθεὶς μὲν ὑπὸ Ἀλεξάνδρου ἐς προνομὴν, προελθὼν δὲ προσωτέρω αὐτὸς ξὺν ὀλίγοις ὡς ἐς κατασκοπὴν, ἀπαγγέλλει Ἀλεξάνδρῳ πυρὰ κατιδεῖν τῶν βαρβάρων πλείονα ἢ ἐν τῷ Ἀλεξάνδρου στρατοπέδῳ· καὶ Ἀλέξανδρος τῷ μὲν πλήθει τῶν πυρῶν ἠπίστησεν· εἶναι δέ τι ξυνεστηκὸς τῶν ταύτῃ βαρβάρων αἰσθόμενος, μέρος μὲν τῆς στρατιᾶς αὐτοῦ καταλείπει πρὸς τῷ ὄρει, ὡς εἶχ' ἐστρατοπεδευμένους· αὐτὸς δὲ ἀναλαβὼν ὅσοι ἀποχρῶντες ἐς τὰ ἀπηγγελμένα ἐφαίνοντο, ὡς πλησίον ἤδη ἀφεώρων τὰ πυρὰ, τριχὰ διανέμει τὴν στρατιάν· καὶ τῷ μὲν ἑνὶ ἐπέταξε Λεοννάτον τὸν σωματοφύλακα, ξυντάξας αὐτῷ τήν τε Ἀττάλου καὶ τὴν Βαλάκρου τάξιν· τὴν δευτέραν δὲ μοῖραν Πτολεμαίῳ τοῦ Λάγου ἔδωκε, τῶν τε ὑπασπιστῶν τῶν βασιλικῶν τὸ τρίτον μέρος καὶ τὴν Φιλίππου καὶ Φιλώτα τάξιν καὶ δύο χιλιαρχίας τῶν τοξοτῶν καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας καὶ τῶν ἱππέων τοὺς ἡμίσεας· τὴν δὲ τρίτην μοῖραν αὐτὸς ἦγεν, ἵνα οἱ πλεῖστοι τῶν βαρβάρων ἐφαίνοντο.

XXV. Οἱ δὲ ὡς ᾔσθοντο προσάγοντας τοὺς Μακεδόνας (κατεῖχον γὰρ χωρία ὑπερδέξια, τῷ τε πλήθει σφῶν θαρσήσαντες, καὶ τῶν Μακεδόνων, ὅτι ὀλίγοι ἐφαίνοντο, καταφρονήσαντες) ἐς τὸ πεδίον ὑποκατέβησαν· καὶ μάχη γίγνεται καρτερά. Ἀλλὰ τούτους μὲν οὐ ξὺν πόνῳ ἐνίκα Ἀλέξανδρος. Οἱ δὲ ἀμφὶ Πτολεμαῖον οὐκ ἐν τῷ ὁμαλῷ παρετάξαντο, ἀλλὰ γήλοφον γὰρ κατεῖχον οἱ βάρβαροι, ὀρθίους ποιήσαντες τοὺς λόχους. Πτολεμαῖος προσῆγεν, ᾗπερ ἐπιμαχώτατον τοῦ λόφου ἐφαίνετο, οὐ πάντῃ τὸν

λόφον κυκλωσάμενος, ἀλλ' ἀπολιπὼν, εἰ φεύγειν ἐθέλοιεν οἱ βάρβαροι, χώραν αὐτοῖς ἐς τὴν φυγήν. Καὶ γίγνεται καὶ τούτοις μάχη καρτερὰ, τοῦ χωρίου τῇ χαλεπότητι, καὶ ὅτι οὐ κατὰ τοὺς ἄλλους τοὺς ταύτῃ βαρβάρους οἱ Ἰνδοὶ, ἀλλὰ πολὺ δή τι ἀλκιμώτατοι τῶν προσχώρων εἰσίν. Ἐξώσθησαν δὲ καὶ οὗτοι ἀπὸ τοῦ ὄρους ὑπὸ τῶν Μακεδόνων, καὶ οἱ ἀμφὶ Λεοννάτον τῇ τρίτῃ μοίρᾳ τῆς στρατιᾶς ὡσαύτως ἔπραξαν· ἐνίκων γὰρ καὶ οὗτοι τοὺς κατὰ σφᾶς. Καὶ λέγει Πτολεμαῖος ἀνθρώπους μὲν ληφθῆναι τοὺς πάντας ὑπὲρ τετρακισμυρίους, βοῶν δὲ ὑπὲρ τὰς τρεῖς καὶ εἴκοσι μυριάδας· καὶ τούτων τὰς καλλίστας ἐπιλεξάμενον Ἀλέξανδρον, ὅτι διαφέρουσαι αὐτῷ κάλλει τε καὶ μεγέθει ἐφαίνοντο, πέμψαι ἐθέλειν ἐς Μακεδονίαν, ἐργάζεσθαι τὴν χώραν. Ἐντεῦθεν ἐπὶ τὴν τῶν Ἀσσακηνῶν χώραν ἦγεν· τούτους γὰρ ἐξηγγέλλετο παρεσκευάσθαι ὡς μαχουμένους, ἱππέας μὲν ἐς δισμυρίους ἔχοντας, πεζοὺς δὲ ὑπὲρ τοὺς τρισμυρίους, τριάκοντα δὲ ἐλέφαντας. Κρατερὸς μὲν δὴ ἐκτετειχικὼς ἤδη τὴν πόλιν, ἐφ' ἧς τῷ οἰκισμῷ κατελέλειπτο, τούς τε βαρύτερον ὡπλισμένους τῆς στρατιᾶς Ἀλεξάνδρῳ ἦγεν, καὶ τὰς μηχανὰς, εἴπου πολιορκίας δεήσειεν. Αὐτὸς δὲ Ἀλέξανδρος τούς τε ἑταίρους ἱππέας ἄγων καὶ τοὺς ἱππακοντιστὰς καὶ τὴν Κοίνου καὶ Πολυπέρχοντος τάξιν, καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας τοὺς χιλίους καὶ τοὺς τοξότας, ᾔει ὡς ἐπὶ τοὺς Ἀσσακηνούς. Ἦγε δὲ διὰ τῆς Γουραίων χώρας, καὶ τὸν ποταμὸν τὸν ἐπώνυμον τῆς χώρας τὸν Γουραῖον χαλεπῶς διέβη, διὰ βαθύτητά

τε, καὶ ὅτι ὀξὺς ὁ ῥοῦς ἦν αὐτῷ, καὶ οἱ λίθοι στρογγύλοι ἐν τῷ ποταμῷ ὄντες σφαλεροὶ τοῖς ἐπιβαίνουσιν ἐγίγνοντο. Οἱ δὲ βάρβαροι ὡς προσάγοντα ᾔσθοντο Ἀλέξανδρον, ἀθρόοι μὲν ἐς μάχην καταστῆναι οὐκ ἐτόλμησαν· διαλυθέντες δὲ ὡς ἕκαστοι κατὰ πόλεις, ταύτας ἐπενόουν ἀπομαχόμενοι διασώζειν.

XXVI. Καὶ Ἀλέξανδρος πρῶτα μὲν ἐπὶ Μάσσαγα ἦγε, τὴν μεγίστην τῶν ταύτῃ πόλεων. Ὡς δὲ προσῆγεν ἤδη τοῖς τείχεσι, θαῤῥήσαντες οἱ βάρβαροι τοῖς μισθοφόροις τοῖς ἐκ τῶν πρόσω Ἰνδῶν (ἦσαν γὰρ αὐτοὶ ἐς ἑπτακισχιλίους) ὡς στρατοπεδευομένους εἶδον τοὺς Μακεδόνας, δρόμῳ ἐπ᾽ αὐτοὺς ᾔεσαν. Καὶ Ἀλέξανδρος ἰδὼν πλησίον τῆς πόλεως ἐσομένην τὴν μάχην, προσωτέρω ἐκκαλέσασθαι αὐτοὺς βουληθεὶς τῶν τειχῶν, ὡς εἰ τροπὴ γίγνοιτο (ἐγίνωσκε γὰρ ἐσομένην) μὴ δι᾽ ὀλίγου ἐς πόλιν καταφυγόντες εὐμαρῶς διασώζοιντο· ὡς ἐκθέοντας εἶδε τοὺς βαρβάρους, μεταβαλλομένους κελεύει τοὺς Μακεδόνας ὀπίσω ἀποχωρεῖν ὡς πρὸς γήλοφόν τινα, ἀπέχοντα ἀπὸ τοῦ χωρίου, ἵνα περ στρατοπεδεύειν ἐγνώκει, ἑπτά που μάλιστα σταδίους. Καὶ οἱ πολέμιοι ἀναθαρσήσαντες, ὡς ἐγκεκλικότων ἤδη τῶν Μακεδόνων, δρόμῳ τε καὶ ξὺν οὐδενὶ κόσμῳ ἐφέροντο ἐς αὐτούς. Ὡς δ᾽ ἐξικνεῖτο ἤδη τὰ τοξεύματα, ἐνταῦθα Ἀλέξανδρος ἀπὸ ξυνθήματος ἐπιστρέψας ἐς αὐτοὺς, τὴν φάλαγγα δρόμῳ ἀντεπῆγε. Πρῶτοι δὲ οἱ ἱππακοντισταί τε αὐτῷ καὶ οἱ Ἀγριᾶνες καὶ οἱ τοξόται ἐκδραμόντες, ξυνέμιξαν τοῖς βαρβάροις· αὐτὸς δὲ τὴν φάλαγγα ἐν τάξει ἦγεν. Οἱ δ᾽ Ἰνδοὶ τῷ τε παραλόγῳ ἐκπλαγέντες, καὶ ἅμα ἐν χερσὶ γεγενημένης τῆς μάχης, ἐγκλίναντες ἔφευγον ἐς τὴν πόλιν· καὶ ἀπέθανον μὲν αὐτῶν ἀμφὶ τοὺς διακοσίους· οἱ δὲ λοιποὶ ἐς τὰ τείχη κατεκλείσθησαν. Καὶ Ἀλέξανδρος προσῆγε τῷ τείχει τὴν φάλαγγα, καὶ ἐντεῦθεν τοξεύεται ἀπὸ τοῦ τείχους ἐς τὸ σφυρὸν οὐ χαλεπῶς· ἐπαγαγὼν δὲ τὰς μηχανὰς τῇ ὑστεραίᾳ τῶν μὲν τειχῶν τὶ εὐμαρῶς κατέσεισε· βιαζομένους δὲ ταύτῃ τοὺς Μακεδόνας, ᾗ παρέῤῥηκτο τὶ τοῦ τείχους, οὐκ ἀτόλμως οἱ Ἰνδοὶ ἠμύνοντο· ὥστε ταύτῃ μὲν τῇ ἡμέρᾳ ἀνεκαλέσατο τὴν στρατιάν· τῇ δ᾽ ὑστεραίᾳ τῶν Μακεδόνων αὐτῶν ἡ προσβολὴ καρτερωτέρα ἐγένετο, καὶ πύργος ἐπήχθη ξύλινος τοῖς τείχεσιν· ὅθεν ἐκτοξεύσαντες οἱ τοξόται καὶ βέλη ἀπὸ μηχανῶν ἀφιέμενα, ἀνέστελλον ἐπὶ πολὺ τοὺς Ἰνδούς. Ἀλλ᾽ οὐδ᾽ ὧς βιάσασθαι εἴσω τοῦ τείχους οἷοί τε ἐγένοντο· τῇ δὲ τρίτῃ προσαγαγὼν αὖθις τὴν φάλαγγα, καὶ ἀπὸ μηχανῆς γέφυραν ἐπιβαλὼν τοῦ τείχους, ᾗ παρεῤῥωγὸς ἦν, ταύτῃ ἐπῆγε τοὺς ὑπασπιστὰς, οἵ περ αὐτῷ καὶ Τύρον ὡσαύτως ἐξεῖλον. Πολλῶν δὲ ὑπὸ προθυμίας ὠθουμένων, ἄχθος λαβοῦσα μεῖζον ἡ γέφυρα κατεῤῥάγη, καὶ πίπτουσι ξὺν αὐτῇ οἱ Μακεδόνες· οἱ δὲ βάρβαροι ἰδόντες τὸ γιγνόμενον, λίθοις τε ξὺν βοῇ ἀπὸ τῶν τειχῶν καὶ τοξεύμασι, καὶ ἄλλῳ ὅτῳ τὶς μετὰ χεῖρας ἔχων ἐτύγχανεν, ἢ ὅτῳ τὶς ἐν τῷ τότε ἔλαβεν, ἐξηκόντιζον ἐς τοὺς Μακεδόνας· οἱ δὲ καὶ κατὰ θύρας, αἵ τινες αὐτοῖς κατὰ τὰ μεσοπύργια μικραὶ ἦσαν, ἐκθέοντες, ἐκ χειρὸς ἔπαιον τεταραγμένους.

XXVII. Ἀλέξανδρος δὲ πέμπει Ἀλκέταν ξὺν τῇ αὐτοῦ τάξει, τούς τε κατατετρωμένους ἀναλαβεῖν, καὶ ὅσοι προσεμάχοντο ἐπανακαλέσασθαι ὡς ἐπὶ τὸ στρατόπεδον· καὶ τῇ τετάρτῃ ὡσαύτως ἀπ' ἄλλης μηχανῆς ἄλλη ἐπιβάθρα αὐτῷ προσήγετο πρὸς τὸ τεῖχος. Καὶ οἱ Ἰνδοὶ, τέως μὲν αὐτοῖς ὁ ἡγεμὼν τοῦ χωρίου περιῆν, ἀπεμάχοντο καρτερῶς· ὡς δὲ βέλει ἀπὸ μηχανῆς τυπεὶς ἀποθνήσκει ἐκεῖνος, αὐτῶν τε οἱ μέν τινες πεπτωκότες ἐν τῇ ξυνεχεῖ πολιορκίᾳ, οἱ πολλοὶ δὲ τραυματίαι τε καὶ ἀπόμαχοι ἦσαν, ἐπεκηρυκεύοντο πρὸς Ἀλέξανδρον. Τῷ δὲ ἀσμένῳ γίνεται ἄνδρας ἀγαθοὺς διασῶσαι· καὶ ξυμβαίνει ἐπὶ τῷδε Ἀλέξανδρος τοῖς μισθοφόροις Ἰνδοῖς, ὡς καταταχθέντες ἐς τὴν ἄλλην στρατιὰν ξὺν αὐτῷ στρατεύεσθαι. Οἱ μὲν δὴ ἐξῆλθον ξὺν τοῖς ὅπλοις, καὶ κατεστρατοπέδευσαν κατὰ σφᾶς ἐπὶ γηλόφῳ, ὃς ἦν ἀντίῤῥοπος τοῦ τῶν Μακεδόνων στρατοπέδου· νυκτὸς δὲ ἐπενόουν δρασμῷ διαχρησάμενοι ἐς τὰ σφέτερα ἤθη ἀπαναστῆναι, οὐκ ἐθέλοντες ἐναντία αἴρεσθαι τοῖς ἄλλοις Ἰνδοῖς ὅπλα. Καὶ ταῦτα ὡς ἐξηγγέλθη Ἀλεξάνδρῳ, περιστήσας τῆς νυκτὸς τῷ γηλόφῳ τὴν στρατιὰν πᾶσαν, κατακόπτει τοὺς Ἰνδοὺς ἐν μέσῳ ἀπολαβών· τήν τε πόλιν αἱρεῖ κατακράτος, ἐρημωθεῖσαν τῶν προμαχομένων, καὶ τὴν μητέρα τὴν Ἀσσακήνου καὶ τὴν παῖδα ἔλαβεν· ἀπέθανον δὲ ἐν τῇ πάσῃ πολιορκίᾳ τῶν ξὺν Ἀλεξάνδρῳ ἐς πέντε καὶ εἴκοσιν. Ἔνθεν δὲ Κοῖνον μὲν ὡς ἐπὶ Βάζιρα ἐκπέμπει, γνώμην ποιησάμενος, ὅτι μαθόντες τῶν Μασσάγων τὴν ἅλωσιν ἐνδώσουσι σφᾶς αὐτούς. Ἄτταλον δὲ καὶ Ἀλκέταν καὶ Δημήτριον τὸν ἱππάρχην ἐπὶ Ὦρα στέλλει, ἄλλην πόλιν· παραγγείλας περιτειχίζειν τὴν πόλιν, ἔςτ' ἂν ἀφίκηται αὐτός. Καὶ γίγνεται ἐκδρομὴ τῶν ἐκ τῆς πόλεως ἐπὶ τοὺς ἀμφὶ Ἀλκέταν. Οὐ χαλεπῶς δὲ τρεψάμενοι αὐτοὺς οἱ Μακεδόνες εἴσω τοῦ τείχους ἐς τὴν πόλιν ἀποστρέφουσι. Καὶ Κοίνῳ οὐ προχωρεῖ τὰ ἐν τοῖς Βαζίροις, ἀλλὰ πιστεύοντες γὰρ τοῦ χωρίου τῇ ὀχυρότητι (ὅτι ὑπερύψηλόν τε ἦν καὶ πάντη ἀκριβῶς τετειχισμένον) οὐδὲν ξυμβατικὸν ἐνεδίδοσαν. Ταῦτα μαθὼν Ἀλέξανδρος, ὥρμητο μὲν ὡς ἐπὶ Βάζιρα· γνοὺς δὲ, ὅτι τῶν προσοίκων τινὲς βαρβάρων παριέναι ἐς τὰ Ὦρα τὴν πόλιν λαθόντες μέλλουσι, πρὸς Ἀβισάρου ἐπὶ τῷδε ἐσταλμένοι, ἐπὶ τὰ Ὦρα πρῶτον ἦγε. Κοῖνον δὲ ἐπιτειχίσαι τῇ πόλει τῶν Βαζίρων καρτερόν τι χωρίον προσέταξε, καὶ ἐν τούτῳ φυλακὴν καταλιπόντα ἀποχρῶσαν, ὡς μὴ ἄδεια εἴη τοῖς ἐν τῇ πόλει χρῆσθαι τῇ χώρᾳ, αὐτὸν ἄγοντα τῆς στρατιᾶς τὴν λοιπὴν παρ' αὐτὸν ἰέναι. Οἱ δ' ἐκ τῶν Βαζίρων, ὡς εἶδον ἀπιόντα ξὺν τῷ πλείστῳ τῆς στρατιᾶς τὸν Κοῖνον, καταφρονήσαντες τῶν Μακεδόνων, ὡς οὐ γενομένων ἂν σφίσιν ἀξιομάχων, ἐπεκθέουσιν ἐς τὸ πεδίον· καὶ γίγνεται αὐτῶν μάχη καρτερά· καὶ ἐν ταύτῃ πίπτουσι μὲν τῶν βαρβάρων ἐς πεντακοσίους, ἐλήφθησαν δὲ ζῶντες ὑπὲρ τοὺς ἑβδομήκοντα· οἱ δὲ λοιποὶ ἐν τῇ πόλει ξυμφυγόντες βεβαιότερον ἤδη εἴργοντο τῆς χώρας ὑπὸ τῶν ἐκ τοῦ ἐπιτειχίσματος. Καὶ Ἀλεξάνδρῳ δὲ τῶν Ὤρων ἡ πολιορκία οὐ χαλεπὴ ἐγένετο· ἀλλ' εὐθὺς ἐξ ἐφόδου

προσβαλὼν τοῖς τείχεσι, τῆς πόλεως ἐκράτησε· καὶ τοὺς ἐλέφαντας τοὺς ἐγκαταλειφθέντας ἔλαβε.

XXVIII. Καὶ ταῦτα οἱ ἐν τοῖς Βαζίροις ὡς ἔμαθον, ἀπογνόντες τὰ σφέτερα πράγματα, ἀμφὶ μέσας νύκτας τὴν πόλιν ἐκλείπουσιν. Ἔφυγον δ' ἐς τὴν πέτραν, ὡς δὲ καὶ οἱ ἄλλοι βάρβαροι ἔπραττον. Ἀπολιπόντες γὰρ τὰς πόλεις ξύμπαντες, ἔφευγον ἐς τὴν πέτραν τὴν ἐν τῇ χώρᾳ, τὴν Ἄορνον καλουμένην. Μέγα γάρ τι τοῦτο χρῆμα πέτρας ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ ἐστί· καὶ λόγος ὑπὲρ ταύτης κατέχει, οὐδὲ Ἡρακλεῖ τῷ Διὸς ἁλωτὸν γενέσθαι τὴν πέτραν. Εἰ μὲν δὴ καὶ ἐς Ἰνδοὺς ἀφίκετο ὁ Ἡρακλῆς ὁ Θηβαῖος, ἢ ὁ Τύριος, ἢ ὁ Αἰγύπτιος, ἐς οὐδέτερα ἔχω ἰσχυρίσασθαι· μᾶλλον δὲ δοκῶ ὅτι οὐκ ἀφίκετο, ἀλλὰ πάντα γὰρ, ὅσα χαλεπὰ, οἱ ἄνθρωποι ἐς τοσόνδ' ἄρα αὔξουσιν αὐτῶν τὴν χαλεπότητα, ὡς καὶ τῷ Ἡρακλεῖ ἂν ἄπορα γενέσθαι μυθεύειν. Κἀγὼ ὑπὲρ αὐτῆς τῆς πέτρας οὕτω γινώσκω, τὸν Ἡρακλέα ἐς κόμπον τοῦ λόγου ἐπιφημίζεσθαι. Τὸν μὲν δὴ κύκλον τῆς πέτρας λέγουσιν ἐς διακοσίους σταδίους μάλιστα εἶναι· ὕψος δὲ αὐτῆς, ἵναπερ χθαμαλώτατον, σταδίων ἕνδεκα· καὶ ἀνάβασιν χειροποίητον μίαν χαλεπήν· εἶναι δὲ καὶ ὕδωρ ἐν ἄκρᾳ τῇ πέτρᾳ πολὺ, καὶ καθαρὰν πηγὴν ἀνίσχουσαν, ὡς καὶ ἀποῤῥεῖν ἀπὸ τῆς πηγῆς ὕδωρ· καὶ ὕλην, καὶ γῆν ἀγαθὴν ἐργάσιμον, ὅσην καὶ χιλίοις ἀνθρώποις ἀποχρῶσαν ἂν εἶναι ἐργάζεσθαι. Καὶ ταῦτα ἀκούοντα Ἀλέξανδρον πόθος λαμβάνει ἐξελεῖν καὶ τοῦτο τὸ ὄρος, οὐχ ἥκιστα ἐπὶ τῷ ἀμφὶ τὸν Ἡρακλέα μύθῳ πεφημισμένῳ.

Τὰ μὲν δὴ Ὦρα καὶ τὰ Μάσσαγα φρούρια ἐποίησεν ἐπὶ τῇ χώρᾳ· τὰ Βάζιρα δὲ πόλιν ἐξετείχισε. Καὶ οἱ ἀμφὶ Ἡφαιστίωνά τε καὶ Περδίκκαν ἄλλην πόλιν ἐκτειχίσαντες (Ὀροβάτις ὄνομα τῇ πόλει ἦν) καὶ φρουρὰν καταλιπόντες, ὡς ἐπὶ τὸν Ἰνδὸν ποταμὸν ᾔεσαν· ὡς δ' ἀφίκοντο, ἔπρασσον ἤδη ὅσα ἐς τὸ ζεῦξαι τὸν Ἰνδὸν ὑπὸ Ἀλεξάνδρου ἐτέτακτο. Ἀλέξανδρος δὲ τῆς μὲν χώρας τῆς ἐπὶ τάδε τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ σατράπην κατέστησε Νικάνορα, τῶν ἑταίρων· αὐτὸς δὲ τὰ μὲν πρῶτα ὡς ἐπὶ τὸν Ἰνδὸν ποταμὸν ἦγε, καὶ πόλιν τε Πευκελαῶτιν οὐ πόῤῥω τοῦ Ἰνδοῦ ᾠκισμένην ὁμολογίᾳ παρεστήσατο, καὶ ἐν αὐτῇ φρουρὰν καταστήσας τῶν Μακεδόνων, καὶ Φίλιππον ἐπὶ τῇ φρουρᾷ ἡγεμόνα. Ὁ δὲ καὶ ἄλλα προσηγάγετο μικρὰ πολίσματα πρὸς τῷ Ἰνδῷ ποταμῷ ᾠκισμένα· ξυνείποντο δὲ αὐτῷ Κωφαῖός τε καὶ Ἀσσαγέτης, οἱ ὕπαρχοι τῆς χώρας. Ἀφικόμενος δὲ ἐς Ἐμβόλιμα πόλιν, ἣ ξύνεγγυς τῆς πέτρας τῆς Ἀόρνου ᾤκεῖτο, Κρατερὸν μὲν ξὺν μέρει τῆς στρατιᾶς καταλείπει αὐτοῦ, σῖτόν τε ἐς τὴν πόλιν ὡς πλεῖστον ξυνάγειν, καὶ ὅσα ἄλλα ἐς χρόνιον τριβήν· ὡς ἐντεῦθεν ὁρμωμένους τοὺς Μακεδόνας χρονίῳ πολιορκίᾳ ἐκτρυχῶσαι τοὺς κατέχοντας τὴν πέτραν, εἰ μὴ ἐξ ἐφόδου ληφθείη. Αὐτὸς δὲ τοὺς τοξότας τε λαβὼν, καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας, καὶ τὴν Κοίνου τάξιν, καὶ ἀπὸ τῆς ἄλλης φάλαγγος ἐπιλέξας τοὺς κουφοτάτους τε καὶ ἅμα εὐοπλοτάτους, καὶ τῶν ἑταίρων ἱππέων ἐς διακοσίους, καὶ ἱπποτοξότας ἐς ἑκατὸν, προσῆγε τῇ πέτρᾳ· καὶ ταύτῃ μὲν τῇ ἡμέρᾳ κατεστρατοπε-

δεύσατο, ἵνα ἐπιτήδειον αὐτῷ ἐφαίνετο· τῇ δὲ ὑστεραίᾳ ὀλίγον προελθὼν ὡς πρὸς τὴν πέτραν αὖθις ἐστρατοπεδεύσατο.

XXIX. Καὶ ἐν τούτῳ ἧκον παρ᾿ αὐτὸν τῶν προσχώρων τινὲς, σφᾶς τε αὐτοὺς ἐνδιδόντες, καὶ ἡγήσασθαι φάσκοντες ἐς τῆς πέτρας τὸ ἐπιμαχώτατον, ὅθεν οὐ χαλεπὸν αὐτῷ ἔσεσθαι ἑλεῖν τὸ χωρίον· καὶ ξὺν τούτοις πέμπει Πτολεμαῖον τὸν Λάγου τὸν σωματοφύλακα, τούς τε Ἀγριᾶνας ἄγοντα καὶ τοὺς ψιλοὺς τοὺς ἄλλους καὶ τῶν ὑπασπιστῶν ἐπιλέκτους· προστάξας, ἐπειδὰν καταλάβῃ τὸ χωρίον, κατέχειν μὲν αὐτὸ ἰσχυρᾷ φυλακῇ, οἱ δὲ σημαίνειν ὅτι ἔχεται. Καὶ Πτολεμαῖος ἐλθὼν ὁδὸν τραχεῖάν τε καὶ δύσπορον, λανθάνει τοὺς βαρβάρους κατασχὼν τὸν τόπον· καὶ τοῦτον χάρακι ἐν κύκλῳ καὶ τάφρῳ ὀχυρώσας, πυρσὸν αἴρει ἀπὸ τοῦ ὄρους, ἔνθεν ὀφθήσεσθαι ὑπ᾿ Ἀλεξάνδρου ἔμελλε· καὶ ὤφθη τε ἅμα ἡ φλὸξ, καὶ Ἀλέξανδρος ἐπῆγε τῇ ὑστεραίᾳ τὴν στρατιάν· ἀμυνομένων δὲ τῶν βαρβάρων, οὐδὲν πλέον αὐτῷ ὑπὸ δυσχωρίας ἐγίγνετο. Ὡς δὲ Ἀλεξάνδρῳ ἄπορον τὴν προσβολὴν κατέμαθον οἱ βάρβαροι, ἀναστρέψαντες τοῖς ἀμφὶ Πτολεμαῖον αὐτοὶ προσέβαλλον· καὶ γίνεται αὐτῶν τε καὶ τῶν Μακεδόνων μάχη καρτερὰ, τῶν μὲν διασπάσαι τὸν χάρακα σπουδὴν ποιουμένων τῶν Ἰνδῶν, Πτολεμαίου δὲ διαφυλάξαι τὸ χωρίον· καὶ μεῖον σχόντες οἱ βάρβαροι ἐν τῷ ἀκροβολισμῷ, νυκτὸς ἐπιγενομένης ἀνεχώρησαν. Ἀλέξανδρος δὲ τῶν Ἰνδῶν τινα τῶν αὐτομόλων, πιστόν τε ἄλλως καὶ τῶν χωρίων δαήμονα, ἐπιλεξάμε

νος, πέμπει παρὰ Πτολεμαῖον τῆς νυκτὸς γράμματα φέροντα τὸν Ἰνδὸν, ἵνα ἐγέγραπτο· ἐπειδὰν αὐτὸς προσβάλῃ τῇ πέτρᾳ, τὸν δὲ ἐπιέναι τοῖς βαρβάροις κατὰ τὸ ὄρος, μηδ᾿ ἀγαπᾷν ἐν φυλακῇ ἔχοντα τὸ χωρίον, ὡς ἀμφοτέρωθεν βαλλομένους τοὺς Ἰνδοὺς ἀμφιβόλους γίγνεσθαι. Καὶ αὐτὸς ἅμα τῇ ἡμέρᾳ ὥρας ἐκ τοῦ στρατοπέδου, προσῆγε τὴν στρατιὰν κατὰ τὴν πρόσβασιν, ᾗ Πτολεμαῖος λαθὼν ἀνέβη· γνώμην ποιούμενος, ὡς εἰ ταύτῃ βιασάμενος ξυμμίξοι τοῖς ἀμφὶ Πτολεμαῖον, οὐ χαλεπὸν ἔτι ἐσόμενον αὐτῷ τὸ ἔργον. Καὶ ξυνέβη οὕτως. Ἔςτε μὲν γὰρ ἐπὶ μεσημβρίαν ξυνειστήκει καρτερὰ μάχη τοῖς τε Ἰνδοῖς καὶ τοῖς Μακεδόσιν, τῶν μὲν ἐκβιαζομένων ἐς τὴν πρόσβασιν, τῶν δὲ βαλλόντων ἀνιόντας· ὡς δὲ οὐκ ἀνῄεσαν οἱ Μακεδόνες, ἄλλοι ἐπ᾿ ἄλλοις ἐπιόντες, οἱ δὲ πρόσθεν ἀναπαυόμενοι, μόγις δὴ ἀμφὶ δείλην ἐκράτησαν τῆς παρόδου, καὶ ξυνέμιξαν τοῖς ξὺν Πτολεμαίῳ. Ἐκεῖθεν δὲ ὁμοῦ ἤδη γενομένη ἡ στρατιὰ πᾶσα, ἐπήγετο αὖθις ὡς ἐπ᾿ αὐτὴν τὴν πέτραν· ἀλλὰ γὰρ ἔτι ἄπορος ἦν αὕτη ἡ προσβολή. Ταύτῃ μὲν δὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦτο τὸ τέλος γίγνεται· ὑπὸ δὲ τὴν ἕω παραγγέλλει στρατιώτῃ ἑκάστῳ, κόπτειν χάρακας ἑκατὸν κατ᾿ ἄνδρα· καὶ οὗτοι κεκομμένοι ἦσαν, καὶ αὐτὸς ἐχώννυεν, ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ λόφου, ἵνα ἐστρατοπεδευκότες ἦσαν, ὡς ἐπὶ τὴν πέτραν χῶμα μέγα, ἔνθεν τοξεύματά τε ἂν ἐξικνεῖσθαι ἐς τοὺς προμαχομένους δυνατὰ αὐτῷ ἐφαίνετο, καὶ ἀπὸ μηχανῶν βέλη ἀφιέμενα· καὶ ἐχώννυεν αὐτὸ πᾶς τις ἀντιλαμβανόμενος τοῦ ἔργου·

καὶ αὐτὸς ἐφειστήκει θεατὴς καὶ ἐπαινέτης τοῦ ξὺν προθυμίᾳ περαινομένου, κολαστὴς δὲ τοῦ ἐν τῷ παραχρῆμα ἐκλιποῦς.

XXX. Τῇ μὲν δὴ πρώτῃ ἡμέρᾳ ὡς ἐπὶ στάδιον ἔχωσεν αὐτῷ ὁ στρατός. Ἐς δὲ τὴν ὑστεραίαν, οἵ τε σφενδονῶντες ἐς τοὺς Ἰνδοὺς ἐκ τοῦ ἤδη κεχωσμένου, καὶ ἀπὸ τῶν μηχανῶν βέλη ἀφιέμενα ἀνέστελλε τῶν Ἰνδῶν τὰς ἐκδρομάς, τὰς ἐπὶ τοὺς χωννύοντας. Καὶ ἐχώννυτο αὐτῷ ἐς τρεῖς ἡμέρας ξυνεχῶς τὰ χωρία. Τῇ τετάρτῃ δὲ βιασάμενοι τῶν Μακεδόνων οὐ πολλοὶ κατέσχον ὀλίγον γήλοφον ἰσόπεδον τῇ πέτρᾳ· καὶ Ἀλέξανδρος, οὐδέν τι ἐλιννύων, ἐπῆγε τὸ χῶμα, ξυνάψαι ἐθέλων τὸ χωννύμενον τῷ γηλόφῳ, ὅν τινα οἱ ὀλίγοι αὐτῷ ἤδη κατεῖχον. Οἱ δ᾽ Ἰνδοὶ πρός τε τὴν ἀδιήγητον τόλμαν τῶν ἐς τὸν γήλοφον βιασαμένων Μακεδόνων ἐκπλαγέντες, καὶ τὸ χῶμα ξυναπτὸν ἤδη ὁρῶντες, τοῦ μὲν ἀπομάχεσθαι ἔτι ἀπείχοντο· πέμψαντες δὲ κήρυκας σφῶν παρ᾽ Ἀλέξανδρον, ἐθέλειν ἔφασκον ἐνδοῦναι τὴν πέτραν, εἰ σφίσιν σπένδοιτο. Γνώμην δὲ πεποίηντο ἐν τῷ ἔτι διαμέλλοντι τῶν σπονδῶν διαγαγόντες τὴν ἡμέραν, νυκτὸς ὡς ἕκαστοι διασκεδάννυσθαι ἐπὶ τὰ σφέτερα ἤθη. Καὶ τοῦτο ὡς ἐπύθετο Ἀλέξανδρος, ἐνδίδωσιν αὐτοῖς χρόνον τε ἐς τὴν ἀποχώρησιν, καὶ τῆς φυλακῆς τὴν κύκλωσιν τὴν πάντῃ ἀφελεῖν. Καὶ αὐτὸς ἔμενεν, ἔςτε ἤρξαντο τῆς ἀποχωρήσεως· καὶ ἐν τούτῳ ἀναλαβὼν τῶν σωματοφυλάκων καὶ τῶν ὑπασπιστῶν ἐς ἑπτακοσίους, κατὰ τὸ ἐκλελειμμένον τῆς πέτρας ἀνέρχεται ἐς αὐτὴν πρῶτος, καὶ οἱ Μακεδόνες

ἄλλος ἄλλῃ ἀνιμῶντες ἀλλήλους ἀνῄεσαν, καὶ οὗτοι ἐπὶ τοὺς ἀποχωροῦντας τῶν βαρβάρων τραπόμενοι ἀπὸ ξυνθήματος, πολλοὺς μὲν αὐτῶν ἐν τῇ φυγῇ ἀπέκτειναν· οἱ δὲ καὶ πεφοβημένως ἀποχωροῦντες, κατὰ τῶν κρημνῶν ῥίψαντες σφᾶς, ἀπέθανον· εἴχετό τε Ἀλεξάνδρῳ ἡ πέτρα, ἡ τῷ Ἡρακλεῖ ἄπορος γενομένη· καὶ ἔθυεν ἐπ᾽ αὐτῇ Ἀλέξανδρος, καὶ κατεσκεύασε φρούριον, παραδοὺς Σισικόττῳ ἐπιμελεῖσθαι τῆς φρουρᾶς, ὃς ἐξ Ἰνδῶν μὲν πάλαι ηὐτομολήκει ἐς Βάκτρα παρὰ Βῆσσον, Ἀλεξάνδρου δὲ κατασχόντος τὴν χώραν τὴν Βακτρίαν ξυνεστράτευέ τε αὐτῷ καὶ πιστὸς ἐς τὰ μάλιστα ἐφαίνετο. Ἄρας δ᾽ ἐκ τῆς πέτρας, ἐς τὴν τῶν Ἀσσακανῶν χώραν ἐμβάλλει. Τὸν γὰρ ἀδελφὸν Ἀσσακάνου ἐξηγγέλλετο τούς τε ἐλέφαντας ἔχοντα καὶ τῶν προσχώρων βαρβάρων πολλοὺς ξυμπεφευγέναι ἐς τὰ ταύτῃ ὄρη. Καὶ ἀφικόμενος εἰς Δύρτα πόλιν, τῶν μὲν ἐνοικούντων οὐδένα καταλαμβάνει, οὐδὲ ἐν τῇ χώρᾳ τῇ πρὸς τῇ πόλει· ἐς δὲ τὴν ὑστεραίαν, Νέαρχόν τε καὶ Ἀντίοχον τοὺς χιλιάρχους τῶν ὑπασπιστῶν ἐκπέμπει· καὶ Νεάρχῳ μὲν τοὺς Ἀγριᾶνας καὶ τοὺς ψιλοὺς ἄγειν ἔδωκεν. Ἀντιόχῳ δὲ τήν τε αὑτοῦ χιλιαρχίαν, καὶ δύο ἐπὶ ταύτῃ ἄλλας. Ἐστέλλοντο δὲ τά τε χωρία κατοψόμενοι, καὶ εἴ που τινὰς τῶν βαρβάρων ξυλλαβεῖν, ἐς ἔλεγχον τῶν κατὰ τὴν χώραν τῶν τε ἄλλων, καὶ μάλιστα δὴ τὰ ἀμφὶ τοὺς ἐλέφαντας ἔμελεν αὐτῷ μαθεῖν. Αὐτὸς δ᾽ ὡς ἐπὶ τὸν Ἰνδὸν ποταμὸν ἤδη ἦγε, καὶ ἡ στρατιὰ αὐτῷ ὡδοποιεῖτο πρόσω ἰοῦσα, ἄπορα ἄλλως ὄντα τὰ ταύτῃ χωρία. Ἐνταῦθα ξυλ-

λαμβάνει ὀλίγους τῶν βαρβάρων, καὶ παρὰ τούτων ἔμαθεν, ὅτι οἱ μὲν ἐν τῇ χώρᾳ Ἰνδοὶ παρὰ Ἀβισάρη ἀποπεφευγότες εἶεν· τοὺς ἐλέφαντας δὲ ὅτι αὐτοῦ κατέλιπον νέμεσθαι πρὸς τῷ ποταμῷ τῷ Ἰνδῷ· καὶ τούτους ἡγήσασθαί οἱ τὴν ὁδὸν ἐκέλευσεν ὡς ἐπὶ τοὺς ἐλέφαντας. Εἰσὶ δ' Ἰνδῶν πολλοὶ κυνηγέται τῶν ἐλεφάντων, καὶ τούτους σπουδῇ ἀμφ' αὑτὸν εἶχεν Ἀλέξανδρος, καὶ τότε ἐθήρα ξὺν τούτοις τοὺς ἐλέφαντας· καὶ δύο μὲν αὐτῶν ἀπόλλυνται, κατὰ κρημνοῦ σφᾶς ῥίψαντες ἐν τῇ διώξει· οἱ δὲ ἄλλοι ξυλληφθέντες, ἔφερόν τε τοὺς ἀναβάτας, καὶ τῇ στρατιᾷ ξυνετάσσοντο. Ἐπεὶ δὲ καὶ ὕλῃ ἐργασίμῳ ἐνέτυχε παρὰ τὸν ποταμὸν, καὶ αὕτη ἐκόπη αὐτῷ ὑπὸ τῆς στρατιᾶς, καὶ ναῦς ἐποιήθησαν, καὶ αὗται κατὰ τὸν Ἰνδὸν ποταμὸν ἤγοντο ὡς ἐπὶ γέφυραν, ἥν τινα Ἡφαιστίων καὶ Περδίκκας αὐτῷ ἐξῳκοδομηκότες πάλαι ἦσαν.

ΑΡΡΙΑΝΟΥ ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

I.

Ἐν δὲ τῇ χώρᾳ ταύτῃ, ἣν τινα μεταξὺ τοῦ τε Κωφῆνος καὶ τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ ἐπῆλθεν Ἀλέξανδρος, καὶ Νῦσαν πόλιν ᾠκίσθαι λέγουσι· τὸ δὲ κτίσμα εἶναι Διονύσου· Διόνυσον δὲ κτίσαι τὴν Νῦσαν, ἐπεί τε Ἰνδοὺς ἐχειρώσατο· ὅστις δὴ οὗτος ὁ Διόνυσος, καὶ ὁπότε ἢ ὅθεν ἐπ' Ἰνδοὺς ἐστράτευσεν· οὐ γὰρ ἔχω συμβαλεῖν, εἰ ὁ Θηβαῖος Διόνυσος, (ὃς ἐκ Θηβῶν ἢ καὶ ἐκ Τμώλου τοῦ Λυδίου ὁρμηθεὶς) ἐπ' Ἰνδοὺς ἧκε στρατιὰν ἄγων, τοσαῦτα μὲν ἔθνη μάχιμα καὶ ἄγνωστα τοῖς τότε Ἕλλησιν ἐπελθὼν, οὐδὲν δ' αὐτῶν ἄλλο ὅτι μὴ τὸ Ἰνδῶν βίᾳ χειρωσάμενος· πλήν γε δὴ ὅτι οὐκ ἀκριβῆ ἐξεταστὴν χρὴ εἶναι τῶν ὑπὲρ τοῦ θείου ἐκ παλαιοῦ μεμυθευμένων. Τῷ γάρ τοι κατὰ τὸ εἰκὸς ξυντιθέντι οὐ πιστὰ, ἐπειδὰν τὸ θεῖόν τις προσθῇ τῷ λόγῳ, οὐ πάντη ἄπιστα φαίνεται. Ὡς δ' ἐπέβη τῇ Νύσῃ Ἀλέξανδρος, ἐκπέμπουσι παρ' αὐτὸν οἱ Νυσαῖοι τὸν κρατιστεύοντα

σφῶν (ὄνομα δ' ἦν αὐτῷ Ἄκουφις) καὶ ξὺν αὐτῷ
πρέσβεις τῶν δοκιμωτάτων τριάκοντα, δεησομένους
Ἀλεξάνδρου, ἀφεῖναι τῷ θεῷ τὴν πόλιν· παρελθεῖν
τε δὴ ἐς τὴν σκηνὴν τὴν Ἀλεξάνδρου τοὺς πρέσβεις,
καὶ καταλαβεῖν καθήμενον κεκονιμένον ἐκ τῆς ὁδοῦ,
ξὺν τοῖς ὅπλοις τοῖς τε ἄλλοις, καὶ τὸ κράνος αὐτῷ
περικείμενον, καὶ τὸ δόρυ ἔχοντα, θαμβῆσαι ἰδόν-
τας τὴν ὄψιν, καὶ πεσόντας ἐς γῆν ἐπιπολὺ σιγὴν
ἔχειν· ὡς δ' ἐξανέστησέ τε αὐτοὺς Ἀλέξανδρος, καὶ
θαῤῥεῖν ἐκέλευσε, τότε δὴ τὸν Ἄκουφιν ἀρξάμενον
λέγειν ὧδε· Ὦ βασιλεῦ, δέονταί σου Νυσαῖοι, ἐά-
σαι σφᾶς ἐλευθέρους τε καὶ αὐτονόμους, αἰδοῖ τοῦ
Διονύσου. Διόνυσος γὰρ ἐπειδὴ χειρωσάμενος τὸ
Ἰνδῶν ἔθνος, ἐπὶ θάλασσαν ὀπίσω κατῄει τὴν Ἑλ-
ληνικὴν, ἐκ τῶν ἀπομάχων στρατιωτῶν, οἳ δὴ αὐτῷ
καὶ Βάκχοι ἦσαν, κτίζει τὴν πόλιν τήνδε, μνημόσυ-
νον τῆς αὐτοῦ πλάνης τε καὶ νίκης τοῖς ἔπειτα ἐσό-
μενον· καθαπεροῦν καὶ σὺ αὐτὸς Ἀλεξάνδρειάν τε
ἔκτισας τὴν πρὸς Καυκάσῳ ὄρει, καὶ ἄλλην Ἀλεξάν-
δρειαν ἐν τῇ Αἰγυπτίων γῇ, καὶ ἄλλας πολλὰς τὰς
μὲν ἔκτισας ἤδη, τὰς δὲ καὶ κτίσεις ἀνὰ χρόνον, οἷα
δὴ πλείονα Διονύσου ἔργα ἀποδειξάμενος. Νῦσαν
τε οὖν ἐκάλεσε τὴν πόλιν ὁ Διόνυσος ἐπὶ τῆς τροφοῦ
τῆς Νύσης, καὶ τὴν χώραν Νυσαίαν· τὸ δ' ὄρος ὅ,
τι περ πλησίον ἐστὶ τῆς πόλεως, καὶ τοῦτο Μηρὸν
ἐπωνόμασε Διόνυσος, ὅτι δὴ κατὰ τὸν μῦθον ἐν μη-
ρῷ τῷ τοῦ Διὸς ηὐξήθη. Καὶ ἐκ τούτου ἐλευθέραν
τε οἰκοῦμεν τὴν Νῦσαν, καὶ αὐτοὶ αὐτόνομοι, καὶ
ἐν κόσμῳ πολιτεύοντες· τῆς δ' ἐκ Διονύσου οἰκί-

σεως, καὶ τόδε σοι γενέσθω τεκμήριον· κιττὸς γὰρ,
οὐκ ἄλλη τῆς Ἰνδῶν γῆς φυόμενος, παρ' ἡμῖν φύεται.

II. Καὶ ταῦτα πάντα Ἀλεξάνδρῳ πρὸς θυμοῦ
ἐγίγνετο ἀκούειν, καὶ ἤθελε πιστὰ εἶναι τὰ ὑπὲρ τοῦ
Διονύσου τῆς πλάνης μυθευόμενα· καὶ κτίσμα εἶναι
Διονύσου τὴν Νῦσαν ἤθελεν, ὡς ἤδη τε ἥκειν αὐτὸς
ἔνθα ἦλθε Διόνυσος, καὶ ἐπέκεινα ἐλθεῖν Διονύσου·
οὐδ' ἂν Μακεδόνας τὸ πρόσω ἀπαξιῶσαι συμπονεῖν
οἱ ἔτι κατὰ ζῆλον τῶν Διονύσου ἔργων· καὶ δίδω-
σιν ἐλευθέρους τε εἶναι τοὺς οἰκήτορας τῆς Νύσης,
καὶ αὐτονόμους. Ὡς δὲ καὶ τοὺς νόμους ἐπύθετο
αὐτῶν, καὶ ὅτι πρὸς τῶν ἀρίστων τὸ πολίτευμα ἔχε-
ται, ταῦτά τε ἐπῄνεσε, καὶ ἠξίωσε τῶν τε ἱππέων οἱ
ξυμπέμψαι ἐς τριακοσίους, καὶ τῶν προεστώτων τοῦ
πολιτεύματος (ἦσαν δὲ καὶ αὐτοὶ τριακόσιοι) ἑκατὸν
τοὺς ἀρίστους ἐπιλεξάμενος· Ἄκουφιν δὲ εἶναι τὸν
ἐπιλεγόμενον, ὅντινα καὶ ὕπαρχον τῆς χώρας τῆς
Νυσαίας κατέστησεν αὐτός. Τὸν δὲ Ἄκουφιν ταῦτα
ἀκούσαντα ἐπιμειδιάσαι λέγεται τῷ λόγῳ· καὶ Ἀλέ-
ξανδρον ἐρέσθαι, ἐφ' ὅτῳ ἐγέλασεν· ἀποκρίνασθαι
δ' Ἄκουφιν· Καὶ πῶς ἂν, ὦ βασιλεῦ, μία πόλις
ἑκατὸν ἀνδρῶν ἀγαθῶν ἐρημωθεῖσα, ἔτι καλῶς πο-
λιτεύοιτο· ἀλλὰ σὺ, εἴ σοι μέλει Νυσαίων, τοὺς ἱπ-
πέας μὲν ἄγεσθαι τοὺς τριακοσίους, καὶ ἔτι τούτων
πλείονας· ἀντὶ δ' ἑκατὸν, οὓς τινὰς τοὺς ἀρίστους
ἐπιλέξαι σὺ κελεύεις, διπλασίους τῶν ἄλλων τῶν κα-
κῶν ἄγεσθαι, ἵνα σοι καὶ αὖθις ἀφικομένῳ δεῦρο
ἐν τῷ αὐτῷ τούτῳ κόσμῳ φανείη ἡ πόλις. Ταῦτα
λέγοντα (λέγειν γὰρ δόξαι φρόνιμα) πεῖσαι Ἀλέξαν-

δρον. Καὶ τοὺς μὲν ἱππέας ξυμπέμπειν οἱ ἐκέλευσε· τοὺς δὲ ἑκατὸν τοὺς ἐπιλέκτους μηκέτι αἰτῆσαι, ἀλλὰ μηδ᾽ ἀντ᾽ αὐτῶν ἄλλους· τὸν δὲ παῖδα ἄρα τοῦ Ἀκούφιος, καὶ τῆς θυγατρὸς τὸν παῖδα ξυμπέμψαι αὐτῷ Ἄκουφιν. Ἀλέξανδρον δὲ πόθος ἔλαβεν ἰδεῖν τὸν χῶρον, ὅπου τινὰ ὑπομνήματα τοῦ Διονύσου οἱ Νυσαῖοι ἐκόμπαζον, ἐλθεῖν τε ἐς τὸ ὄρος τὸν Μηρὸν ξὺν τοῖς ἑταίροις ἱππεῦσι καὶ τῷ πεζικῷ ἀγήματι, καὶ ἰδεῖν κισσοῦ τε ἀνάπλεων καὶ δάφνης τὸ ὄρος, καὶ ἄλση παντοῖα· καὶ ἰδεῖν σύσκιον, καὶ θῆρας ἐν αὐτῷ εἶναι θηρίων παντοδαπῶν· καὶ τοὺς Μακεδόνας ἡδέως τὸν κισσὸν ἰδόντας, οἷα δὴ διὰ μακροῦ ὀφθέντα (οὐ γὰρ εἶναι ἐν τῇ Ἰνδῶν χώρᾳ κισσόν, οὐδ᾽ ἵναπερ αὐτοῖς ἄμπελοι ἦσαν) στεφάνους σπουδῇ ἀπ᾽ αὐτοῦ ποιεῖσθαι, ὡς καὶ στεφανώσαυθαι εἶχον, ἐφυμνοῦντας, καὶ Διόνυσόν τε καὶ τὰς ἐπωνυμίας τοῦ θεοῦ ἀνακαλοῦντας· θῦσαι τε αὐτοῦ Ἀλέξανδρον τῷ Διονύσῳ, καὶ εὐωχηθῆναι ὁμοῦ τοῖς ἑταίροις. Οἱ δὲ καὶ ταῦτα ἀνέγραψαν (εἰ δή τῳ πιστὰ καὶ ταῦτα) πολλοὺς τῶν ἀμφ᾽ αὐτὸν τῶν οὐκ ἠμελημένων Μακεδόνων, τῷ τε κισσῷ ἐστεφανωμένους, καὶ ὑπὸ τῇ κατακλίσει τοῦ θεοῦ κατασχεθῆναί τε πρὸς τοῦ Διονύσου, καὶ ἀνευάσαι τὸν θεόν, καὶ βακχεῦσαι.

III. Καὶ ταῦτα ὅπως τὶς ἐθέλοι ὑπολαβὼν ἀπιστείτω ἢ πιστευέτω. Οὐ γὰρ ἔγωγε Ἐρατοσθένει τῷ Κυρηναίῳ πάντῃ ξυμφέρομαι, ὃς λέγει, πάντα ὅσα ἐς τὸ θεῖον ἀναφέρεται ἐκ Μακεδόνων, πρὸς χάριν τὴν Ἀλεξάνδρου ἐς τὸ ὑπέρογκον ἐπευφημη-

θῆναι. Καὶ γὰρ καὶ σπήλαιον λέγει ἰδόντας ἐν Παραπαμισάδαις τοὺς Μακεδόνας, καί τινα μῦθον ἐπιχώριον ἀκούσαντας, ἢ καὶ αὐτοὺς ξυνθέντας, φημίσαι, ὅτι τοῦτο ἄρα ἦν τοῦ Προμηθέως τὸ ἄντρον, ἵνα ἐδέδετο· καὶ ὁ ἀετὸς ὅτι ἐκεῖσε ἐφοίτα, δαισόμενος τῶν σπλάγχνων τοῦ Προμηθέως· καὶ ὁ Ἡρακλῆς ὅτι ἐκεῖσε ἀφικόμενος, τόν τε ἀετὸν ἀπέκτεινε, καὶ τὸν Προμηθέα τῶν δεσμῶν ἀπέλυσε· τὸν δὲ Καύκασον τὸ ὄρος ἐκ τοῦ Πόντου ἐς τὰ πρὸς ἕω μέρη τῆς γῆς καὶ τὴν Παραπαμισάδα χώραν, ὡς ἐπὶ Ἰνδοὺς μετάγειν τῷ λόγῳ τοὺς Μακεδόνας, Παραπάμισον ὄντα τὸ ὄρος αὐτοὺς καλοῦντας Καύκασον, τῆς Ἀλεξάνδρου ἕνεκα δόξης, ὡς ὑπὲρ τὸν Καύκασον ἄρα ἐλθόντα Ἀλέξανδρον· ἔν τε αὐτῇ τῇ Ἰνδῶν γῇ βοῦς ἰδόντας ἐγκεκαυμένας ῥόπαλον, τεκμηριοῦσθαι ἐπὶ τῷδε, ὅτι Ἡρακλῆς ἐς Ἰνδοὺς ἀφίκετο. Ὅμοια δὲ καὶ ὑπὲρ Διονύσου τῆς πλάνης ἀπιστεῖ Ἐρατοσθένης· ἐμοὶ δ᾽ ἐν μέσῳ κείσθων οἱ ὑπὲρ τούτων λόγοι. Ἀλέξανδρος δὲ ὡς ἀφίκετο ἐπὶ τὸν Ἰνδὸν ποταμόν, καταλαμβάνει γέφυράν τε ἐπ᾽ αὐτῷ πεποιημένην πρὸς Ἡφαιστίωνος, καὶ πλοῖα πολλὰ μὲν σμικρότερα, δύο δὲ τριακοντόρους, καὶ παρὰ Ταξίλου τοῦ Ἰνδοῦ δῶρα ἥκοντα ἀργυρίου μὲν τάλαντα ἐς διακόσια, ἱερεῖα δὲ βοῦς μὲν τρισχιλίους, πρόβατα δὲ ὑπὲρ μύρια, ἐλέφαντας δὲ ἐς τριάκοντα· καὶ ἱππεῖς δὲ ἑπτακόσιοι αὐτῶν Ἰνδῶν ἐς ξυμμαχίαν παρὰ Ταξίλου ἧκον· καὶ τὴν πόλιν Τάξιλα, τὴν μεγίστην μεταξὺ Ἰνδοῦ τε ποταμοῦ καὶ Ὑδάσπου, ὅτι αὐτῷ Ταξίλης ἐνδίδωσιν. Ἐνταῦθα θύει Ἀλέ-

ξανδρος τοῖς θεοῖς ὅσοις αὐτῷ νόμος, καὶ ἀγῶνα
ποιεῖ γυμνικὸν καὶ ἱππικὸν ἐπὶ τῷ ποταμῷ, καὶ γί-
γνεται αὐτῷ ἐπὶ τῇ διαβάσει τὰ ἱερά.

IV. Ὁ δ' Ἰνδὸς ποταμὸς ὅτι μέγιστος ποταμῶν
ἐστι τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν τε καὶ τὴν Εὐρώπην, πλὴν
Γάγγου, καὶ τούτου Ἰνδοῦ ποταμοῦ· καὶ ὅτι αἱ πη-
γαί εἰσιν αὐτῷ ἐπὶ τάδε τοῦ ὄρους τοῦ Παραπαμί-
σου ἢ Καυκάσου· καὶ ὅτι ἐκδίδωσιν εἰς τὴν μεγά-
λην θάλασσαν τὴν κατὰ Ἰνδοὺς, ὡς ἐπὶ νότον ἄνε-
μον· καὶ ὅτι δίστομός ἐστιν ὁ Ἰνδὸς, καὶ αἱ ἐκβο-
λαὶ αὐτοῦ ἀμφότεραι τεναγώδεις, καθάπερ αἱ πέντε
τοῦ Ἴστρου· καὶ ὅτι Δέλτα ποιεῖ καὶ αὐτὸς ἐν τῇ
Ἰνδῶν γῇ, τῷ Αἰγύπτου Δέλτα παραπλήσιον, καὶ
τοῦτο Πάταλα καλεῖται τῇ Ἰνδῶν φωνῇ· ταῦτα μὲν
ὑπὲρ τοῦ Ἰνδοῦ, τὰ μάλιστα οὐκ ἀμφίλογα, καὶ
ἐμοὶ ἀναγεγράφθω· ἐπεὶ καὶ ὁ Ὑδάσπης, καὶ Ἀκε-
σίνης, καὶ Ὑδραώτης, καὶ Ὕφασις, καὶ οὗτοι Ἰνδοὶ
ποταμοὶ ὄντες, τῶν μὲν ἄλλων τῶν Ἀσιανῶν ποτα-
μῶν πολύ τι κατὰ μέγεθος ὑπερφέρουσι· τοῦ δὲ Ἰν-
δοῦ μείονες εἰσὶ καὶ πολὺ δὴ μείονες, ὅπου καὶ αὐ-
τὸς ὁ Ἰνδὸς τοῦ Γάγγου. Κτησίας μὲν (εἰ δή τῳ
ἱκανὸς καὶ Κτησίας ἐς τεκμηρίωσιν) ἵνα μὲν στενώ-
τατος αὐτὸς αὑτοῦ ὁ Ἰνδὸς ἐστι, τεσσαράκοντα στα-
δίους ὅτι διέχουσιν αὐτῷ αἱ ὄχθαι· ἵνα δὲ πλατύ-
τατος, καὶ ἑκατόν· τὸ πολὺ δ' εἶναι αὐτοῦ τὸ μέ-
σον ταῦτοιν. Τοῦτον τὸν ποταμὸν Ἰνδὸν ὑπὸ τὴν
ἕω διέβαινε ξὺν τῇ στρατιᾷ Ἀλέξανδρος ἐς τῶν Ἰνδῶν
τὴν γῆν· ὑπὲρ ὧν ἐγὼ οὔτε οἷς τισι νόμοις διαχρῶν-

ται ἐν τῇδε τῇ ξυγγραφῇ ἀνέγραψα, οὔτε ζῶα εἰ δή τινα ἄτοπα ἡ χώρα αὐτοῖς ἐκφέρει, οὔτε ἰχθύας ἢ κήτη ὅσα ἢ οἷα ὁ Ἰνδὸς, ἢ ὁ Ὑδάσπης, ἢ ὁ Γάγγης, ἢ ἄλλοι Ἰνδῶν ποταμοὶ φέρουσιν, οὐδὲ τοὺς μύρμηκας, τοὺς τὸν χρυσὸν σφίσιν ἐργαζομένους, οὐδὲ τοὺς γρύπας τοὺς φύλακας, οὐδὲ ὅσα ἄλλα ἐφ' ἡδονῇ μᾶλλόν τι πεποίηται, ἢ ἐς ἀφήγησιν τῶν ὄντων· ὡς τάγε κατ' Ἰνδοὺς ὅσα ἂν ἄτοπα ψεύσωνται, οὐκ ἐξελεγχθησόμενα πρὸς οὐδαμῶν. Ἀλλὰ Ἀλέξανδρος γὰρ καὶ οἱ ξὺν τούτῳ στρατεύσαντες τὰ πολλὰ ἐξήλεγξαν, ὅσα γε μὴ καὶ αὐτῶν ἔστιν οἳ ἐψεύσαντο. Ἀχρύσους τε εἶναι Ἰνδοὺς ἐξήλεγξαν, ὅσους τε δὴ Ἀλέξανδρος ξὺν τῇ στρατιᾷ ἐπῆλθε (πολλοὺς δὲ ἐπῆλθε) καὶ ἥκιστα χλιδῶντας κατὰ τὴν δίαιταν· ἀλλὰ μεγάλους μὲν τὰ σώματα, οἵους μεγίστους τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν, πενταπήχεις τοὺς πολλοὺς, ἢ ὀλίγον ἀποδέοντας· καὶ μελαντέρους τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, πλὴν Αἰθιόπων, καὶ τὰ πολέμια πολύ τι γενναιοτάτους, τῶν γε δὴ τότε ἐποίκων τῆς Ἀσίας. Τὸ γὰρ Περσῶν τῶν πάλαι, ξὺν οἷς ὁρμηθεὶς ὁ Κῦρος ὁ Καμβύσου Μήδους τε τὴν ἀρχὴν τῆς Ἀσίας ἀφείλετο, καὶ ἄλλα ἔθνη τὰ μὲν κατεστρέψατο, τὰ δὲ προσχωρήσαντά οἱ ἑκόντα κατέσχεν, οὐκ ἔχω ἀτρεκῶς ὥς γε δὴ πρὸς τὰ Ἰνδῶν ξυμβαλεῖν· καὶ γὰρ καὶ Πέρσαι τότε πένητές τε ἦσαν, καὶ χώρας τραχείας οἰκήτορες, καὶ νόμιμα σφίσιν ἦν, οἷα ἐγγύτατα εἶναι τῇ Λακωνικῇ παιδεύσει· τὸ δὲ τραῦμα τὸ γενόμενον Πέρσαις ἐν τῇ Σκυθικῇ γῇ, οὐδὲ τοῦτο ἔχω ἀτρεκῶς ξυμβαλεῖν, πότερα δυσχωρίαις ξυνενεχθεῖ-

σιν, ἢ τινὶ ἄλλῃ Κύρου ἁμαρτίᾳ ξυνέβη, ἢ Σκυθῶν γε τῶν ταύτῃ κακίους τὰ πολέμια Πέρσαι ἦσαν.

V. Ἀλλ' ὑπὲρ Ἰνδῶν ἰδίᾳ μοι γεγράψεται, ὅσα πιστότατα ἐς ἀφήγησιν οἵ τε ξὺν Ἀλεξάνδρῳ στρατεύσαντες, καὶ ὁ ἐκπεριπλεύσας τῆς μεγάλης θαλάσσης τὸ κατ' Ἰνδοὺς Νέαρχος, ἐπὶ δὲ ὅσα Μεγασθένης τε καὶ Ἐρατοσθένης δοκίμω ἄνδρε ξυνεγραψάτην· καὶ νόμιμα ἄττα Ἰνδοῖς ἐστι, καὶ εἰ δή τινα ἄτοπα ζῶα αὐτόθι φύεται, καὶ τὸν παράπλουν αὐτὸν τῆς ἔξω θαλάσσης. Νῦν δ' ὅσον ἐς τὰ Ἀλεξάνδρου ἔργα ἀποχρῶν ἐφαίνετο, τοσόνδε μοι ἀναγεγράφθω· τὸν Ταῦρον τὸ ὄρος ἀπείργειν τὴν Ἀσίαν, ἀρχόμενον μὲν ἀπὸ Μυκάλης τοῦ καταντικρὺ Σάμου τῆς νήσου ὄρους, ἀποτεμνόμενον δὲ τήν τε Παμφύλων καὶ Κιλίκων γῆν, ἔνθεν μὲν ὡς ἐς Ἀρμενίαν παρήκειν· ἀπὸ δ' Ἀρμενίων ὡς ἐπὶ Μηδίαν παρὰ Παρθυαίους τε καὶ Χωρασμίους· κατὰ δὲ Βακτρίους ξυμβάλλειν τῷ Παραπαμίσῳ ὄρει, (ὃ δὴ Καύκασον ἐκάλουν οἱ Ἀλεξάνδρῳ ξυστρατεύσαντες Μακεδόνες [ὡς μὲν λέγεται] τὰ Ἀλεξάνδρου αὔξοντες, ὅτι δὴ καὶ ἐπέκεινα ἄρα τοῦ Καυκάσου κρατῶν τοῖς ὅπλοις ἦλθεν Ἀλέξανδρος· τυχὸν δὲ καὶ ξυνεχὲς τυγχάνει ὂν τοῦτο τὸ ὄρος τῷ ἄλλῳ Σκυθικῷ Καυκάσῳ, καθάπερ οὖν αὐτῷ τούτῳ ὁ Ταῦρος· καὶ ἐμοὶ αὐτῷ πρότερόν ποτε ἐπὶ τῷδε λέλεκται Καύκασος τὸ ὄρος τοῦτο, καὶ ὕστερον τῷδε τῷ ὀνόματι κληθήσεται·) τὸν δὲ Καύκασον τοῦτον καθήκειν ἔςτε ἐπὶ μεγάλην τὴν πρὸς ἕω τε καὶ Ἰνδοὺς θάλασσαν. Τοὺς οὖν ποταμούς, ὅσοι κατὰ τὴν Ἀσίαν λόγου ἄξιοι, ἐκ τοῦ Ταύ-

ρου τε καὶ τοῦ Καυκάσου ἀνίσχοντας, τοὺς μὲν ὡς ἐπ' ἄρκτον τετραμμένον ἔχειν τὸ ὕδωρ, καὶ τούτων τοὺς μὲν ἐς τὴν λίμνην ἐκδιδόναι τὴν Μαιῶτιν, τοὺς δ' ἐς τὴν Ὑρκανίαν καλουμένην θάλασσαν, καὶ ταύτην κόλπον οὖσαν τῆς μεγάλης θαλάσσης· τοὺς δὲ ὡς ἐπὶ νότον ἄνεμον, τόν Εὐφράτην τε εἶναι καὶ τὸν Τίγρητα, καὶ τὸν Ἰνδόν τε, καὶ τὸν Ὑδάσπην, καὶ Ἀκεσίνην, καὶ Ὑδραώτην, καὶ Ὕφασιν, καὶ ὅσοι ἐν μέσῳ τούτων τε καὶ τοῦ Γάγγου ποταμοῦ ἐς θάλασσαν καὶ οὗτοι ἐσβάλλουσιν· ἢ εἰς τενάγη ἀναχεόμενοι ἀφανίζονται, καθάπερ ὁ Εὐφράτης ποταμὸς ἀφανίζεται.

VI. Ὅτῳ δὴ τὰ τῆς Ἀσίας ὧδε ἔχει, ὡς πρὸς τοῦ Ταύρου τε καὶ τοῦ Καυκάσου τέμνεσθαι ἀπ' ἀνέμου ζεφύρου, ὡς ἐς ἀπηλιώτην ἄνεμον τὴν Ἀσίαν· τούτῳ δύο μὲν αὗται μέγισται πρὸς αὐτοῦ τοῦ Ταύρου τῆς Ἀσίας μοῖραι γίγνονται, ἡ μὲν ἐς μεσημβρίην τε καὶ πρὸς νότον ἄνεμον τοῦ Ταύρου κεκλιμένη, ἡ δὲ ἐπ' ἄρκτον τε καὶ ἄνεμον βοῤῥᾶν. Τῆς δὲ ὡς ἐπὶ νότον Ἀσίας τετραχῇ αὖ τεμνομένης, μεγίστην μὲν μοῖραν τῶν Ἰνδῶν γῆν ποιεῖ Ἐρατοσθένης τε καὶ Μεγασθένης, ὃς ξυνῆν μὲν Σιβυρτίῳ τῷ σατράπῃ τῆς Ἀραχωσίας· πολλάκις δὲ λέγει ἀφικέσθαι παρὰ Σανδράκοττον τὸν Ἰνδῶν βασιλέα· ἐλάχιστον δὲ ὅσην ὁ Εὐφράτης ποταμὸς ἀπείργει ὡς πρὸς τὴν ἡμετέραν θάλασσαν· δύο δὲ αἱ μεταξὺ Εὐφράτου τε ποταμοῦ καὶ τοῦ Ἰνδοῦ ἀπειργόμεναι, αἱ δύο ξυντεθεῖσαι μόλις ἄξιαι τῇ Ἰνδῶν γῇ ξυμβαλεῖν· ἀπείργεσθαι δὲ τὴν Ἰνδῶν χώραν πρὸς μὲν ἕω τε καὶ ἀφη-

λιώτην ἄνεμον ἔςτ' ἐπὶ τὴν μεσημβρίαν τῇ μεγάλῃ θαλάσσῃ· τὸ πρὸς βοῤῥᾶν δὲ αὐτῆς ἀπείργειν τὸν Καύκασον τὸ ὄρος, ἔςτ' ἐπὶ τοῦ Ταύρου τὴν ξυμβολήν· τὴν δὲ πρὸς ἑσπέραν τε καὶ ἄνεμον Ἰάπυγα ἔςτ' ἐπὶ τὴν μεγάλην θάλασσαν, ὁ Ἰνδὸς ποταμὸς ἀποτέμνεται. Καὶ ἔστι πεδίον ἡ πολλὴ αὐτῆς· καὶ τοῦτο (ὡς εἰκάζουσιν) ἐκ τῶν ποταμῶν προσκεχωσμένον· εἶναι γὰρ οὖν καὶ τῆς ἄλλης χώρας ὅσα πεδία οὐ πρόσω θαλάσσης τὰ πολλὰ τῶν ποταμῶν παρ' ἑκάστων ποιήματα, ὥςτε καὶ τῆς χώρας τὴν ἐπωνυμίαν τοῖς ποταμοῖς ἐκ παλαιοῦ προσκεῖσθαι, καθάπερ Ἕρμου τε τὶ πεδίον λέγεσθαι, ὃς κατὰ τὴν Ἀσίαν γῆν ἀνίσχων ἐξ ὄρους Μητρὸς Δινδυμήνης παρὰ πόλιν Σμύρναν Αἰολικὴν ἐκδιδοῖ ἐς θάλασσαν· καὶ ἄλλο Καΰστρου πεδίον Λύδιον, ἀπὸ Λυδίου ποταμοῦ, καὶ Καΐκου ἄλλο ἐν Μυσίᾳ, καὶ Μαιάνδρου τὸ Καρικὸν ἔςτ' ἐπὶ Μίλητον πόλιν Ἰωνικήν. Αἴγυπτόν τε Ἡρόδοτός τε καὶ Ἑκαταῖος οἱ λογοποιοὶ (ἢ εἰ δή του ἄλλου ἢ Ἑκαταίου ἐστὶ τὰ ἀμφὶ τῇ γῇ τῇ Αἰγυπτίᾳ ποιήματα) δῶρόν τε τοῦ ποταμοῦ ἀμφότεροι ὡσαύτως ὀνομάζουσι, καὶ οὐκ ἀμαυροῖς τεκμηρίοις, ὅτι ταύτῃ ἔχει, Ἡροδότῳ ἐπιδέδεικται· ὡς καὶ τὴν γῆν αὐτὴν τυχὸν ποταμοῦ εἶναι ἐπώνυμον. Αἴγυπτος γὰρ τὸ παλαιὸν ὁ ποταμὸς ὅτι ἐκαλεῖτο, ὅντινα νῦν Νεῖλον Αἰγύπτιοί τε καὶ οἱ ἔξω Αἰγύπτου ἄνθρωποι ὀνομάζουσιν, ἱκανὸς τεκμηριῶσαι Ὅμηρος, λέγων ἐπὶ τῇ ἐκβολῇ τοῦ Αἰγύπτου ποταμοῦ τὸν Μενέλεων στῆσαι τὰς νέας. Εἰ δὴ οὖν εἷς τε ποταμὸς παρ' ἑκάστοις, καὶ οὐ μεγάλοι οὗτοι ποταμοὶ, ἱκανοὶ γῆν πολλὴν ποιῆσαι, ἐς θάλασσαν προχεόμενοι, ὁπότε ἰλὺν καταφέροιεν καὶ πηλὸν ἐκ τῶν ἄνω τόπων, ἔνθεν περ αὐτοῖς αἱ πηγαί εἰσιν, οὐδ' ὑπὲρ τῆς Ἰνδῶν ἄρα χώρας ἐς ἀπιστίαν εἶναι ἄξιον, ὅπως πεδίον τε ἡ πολλή ἐστι, καὶ ἐκ τῶν ποταμῶν τὸ πεδίον ἔχει προσκεχωσμένον. Ἕρμον μὲν γὰρ καὶ Κάϋστρον, καὶ Κάϊκόν τε καὶ Μαίανδρον, ἢ ὅσοι πολλοὶ ποταμοὶ τῆς Ἀσίας ἐς τήνδε τὴν ἐντὸς θάλασσαν ἐκδιδοῦσιν, οὐδὲ ξύμπαντας ξυντεθέντας ἑνὶ τῶν Ἰνδῶν ποταμῶν ἄξιον ξυμβαλεῖν πλήθους ἕνεκα τοῦ ὕδατος, μὴ ὅτι τῷ Γάγγῃ τῷ μεγίστῳ, ὅτῳ οὔτε Νείλου ὕδωρ τοῦ Αἰγυπτίου οὔτε ὁ Ἴστρος ὁ κατὰ τὴν Εὐρώπην ῥέων ἄξιοι ξυμβαλεῖν· ἀλλ' οὐδὲ τῷ Ἰνδῷ ποταμῷ, ἐκεῖνοί γε πάντες ξυμμιχθέντες, ἐς ἴσον ἔρχονται· ὃς μέγας τε εὐθὺς ἀπὸ τῶν πηγῶν ἀνίσχει, καὶ πεντεκαίδεκα ποταμοὺς πάντας τῶν Ἀσιανῶν μείζονας παραλαβὼν, καὶ τῇ ἐπωνυμίᾳ κρατήσας, οὕτως ἐκδιδοῖ ἐς θάλασσαν. Ταῦτά μοι ἐν τῷ παρόντι περὶ Ἰνδῶν τῆς χώρας λελέχθω· τὰ δὲ ἄλλα ἀποκείσθω ἐς τὴν Ἰνδικὴν ξυγγραφήν.

VII. Τὸ δὲ ζεῦγμα τὸ ἐπὶ τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ, ὅπως μὲν ἐποιήθη Ἀλεξάνδρῳ, οὔτε Ἀριστόβουλος οὔτε Πτολεμαῖος, οἷς μάλιστα ἐγὼ ἕπομαι, λέγουσιν· οὐδὲ αὐτὸς ἔχω ἀτρεκῶς εἰκάσαι, πότερα πλοίοις ἐζεύχθη ὁ πόρος, καθαπεροῦν ὁ Ἑλλήσποντός τε πρὸς Ξέρξου, καὶ ὁ Βόσπορός τε καὶ Ἴστρος πρὸς Δαρείου, ἢ γέφυρα κατὰ τοῦ ποταμοῦ διηνεκὴς ἐποιήθη αὐτῷ. Δοκεῖ δὲ ἐμοί γε πλοίοις μᾶλλον ζευχθῆναι· οὐ γὰρ ἂν δέξασθαι γέφυραν τὸ βάθος

τοῦ ὕδατος, οὐδ᾽ ἂν ἐν τοσῷδε χρόνῳ ἔργον οὕτως ἄτοπον ξυντελεσθῆναι. Εἰ δὲ δὴ πλοίοις ἐζεύχθη ὁ πόρος, πότερα ξυνδεθεῖσαι αἱ νῆες σχοίνοις καὶ κατὰ στοῖχον ὁρμισθεῖσαι ἐς τὸ ζεῦγμα ἀπήρκεσαν, (ὡς λέγει Ἡρόδοτος ζευχθῆναι τὸν Ἑλλήσποντον) ἢ ὅτῳ τρόπῳ Ῥωμαίοις ἐπὶ τῷ Ἴστρῳ ποταμῷ ζεῦγμα ποιεῖσθαι, καὶ ἐπὶ τῷ Ῥήνῳ τῷ Κελτικῷ, καὶ τὸν Εὐφράτην καὶ τὸν Τίγρητα, ὁσάκις κατέλαβεν αὐτοὺς ἀνάγκη, ἐγεφύρωσαν, οὐδὲ τοῦτο ἔχω ξυμβαλεῖν· καίτοι γε ταχυτάτη, ὡς ἐγὼ οἶδα, Ῥωμαίοις ἡ γεφύρωσις ἡ διὰ τῶν νεῶν γίγνεται· καὶ ταύτην ἐγὼ ἀφηγήσομαι ἐν τῷ παρόντι, ὅτι λόγου ἀξία. Αἱ νῆες αὐτοῖς κατὰ πόρου ἀφίενται ἀπὸ ξυνθήματος, οὐκ ἐπ᾽ εὐθὺ, ἀλλὰ καθάπερ αἱ πρύμναν κρουόμεναι. Ταύτας ὑποφέρει μὲν, οἷα εἰκὸς, ὁ ῥοῦς· ἀνέχει δὲ κελήτιον ἐπῆρες, ἔστ᾽ ἂν καταστήσῃ ἐς τὸ τεταγμένον χωρίον· καὶ ἐνταῦθα ἤδη καθίεται πλέγματα ἐκ λύγου πυραμοειδῆ, πλήρη λίθων λογάδων, ἀπὸ πρώρας ἑκάστης νεὼς, τοῦ ἀνέχειν τὴν ναῦν πρὸς τὸν ῥοῦν. Ὅτε δὲ μία τὶς τῶν νεῶν ἅμα δὴ ἐσχέθη, καὶ ἄλλη ἀπὸ ταύτης διέχουσα ὅσον ξύμμετρον πρὸς ἰσχὺν τῶν ἐπιβαλλομένων, ἀντίπρωρος πρὸς τὸ ῥεῦμα ὁρμίζεται· καὶ ἐπ᾽ ἀμφοῖν ξύλα τε ἐς εὐθὺ ὀξέως ἐπιβάλλεται, καὶ σανίδες ἐγκάρσιαι ἐς τὸ ξυνδεῖν, καὶ διὰ πασῶν οὕτω τῶν νεῶν, ὅσαι ἱκαναὶ γεφυρῶσαι τὸν πόρον, χωρεῖ τὸ ἔργον. Ἑκατέρωθεν δὲ τοῦ ζεύγματος κλίμακες προβάλλονται καταπηγνύμεναι, τοῦ ἀσφαλεστέραν τοῖς τε ἵπποις καὶ τοῖς ζεύγεσι τὴν ἔφοδον γίγνεσθαι, καὶ ἅμα ὡς σύν-

δεσμος εἶναι τοῦ ζεύγματος· δι᾽ ὀλίγου τε ξυντελεῖται ἅπαν, καὶ ξὺν πολλῷ θορύβῳ, καὶ τὸ τεταγμένον ἐν τῷ δρωμένῳ ὅμως οὐκ ἄπεστιν· οἵ τε παρακελευσμοὶ ὡς τύχοιεν κατὰ ναῦν ἑκάστην, καὶ αἱ ἐπιτιμήσεις τοῦ ἐκλιποῦς, οὔτε τὴν κατάκουσιν τῶν παραγγελμάτων, οὔτε τὴν ὀξύτητα τοῦ ἔργου ἀφαιροῦνται.

VIII. Ῥωμαίοις μὲν οὕτω ταῦτα ἐκ παλαιοῦ ἐπήσκηται· Ἀλεξάνδρῳ δὲ ὅπως ἐζεύχθη ὁ Ἰνδὸς ποταμὸς, οὐκ ἔχω εἰπεῖν, ὅτι μηδὲ οἱ ξυστρατεύσαντες αὐτῷ εἶπον· ἀλλά μοι δοκεῖ ὡς ἐγγυτάτω τούτων ἐζεῦχθαι· ἢ εἰ δή τινι ἄλλῃ μηχανῇ, ἐκείνη ἐχέτω. Ὡς δὲ διέβη πέραν τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ, καὶ ἐνταῦθα αὖ θύει κατὰ νόμον Ἀλέξανδρος· ἄρας δὲ ἀπὸ τοῦ Ἰνδοῦ, ἐς Τάξιλα ἀφίκετο πόλιν μεγάλην καὶ εὐδαίμονα, τὴν μεγίστην τῶν μεταξὺ Ἰνδοῦ τε ποταμοῦ καὶ Ὑδάσπου· καὶ ἐδέχετο αὐτὸν Ταξίλης ὁ ὕπαρχος τῆς πόλεως, καὶ αὐτοὶ οἱ ταύτῃ Ἰνδοὶ φιλίως· καὶ Ἀλέξανδρος προστίθησιν αὐτοῖς χώραν τῆς ὁμόρου, ὅσης ἐδέοντο. Ἧκον δ᾽ ἐνταῦθα παρ᾽ αὐτὸν καὶ παρὰ Ἀβισάρου πρέσβεις, τοῦ τῶν ὀρείων Ἰνδῶν βασιλέως, ὅ, τε ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἀβισάρου, καὶ ἄλλοι ξὺν αὐτῷ οἱ δοκιμώτατοι· καὶ παρὰ Δοξάρεως νομάρχου ἄλλοι, δῶρα φέροντες. Καὶ ἐνταῦθα αὖ Ἀλέξανδρος ἐν Ταξίλοις θύει ὅσα οἱ νόμος, καὶ ἀγῶνα ποιεῖ γυμνικόν τε καὶ ἱππικόν· καὶ ἀποδείξας σατράπην τῶν ταύτῃ Ἰνδῶν Φίλιππον τὸν Μαχάτα, φρουράν τε ἀπολείπει ἐν Ταξίλοις, καὶ τοὺς ἀπομάχους τῶν στρατιωτῶν διὰ νόσον· αὐτὸς δὲ ἦγεν ὡς ἐπὶ τὸν Ὑδάσπην ποταμόν. Ἐπέκεινα

γάρ τοῦ Ὑδάσπου Πῶρος αὐτῷ εἶναι ἐξηγγέλλετο ξὺν τῇ στρατιᾷ πάσῃ, ἐγνωκὼς εἴργειν τοῦ πόρου αὐτὸν, ἢ περῶντι ἐπιτίθεσθαι. Ταῦτα ὡς ἔγνω Ἀλέξανδρος, Κοῖνον μὲν τὸν Πολεμοκράτους πέμψας ὀπίσω ἐπὶ τὸν Ἰνδὸν ποταμὸν, τὰ πλοῖα ὅσα παρεσκεύαστο αὐτῷ ἐπὶ τοῦ πόρου τοῦ Ἰνδοῦ, ξυντεμόντα κελεύει φέρειν ὡς ἐπὶ τὸν Ὑδάσπην ποταμόν· καὶ ξυνετμήθη τε τὰ πλοῖα καὶ ἐκομίσθη αὐτῷ, ὅσα μὲν βραχύτερα διχῇ διατμηθέντα, αἱ τριακόντοροι δὲ τριχῇ ἐτμήθησαν, καὶ τὰ τμήματα ἐπὶ ζευγῶν διεκομίσθη ἔςτε ἐπὶ τὴν ὄχθην τοῦ Ὑδάσπου· κἀκεῖ ξυμπηχθὲν τὸ ναυτικὸν αὖθις δὴ ὁμοῦ ὤφθη ἐν τῷ Ὑδάσπῃ. Αὐτὸς δὲ ἀναλαβὼν ἥν τε δύναμιν ἔχων ἧκεν ἐς Τάξιλα, καὶ πεντακισχιλίους τῶν Ἰνδῶν, οὓς Ταξίλης τε καὶ οἱ ταύτῃ ὕπαρχοι ἦγον, ᾔει ὡς ἐπὶ τὸν Ὑδάσπην ποταμὸν, καὶ Ἀλέξανδρος κατεστρατοπέδευσεν ἐπὶ τῇ ὄχθῃ τοῦ Ὑδάσπου.

IX. Καὶ Πῶρος κατὰ τὴν ἀντιπέραν ὄχθην ὤφθη ξὺν πάσῃ τῇ στρατιᾷ, καὶ τῶν ἐλεφάντων τῷ στίφει. Ταύτῃ μὲν δὴ ᾗ κατεστρατοπεδευκότα εἶδεν Ἀλέξανδρον, αὐτὸς μένων ἐφύλαττε τὸν πόρον· ὅσα δ' ἄλλα τοῦ ποταμοῦ εὐπορώτερα, ἐπὶ ταῦτα φρουρὰς διαπέμψας, καὶ ἡγεμόνας ἐπιστήσας ἑκάστοις, εἴργειν ἐπενόει τοῦ πόρου τοὺς Μακεδόνας. Ταῦτα δὲ ὁρῶντι Ἀλεξάνδρῳ, κινητέα καὶ αὐτῷ ἐδόκει ἡ στρατιὰ πολλαχῇ, ὡς τὸν Πῶρον ἀμφίβολον γίγνεσθαι. Διελὼν δ' ἐς πολλὰ τὸν στρατὸν, τοὺς μὲν αὐτὸς ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ ἦγε τῆς χώρας, τὰ μὲν πορθῶν ὅσα πολέμια, τὰ δὲ σκοπῶν, ὅπῃ εὐπορώτερος αὐτῷ

ὁ ποταμὸς φανεῖται, τοὺς δὲ τῶν ἡγεμόνων ἄλλοις καὶ ἄλλοις ἐπιτάξας, καὶ αὐτοὺς πολλαχῇ διέπεμπε. Σῖτος δὲ αὐτῷ πάντοθεν ἐκ τῆς ἐπὶ τάδε τοῦ Ὑδάσπου χώρας ἐς τὸ στρατόπεδον ξυνεκομίζετο, ὡς δῆλον εἶναι τῷ Πώρῳ, ὅτι ἐγνωκὼς εἴη προσλιπαρεῖν τῇ ὄχθῃ, ἔςτε τὸ ὕδωρ τοῦ ποταμοῦ μεῖον γενόμενον τοῦ χειμῶνος, πολλαχῇ παραδοῦναί οἱ τὸν πόρον· τά τε πλοῖα αὐτῷ ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ παραπλέοντα, καὶ αἱ διφθέραι τῆς κάρφης ἐμπιπλάμεναι, καὶ ἡ ὄχθη πλήρης πᾶσα φαινομένη τῇ μὲν ἱππέων, τῇ δὲ πεζῶν, οὐκ εἴα ἠρεμεῖν τὸν Πῶρον· οὐδὲ ἕν τι ἐπιλεξάμενον ἐς φυλακὴν ξύμφορον, ἐς τοῦτο ἐκ πάντων παρασκευάζεσθαι· ἄλλως τε ἐν μὲν τῷ τότε οἱ ποταμοὶ πάντες οἱ Ἰνδικοὶ πολλοῦ τε ὕδατος καὶ θολεροῦ ἔῤῥεον, καὶ ὀξέος τοῦ ῥεύματος· ἦν γὰρ ὥρα ἔτους, ᾗ μετὰ τροπὰς μάλιστα ἐν θέρει τρέπεται ὁ ἥλιος· ταύτῃ δὲ τῇ ὥρᾳ ὕδατά τε ἐξ οὐρανοῦ ἀθρόα τε καταφέρεται ἐς τὴν γῆν τὴν Ἰνδικὴν, καὶ αἱ χιόνες αἱ τοῦ Καυκάσου (ἔνθεν περ τῶν πολλῶν ποταμῶν αἱ πηγαί εἰσι) κατατηκόμεναι αὔξουσιν αὐτοῖς τὸ ὕδωρ ἐπὶ μέγα· χειμῶνος δὲ ἔμπαλιν ἴσχουσιν, ὀλίγοι τε γίγνονται καὶ καθαροὶ ἰδεῖν, καὶ εἰσὶν ὅπου περάσιμοι, πλήν γε δὴ τοῦ Ἰνδοῦ καὶ Γάγγου, καὶ τυχὸν καὶ ἄλλου του· Ἀλλ' ὅ γ' Ὑδάσπης περατὸς γίνεται.

X. Ταύτην οὖν τὴν ὥραν τοῦ ἔτους προσμένειν ἐς τὸ φανερὸν ἔφασκεν, εἰ ἐν τῷ τότε εἴργοιτο. Ὁ δὲ, οὐδὲν μεῖον ἐφεδρεύων ἔμενεν, εἴπῃ λάθοι ὑφαρπάσας ὀξέως τὸν πόρον· ᾗ μὲν δὴ αὐτὸς Πῶρος κα-

τεστρατοπεδεύκει πρὸς τῇ ὄχθῃ τοῦ Ὑδάσπου, ἔγνω ἀδύνατος ὢν περᾶσαι, ὑπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἐλεφάντων, καὶ ὅτι πολλὴ στρατιὰ καὶ αὐτὴ τεταγμένη τε καὶ ἀκριβῶς ὡπλισμένη ἐκβαίνουσιν αὐτοῖς ἐπιθήσεσθαι ἔμελλον, οἵ τε ἵπποι οὐκ ἂν ἐδόκουν αὐτῷ ἐθελῆσαι οὐδὲ ἐπιβῆναι τῆς ὄχθης τῆς πέραν, προσκειμένων σφίσιν εὐθὺς τῶν ἐλεφάντων καὶ τῇ τε ὄψει ἅμα καὶ τῇ φωνῇ φοβούντων, οὐδ᾽ ἂν ἔτι πρόσθεν μεῖναι ἐπὶ τῶν διφθερῶν κατὰ τὸν πόρον, ἀλλ᾽ ἐκπηδᾷν γὰρ ἐς τὸ ὕδωρ, ἀφορῶντες πέραν τοὺς ἐλέφαντας, καὶ ἔκφρονες γιγνόμενοι. Κλέψαι οὖν ἐπενόει τὴν διάβασιν, ὧδε πράττων. Νύκτωρ παραγαγὼν ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ τῆς ὄχθης τοὺς πολλοὺς τῶν ἱππέων, βοήν τε ἐποίει καὶ ἠλαλάζετο τῷ Ἐνυαλίῳ· καὶ τ᾽ ἄλλα ὅσα ἐπὶ διαβάσει συσκευαζομένων, θόρυβος παντοδαπὸς ἐγίγνετο· καὶ ὁ Πῶρός τε ἀντιπαρῄει πρὸς τὴν βοὴν ἐπάγων τοὺς ἐλέφαντας· καὶ Ἀλέξανδρος ἐς ἔθος αὐτὸν τῆς ἀντιπαραγωγῆς καθίστη. Ὡς δὲ ἐπὶ πολὺ τοῦτο ἐγίγνετο, καὶ ἡ βοὴ μόνον καὶ ὁ ἀλαλαγμὸς ἦν, οὐκέτι ὁ Πῶρος μετεκινεῖτο πρὸς τὰς ἐκδρομὰς τῶν ἱππέων, ἀλλ᾽ ἐκείνων γὰρ γνοὺς τὸν φόβον, κατὰ χώραν ἐπὶ στρατοπέδου ἔμενε· σκοποὶ δὲ αὐτῷ πολλαχοῦ τῆς ὄχθης κατειστήκεσαν· Ἀλέξανδρος δὲ ὡς ἐξείργαστο αὐτῷ ἄφοβον τὸ τοῦ Πώρου εἰς τὰς νυκτερινὰς ἐπιχειρήσεις, μηχανᾶταί τι τοιόνδε.

XI. Ἄκρα ἦν ἀνέχουσα τῆς ὄχθης τοῦ Ὑδάσπου, ἵνα ἐπέκαμπτεν ὁ ποταμὸς λόγου ἀξίως· αὐτή τε δασεῖα παντοίων δένδρων εἴδει, καὶ κατ᾽ αὐτὴν νῆ-

σος ἐν τῷ ποταμῷ ὑλώδης τε καὶ ἀστιβὴς ὑπ᾽ ἐρημίας. Ταύτην καταμαθὼν τὴν νῆσον καταντικρὺ τῆς ἄκρας, ἀμφότερα ὑλώδη τὰ χωρία καὶ οἷα κρύψαι τῆς διαβάσεως τὴν ἐπιχείρησιν, ταύτῃ ἔγνω διαβιβάζειν τὸν στρατόν. Ἀπέχει δὲ ἥ τε ἄκρα καὶ ἡ νῆσος τοῦ μεγάλου στρατοπέδου ἐς πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν σταδίους. Παρὰ πᾶσαν δὲ τὴν ὄχθην φυλακαί τε αὐτῷ καθεστηκυῖαι ἦσαν, διαλείπουσαι ὅσον ξύμμετρον ἐς τὸ ξυνορᾷν τε ἀλλήλους καὶ κατακούειν εὐπετῶς ὁπόθεν τι παραγγέλλοιτο· καὶ πανταχόθεν βοαί τε νύκτωρ ἐπὶ πολλὰς νύκτας ἐγίγνοντο, καὶ πυρὰ ἐκαίετο. Ἐπειδὴ δὲ ἔγνω ἐπιχειρεῖν τῷ πόρῳ, κατὰ μὲν τὸ στρατόπεδον φανερῶς αὐτῷ τὰ τῆς διαβάσεως παρεσκευάζετο· καὶ Κρατερὸς ὑπελέλειπτο ἐπὶ στρατοπέδου, τήν τε αὑτοῦ ἔχων ἱππαρχίαν, καὶ τοὺς ἐξ Ἀραχώτων καὶ Παραπαμισαδῶν ἱππέας, καὶ τῆς φάλαγγος τῶν Μακεδόνων, τήν τε Ἀλκέτου καὶ τὴν Πολυπέρχοντος τάξιν, καὶ τοὺς νομάρχας τῶν ἐπὶ τάδε Ἰνδῶν καὶ τοὺς ἅμα τούτοις τοὺς πεντακισχιλίους· παρηγγέλλετο δὲ Κρατερῷ μὴ πρὶν διαβαίνειν τὸν πόρον, πρὶν ἀπαλλαγῆναι Πῶρον ὡς ἐπὶ σφᾶς ξὺν τῇ δυνάμει, ἢ φεύγοντα μαθεῖν, αὐτοὺς δὲ νικῶντας· ἢν δὲ μέρος μέντοι τῆς στρατιᾶς ἀναλαβὼν Πῶρος ἐπ᾽ ἐμὲ ἄγῃ, μέρος δέ τι ὑπολειφθῇ αὐτῷ ἐπὶ στρατοπέδου καὶ ἐλέφαντες, σὺ δὲ δικαίως μένειν κατὰ χώραν· εἰ δὲ τοὺς ἐλέφαντας ξύμπαντας ἅμα οἷ ἄγει Πῶρος ἐπ᾽ ἐμὲ, τῆς δὲ ἄλλης στρατιᾶς ὑπολείποιτό τι ἐπὶ στρατοπέδου, σὺ δὲ διαβαίνειν σπουδῇ (οἱ γὰρ ἐλέφαν-

τες μόνοι, ἔφη, ἄποροί εἰσιν πρὸς τοὺς ἐκβαίνοντας ἵππους) ἡ δὲ ἄλλη στρατιά.

XII. Ταῦτα μὲν Κρατερῷ ἐνετέλλετο. Ἐν μέσῳ δὲ τῆς νήσου τε καὶ τοῦ μεγάλου στρατοπέδου, ἵνα αὐτῷ Κρατερὸς ὑπολέλειπτο, Μελέαγρός τε καὶ Ἄτταλος καὶ Γοργίας ξὺν τοῖς μισθοφόροις ἱππεῦσί τε καὶ πεζοῖς ἐτετάχατο· καὶ τούτοις διαβαίνειν παρηγγέλλετο κατὰ μέρος, διελόντας τὸν στρατὸν, ὁπότε ξυνεχομένους ἤδη ἐν τῇ μάχῃ τοὺς Ἰνδοὺς ἴδοιεν. Αὐτὸς δ᾽ ἐπιλεξάμενος τῶν τε ἑταίρων τὸ ἄγημα καὶ τὴν Ἡφαιστίωνος ἱππαρχίαν καὶ τὴν Περδίκκου τε καὶ Δημητρίου καὶ τοὺς ἐκ Βάκτρων καὶ Σογδιανῶν καὶ τοὺς Σκύθας ἱππέας, καὶ Δάας τοὺς ἱπποτοξότας, καὶ τῆς φάλαγγος τούς τε ὑπασπιστὰς καὶ τὴν Κλείτου τε καὶ Κοίνου τάξιν καὶ τοὺς τοξότας καὶ τοὺς Ἀγριάνας, ἦγεν ἀφανῶς πολύ τι ἀπέχων τῆς ὄχθης, τοῦ μὴ καταφανὴς εἶναι ἄγων ἐπὶ τὴν νῆσον καὶ τὴν ἄκραν, ἔνθα διαβαίνειν αὐτῷ ἦν ἐγνωσμένον. Καὶ ἐνταῦθα ἐπληροῦντο τῆς νυκτὸς αἱ διφθέραι τῆς κάρφης ἐκ πολλοῦ ἤδη παρενηνεγμέναι, καὶ κατεῤῥάπτοντο ἐς ἀκρίβειαν· ὕδωρ τε ἐξ οὐρανοῦ τῆς νυκτὸς λάβρον ἐπιγίνεται ταύτῃ, καὶ μᾶλλόν τι ἡ παρασκευή τε αὐτῷ καὶ ἡ ἐπιχείρησις ἡ ἐς τὴν διάβασιν οὐ φανερὰ κατέστη, τῷ κτύπῳ τῷ ἀπὸ τῶν ὅπλων καὶ τῷ θορύβῳ τῷ ἀπὸ τῶν παραγγελμάτων τῶν τε βροντῶν καὶ τοῦ ὄμβρου ἀντιπαταγούντων· καὶ τῶν πλοίων τε τὰ πολλὰ ξυντετμημένα παρεκεκόμιστο ἐς τὸν χῶρον τοῦτον, καὶ ἀφανῶς αὖθις ξυμπεπηγμένα ἐν τῇ ὕλῃ ἐκρύπτετο, τά τε ἄλλα καὶ

αἱ τριακόντοροι. Ὑπὸ δὲ τὴν ἕω ὅ, τε ἄνεμος καὶ ὁ ὄμβρος κεκοίμητο, καὶ ἡ μὲν ἄλλη στρατιὰ αὐτῷ ἡ ἱππικὴ τῶν διφθερῶν ἐπιβᾶσα, καὶ ὅσους τῶν πεζῶν τὰ πλοῖα ἐδέχετο, ἐπέρα κατὰ τὴν νῆσον, ὡς μὴ πρόσθεν ὀφθεῖεν πρὸς τῶν σκοπῶν τῶν παρὰ τοῦ Πώρου καθεστηκότων, πρὶν παραλλάξαντας τὴν νῆσον ὀλίγον ἔτι ἀπέχειν τῆς ὄχθης.

XIII. Αὐτὸς δὲ ἐπιβὰς τριακοντόρου ἐπέρα, καὶ ἅμα αὐτῷ Πτολεμαῖός τε καὶ Περδίκκας καὶ Λυσίμαχος, οἱ σωματοφύλακες, καὶ Σέλευκος τῶν ἑταίρων, ὁ βασιλεύσας ὕστερον, καὶ τῶν ὑπασπιστῶν οἱ ἡμίσεες· τοὺς δὲ ἄλλους ὑπασπιστὰς ἄλλαι τριακόντοροι ἔφερον. Ὡς δὲ τὴν νῆσον παρήλλαξεν ἡ στρατιὰ, φανερῶς ἤδη ἐπεῖχον τῇ ὄχθῃ· καὶ οἱ σκοποὶ κατιδόντες αὐτῶν τὴν ὁρμὴν, ὡς ἑκάστοις τάχους οἱ ἵπποι εἶχον, ἤλαυνον ὡς ἐπὶ τὸν Πῶρον. Ἐν τούτῳ δὲ Ἀλέξανδρος πρῶτος αὐτὸς ἐκβὰς, καὶ τοὺς ἀπὸ τῶν ἄλλων τριακοντόρων ἀναλαβὼν, ξυνέταττε τοὺς ἀεὶ ἐκβαίνοντας τῶν ἱππέων· οἱ γὰρ ἱππεῖς πρῶτον ἐτετάχατο αὐτῷ ἐκβαίνειν· καὶ τούτους ἄγων προῄει ἐν τάξει. Ἔλαθε δὲ οὐκ ἐς βέβαιον χωρίον ἐκβὰς ἀγνοίᾳ τῶν τόπων, ἀλλὰ ἐς νῆσον γὰρ καὶ αὐτὴν μεγάλην, ᾗ δὴ καὶ μᾶλλον νῆσος οὖσα ἔλαθεν, οὐ πολλῷ δὲ ὕδατι πρὸς τοῦ ποταμοῦ ἀποτεμνομένη ἀπὸ τῆς ἄλλης γῆς. Καὶ ἅμα ηὐξήκει τὸ ὕδωρ ὁ ὄμβρος λάβρος τε καὶ ἐπιπολὺ τῆς νυκτὸς κατασχὼν, ὥστ᾽ οὐκ ἐξεύρισκον αὐτῷ οἱ ἱππεῖς τὸν πόρον, καὶ δέος ἦν αὖθις ἄλλου δεῆσαι αὐτῷ ἐπὶ τῇ διαβάσει ἴσου τῷ πρώτῳ πόνου. Ὡς δὲ ἐξευρέθη ποτὲ ὁ πό-

ϱος, ἦγε κατ' αὐτὸν χαλεπῶς· ἦν γὰϱ τῶν μὲν πεζῶν ὑπὲϱ τοὺς μαστοὺς τὸ ὕδωϱ, ἵνα πεϱ τὸ βαθύτατον αὐτοῦ· τῶν δὲ ἵππων, ὅσον τὰς κεφαλὰς ὑπεϱίσχειν τοῦ ποταμοῦ. Ὡς δὲ καὶ τοῦτο ἐπεϱᾶτο αὐτῷ τὸ ὕδωϱ, ἐπὶ μὲν τὸ δεξιὸν κέϱας παϱήγαγε τό, τε ἄγημα τῶν ἱππέων, καὶ τῶν ἄλλων ἱππαϱχιῶν τοὺς κϱατίστους ἐπιλεξάμενος· τοὺς δὲ ἱπποτοξότας τῆς πάσης ἵππου πϱοέταξε· τῶν δὲ πεζῶν πϱώτους μὲν τοὺς ὑπασπιστὰς τοὺς βασιλικοὺς, ὧν ἡγεῖτο Σέλευκος, ἐπέταξε τῇ ἵππῳ· ἐπὶ δὲ τούτοις τὸ ἄγημα τὸ βασιλικόν· ἐχομένους δὲ τούτων τοὺς ἄλλους ὑπασπιστὰς, ὡς ἑκάστοις αἱ ἡγεμονίαι ἐν τῷ τότε ξυνέβαινον· κατὰ δὲ τὰ ἄκϱα τῆς φάλαγγος οἱ τοξόται αὐτῷ καὶ οἱ Ἀγϱιᾶνες καὶ οἱ ἀκοντισταὶ ἑκατέϱωθεν ἐπέστησαν.

XIV. Οὕτως ἐκτάξας, τὸν μὲν πεζὸν στϱατὸν ἐν κόσμῳ βάδην ἕπεσθαι ἐκέλευσεν, οὐ πολὺ ἀποδέοντας τῶν ἑξακισχιλίων· αὐτὸς δὲ ὅτι κϱατεῖν ἐδόκει τῇ ἵππῳ, τοὺς ἱππέας μόνους ἀναλαβὼν σπουδῇ ἡγεῖτο, ὄντας ἐς πεντακισχιλίους. Ταύϱωνι δὲ τῷ τοξάϱχῃ πϱοσέταξε τοξότας ἐπάγειν τῇ ἵππῳ καὶ αὐτοὺς σπουδῇ. Γνώμην δὲ πεποίητο, εἰ μὲν πϱοσμίξειαν αὐτῷ οἱ ἀμφὶ τὸν Πῶϱον ξὺν τῇ δυνάμει ἁπάσῃ, ἢ κϱατήσειν αὐτῶν οὐ χαλεπῶς τῇ ἵππῳ πϱοσβαλὼν, ἢ ἀπομάχεσθαί γε, ἔςτε τοὺς πεζοὺς ἐν τῷ ἔϱγῳ ἐπιγενέσθαι· εἰ δὲ πϱὸς τὴν τόλμαν τῆς διαβάσεως ἄτοπον γενομένην οἱ Ἰνδοὶ ἐκπλαγέντες φεύγοιεν, οὐ πόῤῥωθεν ἕξεσθαι αὐτῶν κατὰ τὴν φυγὴν, ὡς, πλείονα ἐν τῇ ἀποχωϱήσει τὸν φόνον γενόμενον, ὀλίγον ἔτι ὑπολείπεσθαι αὐτῷ τὸ ἔϱγον. Ἀϱιστόβουλος δὲ τὸν Πώϱου παῖδα λέγει φθάσαι ἀφικόμενον ξὺν ἅϱμασιν ὡς ἑξήκοντα, πϱὶν τὸ ὕστεϱον ἐκ τῆς νήσου [τῆς μικϱᾶς] πεϱᾶσαι Ἀλέξανδϱον. Καὶ τοῦτον δυνηθῆναι ἂν εἶϱξαι Ἀλέξανδϱον τῆς διαβάσεως, χαλεπῶς καὶ μηδενὸς εἴϱγοντος πεϱαιωθέντα· εἴπεϱ οὖν καταπηδήσαντες οἱ Ἰνδοὶ ἐκ τῶν ἁϱμάτων πϱοσέκειντο τοῖς πϱώτοις ἐκβαινόντων· ἀλλὰ παϱαλλάξαι γὰϱ ξὺν τοῖς ἅϱμασι, καὶ ἀκίνδυνον ποιῆσαι Ἀλεξάνδϱῳ τὴν διάβασιν· καὶ ἐπὶ τούτοις ἀφεῖναι Ἀλέξανδϱον τοὺς ἱπποτοξότας, καὶ τϱαπῆναι αὐτοὺς οὐ χαλεπῶς πληγὰς λαμβάνοντας. Οἱ δὲ καὶ μάχην λέγουσιν ἐν τῇ ἐκβάσει γενέσθαι τῶν Ἰνδῶν τῶν ξὺν τῷ παιδὶ τῷ Πώϱου ἀφιγμένων, πϱὸς Ἀλέξανδϱον τε καὶ τοὺς ξὺν αὐτῷ ἱππέας. Καὶ γὰϱ καὶ ἀφικέσθαι ξὺν μείζονι δυνάμει τὸν Πώϱου παῖδα, καὶ αὐτόν τε Ἀλέξανδϱον τϱωθῆναι πϱὸς αὐτοῦ, καὶ τὸν ἵππον αὐτοῦ ἀποθανεῖν τὸν Βουκεφάλαν, φίλτατον Ἀλεξάνδϱῳ ὄντα τὸν ἵππον, καὶ τοῦτον τϱωθέντα ὑπὸ τοῦ παιδὸς τοῦ Πώϱου. Ἀλλὰ Πτολεμαῖος ὁ Λάγου, ὅτῳ καὶ ἐγὼ ξυμφέϱομαι, ἄλλως λέγει· ἐκπεμφθῆναι μὲν γὰϱ τὸν παῖδα ὑπὸ τοῦ Πώϱου λέγει καὶ οὗτος, ἀλλ' οὐχ ἑξήκοντα μόνα ἅϱματα ἄγοντα. Οὐδὲ γὰϱ εἰκὸς Πῶϱον ἀκούσαντα ἐκ τῶν σκοπῶν ὅτι δὴ ἢ αὐτὸς Ἀλέξανδϱος διαβέβηκε τοῦ Ὑδάσπου τὸν πόϱον, ἢ μέϱος γέ τι τῆς στϱατιᾶς, σὺν ἑξήκοντα ἅϱμασι μόνοις ἐκπέμψαι τὸν αὑτοῦ παῖδα· ἃ δὴ ὡς μὲν ἐπὶ κατασκοπὴν ἐκπεμπόμενα, πολλά τε καὶ οὐκ εὔζωνα ἐς τὴν ἀποχώϱησιν

ἦν· ὡς δὲ εἰς τὸ εἶρξαί τε τοὺς οὔπω πεπερακότας τῶν πολεμίων, καὶ τοῖς ἤδη ἐκβεβηκόσιν ἐπιθέσθαι, οὐδαμῇ ἀξιόμαχα. Ἀλλὰ δισχιλίους γὰρ λέγει ἱππέας ἄγοντα ἀφικέσθαι τὸν Πώρου παῖδα, ἅρματα δὲ ἑκατὸν καὶ εἴκοσι· φθάσαι δὲ περάσαντα Ἀλέξανδρον καὶ τὸν ἐκ τῆς νήσου τὸν τελευταῖον πόρον.

XV. Καὶ ἐπὶ τούτους τὰ μὲν πρῶτα ἐκπέμψαι Ἀλέξανδρον καὶ οὗτος λέγει τοὺς ἱπποτοξότας, αὐτὸν δ᾽ ἄγειν τοὺς ἱππέας· προσάγειν γὰρ οἰηθῆναι Πῶρον ξὺν τῇ δυνάμει πάσῃ· τὴν δὲ ἵππον ταύτην, προτεταγμένην αὐτῷ, προπορεύεσθαι πρὸ τοῦ ἄλλου στρατοῦ· ὡς δὲ κατέμαθεν ἀτρεκῶς τὸ πλῆθος, τὸ τῶν Ἰνδῶν, ἐνταῦθα δὴ ὀξέως ἐπιπεσεῖν αὐτοῖς ξὺν τῇ ἀμφ᾽ αὐτὸν ἵππῳ· τοὺς δὲ ἐγκλῖναι, ὡς Ἀλέξανδρόν τε αὐτὸν κατεῖδον καὶ τὸ στίφος ἀμφ᾽ αὐτὸν τῶν ἱππέων, οὐκ ἐπὶ μετώπῳ, ἀλλὰ κατ᾽ ἴλας ἐμβεβληκός· καὶ τούτων ἱππέας μὲν πεσεῖν ἐς τετρακοσίους, πεσεῖν δὲ καὶ τοῦ Πώρου τὸν παῖδα· τὰ δὲ ἅρματα αὐτοῖς ἵπποις ἁλῶναι, ἔν τε τῇ ἀποχωρήσει βαρέα γενόμενα, καὶ ἐν αὐτῷ τῷ ἔργῳ ὑπὸ πηλοῦ ἀχρεῖα. Πῶρος δὲ ὡς αὐτῷ ὅσοι ἱππεῖς ἐκ τῆς φυγῆς διεσώζοντο, Ἀλέξανδρόν τε αὐτὸν πεπερακότα ξὺν τῇ στρατιᾷ ἐς τὸ καρτερώτατον, καὶ τὸν παῖδα ἐν τῇ μάχῃ τετελευτηκότα, ἤγγειλαν, ἐγίγνετο μὲν καὶ ὣς ἀμφίβολος τῇ γνώμῃ, ὅτι καὶ οἱ ἀπὸ τοῦ καταντικρὺ τοῦ μεγάλου στρατοπέδου, οἱ ξὺν Κρατερῷ ὑπολελειμμένοι, ἐπιχειροῦντες τῇ διαβάσει ἐφαίνοντο· εἵλετο δὴ οὖν ἐπ᾽ αὐτὸν Ἀλέξανδρον ἐλάσας

ξὺν τῇ στρατιᾷ πάσῃ, πρὸς τὸ καρτερώτατόν τε τῶν Μακεδόνων καὶ αὐτὸν τὸν βασιλέα διαγωνίσασθαι· ἀλλὰ καὶ ὣς ὀλίγους τῶν ἐλεφάντων σὺν οὐ πολλῇ στρατιᾷ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ στρατοπέδου ἀπέλιπεν, ὡς φοβεῖν ἀπὸ τῆς ὄχθης τοὺς ξὺν Κρατερῷ ἱππέας. Αὐτὸς δὲ τήν τε ἵππον ἀναλαβὼν πᾶσαν, ἐς τετρακισχιλίους ἱππέας, καὶ τὰ ἅρματα πάντα τριακόσια ὄντα, καὶ τῶν ἐλεφάντων διακοσίους, καὶ τῶν πεζῶν ὅ, τι περ ὄφελος, ἐς τρισμυρίους, ἤλαυνεν ὡς ἐπ᾽ Ἀλέξανδρον. Ὡς δ᾽ ἐνέτυχε χωρίῳ, ἵνα οὐ πηλὸς αὐτῷ ἐφαίνετο, ἀλλ᾽ ὑπὸ ψάμμου γὰρ ξύμπαν ἦν ἄπεδον καὶ στερεὸν ἐς τὰς ἐφόδους τε καὶ ἀναστροφὰς τῶν ἵππων, ἐνταῦθα ἔτασσε τὴν στρατιὰν, πρώτους μὲν τοὺς ἐλέφαντας ἐπὶ μετώπου, διέχοντα ἐλέφαντα ἐλέφαντος οὐ μεῖον πλέθρου, ὡς πρὸ πάσης τε τῆς φάλαγγος τῶν πεζῶν παραταθῆναι αὐτῷ τοὺς ἐλέφαντας ἐπὶ μετώπου, καὶ φόβον πάντῃ παρέχειν τοῖς ἀμφ᾽ Ἀλέξανδρον ἱππεῦσιν· ἄλλως τε οὐδὲ ἠξίου ἐς τὰ διαλείποντα τῶν ἐλεφάντων τολμῆσαι ἄν τινα ὤσασθαι τῶν πολεμίων, οὔτε ξὺν ἵπποις διὰ τὸν φόβον τῶν ἵππων, πεζοὺς τε ἔτι μεῖον· κατὰ στόμα τε γὰρ ἂν πρὸς τῶν ὁπλιτῶν προσβαλλόντων εἴργεσθαι, καὶ καταπατηθήσεσθαι ἐπιστρεψάντων ἐπ᾽ αὐτοὺς τῶν ἐλεφάντων. Ἐπὶ τούτοις δὲ οἱ πεζοὶ αὐτῷ ἐτετάχατο, οὐκ ἴσον τὸ μέτωπον τοῖς θηρίοις ἐπέχοντες, ἀλλ᾽ ἐν δευτέρῳ μετώπῳ μετὰ τοὺς ἐλέφαντας, ὅσον ἐς τὰ διαλείποντα ἐπ᾽ ὀλίγον ἐμβεβλῆσθαι τοὺς λόχους· ἦσαν δ᾽ αὐτῷ καὶ κατὰ τὰ κέρατα ἔτι ὑπὲρ τοὺς ἐλέφαντας πεζοὶ ἐφεστηκότες· ἑκατέρω-

θεν δὲ τῶν πεζῶν ἡ ἵππος αὐτῷ ἐτέτακτο, καὶ πρὸ ταύτης τὰ ἅρματα ἑκατέρωθεν.

XVI. Αὕτη μὲν ἡ Πώρου τάξις ἦν. Ἀλέξανδρος δὲ ὡς ἤδη καθεώρα τοὺς Ἰνδοὺς ἐκτασσομένους, ἐπέστησε τοὺς ἱππέας τοῦ πρόσω, ὡς ἀναλαμβάνειν τῶν πεζῶν τοὺς ἀεὶ προσάγοντας. Ὡς δὲ καὶ ἡ φάλαγξ αὐτῷ δρόμῳ συνάψασα ὁμοῦ ἤδη ἦν, ὁ δ' οὐκ εὐθὺς ἐκτάξας ἐπῆγεν, ὡς μὴ καματηροὺς τε καὶ πνευστιῶντας ἀκμῆσι παραδοῦναι τοῖς βαρβάροις, ἀλλὰ ἐς κύκλους περιππεύων ἀνέπαυε τοὺς πεζοὺς, ἔςτε καταστῆναι αὐτοῖς τὸν θυμόν. Ὡς δὲ τὴν τάξιν κατεῖδε τῶν Ἰνδῶν, κατὰ μέσον μὲν, ἵνα οἱ ἐλέφαντες προεβέβληντο, καὶ πυκνὴ ἡ φάλαγξ κατὰ τὰ διαλείποντα αὐτῶν ἐπετέτακτο, οὐκ ἔγνω προάγειν, αὐτὰ ἐκεῖνα ὀκνήσας, ἅπερ ὁ Πῶρος τῷ λογισμῷ ξυνθεὶς ταύτῃ ἔταξεν· ἀλλὰ αὐτὸς μὲν ἅ τε ἱπποκρατῶν, τὴν πολλὴν τῆς ἵππου ἀναλαβὼν ἐπὶ τὸ εὐώνυμον κέρας τῶν πολεμίων παρήλαυνεν, ὡς ταύτῃ ἐπιθησόμενος. Κοῖνον δὲ πέμπει ὡς ἐπὶ τὸ δεξιὸν, τὴν Δημητρίου καὶ τὴν αὐτοῦ ἔχοντα ἱππαρχίαν· κελεύσας, ἐπειδὰν τὸ κατὰ σφᾶς στίφος τῶν ἱππέων ἰδόντες οἱ βάρβαροι ἀντιπαριππεύσωσιν, αὐτὸν κατόπιν ἔχεσθαι αὐτῶν· τῶν πεζῶν δὲ τὴν φάλαγγα Σελεύκῳ καὶ Ἀντιγένει καὶ Ταύρωνι προσέταξεν ἄγειν· μὴ πρόσθεν δὲ ἅπτεσθαι τοῦ ἔργου, πρὶν ὑπὸ τῆς ἵππου τῆς ἀμφ' αὐτὸν τεταραγμένην τήν τε φάλαγγα τῶν πεζῶν καὶ τοὺς ἱππέας κατίδωσιν. Ἤδη τε ἐντὸς βέλους ἐγίγνετο, καὶ ἐφῆκεν ἐπὶ τὸ κέρας τὸ εὐώνυμον τῶν Ἰνδῶν τοὺς ἱπποτοξότας, ὄντας ἐς

χιλίους, ὡς ταράξαι τοὺς ταύτῃ ἐφεστηκότας τῶν πολεμίων τῇ πυκνότητί τε τῶν τοξευμάτων καὶ τῶν ἵππων τῇ ἐπελάσει. Καὶ αὐτὸς δὲ τοὺς ἑταίρους ἔχων τοὺς ἱππέας παρήλαυνεν ὀξέως ἐπὶ τὸ εὐώνυμον τῶν βαρβάρων, κατὰ κέρας ἔτι τεταραγμένοις ἐμβαλεῖν σπουδὴν ποιούμενος, πρὶν ἐπὶ φάλαγγος ἐκταθῆναι αὐτοῖς τὴν ἵππον.

XVII. Ἐν τούτῳ δὲ οἵ τε Ἰνδοὶ τοὺς ἱππέας πάντοθεν ξυναλίσαντες παρίππευον Ἀλεξάνδρῳ, ἀντιπαρεξάγοντες τῇ ἐλάσει. Καὶ οἱ περὶ Κοῖνον, ὡς παρήγγελτο, κατόπιν αὐτοῖς ἐπεφαίνοντο. Ταῦτα ξυνιδόντες οἱ Ἰνδοὶ ἀμφίστομον ἠναγκάσθησαν ποιῆσαι τὴν τάξιν τῆς ἵππου, τὴν μὲν ὡς ἐπ' Ἀλέξανδρον τὴν πολλήν τε καὶ κρατίστην· οἱ δὲ ἐπὶ Κοῖνόν τε καὶ τοὺς ἅμα τούτῳ ἀνέστρεφον. Τοῦτό τε οὖν εὐθὺς ἐτάραξε τὰς τάξεις τε καὶ τὰς γνώμας τῶν Ἰνδῶν· καὶ Ἀλέξανδρος ἰδὼν τὸν καιρὸν, ἐν αὐτῇ τῇ ἐπὶ θάτερα ἐπιστροφῇ τῆς ἵππου, ἐπιτίθεται τοῖς καθ' αὐτόν· ὥςτε οὐδὲ τὴν ἐμβολὴν ἐδέξαντο τῶν ἀμφ' Ἀλέξανδρον ἱππέων οἱ Ἰνδοὶ, ἀλλὰ κατηῤῥάχθησαν ὥσπερ εἰς τεῖχός τι φίλιον ἐς τοὺς ἐλέφαντας· καὶ ἐν τούτῳ οἱ ἐπιστάται τῶν ἐλεφάντων ἀντεπῆγον τῇ ἵππῳ τὰ θηρία· καὶ ἡ φάλαγξ αὐτὴ τῶν Μακεδόνων ἀντεπῄει πρὸς τοὺς ἐλέφαντας, ἔς τε τοὺς ἐπιβάτας αὐτῶν ἀκοντίζοντες, καὶ αὐτὰ τὰ θηρία περισταδὸν πάντοθεν βάλλοντες. Καὶ ἦν τὸ ἔργον οὐδενὶ τῶν πρόσθεν ἀγώνων ἐοικός· τά τε γὰρ θηρία ἐπεκθέοντα ἐς τὰς τάξεις τῶν πεζῶν, ὅπῃ ἐπιστρέψειεν, ἐκεράϊζε καίπερ πυκνὴν οὖσαν τὴν Μακεδό-

νων φάλαγγα· καὶ οἱ ἱππεῖς οἱ τῶν Ἰνδῶν τοῖς πεζοῖς ἰδόντες ξυνεστηκὸς τὸ ἔργον, ἐπιστρέψαντες αὖθις καὶ αὐτοὶ ἐπήλαυνον τῇ ἵππῳ· ὡς δὲ πάλιν ἐκράτησαν αὐτῶν οἱ ἀμφ' Ἀλέξανδρον, τῇ τε ῥώμῃ καὶ τῇ ἐμπειρίᾳ πολὺ προέχοντες, ὡς τοὺς ἐλέφαντας αὖθις κατειλήθησαν. Καὶ ἐν τούτῳ πᾶσα ἡ ἵππος Ἀλεξάνδρῳ ἐς μίαν ἴλην ἤδη ξυνηγμένη, οὐκ ἐκ παραγγέλματος, ἀλλὰ ἐν τῷ ἀγῶνι αὐτῷ ἐς τήνδε τὴν τάξιν καταστᾶσα, ὅποι προσπέσοι τῶν Ἰνδῶν ταῖς τάξεσι, ξὺν πολλῷ φόνῳ ἀπελύοντο. Καὶ ἐς στενὸν ἤδη κατειλημμένων τῶν θηρίων, οὐ μείω πρὸς αὐτῶν οἱ φίλοι ἤπερ οἱ πολέμιοι ἐβλάπτοντο, ἐν ταῖς ἐπιστροφαῖς τε καὶ τοῖς ὠθισμοῖς καταπατούμενοι. Τῶν τε οὖν ἱππέων, οἷα δὴ ἐν στενῷ περὶ τοὺς ἐλέφαντας εἰλουμένων, πολὺς φόνος ἐγίγνετο· καὶ οἱ ἡγεμόνες τῶν ἐλεφάντων οἱ πολλοὶ κατηκοντισμένοι ἦσαν· καὶ αὐτοὶ οἱ ἐλέφαντες τὰ μὲν τιτρωσκόμενοι, τὰ δὲ ὑπό τε τῶν πόνων καὶ ἐρημίας ἡγεμόνων οὐκέτι διακεκριμένοι ἐν τῇ μάχῃ ἦσαν· ἀλλ' οἷα δὴ ὑπὸ τοῦ κακοῦ ἔκφρονες, φιλίοις τε ὁμοῦ καὶ πολεμίοις προσφερόμενοι, πάντα τρόπον ἐξώθουν τε καὶ κατεπάτουν καὶ κατέκαινον. Ἀλλ' οἱ μὲν Μακεδόνες ἅτε ἐν εὐρυχωρίᾳ τε καὶ κατὰ γνώμην τὴν σφῶν προσφερόμενοι τοῖς θηρίοις, ὅπῃ μὲν ἐπιφέροιντο, εἶκον· ἀποστραφέντων δὲ εἴχοντο ἐσακοντίζοντες· οἱ δὲ Ἰνδοὶ ἐν αὐτοῖς ἀναστρεφόμενοι, τὰ πλείω ἤδη πρὸς ἐκείνων ἐβλάπτοντο. Ὡς δὲ καματηρά τε ἦν τὰ θηρία, καὶ οὐκέτι αὐτοῖς ἐῤῥωμέναι αἱ ἐκδρομαὶ ἐγίγνοντο, ἀλλὰ συριγμῷ μόνον διαχρώμενα, ὥσπερ

αἱ πρύμναν κρουόμεναι νῆες ἐπὶ πόδα ὑπεχώρουν· αὐτὸς μὲν Ἀλέξανδρος περιβάλλει ἐν κύκλῳ τὴν ἵππον τῇ πάσῃ τάξει, τοὺς πεζοὺς δὲ ξυνασπίσαντας ὡς ἐς πυκνοτάτην ξύγκλεισιν ἐπάγειν τὴν φάλαγγα ἐσήμηνε· καὶ οὕτως οἱ μὲν ἱππεῖς τῶν Ἰνδῶν πλὴν ὀλίγων κατεκόπησαν ἐν τῷ ἔργῳ· ἐκόπτοντο δὲ καὶ οἱ πεζοὶ πανταχόθεν ἤδη προσκειμένων σφίσι τῶν Μακεδόνων. Καὶ ἐν τούτῳ, ἵνα διέσχεν ἡ ἵππος ἡ Ἀλεξάνδρου, ἐς φυγὴν πάντες ἐπεστράφησαν.

XVIII. Καὶ ἐν τῷ αὐτῷ Κρατερός τε καὶ οἱ ἄλλοι, ὅσοι τῆς στρατιᾶς τῆς Ἀλεξάνδρου ἐπὶ τῇ ὄχθῃ τοῦ Ὑδάσπου ὑπολελειμμένοι ἡγεμόνες ἦσαν, ὡς νικῶντα λαμπρῶς Ἀλέξανδρον κατεῖδον, ἐπέρων καὶ αὐτοὶ τὸν ποταμόν· καὶ οὗτοι οὐ μείονα τὸν φόνον ἐν τῇ ἀποχωρήσει τῶν Ἰνδῶν ἐποίησαν, ἀκμῆτες ἀντὶ κεκμηκότων τῶν ἀμφ' Ἀλέξανδρον ἐπιγενόμενοι τῇ διώξει. Ἀπέθανον δὲ τῶν Ἰνδῶν πεζοὶ μὲν ὀλίγον ἀποδέοντες τῶν δισμυρίων, ἱππεῖς δὲ ἐς τρισχιλίους· τὰ δὲ ἅρματα ξύμπαντα κατεκόπη· καὶ Πώρου δύο παῖδες ἀπέθανον. Καὶ Σπιτάκης ὁ νομάρχης τῶν ταύτῃ Ἰνδῶν, καὶ τῶν ἐλεφάντων καὶ ἁρμάτων οἱ ἡγεμόνες, καὶ οἱ ἱππάρχαι, καὶ οἱ στρατηγοὶ τῆς στρατιᾶς τῆς Πώρου ξύμπαντες· ἐλήφθησαν δὲ καὶ οἱ ἐλέφαντες, ὅσοι γε αὐτῶν αὐτοῦ μὴ ἀπέθανον. Τῶν δ' ἀμφ' Ἀλέξανδρον πεζοὶ μὲν, ἀπὸ ἑξακισχιλίων τῶν ἐν τῇ πρώτῃ προσβολῇ γενομένων, ἐς ὀγδοήκοντα μάλιστα ἀπέθανον· ἱππεῖς δὲ τῶν μὲν ἱπποτοξοτῶν, οἳ δὴ καὶ πρῶτοι τοῦ ἔργου ἥψαντο, δέκα· τῆς δὲ ἑταιρικῆς ἵππου, ἀμφὶ τοὺς εἴκο-

σι· τῶν δὲ ἄλλων ἱππέων, ὡς διακόσιοι. Πῶρος δὲ
μεγάλα ἔργα ἐν τῇ μάχῃ ἀποδειξάμενος, μὴ ὅτι στρα-
τηγοῦ, ἀλλὰ καὶ στρατιώτου γενναίου, ὡς τῶν τε
ἱππέων τὸν φόνον κατεῖδε, καὶ τῶν ἐλεφάντων τοὺς
μὲν αὐτοῦ πεπτωκότας, τοὺς δὲ ἐρήμους τῶν ἡγεμό-
νων λυπηροὺς πεπλανημένους, τῶν δὲ πεζῶν αὐτῷ
οἱ πλείους ἀπολώλεσαν· οὐχ ἧπερ Δαρεῖος ὁ μέγας
βασιλεὺς ἐξάρχων τοῖς ἀμφ' αὐτὸν τῆς φυγῆς ἀπε-
χώρει, ἀλλὰ ἔστε γὰρ ὑπέμενέ τι τῶν Ἰνδῶν ἐν τῇ
μάχῃ ξυνεστηκὸς, ἐς τοσόνδε ἀγωνισάμενος· τετρω-
μένος δὲ τὸν δεξιὸν ὦμον, ὃν δὴ γυμνὸν μόνον ἔχων
ἐν τῇ μάχῃ ἀνεστρέφετο (ἀπὸ γὰρ τοῦ ἄλλου σώ-
ματος ἤρκει αὐτῷ τὰ βέλη ὁ θώραξ, περιττὸς ὢν
κατά τε τὴν ἰσχὺν, καὶ τὴν ἁρμονίαν, ὡς ὕστερον
καταμαθεῖν θεωμένοις ἦν) τότε δὴ καὶ αὐτὸς ἀπε-
χώρει ἐπιστρέψας τὸν ἐλέφαντα. Καὶ Ἀλέξανδρος
μέγαν τε αὐτὸν καὶ γενναῖον ἄνδρα ἰδὼν ἐν τῇ μάχῃ,
σῶσαι ἐπεθύμησε· πέμπει δὴ παρ' αὐτὸν πρῶτα
μὲν Ταξίλην τὸν Ἰνδόν· καὶ Ταξίλης προσιππεύσας
ἐφ' ὅσον οἱ ἀσφαλὲς ἐφαίνετο τῷ ἐλέφαντι, ὃς ἔφερε
τὸν Πῶρον, ἐπιστῆσαί τε ἠξίου τὸ θηρίον (οὐ γὰρ
εἶναί οἱ ἔτι φεύγειν) καὶ ἀκοῦσαι τῶν παρ' Ἀλεξάν-
δρου λόγων. Ὁ δὲ ἰδὼν ἄνδρα ἐχθρὸν ἐκ παλαιοῦ
τὸν Ταξίλην, ἐπιστρέφας ἀνήγετο ὡς ἀκοντίσων· καὶ
ἂν καὶ κατέκτανεν ἂν τυχὸν, εἰ μὴ ὑποφθάσας ἐκεῖ-
νος ἀπέλασεν ἀπὸ τοῦ Πώρου πρόσω τὸν ἵππον.
Ἀλέξανδρος δὲ οὐδὲ ἐπὶ τῷδε τῷ Πώρῳ χαλεπὸς ἐγέ-
νετο. Ἀλλ' ἄλλους τε ἐν μέρει ἔπεμπε, καὶ δὴ καὶ
Μερόην ἄνδρα Ἰνδὸν, ὅτι φίλον εἶναι ἐκ παλαιοῦ

τῷ Πώρῳ τὸν Μερόην ἔμαθε. Πῶρος δὲ ὡς τὰ παρὰ τοῦ Μερόου ἤκουσε, καὶ ἐκ τοῦ δίψους ἅμα ἐκρατεῖτο, ἐπέστησέ τε τὸν ἐλέφαντα, καὶ κατέβη ἀπ' αὐτοῦ· ὡς δὲ ἔπιέ τε καὶ ἀνέψυξεν, ἄγειν αὐτὸν σπουδῇ ἐκέλευσεν παρ' Ἀλέξανδρον· καὶ ὁ μὲν ἤγετο.

XIX. Ἀλέξανδρος δὲ ὡς προσάγοντα ἐπύθετο, προσιππεύσας πρὸ τῆς τάξεως ξὺν ὀλίγοις τῶν ἑταίρων ἀπαντᾷ τῷ Πώρῳ, καὶ ἐπιστήσας τὸν ἵππον, τό τε μέγεθος ἐθαύμαζεν ὑπὲρ πέντε πήχεις μάλιστα ξυμβαῖνον, καὶ τὸ κάλλος τοῦ Πώρου, καὶ ὅτι οὐ δεδουλωμένος τῇ γνώμῃ ἐφαίνετο, ἀλλ' ὥσπερ ἀνὴρ ἀγαθὸς ἀνδρὶ ἀγαθῷ προσέλθοι, ὑπὲρ βασιλείας τῆς αὑτοῦ πρὸς βασιλέα ἄλλον καλῶς ἠγωνισμένος. Ἔνθα δὴ Ἀλέξανδρος πρῶτος προσειπὼν αὐτὸν, λέγειν ἐκέλευσεν ὅ, τι οἱ γενέσθαι ἐθέλοι. Πῶρον δὲ ἀποκρίνεσθαι λόγος, Ὅτι βασιλικῶς μοι χρῆσαι, ὦ Ἀλέξανδρε· καὶ Ἀλέξανδρος ἡσθεὶς τῷ λόγῳ, Τοῦτο μὲν ἔσται σοι, Πῶρε, ἔφη, ἐμοῦ ἕνεκα· σὺ δὲ σαυτοῦ ἕνεκα ὅ, τι σοὶ φίλον ἀξίου. Ὁ δὲ πάντα ἔφη ἐν τούτῳ ἐνεῖναι· καὶ Ἀλέξανδρος τούτῳ ἔτι μᾶλλον τῷ λόγῳ ἡσθεὶς, τήν τε ἀρχὴν τῷ Πώρῳ τῶν τε αὐτῶν Ἰνδῶν ἔδωκε, καὶ ἄλλην ἔτι χώραν πρὸς τῇ ἄλλῃ τῇ πάλαι οὔσῃ πλείονα τῆς πρόσθεν προσέθηκε· καὶ οὕτως αὐτός τε βασιλικῶς κεχρημένος ἦν ἀνδρὶ ἀγαθῷ, καὶ ἐκείνῳ ἐκ τούτου ἐς ἅπαντα πιστῷ ἐχρήσατο. Τοῦτο τὸ τέλος τῇ μάχῃ τῇ πρὸς Πῶρόν τε καὶ τοὺς ἐπέκεινα τοῦ Ὑδάσπου ποταμοῦ Ἰνδοὺς Ἀλεξάνδρῳ ἐγένετο, ἐπ' ἄρχοντος Ἀθηναίοις Ἡγεμόνος, μηνὸς Μουνυχιῶνος. Ἵνα δὲ ἡ μάχη ξυνέβη, καὶ ἔνθεν

ὁρμηθεὶς ἐπέρασε τὸν Ὑδάσπην ποταμὸν, πόλεις ἔκτισεν Ἀλέξανδρος· καὶ τὴν μὲν, Νίκαιαν, τῆς νίκης τῆς κατ᾽ Ἰνδῶν ἐπώνυμον ὠνόμασε· τὴν δὲ, Βουκεφάλα, ἐς τοῦ ἵππου Βουκεφάλα τὴν μνήμην, ὃς ἀπέθανεν αὐτοῦ, οὐ βληθεὶς πρὸς οὐδενὸς, ἀλλ᾽ ὑπὸ καύματός τε καὶ ἡλικίας· ἦν γὰρ ἀμφὶ τὰ τριάκοντα ἔτη, καματηρὸς γενόμενος, πολλὰ δὲ πρόσθεν ξυγκαμών τε καὶ συγκινδυνεύσας Ἀλεξάνδρῳ, ἀναβαινόμενός τε πρὸς μόνου Ἀλεξάνδρου ὁ Βουκεφάλας οὗτος, ὅτι τοὺς ἄλλους πάντας ἀπηξίου ἀμβάτας, καὶ μεγέθει μέγας καὶ τῷ θυμῷ γενναῖος. Σημεῖον δέ οἱ ἦν βοὸς κεφαλὴ ἐγκεχαραγμένη, ἐφ᾽ ὅτῳ καὶ τὸ ὄνομα τοῦτο λέγουσιν ὅτι ἔφερεν· οἱ δέ λέγουσιν, ὅτι λευκὸν σῆμα εἶχεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, μέλας ὢν αὐτὸς, ἐς βοὸς κεφαλὴν μάλιστα εἰκασμένον. Οὗτος ὁ ἵππος ἐν τῇ Οὐξίων χώρᾳ ἀφανὴς ἐγένετο Ἀλεξάνδρῳ, καὶ Ἀλέξανδρος προσεκήρυξεν ἀνὰ τὴν χώραν πάντας ἀποκτενεῖν Οὐξίους, εἰ μὴ ἀπάξωσιν αὐτῷ τὸν ἵππον· καὶ ἀπήχθη εὐθὺς ἐπὶ τῷ κηρύγματι· τοσήδε μὲν σπουδὴ Ἀλεξάνδρῳ ἀμφ᾽ αὐτὸν ἦν, τόσος δὲ Ἀλεξάνδρου φόβος τοῖς βαρβάροις· καὶ ἐμοὶ ἐς τοσόνδε τετιμήσθω ὁ Βουκεφάλας οὗτος Ἀλεξάνδρου ἕνεκα.

XX. Ἀλεξάνδρῳ δὲ ἐπειδὴ οἱ ἀποθανόντες ἐν τῇ μάχῃ κεκόσμηντο τῷ πρέποντι κόσμῳ, ὁ δὲ τοῖς θεοῖς τὰ νομιζόμενα ἐπινίκια ἔθυε, καὶ ἀγὼν ἐποιεῖτο αὐτῷ γυμνικὸς καὶ ἱππικὸς αὐτοῦ ἐπὶ τῇ ὄχθῃ τοῦ Ὑδάσπου, ἵνα περ τὸ πρῶτον διέβη ἅμα τῷ στρατῷ· Κρατερὸν μὲν δὴ ξὺν μέρει τῆς στρατιᾶς ὑπελείπετο,

τὰς πόλεις ἅς τινας ταύτῃ ἔκτιζεν ἀναστήσοντά τε καὶ ἐκτειχιοῦντα· αὐτὸς δὲ ἤλαυνεν ὡς ἐπὶ τοὺς προσχώρους τῇ τοῦ Πώρου ἀρχῇ Ἰνδούς. Ὄνομα δὲ ἦν τῷ ἔθνει Γλαυγανῖκαι, ὡς λέγει Ἀριστόβουλος· ὡς δὲ Πτολεμαῖος, Γλαῦσαι· ὁποτέρως δὲ ἔχει τὸ ὄνομα, οὔ μοι μέλει. Ἐπῄει δὲ τὴν χώραν αὐτῶν Ἀλέξανδρος, τῶν τε ἑταίρων ἱππέων ἔχων τοὺς ἡμίσεας, καὶ τῶν πεζῶν ἀπὸ φάλαγγος ἑκάστης ἐπιλέκτους καὶ τοὺς ἱπποτοξότας ξύμπαντας, καὶ τοὺς Ἀγριάνας καὶ τοὺς τοξότας, καὶ προσεχώρουν αὐτῷ ὁμολογίᾳ πάντες· καὶ ἔλαβε πόλεις μὲν ἐς τριάκοντα καὶ ἑπτά· ὧν ἵνα ὀλιγοστοὶ ἦσαν οἰκήτορες πεντακισχιλίων οὐκ ἐλάττους ἦσαν, πολλῶν δὲ καὶ ὑπὲρ τοὺς μυρίους, καὶ κώμας πλήθει τε πολλὰς ἔλαβε, καὶ πολυανθρώπους οὐ μεῖον τῶν πόλεων. Καὶ ταύτης τῆς χώρας Πώρῳ ἄρχειν ἔδωκε· καὶ Ταξίλῃ δὲ διαλλάττει Πῶρον, καὶ Ταξίλην ἀποπέμπει ὀπίσω εἰς τὰ ἤθη τὰ αὐτοῦ. Ἐν τούτῳ δὲ παρά τε Ἀβισάρου πρέσβεις ἧκον, ἐνδιδόντες αὐτόν τε Ἀλεξάνδρῳ Ἀβισάρην καὶ τὴν χώραν ὅσης ἦρχε· καίτοι πρό γε τῆς μάχης τῆς πρὸς Πῶρον γενομένης Ἀλεξάνδρῳ, ἐπενόει Ἀβισάρης καὶ αὐτὸς ξὺν Πώρῳ τάσσεσθαι· τότε δὲ καὶ τὸν ἀδελφὸν τὸν αὐτοῦ ξὺν τοῖς ἄλλοις πρέσβεσι παρ᾽ Ἀλέξανδρον ἔπεμψε, χρήματά τε κομίζοντα, καὶ ἐλέφαντας τεσσαράκοντα, δῶρον Ἀλεξάνδρῳ. Ἧκον δὲ καὶ παρὰ τῶν αὐτονόμων Ἰνδῶν πρέσβεις παρ᾽ Ἀλέξανδρον, καὶ παρὰ Πώρου ἄλλου τοῦ ὑπάρχοντος Ἰνδῶν. Ἀλέξανδρος δὲ διὰ τάχους Ἀβισάρην ἰέναι παρ᾽ αὐτὸν κελεύει, ἐπαπειλήσας εἰ

μὴ ἔλθοι, ὅτι αὐτὸν ὄψεται ἥκοντα ξὺν τῇ στρατιᾷ, ἵνα οὐ χαιρήσῃ ἰδών. Ἐν τούτῳ δὲ Φραταφέρνης τε ὁ Παρθυαίων καὶ Ὑρκανίας σατράπης, τοὺς καταλειφθέντας παρά οἱ Θρᾷκας ἄγων, ἧκεν ὡς Ἀλέξανδρον· καὶ παρὰ Σισικόττου τοῦ Ἀσσακηνῶν σατράπου ἄγγελοι, ὅτι τόν τε ὕπαρχον σφῶν καὶ ἀπεκτονότες εἶεν οἱ Ἀσσακηνοὶ, καὶ ἀπ' Ἀλεξάνδρου ἀφεστηκότες. Καὶ ἐπὶ τούτους Φίλιππον ἐκπέμπει καὶ Τυριάσπην σὺν στρατιᾷ, τὰ περὶ τὴν Ἀσσακηνῶν χώραν καταστησομένους καὶ κοσμήσοντας· αὐτὸς δὲ ὡς ἐπὶ τὸν Ἀκεσίνην ποταμὸν προὐχώρει. Τούτου τοῦ Ἀκεσίνου ποταμοῦ τὸ μέγεθος μόνου τῶν Ἰνδῶν ποταμῶν Πτολεμαῖος ὁ Λάγου ἀνέγραψεν· εἶναι γὰρ ἵνα ἐπέρασεν Ἀλέξανδρος αὐτὸν ἐπὶ τῶν πλοίων τε καὶ τῶν διφθερῶν ξὺν τῇ στρατιᾷ, τὸ μὲν ῥεῦμα ὀξὺ τοῦ Ἀκεσίνου, πέτραις μεγάλαις καὶ ὀξείαις, καθ' ὧν φερόμενον βίᾳ τὸ ὕδωρ κυμαίνεσθαί τε καὶ καχλάζειν· τὸ δὲ εὖρος σταδίους ἐπέχειν πεντεκαίδεκα. Καὶ τοῖς μὲν δὴ ἐπὶ τῶν διφθερῶν περῶσιν εὐμαρῆ γενέσθαι τὸν πόρον· τοὺς δ' ἐν τοῖς πλοίοις διαβαίνοντας, ἐποκειλάντων πολλῶν πλοίων ἐπὶ ταῖς πέτραις καὶ ξυναῤῥαχθέντων, οὐκ ὀλίγους αὐτοῦ ἐν τῷ ὕδατι διαφθαρῆναι. Εἴη ἂν οὖν ἐκ τοῦδε τοῦ λόγου ξυντιθέντι τεκμηριοῦσθαι, ὅτι οὐ πόῤῥω τοῦ ἀληθοῦς ἀναγέγραπται τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ τὸ μέγεθος, ὅσοις ἐς τεσσαράκοντα σταδίους δοκεῖ τοῦ Ἰνδοῦ εἶναι τὸ εὖρος, ἵνα μέσως ἔχει αὐτὸς αὑτοῦ ὁ Ἰνδός· ἵνα δὲ στενώτατός τε καὶ διὰ στενότητα βαθύτατος, ἐς τοὺς πεντεκαίδεκα ξυνάγεσθαι· καὶ

ταῦτα πολλαχῇ εἶναι τοῦ Ἰνδοῦ: Καὶ γὰρ καὶ τοῦ Ἀκεσίνου τεκμαίρομαι ἐπιλέξασθαι Ἀλέξανδρον, ἵνα περ τὸ πλατύτατον ἦν τοῦ πόρου, ὡς σχολαιτέρῳ χρήσασθαι τῷ ῥεύματι.

XXI. Περάσας δὲ τὸν ποταμὸν, Κοῖνον μὲν ξὺν τῇ αὑτοῦ τάξει ἀπολείπει αὐτοῦ ἐπὶ τῇ ὄχθῃ, προστάξας ἐπιμελεῖσθαι τῆς ὑπολελειμμένης στρατιᾶς τῆς διαβάσεως, οἳ τόν τε σῖτον αὐτῷ τὸν ἐκ τῆς ἤδη ὑπηκόου τῶν Ἰνδῶν χώρας καὶ τὰ ἄλλα ἐπιτήδεια παρακομίζειν ἔμελλον. Πῶρον δὲ ἐς τὰ αὑτοῦ ἤθη ἀποπέμπει, κελεύσας Ἰνδῶν τε τοὺς μαχιμωτάτους ἐπιλεξάμενον, καὶ εἴ τινας παρ' αὐτῷ ἔχοι ἐλέφαντας, τούτους δὲ ἀναλαβόντα ἰέναι παρ' αὐτόν. Αὐτὸς δὲ Πῶρον τὸν ἕτερον τὸν κακὸν, ὅτι ἐξηγγέλθη πεφευγέναι ἀπολιπὼν τὴν χώραν ἧς ἦρχεν, ἐπενόει διώκειν σὺν τοῖς κουφοτάτοις τῆς στρατιᾶς. Ὁ γὰρ Πῶρος οὗτος, ἔςτε μὲν πολέμια ξυνειστήκειν Ἀλεξάνδρῳ τὰ πρὸς τὸν ἄλλον Πῶρον, πρέσβεις πρὸς Ἀλέξανδρον πέμπων, αὑτόν τε καὶ τὴν ὑπό οἱ χώραν ἐνεδίδου Ἀλεξάνδρῳ, κατὰ ἔχθος τὸ Πώρου μᾶλλον ἢ φιλίᾳ τῇ Ἀλεξάνδρου· ὡς δὲ ἀφειμένον τε ἐκεῖνον, καὶ πρὸς τῇ αὑτοῦ καὶ ἄλλης πολλῆς ἄρχοντα ἔμαθε, τότε δὴ φοβηθεὶς, οὐχ οὕτω τι Ἀλέξανδρον, ὡς τὸν Πῶρον ἐκεῖνον τὸν ὁμώνυμον, φεύγει τὴν ἑαυτοῦ, ἀναλαβὼν ὅσους τῶν μαχίμων ξυμπεῖσαι ἐδυνήθη μετασχεῖν οἱ τῆς φυγῆς. Ἐπὶ τοῦτον ἐλαύνων Ἀλέξανδρος ἀφικνεῖται ἐπὶ τὸν Ὑδραώτην ποταμὸν, ἄλλον αὖ τοῦτον Ἰνδὸν ποταμὸν, τὸ μὲν εὖρος οὐ μεῖον τοῦ Ἀκεσίνου, ὀξύτητι δὲ τοῦ ῥοῦ μείονα. Ὅσην

δὲ τῆς χώρας ἔςτε ἐπὶ τὸν Ὑδραώτην ἐπῆλθε, φυλακὰς ὑπέλιπεν ἐν τοῖς ἐπικαιροτάτοις χωρίοις, ὅπως οἱ ἀμφὶ Κρατερόν τε καὶ Κοῖνον δι᾽ ἀσφαλείας ἐπέρχοιντο, τῆς χώρας τὴν πολλὴν προνομεύοντες. Ἐνταῦθα Ἡφαιστίωνα μὲν ἐκπέμπει, δοὺς αὐτῷ μέρος τῆς στρατιᾶς, πεζῶν μὲν φάλαγγας δύο, ἱππέων δὲ τήν τε αὑτοῦ καὶ τὴν Δημητρίου ἱππαρχίαν καὶ τῶν τοξοτῶν τοὺς ἡμίσεας, ἐς τὴν Πώρου τοῦ ἀφεστηκότος χώραν, κελεύσας παραδιδόναι ταύτην Πώρῳ τῷ ἄλλῳ, καὶ εἰ δή τινα πρὸς ταῖς ὄχθαις τοῦ Ὑδραώτου ποταμοῦ αὐτόνομα ἔθνη Ἰνδῶν νέμεται, καὶ ταῦτα προσαγαγόμενον τῷ Πώρῳ ἄρχειν ἐγχειρίσαι. Αὐτὸς δ᾽ ἐπέρα τὸν Ὑδραώτην ποταμὸν, οὐ καθάπερ τὸν Ἀκεσίνην χαλεπῶς. Προχωροῦντι δὲ αὐτῷ ἐπέκεινα τῆς ὄχθης τοῦ Ὑδραώτου τοὺς μὲν πολλοὺς καθ᾽ ὁμολογίαν προσχωρεῖν ξυνέβαινεν· ἤδη δέ τινας ξὺν ὅπλοις ἀπαντήσαντας, τοὺς δὲ καὶ ὑποφεύγοντας ἑλὼν βίᾳ κατεστρέψατο.

XXII. Ἐν τούτῳ δὲ ἐξαγγέλλεται Ἀλεξάνδρῳ, τῶν αὐτονόμων Ἰνδῶν ἄλλους τέ τινας, καὶ τοὺς καλουμένους Καθαίους αὐτούς τε παρασκευάζεσθαι ὡς πρὸς μάχην, εἰ προσάγοι τῇ χώρᾳ αὐτῶν Ἀλέξανδρος, καὶ ὅσα ὅμορα σφίσιν αὐτόνομα καὶ ταῦτα παρακαλεῖν ἐς τὸ ἔργον· εἶναι δὲ τήν τε πόλιν ὀχυρὰν, πρὸς ἣν ἐπενόουν ἀγωνίσασθαι. Σάγγαλα ἦν τῇ πόλει ὄνομα, καὶ αὐτοὶ οἱ Καθαῖοι εὐτολμότατοί τε καὶ τὰ πολέμια κράτιστοι ἐνομίζοντο· καὶ τούτοις κατὰ τὰ αὐτὰ Ὀξυδράκαι ἄλλο Ἰνδῶν ἔθνος· καὶ Μαλλοὶ, ἄλλο καὶ τοῦτο· ἐπεὶ καὶ ὀλίγῳ πρόσθεν στρατεύσαντας ἐπ᾽ αὐτοὺς Πῶρόν τε καὶ Ἀβισάρην ξύν τε τῇ σφετέρᾳ δυνάμει, καὶ πολλὰ ἄλλα ἔθνη τῶν αὐτονόμων Ἰνδῶν ἀναστήσαντας, οὐδὲν πράξαντας τῆς παρασκευῆς ἄξιον ξυνέβη ἀπελθεῖν. Ταῦθ᾽ ὡς ἐξηγγέλθη Ἀλεξάνδρῳ, σπουδῇ ἤλαυνεν ὡς ἐπὶ τοὺς Καθαίους. Καὶ δευτεραῖος μὲν ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τοῦ Ὑδραώτου πρὸς πόλιν ἧκεν, ᾗ ὄνομα Πίμπραμα. Τὸ δ᾽ ἔθνος τοῦτο τῶν Ἰνδῶν Ἀδραΐσται ἐκαλοῦντο· οὗτοι μὲν δὴ προσεχώρησαν ὁμολογίᾳ Ἀλεξάνδρῳ. Καὶ Ἀλέξανδρος ἀναπαύσας τῇ ὑστεραίᾳ τὴν στρατιὰν, τῇ τρίτῃ προὐχώρει ἐπὶ τὰ Σάγγαλα, ἵνα οἱ Καθαῖοί τε καὶ οἱ ἄλλοι πρόσχωροι αὐτοῖς ξυνεληλυθότες πρὸ τῆς πόλεως παρατεταγμένοι ἦσαν ἐπὶ γηλόφου οὐ πάντῃ ἀποτόμου· κύκλῳ δὲ τοῦ γηλόφου ἁμάξας περιστήσαντες, ἐντὸς αὐτῶν ἐστρατοπέδευον, ὡς τριπλοῦν χάρακα προβεβλῆσθαι τῶν ἁμαξῶν. Ἀλέξανδρος δὲ τό, τε πλῆθος κατιδὼν τῶν βαρβάρων, καὶ τοῦ χωρίου τὴν φύσιν, ὡς μάλιστα πρὸς τὰ παρόντα ἐν καιρῷ οἱ ἐφαίνετο, παρετάσσετο· καὶ τοὺς μὲν ἱπποτοξότας εὐθὺς, ὡς εἶχεν, ἐκπέμπει, ἐπ᾽ αὐτοὺς ἀκροβολίζεσθαι κελεύσας παριππεύοντας, ὡς μήτε ἐκδρομήν τινα ποιήσασθαι τοὺς Ἰνδοὺς πρὶν ξυνενεχθῆναι αὐτῷ τὴν στρατιὰν, καὶ ὡς πληγὰς γίγνεσθαι αὐτοῖς καὶ πρὸ τῆς μάχης ἐντὸς τοῦ ὀχυρώματος. Αὐτὸς δὲ ἐπὶ μὲν τοῦ δεξιοῦ κέρως τῶν ἱππέων τὸ ἄγημα κατέστησε, καὶ τὴν Κλείτου ἱππαρχίαν· ἐχομένους δὲ τούτων τοὺς ὑπασπιστὰς, καὶ ἐπὶ τούτοις τοὺς Ἀγριάνας· κατὰ δὲ τὸ εὐώνυμον Περδίκκας τε αὐ-

τῷ ἐτέτακτο, τήν τε αὐτοῦ ἔχων ἱππαρχίαν, καὶ τὰς τῶν πεζεταίρων τάξεις· ἐπὶ κέρως δὲ ἑκατέρου οἱ τοξόται αὐτῷ διχῇ διακριθέντες ἐτάχθησαν. Ἐκτάσσοντι δὲ αὐτῷ παρεγένοντο καὶ οἱ ἀπὸ τῆς ὀπισθοφυλακίας πεζοί τε καὶ ἱππεῖς· καὶ τούτων τοὺς μὲν ἱππέας ἐπὶ τὰ κέρατα διελὼν παρήγαγεν· ἀπὸ δὲ τῶν πεζῶν τῶν προσγενομένων πυκνοτέραν τὴν σύγκλεισιν τῆς φάλαγγος ποιήσας, αὐτὸς ἀναλαβὼν τὴν ἵππον τὴν ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ τεταγμένην, παρήγαγεν ἐπὶ τὰς κατὰ τὸ εὐώνυμον τῶν Ἰνδῶν ἁμάξας. Ταύτῃ γὰρ εὐπροσοδώτερον αὐτῷ ἐφαίνετο τὸ χωρίον, καὶ οὐ πυκναὶ ὡσαύτως αἱ ἅμαξαι ἐφειστήκεσαν.

XXIII. Ὡς δὲ ἐπὶ τὴν ἵππον προσαγαγοῦσαν οὐκ ἐξέδραμον οἱ Ἰνδοὶ ἔξω τῶν ἁμαξῶν, ἀλλ' ἐπιβεβηκότες αὐτῶν ἀφ' ὑψηλοῦ ἠκροβολίζοντο, γνοὺς Ἀλέξανδρος, ὅτι οὐκ εἴη τῶν ἱππέων τὸ ἔργον, καταπηδήσας ἀπὸ τοῦ ἵππου, πεζὸς ἐπῆγε τῶν πεζῶν τὴν φάλαγγα. Καὶ ἀπὸ μὲν τῶν πρώτων ἁμαξῶν οὐ χαλεπῶς ἐβιάσαντο οἱ Μακεδόνες τοὺς Ἰνδούς· πρὸ δὲ τῶν δευτέρων οἱ Ἰνδοὶ παραταξάμενοι ῥᾷον ἀπεμάχοντο, οἷα δὴ πυκνότεροί τε ἐφεστηκότες ἐν ἐλάττονι τῷ κύκλῳ, καὶ τῶν Μακεδόνων οὐ κατ' εὐρυχωρίαν ὡσαύτως προσαγόντων σφίσιν, ἐν ᾧ τάς τε πρώτας ἁμάξας ὑπεξῆγον, καὶ κατὰ τὰ διαλείμματα αὐτῶν, ὡς ἑκάστοις προὐχώρει, ἀτάκτως προσέβαλλον· ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τούτων ὅμως ἐξώσθησαν οἱ Ἰνδοὶ βιασθέντες πρὸς τῆς φάλαγγος. Οἱ δὲ οὐκέτι ἐπὶ τῶν τρίτων ἔμενον, ἀλλ' ὡς τάχους εἶχον φυγῇ εἰς τὴν πόλιν κατεκλείσθησαν. Καὶ Ἀλέξανδρος ταύ-

την μὲν τὴν ἡμέραν περιεστρατοπέδευσε τοῖς πεζοῖς τὴν πόλιν, ὅσα γε ἠδυνήθη αὐτῷ περιβαλεῖν ἡ φάλαγξ· ἐπὶ πολὺ γὰρ ἐπέχον τὸ τεῖχος τῷ στρατοπέδῳ κυκλώσασθαι οὐ δυνατὸς ἐγένετο· κατὰ δὲ τὰ διαλείποντα αὐτοῦ, ἵνα καὶ λίμνη οὐ μακρὰν τοῦ τείχους ἦν, τοὺς ἱππέας ἐπέταξεν ἐν κύκλῳ τῆς λίμνης, γνοὺς οὐ βαθεῖαν οὖσαν τὴν λίμνην· καὶ ἅμα εἰκάσας, ὅτι φοβεροὶ γενόμενοι οἱ Ἰνδοὶ ἀπὸ τῆς προτέρας ἥττης ἀπολείψουσι τῆς νυκτὸς τὴν πόλιν. Καὶ ξυνέβη οὕτως ὅπως εἴκασεν· ἀμφὶ γὰρ δευτέραν φυλακὴν ἐκπίπτοντες ἐκ τοῦ τείχους οἱ πολλοὶ αὐτῶν, ἐνέκυρσαν ταῖς προφυλακαῖς τῶν ἱππέων· καὶ οἱ μὲν πρῶτοι αὐτῶν κατεκόπησαν πρὸς τῶν ἱππέων· οἱ δὲ ἐπὶ τούτοις αἰσθόμενοι, ὅτι φυλάσσεται ἐν κύκλῳ λίμνη, ἐς τὴν πόλιν αὖθις ἀνεχώρησαν. Ἀλέξανδρος δὲ χάρακί τε διπλῷ περιβάλλει, ἵναπερ μὴ εἶργεν ἡ λίμνη, τὴν πόλιν· καὶ φυλακὰς ἐν κύκλῳ τῆς λίμνης ἀκριβεστέρας κατέστησεν. Αὐτὸς δὲ μηχανὰς προσάγειν τῷ τείχει ἐπενόει, ὡς κατασείειν τὸ τεῖχος. Αὐτομολήσαντες δὲ αὐτῷ τῶν ἐκ τῆς πόλεώς τινες φράζουσιν, ὅτι ἐν νῷ ἔχοιεν αὐτῆς ἐκείνης τῆς νυκτὸς ἐκπίπτειν ἐκ τῆς πόλεως οἱ Ἰνδοὶ κατὰ τὴν λίμνην, ἵναπερ τὸ ἐκλιπὲς ἦν τοῦ χάρακος. Ὁ δὲ Πτολεμαῖον τὸν Λάγου ἐπιτάττει ἐνταῦθα, τῶν τε ὑπασπιστῶν δοὺς χιλιαρχίας τρεῖς καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας ξύμπαντας, καὶ μίαν τάξιν τῶν τοξοτῶν, ἀποδείξας τὸ χωρίον ᾗπερ μάλιστα εἴκαζε βιάζεσθαι τοὺς βαρβάρους· σὺ δὲ ἐπειδὰν αἴσθῃ, ἔφη, βιαζομένους ταύτῃ, αὐτὸς μὲν ξὺν τῇ στρατιᾷ εἴργειν τοὺς βαρ-

βάρους τοῦ πρόσω· τὸν δὲ σαλπιγκτὴν κέλευε σημαίνειν· ὑμεῖς δὲ (ἄνδρες ἡγεμόνες) ἐπειδὰν σημανθῇ, ξὺν τοῖς καθ᾽ αὑτοὺς ἕκαστοι ξυντεταγμένοι ἰέναι ἐπὶ τὸν θόρυβον, ἵν᾽ ἂν ἡ σάλπιγξ παρακαλῇ· ἀποστάτης ὧδε οὐδὲ ἐγὼ τοῦ ἔργου.

XXIV. Ὁ μὲν ταῦτα παρήγγειλε· Πτολεμαῖος δὲ ἁμάξας τε ἐκ τῶν ἀπολελειμμένων ἐν τῇ πρώτῃ φυγῇ ἁμαξῶν ταύτῃ ξυναγαγὼν ὡς πλείστας κατέστησεν ἐγκαρσίας, ἵνα πολλὰ ἐν νυκτὶ τὰ ἄπορα φαίνεται τοῖς φεύγουσι, καὶ τοῦ χάρακος τοῦ κεκομμένου τε καὶ οὐ καταπηχθέντος, συννῆσαι ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ ἐκέλευσεν ἐν μέσῳ τῆς τε λίμνης καὶ τοῦ τείχους. Καὶ ταῦτα οἱ στρατιῶται ἐν τῇ νυκτὶ ἐξειργάσαντο· ἤδη τε ἦν ἀμφὶ τετάρτην φυλακὴν, καὶ οἱ βάρβαροι, καθάπερ ἐξηγγέλλετο Ἀλεξάνδρῳ, ἀνοίξαντες τὰς ὡς ἐπὶ τὴν λίμνην πύλας, δρόμῳ ἐπ᾽ αὐτὴν ἐφέροντο· οὐ μὴν ἔλαθον τὰς ταύτῃ φυλακὰς, οὐδὲ Πτολεμαῖον τὸν ἐπ᾽ αὐτοῖς τεταγμένον· ἀλλὰ ἐν τούτῳ οἵ τε σαλπιγκταὶ ἐσήμαινον αὐτῷ, καὶ αὐτὸς τὴν στρατιὰν ὡπλισμένην τε καὶ συντεταγμένην ἔχων ἐχώρει ἐπὶ τοὺς βαρβάρους. Τοῖς δὲ αἵ τε ἅμαξαι ἐμποδὼν ἦσαν, καὶ ὁ χάραξ ἐν μέσῳ καταβεβλημένος. Ὡς δὲ ἥ τε σάλπιγξ ἐφθέγξατο, καὶ οἱ ἀμφὶ Πτολεμαῖον προσέκειντο αὐτοῖς, τοὺς ἀεὶ ἐκπίπτοντας διὰ τῶν ἁμαξῶν κατακαίνοντες, ἐνταῦθα δὴ ἀποστρέφονται αὖθις ἐς τὴν πόλιν· καὶ ἀπέθανον αὐτῶν ἐν τῇ ἀποχωρήσει ἐς πεντακοσίους. Ἐν τούτῳ δὲ καὶ Πῶρος ἀφίκετο, τοὺς δὲ ὑπολοίπους ἐλέφαντας ἅμα οἱ ἄγων, καὶ τῶν Ἰνδῶν ἐς πεντακισ-

χιλίους· αἵ τε μηχαναὶ Ἀλεξάνδρῳ ξυμπεπηγμέναι ἦσαν, καὶ προσήγοντο ἤδη τῷ τείχει. Ἀλλὰ οἱ Μακεδόνες, πρὶν καὶ κατασεισθῆναί τι τοῦ τείχους, ὑπορύττοντές τε αὐτοὶ πλίνθινον ὂν τὸ τεῖχος, καὶ τὰς κλίμακας ἐν κύκλῳ πάντῃ προσθέντες, αἱροῦσι κατὰ κράτος τὴν πόλιν· καὶ ἀποθνήσκουσι μὲν ἐν τῇ καταλήψει τῶν Ἰνδῶν ἐς μυρίους καὶ ἑπτακισχιλίους· ἑάλωσαν δὲ ὑπὲρ τὰς ἑπτὰ μυριάδας, καὶ ἅρματα τριακόσια, καὶ ἱππεῖς πεντακόσιοι. Τῆς δὲ ξὺν Ἀλεξάνδρῳ στρατιᾶς ἀπέθανον μὲν ὀλίγον ἀποδέοντες τῶν ἑκατὸν ἐν τῇ πάσῃ πολιορκίᾳ. Τραυματίαι δὲ οὐ κατὰ τὸ πλῆθος τῶν νεκρῶν ἐγένοντο, ἀλλ᾽ ὑπὲρ τοὺς χιλίους καὶ διακοσίους, καὶ ἐν τούτοις τῶν ἡγεμόνων ἄλλοι τε καὶ Λυσίμαχος ὁ σωματοφύλαξ. Θάψας δὲ ὡς νόμος αὐτῷ τοὺς τελευτήσαντας, Εὐμενῆ τὸν γραμματέα ἐκπέμπει ἐς τὰς δύο πόλεις τὰς ξυναφεστώσας τοῖς Σαγγάλοις, δοὺς αὐτῷ τῶν ἱππέων ἐς τριακοσίους, φράσοντας τοῖς ἔχουσι τὰς πόλεις τῶν τε Σαγγάλων τὴν ἅλωσιν, καὶ ὅτι αὐτοῖς οὐδὲν ἔσται χαλεπὸν ἐξ Ἀλεξάνδρου, ὑπομένουσί τε καὶ δεχομένοις φιλίως Ἀλέξανδρον· οὐδὲ γὰρ οὐδὲ ἄλλοις τισὶ γενέσθαι τῶν αὐτονόμων Ἰνδῶν, ὅσοι ἑκόντες σφᾶς ἐνέδοσαν. Οἱ δὲ (ἤδη γὰρ ἐξήγγελτο αὐτοῖς κατὰ κράτος ἑαλωκότα πρὸς Ἀλεξάνδρου τὰ Σάγγαλα) φοβεροὶ γενόμενοι, ἔφευγον ἀπολιπόντες τὰς πόλεις· καὶ Ἀλέξανδρος, ἐπειδὴ ἐξηγγέλθη αὐτῷ ἡ φυγὴ, σπουδῇ ἐδίωκεν· ἀλλὰ οἱ πολλοὶ μὲν αὐτῶν ἔφθασαν ἀποφυγόντες (διὰ μακροῦ γὰρ ἡ δίωξις ἐγένετο) ὅσοι δὲ κατὰ τὴν ἀποχώ-

ρησιν ἀσθενείᾳ ὑπελείποντο, οὗτοι ἐγκαταληφθέντες πρὸς τῆς στρατιᾶς ἀπέθανον ἐς πεντακοσίους μάλιστα. Ὡς δ' ἀπέγνω διώκειν τοῦ πρόσω τοὺς φεύγοντας, ἐπανελθὼν ἐς τὰ Σάγγαλα, τὴν πόλιν μὲν κατέσκαψε· τὴν χώραν δὲ, τῶν Ἰνδῶν τοῖς πάλαι μὲν αὐτονόμοις, τότε δὲ ἑκουσίως προσχωρήσασι προσέθηκε· καὶ Πῶρον μὲν ξὺν τῇ δυνάμει τῇ ἀμφ' αὐτὸν ἐκπέμπει ἐπὶ τὰς πόλεις, αἳ προσκεχωρήκεσαν, φρουρὰς εἰσάξοντα εἰς αὐτάς· αὐτὸς δὲ ξὺν τῇ στρατιᾷ ἐπὶ τὸν Ὕφασιν ποταμὸν προὐχώρει, ὡς καὶ τοὺς ἐπέκεινα Ἰνδοὺς καταστρέψαιτο. Οὐδ' ἐφαίνετο αὐτῷ πέρας τι τοῦ πολέμου, ἔςτε ὑπελείπετό τι πολέμιον.

XXV. Τὰ δὲ δὴ πέραν τοῦ Ὑφάσιος ποταμοῦ, εὐδαίμονά τε τὴν χώραν εἶναι ἐξηγγέλλετο, καὶ ἀνθρώπους ἀγαθοὺς μὲν γῆς ἐργάτας, γενναίους δὲ τὰ πολέμια, καὶ εἰς τὰ ἴδια δὲ σφῶν ἐν κόσμῳ πολιτεύοντας. Πρὸς γὰρ τῶν ἀρίστων ἄρχεσθαι τοὺς πολλοὺς, τοὺς δὲ οὐδὲν ἔξω τοῦ ἐπιεικοῦς ἐξηγεῖσθαι· πλῆθός τε ἐλεφάντων εἶναι τοῖς ταύτῃ ἀνθρώποις, πολύ τι ὑπὲρ τοὺς ἄλλους Ἰνδοὺς, καὶ μεγέθει μεγίστους τε καὶ ἀνδρείᾳ. Ταῦτα δ' ἐξαγγελλόμενα Ἀλέξανδρον μὲν παρώξυνεν ἐς ἐπιθυμίαν τοῦ πρόσω ἰέναι· οἱ δὲ Μακεδόνες ἐξέκαμνον ἤδη ταῖς γνώμαις, πόνους τε ἐκ πόνων καὶ κινδύνους ἐκ κινδύνων ἐπαναιρούμενον ὁρῶντες τὸν βασιλέα· ξύλλογοί τε ἐγίγνοντο κατὰ τὸ στρατόπεδον, τῶν μὲν τὰ σφέτερα ὀδυρομένων, ὅσοι ἐπιεικέστατοι· τῶν δὲ οὐκ ἀκολουθήσειν, οὐδ' ἢν ἄγῃ Ἀλέξανδρος, ἐπισχυριζομέ-

νων. Ταῦτα ὡς ἐπύθετο Ἀλέξανδρος, πρὶν καὶ προ-
ελθεῖν ἐπὶ μεῖζον τὴν ταραχὴν τοῖς στρατιώταις καὶ
τὴν ἀθυμίαν, ξυγκαλέσας τοὺς ἡγεμόνας τῶν τάξε-
ων, ἔλεξεν ὧδε· Ὁρῶν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Μακεδόνες
τε καὶ ξύμμαχοι, οὐχ ὁμοίᾳ ἔτι τῇ γνώμῃ ἑπομένους
μοι ἐς τοὺς κινδύνους, ξυνήγαγον ἐς ταὐτὸ, ὡς ἢ
πείσας ἄγειν τοῦ πρόσω, ἢ πεισθεὶς ὀπίσω ἀποστρέ-
φεσθαι. Εἰ μὲν δὴ μεμπτοί εἰσιν ὑμῖν οἱ μέχρι δεῦ-
ρο πονηθέντες πόνοι, καὶ αὐτὸς ἐγὼ ἡγούμενος,
οὐδὲν ἔτι προὔργου λέγειν μοι ἐστίν. Εἰ δὲ Ἰωνία
τε πρὸς ἡμῶν διὰ τούςδε τοὺς πόνους ἔχεται, καὶ
Ἑλλήσποντος, καὶ Φρύγες ἀμφότεροι, καὶ Καππα-
δόκες, καὶ Παφλαγόνες, καὶ Λυδοὶ, καὶ Κᾶρες, καὶ
Λύκιοι, καὶ Παμφυλία τε καὶ Φοινίκη, καὶ Αἴγυ-
πτος, ξὺν τῇ Λιβύῃ τῇ Ἑλληνικῇ, καὶ Ἀραβίας ἔστιν
ἃ, καὶ Συρία ἥ τε κοίλη καὶ ἡ μέση τῶν ποταμῶν,
καὶ Βαβυλὼν δὲ ἔχεται, καὶ τὸ Σουσίων ἔθνος, καὶ
Πέρσαι, καὶ Μῆδοι, καὶ ὅσων Πέρσαι καὶ Μῆδοι
ἐπῆρχον, καὶ ὅσων δὲ οὐκ ἦρχον· τὰ ὑπὲρ τὰς Κα-
σπίας πύλας, τὰ ἐπέκεινα τοῦ Καυκάσου, ὅ, τι ἂν
ἐς τὰ πρόσω ἔτι τοῦ Ταναΐδος, Βακτριανοὶ, Ὑρκά-
νιοι, ἡ θάλασσα ἡ Ὑρκανία· Σκύθας τε ἀνεστείλα-
μεν ἔςτ' ἐπὶ τὴν ἔρημον· ἐπὶ τούτοις μέντοι καὶ ὁ
Ἰνδὸς ποταμὸς διὰ τῆς ἡμετέρας ῥεῖ, Ὑδάσπης διὰ
τῆς ἡμετέρας, ὁ Ἀκεσίνης, ὁ Ὑδραώτης· τί ὀκνεῖτε
καὶ τὸν Ὕφασιν καὶ τὰ ἐπέκεινα τοῦ Ὑφάσιος γένη
προσθεῖναι τῇ ὑμετέρᾳ Μακεδόνων ἀρχῇ; Ἢ δέδιτε
μὴ δέξωνταί ὑμᾶς ἔτι ἄλλοι βάρβαροι ἐπιόντας; ὧν
γε οἱ μὲν προσχωροῦσιν ἑκόντες, οἱ δὲ φεύγοντες

ἁλίσκονται, οἱ δὲ ἀποφυγόντες τὴν χώραν ἡμῖν ἔρημον παραδιδόασιν, ἡ δὲ τοῖς ξυμμάχοις τε καὶ τοῖς ἑκουσίως προσχωρήσασι προστίθεται.

XXVI. Πέρας δὲ τῶν πόνων γενναίῳ μὲν ἀνδρὶ οὐδὲν δοκῶ ἔγωγε, ὅτι μὴ αὐτοὺς τοὺς πόνους, ὅσοι αὐτῶν ἐς καλὰ ἔργα φέρουσιν. Εἰ δέ τις καὶ αὐτῷ τῷ πολεμεῖν ποθεῖ ἀκοῦσαι ὅ, τι περ ἔσται πέρας, μαθέτω, ὅτι οὐ πολλὴ ἔτι ἡμῖν ἡ λοιπή ἐστιν ἔςτε ἐπὶ τὸν ποταμόν τε Γάγγην καὶ τὴν ἑῴαν θάλασσαν· ταύτῃ δὲ, λέγω ὑμῖν, ξυναφὴς φανεῖται ἡ Ὑρκανία θάλασσα· ἐκπεριέρχεται γὰρ γῆν περὶ πᾶσαν ἡ μεγάλη θάλασσα. Καὶ ἐγὼ ἐπιδείξω Μακεδόσι τε καὶ τοῖς ξυμμάχοις τὸν μὲν Ἰνδικὸν κόλπον ξύῤῥουν ὄντα τῷ Περσικῷ, τὴν δ' Ὑρκανίαν τῷ Ἰνδικῷ· ἀπὸ δὲ τοῦ Περσικοῦ ἐς Λιβύην περιπλευσθήσεται στόλῳ ἡμετέρῳ τὰ μέχρι Ἡρακλέους στηλῶν· ἀπὸ δὲ στηλῶν, ἡ ἐντὸς Λιβύη πᾶσα ἡμετέρα γίγνεται, καὶ ἡ Ἀσία δὴ οὕτω πᾶσα, καὶ ὅροι τῆς ταύτῃ ἀρχῆς, οὕσπερ καὶ τῆς γῆς ὅρους ὁ Θεὸς ἐποίησε. Νῦν δὲ δὴ ἀποτρεπομένων, πολλὰ μὲν μάχιμα ὑπολείπεται γένη ἐπέκεινα τοῦ Ὑφάσιος, ἔςτε ἐπὶ τὴν ἑῴαν θάλασσαν· πολλὰ δὲ ἀπὸ τούτων ἔτι ἐπὶ τὴν Ὑρκανίαν ὡς ἐπὶ βοῤῥᾶν ἄνεμον· καὶ τὰ Σκυθικὰ γένη οὐ πόῤῥω τούτων· ὥςτε δέος μὴ ἀπελθόντων ὀπίσω, καὶ τὰ νῦν κατεχόμενα οὐ βέβαια ὄντα, ἐπαρθῇ πρὸς ἀπόστασιν πρὸς τῶν μήπω ἐχομένων· καὶ τότε δὴ ἀνόνητοι ἡμῖν ἔσονται οἱ πολλοὶ πόνοι, ἢ ἄλλων αὖθις ἐξ ἀρχῆς δεήσει πόνων τε καὶ κινδύνων. Ἀλλὰ παραμείνατε, ἄνδρες Μακεδόνες καὶ ξύμμαχοι· πο-

νούντων τοι καὶ κινδυνευόντων τὰ καλὰ ἔργα· καὶ ζῆν τε ξὺν ἀρετῇ ἡδὺ, καὶ ἀποθνήσκειν, κλέος ἀθάνατον ὑπολειπομένους. Ἢ οὐκ ἴστε, ὅτι ὁ πρόγονος ὁ ἡμέτερος οὐκ ἐν Τίρυνθι, οὐδ' ἐν Ἄργει, ἀλλ' οὐδὲ ἐν Πελοποννήσῳ ἢ Θήβαις μένων, ἐς τοσόνδε κλέος ἦλθεν, ὡς θεὸς ἐξ ἀνθρώπου γενέσθαι, ἢ δοκεῖν; οὐ μὲν οὖν δὴ οὐδὲ Διονύσου, ἀκροτέρου τούτου θεοῦ ἢ καθ' Ἡρακλέα, ὀλίγοι πόνοι· ἀλλὰ ἡμεῖς γε καὶ ἐπέκεινα τῆς Νύσης ἀφίγμεθα, καὶ ἡ Ἄορνος πέτρα, ἡ τῷ Ἡρακλεῖ ἀνάλωτος, πρὸς ἡμῶν ἔχεται. Ὑμεῖς δὲ καὶ τὰ ἔτι ὑπόλοιπα τῆς Ἀσίας πρόσθετε τοῖς ἤδη ἐκτημένοις, καὶ τὰ ὀλίγα τοῖς πολλοῖς· ἐπεὶ καὶ ἡμῖν αὐτοῖς τί ἂν μέγα καὶ καλὸν κατεπέπρακτο, εἰ ἐν Μακεδονίᾳ καθήμενοι, ἱκανὸν ἐποιούμεθα ἀπόνως τὴν οἰκίαν διασώζειν, Θρᾷκας τοὺς ὁμόρους, ἢ Ἰλλυριοὺς, [ἢ Τριβαλλοὺς,] ἢ καὶ τῶν Ἑλλήνων ὅσοι οὐκ ἐπιτήδειοι ἐς τὰ ἡμέτερα ἀναστέλλοντες; Εἰ μὲν δὴ ὑμᾶς πονοῦντας καὶ κινδυνεύοντας αὐτὸς ἀπόνως καὶ ἀκινδύνως ἐξηγούμενος ἦγον, οὐκ ἀπεικότως ἂν προεκάμνετε ταῖς γνώμαις· τῶν μὲν πόνων μόνοις ὑμῖν μετὸν, τὰ δὲ ἆθλα αὐτῶν ἄλλοις περιποιοῦντες· νῦν δὲ κοινοὶ μὲν ἡμῖν οἱ πόνοι, ἴσον δὲ μέτεστι τῶν κινδύνων· τὰ δὲ ἆθλα ἐν μέσῳ κεῖται ξύμπασιν· ἥ τε γὰρ χώρα ὑμετέρα, καὶ ὑμεῖς αὐτῆς σατραπεύετε· καὶ τῶν χρημάτων τὸ μέρος νῦν τε ἐς ὑμᾶς πολὺ ἔρχεται. Καὶ ἐπειδὰν ὑπεξέλθωμεν τὴν Ἀσίαν, τότε οὐκ ἐμπλήσας μὰ Δία ὑμᾶς, ἀλλὰ καὶ ὑπερβαλὼν ὅσα ἕκαστος ἐλπίζει ἀγαθὰ ἔσεσθαι, τοὺς μὲν ἀπιέναι οἴκαδε ἐθέλοντας, εἰς τὴν οἰκείαν

ἀποπέμψω, ἢ ἐπανάξω αὐτός· τοὺς δὲ αὐτοῦ μένοντας, ζηλωτοὺς τοῖς ἀπερχομένοις ποιήσω.

XXVII. Ταῦτα καὶ τοιαῦτα εἰπόντος Ἀλεξάνδρου, πολὺν μὲν χρόνον σιωπὴ ἦν, οὔτε ἀντιλέγειν τολμώντων πρὸς τὸν βασιλέα ἐκ τοῦ εὐθέος, οὔτε ξυγχωρεῖν ἐθελόντων. Ἐν δὲ τούτῳ πολλάκις μὲν Ἀλέξανδρος ἐκέλευε λέγειν τὸν βουλόμενον, εἰ δή τις τὰ ἐναντία τοῖς ὑπ᾽ αὐτοῦ λεχθεῖσι γινώσκει· ἔμενε δὲ καὶ ὡς ἐπὶ πολὺ ἡ σιωπή· ὀψὲ δέ ποτε θαρσήσας Κοῖνος ὁ Πολεμοκράτους, ἔλεξε τοιάδε· Ἐπειδὴ αὐτὸς, ὦ βασιλεῦ, οὐ κατὰ πρόσταγμα ἐθέλεις Μακεδόνων ἐξηγεῖσθαι, ἀλλὰ πείσας μὲν ἄξειν φῂς, πεισθεὶς δὲ οὐ βιάσεσθαι, οὐχ ὑπὲρ ὑμῶν τῶνδε ποιήσομαι ἐγὼ τοὺς λόγους, οἳ, καὶ προτιμώμενοι τῶν ἄλλων, καὶ τὰ ἆθλα τῶν πόνων οἱ πολλοὶ ἤδη κεκομισμένοι, καὶ τὸ κρατιστεύειν παρὰ τοὺς ἄλλους, πρόθυμοί σοι ἐς πάντα ἐσμὲν, ἀλλ᾽ ὑπὲρ τῆς στρατιᾶς τῆς πολλῆς· οὐδὲ ὑπὲρ ταύτης ἐρῶ τὰ καθ᾽ ἡδονὴν ἐκείνοις, ἀλλ᾽ ἃ νομίζω ξύμφορά τέ σοι ἐς τὰ παρόντα, καὶ ἐς τὰ μέλλοντα μάλιστα ἀσφαλῆ εἶναι. Δίκαιος δέ εἰμι καθ᾽ ἡλικίαν τε μὴ ἀποκρύπτεσθαι τὰ δοκοῦντα βέλτιστα, καὶ κατὰ τὴν ἐκ σοῦ μοι οὖσαν ἐς τοὺς ἄλλους ἀξίωσιν, καὶ κατὰ τὴν ἐν τοῖς πόνοις τε καὶ κινδύνοις ἐς τόδε ἀπροφάσιστον τόλμαν. Ὅσῳ γάρ τοι πλεῖστα καὶ μέγιστά σοί τε ἡγουμένῳ καταπέπρακται, καὶ τοῖς ἅμα σοι οἴκοθεν ὁρμηθεῖσι, τοσῷδε μᾶλλόν τι ξύμφορόν μοι δοκεῖ, πέρας τι ἐπιθεῖναι τοῖς πόνοις τε καὶ κινδύνοις. Αὐτὸς γάρ τοι ὁρᾷς, ὅσοι μὲν Μακεδόνων τε καὶ

Ἑλλήνων ἅμα σοὶ ὡρμήθημεν, ὅσοι δὲ ὑπολελείμμεθα· ὧν Θετταλοὺς μὲν ἀπὸ Βάκτρων εὐθὺς, οὐ προθύμους ἔτι ἐς τοὺς πόνους αἰσθόμενος, οἴκαδε καλῶς ποιῶν ἀπέπεμψας· τῶν δὲ ἄλλων Ἑλλήνων, οἱ μὲν ἐν ταῖς πόλεσι, ταῖς πρὸς σοῦ οἰκισθείσαις κατῳκισμένοι, οὐδ᾽ οὗτοι πάντη ἑκόντες μένουσιν· οἱ δὲ ξυμπονοῦντές τε ἔτι καὶ ξυγκινδυνεύοντες, αὐτοί τε καὶ ἡ Μακεδονικὴ στρατιὰ, τοὺς μὲν ἐν ταῖς μάχαις ἀπολωλέκασιν, οἱ δὲ ἐκ τῶν τραυμάτων ἀπόμαχοι γεγενημένοι, ἄλλοι ἄλλῃ τῆς Ἀσίας ὑπολελειμμένοι εἰσίν· οἱ πλείους δὲ νόσῳ ἀπολώλασιν, ὀλίγοι δὲ ἐκ πολλῶν ὑπολείπονται, καὶ οὔτε τοῖς σώμασιν ἔτι ὡσαύτως ἐῤῥωμένοι, ταῖς τε γνώμαις πολὺ ἔτι μᾶλλον προκεκμηκότες· καὶ τούτοις ξύμπασι πόθος μὲν γονέων ἐστὶν, ὅσοις ἔτι σώζονται, πόθος δὲ γυναικῶν καὶ παίδων, πόθος δὲ δὴ τῆς γῆς αὐτῆς τῆς οἰκείας, ἣν ξὺν τῷ ἐκ σοῦ πορισθέντι σφίσι κόσμῳ, μεγάλοι τε ἀντὶ μικρῶν, καὶ πλούσιοι ἐκ πενήτων ἀναστρέφοντες, ξύγγνωστοί εἰσιν ἐπιδεῖν ποθοῦντες. Σὺ δὲ νῦν μὴ ἄγειν ἄκοντας· οὐδὲ γὰρ ὁμοίοις ἔτι χρήσῃ ἐς τοὺς κινδύνους, οἷς τὸ ἑκούσιον ἐν τοῖς ἀγῶσιν ἀπέσται. Ἐπανελθὼν δ᾽ αὐτός τε, εἰ δοκεῖ, ἐς τὴν οἰκείαν, καὶ τὴν μητέρα τὴν σαυτοῦ ἰδὼν, καὶ τὰ τῶν Ἑλλήνων καταστησάμενος, καὶ τὰς νίκας ταύτας τὰς πολλὰς καὶ μεγάλας ἐς τὸν πατρῷον οἶκον κομίσας· οὕτω δὴ ἐξ ἀρχῆς ἄλλον στόλον στέλλεσθαι, εἰ μὲν βούλει, ἐπ᾽ αὐτὰ ταῦτα τὰ πρὸς τὴν ἕω ᾠκισμένα Ἰνδῶν γένη· εἰ δὲ βούλει, ἐς τὸν Εὔξεινον πόντον· εἰ δὲ ἐπὶ Καρχηδόνα, καὶ τὰ ἐπέκει-

να Καρχηδονίων τῆς Λιβύης. Ταῦτα δὲ σὸν ἤδη ἐξηγεῖσθαι· ἕψονται δέ σοι ἄλλοι Μακεδόνες καὶ ἄλλοι Ἕλληνες, νέοι τε ἀντὶ γερόντων, καὶ ἀκμῆτες ἀντὶ κεκμηκότων, καὶ οἷς τὰ τοῦ πολέμου διὰ τὰ ἀπείρατα ἔςτε τὸ παραυτίκα οὐ φοβερὰ, καὶ κατὰ τὴν τοῦ μέλλοντος ἐλπίδα ἐν σπουδῇ ἔσται· οὓς καὶ ταύτῃ ἔτι προθυμότερον ἀκολουθήσειν σοὶ εἰκὸς, ὁρῶντας τοὺς πρότερον ξυμπονήσαντάς τε καὶ ξυγκινδυνεύσαντας, ἐς τὰ σφέτερα ἤδη ἐπανεληλυθότας, πλουσίους τε ἀντὶ πενήτων, καὶ ἀντὶ ἀφανῶν τῶν πάλαι εὐκλεεῖς. Καλὸν δὲ, ὦ βασιλεῦ, εἴπερ τι ἄλλο, καὶ ἡ ἐν τῷ εὐτυχεῖν σωφροσύνη. Σοὶ μὲν γὰρ αὐτῷ ἡγουμένῳ καὶ στρατιὰν τοιαύτην ἄγοντι ἐκ μὲν πολεμίων δέος οὐδέν· τὰ δὲ ἐκ τοῦ δαιμονίου, ἀδόκητά τε καὶ ταύτῃ ἀφύλακτα τοῖς ἀνθρώποις ἐστί.

XXVIII. Τοιαῦτα εἰπόντος τοῦ Κοίνου θόρυβον γενέσθαι ἐκ τῶν παρόντων ἐπὶ τοῖς λόγοις· πολλοῖς δὲ δὴ καὶ δάκρυα προχυθέντα, ἔτι μᾶλλον δηλῶσαι τό, τε ἀκούσιον τῆς γνώμης ἐς τοὺς πρόσω κινδύνους, καὶ τὸ καθ' ἡδονὴν σφίσιν εἶναι τὴν ἀναχώρησιν. Ἀλέξανδρος δὲ, τότε μὲν ἀχθεσθεὶς τοῦ τε Κοίνου τῇ παῤῥησίᾳ, καὶ τῷ ὄκνῳ τῶν ἄλλων ἡγεμόνων, διέλυσε τὸν ξύλλογον· ἐς δὲ τὴν ὑστεραίαν ξυγκαλέσας αὖθις ξὺν ὀργῇ τοὺς αὐτοὺς, αὐτὸς μὲν ἰέναι ἔφη τοῦ πρόσω, βιάσεσθαι δὲ οὐδένα ἄκοντα Μακεδόνων ξυνέπεσθαι· ἕξειν γὰρ τοὺς ἀκολουθήσοντας τῷ βασιλεῖ σφῶν ἑκόντας· τοῖς δὲ καὶ ἀπιέναι οἴκαδε ἐθέλουσιν, ὑπάρχειν ἀπιέναι, καὶ ἐξαγγέλλειν τοῖς οἰκείοις, ὅτι τὸν βασιλέα σφῶν ἐν μέσοις

τοῖς πολεμίοις ἐπανήκουσιν ἀπολιπόντες· ταῦτ' εἰπόντα ἀπελθεῖν ἐς τὴν σκηνὴν, μηδέ τινα τῶν ἑταίρων προσέσθαι αὐτῆς τ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας καὶ ἐς τὴν τρίτην ἔτι ἀπ' ἐκείνης· ὑπομένοντα, εἰ δή τις προτροπὴ ταῖς γνώμαις τῶν Μακεδόνων τε καὶ ξυμμάχων (οἷα δὴ ἐν ὄχλῳ στρατιωτῶν τὰ πολλὰ φιλεῖ γίγνεσθαι) ἐμπεσοῦσα, εὐπειθεστέρους παρέξει αὐτούς. Ὡς δὲ σιγὴ ἂν πολλὴ ἦν ἀνὰ τὸ στρατόπεδον, καὶ ἀχθόμενοι μὲν τῇ ὀργῇ αὐτοῦ δῆλοι ἦσαν, οὐ μὴν μεταβαλλόμενοί γε ὑπ' αὐτῆς· ἐνταῦθα δὴ λέγει Πτολεμαῖος ὁ Λάγου, ὅτι ἐπὶ τῇ διαβάσει οὐδὲν μεῖον ἐθύετο, θυομένῳ δὲ οὐκ ἐγίγνετο αὐτῷ τὰ ἱερά· τότε δὴ τοὺς πρεσβυτάτους τε τῶν ἑταίρων, καὶ μάλιστα τοὺς ἐπιτηδείους αὐτῷ ξυναγαγὼν ὡς πάντα ἐς τὴν ὀπίσω ἀναχώρησιν αὐτῷ ἔφερεν, ἐκφαίνει ἐς τὴν στρατιὰν, ὅτι ἔγνωσται ὀπίσω ἀποστρέφειν.

XXIX. Οἱ δὲ ἐβόων τε οἷα ἂν ὄχλος ξυμμιγὴς χαίρων βοήσειε, καὶ ἐδάκρυον οἱ πολλοὶ αὐτῶν, οἱ δὲ, καὶ τῇ σκηνῇ τῇ βασιλικῇ πελάζοντες, ηὔχοντο Ἀλεξάνδρῳ πολλὰ καὶ ἀγαθὰ, ὅτι πρὸς σφῶν μόνων νικηθῆναι ἠνέσχετο. Ἔνθα δὴ διελὼν κατὰ τάξεις τὴν στρατιὰν, δώδεκα βωμοὺς κατασκευάζειν προστάττει· ὕψος μὲν, κατὰ τοὺς μεγίστους πύργους· εὖρος δὲ, μείζονας ἢ κατὰ πύργους· χαριστήρια τοῖς Θεοῖς τοῖς ἐς τοσόνδε ἀγαγοῦσιν αὐτὸν νικῶντα, καὶ μνημεῖα τῶν αὐτοῦ πόνων. Ὡς δὲ κατεσκευασμένοι αὐτῷ οἱ βωμοὶ ἦσαν, θύει δὴ ἐπ' αὐτῶν, ὡς νόμος· καὶ ἀγῶνα ποιεῖ γυμνικόν τε καὶ ἱππικόν. Καὶ τὴν

μὲν χώραν τὴν μέχρι τοῦ Ὑφάσιος ποταμοῦ Πώρῳ ἄρχειν προσέθηκεν, αὐτὸς δ᾽ ἐπὶ τὸν Ὑδραώτην ἀνέστρεφε. Διαβὰς δὲ τὸν Ὑδραώτην, ἐπὶ τὸν Ἀκεσίνην αὖ ἐπανήει ὀπίσω. Καὶ ἐνταῦθα καταλαμβάνει τὴν πόλιν ἐξῳκοδομημένην, ἥν τινα Ἡφαιστίων αὐτῷ ἐκτειχίσαι ἐτάχθη· καὶ ἐς ταύτην ξυνοικίσας τῶν τε προσχώρων ὅσοι ἐθελονταὶ κατῳκίζοντο, καὶ τῶν μισθοφόρων ὅ, τι περ ἀπόμαχον, αὐτὸς τὰ ἐπὶ τῷ κατάπλῳ παρεσκευάζετο τῷ ἐς τὴν μεγάλην θάλασσαν. Ἐν τούτῳ δ᾽ ἀφίκοντο πρὸς αὐτὸν Ἀρσάκης τε ὁ τῆς ὁμόρου Ἀβισάρῃ χώρας ὕπαρχος, καὶ ὁ ἀδελφὸς Ἀβισάρου, καὶ οἱ ἄλλοι οἰκεῖοι, δῶρά τε κομίζοντες τὰ μέγιστα παρ᾽ Ἰνδοῖς, καὶ τοὺς παρ᾽ Ἀβισάρῃ ἐλέφαντας, ἐς τριάκοντα τὸν ἀριθμόν· Ἀβισάρην γὰρ νόσῳ ἀδύνατον γενέσθαι ἐλθεῖν. Ξυνέβαινον δὲ τούτοις καὶ οἱ παρ᾽ Ἀλεξάνδρου ἐκπεμφθέντες πρέσβεις πρὸς Ἀβισάρην. Καὶ ταῦτα οὐ χαλεπῶς πιστεύσας οὕτως ἔχειν, Ἀβισάρῃ τε τῆς αὐτοῦ χώρας σατραπεύειν ἔδωκε, καὶ Ἀρσάκην τῇ Ἀβισάρου ἐπικρατείᾳ προσέθηκε· καὶ φόρους οὕς τινας ἀποίσουσι τάξας, θύει αὖ καὶ ἐν τῷ Ἀκεσίνῃ ποταμῷ· καὶ τὸν Ἀκεσίνην αὖ διαβὰς, ἐπὶ τὸν Ὑδάσπην ἧκεν, ἵνα καὶ τῶν πόλεων, τῆς τε Νικαίας καὶ τῶν Βουκεφάλων, ὅσα πρὸς τῶν ὄμβρων πεπονηκότα ἦν ξὺν τῇ στρατιᾷ ἐπεσκεύασε, καὶ τὰ ἄλλα τὰ κατὰ τὴν χώραν ἐκόσμει.

ΑΡΡΙΑΝΟΥ
ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ
ΒΙΒΛΙΟΝ ΕΚΤΟΝ.

I.

Ἀλέξανδρος δὲ, ἐπειδὴ παρεσκευάσθησαν αὐτῷ ἐπὶ τοῦ Ὑδάσπου ταῖς ὄχθαις πολλαὶ μὲν τριακόντοροι καὶ ἡμιόλιαι, πολλὰ δὲ καὶ ἱππαγωγὰ πλοῖα, καὶ ἄλλα ὅσα ἐς παρακομιδὴν στρατιᾶς ποταμῷ εὔπορα, ἔγνω καταπλεῖν κατὰ τὸν Ὑδάσπην ὡς ἐπὶ τὴν μεγάλην θάλασσαν. Πρότερον μέν γε ἐν τῷ Ἰνδῷ ποταμῷ κροκοδείλους ἰδὼν, μόνῳ τῶν ἄλλων ποταμῶν πλὴν Νείλου, πρὸς δὲ ταῖς ὄχθαις τοῦ Ἀκεσίνου κυάμους πεφυκότας, ὁποίους ἡ γῆ ἐκφέρει ἡ Αἰγυπτία· καὶ Ἀλέξανδρος ἀκούσας, ὅτι ὁ Ἀκεσίνης ἐμβάλλει εἰς τὸν Ἰνδὸν, ἔδοξεν ἐξευρηκέναι τοῦ Νείλου τὰς ἀρχὰς, ὡς τὸν Νεῖλον ἐνθένδε ποθὲν ἐξ Ἰνδῶν ἀνίσχοντα, καὶ δι᾽ ἐρήμου πολλῆς γῆς ῥέοντα, καὶ ταύτῃ ἀπολλύοντα τὸν Ἰνδὸν τὸ ὄνομα· ἔπειτα ὁπόθεν ἄρχεται διὰ τῆς οἰκουμένης χώρας ῥεῖν, Νεῖλον ἤδη πρὸς Αἰθιόπων τε τῶν ταύτῃ καὶ Αἰγυπτίων καλούμενον, (ὡς Ὅμηρος ἐποίησεν ἐπώνυμον τῆς Αἰγύ-

πτου Αἴγυπτον) οὕτω δὴ ἐκδιδόναι ἐς τὴν ἐντὸς θάλασσαν· καὶ δὴ καὶ πρὸς τὴν Ὀλυμπιάδα γράφοντα, ὑπὲρ τῶν Ἰνδῶν τῆς γῆς ἄλλα τε γράψαι καὶ ὅτι δοκοίη αὐτῷ ἐξευρηκέναι τοῦ Νείλου τὰς πηγάς, μικροῖς δή τισι καὶ φαύλοις ὑπὲρ τῶν τηλικούτων τεκμαιρόμενον· ἐπεὶ μέντοι ἀτρεκέστερον ἐξήλεγξε τὰ ἀμφὶ τῷ ποταμῷ τῷ Ἰνδῷ, οὕτω δὴ μαθεῖν παρὰ τῶν ἐπιχωρίων, τὸν μὲν Ὑδάσπην τῷ Ἀκεσίνῃ, τὸν Ἀκεσίνην δὲ τῷ Ἰνδῷ τό, τε ὕδωρ ξυμβάλλοντας, καὶ τῷ ὀνόματι ξυγχωροῦντας· τὸν Ἰνδὸν δὲ ἐκδιδόντα ἤδη ἐς τὴν μεγάλην θάλασσαν, δίστομον τὸν Ἰνδὸν ὄντα, οὐδέν τι αὐτῷ προσῆκον τῆς γῆς τῆς Αἰγυπτίας· τηνικαῦτα δὲ τῆς ἐπιστολῆς τῆς πρὸς τὴν μητέρα τοῦτο ἀμφὶ τῷ Νείλῳ γραφὲν ἀφελεῖν· καὶ τὸν κατάπλουν τὸν κατὰ τοὺς ποταμοὺς ἔστ᾽ ἐπὶ μεγάλην θάλασσαν ἐπινοοῦντα, παρασκευασθῆναί οἱ ἐπὶ τῷδε κελεῦσαι τὰς ναῦς. Αἱ δ᾽ ὑπηρεσίαι αὐτῷ ἐς τὰς ναῦς ξυνεπληρώθησαν ἐκ τῶν ξυνεπομένων τῇ στρατιᾷ Φοινίκων, καὶ Κυπρίων, καὶ Καρῶν, καὶ Αἰγυπτίων.

II. Ἐν δὲ τούτῳ Κοῖνος μὲν ἐν τοῖς πιστοτάτοις Ἀλεξάνδρῳ ὢν τῶν ἑταίρων, νόσῳ τελευτᾷ· καὶ τοῦτον θάπτει ἐκ τῶν παρόντων μεγαλοπρεπῶς. Αὐτὸς δὲ ξυναγαγὼν τούς τε ἑταίρους, καὶ ὅσοι Ἰνδῶν πρέσβεις παρ᾽ αὐτὸν ἀφιγμένοι ἦσαν, βασιλέα μὲν τῆς ἑαλωκυίας ἤδη Ἰνδῶν γῆς ἀπέδειξε Πῶρον, ἑπτὰ μὲν ἐθνῶν τῶν ξυμπάντων, πόλεων δὲ ἐν τοῖς ἔθνεσιν ὑπὲρ τὰς δισχιλίας. Τὴν στρατιὰν δὲ διένειμεν ὧδε· αὐτὸς μὲν τοὺς ὑπασπιστάς τε ἅμα οἱ ξύμπαντας

ἐπὶ τὰς ναῦς ἀνεβίβασε καὶ τοὺς τοξότας καὶ τοὺς Ἀγριάνας καὶ τὸ ἄγημα τῶν ἱππέων. Κρατερὸς δὲ αὐτῷ μοῖράν τε τῶν πεζῶν καὶ τῶν ἱππέων παρὰ τὴν ὄχθην τοῦ Ὑδάσπου τὴν ἐν δεξιᾷ ἦγε· κατὰ δὲ τὴν ἑτέραν ὄχθην, τὸ πλεῖστόν τε καὶ κράτιστον τῆς στρατιᾶς καὶ τοὺς ἐλέφαντας, Ἡφαιστίων προὐχώρει ἄγων, ἤδη ὄντας ἐς διακοσίους· τούτοις δὲ ἦν παρηγγελμένον ὡς τάχιστα ἄγειν, ἵναπερ τὰ Σωπείθου βασίλεια. Φιλίππῳ δὲ τῷ σατράπῃ τῆς ἐπέκεινα τοῦ Ἰνδοῦ, ὡς ἐπὶ Βακτρίους, γῆς διαλιπόντι τρεῖς ἡμέρας, παρήγγελτο ἕπεσθαι ξὺν τοῖς ἀμφ᾽ αὐτόν. Τοὺς ἱππέας δὲ τοὺς Νυσαίους ὀπίσω ἀποπέμπει ἐς τὴν Νῦσαν. Τοῦ μὲν τὴ ναυτικοῦ παντὸς Νέαρχος αὐτῷ ἐξηγεῖτο· τῆς δὲ αὐτοῦ νεὼς κυβερνήτης Ὀνησίκριτος, ὃς ἐν τῇ ξυγγραφῇ, ἣν τινα ὑπὲρ Ἀλεξάνδρου ξυνέγραψε, καὶ τοῦτο ἐψεύσατο, ναύαρχον ἑαυτὸν εἶναι γράψας, κυβερνήτην ὄντα. Ἦν δὲ τὸ ξύμπαν πλῆθος τῶν νεῶν, (ὡς λέγει Πτολεμαῖος ὁ Λάγου, ᾧ μάλιστα ἐγὼ ἕπομαι) τριακόντοροι μὲν ἐς ὀγδοήκοντα· τὰ δὲ πάντα πλοῖα σὺν τοῖς ἱππαγωγοῖς καὶ κερκούροις, καὶ ὅσα ἄλλα ποτάμια, ἢ τῶν πάλαι πλεόντων κατὰ τοὺς ποταμούς, ἢ ἐν τῷ τότε ποιηθέντων, οὐ πολὺ ἀποδέοντα τῶν δισχιλίων.

III. Ὡς δὲ ξύμπαντα αὐτῷ παρεσκεύαστο, ὑπὸ τὴν ἕω ὁ μὲν στρατὸς ἐπέβαινε τῶν νεῶν, αὐτὸς δὲ ἔθυε τοῖς θεοῖς, ὡς νόμος, καὶ τῷ ποταμῷ τῷ Ὑδάσπῃ, ὅπως οἱ μάντεις ἐξηγοῦντο· καὶ ἐπιβὰς τῆς νεὼς, ἀπὸ τῆς πρώρας ἐκ χρυσῆς φιάλης ἔσπενδεν ἐς τὸν ποταμὸν, τόν τ᾽ Ἀκεσίνην ξυνεπικαλούμενος τῷ

Ὑδάσπῃ, ὅντινα μέγιστον τῶν ἄλλων ποταμῶν ξυμβάλλειν τῷ Ὑδάσπῃ ἐπέπυστο, καὶ οὐ πόῤῥω αὐτῶν εἶναι τὰς ξυμβολάς· καὶ τὸν Ἰνδὸν, ἐς ὅντινα ὁ Ἀκεσίνης ξὺν τῷ Ὑδάσπῃ ἐμβάλλει. Ἐπεὶ δὲ Ἡρακλεῖ τε τῷ προπάτορι σπείσας, καὶ Ἄμμωνι καὶ τοῖς ἄλλοις θεοῖς, ὅσοις αὐτῷ νόμος, σημῆναι ἐς ἀναγωγὴν κελεύει τῇ σάλπιγγι· ἅμα τε δὴ ἐσημάνθη, καὶ ἀνήγοντο ἐν κόσμῳ. Παρήγγελτο γὰρ ἐφ᾽ ὅσον τε τὰ σκευοφόρα πλοῖα ἐχρῆν τετάχθαι, καὶ ἐφ᾽ ὅσον τὰ ἱππαγωγὰ, ἐφ᾽ ὅσον τε τὰς μαχίμους τῶν νεῶν, ὡς μὴ συμπίπτειν ἀλλήλαις κατὰ τὸν πόρον εἰκῇ πλεούσας· καὶ ταῖς ταχυναυτούσαις φθάνειν οὐκ ἐφίετο ἔξω τῆς τάξεως. Ἦν δὲ ὅ, τε κτύπος τῆς εἰρεσίας οὐδενὶ ἄλλῳ ἐοικὼς, ἅτε ἀπὸ πολλῶν νεῶν ἐν ταὐτῷ ἐρεσσομένων, καὶ βοὴ ἀπό τε τῶν κελευστῶν, ἐνδιδόντων τὰς ἀρχάς τε καὶ ἀναπαύλας τῆς εἰρεσίας, καὶ τῶν ἐρετῶν ὁπότε ἀθρόοι ἐμπίπτοντες τῷ ῥοθίῳ ἐπαλαλάξειαν· αἵ τε ὄχθαι ὑψηλότεραι τῶν νεῶν πολλαχῇ οὖσαι, ἐς στενόν τε τὴν βοὴν ξυνάγουσαι, καὶ τῇ ξυναγωγῇ αὐτῇ ἐπὶ μέγα ηὐξημένην ἐς ἀλλήλας ἀντέπεμπον· καὶ που καὶ νάπαι ἑκατέρωθεν τοῦ ποταμοῦ τῇ τ᾽ ἐρημίᾳ καὶ τῇ ἀντιπέμψει τοῦ κτύπου καὶ αὗται ξυνεπελάμβανον· οἵ τε ἵπποι διαφαινόμενοι διὰ τῶν ἱππαγωγῶν πλοίων (οὐ πρόσθεν ἵπποι ἐπὶ νεῶν ὀφθέντες ἐν τῇ Ἰνδῶν γῇ· καὶ γὰρ καὶ τὸν Διονύσου ἐπ᾽ Ἰνδοὺς στόλον οὐκ ἐμέμνηντο γενέσθαι ναυτικὸν) ἔκπληξιν παρεῖχον τοῖς θεωμένοις τῶν βαρβάρων, ὥςτε οἱ μὲν αὐτῶν αὐτόθεν τῇ ἀναγωγῇ παραγενόμενοι ἐπὶ πολὺ ἐφωμάρτουν.

Ἐς ὅσους δὲ τῶν ἤδη Ἀλεξάνδρῳ προσκεχωρηκότων Ἰνδῶν ἡ βοὴ τῶν ἐρετῶν ἢ ὁ κτύπος τῆς εἰρεσίας ἐξίκετο, καὶ οὗτοι ἐπὶ τῇ ὄχθῃ κατέθεον, καὶ ξυνείποντο ἐπᾴδοντες βαρβαρικῶς. Φιλῳδοὶ γὰρ, εἴπερ τινὲς ἄλλοι, Ἰνδοὶ, καὶ φιλορχήμονες ἀπὸ Διονύσου ἔτι, καὶ τῶν ἅμα Διονύσῳ βακχευσάντων κατὰ τὴν Ἰνδῶν γῆν.

IV. Οὕτω δὴ πλέων, τρίτῃ γε ἡμέρᾳ κατέσχεν, ἵναπερ Ἡφαιστίωνι τε καὶ Κρατερῷ κατὰ τὸ αὐτὸ στρατοπεδεύειν ἐπὶ ταῖς ἀντιπέραν ὄχθαις παρήγγελτο. Μείνας δὲ ἐνταῦθα ἡμέρας δύο, ὡς καὶ Φίλιππος αὐτῷ ξὺν τῇ λοιπῇ στρατιᾷ ἀφίκετο, τοῦτον μὲν ἐπὶ τὸν Ἀκεσίνην ποταμὸν ἐκπέμπει ξὺν οἷς ἔχων ἧκε, τάξας παρὰ τοῦ Ἀκεσίνου ποταμοῦ τὴν ὄχθην πορεύεσθαι· τοὺς δ᾽ ἀμφὶ Κρατερόν τε καὶ Ἡφαιστίωνα αὖθις ἐκπέμπει, παραγγείλας, ὅπως χρὴ τὴν πορείαν ποιεῖσθαι. Αὐτὸς δ᾽ ἔπλει κατὰ τὸν Ὑδάσπην ποταμὸν, οὐδαμοῦ μείονα ἐν τῷ κατάπλῳ εἴκοσι σταδίων τὸ εὖρος. Προσορμιζόμενος δὲ ὅπῃ τύχοι ταῖς ὄχθαις, τοὺς προσοικοῦντας τῷ Ὑδάσπῃ Ἰνδῶν, τοὺς μὲν ἐνδιδόντας σφᾶς ὁμολογίαις κατελάμβανεν· ἤδη δέ τινας καὶ ἐς ἀλκὴν χωρήσαντας, βίᾳ κατεστρέψατο. Αὐτὸς δ᾽ ὡς ἐπὶ τὴν Μαλλῶν τε καὶ Ὀξυδράκων γῆν σπουδῇ ἔπλει, πλείστους τε καὶ μαχιμωτάτους τῶν ταύτῃ Ἰνδῶν πυνθανόμενος· καὶ ὅτι ἐξηγγέλλοντο αὐτῷ παῖδας μὲν καὶ γυναῖκας ἀποτεθεῖσθαι ἐς τὰς ὀχυρωτάτας τῶν πόλεων, αὐτοὶ δὲ ἐγνωκέναι διὰ μάχης ἰέναι πρὸς αὐτόν· ἐφ᾽ ὅτῳ δὴ καὶ σπουδῇ πλείονι ἐποιεῖτο τὸν πλοῦν, ὅπως μὴ

καθεστηκόσιν αὐτοῖς, ἀλλὰ ἐν τῷ ἐνδεεῖ τε ἔτι τῆς
παρασκευῆς καὶ τεταραγμένῳ προσφέρηται. Ἔνθεν
δὲ ὡρμήθη τὸ δεύτερον, [καὶ] πέμπτη ἡμέρᾳ ἀφί-
κετο ἐπὶ τὴν ξυμβολὴν τοῦ τε Ὑδάσπου καὶ τοῦ Ἀκε-
σίνου· ἵνα δὲ ξυμβάλλουσιν οἱ ποταμοὶ οὗτοι, στε-
νώτατος εἷς ποταμὸς ἐκ τοῖν δυοῖν γίγνεται, καὶ τὸ
ῥεῦμα αὐτῷ ὀξὺ ἐπὶ τῇ στενότητι, καὶ δῖναι ἄτοποι
ὑποστρέφοντος τοῦ ῥοῦ· καὶ τὸ ὕδωρ κυμαίνεταί τε
καὶ καχλάζει ἐπὶ μέγα, ὡς καὶ πόῤῥω ἔτι ὄντων ἐξα-
κούεσθαι τὸν κτύπον τοῦ κύματος. Καὶ ἦν μὲν
προεξηγγελμένα ταῦτα Ἀλεξάνδρῳ ἐκ τῶν ἐγχωρίων
καὶ Ἀλεξάνδρου τῇ στρατιᾷ· ὅμως δ᾽ ἐπειδὴ ἐπέλα-
ζεν αὐτῷ ταῖς ξυμβολαῖς ὁ στρατὸς, ἐς τοσόνδε ὁ
ἀπὸ τοῦ ῥοῦ κτύπος κατεῖχεν, ὥστε ἐπέστησαν τὰς
εἰρεσίας οἱ ναῦται, οὐκ ἐκ παραγγέλματος, ἀλλὰ
τῶν τε κελευστῶν ὑπὸ θαύματος ἐκσιωπησάντων, καὶ
αὐτοὶ μετέωροι πρὸς τὸν κτύπον γενόμενοι.

V. Ὡς δ᾽ οὐ πόῤῥω τῶν ξυμβολῶν ἦσαν, ἐνταῦ-
θα δὴ οἱ κυβερνῆται παραγγέλλουσιν ὡς βεβαιοτάτῃ
εἰρεσίᾳ χρωμένους ἐξελαύνειν ἐκ τῶν στενῶν, τοῦ μὴ
ἐμπιπτούσας τὰς ναῦς ἐς τὰς δίνας ἀναστρέφεσθαι
πρὸς αὐτῶν, ἀλλὰ κρατεῖν γὰρ τῇ εἰρεσίᾳ τῶν ἐπι-
στροφῶν τοῦ ὕδατος. Τὰ μὲν δὴ στρογγύλα πλοῖα
ὅσα καὶ ἔτυχεν αὐτῶν περιστραφέντα πρὸς τοῦ ῥοῦ,
οὐδέν τι παθόντα ἐν τῇ ἐπιστροφῇ, ὅτι μὴ συντα-
ράξαντα τοὺς ἐμπλέοντας, κατέστη ἐς εὐθὺ πρὸς αὐ-
τοῦ τοῦ ῥοῦ ὀρθωθέντα· αἱ δὲ μακραὶ νῆες οὐχ
ὡσαύτως ἀπαθεῖς ἀπῆλθον ἐν τῇ ἐπιστροφῇ, οὔτε
μετέωροι ἐπὶ τοῦ καχλάζοντος κύματος ὡσαύτος οὖ-

σαι, ὅσαι τε δίκροτοι αὐτῶν, τὰς κάτω κώπας οὐκ
ἐπὶ πολὺ ἔξω ἔχουσαι τοῦ ὕδατος· καὶ αἱ κῶπαι δὲ
αὐτοῖς, πλαγίοις ἐν ταῖς δίναις γενομένοις, συνετρί-
βοντο, ὅσων γε ἐγκατελήφθησαν ὑπὸ τοῦ ὕδατος,
οὐ φθασάντων αὐτὰς μετεωρίσαι· ὡς πολλὰς μὲν
πονῆσαι τῶν νεῶν, δύο δὲ περιπεσούσας ἀλλήλαις
αὐτάς τε διαφθαρῆναι, καὶ τῶν ἐμπλεόντων ἐν αὐ-
ταῖς πολλούς. Ὡς δ᾽ ἐς πλάτος ἤδη ὁ ποταμὸς
διέσχεν, ἐνταῦθα δὴ ὅ, τε ῥοῦς οὐκέτι ὡσαύτως χα-
λεπὸς ἦν, καὶ αἱ δῖναι οὐχ ὁμοίᾳ τῇ βίᾳ ἐπέστρεφον·
προσορμίσας οὖν τῇ ἐν δεξιᾷ ὄχθῃ ὁ Ἀλέξανδρος τὸν
στρατὸν, ἵνα σκέπη τε ἦν τοῦ ῥοῦ καὶ προσβολὴ
ταῖς ναυσὶ, καί τις καὶ ἄκρα τοῦ ποταμοῦ ἐπιτη-
δείως ἀνεῖχεν ἐς τῶν ναυαγίων τε τὴν ξυναγωγὴν,
καὶ εἴ τινες ἐπ᾽ αὐτῶν ζῶντες ἔτι ἐφέροντο, τούτους
τε διέσωσε· καὶ ἐπισκευάσας τὰς πεπονηκυΐας τῶν
νεῶν, Νέαρχον μὲν καταπλεῖν κελεύει, ἔστ᾽ ἂν ἀφί-
κηται ἐπὶ τὰ ὅρια τοῦ Μαλλῶν ἔθνους· αὐτὸς δὲ
τῶν βαρβάρων τῶν οὐ προσχωρούντων καταδρομὴν
τῆς χώρας ποιησάμενος, καὶ κωλύσας ἐπικουρῆσαι
αὐτοὺς τοῖς Μαλλοῖς, οὕτω δὴ αὖθις ξυνέμιξε τῷ
ναυτικῷ. Καὶ ἐνταῦθα Ἡφαιστίων τε αὐτῷ καὶ
Κρατερὸς καὶ Φίλιππος ξὺν τοῖς ἀμφ᾽ αὐτοὺς ὁμοῦ
ἤδη ἦσαν. Ὁ δὲ τοὺς μὲν ἐλέφαντας, καὶ τὴν Πο-
λυπέρχοντος τάξιν, καὶ τοὺς ἱπποτοξότας, καὶ Φί-
λιππον ξὺν τῇ ἀμφ᾽ αὐτὸν στρατιᾷ, διαβιβάσας τὸν
Ὑδάσπην ποταμὸν, Κρατερῷ ἄγειν προσέταξε· Νέ-
αρχον δὲ ξὺν τῷ ναυτικῷ πέμπει, τρισὶν ἡμέραις τὴν
στρατιὰν κελεύσας φθάνειν κατὰ τὸν πλοῦν· τὸν δ᾽

ἄλλον στρατὸν τριχῇ διένειμε, καὶ Ἡφαιστίωνα μὲν
πέντε ἡμέραις προϊέναι ἔταξεν, ὡς, εἴ τινες τοὺς ξὺν
αὐτῷ τεταγμένους φεύγοντες ἐς τὸ πρόσω κατὰ σπου-
δὴν ἴοιεν, τοῖς ἀμφ' Ἡφαιστίωνα ἐμπίπτοντες ἁλί-
σκωνται· Πτολεμαῖον δὲ τὸν Λάγου, δοὺς καὶ τού-
τῳ τῆς στρατιᾶς μέρος, τρισὶν ἡμέραις ὑπολειπόμε-
νον ἕπεσθαι ἐκέλευσεν, ὡς ὅσοι τοὔμπαλιν ὑποστρέ-
φοιεν αὐτὸν φεύγοντες, οὗτοι δ' εἰς τοὺς ἀμφὶ τὸν
Πτολεμαῖον ἐμπίπτοιεν· ἐπὰν δ' ἀφίκωνται ἐς τὰς
ξυμβολὰς τοῦ τε Ἀκεσίνου καὶ τοῦ Ὑδραώτου ποτα-
μοῦ, ἐνταῦθα δὲ τούς τε φθάνοντας ὑπομένειν ἐκέ-
λευσεν, ἔστ' ἂν ἥκῃ αὐτός, καὶ τοὺς ἀμφὶ Κρατε-
ρὸν καὶ Πτολεμαῖον αὐτῷ ξυμβαλεῖν.

VI. Αὐτὸς δ' ἀναλαβὼν τοὺς ὑπασπιστάς τε καὶ
τοὺς τοξότας καὶ τοὺς Ἀγριάνας καὶ τῶν πεζεταίρων
καλουμένων τὴν Πείθωνος τάξιν καὶ τοὺς ἱπποτοξό-
τας τε πάντας καὶ τῶν ἱππέων τῶν ἑταίρων τοὺς ἡμί-
σεας, διὰ γῆς ἀνύδρου ὡς ἐπὶ Μαλλοὺς ἦγεν, ἔθνος
Ἰνδικόν, τῶν αὐτονόμων. Καὶ τῇ μὲν πρώτῃ κα-
ταστρατοπεδεύει πρὸς ὕδατι οὐ πολλῷ, ὃ δὴ ἀπεῖχε
Ἀκεσίνου ποταμοῦ σταδίους εἰς ἑκατόν· δειπνοποιη-
σάμενος δὲ καὶ ἀναπαύσας τὴν στρατιὰν οὐ πολὺν
χρόνον, παραγγέλλει ὅ, τι τις ἔχει ἄγγος ἐμπλῆσαι
ὕδατος. Διελθὼν δὲ τῆς τε ἡμέρας τὸ ἔτι ὑπολειπό-
μενον καὶ τὴν νύκτα ὅλην ἐς τετρακοσίους μάλιστα
σταδίους, ἅμα ἡμέρᾳ πρὸς πόλιν ἀφίκετο, ἐς ἣν
ξυμπεφεύγεσαν πολλοὶ τῶν Μαλλῶν. Οἱ δὲ οὔποτ'
ἂν οἰηθέντες διὰ τῆς ἀνύδρου ἐλθεῖν ἐπὶ σφᾶς Ἀλέ-
ξανδρον, ἔξω τε τῆς πόλεως οἱ πολλοὶ καὶ ἄνοπλοι

ἦσαν· ἐφ' ὅτῳ καὶ δῆλος ἐγένετο ταύτῃ ἀγαγὼν Ἀλέ-
ξανδρος, ἣν ὅτι αὐτῷ ἀγαγεῖν χαλεπὸν ἦν, ἐπὶ τῷδε
οὐδὲ τοῖς πολεμίοις, ὅτι ἄξει, πιστὸν ἐφαίνετο.
Τούτοις μὲν δὴ οὐ προσδοκήσασιν ἐπιπεσὼν, τοὺς μὲν
πολλοὺς ἀπέκτεινεν αὐτῶν, οὐδὲ εἰς ἀλκὴν οἷα δὴ
ἀνόπλους τραπέντας· τῶν δὲ ἄλλων ἐς τὴν πόλιν
κατακλεισθέντων κύκλῳ περιστήσας τῷ τείχει τοὺς
ἱππέας (ὅτι μήπω ἡ φάλαγξ τῶν πεζῶν ἠκολουθήκει
αὐτῷ) ἀντὶ χάρακος ἐχρήσατο τῇ ἵππῳ· ὡς δὲ τά-
χιστα οἱ πεζοὶ ἀφίκοντο, Περδίκκαν μὲν τήν τε αὐ-
τοῦ ἱππαρχίαν ἔχοντα καὶ τὴν Κλείτου καὶ τοὺς
Ἀγριάνας, πρὸς ἄλλην πόλιν ἐκπέμπει τῶν Μαλλῶν,
ἧ ξυμπεφευγότες ἦσαν πολλοὶ τῶν ταύτῃ Ἰνδῶν, φυ-
λάσσειν τοὺς ἐν τῇ πόλει κελεύσας· ἔργου δὲ μὴ
ἔχεσθαι, ἔστ' ἂν ἀφίκηται αὐτός· ὡς μηδ' ἀπὸ
ταύτης τῆς πόλεως διαφυγόντας τινὰς αὐτῶν ἀγγέ-
λους γενέσθαι τοῖς ἄλλοις βαρβάροις, ὅτι προσάγει
ἤδη Ἀλέξανδρος. Αὐτὸς δὲ προσέβαλλε τῷ τείχει.
Οἱ δὲ βάρβαροι τὸ μὲν τεῖχος ἐκλείπουσιν, ὡς οὐκ
ἂν διαφυλάξοντες αὐτὸ ἔτι, πολλῶν ἐν τῇ καταλήψει
τεθνηκότων, τῶν δὲ καὶ ἀπὸ τραυμάτων ἀπομάχων
γεγενημένων· ἐς δὲ τὴν ἄκραν ξυμφυγόντες, χρόνον
μέν τινα ἠμύνοντο ἐξ ὑπερδεξίου τε χωρίου καὶ χα-
λεποῦ ἐς προσβολήν· προσκειμένων δὲ πάντοθεν
εὐρώστως τῶν Μακεδόνων, καὶ αὐτοῦ Ἀλεξάνδρου
ἄλλοτε ἄλλῃ ἐπιφαινομένου τῷ ἔργῳ, ἥ τε ἄκρα κατὰ
κράτος ἑάλω, καὶ οἱ ξυμφυγόντες ἐς αὐτὴν πάντες
ἀπέθανον· ἦσαν δὲ ἐς δισχιλίους. Περδίκκας δὲ ἐς
τὴν πόλιν ἐφ' ἥντινα ἐστάλη ἀφικόμενος, τὴν μὲν

ἄλλον στρατὸν τριχῇ διένειμε, καὶ Ἡφαιστίωνα μὲν πέντε ἡμέραις προϊέναι ἔταξεν, ὡς, εἴ τινες τοὺς ξὺν αὐτῷ τεταγμένοις φεύγοντες ἐς τὸ πρόσω κατὰ σπουδὴν ἴοιεν, τοῖς ἀμφ' Ἡφαιστίωνα ἐμπίπτοντες ἁλίσκωνται· Πτολεμαῖον δὲ τὸν Λάγου, δοὺς καὶ τούτῳ τῆς στρατιᾶς μέρος, τρισὶν ἡμέραις ὑπολειπόμενον ἕπεσθαι ἐκέλευσεν, ὡς ὅσοι τοὔμπαλιν ὑποστρέφοιεν αὐτὸν φεύγοντες, οὗτοι δ' εἰς τοὺς ἀμφὶ τὸν Πτολεμαῖον ἐμπίπτοιεν· ἐπὰν δ' ἀφίκωνται ἐς τὰς ξυμβολὰς τοῦ τε Ἀκεσίνου καὶ τοῦ Ὑδραώτου ποταμοῦ, ἐνταῦθα δὲ τούς τε φθάνοντας ὑπομένειν ἐκέλευσεν, ἔστ' ἂν ἥκῃ αὐτός, καὶ τοὺς ἀμφὶ Κρατερὸν καὶ Πτολεμαῖον αὐτῷ ξυμβαλεῖν.

VI. Αὐτὸς δ' ἀναλαβὼν τοὺς ὑπασπιστάς τε καὶ τοὺς τοξότας καὶ τοὺς Ἀγριάνας καὶ τῶν πεζεταίρων καλουμένων τὴν Πείθωνος τάξιν καὶ τοὺς ἱπποτοξότας τε πάντας καὶ τῶν ἱππέων τῶν ἑταίρων τοὺς ἡμίσεας, διὰ γῆς ἀνύδρου ὡς ἐπὶ Μαλλοὺς ἦγεν, ἔθνος Ἰνδικόν, τῶν αὐτονόμων. Καὶ τῇ μὲν πρώτῃ κατεστρατοπέδευσε πρὸς ὕδατι οὐ πολλῷ, ὃ δὴ ἀπεῖχε Ἀκεσίνου ποταμοῦ σταδίους εἰς ἑκατόν· δειπνοποιησάμενος δὲ καὶ ἀναπαύσας τὴν στρατιὰν οὐ πολὺν χρόνον, παραγγέλλει ὅ, τι τὶς ἔχει ἄγγος ἐμπλῆσαι ὕδατος. Διελθὼν δὲ τῆς τε ἡμέρας τὸ ἔτι ὑπολειπόμενον καὶ τὴν νύκτα ὅλην ἐς τετρακοσίους μάλιστα σταδίους, ἅμα ἡμέρᾳ πρὸς πόλιν ἀφίκετο, ἐς ἣν ξυμπεφεύγεσαν πολλοὶ τῶν Μαλλῶν. Οἱ δὲ οὔποτ' ἂν οἰηθέντες διὰ τῆς ἀνύδρου ἐλθεῖν ἐπὶ σφᾶς Ἀλέξανδρον, ἔξω τε τῆς πόλεως οἱ πολλοὶ καὶ ἄνοπλοι

ἦσαν· ἐφ' ὅτῳ καὶ δῆλος ἐγένετο ταύτῃ ἀγαγὼν Ἀλέξανδρος, ἣν ὅτι αὐτῷ ἀγαγεῖν χαλεπὸν ἦν, ἐπὶ τῷδε οὐδὲ τοῖς πολεμίοις, ὅτι ἄξει, πιστὸν ἐφαίνετο. Τούτοις μὲν δὴ οὐ προσδοκήσασιν ἐπιπεσὼν, τοὺς μὲν πολλοὺς ἀπέκτεινεν αὐτῶν, οὐδὲ εἰς ἀλκὴν οἷα δὴ ἀνόπλους τραπέντας· τῶν δὲ ἄλλων ἐς τὴν πόλιν κατακλεισθέντων κύκλῳ περιστήσας τῷ τείχει τοὺς ἱππέας (ὅτι μήπω ἡ φάλαγξ τῶν πεζῶν ἠκολουθήκει αὐτῷ) ἀντὶ χάρακος ἐχρήσατο τῇ ἵππῳ· ὡς δὲ τάχιστα οἱ πεζοὶ ἀφίκοντο, Περδίκκαν μὲν τήν τε αὐτοῦ ἱππαρχίαν ἔχοντα καὶ τὴν Κλείτου καὶ τοὺς Ἀγριάνας, πρὸς ἄλλην πόλιν ἐκπέμπει τῶν Μαλλῶν, ᾗ ξυμπεφευγότες ἦσαν πολλοὶ τῶν ταύτῃ Ἰνδῶν, φυλάσσειν τοὺς ἐν τῇ πόλει κελεύσας· ἔργου δὲ μὴ ἔχεσθαι, ἔστ' ἂν ἀφίκηται αὐτός· ὡς μηδ' ἀπὸ ταύτης τῆς πόλεως διαφυγόντας τινὰς αὐτῶν ἀγγέλους γενέσθαι τοῖς ἄλλοις βαρβάροις, ὅτι προσάγει ἤδη Ἀλέξανδρος. Αὐτὸς δὲ προσέβαλλε τῷ τείχει. Οἱ δὲ βάρβαροι τὸ μὲν τεῖχος ἐκλείπουσιν, ὡς οὐκ ἂν διαφυλάξοντες αὐτὸ ἔτι, πολλῶν ἐν τῇ καταλήψει τεθνηκότων, τῶν δὲ καὶ ἀπὸ τραυμάτων ἀπομάχων γεγενημένων· ἐς δὲ τὴν ἄκραν ξυμφυγόντες, χρόνον μέν τινα ἠμύνοντο ἐξ ὑπερδεξίου τε χωρίου καὶ χαλεποῦ ἐς προσβολήν· προσκειμένων δὲ πάντοθεν εὐρώστως τῶν Μακεδόνων, καὶ αὐτοῦ Ἀλεξάνδρου ἄλλοτε ἄλλῃ ἐπιφαινομένου τῷ ἔργῳ, ἥ τε ἄκρα κατὰ κράτος ἑάλω, καὶ οἱ ξυμφυγόντες ἐς αὐτὴν πάντες ἀπέθανον· ἦσαν δὲ ἐς δισχιλίους. Περδίκκας δὲ ἐς τὴν πόλιν ἐφ' ἥντινα ἐστάλη ἀφικόμενος, τὴν μὲν

πόλιν ἐρήμην καταλαμβάνει· μαθὼν δὲ, ὅτι οὐ πρὸ
πολλοῦ πεφεύγεσαν ἐξ αὐτῆς οἱ ἐνοικοῦντες, δρόμῳ
ἤλαυνε κατὰ στίβον τῶν φευγόντων· οἱ δὲ ψιλοὶ ὡς
τάχους εἶχον ποδῶν αὐτῷ εἵποντο· καταλαβὼν δὲ
τῶν φευγόντων κατέκοψεν, ὅσοι γε μὴ ἔφθασαν ἐς
τὰ ἕλη ξυμφυγόντες.

VII. Ἀλέξανδρος δὲ δειπνοποιησάμενός τε καὶ
ἀναπαύσας τοὺς ἀμφ' αὐτὸν ἔστε ἐς πρώτην φυλα-
κὴν, ᾔει τοῦ πρόσω· καὶ τὴν νύκτα διελθὼν πολλὴν
ὁδὸν, ἅμα ἡμέρᾳ ἀφίκετο πρὸς τὸν Ὑδραώτην ποτα-
μόν. Ἔνθα δὴ τῶν Μαλλῶν τοὺς μὲν πολλοὺς δια-
βεβηκότας ἤδη ἔμαθε, τοῖς δὲ καὶ διαβαίνουσιν ἐπι-
γενόμενος περὶ αὐτὸν τὸν πόρον πολλοὺς αὐτῶν διέ-
φθειρε· καὶ αὐτὸς ὡς εἶχε ξυνδιαβὰς κατὰ τὸν αὐ-
τὸν πόρον, διώκων εἴχετο τῶν φθασάντων ἐς τὴν
ἀποχώρησιν· καὶ πολλοὺς μὲν ἀπέκτεινεν αὐτῶν,
τοὺς δὲ καὶ ζῶντας ἔλαβεν, οἱ πλείους δὲ κατέφυγον
ἔς τι χωρίον ὀχυρὸν καὶ τετειχισμένον. Ἀλέξανδρος
δὲ, ὡς οἱ πεζοὶ ἀφίκοντο αὐτῷ, ἀποστέλλει ἐπὶ τού-
τους Πείθωνα, τήν τε αὐτοῦ τάξιν ἔχοντα καὶ τῶν
ἱππέων δύο ἱππαρχίας. Καὶ οὗτοι δὴ ἐξ ἐφόδου
προσβαλόντες λαμβάνουσι τὸ χωρίον καὶ τοὺς κατα-
πεφευγότας ἐς αὐτὸ ἠνδραπόδισαν, ὅσοι γε μὴ ἐν τῇ
προσβολῇ διεφθάρησαν. Ταῦτα δὲ οἱ ἀμφὶ τὸν
Πείθωνα διαπραξάμενοι, ἐπανῆλθον αὖθις ἐς τὸ
στρατόπεδον. Αὐτὸς δὲ Ἀλέξανδρος ἐπὶ τῶν Βρα-
χμάνων τινὰ πόλιν ἦγεν, ὅτι καὶ ἐς ταύτην ξυμπε-
φευγέναι τινὰς τῶν Μαλλῶν ἔμαθεν· ὡς δὲ ἀφίκετο
πρὸς αὐτὴν, ἐπῆγε τῷ τείχει πάντοθεν πυκνὴν τὴν

φάλαγγα· οἱ δὲ ὑπορυσσόμενα τὰ τείχη ἰδόντες, καὶ
ἐκ τῶν βελῶν ἀναστελλόμενοι, τὰ μὲν τείχη καὶ οὗ-
τοι ἐκλείπουσιν, ἐς δὲ τὴν ἄκραν ξυμφυγόντες, ἐκεῖ-
θεν ἠμύνοντο· ξυνεισπεσόντων δὲ αὐτοῖς ὀλίγων
Μακεδόνων, μεταβαλλόμενοι καὶ ξυστραφέντες, τοὺς
μὲν ἐξέωσαν αὐτῶν, ἀπέκτειναν δὲ ἐν τῇ ὑποστροφῇ
ἐς πέντε καὶ εἴκοσι· καὶ ἐν τούτῳ Ἀλέξανδρος τάς τε
κλίμακας πάντοθεν κελεύει προστιθέναι τῇ ἄκρᾳ καὶ
ὑπορύττειν τὸ τεῖχος. Ὡς δὲ πύργος τε ἔπεσεν ὑπο-
ρυσσόμενος, καὶ τοῦ μεταπυργίου τι παραῤῥαγὲν
ἐπιμαχωτέραν ταύτῃ ἐποίησε τὴν ἄκραν, πρῶτος
Ἀλέξανδρος ἐπιβὰς τοῦ τείχους ὤφθη ἔχων τὸ τεῖ-
χος· καὶ τοῦτον ἰδόντες οἱ ἄλλοι Μακεδόνες, αἰ-
σχυνθέντες ἄλλος ἄλλῃ ἀνῄεσαν, εἴχετό τε ἤδη ἡ ἄκρα
καὶ τῶν Ἰνδῶν οἱ μὲν τὰς οἰκίας ἐνεπίμπρασαν, καὶ
ἐν αὐταῖς ἐγκαταλαμβανόμενοι ἀπέθνησκον· οἱ πολ-
λοὶ δὲ μαχόμενοι αὐτῶν. Ἀπέθανον δὲ οἱ πάντες ἐς
πεντακισχιλίους· ζῶντες δὲ δι' ἀνδρείαν ὀλίγοι ἐλή-
φθησαν.

VIII. Μείνας δὲ αὐτοῦ μίαν ἡμέραν, καὶ ἀνα-
παύσας τὴν στρατιὰν, τῇ ὑστεραίᾳ προὐχώρει ὡς
ἐπὶ τοὺς ἄλλους Μαλλούς· καὶ τὰς μὲν πόλεις ἐκλε-
λοιπότας καταλαμβάνει, αὐτοὺς δὲ ἔμαθεν ὅτι πε-
φευγότες εἶεν ἐς τὴν ἔρημον· καὶ ἐνταῦθα αὖθις
μίαν ἡμέραν ἀναπαύσας τὴν στρατιὰν, ἐς τὴν ἐπιοῦ-
σαν Πείθωνα μὲν καὶ Δημήτριον τὸν ἱππάρχην πρὸς
τὸν ποταμὸν ὀπίσω ἀπέπεμψεν, ὧν τε αὐτοὶ ἡγοῦν-
το ἄγοντας, καὶ πρὸς τούτοις ψιλῶν τάξεις δοὺς αὐ-
τοῖς, ὅσαι ἱκαναὶ πρὸς τὸ ἔργον. Προσέταξε δὲ,

παρὰ τῇ ὄχθῃ τοῦ ποταμοῦ ἰόντας, εἴ τισι περιτυγχάνοιεν τῶν ἐς τὰς ὕλας ξυμπεφευγότων, αἳ δὴ πρὸς τῇ ὄχθῃ τοῦ ποταμοῦ ἦσαν, τούτους κτείνειν, ὅσοι μὴ ἐθελοντὰς σφᾶς ἐνδιδοῖεν· καὶ πολλοὺς καταλαβόντες ἐν ταῖς ὕλαις οἱ ἀμφὶ Πείθωνά τε καὶ Δημήτριον ἀπέκτειναν. Αὐτὸς δὲ ἦγεν ἐπὶ τὴν μεγίστην τῶν Μαλλῶν πόλιν, ἵνα καὶ ἐκ τῶν ἄλλων πόλεων πολλοὺς ξυμπεφευγέναι αὐτῷ ἐξηγγέλλετο· ἀλλὰ καὶ ταύτην ἐξέλιπον οἱ Ἰνδοί, ὡς προσάγοντα Ἀλέξανδρον ἔμαθον· διαβάντες δὲ τὸν Ὑδραώτην ποταμόν, ἐπὶ ταῖς ὄχθαις αὐτοῦ, ὅτι ὑψηλαὶ αἱ ὄχθαι ἦσαν, παρατεταγμένοι ἔμενον, ὡς εἴρξοντες τοῦ πόρου Ἀλέξανδρον. Καὶ ταῦτα ὡς ἤκουσεν, ἀναλαβὼν τὴν ἵππον τὴν ἅμα αὐτῷ πᾶσαν, ᾔει ὡς ἐπὶ τὸν Ὑδραώτην, ἵνα περ παρατετάχθαι τοὺς Μαλλοὺς ἐξηγγέλλετο· οἱ δὲ πεζοὶ ἕπεσθαι αὐτῷ ἐτάχθησαν. Ὡς δὲ ἀφίκετό τε ἐπ᾽ αὐτόν, καὶ ἐν τῷ πέραν τοὺς πολεμίους κατεῖδε τεταγμένους, ὡς εἶχεν ἐκ τῆς ὁδοῦ ἐμβάλλει ἐς τὸν πόρον ξὺν τῇ ἵππῳ μόνῃ· οἱ δέ, ἰδόντες ἐν μέσῳ τοῦ ποταμοῦ ὄντα ἤδη Ἀλέξανδρον, κατὰ σπουδὴν μέν, ξυντεταγμένοι δὲ ὅμως, ἀπεχώρουν ἀπὸ τῆς ὄχθης· καὶ Ἀλέξανδρος ξὺν μόνῃ τῇ ἵππῳ εἵπετο· ὡς δὲ κατεῖδον ἱππέας μόνους, ἐπιστρέψαντες οἱ Ἰνδοὶ καρτερῶς ἐμάχοντο, πλῆθος ὄντες ἐς πέντε μυριάδας. Καὶ Ἀλέξανδρος ὡς τήν τε φάλαγγα αὐτῶν πυκνὴν κατεῖδε, καὶ αὐτῷ οἱ πεζοὶ ἀπῆσαν, προσβολὰς μὲν ἐποίει, τοὺς κύκλους παριππεύων· ἐς χεῖρας δὲ οὐκ ᾔει τοῖς Ἰνδοῖς. Καὶ ἐν τούτῳ παραγίνονται αὐτῷ οἵ τε Ἀγριᾶνες, καὶ

ἄλλαι τάξεις τῶν ψιλῶν, ἃς δὴ ἐπιλέκτους ἅμα οἷ ἦγε, καὶ οἱ τοξόται· οὐ πόῤῥω δὲ οὐδὲ ἡ φάλαγξ ἐφαίνετο τῶν πεζῶν· καὶ οἱ Ἰνδοί, ὁμοῦ σφίσι πάντων τῶν δεινῶν προσκειμένων, ἀποστρέψαντες ἤδη προτροπάδην ἔφευγον ἐς πόλιν ὀχυρωτάτην τῶν πλησίον· καὶ Ἀλέξανδρος ἑπόμενός τε αὐτοῖς πολλοὺς ἔκτεινε, καὶ ὡς ἐς τὴν πόλιν διαφυγόντες κατειλήθησαν, πρῶτα μὲν οὖν τοῖς ἱππεῦσιν ἐξ ἐφόδου ἐκυκλώσατο τὴν πόλιν· ὡς δὲ οἱ πεζοὶ αὐτῷ παρῆσαν, ταύτῃ μὲν τῇ ἡμέρᾳ περιστρατοπεδεύει ἐν κύκλῳ τοῦ τείχους, ὅτι οὐ πολύ τε τῆς ἡμέρας ὑπελείπετο ἐς τὴν προσβολήν· καὶ ἡ στρατιὰ αὐτῷ, ὑπό τε πορείας μακρᾶς οἱ πεζοί, καὶ ὑπὸ διώξεως συνεχοῦς οἱ ἵπποι, καὶ οὐχ ἥκιστα κατὰ τὸν πόρον τοῦ ποταμοῦ τεταλαιπωρήκεσαν.

IX. Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ διχῇ διελὼν τὸν στρατόν, τοῦ μὲν ἑτέρου αὐτὸς ἡγούμενος προσέβαλλε τῷ τείχει· τὸ δὲ ἕτερον Περδίκκας προσῆγε· καὶ ἐν τούτῳ οὐ δεξάμενοι οἱ Ἰνδοὶ τῶν Μακεδόνων τὴν ὁρμήν, τὰ μὲν τείχη τῆς πόλεως λείπουσιν, αὐτοὶ δὲ ἐς τὴν ἄκραν ξυνέφευγον. Ἀλέξανδρος μὲν οὖν καὶ οἱ ἀμφ᾽ αὐτόν, πυλίδα τινὰ κατασχίσαντες, παρῆλθον εἰς τὴν πόλιν πολὺ πρὸ τῶν ἄλλων· οἱ δὲ ὁμοῦ Περδίκκᾳ τεταγμένοι, ὑστέρησαν ὑπερβαίνοντες κατὰ τὰ τείχη οὐκ εὐπετῶς· οὐδὲ τὰς κλίμακας οἱ πολλοὶ αὐτῶν φέροντες, ὅτι ἑαλωκέναι αὐτοῖς ἐδόκει ἡ πόλις, ὡς ἐρημούμενα τῶν προμαχομένων τὰ τείχη κατεῖδον· ὡς δὲ ἡ ἄκρα ἐχομένη πρὸς τῶν πολεμίων, καὶ πρὸ ταύτης τεταγμένοι εἰς τὸ ἀπομάχεσθαι πολ-

λοὶ ἐφάνησαν, ἐνταῦθα δὴ οἱ μὲν ὑπορύσσοντες τὸ τεῖχος, οἱ δὲ προσθέσει, ὅπῃ παρείκοι, τῶν κλιμάκων βιάσασθαι ἐπειρῶντο εἰς τὴν ἄκραν. Ἀλέξανδρος δὲ, ὡς βλακεύειν αὐτῷ ἐδόκουν τῶν Μακεδόνων οἱ φέροντες τὰς κλίμακας, ἁρπάσας κλίμακα ἑνὸς τῶν φερόντων προσέθηκε τῷ τείχει αὐτὸς, καὶ εἰληθεὶς ὑπὸ τῇ ἀσπίδι ἀνέβαινεν· ἐπὶ δὲ αὐτῷ Πευκέστας, ὁ τὴν ἱερὰν ἀσπίδα φέρων, ἣν ἐκ τοῦ νεὼ τῆς Ἀθηνᾶς τῆς Ἰλιάδος λαβὼν ἅμα οἷ εἶχεν Ἀλέξανδρος, καὶ πρὸ αὐτοῦ ἐφέρετο ἐν ταῖς μάχαις· ἐπὶ δὲ τούτῳ Λεοννάτος ἀνῄει κατὰ τὴν αὐτὴν κλίμακα ὁ σωματοφύλαξ· κατὰ δὲ ἄλλην κλίμακα Ἀβρέας τῶν διμοιριτῶν τις στρατευομένων. Ἤδη τε πρὸς τῇ ἐπάλξει τοῦ τείχους ὁ βασιλεὺς ἦν, καὶ ἐρείσας ἐπ᾽ αὐτῇ τὴν ἀσπίδα, τοὺς μὲν ὤθει εἴσω τοῦ τείχους τῶν Ἰνδῶν· τοὺς δὲ καὶ αὐτοῦ τῷ ξίφει ἀποκτείνας γεγυμνώκει τὸ ταύτῃ τεῖχος· καὶ οἱ ὑπασπισταὶ ὑπέρφοβοι γενόμενοι ὑπὲρ τοῦ βασιλέως, σπουδῇ ὠθούμενοι κατὰ τὴν αὐτὴν κλίμακα, συντρίβουσιν αὐτήν· ὥστε οἱ μὲν ἤδη ἀνιόντες αὐτῶν κάτω ἔπεσον, τοῖς δὲ ἄλλοις ἄπορον ἐποίησαν τὴν ἄνοδον· Ἀλέξανδρος δὲ ὡς ἐπὶ τοῦ τείχους στὰς, κύκλῳ τε ἀπὸ τῶν πλησίον πύργων ἐβάλλετο, (οὐ γὰρ πελάσαι γε ἐτόλμα τις αὐτῷ τῶν Ἰνδῶν) καὶ ὑπὸ τῶν ἐκ τῆς πόλεως, οὐδὲ πόῤῥω τούτων γε ἐσακοντιζόντων· ἔτυχε γάρ τι καὶ προσκεχωσμένον ταύτῃ πρὸς τὸ τεῖχος· δῆλος μὲν ἦν Ἀλέξανδρος τῶν τε ὅπλων τῇ λαμπρότητι, καὶ τῷ ἀτόπῳ τῆς τόλμης, ἔγνω δ᾽, ὅτι αὐτοῦ μὲν μένων κινδυνεύσει μηδὲν ὅ, τι καὶ λόγου

ἄξιον ἀποδεικνύμενος· καταπηδήσας δὲ εἴσω τοῦ τείχους, τυχὸν μὲν αὐτῷ τούτῳ ἐκπλήξει τοὺς Ἰνδούς· εἰ δὲ μὴ, καὶ κινδυνεύειν δέοι, μεγάλα ἔργα καὶ τοῖς ἔπειτα πυθέσθαι ἄξια ἐργασάμενος οὐκ ἀσπουδεὶ ἀποθανεῖται. Ταῦτα γνοὺς, καταπηδᾷ ἀπὸ τοῦ τείχους ἐς τὴν ἄκραν· ἔνθα δὴ ἐρεισθεὶς πρὸς τῷ τείχει, τοὺς μέν τινας ἐς χεῖρας ἐλθόντας, καὶ τόν γε ἡγεμόνα τῶν Ἰνδῶν προσφερόμενόν οἱ θρασύτερον, παίσας τῷ ξίφει ἀποκτείνει· ἄλλον δὲ πελάζοντα λίθῳ βαλὼν ἔσχε· καὶ ἄλλον, λίθῳ· τὸν δὲ ἐγγυτέρω προσάγοντα, τῷ ξίφει αὖθις· Οἱ δὲ βάρβαροι πελάζειν μὲν αὐτῷ οὐκέτι ἤθελον, ἔβαλλον δὲ πάντοθεν περιεστηκότες, ὅ, τι τις ἔχων βέλος ἐτύγχανεν, ἢ ἐν τῷ τότε ἔλαβεν.

X. Ἐν τούτῳ τε Πευκέστας τε καὶ ὁ διμοιρίτης Ἀβρέας, καὶ ἐπ᾽ αὐτοῖς Λεοννάτος, οἳ δὴ μόνοι ἔτυχον πρὶν ξυντριβῆναι τὰς κλίμακας ἀναβεβηκότες ἐπὶ τὸ τεῖχος, καταπηδήσαντες καὶ αὐτοὶ, πρὸ τοῦ βασιλέως ἐμάχοντο. Καὶ Ἀβρέας μὲν ὁ διμοιρίτης πίπτει αὐτοῦ, τοξευθεὶς ἐς τὸ πρόσωπον. Ἀλέξανδρος δὲ βάλλεται καὶ αὐτὸς διὰ τοῦ θώρακος ἐς τὸ στῆθος τοξεύματι ὑπὲρ τὸν μαστὸν, ὥστε λέγει Πτολεμαῖος, ὅτι καὶ πνεῦμα ὁμοῦ τῷ αἵματι ἐκ τοῦ τραύματος ἐξεπνεῖτο· ὁ δὲ, ἔστε μὲν ἔτι θερμὸν ἦν αὐτῷ τὸ αἷμα, καίπερ κακῶς ἔχων, ἠμύνετο· πολλοῦ δὲ δὴ τοῦ αἵματος καὶ ἀθρόου, οἷα δὴ ξὺν πνεύματι ἐκρυέντος, ἴλιγγός τε αὐτὸν καὶ λειποψυχία κατέσχε, καὶ πίπτει αὐτοῦ ἐπὶ τὴν ἀσπίδα ξυννεύσας. Πευκέστας δὲ περιβὰς πεπτωκότι, καὶ ὑπερσχὼν τὴν ἱε-

ῥὰν τὴν ἐξ Ἰλίου ἀσπίδα πρὸς αὐτοῦ εἶχε, καὶ Λεοννάτος ἐς τὰ ἐπὶ θάτερα. Οὗτοι δὲ βάλλονται ἀμφότεροι, καὶ Ἀλέξανδρος ἐγγὺς ἦν ἤδη ὑπὸ τοῦ αἵματος ἐκλιπεῖν· τοῖς γὰρ Μακεδόσι καὶ ταύτῃ ἐν ἀπόρῳ γεγένηται τὰ τῆς προσβολῆς· ὅτι οἱ τὸν Ἀλέξανδρον βαλλόμενόν τε ἐπὶ τῷ τείχει ἰδόντες, καὶ πηδῶντα ἔσω ἐς τὴν ἄκραν, ὑπὸ σπουδῆς τε καὶ φόβου, μή τι αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς πάθῃ οὐ ξὺν νόῳ κινδυνεύων, τὰς κλίμακας συντετριφότες, ἄλλοι ἄλλας μηχανὰς ἐς τὸ ἀνελθεῖν ἐπὶ τὸ τεῖχος, ὡς ἐν ἀπόροις ἐμηχανῶντο· οἱ μὲν, πασσάλους ἐμπηγνύοντες ἐς τὸ τεῖχος γήϊνον ὂν, καὶ κατὰ τούτους ἐκκρεμαννύμενοι χαλεπῶς ἀνεῖρπον· οἱ δὲ ἄλλοι ἐπ᾽ ἄλλους ἐπιβαίνοντες. Ὁ δὲ πρῶτος ἀνελθὼν ἐῤῥίπτει ἑαυτὸν κατὰ τὸ τεῖχος ἐς τὴν πόλιν, ἵναπερ τὸν βασιλέα ἑώρων κείμενον, ξὺν οἰμωγῇ καὶ ἀλαλαγμῷ πάντες· ἤδη τε ἀμφ᾽ αὐτῷ πεπτωκότι καρτερὰ μάχη ξυνειστήκει, ἄλλου ἐπ᾽ ἄλλῳ τῶν Μακεδόνων προασπίζοντος· καὶ ἐν τούτῳ οἱ μὲν τὸν μοχλὸν, ὅτῳ εἴχετο ἡ κατὰ τὸ μεταπύργιον πύλη, κατασχίσαντες, ἐπ᾽ ὀλίγους παρίεσαν. οἱ δὲ, καθότι ἡ πύλη διέσχε, τοὺς ὤμους ὑποθέντες, καὶ ὤσαντες ἐς τὸ ἔσω τὸ τεῖχος, ἀνεπέτασαν ταύτῃ τὴν ἄκραν.

XI. Ἐν τούτῳ δὲ οἱ μὲν ἔκτεινον τοὺς Ἰνδοὺς, καὶ ἀπέκτεινάν γε πάντας, οὐδὲ γυναῖκα ἢ παῖδα ὑπελείποντο· οἱ δὲ ἐξέφερον τὸν βασιλέα ἐπὶ τῆς ἀσπίδος κακῶς ἔχοντα, οὔπω γιγνώσκοντες βιώσιμον ὄντα. Τὸ δὲ βέλος ἐξελκύσαι ἐκ τοῦ τραύματος ἐπιτεμόντα τὴν πληγὴν οἱ μὲν Κριτόδημον ἀνέγραψαν,

ἰατρὸν Κῷον, τὸ γένος Ἀσκληπιάδην· οἱ δὲ, Περδίκκαν τὸν σωματοφύλακα, οὐ παρόντος ἐν τῷ δεινῷ ἰατροῦ, ἐγκελευσαμένου Ἀλεξάνδρου, τῷ ξίφει ἐπιτεμεῖν τὴν πληγὴν, καὶ κομίσασθαι τὸ βέλος. Ἐν δὲ τῇ κομιδῇ φορὰ αἵματος πολλοῦ γίγνεται, ὥστε λειποψυχῆσαι αὖθις Ἀλέξανδρον καὶ οὕτω σχεθῆναι αὐτῷ τὸ αἷμα ὑπὸ τῇ λειποψυχίᾳ. Πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα ἀναγέγραπται τοῖς ξυγγραφεῦσιν ὑπὲρ τοῦ παθήματος· καὶ ἡ φήμη παραδεξαμένη αὐτὰ κατὰ τοὺς πρώτους ψευσαμένους, ἔτι καὶ εἰς ἡμᾶς διασώζει· οὐδὲ ἀφήσει παραδιδοῦσα καὶ ἄλλοις τὰ ψεύδη, εἰ μὴ ὑπὸ τῆςδε τῆς ξυγγραφῆς παύσεται. Αὐτίκα ἐν Ὀξυθράκαις τὸ πάθημα τοῦτο γενέσθαι Ἀλεξάνδρῳ, ὁ πᾶς λόγος κατέχει· τὸ δὲ ἐν Μαλλοῖς ἔθνει αὐτονόμῳ Ἰνδικῷ ξυνέβη· καὶ ἥ τε πόλις Μαλλῶν ἦν, καὶ οἱ βαλόντες Ἀλέξανδρον, Μαλλοί· οἳ δὴ ἐγνώκεσαν μὲν, ξυμμίξαντες τοῖς Ὀξυδράκαις, οὕτω διαγωνίζεσθαι· ἔφθη δὲ διὰ τῆς ἀνύδρου ἐπ᾽ αὐτοὺς ἐλάσας, πρὶν τινὰ ὠφέλειαν αὐτοῖς παρὰ τῶν Ὀξυδράκων γενέσθαι, ἢ αὐτοὺς ἐκείνοις τι ἐπωφελῆσαι. Ἐπεὶ καὶ τὴν τελευταίαν μάχην τὴν πρὸς Δαρεῖον γενομένην, καθ᾽ ἥντινα ἔφυγε Δαρεῖος, οὐδὲ πρόσθεν ἔληξε τῆς φυγῆς, πρὶν ξυλληφθῆναι ὑπὸ τῶν ἀμφὶ Βῆσσον καὶ προσάγοντος ἤδη Ἀλεξάνδρου ἀποθανεῖν, πρὸς Ἀρβήλοις γενέσθαι ὁ πᾶς λόγος κατέχει· καθαπεροῦν καὶ τὴν πρὸ ταύτης, ἐν Ἰσσῷ· καὶ τὴν πρώτην ἱππομαχίαν, πρὸς Γρανίκῳ. Ἀλλὰ πρὸς Γρανίκῳ μὲν ξυνέβη μάχη ἱππικὴ, καὶ πρὸς Ἰσσῷ ἡ αὖθις πρὸς Δαρεῖον μάχη. Ἄρβηλα δὲ τοῖ

χώρου, ἐν ᾧ τὴν ἐσχάτην μάχην Δαρεῖός τε καὶ Ἀλέξανδρος ἐμαχέσαντο, οἱ μὲν τὰ πλεῖστα ξυγγράψαντες λέγουσιν, ὅτι ἑξακοσίους σταδίους ἀπέχει· οἱ δὲ τὰ ἐλάχιστα, ὅτι ἐς πεντακοσίους· ἀλλὰ ἐν Γαυγαμήλοις γὰρ γενέσθαι τὴν μάχην πρὸς τῷ ποταμῷ Βουμώδῳ, λέγει Πτολεμαῖος καὶ Ἀριστόβουλος· πόλις δὲ οὐκ ἦν τὰ Γαυγάμηλα, ἀλλὰ κώμη μεγάλη, οὐδὲ ὀνομαστὸς ὁ χῶρος, οὐδὲ εἰς ἀκοὴν ἡδὺ τὸ ὄνομα· ἔνθεν δέ, μοι δοκεῖ, πόλις οὖσα τὰ Ἄρβηλα, ἀπηνέγκατο τὴν δόξαν τῆς μεγάλης μάχης. Εἰ δὲ πρὸς Ἀρβήλοις χρὴ οἴεσθαι γενέσθαι τὸ ἔργον ἐκεῖνο, εἰς τοσόνδε Ἀρβήλων ἀπέχον· καὶ τὴν ἐν Σαλαμῖνι γενομένην ναυμαχίαν πρὸς ἰσθμῷ τῷ Κορινθίων ἔξεστι λέγειν ὅτι ἐγένετο, καὶ τὴν ἐπ' Ἀρτεμισίῳ τῆς Εὐβοίας, πρὸς Αἰγίνῃ ἢ Σουνίῳ. Καὶ μὴν ὑπὲρ τῶν ὑπερασπισάντων ἐν τῷ κινδύνῳ Ἀλεξάνδρῳ, Πευκέσταν μὲν γενέσθαι ξύμπαντες ὁμολογοῦσιν, ὑπὲρ Λεοννάτου δὲ οὐκέτι ξυμφέρονται, οὐδὲ ὑπὲρ Ἀβρέου τοῦ διμοιρίτου. Καὶ οἱ μὲν ξύλῳ πληγέντα κατὰ τοῦ κράνους Ἀλέξανδρον, καὶ ἰλιγγιάσαντα πεσεῖν, αὖθις δὲ ἀναστάντα, βέλει διὰ τοῦ θώρακος ἐς τὸ στῆθος· Πτολεμαῖος δὲ ὁ Λάγου ταύτην μόνην τὴν πληγὴν πληγῆναι λέγει τὴν ἐς τὸ στῆθος. Τὸ δὲ δὴ μέγιστον πλημμέλημα τῶν ξυγγραψάντων τὰ ἀμφὶ Ἀλέξανδρον, ἐκεῖνο τίθεμαι ἔγωγε. Πτολεμαῖον γὰρ τὸν Λάγου ἔστιν οἳ ἀνέγραψαν ξυναναβῆναί τε Ἀλεξάνδρῳ κατὰ τὴν κλίμακα ὁμοῦ Πευκέστᾳ, καὶ ὑπερασπίσαι κειμένου, καὶ ἐπὶ τῷδε Σωτῆρα ἐπικληθῆναι τὸν Πτολεμαῖον· καίτοι αὐτὸς

Πτολεμαῖος ἀναγέγραφεν οὐδὲ παραγενέσθαι τούτῳ τῷ ἔργῳ· ἀλλὰ στρατιᾶς γὰρ αὐτὸς ἡγούμενος, ἄλλας μάχεσθαι μάχας καὶ πρὸς ἄλλους βαρβάρους. Ταῦτα μὲν δὴ ἐν ἐκβολῇ τοῦ λόγου ἀναγεγράφθω μοι, ὡς μὴ ἀταλαίπωρον γίγνεσθαι τοῖς ἔπειτα ἀνθρώποις τὴν ὑπὲρ τῶν τηλικούτων ἔργων τε καὶ παθημάτων ἀφήγησιν.

XII. Ἐν ᾧ δὲ Ἀλέξανδρος αὐτοῦ μένων τὸ τραῦμα ἐθεραπεύετο, ἐς τὸ στρατόπεδον, ἔνθεν περ ὡρμήθη ἐπὶ τοὺς Μαλλούς, ὁ μὲν πρῶτος λόγος ἧκεν, ὅτι τεθνηκὼς εἴη ἐκ τοῦ τραύματος· καὶ τὰ μὲν πρῶτα οἰμωγὴ ἦν τῆς στρατιᾶς ξυμπάσης, ἄλλου ἄλλῳ παραδιδόντος τὴν φήμην· παυσάμενοι δὲ τῆς οἰμωγῆς, ἄθυμοί τε καὶ ἄποροι ἦσαν, ὅς τις μὲν ἐξηγούμενος ἔσται τῆς στρατιᾶς· (πολλοῖς γὰρ δὴ ἐν ἴσῳ τὰ τῆς ἀξιώσεως ἐδόκει πρός τε αὐτοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ πρὸς Μακεδόνων καθεστηκέναι) ὅπως δὲ ἀποσωθήσονται εἰς τὴν οἰκείαν, τοσούτων μὲν ἐθνῶν μαχίμων περιειργόντων σφᾶς ἐν κύκλῳ· τῶν μὲν οὔπω προσκεχωρηκότων, ἃ δὴ ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας εἴκαζον ἀγωνιεῖσθαι καρτερῶς· τῶν δὲ ἀποστησομένων, ἀφαιρεθέντος αὐτοῖς τοῦ Ἀλεξάνδρου φόβου· ποταμῶν τε ἐν μέσῳ ἀδιαβάτων τότε δ' ἐδόκουν εἶναι, καὶ πάντα σφίσιν ἄπορα καὶ ἀμήχανα ἐρήμοις Ἀλεξάνδρου ἐφαίνετο. Ὡς δὲ ἧκέ ποτε λόγος, ὅτι ζῇ Ἀλέξανδρος, τούτῳ μὲν μόγις ξυνεχώρησαν· εἰ δὲ καὶ βιώσιμός ἐστιν, οὔπω ἐπιστεύετο. Ὡς δὲ καὶ γράμματα παρ' αὐτοῦ ἧκεν, ὅτι ὅσον οὔπω κατελεύσεται ἐπὶ τὸ στρατόπεδον, οὐδὲ ταῦτα τοῖς πολ-

λοῖς ὑπὸ τοῦ ἄγαν δέους πιστὰ ἐφαίνετο, ἀλλὰ πλάττεσθαι γὰρ πρὸς τῶν ἀμφ᾽ αὐτὸν σωματοφυλάκων τε καὶ στρατηγῶν εἰκάζετο.

XIII. Καὶ ταῦτα ἐννοήσας Ἀλέξανδρος, μή τι νεωτερισθείη ἐν τῇ στρατιᾷ, ὅτε πρῶτον ἠδυνήθη, κομίζεται ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ τοῦ Ὑδραώτου τὰς ὄχθας καὶ πλοῖον κατὰ τὸν ποταμόν· ἦν γὰρ τὸ στρατόπεδον ἐπὶ ταῖς ξυμβολαῖς τοῦ τε Ὑδραώτου καὶ τοῦ Ἀκεσίνου, ἵνα Ἡφαιστίων τε ἐπὶ τῆς στρατιᾶς ἦν, καὶ Νέαρχος τὸ ναυτικὸν αὐτῷ εἶχεν. Ὡς δ᾽ ἐπέλαζεν ἡ ναῦς ἤδη τῷ στρατοπέδῳ τὸν βασιλέα φέρουσα, κελεύει δὴ ἀφελεῖν τὴν σκηνὴν ἀπὸ τῆς πρύμνης, ὡς καταφανὴς εἶναι πᾶσιν· οἱ δὲ ἔτι ἠπίστουν, ὡς νεκροῦ δῆθεν κομιζομένου Ἀλεξάνδρου, πρίν γε δή, προσχούσης τῆς νεὼς τῇ ὄχθῃ, ὁ μὲν τὴν χεῖρα ἀνέτεινεν ἐς τὸ πλῆθος· οἱ δὲ ἀνεβόησαν, ἐς τὸν οὐρανὸν ἀνασχόντες τὰς χεῖρας, οἱ δὲ πρὸς αὐτὸν Ἀλέξανδρον· πολλοῖς δὲ καὶ δάκρυα ἐπὶ τῷ ἀνελπίστῳ προεχύθη ἀκούσια. Καὶ οἱ μὲν τῶν ὑπασπιστῶν κλίνην προσέφερον αὐτῷ ἐκκομιζομένῳ ἐκ τῆς νεώς· ὁ δὲ τὸν ἵππον προσαγαγεῖν ἐκέλευσεν. Ὡς δὲ ἐπιβὰς τοῦ ἵππου ὤφθη, αὖθις κρότῳ δὴ πολλῷ ἐπεκτύπησεν ἡ στρατιὰ πᾶσα· ἐπήχησαν δὲ αἵ τε ὄχθαι, καὶ αἱ πλησίον αὐτῶν νάπαι. Προσάγων δὲ ἤδη τῇ σκηνῇ καταβαίνει ἀπὸ τοῦ ἵππου, ὥστε καὶ βαδίζων ὀφθῆναι· οἱ δὲ ἐπέλαζον ἄλλοθεν ἄλλος, οἱ μὲν χειρῶν, οἱ δὲ γονάτων, οἱ δὲ τῆς ἐσθῆτος αὐτῆς ἁπτόμενοι· οἱ δέ, καὶ ἰδεῖν ἐγγύθεν, καί τι καὶ ἐπευφημίσαντες ἀπελθεῖν· οἱ δὲ ταινίαις ἔβαλλον,

οἱ δὲ ἄνθεσιν, ὅσα ἐν τῷ τότε ἡ Ἰνδῶν γῆ παρεῖχε. Νέαρχος δὲ λέγει, ὅτι χαλεποὶ αὐτῷ τῶν φίλων ἐγένοντο ὅσοι ἐκάκιζον, ὅτι αὐτὸς πρὸ τῆς στρατιᾶς κινδυνεύοι· οὐ γὰρ στρατηγοῦ ταῦτα, ἀλλὰ στρατιώτου εἶναι. Καί μοι δοκεῖ ἄχθεσθαι Ἀλέξανδρος τοῖσδε τοῖς λόγοις, ὅτι ἀληθεῖς τε ὄντας ἐγίνωσκε, καὶ αὐτὸν ὑπαίτιον τῇ ἐπιτιμήσει· καὶ ὅμως ὑπὸ μένους τε τοῦ ἐν ταῖς μάχαις, καὶ τοῦ ἔρωτος τῆς δόξης, καθάπερ οἱ ἄλλης τινὸς ἐξηττώμενοι, οὐ καρτερὸς ἦν ἀπέχεσθαι τῶν κινδύνων. Ἄνθρωπον δέ τινα πρεσβύτερον λέγει Βοιώτιον (τὸ δὲ ὄνομα τοῦ ἀνθρώπου οὐ λέγει) ὡς ἀχθόμενόν τε πρὸς τὰς ἐπιτιμήσεις τῶν φίλων κατέμαθεν Ἀλέξανδρον, καὶ ἐσκυθρωπακότα, προσελθόντα τοῦτον βοιωτιάζοντα ἅμα τῇ φωνῇ, ταῦτα φάναι· Ὦ Ἀλέξανδρε, ἀνδρῶν τὰ ἔργα· καί τι καὶ ἰαμβεῖον ἐπειπεῖν, τὸν δὲ νοῦν εἶναι τοῦ ἰαμβείου, Ὅτι τῷ τι δρῶντι καὶ παθεῖν ἐστιν ὀφειλόμενον. Καὶ τοῦτον ἔν τε τῷ παραυτίκα εὐδοκιμῆσαι, καὶ ἐπιτηδειότερον ἐς τὸ ἔπειτα Ἀλεξάνδρῳ γενέσθαι.

XIV. Ἐν τούτῳ δὲ ἀφίκοντο παρ᾽ Ἀλέξανδρον τῶν Μαλλῶν τῶν ὑπολειπομένων πρέσβεις, ἐνδιδόντες τὸ ἔθνος· καὶ παρὰ Ὀξυδρακῶν οἵ τε ἡγεμόνες τῶν πόλεων, καὶ οἱ νομάρχαι αὐτοί, καὶ ἄλλοι ἅμα τούτοις ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα οἱ γνωριμώτατοι, αὐτοκράτορες περὶ σπονδῶν, δῶρά τε ὅσα μέγιστα παρ᾽ Ἰνδοῖς κομίζοντες, καὶ τὸ ἔθνος καὶ οὗτοι ἐνδιδόντες· συγγνωστὰ δὲ ἁμαρτεῖν ἔφασαν, οὐ πάλαι παρ᾽ αὐτὸν πρεσβευσάμενοι· ἐπιθυμεῖν γάρ,

ὥσπερ τινὲς ἄλλοι, ἔτι μᾶλλον αὐτοὶ ἐλευθερίας τε καὶ αὐτόνομοι εἶναι, ἥν τινα ἐλευθερίαν ἐξότου Διόνυσος ἐς Ἰνδοὺς ἧκε, σώαν σφίσιν εἶναι ἐς Ἀλέξανδρον· εἰ δὲ καὶ Ἀλεξάνδρῳ δοκοῦν ἐστιν (ὅτι καὶ Ἀλέξανδρον ἀπὸ θεῶν γενέσθαι λόγος κατέχει) σατράπην τε ἀναδέξεσθαι, ὅντινα τάττοι Ἀλέξανδρος, καὶ φόρους ἀποίσειν, τοὺς Ἀλεξάνδρῳ δόξαντας· διδόναι δὲ καὶ ὁμήρους ἐθέλειν, ὅσους ἂν αἰτῇ Ἀλέξανδρος. Ὁ δὲ χιλίους ᾔτησε τοὺς κρατιστεύοντας τοῦ ἔθνους· οὓς εἰ μὲν βούλοιτο, ἀντὶ ὁμήρων καθέξειν· εἰ δὲ μὴ, ξυστρατεύοντας ἕξειν, ἔστ᾽ ἂν διαπολεμηθῇ αὐτῷ πρὸς τοὺς ἄλλους Ἰνδούς. Οἱ δὲ τούς τε χιλίους ἔπεμψαν, τοὺς κρατίστους καὶ μεγίστους σφῶν ἐπιλεξάμενοι, καὶ ἅρματα πεντακόσια, οὐκ αἰτηθέντες, καὶ τοὺς ἀμβάτας τῶν ἁρμάτων. Ἀλέξανδρος δὲ σατράπην μὲν τούτοις τε καὶ τῶν Μαλλῶν τοῖς ἔτι σωζομένοις ἐπέταξε Φίλιππον· τοὺς ὁμήρους δὲ αὐτοῖς ἀφῆκε, τὰ δὲ ἅρματα ἔλαβεν. Ὡς δὲ ταῦτα αὐτῷ κεκόμιστο, καὶ πλοῖα ἐπὶ τῇ διατριβῇ τῇ ἐκ τοῦ τραύματος πολλὰ προσενεναυπήγητο, ἀναβιβάσας ἐς τὰς ναῦς τῶν μὲν ἑταίρων ἱππέων ἱππέας ἑπτακοσίους καὶ χιλίους, τῶν ψιλῶν δὲ ὅσουσπερ καὶ πρότερον, πεζοὺς δὲ ἐς μυρίους, ὀλίγον μέν τοι τῷ Ὑδραώτῃ ποταμῷ κατέπλευσεν· ὡς δὲ συνέμιξεν ὁ Ὑδραώτης τῷ Ἀκεσίνῃ, ὅτι ὁ Ἀκεσίνης κρατεῖ τοῦ Ὑδραώτου τῇ ἐπωνυμίᾳ, κατὰ τὸν Ἀκεσίνην αὖ ἔπλει, ἔστε ἐπὶ τὴν ξυμβολὴν τοῦ Ἀκεσίνου καὶ τοῦ Ἰνδοῦ ἧκε. Τέσσαρες γὰρ οὗτοι μεγάλοι ποταμοὶ, καὶ ναυσίποροι οἱ τέσσαρες, εἰς τὸν

Ἰνδὸν ποταμὸν τὸ ὕδωρ ξυμβάλλουσιν, οὐ ξὺν τῇ σφετέρᾳ ἕκαστος ἐπωνυμίᾳ· ἀλλὰ ὁ Ὑδάσπης μὲν ἐς τὸν Ἀκεσίνην ἐμβάλλει· [ἐμβαλὼν δὲ, τὸ πᾶν ὕδωρ Ἀκεσίνης παρέχεται καλούμενον.] Αὖθις δὲ ὁ Ἀκεσίνης οὗτος ξυμβάλλει τῷ Ὑδραώτῃ, καὶ παραλαβὼν τοῦτον, ἔτι Ἀκεσίνης ἐστί· καὶ τὸν Ὕφασιν ἐπὶ τούτῳ ὁ Ἀκεσίνης παραλαβὼν, τῷ αὐτῷ δὴ ὀνόματι ἐς τὸν Ἰνδὸν ἐμβάλλει· ξυμβαλὼν δὲ, ξυγχωρεῖ δὴ τῷ Ἰνδῷ. Ἔνθεν δὴ ὁ Ἰνδὸς, πρὶν ἐς τὸ Δέλτα σχισθῆναι, οὐκ ἀπιστῶ ὅτι καὶ ἐς ἑκατὸν σταδίους ἔρχεται, καὶ ὑπὲρ τοὺς ἑκατὸν τυχὸν, ἵναπερ λιμνάζει μᾶλλον.

XV. Ἐνταῦθα ἐπὶ τῇ ξυμβολῇ τοῦ Ἀκεσίνου καὶ τοῦ Ἰνδοῦ προσέμενεν, ἔστε ἀφίκετο αὐτῷ ξὺν τῇ στρατιᾷ Περδίκκας, καταστρεψάμενος ἐν παρόδῳ τὸ Ἀβασταυῶν ἔθνος αὐτόνομον. Ἐν τούτῳ δὲ ἄλλαι τε προσγίγνονται Ἀλεξάνδρῳ τριακόντοροι, καὶ πλοῖα στρογγύλα ἄλλα, ἃ δὴ ἐν Ξάθροις ἐναυπηγήθη αὐτῷ, οἳ δὴ ἄλλο ἔθνος Ἰνδῶν αὐτόνομον προσεχώρησαν. Καὶ παρὰ Ὀσσαδίων, καὶ τούτου γένους αὐτονόμου Ἰνδικοῦ, πρέσβεις ἧκον, ἐνδιδόντες καὶ οὗτοι τοὺς Ὀσσαδίους. Φιλίππῳ μὲν δὴ τῆς σατραπείας ὅρους ἔταξε τὰς συμβολὰς τοῦ τε Ἀκεσίνου καὶ Ἰνδοῦ· καὶ ἀπολείπει ξὺν αὐτῷ τούς τε Θρᾶκας πάντας, καὶ ἐκ τῶν τάξεων ὅσοι ἐς φυλακὴν τῆς χώρας ἱκανοὶ ἐφαίνοντο. Πόλιν τε ἐνταῦθα κτίσαι ἐκέλευσεν ἐπ᾽ αὐτῇ ξυμβολῇ τοῖν ποταμοῖν, ἐλπίσας μεγάλην τε ἔσεσθαι καὶ ἐπιφανῆ ἐς ἀνθρώπους, καὶ νεωσοίκους ποιηθῆναι. Ἐν τούτῳ δὲ καὶ Ὀξυάρτης

ὁ Βάκτριος, ὁ Ῥωξάνης τῆς γυναικὸς Ἀλεξάνδρου πατὴρ, ἧκε παρ' Ἀλέξανδρον, καὶ προστίθησιν αὐτῷ Παραπαμισάδων σατραπεύειν, ἀπαλλάξας Τιρυάσπην τὸν πρόσθεν σατράπην, ὅτι οὐκ ἐν κόσμῳ ἐξηγεῖσθαι αὐτῷ ὁ Τιρυάσπης ἐξήγγελτο. Ἔνθα δὴ διαβιβάσας Κρατερόν τε καὶ τῆς στρατιᾶς τὴν πολλὴν καὶ τοὺς ἐλέφαντας ἐν ἀριστερᾷ τοῦ ποταμοῦ, ὅτι εὐπορώτερά τε ταύτῃ τὰ παρὰ τὸν ποταμὸν στρατιᾷ βαρείᾳ ἐφαίνετο, καὶ τὰ ἔθνη τὰ προσοικοῦντα οὐ πάντῃ φίλια ἦν, αὐτὸς κατέπλει ἐς τῶν Σόγδων τὸ βασίλειον· καὶ ἐνταῦθα πόλιν τε ἐτείχιζεν ἄλλην, καὶ νεωσοίκους ἐποίει ἄλλους, καὶ τὰ πλοῖα αὐτῷ τὰ πεπονηκότα ἐπεσκευάσθη. Τῆς δὲ ἀπὸ τῶν ξυμβολῶν τοῦ τε Ἰνδοῦ καὶ Ἀκεσίνου χώρας, ἔςτε ἐπὶ θάλασσαν, σατράπην ἀπέδειξεν Ὀξυάρτην καὶ Πείθωνα, ξὺν τῇ παραλίᾳ πάσῃ τῆς Ἰνδῶν γῆς· καὶ Κρατερὸν μὲν ἐκπέμπει αὖθις ξὺν τῇ στρατιᾷ· [διὰ τῆς Ἀραχώτων καὶ Δράγγων γῆς·] αὐτὸς δὲ κατέπλει ἐς τὴν Μουσικανοῦ ἐπικράτειαν, ἣν τινα εὐδαιμονεστάτην τῆς Ἰνδῶν γῆς εἶναι ἐξηγγέλλετο, ὅτι οὔπω οὔτε ἀπηντήκει αὐτῷ Μουσικανὸς, ἐνδιδοὺς αὐτόν τε καὶ τὴν χώραν, οὔτε πρέσβεις ἐπὶ φιλίᾳ ἐκπέμπει, οὐδέ τι οὔτε αὐτὸς ἐπεπόμφει, ἃ δὴ μεγάλῳ βασιλεῖ εἰκὸς, οὔτέ τι ᾐτήκει ἐξ Ἀλεξάνδρου. Καὶ γίγνεται αὐτῷ ὁ πλοῦς κατὰ τὸν ποταμὸν ἐς τοσόνδε ἐσπουδασμένος, ὥςτε ἔφθη ἐπὶ τοῖς ὁρίοις γενέσθαι τῆς Μουσικανοῦ χώρας, πρὶν πυθέσθαι Μουσικανὸν, ὅτι ὥρμηται ὡς ἐπ' αὐτὸν Ἀλέξανδρος. Οὕτω δὴ ἐκπλαγεὶς, κατὰ τάχος ἀπήντα Ἀλεξάνδρῳ, δῶρά τε

τὰ πλείστου ἄξια τοῖς Ἰνδοῖς κομίζων, καὶ τοὺς ἐλέφαντας ξύμπαντας ἄγων, καὶ τὸ ἔθνος τε καὶ αὐτὸν ἐνδιδοὺς, καὶ ὁμολογῶν ἀδικεῖν, ὅπερ μέγιστον παρ' Ἀλεξάνδρῳ ἦν ἐς τὸ τυχεῖν ὧν τις δέοιτο. Καὶ οὖν καὶ Μουσικανῷ ἐπὶ τοῖςδε ἄδεια ἐδόθη ἐξ Ἀλεξάνδρου· καὶ τὴν πόλιν ἐθαύμασεν Ἀλέξανδρος καὶ τὴν χώραν, καὶ ἄρχειν αὐτῆς Μουσικανῷ ἔδωκε. Κρατερὸς δὲ ἐν τῇ πόλει ἐτάχθη τὴν ἄκραν ἐκτειχίσαι· καὶ παρόντος ἔτι ἐτειχίσθη Ἀλεξάνδρου, καὶ φυλακὴ κατεστάθη, ὅτι ἐπιτήδειον αὐτῷ ἐφάνη τὸ χωρίον ἐς τὸ κατέχεσθαι τὰ κύκλῳ ἔθνη φυλαττόμενα.

XVI. Ἔνθεν δὲ ἀναλαβὼν τούς τε τοξότας, καὶ τοὺς Ἀγριάνας, καὶ τὴν ἵππον τὴν ἅμα οἷ πλέουσαν, ἐξελαύνει ἐπὶ τὸν νομάρχην τῆς ταύτῃ γῆς (ὄνομα δὲ ἦν Ὀξυκανὸς) ὅτι μήτε αὐτὸς ἀφῖκτο, μήτε πρέσβεις παρ' αὐτοῦ ἧκον ἐνδιδόντες αὐτόν τε καὶ τὴν χώραν. Δύο μὲν δὴ πόλεις τὰς μεγίστας τῶν ὑπὸ τῷ Ὀξυκανῷ ἐξ ἐφόδου κατὰ κράτος ἔλαβεν· ἐν δὲ τῇ ἑτέρᾳ τούτων καὶ αὐτὸς Ὀξυκανὸς ἑάλω. Ὁ δὲ τὴν μὲν λείαν τῇ στρατιᾷ δίδωσι, τοὺς ἐλέφαντας δὲ ἅμα οἷ ἦγε· καὶ ἄλλαι δὲ πόλεις αὐτῷ αἱ ἐν τῇ αὐτῇ χώρᾳ ἐνεδίδοντο ἐπιόντι, οὐδέ τις ἐτράπετο ἐς ἀλκήν· οὕτω καὶ Ἰνδοὶ πάντες ἐδεδούλωντο ἤδη τῇ γνώμῃ πρὸς Ἀλεξάνδρου τε καὶ τῆς Ἀλεξάνδρου τύχης. Ὁ δὲ ἐπὶ Σάμβον αὖ ἦγε, τῶν ὀρίων Ἰνδῶν σατράπην ὑπ' αὐτοῦ κατασταθέντα, ὃς πεφευγέναι αὐτῷ ἐξηγγέλλετο, ὅτι Μουσικανὸν ἀφειμένον πρὸς Ἀλεξάνδρου ἐπύθετο· καὶ τῆς χώρας τῆς ἑαυτοῦ ἄρχοντα· τὰ γὰρ πρὸς Μουσικανὸν αὐτῷ πολέμια

ἦν. Ὡς δὲ ἐπέλαζεν ἤδη τῇ πόλει Ἀλέξανδρος, ἥντινα μητρόπολιν εἶχεν ἡ τοῦ Σάμβου χώρα (ὄνομα ἦν τῇ πόλει Σινδόμανα) αἵ τε πύλαι αὐτῷ ἀνοίγονται προσάγοντι, καὶ οἱ οἰκεῖοι οἱ τοῦ Σάμβου τά τε χρήματα ἀπηρίθμησαν καὶ τοὺς ἐλέφαντας μετὰ σφῶν ἄγοντες ἀπήντων. Οὐ γὰρ δὴ Ἀλεξάνδρῳ γε πολεμίως ἔχοντα Σάμβον φυγεῖν, ἀλλὰ Μουσικανοῦ τὴν ἄφεσιν δείσαντα. Ὁ δὲ καὶ ἄλλην πόλιν ἐν τούτῳ ἀποστᾶσαν εἷλε, καὶ τῶν Βραχμάνων (οἳ δὴ σοφισταὶ τοῖς Ἰνδοῖς εἰσιν) ὅσοι αἴτιοι τῆς ἀποστάσεως ἐγένοντο, ἀπέκτεινεν· ὑπὲρ ὧν ἐγὼ τῆς σοφίας, εἰ δή τίς ἐστιν, ἐν τῇ Ἰνδικῇ ξυγγραφῇ δηλώσω.

XVII. Καὶ ἐν τούτῳ Μουσικανὸς αὐτῷ ἀφεστάναι ἐξήγγελτο· καὶ ἐπὶ τοῦτον μὲν ἐκπέμπει Πείθωνα τὸν Ἀγήνορος, σατράπην, ξὺν στρατιᾷ ἀποχρώσῃ. Αὐτὸς δὲ τὰς πόλεις τὰς ὑπὸ Μουσικανῷ τεταγμένας, τὰς μὲν ἐξανδραποδίσας αὐτῶν κατέσκαψεν· εἰς ἃς δὲ φρουρὰς εἰσήγαγε, καὶ ἄκρας ἐξετείχισε. Ταῦτα δὲ διαπραξάμενος, ἐπὶ τὸ στρατόπεδόν τε ἐπανῆκε, καὶ τὸν στόλον. Ἔνθα δὴ Μουσικανός τε ξυλληφθεὶς ἄγεται πρὸς Πείθωνος, καὶ τοῦτον κρεμάσαι Ἀλέξανδρος κελεύει ἐν τῇ αὐτοῦ γῇ, καὶ τῶν Βραχμάνων ὅσοι αἴτιοι τῆς ἀποστάσεως τῷ Μουσικανῷ κατέστησαν. Ἀφίκετο δὲ αὐτῷ καὶ ὁ τῶν Παττάλων τῆς χώρας ἄρχων (ὃ δὴ τὸ Δέλτα ἔφην εἶναι τὸ πρὸς τοῦ ποταμοῦ τοῦ Ἰνδοῦ ποιούμενον, μεῖζον ἔτι τοῦ Δέλτα τοῦ Αἰγυπτίου) καὶ οὗτος τήν τε χώραν αὐτοῦ ἐνεδίδου πᾶσαν, καὶ αὐτόν τε καὶ τὰ αὐτοῦ ἐπέτρεψε. Τοῦτον μὲν δὴ ἐπὶ τῇ

αὐτοῦ ἀρχῇ ἐκπέμπει αὖθις, παραγγείλας παρασκευάζειν ὅσα ἐς ὑποδοχὴν τῇ στρατιᾷ· αὐτὸς δὲ Κρατερὸν μὲν, τήν τε Ἀττάλου τάξιν ἄγοντα καὶ τὴν Μελεάγρου καὶ Ἀντιγένους, καὶ τῶν τοξοτῶν ἔστιν οὓς, καὶ τῶν ἑταίρων τε καὶ ἄλλων Μακεδόνων ὅσους ἐς Μακεδονίαν ἀπομάχους ὄντας ἤδη ἔστελλε τὴν ἐπ' Ἀραχώτων καὶ Δράγγων, ἔπεμπεν ἐς Καρμανίαν, καὶ τοὺς ἐλέφαντας τούτῳ ἄγειν ἔδωκε· τὴν δὲ ἄλλην στρατιὰν, ὅση γε μὴ ξὺν αὐτῷ κατέπλει ὡς ἐπὶ θάλασσαν, Ἡφαιστίων ἐπετάχθη. Πείθωνα δὲ τούς τε ἱππακοντιστὰς ἄγοντα καὶ τοὺς Ἀγριάνας ἐς τὴν ἐπέκεινα ὄχθην τοῦ Ἰνδοῦ διαβιβάσας, οὐχ ᾗπερ Ἡφαιστίων τὴν στρατιὰν ἄγειν ἔμελλε, τάς τε ἐκτετειχισμένας ἤδη πόλεις ξυνοικίσαι ἐκέλευσε· καὶ εἰ δή τινα νεωτερίζοιτο πρὸς τῶν ταύτῃ Ἰνδῶν, καὶ ταῦτα ἐς κόσμον καταστήσαντα, ξυμβάλλειν οἱ ἐς τὰ Πάτταλα. Ἤδη δὲ τρίτην ἡμέραν αὐτῷ τοῦ πλοῦ ἔχοντι ἐξαγγέλλεται, ὅτι τῶν Παττάλων ὕπαρχος ξυλλαβὼν τῶν Πατταλέων τοὺς πολλοὺς, ἀποδεδρακὼς οἴχοιτο, ἀπολιπὼν τὴν χώραν ἔρημον· καὶ ἐπὶ τούτῳ πλείονι ἢ πρόσθεν σπουδῇ κατέπλει Ἀλέξανδρος. Ὡς δὲ ἀφίκετο ἐς τὰ Πάτταλα, τήν τε πόλιν καὶ τὴν χώραν ἔρημον καταλαμβάνει τῶν ἐνοικούντων τε καὶ ἐπεργαζομένων. Ὁ δὲ κατὰ δίωξιν τῶν φευγόντων ἐκπέμψας τῆς στρατιᾶς τοὺς κουφοτάτους, ἐπεί τινες αὐτῶν ξυνελήφθησαν, ἀποπέμπει τούτους παρὰ τοὺς ἄλλους, ἐντειλάμενος ἐπανιέναι θαῤῥοῦντας· εἶναι γὰρ αὐτοῖς τήν τε πόλιν οἰκεῖν ὡς πρόσθεν, καὶ τὴν χώραν ἐργάζεσθαι· καὶ ἐπανῆλθον οἱ πολλοὶ αὐτῶν.

XVIII. *Αὐτὸς δὲ Ἡφαιστίωνι προστάξας τειχίζειν ἐν τοῖς Παττάλοις ἄκραν*, ἀποπέμπει ἐς τὴν ἄνυδρον τῆς πλησίον γῆς φρέατά τε ὀρύξαντας καὶ οἰκήσιμον τὴν χώραν κατασκευάσοντας· καὶ τούτοις ἐπέθεντο τῶν προσχώρων τινὲς βαρβάρων, καὶ ἔστι μὲν οὓς διέφθειραν αὐτῶν ἄφνω προσπεσόντες, πολλοὺς δὲ καὶ σφῶν ἀποβαλόντες, ἔφυγον εἰς τὴν ἔρημον· ὥστε ἐπιτελεσθῆναι τοῖς ἐκπεμφθεῖσι τὰ ἔργα, προσγενομένης αὐτοῖς καὶ ἄλλης στρατιᾶς, ἣν Ἀλέξανδρος, πυθόμενος τῶν βαρβάρων τὴν ἐπίθεσιν, ἐστάλκει μεθέξοντας τοῦ ἔργου. *Περὶ δὲ τοῖς Παττάλοις* σχίζεται τοῦ Ἰνδοῦ τὸ ὕδωρ ἐς δύο παταμοὺς μεγάλους· καὶ οὗτοι ἀμφότεροι σώζουσι τοῦ Ἰνδοῦ τὸ ὄνομα, ἔςτε ἐπὶ τὴν θάλασσαν. Ἐνταῦθα ναύσταθμόν τε καὶ νεωσοίκους ἐποίει Ἀλέξανδρος. Ὡς δὲ προὐκεχωρήκει αὐτῷ τὰ ἔργα, ὁ δὲ καταπλεῖν ἐπενόει ἔςτε ἐπὶ τὴν ἐκβολὴν τοῦ ἐν δεξιᾷ ῥέοντος ποταμοῦ ἐς τὴν θάλασσαν· Λεοννάτον μὲν δή, δοὺς αὐτῷ τῶν τε ἱππέων ἐς χιλίους, καὶ τῶν ὁπλιτῶν τε καὶ ψιλῶν ἐς ὀκτακισχιλίους, κατὰ τὴν νῆσον τὰ Πάτταλα ἐκπέμπει ἀντιπαράγειν τῷ στόλῳ· αὐτὸς δὲ τὰς μάλιστα τῶν νεῶν ταχυναυτούσας ἀναλαβών, ὅσαι τε ἡμιόλιαι, καὶ τὰς τριακοντόρους πάσας, καὶ τῶν κερκούρων ἔστιν οὓς, ἔπλει κατὰ τὸν ποταμόν, τὸν ἐν δεξιᾷ. Οὐκ ἔχοντι δὲ αὐτῷ ἡγεμόνα τοῦ πλοῦ, ὅτι πεφεύγεσαν οἱ ταύτῃ Ἰνδοί, ἀπορώτερα τὰ τοῦ κατάπλου ἦν· χειμών τε ἐπιγίγνεται ἐς τὴν ὑστεραίαν ἀπὸ τῆς ἀναγωγῆς, καὶ ὁ ἄνεμος τῷ ῥόῳ πνέων ὑπεναντίος κοῖλόν τε ἐποίει τὸν ποταμόν, καὶ τὰ

σκάφη διέσειεν, ὥςτε ἐπόνησαν αὐτῷ αἱ πλεῖσται τῶν νεῶν· τῶν δὲ τριακοντόρων ἔστιν αἳ καὶ πάντη διελύθησαν. Ἔφθασαν δὲ ἐποκείλαντες αὐτάς, πρὶν παντάπασι διαπεσεῖν ἐν τῷ ὕδατι. Ἕτεραι οὖν ξυνεπήγνυντο. Καὶ τῶν ψιλῶν τοὺς κουφοτάτους ἐκπέμψας ἐς τὴν προσωτέρω τῆς ὄχθης χώραν, ξυλλαμβάνει τινὰς τῶν Ἰνδῶν, καὶ οὗτοι τὸ ἀπὸ τοῦδε ἐξηγοῦντο αὐτῷ τὸν πόρον. Ὡς δὲ ἧκον ἵναπερ ἀναχεῖται ἐς εὖρος ὁ ποταμός, ὡς καὶ διακοσίους ταύτῃ σταδίους ἐπέχειν, ᾗπερ εὐρύτατος αὐτὸς αὑτοῦ ἦν, τό, τε πνεῦμα κατῄει μέγα ἀπὸ τῆς ἔξω θαλάσσης, καὶ αἱ κῶπαι ἐν κλύδωνι χαλεπῶς ἀνεφέροντο, ξυμφεύγουσιν αὖ ἐς διώρυχα, ἐς ἥν τινα οἱ ἡγεμόνες αὐτῷ καθηγήσαντο.

XIX. Ἐνταῦθα ὁρμισάντων, τὸ πάθημα γίγνεται τῆς μεγάλης θαλάσσης, ἡ ἄμπωτις· ὥςτε ἐπὶ ξηροῦ ἀπελείφθησαν αὐτοῖς αἱ νῆες. Καὶ τοῦτο οὔπω πρότερον ἐγνωκόσι τοῖς ἀμφ' Ἀλέξανδρον, ἔκπληξιν μὲν καὶ αὐτὸ οὐ σμικρὰν παρέσχε· πολὺ δὲ δὴ ἔτι μείζονα, ὁπότε διελθούσης τῆς ὥρας προσῄει τε τὸ ὕδωρ καὶ τὰ σκάφη μετεωρίζοντο. Ὅσας μὲν δὴ τῶν νεῶν ἐν τῷ πηλῷ ἑδραίας κατέλαβεν, αὗται δὲ ἀβλαβῶς τε ἐμετεωρίσθησαν, καὶ οὐδὲν χαλεπὸν παθοῦσαι, ἔπλεον αὖθις· ὅσαι δὲ ἐν ξηροτέρᾳ τε τῇ γῇ, καὶ οὐ βεβαίως γε τὴν στάσιν ἔχουσαι ὑπελείφθησαν, αὗται δὲ ἀθρόου ἐπελθόντος τοῦ κύματος, αἱ μὲν αὐτῶν ξυμπεσοῦσαι ἐς ἀλλήλας, αἱ δὲ πρὸς τῇ γῇ ἀραχθεῖσαι ξυνετρίβησαν. Ταῦτά τε οὖν ἐπεσκεύασεν Ἀλέξανδρος ἐκ τῶν παρόντων, καὶ ἐν κερ-

κούροιν δυοῖν προπέμπει κατὰ τὸν ποταμὸν τοὺς
κατασκεψομένους τὴν νῆσον, ἐς ἥντινα οἱ ἐπιχώριοι
ἔφασκον ὁρμιστέα εἶναι αὐτῷ κατὰ τὸν πλοῦν τὸν
ἐπὶ θάλασσαν. *Κιλλουτὰ* δὲ τῇ νήσῳ τὸ ὄνομα ἔλε-
γον. Ὡς δὲ ἐξηγγέλθη, ὅτι ὅρμοι τε ἐν τῇ νήσῳ
εἰσὶ, καὶ αὐτὴ μεγάλη, καὶ ὕδωρ ἔχουσα, ὁ μὲν ἄλ-
λος αὐτῷ στόλος ἐς τὴν νῆσον κατέσχεν· αὐτὸς δὲ
ταῖς ἄριστα πλεούσαις τῶν νεῶν ἐπέκεινα προὐχώρει,
ὡς ἀπιδεῖν τοῦ ποταμοῦ τὴν ἐκβολὴν τὴν ἐς τὴν θά-
λασσαν, εἰ παρέχοι τὸν ἔκπλουν εὔπορον. Προελ-
θόντες δὲ ἀπὸ τῆς νήσου σταδίους ὅσον διακοσίους,
ἀφορῶσιν ἄλλην νῆσον ταύτην ἤδη ἐν τῇ θαλάσσῃ·
τότε μὲν δὴ ἐπανῆλθον ἐς τὴν ἐν τῷ ποταμῷ νῆσον,
καὶ πρὸς τοῖς ἄκροις αὐτῆς καθορμισθεὶς, θύει τοῖς
θεοῖς Ἀλέξανδρος, ὅσοις ἔφασκεν ὅτι παρὰ τοῦ Ἄμ-
μωνος ἐπηγγελμένον ἦν θῦσαι αὐτῷ. Ἐς δὲ τὴν
ὑστεραίαν κατέπλει ὡς ἐπὶ τὴν ἄλλην τὴν ἐν τῷ πόν-
τῳ νῆσον· καὶ προσχὼν καὶ ταύτῃ, ἔθυε καὶ ἐνταῦ-
θα ἄλλας αὖ θυσίας, ἄλλοις τε θεοῖς καὶ ἄλλῳ τρό-
πῳ. Καὶ ταύτας δὲ κατ' ἐπιθεσπισμὸν θύει τοῦ
Ἄμμωνος. Αὐτὸς δὲ, ὑπερβαλὼν τοῦ Ἰνδοῦ ποτα-
μοῦ τὰς ἐκβολὰς, ἐς τὸ πέλαγος ἀνέπλει, ὡς μὲν ἔλε-
γεν, ἀπιδεῖν, εἴπου τις χώρα πλησίον ἀνίσχει ἐκ τῷ
πόντῳ· ἐμοὶ δὲ δοκεῖ, οὐχ ἥκιστα ὡς πεπλευκέναι
τὴν μεγάλην τὴν ἔξω Ἰνδῶν θάλασσαν. Ἐνταῦθα
ταύρους τε σφάξας τῷ Ποσειδῶνι, ἀφῆκεν ἐς τὴν
θάλασσαν· καὶ σπείσας ἐπὶ τῇ θυσίᾳ, τήν τε φιά-
λην χρυσῆν οὖσαν, καὶ κρατῆρας χρυσοῦς ἐνέβαλλεν
ἐς τὸν πόντον χαριστήρια· εὐχόμενος σῶόν οἱ πα-

ραπέμψαι τὸν στρατὸν τὸν ναυτικόν, ὅντινα ξὺν
Νεάρχῳ ἐπενόει στέλλειν ὡς ἐπὶ τὸν κόλπον τὸν Περ-
σικόν, καὶ τὰς ἐκβολὰς τοῦ τε Εὐφράτου καὶ τοῦ
Τίγρητος.

XX. Ἐπανελθὼν δὲ ὀπίσω ἐς τὰ Πάτταλα, τὴν
τε ἄκραν τετειχισμένην καταλαμβάνει, καὶ Πείθωνα
ξὺν τῇ στρατιᾷ ἀφιγμένον, καὶ τούτῳ ξύμπαντα κα-
τα πεπραγμένα ἐφ' οἷσπερ ἐστάλη. Ἡφαιστίων μὲν
δὴ ἐτάχθη παρασκευάζειν τὰ πρὸς τὸν ἐκτειχισμὸν
τοῦ ναυστάθμου καὶ τῶν νεωσοίκων τὴν κατασκευήν·
καὶ γὰρ καὶ ἐνταῦθα ἐπενόει στόλον ὑπολείπεσθαι
νεῶν οὐκ ὀλίγων πρὸς τῇ πόλει τοῖς Παττάλοις, ἵνα-
περ ἐσχίζετο ὁ ποταμὸς ὁ Ἰνδός. Αὐτὸς δὲ κατὰ τὸ
ἕτερον στόμα τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ κατέπλει αὖθις ἐς
τὴν μεγάλην θάλασσαν, ὡς καταμαθεῖν, ὅπη εὐπο-
ρωτέρα ἡ ἐκβολὴ τοῦ Ἰνδοῦ ἐς πόντον γίνεται· ἀπέ-
χει δὲ ἀλλήλων τὰ στόματα τοῦ ποταμοῦ τοῦ Ἰνδοῦ
ἐς σταδίους μάλιστα ὀκτακοσίους καὶ χιλίους. Ἐν
δὲ τῷ κατάπλῳ ἀφίκετο [τῆς ἐκβολῆς τοῦ ποταμοῦ]
ἐς λίμνην μεγάλην, ἥν τινα ἀναχεόμενος ὁ ποταμὸς,
τυχὸν δὲ καὶ ἐκ τῶν πέριξ ὑδάτων ἐμβαλόντων ἐς αὐ-
τὴν, μεγάλην τε ποιεῖ καὶ κόλπῳ θαλάσσης μάλιστα
ἐοικυῖαν· καὶ γὰρ καὶ ἰχθύες ἤδη ἐν αὐτῇ τῶν ἀπὸ
θαλάσσης ἐφαίνοντο, μείζονες τῶν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ θα-
λάσσῃ. Προσορμισθεὶς οὖν κατὰ τὴν λίμνην, ἵνα
περ οἱ καθηγεμόνες ἐξηγοῦντο, τῶν μὲν στρατιωτῶν
τοὺς πολλοὺς καταλείπει σὺν Λεοννάτῳ αὐτοῦ, καὶ
τοὺς κερκούρους ξύμπαντας. Αὐτὸς δὲ ταῖς τρια-
κοντόροις τε καὶ ἡμιολίαις ὑπερβαλὼν τὴν ἐκβολὴν

τοῦ Ἰνδοῦ, καὶ προελθὼν καὶ ταύτῃ ἐς τὴν θάλασσαν, εὐπορωτέραν τε κατέμαθε τὴν ἐπὶ τάδε τοῦ Ἰνδοῦ ἐκβολήν. Καὶ αὐτὸς προσορμισθεὶς τῷ αἰγιαλῷ, καὶ τῶν ἱππέων τινὰς ἅμα οἷ ἔχων, παρὰ θάλασσαν ᾔει σταθμοὺς τρεῖς, τήν τε χώραν ὁποία τις ἐστὶν ἡ ἐν τῷ παράπλῳ ἐπισκεπτόμενος καὶ φρέατα ὀρύττεσθαι κελεύων, ὅπως ἔχοιεν ὑδρεύεσθαι οἱ πλέοντες, αὐτὸς μὲν δὴ ἐπανελθὼν ἐπὶ τὰς ναῦς, ἀνέπλει ἐς τὰ Πάτταλα· μέρος δέ τι τῆς στρατιᾶς τὰ αὐτὰ ταῦτα ἐργασομένους, κατὰ τὴν παραλίαν ἔπεμψεν, ἐπανιέναι καὶ τούτοις προστάξας ἐς τὰ Πάτταλα. Αὖθις δὲ ὡς ἐπὶ τὴν λίμνην καταπλεύσας, ἄλλους νεωσοίκους ἐνταῦθα κατεσκεύασε, καὶ φυλακὴν καταλιπὼν τῷ χωρίῳ, σῖτόν τε ὅσον καὶ ἐς τέσσαρας μῆνας ἐξαρκέσαι τῇ στρατιᾷ ἐπηγάγετο, καὶ τἄλλα, ὅσα ἐν τῷ παράπλῳ παρεσκεύασεν.

XXI. Ἦν δὲ ἐν μὲν τῷ τότε ἄπορος ἡ ὥρα ἐς τὸν πλοῦν· οἱ γὰρ ἐτήσιοι ἄνεμοι κατεῖχον, οἳ δὴ τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ οὐ καθάπερ παρ' ἡμῖν ἀπ' ἄρκτου, ἀλλὰ ἀπὸ τῆς μεγάλης θαλάσσης κατὰ νότον μάλιστα ἄνεμον ἵστανται. Ἀπὸ δὲ τοῦ χειμῶνος, τὴν ἀρχὴν τὸ ἀπὸ Πλειάδων δύσεως ἔστε ἐπὶ τροπὰς, ἃς ἐν χειμῶνι ὁ ἥλιος ἐπιστρέφει, πλόϊμα εἶναι ταύτῃ ἐξηγγέλλετο. Τότε γὰρ κατὰ γῆν μᾶλλον, οἷα δὴ πολλῷ ὕδατι ἐξ οὐρανοῦ βεβρεγμένην, αὔρας ἵστασθαι μαλθακὰς, καὶ ἐς τὸν παράπλουν ταῖς τε κώπαις καὶ τοῖς ἱστίοις ξυμμέτρους. Νέαρχος μὲν δὴ ἐπιταχθεὶς τῷ ναυτικῷ προσέμενε τὴν ὥραν τοῦ παράπλου· αὐτὸς δὲ ἄρας ἐκ Παττάλων, ἔστε μὲν ἐπὶ

τὸν ποταμὸν τὸν Ἀράβιον ξὺν τῇ στρατιᾷ πάσῃ προὐχώρει. Ἐκεῖθεν δὲ ἀναλαβὼν τῶν ὑπασπιστῶν τε καὶ τῶν τοξοτῶν τοὺς ἡμίσεας καὶ τῶν πεζεταίρων καλουμένων τὰς τάξεις καὶ τῆς ἵππου τῆς ἑταιρικῆς τό, τε ἄγημα καὶ ἴλην ἀφ' ἑκάστης ἱππαρχίας καὶ τοὺς ἱπποτοξότας ξύμπαντας, ὡς ἐπὶ τὴν θάλασσαν ἐν ἀριστερᾷ ἐτράπετο, ὕδατά τε ὀρύσσειν, ὡς κατὰ τὸν παράπλουν ἄφθονα εἶναι τῇ στρατιᾷ τῇ παραπλεούσῃ, καὶ ἅμα ὡς τοῖς Ὠρείταις, τοῖς ταύτῃ Ἰνδοῖς αὐτονόμοις ἐκ πολλοῦ οὖσιν, ἄφνω ἐπιπεσεῖν, ὅτι μηδὲν φίλιον αὐτοῖς ἐς αὐτόν τε καὶ τὴν στρατιὰν ἐπέπρακτο· τῆς δὲ ὑπολειφθείσης δυνάμεως Ἡφαιστίων αὐτῷ ἀφηγεῖτο. Ἀραβῖται μὲν δὴ, ἔθνος καὶ τοῦτο αὐτόνομον τῶν περὶ τὸν Ἀράβιον ποταμὸν νεμομένων, οὔτε ἀξιόμαχοι δόξαντες εἶναι Ἀλεξάνδρῳ, οὔτε ὑποδῦναι ἐθελήσαντες, ὡς προσάγοντα ἐπύθοντο Ἀλέξανδρον, φεύγουσιν ἐς τὴν ἔρημον. Ἀλέξανδρος δὲ διαβὰς τὸν Ἀράβιον ποταμὸν, στενόν τε καὶ ὀλίγου ὕδατος, καὶ διελθὼν ἐν νυκτὶ τῆς ἐρήμου τὴν πολλὴν, ὑπὸ τῇ ἕῳ πρὸς τῇ οἰκουμένῃ ἦν· καὶ τοὺς μὲν πεζοὺς ἐν τάξει ἐκέλευσεν ἕπεσθαι, τοὺς δὲ ἱππέας ἀναλαβὼν αὐτὸς, καὶ ἐς ἴλας κατανείμας, ὅπως ἐπιπλεῖστον τοῦ πεδίου ἐπέχοιεν, ἐπῄει τὴν χώραν τῶν Ὠρειτῶν. Ὅσοι μὲν δὴ ἐς ἀλκὴν ἐτράποντο αὐτῶν, κατεκόπησαν πρὸς τῶν ἱππέων· πολλοὶ δὲ καὶ ζῶντες ἑάλωσαν. Ὁ δὲ, τότε μὲν κατεστρατοπέδευσε πρὸς οὐ πολλῷ ὕδατι, ὡς δὲ καὶ οἱ περὶ Ἡφαιστίωνα αὐτῷ ὁμοῦ ἤδη ἦσαν, προὐχώρει ἐς τὸ πρόσω. Ἀφικόμενος δὲ ἐς κώμην, ἥπερ

ἦν μεγίστη τοῦ ἔθνους τοῦ Ὠρειτῶν (Ῥαμβακία ἐκαλεῖτο ἡ κώμη) τόν τε χῶρον ἐπῄνεσε, καὶ ἐδόκει ἂν αὐτῷ πόλις ξυνοικισθεῖσα, μεγάλη καὶ εὐδαίμων γενέσθαι. Ἡφαιστίωνα μὲν δὴ ἐπὶ τούτοις ὑπελείπετο.

XXII. Αὐτὸς δὲ ἀναλαβὼν αὖθις τῶν ὑπασπιστῶν καὶ τῶν Ἀγριάνων τοὺς ἡμίσεας καὶ τὸ ἄγημα τῶν ἱππέων καὶ τοὺς ἱπποτοξότας, προῄει ὡς ἐπὶ τὰ ὅρια τῶν τε Γαδρωσῶν καὶ Ὠρειτῶν, ἵναπερ στενή τε ἡ πάροδος αὐτῷ εἶναι ἐξηγγέλλετο, καὶ Ὠρεῖται τοῖς Γαδρωσοῖς ξυντεταγμένοι πρὸ τῶν στενωπῶν στρατοπεδεύειν, ὡς εἴρξοντες τῆς παρόδου Ἀλέξανδρον· καὶ ἦσαν μὲν ταύτῃ τεταγμένοι. Ὡς δὲ προσάγων ἤδη ἐξηγγέλλετο, οἱ μὲν πολλοὶ ἔφυγον ἐκ τῶν στενῶν, λιπόντες τὴν φυλακήν· οἱ δὲ ἡγεμόνες τῶν Ὠρειτῶν ἀφίκοντο παρ᾽ αὐτὸν, σφᾶς τε αὐτοὺς καὶ τὸ ἔθνος ἐνδιδόντες. Τούτοις μὲν δὴ προστάττει, ξυγκαλέσαντας τὸ πλῆθος τῶν Ὠρειτῶν, πέμπειν ἐπὶ τὰ σφέτερα ἤθη, ὡς δεινὸν οὐδὲν πεισομένους· σατράπην δὲ καὶ τούτοις ἐπιτάσσει Ἀπολλοφάνην, καὶ ξὺν τούτῳ ἀπολείπει Λεοννάτον τὸν σωματοφύλακα ἐν Ὤροις, σχόντας τούς τε Ἀγριᾶνας ξύμπαντας καὶ τῶν τοξοτῶν ἔστιν οὓς καὶ τῶν ἱππέων καὶ ἄλλους πεζούς τε καὶ ἱππέας Ἕλληνας μισθοφόρους· καὶ τό, τε ναυτικὸν ὑπομένειν, ἔςτ᾽ ἂν περιπλεύσῃ τὴν χώραν, καὶ τὴν πόλιν ξυνοικίζειν καὶ τὰ κατὰ τοὺς Ὠρείτας κοσμεῖν, ὅπως μᾶλλόν τι προσέχοιεν τῷ σατράπῃ τὸν νοῦν. Αὐτὸς δὲ ξὺν τῇ στρατιᾷ τῇ πολλῇ (καὶ γὰρ καὶ Ἡφαιστίων ἀφίκετο

ἄγων αὐτῷ τοὺς ὑπολειφθέντας) προὐχώρει ὡς ἐπὶ Γαδρωσοὺς, ἔρημον τὴν πολλήν· καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ ταύτῃ λέγει Ἀριστόβουλος σμύρνης πολλὰ δένδρα πεφυκέναι, μείζονα ἢ κατὰ τὴν ἄλλην σμύρναν· καὶ τοὺς Φοίνικας τοὺς κατ᾽ ἐμπορίαν τῇ στρατιᾷ ξυνεπομένους, ξυλλέγοντας τὸ δάκρυον τῆς σμύρνης (πολὺ γὰρ εἶναι, οἷα δὴ ἐκ μεγάλων τε τῶν πρέμνων, καὶ οὔπω πρόσθεν ξυλλελεγμένον) ἐμπλήσαντας τὰ ὑποζύγια ἄγειν. Ἔχειν δ᾽ τὴν ἔρημον ταύτην καὶ νάρδου ῥίζαν πολλήν τε καὶ εὔοσμον, καὶ ταύτην ξυλλέγειν τοὺς Φοίνικας· πολὺ δὲ εἶναι αὐτῆς τὸ καταπατούμενον πρὸς τῆς στρατιᾶς, καὶ ἀπὸ τοῦ πατουμένου ὀδμὴν ἡδεῖαν κατέχειν ἐπιπολὺ τῆς χώρας· τοσόνδε εἶναι τὸ πλῆθος. Εἶναι δὲ καὶ ἄλλα δένδρα ἐν τῇ ἐρήμῳ, τὸ μέν τι δάφνῃ ἐοικὸς τὸ φύλλον, καὶ τοῦτο ἐν τοῖς προσκλυζομένοις τῇ θαλάσσῃ χωρίοις πεφυκέναι, καὶ ἀπολείπεσθαι μὲν τὰ δένδρα πρὸς τῆς ἀμπώτεως ἐπὶ ξηροῦ, ἐπελθόντος δὲ τοῦ ὕδατος, ἐν τῇ θαλάσσῃ ἐπικλύζεσθαι· ὅσα ἐν κοίλοις χωρίοις ἐπεφύκει, ἔνθεν περ οὐχ ὑπενόστει τὸ ὕδωρ, καὶ ὅμως οὐ διαφθείρεσθαι τὸ δένδρον πρὸς τῆς θαλάσσης. Εἶναι δὲ τὰ δένδρα ταύτῃ πήχεων καὶ τριάκοντα ἔστιν ἃ αὐτῶν· τυχεῖν τε ἀνθοῦντα ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, καὶ τὸ ἄνθος εἶναι τῷ λευκῷ μάλιστα ἴῳ προσφερὲς, τὴν ὀδμὴν δὲ πολύ τι ὑπερφέρον· καὶ ἄλλον εἶναι καυλὸν ἐκ τῆς πεφυκότα ἀκάνθης, καὶ τούτῳ ἐπεῖναι ἰσχυρὰν τὴν ἄκανθαν, ὥςτε ἤδη τινῶν καὶ παριππευόντων ἐμπλακεῖσαν τῇ ἐσθῆτι κατασπάσαι ἀπὸ τοῦ ἵππου μᾶλλόν τι τὸν ἱππέα, ἢ αὐτὴν ἀπο-

σχισθῆναι ἀπὸ τοῦ καυλοῦ. Καὶ τῶν λαγωῶν λέγεται ὅτι παραθεόντων ἔχονται ἐν ταῖς θριξὶν αἱ ἄκανθαι, καὶ οὕτω τοι ἁλίσκοιντο οἱ λαγωοὶ, καθάπερ ὑπὸ ἰξοῦ αἱ ὄρνιθες, ἢ τοῖς ἀγκίστροις οἱ ἰχθύες· σιδήρῳ δὲ ὅτι διακοπῆναι οὐ χαλεπὴ ἦν· καὶ ὀπὸν ὅτι ἀνῄει πολὺν ὁ καυλὸς τῆς ἀκάνθης τεμνομένης, ἔτι πλείονα ἢ αἱ συκαῖ τοῦ ἦρος, καὶ δριμύτερον.

XXIII. Ἔνθεν δὲ διὰ τῆς Γαδρωσῶν χώρας ᾔει ὁδὸν χαλεπὴν, καὶ ἄπορον τῶν ἐπιτηδείων, τῶν τε ἄλλων, καὶ ὕδωρ πολλαχοῦ τῇ στρατιᾷ οὐκ ἦν· ἀλλὰ νύκτωρ ἠναγκάζοντο γῆν πολλὴν πορεύεσθαι, καὶ προσωτέρω ἀπὸ θαλάσσης, ἐπεὶ αὐτῷ γε ἐν σπουδῇ ἦν ἐλθεῖν τὰ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς χώρας, καὶ λιμένας τε ἰδεῖν τοὺς ὄντας, καὶ ὅσα τε ἐν παρόδῳ γένοιτο τῷ ναυτικῷ παρασκευάσαι, ἢ φρέατα ὀρύξαντας, ἢ ἀγορᾶς που ἢ ὅρμου ἐπιμεληθέντας. Ἀλλὰ ἦν γὰρ ἔρημα παντάπασι τὰ πρὸς τῇ θαλάσσῃ τῆς Γαδρωσῶν γῆς. Ὁ δὲ Θόαντα τὸν Μανδροδώρου καταπέμπει ἐπὶ θάλασσαν ξὺν ὀλίγοις ἱππεῦσι, κατασκεψόμενον, εἴπου τις ὅρμος ἂν τυγχάνει ταύτῃ, ἢ ὕδωρ οὐ πόῤῥω ἀπὸ θαλάσσης, ἤ τι ἄλλο τῶν ἐπιτηδείων· καὶ οὗτος ἐπανελθὼν ἀπήγγειλεν ἁλιέας τινὰς καταλαβεῖν ἐπὶ τοῦ αἰγιαλοῦ ἐν καλύβαις πνιγηραῖς· πεποιῆσθαι δὲ τὰς καλύβας, ξυνθέντας τὰς κόγχας· στέγην δὲ εἶναι αὐταῖς τὰς ἀκάνθας τῶν ἰχθύων· καὶ τούτους τοὺς ἁλιέας ὕδατι ὀλίγῳ διαχρῆσθαι, χαλεπῶς διαμασωμένους τὸν κάχληκα· καὶ οὐδὲ τούτῳ πάντη γλυκεῖ τῷ ὕδατι. Ὡς δὲ ἀφίκετο Ἀλέξανδρος ἐς χῶρόν τινα τῆς Γαδρωσίας, ἵνα ἀφθονώτερος ἦν σῖτος, διανέμει ἐς τὰ ὑποζύγια τὸν καταληφθέντα· καὶ τοῦτον σημηνάμενος τῇ ἑαυτοῦ σφραγῖδι, κατακομίζεσθαι κελεύει ὡς ἐπὶ θάλασσαν. Ἐν ᾧ δὲ ᾔει ὡς ἐπὶ τὸν σταθμὸν, ἔνθεν περ ἐγγυτάτω ἦν ἡ θάλασσα, ἐν τούτῳ ὀλίγα φροντίσαντες οἱ στρατιῶται τῆς σφραγῖδος, αὐτοί τε οἱ φύλακες τῷ σίτῳ ἐχρήσαντο, καὶ ὅσοι μάλιστα λιμῷ ἐπιέζοντο καὶ τούτοις μετέδωκαν. Ἐς τοσόνδε πρὸς τοῦ κακοῦ ἐνικῶντο, ὡς τὸν πρόδηλον καὶ παρόντα ἤδη ὄλεθρον, τοῦ ἀφανοῦς τε καὶ πρόσω ἔτι ὄντος ἐκ τοῦ βασιλέως κινδύνου, ξὺν λογισμῷ ἔδοξε σφίσιν ἔμπροσθεν ποιήσασθαι· καὶ Ἀλέξανδρος καταμαθὼν τὴν ἀνάγκην, συνέγνω τοῖς πράξασιν. Αὐτὸς δὲ ὅσα ἐκ τῆς χώρας ἐπιδραμὼν ξυναγαγεῖν ἠδυνήθη εἰς ἐπισιτισμὸν τῇ στρατιᾷ τῇ περιπλεούσῃ ξὺν τῷ στόλῳ, ταῦτα κομίσοντα πέμπει Κρηθέα τὸν Καλλατιανόν· καὶ τοῖς ἐγχωρίοις προσετάχθη, ἐκ τῶν ἄνω τόπων σῖτόν τε ὅσον δυνατοὶ ἦσαν κατακομίσαι ἀλέσαντας· καὶ τὰς βαλάνους τὰς τῶν φοινίκων καὶ πρόβατα ἐς ἀγορὰν τῷ στρατῷ· καὶ ἐς ἄλλον αὖ τόπον Τήλεφον κατέπεμψε, τῶν ἑταίρων, σὺν σίτῳ οὐ πολλῷ ἀληλεσμένῳ.

XXIV. Αὐτὸς δὲ προὐχώρει ὡς ἐπὶ τὰ βασίλεια τῶν Γαδρωσῶν (ὁ δὲ χῶρος Πούρα ὀνομάζεται) ἵναπερ ἀφίκετο ἐξ Ὤρων ὁρμηθεὶς, ἐν ἡμέραις ταῖς πάσαις ἑξήκοντα. Καὶ λέγουσιν οἱ πολλοὶ τῶν ξυγγραψάντων τὰ ἀμφ᾽ Ἀλέξανδρον, οὐδὲ τὰ ξύμπαντα ὅσα ἐταλαιπώρησεν αὐτῷ κατὰ τὴν Ἀσίαν ἡ στρατιὰ, ξυμβληθῆναι ἄξια εἶναι τοῖς τῇδε πονη-

θεῖσι πόνοις· οὐ μὴν ἀγνοήσαντα Ἀλέξανδρον τῆς ὁδοῦ τὴν χαλεπότητα, ταύτῃ ἐλθεῖν (τοῦτο μὲν μόνος Νέαρχος λέγει ὧδε) ἀλλὰ ἀκούσαντα γὰρ, ὅτι οὔπω τις πρόσθεν διελθὼν ταύτῃ ξὺν στρατιᾷ ἀπεσώθη, ὅτι μὴ Σεμίραμις [ἐξ Ἰνδῶν ἔφυγε]· καὶ ταύτην δὲ ἔλεγον οἱ ἐπιχώριοι ξὺν εἴκοσι μόνοις τῆς στρατιᾶς ἀποσωθῆναι. Κῦρον δὲ τὸν Καμβύσου, ξὺν ἑπτὰ μόνοις καὶ τοῦτον. Ἐλθεῖν γὰρ δὴ καὶ Κῦρον ἐς τοὺς χώρους τούτους ὡς ἐσβαλοῦντα ἐς τὴν Ἰνδῶν γῆν, φθάσαι δὲ, ὑπὸ τῆς ἐρημίας τε καὶ ἀπορίας τῆς ὁδοῦ ταύτης, ἀπολέσαντα τὴν πολλὴν τῆς στρατιᾶς· καὶ ταῦτα Ἀλεξάνδρῳ ἐξαγγελλόμενα, ἔριν ἐμβαλεῖν πρὸς Κῦρον καὶ Σεμίραμιν. Τούτων τε οὖν ἕνεκα, καὶ ἅμα ὡς τῷ ναυτικῷ ἐγγύθεν ἐκπορίζεσθαι τὰ ἀναγκαῖα, λέγει Νέαρχος ταύτην τραπῆναι Ἀλέξανδρον· τό, τε οὖν καῦμα ἐπιφλέγον, καὶ τοῦ ὕδατος τὴν ἀπορίαν πολλὴν τῆς στρατιᾶς διαφθεῖραι, καὶ μάλιστα δὴ τὰ ὑποζύγια· ταῦτα μὲν δὴ πρὸς τοῦ βάθους τε τῆς ψάμμου καὶ τῆς θέρμης, ὅτι κεκαυμένη ἦν, τὰ πολλὰ δὲ καὶ δίψῃ ἀπόλλυσθαι· καὶ γὰρ καὶ γηλόφοις ἐπιτυγχάνειν ὑψηλοῖς, ψάμμου βαθείας οὐ νενησμένης, ἀλλ' οἵας δέχεσθαι, καθάπερ ἐς πηλὸν ἢ ἔτι μᾶλλον ἐς χιόνα ἀπάτητον ἐπιβαίνοντας· καὶ ἅμα ἐν ταῖς προσβάσεσί τε καὶ καταβαίνοντας τούς τε ἵππους καὶ τοὺς ἡμιόνους, ἔτι μᾶλλον κακοπαθεῖν τῷ ἀνωμάλῳ τῆς ὁδοῦ, καὶ ἅμα ἀβεβαίῳ· τῶν δὲ σταθμῶν τὰ μήκη πιέσαι οὐχ ἥκιστα τὴν στρατιάν· ἀπορία γὰρ ὕδατος οὐ ξύμμετρος οὖσα μᾶλλόν τι ἦγε πρὸς ἀνάγκην

τὰς πορείας ποιεῖσθαι. Ὁπότε μὲν δὴ τῆς νυκτὸς ἐπελθόντες τὴν ὁδὸν, ἥν τινα ἀνῦσαι ἐχρῆν, ἕωθεν πρὸς ὕδωρ ἔλθοιεν, οὐ πάντῃ ἐταλαιπωροῦντο· προχωρούσης δὲ τῆς ἡμέρας, ὑπὸ μήκους τῆς ὁδοῦ, εἰ ὁδοιποροῦντες ἔτι ἐγκαταληφθεῖεν, ἐνταῦθα ἂν ἐταλαιπώρουν πρὸς τοῦ καύματός τε καὶ ἅμα δίψει ἀπαύστῳ ἐχόμενοι.

XXV. Τῶν δὲ δὴ ὑποζυγίων πολὺς ὁ φθόρος καὶ ἑκούσιος τῇ στρατιᾷ ἐγίγνετο· ξυνιόντες γὰρ, ὁπότε ἐπιλείποι σφᾶς τὰ σιτία, καὶ τῶν ἵππων τοὺς πολλοὺς ἀποσφάζοντες, καὶ τῶν ἡμιόνων τὰ κρέα ἐσιτοῦντο, καὶ ἔλεγον δίψει ἀποθανεῖν αὐτοὺς ἢ ὑπὸ καμάτου ἐκλιπόντας· καὶ ὁ τὴν ἀτρέκειαν τοῦ ἔργου ἐξελέγξων, ὑπό τε τοῦ πόνου οὐδεὶς ἦν, καὶ ὅτι ξύμπαντες τὰ αὐτὰ ἡμάρτανον· καὶ Ἀλέξανδρον μὲν οὐκ ἐλελήθει τὰ γιγνόμενα, ἴασιν δὲ τῶν παρόντων ἑώρα, τὴν τῆς ἀγνοίας προσποίησιν μᾶλλόν τι, ἢ τὴν ὡς γιγνωσκομένων ἐπιχώρησιν. Οὔκουν οὐδὲ τοὺς νόσῳ κάμνοντας τῆς στρατιᾶς, οὐδὲ τοὺς διὰ κάματον ὑπολειπομένους ἐν ταῖς ὁδοῖς, ἄγειν ἔτι ἦν εὐμαρῶς, ἀπορίᾳ τε τῶν ὑποζυγίων, καὶ ὅτι τὰς ἁμάξας αὐτοὶ κατέκοπτον, ἀπόρους οὔσας αὐτοῖς ὑπὸ βάθους τῆς ψάμμου ἄγεσθαι· καὶ ὅτι ἐν τοῖς πρώτοις σταθμοῖς διὰ ταῦτα ἐξηναγκάζοντο οὐ τὰς βραχυτάτας ἰέναι τῶν ὁδῶν, ἀλλὰ τὰς εὐπορωτάτας τοῖς ζεύγεσι· καὶ οὕτως οἱ μὲν νόσῳ κατὰ τὰς ὁδοὺς ὑπελείποντο, οἱ δὲ ὑπὸ καμάτου ἢ καύματος, ἢ τῷ δίψει οὐκ ἀντέχοντες· καὶ οὔτε οἱ ἄξοντες ἦσαν, οὔ-

τε οἱ μένοντας θεραπεύσοντες· σπουδῇ γὰρ πολλῇ ἐγίγνετο ὁ στόλος, καὶ ἐν τῷ ὑπὲρ τοῦ παντὸς προθύμῳ, τὸ καθ᾽ ἑκάστους ξὺν ἀνάγκῃ ἠμελεῖτο· οἱ δὲ καὶ ὕπνῳ κάτοχοι κατὰ τὰς ὁδοὺς γενόμενοι, οἷα δὴ νυκτὸς τὸ πολὺ τῆς πορείας ποιούμενοι, ἔπειτα ἐξαναστάντες, οἷς μὲν δύναμις ἔτι ἦν, κατὰ τὰ ἴχνη τῆς στρατιᾶς ἐφομαρτήσαντες, ὀλίγοι ἀπὸ πολλῶν ἐσώθησαν· οἱ πολλοὶ δὲ, ὥσπερ ἐν πελάγει ἐκπεσόντες, τῇ ψάμμῳ ἀπώλοντο. Ξυνηνέχθη δὲ τῇ στρατιᾷ καὶ ἄλλο πάθημα, ὃ δὴ οὐχ ἥκιστα ἐπίεσεν αὐτούς τε καὶ τοὺς ἵππους καὶ τὰ ὑποζύγια. Ὕεται γὰρ ἡ Γαδρωσίων γῆ ὑπ᾽ ἀνέμων τῶν ἐτησίων, καθαπεροῦν καὶ ἡ Ἰνδῶν γῆ, οὐ τὰ πεδία τῶν Γαδρωσίων, ἀλλὰ τὰ ὄρη, ἵναπερ προσφέρονταί τε αἱ νεφέλαι ὑπὸ τοῦ πνεύματος, καὶ ἀναχέονται, οὐχ ὑπερβάλλουσαι τῶν ὀρῶν τὰς κορυφάς. Ὡς δὲ ηὐλίσθη ἡ στρατιὰ πρὸς χειμάῤῥῳ ὀλίγου ὕδατος, αὐτοῦ δὴ ἕνεκα τοῦ ὕδατος, ἀμφὶ δευτέραν φυλακὴν τῆς νυκτὸς, ἐμπλησθεὶς ὑπὸ τῶν ὄμβρων ὁ χειμάῤῥος ὁ ταύτῃ ῥέων, ἀφανῶν τῇ στρατιᾷ γεγενημένων τῶν ὄμβρων, τοσοῦτο ἐπῆλθε τῷ ὕδατι, ὡς γύναια καὶ παιδάρια τὰ πολλὰ τῶν ἑπομένων τῇ στρατιᾷ διαφθεῖραι, καὶ τὴν κατασκευὴν τὴν βασιλικὴν ξύμπασαν ἀφανίσαι, καὶ τῶν ὑποζυγίων ὅσα ἀπελείπετο· αὐτοὺς δὲ μόλις καὶ χαλεπῶς ξὺν τοῖς ὅπλοις οὐδὲ τούτοις πᾶσιν, ἀποσωθῆναι· οἱ πολλοὶ δὲ καὶ πίνοντες, ὁπότε ἐκ καύματός τε καὶ δίψους ὕδατι ἀθρόῳ ἐπιτύχοιεν, πρὸς αὐτοῦ τοῦ ἀπαύστου ποτοῦ ἀπώλοντο. Καὶ τούτων ἕνεκα Ἀλέξανδρος τὰς στρατοπεδείας οὐ πρὸς τοῖς

ὕδασιν αὐτοῖς τὸ πολὺ ἐποιεῖτο, ἀλλὰ ἀπέχων ὅσον εἴκοσι σταδίους μάλιστα, ὡς μὴ ἀθρόους ἐμπίπτοντας τῷ ὕδατι, αὐτούς τε καὶ τὰ κτήνη ἀπόλλυσθαι· καὶ ἅμα τοὺς μάλιστα ἀκράτορας σφῶν ἐπεμβαίνοντας ἐς τὰς πηγὰς, ἢ τὰ ῥεύματα, διαφθείρειν καὶ τῇ ἄλλῃ στρατιᾷ τὸ ὕδωρ.

XXVI. Ἔνθεν δὴ ἔργον καλὸν, εἴπερ τι ἄλλο τῶν Ἀλεξάνδρου, οὐκ ἔδοξέ μοι ἀφανίσαι, ἢ ἐν τῇδε τῇ χώρᾳ πραχθὲν, ἢ ἔτι ἔμπροσθεν ἐν Παραπαμισάδαις, ὡς μετεξέτεροι ἀνέγραψαν· ἰέναι μὲν τὴν στρατιὰν διὰ ψάμμου τε καὶ τοῦ καύματος ἤδη ἐπιφλέγοντος, ὅτι πρὸς ὕδωρ ἐχρῆν ἐξανύσαι (τὸ δὲ ἦν πρόσθεν τῆς ὁδοῦ) καὶ αὐτόν τε Ἀλέξανδρον δίψει κατεχόμενον, μόλις μὲν καὶ χαλεπῶς, πεζὸν δὲ ὅμως ἡγεῖσθαι· ὥστε καὶ τοὺς ἄλλους στρατιώτας (οἷάπερ φιλεῖ ἐν τῷ τοιῷδε) κουφοτέρως φέρειν τοὺς πόνους, ἐν ἰσότητι τῆς ταλαιπωρήσεως· ἐν δὲ τούτῳ τῶν ψιλῶν τινας, κατὰ ζήτησιν ὕδατος ἀποτραπέντας ἀπὸ τῆς στρατιᾶς, εὑρεῖν ὕδωρ συλλελεγμένον ἔν τινι χαράδρᾳ οὐ βαθείᾳ, ὀλίγην καὶ φαύλην πίδακα· καὶ τοῦτο οὐ χαλεπῶς συλλέξαντας σπουδῇ ἰέναι παρ᾽ Ἀλέξανδρον, ὡς μέγα δή τι ἀγαθὸν φέροντας· ὡς δὲ ἐπέλαζον ἤδη, ἐμβαλόντας ἐς κράνος τὸ ὕδωρ προσενεγκεῖν τῷ βασιλεῖ. Τὸν δὲ λαβεῖν μὲν, καὶ ἐπαινέσαι τοὺς κομίσαντας· λαβόντα δὲ, ἐν ὄψει πάντων ἐκχέαι· καὶ ἐπὶ τῷδε τῷ ἔργῳ ἐς τοσόνδε ἐπιῤῥωσθῆναι τὴν στρατιὰν ξύμπασαν, ὥστε εἰκάσαι ἄν τινα πότον γενέσθαι πᾶσιν ἐκεῖνο τὸ ὕδωρ τὸ πρὸς Ἀλεξάνδρου ἐκχυθέν. Τοῦτο ἐγὼ, εἴπερ τι

ἄλλο, τὸ ἔργον εἰς καρτερίαν τε καὶ ἅμα στρατηγίαν ἐπαινῶ Ἀλεξάνδρου. Ξυνηνέχθη δέ τι καὶ τοιόνδε τῇ στρατιᾷ ἐν τῇ γῇ ἐκείνῃ. Οἱ γὰρ ἡγεμόνες τῆς ὁδοῦ τελευτῶντες οὐκέτι μεμνῆσθαι ἔφασκον τὴν ὁδὸν, ἀλλ᾽ ἀφανισθῆναι τὰ σημεῖα αὐτῆς πρὸς τοῦ ἀνέμου ἐπιπνεύσαντος· καὶ οὐ γὰρ εἶναι ἐν τῇ ψάμμῳ πολλῇ τε καὶ ὁμοίᾳ πάντῃ νενημένῃ, ὅτῳ τεκμηριώσονται τὴν ὁδόν· οὔτ᾽ οὖν δένδρα ξυνήθη παρ᾽ αὐτὴν πεφυκότα, οὔτε τινὰ γήλοφον βέβαιον ἀνεστηκότα, οὐ δὲ πρὸς τὰ ἄστρα ἐν νυκτὶ ἢ μεθ᾽ ἡμέραν πρὸς τὸν ἥλιον μεμελετῆσθαι σφίσι τὰς πορείας, καθάπερ τοῖς ναύταις πρὸς τῶν ἄρκτων· τὴν μὲν Φοίνιξι τὴν ὀλίγην· τὴν δὲ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις τὴν μείζονα. Ἔνθα δὴ Ἀλέξανδρον συνιέντα, ὅτι ἐν ἀριστερᾷ δεῖ ἀποκλίναντα ἄγειν, ἀναλαβόντα ὀλίγους ἅμα οἱ ἱππέας· ὡς δὲ καὶ τούτων οἱ ἵπποι ἐξέκαμνον ὑπὸ τοῦ καύματος, ἀπολιπεῖν καὶ τούτων τοὺς πολλούς· αὐτὸν δὲ ξὺν πέντε τοῖς πᾶσιν ἀφιππάσασθαι, καὶ εὑρεῖν τὴν θάλασσαν· διαμησάμενόν τε αὐτὸν ἐπὶ τοῦ αἰγιαλοῦ τὸν κάχληκα, καὶ ἐπιτυχεῖν ὕδατι γλυκεῖ καὶ καθαρῷ, καὶ οὕτω μετελθεῖν τὴν στρατιὰν πᾶσαν, καὶ ἐν ἑπτὰ ἡμέραις ἰέναι παρὰ τὴν θάλασσαν ὑδρευομένους ἐκ τῆς ἠϊόνος. Ἔνθεν δὲ (ἤδη γάρ τι γιγνώσκειν τὴν ὁδὸν τοὺς ἡγεμόνας) ἐπὶ τῆς μεσογαίας ποιεῖσθαι τὸν στόλον.

XXVII. Ὡς δὲ ἀφίκετο ἐς τῶν Γαδρωσίων τὰ βασίλεια, ἀναπαύει ἐνταῦθα τὴν στρατιάν· καὶ Ἀπολλοφάνην μὲν παύει τῆς σατραπείας, ὅτι οὐδενὸς ἔγνω ἐπιμεληθέντα τῶν προεπηγγελμένων. Θό-

αντα δὲ σατραπεύειν τῶν ταύτῃ ἔταξε· τούτου δὲ νόσῳ τελευτήσαντος, Σιβύρτιος τὴν σατραπείαν ἐκδέχεται· ὁ αὐτὸς δὲ καὶ Καρμανίας σατράπης ἦν, νεωστὶ ἐξ᾽ Ἀλεξάνδρου ταχθείς· τότε δὲ τούτῳ μὲν Ἀραχωτῶν τε καὶ τῶν Γαδρωσίων ἄρχειν ἐδόθη· Καρμανίαν δὲ ἔσχε Τληπόλεμος ὁ Πυθοφάνους. Ἤδη τε ἐπὶ Καρμανίας προὐχώρει ὁ βασιλεὺς, καὶ ἀγγέλλεται αὐτῷ, Φίλιππον τὸν σατράπην τῆς Ἰνδῶν γῆς, ἐπιβουλευθέντα πρὸς τῶν μισθοφόρων, δόλῳ ἀποθανεῖν· τοὺς δὲ ἀποκτείναντας, ὅτι οἱ σωματοφύλακες τοῦ Φιλίππου οἱ Μακεδόνες, τοὺς μὲν ἐν αὐτῷ τῷ ἔργῳ, τοὺς δὲ καὶ ὕστερον λαβόντες, ἀπέκτειναν. Ταῦτα δὲ ὡς ἔγνω, ἐκπέμπει γράμματα ἐς Ἰνδοὺς παρὰ Εὔδημόν τε καὶ Ταξίλην, ἐπιμελεῖσθαι τῆς χώρας τῆς πρόσθεν ὑπὸ Φιλίππῳ τεταγμένης, ἔστ᾽ ἂν αὐτὸς σατράπην ἐκπέμψαι ἐπ᾽ αὐτῆς. Ἤδη δ᾽ ἐς Καρμανίαν ἥκοντος Ἀλεξάνδρου, Κρατερὸς ἀφικνεῖται, τήν τε ἄλλην στρατιὰν ἅμα οἷ ἄγων καὶ τοὺς ἐλέφαντας, καὶ Ὀρδάνην τὸν ἀποστάντα καὶ νεωτερίσαντα συνειληφώς. Ἐνταῦθα δὲ Στασάνωρ τε ὁ Ἀρείων καὶ ὁ Δράγγων σατράπης ἧκε· καὶ ξὺν αὐτοῖς Φαρισμάνης ὁ Φραταφέρνου τοῦ Παρθυαίων καὶ Ὑρκανιῶν σατράπου παῖς. Ἧκον δὲ καὶ οἱ στρατηγοὶ οἱ ὑπολειφθέντες ἅμα Παρμενίωνι ἐπὶ τῆς στρατιᾶς τῆς ἐν Μηδίᾳ, Κλέανδρός τε καὶ Σιτάλκης, καὶ Ἡράκων, τὴν πολλὴν τῆς στρατιᾶς καὶ οὗτοί γε ἄγοντες. Τοὺς μὲν δὴ ἀμφὶ Κλέανδρόν τε καὶ Σιτάλκην, πολλὰ ἐπικαλούντων αὐτοῖς τῶν τε ἐγχωρίων καὶ τῆς στρατιᾶς αὐτῆς, ὡς ἱερά τε πρὸς

αὐτῶν σεσυλημένα, καὶ θήκας παλαιὰς κεκινημένας καὶ ἄλλα ἄδικα ἔργα ἐς τοὺς ὑπηκόους τετολμημένα καὶ ἀτάσθαλα. Ταῦτα ὡς ἐξηγγέλθη, τοὺς μὲν ἀπέκτεινεν, ὡς καὶ τοῖς ἄλλοις δέος εἶναι, ὅσοι σατράπαι ἢ ὕπαρχοι ἢ νομάρχαι ἀπολείποιντο, τὰ ἴσα ἐκείνοις πλημμελοῦντας πείσεσθαι· καὶ τοῦτο εἴπέρ τι ἄλλο, κατέσχεν ἐν κόσμῳ τὰ ἔθνη τὰ ἐξ Ἀλεξάνδρου δορυάλωτα, ἢ ἑκόντα προσχωρήσαντα, τοσαῦτα μὲν πλήθει ὄντα, τόσον δὲ ἀλλήλων ἀφεστηκότα, ὅτι οὐκ ἐξῆν ὑπὸ τῇ Ἀλεξάνδρου βασιλείᾳ ἀδικεῖσθαι τοὺς ἀρχομένους ὑπὸ τῶν ἀρχόντων. Ἡράκων δὲ τότε μὲν ἀφείθη τῆς αἰτίας· ὀλίγον δὲ ὕστερον ἐξελεγχθεὶς πρὸς ἀνδρῶν Σουσίων, σεσυληκέναι τὸ ἐν Σούσοις ἱερὸν, καὶ οὗτος ἔδωκε δίκην. Οἱ δὲ ξὺν Στασάνορι καὶ Φραταφέρνῃ πλῆθός τε ὑποζυγίων παρ᾽ Ἀλέξανδρον ἄγοντες ἦλθον, καὶ καμήλους πολλὰς, ὡς ἔμαθον, ὅτι τὴν ἐπὶ Γαδρωσίων ἄγει, εἰκάσαντες, ὅτι τὰ αὐτὰ ἐκεῖνα πείσεται αὐτῷ ἡ στρατιὰ, ἃ ἤδη ἔπαθε. Καὶ οὖν καὶ ἐν καιρῷ μὲν οὗτοι ἀφίκοντο, ἐν καιρῷ δὲ οἱ κάμηλοί τε καὶ τὰ ὑποζύγια· διένειμε γὰρ ξύμπαντα Ἀλέξανδρος, τοῖς δὲ κατὰ λόχους, ὅπως τὸ πλῆθος τῶν ὑποζυγίων τε καὶ καμήλων αὐτῷ ξυνέβαινεν.

XXVIII. Ἤδη δέ τινες καὶ τοιάδε ἀνέγραψαν, οὐ πιστὰ ἐμοὶ λέγοντες, ὡς συζεύξας δύο ἁρμαμάξας, κατακείμενος ξὺν τοῖς ἑταίροις καταυλούμενος, τὴν διὰ Καρμανίας ἦγεν, ἡ στρατιὰ δὲ αὐτῷ ἐστεφανωμένη τε καὶ παίζουσα εἵπετο· προὔκειτο δὲ αὐτῇ σῖτά τε, καὶ ὅσα ἄλλα ἐς τρυφὴν, παρὰ τὰς

ὁδοὺς συγκεκομισμένα πρὸς τῶν Καρμανίων. Καὶ ταῦτα πρὸς μίμησιν τῆς Διονύσου Βακχείας ἀπεικάσθη Ἀλεξάνδρῳ, ὅτι καὶ ὑπὲρ ἐκείνου λόγος ἐλέγετο, καταστρεψάμενον Ἰνδοὺς Διόνυσον, οὕτω τὴν πολλὴν τῆς Ἀσίας ἐπελθεῖν· καὶ Θρίαμβόν τε αὐτὸν ἐπικληθῆναι τὸν Διόνυσον, καὶ τὰς ἐπὶ ταῖς νίκαις ταῖς ἐκ πολέμου πομπὰς ἐπὶ τῷ αὐτῷ τούτῳ, θριάμβους. Ταῦτα δὲ οὔτε Πτολεμαῖος ὁ Λάγου, οὔτε Ἀριστόβουλος ὁ Ἀριστοβούλου ἀνέγραψαν, οὐδέ τις ἄλλος, ὄντινα ἱκανὸν ἄν τις ποιήσαιτο τεκμηριῶσαι ὑπὲρ τῶν τοιῶνδε· καί μοι ὡς οὐ πιστὰ ἀναγεγράφθαι ἐξήρκεσαν· ἀλλ᾽ ἐκεῖνα ἤδη Ἀριστοβούλῳ ἑπόμενος ξυγγράφω, θῦσαι ἐν Καρμανίᾳ Ἀλέξανδρον χαριστήρια τῆς κατ᾽ Ἰνδῶν νίκης, καὶ ὑπὲρ τῆς στρατιᾶς, ὅτι ἀπεσώθη ἐκ Γαδρωσίων, καὶ ἀγῶνα διαθεῖναι μουσικόν τε καὶ γυμνικόν· κατατάξαι δὲ καὶ Πευκέσταν ἐς τοὺς σωματοφύλακας, ἤδη μὲν ἐγνωκότα σατράπην καταστῆσαι τῆς Περσίδος, ἐθέλοντα δὲ πρὸ τῆς σατραπείας μηδὲ ταύτης τῆς τιμῆς καὶ πίστεως ἀπείρατον εἶναι, ἐπὶ τῷ ἐν Μαλλοῖς ἔργῳ· εἶναι δὲ αὐτῷ ἑπτὰ εἰς τότε σωματοφύλακας, Λεοννάτον Ἀντέου, Ἡφαιστίωνα τὸν Ἀμύντορος, Λυσίμαχον Ἀγαθοκλέους, Ἀριστόνουν Πεισαίου· τούτους μὲν, Πελλαίους· Περδίκκαν δὲ, Ὀρόντου, ἐκ τῆς Ὀρέστιδος· Πτολεμαῖον δὲ τὸν Λάγου, καὶ Πείθωνα Κρατεᾶ, Ἑορδαίους· ὄγδοον δὲ προσγενέσθαι αὐτοῖς Πευκέσταν; τὸν Ἀλεξάνδρῳ ὑπερασπίσαντα. Ἐν τούτῳ δὲ καὶ Νέαρχος περιπλεύσας τὴν Ὠρῶν τε καὶ Γαδρωσίων γῆν, καὶ τῶν Ἰχθυοφά-

γων, κατῆρεν ἐς τῆς Καρμανίας τὰ πρὸς θάλασσαν ᾠκισμένα· ἔνθεν δὲ ἀνελθὼν σὺν ὀλίγοις, Ἀλεξάνδρῳ ἀπήγγειλε τὰ ἀμφὶ τὸν περίπλουν τὸν γενόμενον αὐτῷ κατὰ τὴν ἔξω θάλασσαν. Τοῦτον μὲν δὴ καταπέμπει αὖθις, ἐκπεριπλεύσοντα ἔστ' ἐπὶ τὴν Σουσιανῶν τε γῆν, καὶ τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ τὰς ἐκβολάς· ὅπως δὲ ἐπλεύσθη αὐτῷ τὰ ἀπὸ τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ ἐπὶ τὴν θάλασσαν τὴν Περσικὴν καὶ τὸ στόμα τοῦ Τίγρητος, ταῦτα ἰδίᾳ ἀναγράψω, αὐτῷ Νεάρχῳ ἑπόμενος, ὡς καὶ τήνδε εἶναι ὑπὲρ Ἀλεξάνδρου Ἑλληνικὴν ξυγγραφήν. Ταῦτα μὲν δὴ ἐν ὑστέρῳ ἔσται τυχὸν, εἰσότε θυμός τέ με καὶ ὁ δαίμων ἄγῃ ταύτῃ. Ἀλέξανδρος δὲ Ἡφαιστίωνα μὲν σύν τε τῇ πλείστῃ μοίρᾳ τῆς στρατιᾶς καὶ τοῖς ὑποζυγίοις, καὶ τοὺς ἐλέφαντας ἅμα οἷ ἔχοντα, τὴν παρὰ θάλασσαν ἀπὸ τῆς Καρμανίας ὡς ἐπὶ τὴν Περσίδα ἄγειν ἐκέλευσεν· ὅτι χειμῶνος ὥρᾳ γιγνομένου αὐτῷ τοῦ στόλου, τὰ πρὸς τῇ θαλάσσῃ Περσίδος ἀλεεινά τε ἦν, καὶ τῶν ἐπιτηδείων ἀφθόνως ἔχοντα.

XXIX. Αὐτὸς δὲ ξὺν τοῖς κουφοτάτοις τῶν πεζῶν, καὶ ξὺν τοῖς ἑταίροις τῶν ἱππέων, καὶ μέρει τινὶ τῶν τοξοτῶν ᾔει τὴν ἐπὶ Πασαργάδας τῆς Περσίδος. Στασάνορα δὲ καταπέμπει ἐπὶ τὴν ἑαυτοῦ. Ὡς δὲ ἐπὶ τοῖς ὅροις ἦν τῆς Περσίδος, Φρασαόρτην μὲν οὐ κατέλαβε σατραπεύοντα ἔτι (νόσῳ γὰρ τετελευτηκὼς ἐτύγχανεν, ἐν Ἰνδοῖς ἔτι Ἀλεξάνδρου ὄντος) Ὀρξίνης δὲ ἐπεμέλετο τῆς Περσίδος, οὐ πρὸς Ἀλεξάνδρου κατασταθεὶς, ἀλλ' ὅτι οὐκ ἀπηξίωσεν αὐτὸν ἐν κόσμῳ Πέρσας διαφυλάξαι Ἀλεξάνδρῳ, οὐκ ὄντος

ἄλλου ἄρχοντος. Ἦλθε δὲ ἐς Πασαργάδας καὶ Ἀτροπάτης ὁ Μηδίας σατράπης, ἄγων Βαρυάξην ἄνδρα Μῆδον συνειλημμένον, ὅτι ὀρθὴν τὴν κίδαριν περιθέμενος, βασιλέα προσεῖπεν αὐτὸν Περσῶν τε καὶ Μήδων· καὶ ξὺν τούτῳ τοὺς μετασχόντας αὐτῷ τοῦ νεωτερισμοῦ τε καὶ τῆς ἀποστάσεως. Τούτους μὲν δὴ ἀπέκτεινεν Ἀλέξανδρος· ἐλύπησε δὲ αὐτὸν ἡ παρανομία ἡ ἐς τὸν Κύρου τοῦ Καμβύσου τάφον, ὅτι διορωρυγμένον τε καὶ σεσυλημένον κατέλαβε τοῦ Κύρου τὸν τάφον, ὡς λέγει Ἀριστόβουλος· εἶναι γὰρ ἐν Πασαργάδαις ἐν τῷ παραδείσῳ τῷ βασιλικῷ Κύρου ἐκείνου τάφον· καὶ περὶ αὐτὸν ἄλσος πεφυτεῦσθαι δένδρων παντοίων, καὶ ὕδατι εἶναι κατάῤῥυτον, καὶ πόαν βαθεῖαν πεφυκέναι ἐν τῷ λειμῶνι· καὶ αὐτὸν δὲ τὸν τάφον τὰ κάτω λίθου τετραπόδου ἐς τετράγωνον σχῆμα πεποιῆσθαι· ἄνωθεν δὲ οἴκημα ἐπεῖναι λίθινον ἐστεγασμένον, θυρίδα ἔχον φέρουσαν ἔσω στενὴν, ὡς μόλις ἂν ἑνὶ ἀνδρὶ οὐ μεγάλῳ, πολλὰ κακοπαθοῦντι παρελθεῖν· ἐν δὲ τῷ οἰκήματι πύελον χρυσῆν κεῖσθαι, ἵνα τὸ σῶμα τοῦ Κύρου ἐτέθαπτο, καὶ κλίνην παρὰ τῇ πυέλῳ· πόδας δὲ εἶναι τῇ κλίνῃ χρυσοῦς σφυρηλάτους, καὶ τάπητα ἐπιβλημάτων Βαβυλωνίων, καὶ καυνάκας πορφυροῦς ὑποστρώματα· ἐπεῖναι δὲ καὶ κάνδυς, καὶ ἄλλους χιτῶνας τῆς Βαβυλωνίου ἐργασίας· καὶ ἀναξυρίδες Μηδικαὶ καὶ στολαὶ ὑακινθινοβαφεῖς ὅτι ἔκειντο· αἱ δὲ πορφύρας, αἱ δὲ ἄλλης καὶ ἄλλης χρόας, καὶ στρεπτοὶ, καὶ ἀκινάκαι, καὶ ἐνώτια χρυσοῦ τε καὶ λίθων κολλητά· καὶ τράπεζα ἔκειτο. Ἐν μέσῳ δὲ τῆς

κλίνης ἡ πύελος ἔκειτο, ἡ τὸ σῶμα τοῦ Κύρου ἔχουσα· εἶναι δὲ ἐντὸς τοῦ περιβόλου, πρὸς τῇ ἀναβάσει τῇ ἐπὶ τὸν τάφον φερούσῃ, οἴκημα σμικρὸν τοῖς Μάγοις πεποιημένον, οἳ δὴ ἐφύλασσον τὸν Κύρου τάφον, ἔτι ἀπὸ Καμβύσου τοῦ Κύρου, παῖς παρὰ πατρὸς ἐκδεχόμενοι τὴν φυλακήν. Καὶ τούτοις πρόβατόν τε ἐς ἡμέραν ἐδίδοτο ἐκ βασιλέως, καὶ ἀλεύρου τε καὶ οἴνου τεταγμένα, καὶ ἵππος κατὰ μῆνα ἐς θυσίαν τῷ Κύρῳ. Ἐπεγέγραπτο δὲ ὁ τάφος Περσικοῖς γράμμασι. Ἐδήλου δὲ Περσιστὶ τάδε, Ω ΑΝΘΡΩΠΕ, ΕΓΩ ΚΥΡΟΣ ΕΙΜΙ Ο ΚΑΜΒΥΣΟΥ, Ο ΤΗΝ ΑΡΧΗΝ ΠΕΡΣΑΙΣ ΚΑΤΑΣΤΗΣΑΜΕΝΟΣ, ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΣΙΑΣ ΒΑΣΙΛΕΥΣΑΣ. ΜΗ ΟΥΝ ΦΘΟΝΗΣΗΣ ΜΟΙ ΤΟΥ ΜΝΗΜΑΤΟΣ. Ἀλέξανδρος δὲ (ἐπιμελὲς γὰρ ἦν αὐτῷ, ὁπότε ἕλοι Πέρσας, παριέναι ἐς τοῦ Κύρου τὸν τάφον) τὰ μὲν ἄλλα καταλαμβάνει ἐκπεφορημένα, πλὴν τῆς πυέλου καὶ τῆς κλίνης· οἱ δὲ καὶ τὸ σῶμα τοῦ Κύρου ἐλωβήσαντο, ἀφελόντες τὸ πῶμα τῆς πυέλου, καὶ τὸν νεκρὸν ἐξέβαλλον· αὐτὴν δὲ τὴν πύελον ἐπειρῶντο εὔογκον σφίσι ποιήσασθαι, καὶ ταύτῃ εὔφορον, τὰ μὲν παρακόπτοντες, τὰ δὲ ξυνθλῶντες αὐτῆς· ὡς δὲ οὐ προὐχώρει αὐτοῖς τοῦτο τὸ ἔργον, οὕτω δὴ ἐάσαντες τὴν πύελον ἀπῆλθον. Καὶ λέγει Ἀριστόβουλος, αὐτὸς ταχθῆναι παρ' Ἀλεξάνδρου κοσμῆσαι ἐξ ὑπαρχῆς τῷ Κύρῳ τὸν τάφον· καὶ τοῦ μὲν σώματος ὅσα περ ἔτι σῶα ἦν, καταθεῖναι ἐς τὴν πύελον, καὶ τὸ πῶμα ἐπιθεῖναι· ὅσα δὲ λελώβητο αὐτῆς, κατορ

θῶσαι· καὶ τὴν κλίνην ἐντεῖναι ταινίαις, καὶ τἄλλα ὅσα ἐς κόσμον ἔκειτο, κατ' ἀριθμόν τε καὶ τοῖς πάλαι ὅμοια ἀποθεῖναι, καὶ τὴν θυρίδα δὲ ἀφανίσαι, τὰ μὲν αὐτῆς λίθῳ ἐνοικοδομήσαντα, τὰ δὲ πηλῷ ἐμπλάσαντα· καὶ ἐπιβαλεῖν τῷ πηλῷ τὸ σημεῖον τὸ βασιλικόν. Ἀλέξανδρος δὲ ξυλλαβὼν τοὺς Μάγους τοὺς φύλακας τοῦ τάφου ἐστρέβλωσεν, ὡς κατειπεῖν τοὺς δράσαντας· οἱ δὲ οὐδὲν οὔτε σφῶν οὔτε ἄλλου κατεῖπον στρεβλούμενοι, οὐδὲ ἄλλῃ πῃ ξυνηλέγχοντο ξυνειδότες τῷ ἔργῳ· καὶ ἐπὶ τῷδε ἀφείθησαν ἐξ Ἀλεξάνδρου.

XXX. Ἔνθεν δὲ ἐς τὰ βασίλεια ᾔει τῶν Περσῶν, ἃ δὴ πρόσθεν κατέφλεξεν αὐτὸς, ὡς μοι λέλεκται, ὅτι οὐκ ἐπῄνουν αὐτὸ ἔργον· ἀλλ' οὐδ' αὐτὸς Ἀλέξανδρος ἐπανελθὼν ἐπῄνει. Καὶ μὲν δὴ καὶ κατὰ Ὀρξίνου πολλοὶ λόγοι ἐλέχθησαν πρὸς Περσῶν, ὃς ἦρξε Περσῶν, ἐπειδὴ Φρασαόρτης ἐτελεύτησε· καὶ ἐξηλέγχθη Ὀρξίνης ἱερά τε ὅτι σεσύληκε, καὶ τάφους βασιλικοὺς, καὶ Περσῶν πολλοὺς ὅτι οὐ ξὺν δίκῃ ἀπέκτεινε· τοῦτον μὲν δὴ οἷς ἐτάχθη ὑπὸ Ἀλεξάνδρου ἐκρέμασαν. Σατράπην δὲ Πέρσαις ἔταξε Πευκέσταν τὸν σωματοφύλακα, πιστόν τέ οἱ ἐς τὰ μάλιστα τιθέμενος, τά τε ἄλλα, καὶ ἐπὶ τῷ ἐν Μαλλοῖς ἔργῳ, ἵνα προεκινδύνευσέ, τε καὶ συνεξέσωσεν Ἀλέξανδρον, καὶ ἄλλως τῷ βαρβαρικῷ τρόπῳ τῆς διαίτης οὐκ ἀξύμφορον· ἐδήλωσε δὲ ἐσθῆτά τε εὐθὺς ὡς κατεστάθη σατραπεύειν Περσῶν, μόνος τῶν ἄλλων Μακεδόνων μεταβαλὼν τὴν Μηδικὴν, καὶ φωνὴν τὴν Περσικὴν ἐκμαθὼν, καὶ τἄλλα ξύμ-

παντα ἐς τρόπον τὸν Περσικὸν κατασκευασάμενος. Ἐφ᾽ οἷς Ἀλέξανδρός γε ἐπῄνει αὐτὸν, καὶ οἱ Πέρσαι ὡς τὰ παρὰ σφίσι πρὸ τῶν πατρίων πρεσβεύοντι ἔχαιρον.

ἈΡΡΙΑΝΟΥ ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΒΙΒΛΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ.

I.

Ὡς δὲ ἐς Πασαργάδας τε καὶ ἐς Περσέπολιν ἀφίκετο Ἀλέξανδρος, πόθος καταλαμβάνει αὐτὸν καταπλεῦσαι κατὰ τὸν Εὐφράτην τε καὶ κατὰ τὸν Τίγρητα ἐπὶ τὴν θάλασσαν τὴν Περσικὴν, καὶ τῶν τε ποταμῶν ἰδεῖν τὰς ἐκβολὰς τὰς ἐς τὸν πόντον, καθάπερ τοῦ Ἰνδοῦ καὶ τὴν ταύτῃ θάλασσαν. Οἱ δὲ καὶ τάδε ἀνέγραψαν, ὅτι ἐπενόει Ἀλέξανδρος περιπλεῦσαι τήν τε Ἀραβίαν τὴν πολλὴν, καὶ τὴν Αἰθιόπων γῆν, καὶ τὴν Λιβύην τε καὶ τοὺς Νομάδας ὑπὲρ τὸν Ἄτλαντα τὸ ὄρος, ὡς ἐπὶ Γάδειρα ἔσω ἐς τὴν ἡμετέραν θάλασσαν, καὶ τὴν Λιβύην τε καταστρεψάμενος καὶ Καρχηδόνα, οὕτω δὴ τῆς [Ἀσίας] πάσης δικαίως ἂν βασιλέα καλεῖσθαι· τοὺς γάρ τοι Περσῶν καὶ Μήδων βασιλέας, οὐδὲ τοῦ πολλοστοῦ μέρους τῆς Ἀσίας ἐπάρχοντας, οὐ σὺν δίκῃ καλεῖν σφᾶς μεγάλους βασιλέας. Ἔνθεν δὲ οἱ μὲν λέγουσιν,

ὅτι ἐς τὸν πόντον τὸν Εὔξεινον ἐσπλεῖν ἐπενόει ἐς Σκύθας τε καὶ τὴν Μαιῶτιν λίμνην· οἱ δὲ, ὅτι ἐς Σικελίαν τε καὶ ἄκραν Ἰαπυγίαν· ἤδη γὰρ καὶ ὑποκινεῖν αὐτὸν τὸ Ῥωμαίων ὄνομα προχωροῦν ἐπὶ μέγα. Ἐγὼ δὲ, ὁποῖα μὲν ἦν Ἀλεξάνδρου τὰ ἐνθυμήματα, οὔτε ἔχω ἀτρεκῶς ξυμβαλεῖν, οὔτε μέλει ἔμοιγε εἰκάζειν· ἐκεῖνο δὲ καὶ αὐτὸς ἂν μοὶ δοκῶ ἰσχυρίσασθαι, οὔτε μικρόν τι καὶ φαῦλον ἐπινοεῖν Ἀλέξανδρον, οὔτε μεῖναι ἂν ἀτρεμοῦντα ἐπ᾽ οὐδὲν τῶν ἤδη ἐκτημένων, οὐδὲ εἰ τὴν Εὐρώπην τῇ Ἀσίᾳ προσέθηκεν, οὐδ᾽ εἰ τὰς Βρεττανῶν νήσους τῇ Εὐρώπῃ, ἀλλὰ ἔτι ἂν ἐπέκεινα ζητεῖν τι τῶν ἠγνοημένων· εἰ καὶ μὴ ἄλλῳ τῳ, ἀλλὰ αὐτόν γε αὐτῷ ἐρίζοντα. Καὶ ἐπὶ τῷδε ἐπαινῶ τοὺς σοφιστὰς τῶν Ἰνδῶν, ὧν λέγουσιν ἔστιν οὓς καταληφθέντας ὑπ᾽ Ἀλεξάνδρου ὑπαιθρίους ἐν λειμῶνι, ἵνα περ αὐτοῖς διατριβαὶ ἦσαν, ἄλλο μὲν οὐδὲν ποιῆσαι πρὸς τὴν ὄψιν αὐτοῦ τε καὶ τῆς στρατιᾶς, κρούειν δὲ τοῖς ποσὶ τὴν γῆν, ἐφ᾽ ἧς βεβηκότες ἦσαν. Ὡς δὲ ἤρετο Ἀλέξανδρος δι᾽ ἑρμηνέων, οὗτινος αὐτοῖς τὸ ἔργον· τοὺς δὲ ἀποκρίνασθαι ὧδε, Ὦ βασιλεῦ Ἀλέξανδρε, ἄνθρωπος μὲν ἕκαστος τοσόνδε τῆς γῆς κατέχει, ὅσον περ τοῦτό ἐστιν ἐφ᾽ ὅτῳ βεβήκαμεν· σὺ δὲ ἄνθρωπος ὢν, παραπλήσιος τοῖς ἄλλοις, πλήν γε δὴ ὅτι πολυπράγμων καὶ ἀτάσθαλος, ἀπὸ τῆς οἰκείας τοσαύτην γῆν ἐπεξέρχῃ, πράγματα ἔχων τε καὶ παρέχων ἄλλοις. Καὶ οὖν καὶ ὀλίγον ὕστερον ἀποθανὼν, τοσοῦτον καθέξεις τῆς γῆς, ὅσον ἐξαρκεῖ ἐντεθάφθαι τῷ σώματι.

II. Κἀνταῦθα ἐπήνεσε μὲν Ἀλέξανδρος τούς τε

λόγους αὐτοὺς, καὶ τοὺς εἰπόντας, ἔπρασσε δὲ ὅμως ἄλλα καὶ τἀναντία οἷς ἐπήνεσεν. Ἐπεὶ καὶ Διογένην τὸν ἐκ Σινώπης θαυμάσαι λέγεται ἐν Ἰσθμῷ, ἐντυχὼν τῷ Διογένει κατακειμένῳ ἐν ἡλίῳ, ἐπιστὰς ξὺν τοῖς ὑπασπισταῖς καὶ τοῖς πεζεταίροις, καὶ ἐρόμενος, εἴ του δέοιτο· ὁ δὲ Διογένης ἄλλου μὲν ἔφη δεῖσθαι οὐδενὸς, ἀπὸ τοῦ ἡλίου δὲ ἀπελθεῖν ἐκέλευσεν αὐτόν τε καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ. Οὕτω τοὶ οὐ πάντη ἔξω ἦν τοῦ ἐπινοεῖν τὰ κρείττω Ἀλέξανδρος, ἀλλ᾽ ἐκ δόξης γὰρ δεινῶς ἐκρατεῖτο· ἐπεὶ καὶ ἐς Τάξιλα αὐτῷ ἀφικομένῳ, καὶ ἰδόντι τῶν σοφιστῶν Ἰνδῶν τοὺς γυμνοὺς, πόθος ἐγένετο ξυνεῖναί τινά οἱ τῶν ἀνδρῶν τούτων, ὅτι τὴν καρτερίαν αὐτῶν ἐθαύμασε· καὶ ὁ μὲν πρεσβύτατος τῶν σοφιστῶν, ὅτου ὁμιληταὶ οἱ ἄλλοι ἦσαν, Δάνδαμις ὄνομα, οὔτε αὐτὸς ἔφη παρ᾽ Ἀλέξανδρον ἥξειν, οὔτε τοὺς ἄλλους εἴα· ἀποκρίνασθαι γὰρ λέγεται, ὡς Διὸς υἱὸς καὶ αὐτὸς εἴη, εἴ περ οὖν καὶ Ἀλέξανδρος· καὶ ὅτι οὔτε δέοιτό του τῶν παρ᾽ Ἀλεξάνδρου· (ἔχειν γάρ οἱ εὖ τὰ παρόντα) καὶ ἅμα ὁρᾷν τοὺς ξὺν αὐτῷ πλανωμένους τοσαύτην γῆν καὶ θάλασσαν ἐπ᾽ ἀγαθῷ οὐδενὶ, μήτε πέρας τι αὐτοῖς γινόμενον τῶν πολλῶν πλανῶν· οὔτ᾽ οὖν ποθεῖν τι αὐτὸς ὅτου κύριος ἦν Ἀλέξανδρος δοῦναι· οὔτ᾽ αὖ δεδιέναι, ὅτου κρατοίη ἐκεῖνος ἐς τὸ εἴργεσθαι· ζῶντι μὲν γάρ οἱ τὴν Ἰνδῶν γῆν ἐξαρκεῖν, φέρουσαν τὰ ὡραῖα· ἀποθανόντα δὲ, ἀπαλλαγήσεσθαι οὐκ ἐπιεικοῦς ξυνοίκου τοῦ σώματος· οὐκοῦν οὐδὲ Ἀλέξανδρον ἐπιχειρῆσαι βιάσασθαι, γνόντα ἐλεύθερον ὄντα τὸν ἄνδρα· ἀλλὰ Κάλανον γὰρ ἀναπεισθῆ-

ναι τῶν ταύτῃ σοφιστῶν, ὅντινα μάλιστα δὴ αὑτοῦ ἀκράτορα Μεγασθένης ἀνέγραψεν· αὐτούς τε τοὺς σοφιστὰς λέγειν κακίζοντας τὸν Κάλανον, ὅτι ἀπολιπὼν τὴν παρὰ σφίσιν εὐδαιμονίαν, ὁ δὲ δεσπότην ἄλλον ἢ τὸν θεὸν ἐθεράπευε.

III. Ταῦτα ἐγὼ ἀνέγραψα, ὅτι καὶ ὑπὲρ Καλάνου ἐχρῆν εἰπεῖν ἐν τῇ περὶ Ἀλεξάνδρου ξυγγραφῇ· μαλακισθῆναι γάρ τι τῷ σώματι τὸν Κάλανον ἐν τῇ Περσίδι γῇ, οὔπω πρόσθεν νοσήσαντα· οὔκουν οὐδὲ δίαιταν διαιτᾶσθαι θέλειν ἀῤῥώστου ἀνδρὸς, ἀλλὰ εἰπεῖν γὰρ πρὸς Ἀλέξανδρον, καλῶς αὐτῷ ἔχειν ἐν τῷ τοιῷδε καταστρέψαι, πρίν τινος ἐς πεῖραν ἐλθεῖν παθήματος ὅ, τι περ ἐξαναγκάσῃ αὐτὸν μεταβάλλειν τὴν πρόσθεν δίαιταν· καὶ Ἀλέξανδρον ἀντειπεῖν μὲν αὐτῷ ἐπιπολύ· ὡς δ᾽ οὐχ ἡττησόμενον ἑώρα, ἀλλὰ ἄλλως ἂν ἀπαλλαγέντα, εἰ μή τις ταύτῃ ὑπεικάθοι· οὕτω δὴ ὅπῃ ἀπήγγελεν αὐτὸς, κελεῦσαι νησθῆναι αὐτῷ πυρὰν, καὶ ταύτης ἐπιμεληθῆναι Πτολεμαῖον τὸν Λάγου τὸν σωματοφύλακα. Οἱ δὲ καὶ πομπήν τινα προπομπεῦσαι αὐτοῦ λέγουσιν ἵππους τε καὶ ἄνδρας, τοὺς μὲν ὡπλισμένους, τοὺς δὲ θυμιάματα παντοῖα τῇ πυρᾷ ἐπιφέροντας· οἱ δὲ καὶ ἐκπώματα χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ, καὶ ἐσθῆτα βασιλικὴν λέγουσιν ὅτι ἔφερον· αὐτῷ δὲ παρασκευασθῆναι μὲν ἵππον, ὅτι βαδίσαι ἀδυνάτως εἶχεν ὑπὸ τῆς νόσου· οὐ μὴν δυνηθῆναί γε οὐδὲ τοῦ ἵππου ἐπιβῆναι, ἀλλὰ ἐπὶ κλίνης γὰρ κομισθῆναι φερόμενον, ἐστεφανωμένον τε τῷ Ἰνδῶν νόμῳ, καὶ ᾄδοντα τῇ Ἰνδῶν γλώσσῃ. Οἱ δὲ Ἰνδοὶ λέγουσιν, ὅτι ὕμνοι

θεῶν ἦσαν, καὶ αὐτῶν οἱ ἔπαινοι. Καὶ τὸν μὲν ἵππον τοῦτον ὅτου ἐπιβήσεσθαι ἔμελλε (βασιλικὸν ὄντα τῶν Νυσαίων) πρὶν ἀναβῆναι ἐπὶ τὴν πυρὰν, Λυσιμάχῳ χαρίσασθαι, τῶν τινι θεραπευόντων αὐτὸν ἐπὶ σοφίᾳ· τῶν δὲ δὴ ἐκπωμάτων ἢ στρωμάτων ὅσα ἐμβληθῆναι ἐς τὴν πυρὰν κόσμον αὐτῷ τετάχει Ἀλέξανδρος, ἄλλα ἄλλοις δοῦναι τῶν ἀμφ᾽ αὑτόν. Οὕτω δὴ ἐπιβάντα τῇ πυρᾷ, κατακλιθῆναι μὲν ἐν κόσμῳ, ὁρᾶσθαι δὲ πρὸς τῆς στρατιᾶς ξυμπάσης. Ἀλεξάνδρῳ δὲ οὐκ ἐπιεικὲς φανῆναι τὸ θέαμα, ἐπὶ φίλῳ ἀνδρὶ γιγνόμενον· ἀλλὰ τοῖς γὰρ ἄλλοις θαῦμα παρασχέσθαι, οὐδέν τι παρακινήσαντα ἐν τῷ πυρὶ τοῦ σώματος. Ὡς δὲ τὸ πῦρ ἐς τὴν πυρὰν ἐνέβαλον οἷς προστεταγμένον ἦν, τάς τε σάλπιγγας φθέγξασθαι λέγει Νέαρχος (οὕτως ἐξ Ἀλεξάνδρου προστεταγμένον) καὶ τὴν στρατιὰν ἐπαλαλάξαι πᾶσαν, ὁποῖόν τι καὶ ἐς τὰς μάχας ἰοῦσα ἐπηλάλαξε· καὶ τοὺς ἐλέφαντας συνεπηχῆσαι τὸ ὀξὺ καὶ πολεμικὸν, τιμῶντας Κάλανον. Ταῦτα καὶ τοιαῦτα ὑπὲρ Καλάνου τοῦ Ἰνδοῦ ἱκανοὶ ἀναγεγράφασιν, οὐκ ἀχρεῖα πάντα ἐς ἀνθρώπους, ὅτῳ γνῶναι ἐπιμελὲς, ὅτι ὡς καρτερόν τέ ἐστι καὶ ἀνίκητον γνώμη ἀνθρωπίνη, ὅ, τι περ ἐθέλοι ἐξεργάσασθαι.

IV. Ἐν τούτῳ δὲ Ἀλέξανδρος Ἀτροπάτην μὲν ἐπὶ τὴν αὑτοῦ σατραπείαν ἐκπέμπει, παρελθὼν ἐς Σοῦσα· Ἀβουλίτην δὲ καὶ τὸν τούτου παῖδα Ὀξάθρην, ὅτι κακῶς ἐπεμελεῖτο τῶν Σουσίων, συλλαβὼν ἀπέκτεινε. Πολλὰ μὲν δὴ πεπλημμέλητο ἐκ τῶν κατεχόντων τὰς χώρας, ὅσαι δορύκτηται πρὸς Ἀλεξάν-

δρου ἐγένοντο, ἔς τε τὰ ἱερὰ καὶ τάφους, καὶ αὐτοὺς τοὺς ὑπηκόους, ὅτι χρόνιος ὁ εἰς Ἰνδοὺς στόλος ἐγεγένητο τῷ βασιλεῖ, καὶ οὐ πιστὸν ἐφαίνετο, ἀπονοστῆσαι αὐτὸν ἐκ τοσῶνδε ἐθνῶν, καὶ τοσῶνδε ἐλεφάντων, ὑπὲρ τὸν Ἰνδόν τε καὶ Ὑδάσπην, καὶ τὸν Ἀκεσίνην καὶ Ὕφασιν, φθειρόμενον. Καὶ αἱ ἐν Γαδρωσίοις δὲ αὐτῷ ξυμφοραὶ ξυνενεχθεῖσαι ἔτι μᾶλλον ἐπῆραν τοὺς ἐν ταύτῃ σατραπεύοντας, καταφρονῆσαι αὐτοῦ τῆς οἴκοι ἀπονοστήσεως. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ αὐτὸς Ἀλέξανδρος ὀξύτερος λέγεται γενέσθαι ἐν τῷ τότε ἐς τὸ πιστεῦσαί τε τοῖς ἐπικαλουμένοις, ὡς πιθανοῖς δὴ ἐν παντὶ οὖσι· καὶ ἐπὶ τὸ τιμωρήσασθαι μεγάλως τοὺς καὶ ἐπὶ μικροῖς ἐξελεγχθέντας, ὅτι καὶ τὰ μεγάλα ἂν ἐδόκουν αὐτῷ τῇ αὐτῇ γνώμῃ ἐξεργάσασθαι. Ὁ δὲ καὶ γάμους ἐποίησεν ἐν Σούσοις ἑαυτοῦ τε καὶ τῶν ἑταίρων· αὐτὸς μὲν τῶν Δαρείου θυγατέρων τὴν πρεσβυτάτην Βαρσίνην ἠγάγετο· ὡς δὲ λέγει Ἀριστόβουλος, καὶ ἄλλην πρὸς ταύτῃ, τῶν Ὤχου θυγατέρων τὴν νεωτάτην Παρύσατιν· ἤδη δὲ ἦν αὐτῷ ἠγμένη καὶ ἡ Ὀξυάρτου τοῦ Βακτρίου παῖς Ῥωξάνη. Δρύπετιν δὲ Ἡφαιστίωνι δίδωσι, Δαρείου παῖδα, καὶ ταύτην ἀδελφὴν τῆς αὐτοῦ γυναικός· ἐθέλειν γάρ οἱ ἀνεψιοὺς τῶν παίδων γενέσθαι τοὺς Ἡφαιστίωνος παῖδας. Κρατερῷ δὲ Ἀμαστρινὴν, τὴν Ὀξυάρτου τοῦ Δαρείου ἀδελφοῦ παῖδα· Περδίκκᾳ δὲ τὴν Ἀτροπάτου τοῦ Μηδίας σατράπου παῖδα ἔδωκε· Πτολεμαίῳ δὲ τῷ σωματοφύλακι, καὶ Εὐμενεῖ τῷ γραμματεῖ τῷ βασιλικῷ, τὰς Ἀρταβάζου παῖδας· τῷ μὲν Ἀρτακαμᾶν,

τῷ δὲ Ἄρτωνιν· Νεάρχῳ δὲ τὴν Βαρσίνης τε καὶ Μέντορος παῖδα· Σελεύκῳ δὲ τὴν Σπιταμένους τοῦ Βακτρίου παῖδα· ὡσαύτως δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις ἑταίροις τὰς δοκιμωτάτας Περσῶν τε καὶ Μήδων παῖδας, ἐς ὀγδοήκοντα. Οἱ γάμοι δὲ ἐποιήθησαν νόμῳ τῷ Περσικῷ· θρόνοι ἐτέθησαν τοῖς νυμφίοις ἐφεξῆς καὶ μετὰ τὸν πότον ἧκον αἱ γαμούμεναι, καὶ παρεκαθέζοντο ἑκάστη τῷ ἑαυτῆς· οἱ δὲ ἐδεξιώσαντό τε αὐτὰς καὶ ἐφίλησαν· πρῶτος δὲ ὁ βασιλεὺς ἦρξεν· ἐν τῷ αὐτῷ γὰρ πάντων ἐγίγνοντο οἱ γάμοι· καὶ τοῦτο, εἴπερ τι ἄλλο, ἔδοξε δημοτικόν τε καὶ φιλέταιρον πρᾶξαι Ἀλέξανδρος· οἱ δὲ παραλαβόντες ἀπῆγον τὴν ἑαυτοῦ ἕκαστος· προῖκας δὲ ξυμπάσαις ἐπέδωκεν Ἀλέξανδρος. Καὶ ὅσοι δὲ ἄλλοι ἠγμένοι ἦσαν Μακεδόνες τῶν Ἀσιανῶν τινας γυναικῶν, ἀπογραφῆναι ἐκέλευσε καὶ τούτων τὰ ὀνόματα; καὶ ἐγένοντο ὑπὲρ τοὺς μυρίους· καὶ τούτοις δωρεαὶ Ἀλεξάνδρου ἐδόθησαν ἐπὶ τοῖς γάμοις.

V. Καὶ τὰ χρέα ἐπιλύσασθαι τῆς στρατιᾶς ὅσοις χρέα ἦν, ἐν καιρῷ οἱ ἔδοξε· καὶ κελεύει ἀπογράφεσθαι ὁπόσον ὀφείλει ἕκαστος, ὡς ληψομένους. Καὶ τὰ μὲν πρῶτα ὀλίγοι ἀπέγραψαν σφῶν τὰ ὀνόματα, δεδιότες ἐξ Ἀλεξάνδρου μὴ πεῖρα αὕτη εἴη καθειμένη, ὅτῳ οὐκ ἀποχρῶσα ἡ μισθοφορὰ τῶν στρατιωτῶν ἐστι, καὶ ὅτῳ πολυτελὴς ἡ δίαιτα· ὡς δὲ ἐξηγγέλτο, ὅτι οὐκ ἀπογράφουσι σφᾶς οἱ πολλοὶ, ἀλλ' ἐπικρύπτουσιν ὅτῳ τι εἴη συμβόλαιον, τὴν μὲν ἀπιστίαν τῶν στρατιωτῶν ἐκάκισεν· οὐ γὰρ χρῆναι οὔτ' οὖν τὸν βασιλέα ἄλλο τι ἢ ἀληθεύειν πρὸς τοὺς

ὑπηκόους, οὔτε τῶν ἀρχομένων τινὰ ἄλλο τι ἢ ἀληθεύειν δοκεῖν τὸν βασιλέα· καταθεὶς δὲ τραπέζας ἐν τῷ στρατοπέδῳ, καὶ ἐπὶ τούτων χρυσίον, καὶ τοὺς ἐπιμελησομένους τῆς δόσεως ἑκάστοις, ὅς τις συμβόλαιον ἐπεδείκνυτο, ἐπιλύεσθαι τὰ χρέα ἐκέλευεν, οὐκ ἀπογραφομένους ἔτι τὰ ὀνόματα. Καὶ οὕτω δὴ ἐπίστευσάν τε ἀληθεύειν Ἀλέξανδρον, καὶ σὺν χάριτι μείζονι ἐγίγνετο αὐτοῖς τὸ μὴ γνωσθῆναι μᾶλλόν τι, ἢ τὸ παύσασθαι ὀφείλοντας. Λέγεται δὲ γενέσθαι ἡ δόσις αὕτη τῇ στρατιᾷ ἐς τάλαντα δισμύρια. Ἔδωκε δὲ καὶ δῶρα ἄλλοις ἄλλα, ὅπως τις κατ᾽ ἀξίωσιν ἐτιμᾶτο, ἢ κατ᾽ ἀρετὴν, εἴ τις ἐπιφανὴς ἐγεγόνει ἐν τοῖς κινδύνοις. Καὶ ἐστεφάνωσε χρυσοῖς στεφάνοις τοὺς ἀνδραγαθίᾳ διαπρέποντας· πρῶτον μὲν Πευκέσταν τὸν ὑπερασπίσαντα· ἔπειτα Λεοννάτον, καὶ τοῦτον ὑπερασπίσαντα, καὶ διὰ τοὺς ἐν Ἰνδοῖς κινδύνους, καὶ τὴν ἐν Ὥροις νίκην γενομένην, ὅτι παραταξάμενος σὺν τῇ ὑπολειφθείσῃ δυνάμει πρὸς τοὺς νεωτερίζοντας τῶν τε Ὠρειτῶν καὶ τῶν πλησίον τούτων ᾠκισμένων, τῇ τε μάχῃ ἐκράτησε, καὶ τἄλλα καλῶς ἔδοξε τὰ ἐν Ὥροις κοσμῆσαι. Ἐπὶ τούτοις δὲ Νέαρχον ἐπὶ τῷ περίπλῳ τῷ ἐκ τῆς Ἰνδῶν γῆς κατὰ τὴν μεγάλην θάλασσαν, ἐστεφάνωσε· καὶ γὰρ καὶ οὗτος ἀφιγμένος ἤδη ἐς Σοῦσα ἦν· ἐπὶ τούτοις δὲ Ὀνησίκριτον τὸν κυβερνήτην τῆς νεὼς τῆς βασιλικῆς· ἔτι δὲ Ἡφαιστίωνα καὶ τοὺς ἄλλους σωματοφύλακας.

VI. Ἧκον δὲ αὐτῷ καὶ οἱ σατράπαι, οἱ ἐκ τῶν πόλεών τε τῶν νεοκτίστων, καὶ τῆς ἄλλης γῆς τῆς

δορυαλώτου, παῖδας ἡβάσκοντας ἤδη ἐς τρισμυρίους
ἄγοντες, τὴν αὐτὴν ἡλικίαν γεγονότας (οὓς ἐπιγό-
νους ἐκάλει Ἀλέξανδρος) κεκοσμημένους Μακεδονι-
κοῖς ὅπλοις, καὶ τὰ πολέμια ἐς τὸν τρόπον τὸν Μα-
κεδονικὸν ἠσκημένους. Καὶ οὗτοι ἀφικόμενοι λέγον-
ται ἀνιᾶσαι Μακεδόνας, ὡς πάντα δὴ μηχανωμένου
Ἀλεξάνδρου ὑπὲρ τοῦ μηκέτι ὡσαύτως δεῖσθαι Μα-
κεδόνων· εἶναι γὰρ οὖν καὶ Μηδικὴν τὴν Ἀλεξάν-
δρου στολὴν ἄλγος οὐ σμικρὸν Μακεδόσιν ὁρωμέ-
νην· καὶ τοὺς γάμους ἐν τῷ νόμῳ τῷ Περσικῷ ποιη-
θέντας, οὐ πρὸς θυμοῦ γενέσθαι τοῖς πολλοῖς αὐ-
τῶν, οὐδὲ τῶν γημάντων ἔστιν οἷς, καίτοι τῇ ἰσότητι
τῇ ἐς τὸν βασιλέα μεγάλως τετιμημένοις. Πευκέστας
τε ὁ Περσῶν σατράπης τῇ τε σκευῇ καὶ τῇ φωνῇ
Περσίζων ἐλύπει αὐτοὺς, ὅτι τῷ βαρβαρισμῷ αὐτοῦ
ἔχαιρεν Ἀλέξανδρος· καὶ οἱ Βακτρίων δὲ καὶ οἱ Σο-
γδιανῶν καὶ Ἀραχώτων ἱππεῖς, καὶ Δράγγων δὲ καὶ
Ἀρείων, καὶ Παρθυαίων, καὶ ἐκ Περσῶν οἱ Εὐάκαι
καλούμενοι ἱππεῖς, καταλοχισθέντες εἰς τὴν ἵππον
τὴν ἑταιρικὴν, ὅσοι αὐτῶν κατ᾽ ἀξίωσιν καὶ κάλλει
τοῦ σώματος ἢ τῇ ἄλλῃ ἀρετῇ ὑπερφέροντες ἐφαί-
νοντο· καὶ πέμπτη ἐπὶ τούτοις ἱππαρχία προσγενο-
μένη, οὐ βαρβαρικὴ ἡ πᾶσα, ἀλλὰ ἐπαυξηθέντος
γὰρ τοῦ παντὸς ἱππικοῦ, κατελέγησαν ἐς αὐτὸ τῶν
βαρβάρων· τῷ, τε ἀγήματι προσκαταλεγέντες Κώ-
φης τε ὁ Ἀρταβάζου καὶ Ὑδάρνης καὶ Ἀρτιβόλης
οἱ Μαζαίου, καὶ Σισίνης καὶ Φραδασμένης, οἱ Φρα-
ταφέρνου τοῦ Παρθυαίων καὶ Ὑρκανίας σατράπου
παῖδες, καὶ Ἱστάνης Ὀξυάρτου μὲν παῖς, Ῥωξάνης

δὲ τῆς γυναικὸς Ἀλεξάνδρου ἀδελφὸς, καὶ Ἀρτοβάρης, καὶ ὁ τούτου ἀδελφὸς Μιθροβαῖος, καὶ ἡγεμὼν ἐπὶ τούτοις ἐπισταθεὶς Ὑστάσπης ὁ Βάκτριος· καὶ τούτοις δόρατα Μακεδονικὰ ἀντὶ τῶν βαρβαρικῶν μεσαγκύλων δοθέντα. Ταῦτα πάντα ἐλύπει τοὺς Μακεδόνας, ὡς πάντη δὴ βαρβαρίζοντος τῇ γνώμῃ Ἀλεξάνδρου, τὰ δὲ Μακεδονικὰ νόμιμά τε καὶ αὐτοὺς Μακεδόνας ἐν ἀτίμῳ χώρᾳ ἄγοντος.

VII. Ἀλέξανδρος δὲ τῆς μὲν πεζῆς στρατιᾶς τὴν πολλὴν Ἡφαιστίωνα ἄγειν ἐκέλευεν ἔστε ἐπὶ τὴν θάλασσαν τὴν Περσικήν· αὐτὸς δὲ, ἀναπλεύσαντος αὐτῷ τοῦ ναυτικοῦ ἐς τὴν Σουσίαν γῆν, ἐπιβὰς τῶν νεῶν ξὺν τοῖς ὑπασπισταῖς τε καὶ τῷ ἀγήματι, καὶ τῶν ἱππέων τῶν ἑταίρων ἀναβιβασάμενος οὐ πολλοὺς, κατέπλει κατὰ τὸν Εὐλαῖον ποταμὸν ὡς ἐπὶ θάλασσαν. Ἤδη δὲ πλησίον ὢν τῆς ἐκβολῆς τῆς ἐς τὸν πόντον, τὰς μὲν πλείονάς τε καὶ πεπονηκυίας τῶν νεῶν καταλείπει αὐτοῦ· αὐτὸς δὲ ταῖς μάλιστα ταχυναυτούσαις παρέπλει ἀπὸ τοῦ Εὐλαίου ποταμοῦ κατὰ τὴν θάλασσαν, ὡς ἐπὶ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Τίγρητος. Αἱ δὲ ἄλλαι αὐτῷ νῆες ἀνακομισθεῖσαι κατὰ τὸν Εὐλαῖον ἔστ᾿ ἐπὶ τὴν διώρυχα, ᾗ τέτμηται ἐκ τοῦ Τίγρητος ἐς τὸν Εὐλαῖον, ταύτῃ διεκομίσθησαν ἐς τὸν Τίγρητα. Τῶν γὰρ δὴ ποταμῶν, τοῦ τε Εὐφράτου καὶ τοῦ Τίγρητος, οἳ τὴν μέσην σφῶν Συρίαν ἀπείργουσιν (ὅθεν καὶ τὸ ὄνομα Μεσοποταμία πρὸς τῶν ἐπιχωρίων κληΐζεται) ὁ μὲν Τίγρης πολύ τι ταπεινότερος ῥέων τοῦ Εὐφράτου, διώρυχάς τε πολλὰς ἐκ τοῦ Εὐφράτου ἐς αὐτὸν δέχεται,

καὶ πολλοὺς ἄλλους ποταμοὺς παραλαβὼν, καὶ ἐξ αὐτῶν αὐξηθεὶς ἐσβάλλει ἐς τὸν πόντον τὸν Περσικὸν, μέγας τε καὶ οὐδαμοῦ διαβατὸς ἔστε ἐπὶ τὴν ἐκβολὴν, καθότι οὐ καταναλίσκεται αὐτοῦ οὐδὲν ἐς τὴν χώραν. Ἔστι γὰρ μετεωροτέρα ἡ ταύτῃ γῆ τοῦ ὕδατος, οὐδὲ ἐκδίδωσιν οὗτος κατὰ τὰς διώρυχας, οὐδὲ ἐς ἄλλον ποταμὸν, ἀλλὰ δέχεται γὰρ ἐκείνους μᾶλλον· ἄρδεσθαί τε ἀπὸ οὗ τὴν χώραν οὐδαμῇ παρέχει. Ὁ δὲ Εὐφράτης μετέωρός τε ῥεῖ καὶ ἰσοχείλης πανταχοῦ τῇ γῇ, καὶ διώρυχές τε πολλαὶ ἀπ᾿ αὐτοῦ πεποίηνται, αἱ μὲν ἀέναοι, ἀφ᾿ ὧν ὑδρεύονται οἱ παρ᾿ ἑκάτερα ᾠκισμένοι· τὰς δὲ καὶ πρὸς καιρὸν ποιοῦνται, ὁπότε σφίσιν ὕδατος ἐνδεῶς ἔχοι, ἐς τὸ ἐπάρδειν τὴν χώραν (οὐ γὰρ ὕεται τὸ πολὺ ἡ γῆ αὕτη ἐξ οὐρανοῦ) καὶ οὕτως ἐς οὐ πολὺ ὕδωρ ὁ Εὐφράτης τελευτῶν, καὶ τεναγώδης ἐς τοῦτο, οὕτως ἀποπαύεται. Ἀλέξανδρος δὲ περιπλεύσας κατὰ τὴν θάλασσαν, ὅσον μεταξὺ τοῦ τε Εὐλαίου ποταμοῦ καὶ τοῦ Τίγρητος ἐπεῖχεν ὁ αἰγιαλὸς τοῦ κόλπου τοῦ Περσικοῦ, ἀνέπλει κατὰ τὸν Τίγρητα ἔστε ἐπὶ τὸ στρατόπεδον, ἵνα Ἡφαιστίων αὐτῷ τὴν δύναμιν πᾶσαν ἔχων ἐστρατοπεδεύκει. Ἐκεῖθεν δὲ αὖθις ἔπλει ἐς Ὦπιν, πόλιν ἐπὶ τοῦ Τίγρητος ᾠκισμένην. Ἐν δὲ τῷ ἀνάπλῳ, τοὺς καταῤῥάκτας τοὺς κατὰ τὸν ποταμὸν ἀφανίζων, ὁμαλὸν πάντη ἐποίει τὸν ῥοῦν, οἳ δὴ ἐκ Περσῶν πεποιημένοι ἦσαν, τοῦ μή τινα ἀπὸ θαλάσσης ἀναπλεῦσαι εἰς τὴν χώραν αὐτῶν νηΐτῃ στόλῳ κρατήσαντα. Ταῦτα δὲ μεμηχάνητο, ἅτε δὴ οὐ ναυτικοῖς τοῖς Πέρσαις· οὕτω δὴ συνεχεῖς οἱ

καταῤῥάκται πεποιημένοι, ἄπορον τὸν ἀνάπλουν ἐποίουν τὸν κατὰ τὸν Τίγρητα. Ἀλέξανδρος δὲ οὐκ ἔφη τῶν κρατούντων τοῖς ὅπλοις εἶναι ταῦτα τὰ σοφίσματα· οὔκουν πρὸς αὐτοῦ ἐποιεῖτο ταύτην τὴν ἀσφάλειαν, ἥν τινα ἔργῳ οὐδὲ λόγου ἀξίαν ἀπέφηνε, οὐ χαλεπῶς διακόψας τῶν Περσῶν τὰ σπουδάσματα.

VIII. Ὡς δὲ ἐς τὴν Ὦπιν ἀφίκετο, ξυναγαγὼν τοὺς Μακεδόνας, προεῖπεν, ὅτι τοὺς ὑπὸ γήρως ἢ πηρώσεως τοῦ σώματος ἀχρείους ἐς τὰ πολέμια ὄντας παραλύει μὲν τῆς στρατιᾶς, ἀποπέμπει δὲ ἐς τὰ σφέτερα ἤθη· ἐπιδώσει δὲ μένουσιν, ὅσα αὐτούς τε ζηλωτοτέρους ποιήσει τοῖς οἴκοι, καὶ τοὺς ἄλλους Μακεδόνας ἐξορμήσει ἐς τὸ θέλειν τῶν αὐτῶν κινδύνων τε καὶ πόνων μετέχειν. Ἀλέξανδρος μέν, ὡς χαριούμενος δῆθεν τοῖς Μακεδόσι, ταῦτα ἔλεγεν· οἱ δέ, ὡς ὑπερορώμενοί τε ἤδη πρὸς Ἀλεξάνδρου, καὶ ἀχρεῖοι πάντη ἐς τὰ πολέμια νομιζόμενοι, οὐκ ἀλόγως αὖ τῷ λόγῳ ἠχθέσθησαν τῷ πρὸς Ἀλεξάνδρου λεχθέντι κατὰ τὴν στρατιὰν ταύτην πᾶσαν· πολλοῖς καὶ ἄλλοις ἀχθεσθέντες, ὅτι πολλάκις ἤδη ἐλύπει αὐτοὺς ἥ, τε ἐσθὴς ἡ Περσικὴ ἐς τοῦτο φέρουσα, καὶ τῶν Ἐπιγόνων τῶν βαρβάρων τὰ Μακεδονικὰ ἤθη· κόσμησις καὶ ἀνάμιξις τῶν ἀλλοφύλων ἱππέων ἐς τὰς τῶν ἑταίρων τάξεις. Οὔκουν σιγῇ ἔχοντες ἐκαρτέρησαν, ἀλλὰ πάντας γὰρ ἀπαλλάττειν τῆς στρατιᾶς ἐκέλευον, αὐτὸν δὲ μετὰ τοῦ πατρὸς στρατεύεσθαι· τὸν Ἄμμωνα δὴ τῷ λόγῳ ἐπικερτομοῦντες. Ταῦτα ἀκούσας Ἀλέξανδρος (ἦν γὰρ δὴ ὀξύτερός τε ἐν τῷ τότε, καὶ ἀπὸ τῆς βαρβαρικῆς θεραπείας οὐκέτι ὡς

πάλαι ἐπιεικὴς ἐς τοὺς Μακεδόνας) καταπηδήσας σὺν τοῖς ἀμφ' αὐτὸν ἡγεμόσιν ἀπὸ τοῦ βήματος, ξυλλαβεῖν τοὺς ἐπιφανεστάτους τῶν ταραξάντων τὸ πλῆθος κελεύει· αὐτὸς τῇ χειρὶ ἐπιδεικνύων τοῖς ὑπασπισταῖς, οὕς τινας χρὴ ξυλλαμβάνειν· καὶ ἐγένοντο οὗτοι ἐς τρεισκαίδεκα. Τούτους μὲν δὴ ἀπάγειν κελεύει τὴν ἐπὶ θανάτῳ. Ὡς δὲ κατεσιώπησαν οἱ ἄλλοι ἐκπλαγέντες, ἀναβὰς αὖθις ἐπὶ τὸ βῆμα, ἔλεξεν ὧδε.

IX. Οὐχ ὑπὲρ τοῦ καταπαῦσαι ὑμῶν τὴν οἴκαδε ὁρμήν, ὦ Μακεδόνες, λεχθήσεταί μοι ὅδε ὁ λόγος (ἔξεστι γὰρ ὑμῖν ἀπιέναι ὅποι βούλεσθε, ἐμοῦ γε ἕνεκα) ἀλλ' ὡς γνῶναι ὑμᾶς πρὸς ὁποίους τινὰς ὑμᾶς ὄντας ὁποῖοί τινες αὐτοὶ γενόμενοι ἀπαλλάσσεσθε. Καὶ πρῶτά γε ἀπὸ Φιλίππου τοῦ πατρός, ᾗπερ καὶ εἰκός, τοῦ λόγου ἄρξομαι. Φίλιππος γὰρ παραλαβὼν ὑμᾶς πλανήτας καὶ ἀπόρους, ἐν διφθέραις τοὺς πολλοὺς νέμοντας ἀνὰ τὰ ὄρη πρόβατα κατὰ ὀλίγα, καὶ ὑπὲρ τούτων κακῶς μαχομένους Ἰλλυριοῖς τε καὶ Τριβαλλοῖς, καὶ τοῖς ὁμόροις Θρᾳξὶν χλαμύδας μὲν ὑμῖν ἀντὶ τῶν διφθερῶν φορεῖν ἔδωκε, κατήγαγε δὲ ἐκ τῶν ὀρῶν ἐς τὰ πεδία, ἀξιομάχους καταστήσας τοῖς προσχώροις τῶν βαρβάρων, ὡς μὴ χωρίων ἔτι ὀχυρότητι πιστεύοντας μᾶλλον ἢ τῇ οἰκείᾳ ἀρετῇ σώζεσθαι· πόλεών τε οἰκήτορας ἀπέφηνε καὶ νόμοις καὶ ἤθεσι χρηστοῖς ἐκόσμησεν· αὐτῶν δὲ ἐκείνων τῶν βαρβάρων, ὑφ' ὧν πρόσθεν ἤγεσθε καὶ ἐφέρεσθε αὐτοί τε καὶ τὰ ὑμέτερα, ἡγεμόνας κατέστησεν ἐκ δούλων καὶ ὑπηκόων· καὶ τῆς Θρᾴκης τὰ

πολλὰ τῇ Μακεδονίᾳ προσέθηκε, καὶ τῶν ἐπὶ τῇ θαλάττῃ χωρίων τὰ ἐπικαιρότατα καταλαβόμενος τὴν εὐπορίαν τῇ χώρᾳ ἀνεπέτασε, καὶ τῶν μετάλλων τὴν ἐργασίαν ἀδεῆ παρέσχε. Θεσσαλῶν δὲ ἄρχοντας, οὓς πάλαι ἐτεθνήκειτε τῷ δέει, ἀπέφηνε· καὶ τὸ Φωκέων ἔθνος ταπεινώσας, τὴν ἐς τὴν Ἑλλάδα πάροδον πλατεῖαν καὶ εὔπορον ἀντὶ στενῆς τε καὶ ἀπόρου ὑμῖν ἐποίησεν. Ἀθηναίους τε καὶ Θηβαίους ἐφεδρεύοντας ἀεὶ τῇ Μακεδονίᾳ ἐς τοσόνδε ἐταπείνωσεν, ἤδη ταῦτά γε καὶ ἡμῶν αὐτῷ ξυμπονούντων, ὡς ἀντὶ τοῦ φόρους τελεῖν Ἀθηναίοις, καὶ ὑπακούειν Θηβαίων, παρ᾽ ἡμῶν ἐν τῷ μέρει ἐκείνους τὴν ἀσφάλειαν σφίσι πορίζεσθαι. Ἐς Πελοπόννησον δὲ παρελθὼν, τὰ ἐκεῖ αὖ ἐκόσμησε· καὶ ἡγεμὼν αὐτοκράτωρ συμπάσης τῆς ἄλλης Ἑλλάδος ἀποδειχθεὶς τῆς ἐπὶ τὸν Πέρσην στρατείας, οὐχ ἑαυτῷ μᾶλλόν τι τὴν δόξαν τήνδε ἢ τῷ κοινῷ τῶν Μακεδόνων προσέθηκε. Ταῦτα μὲν τὰ ἐκ τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμοῦ ἐς ὑμᾶς ὑπηργμένα, ὡς μὲν αὐτὰ ἐφ᾽ ἑαυτῶν σκέψασθαι, μεγάλα, μικρὰ δὲ, ὥς γέ δη πρὸς τὰ ἡμέτερα ξυμβαλεῖν. Ὃς παραλαβὼν παρὰ τοῦ πατρὸς χρυσᾶ μὲν καὶ ἀργυρᾶ ἐκπώματα ὀλίγα, τάλαντα δὲ οὐδὲ ἑξήκοντα ἐν τοῖς θησαυροῖς, χρεῶν δὲ ὀφειλόμενα ὑπὸ Φιλίππου ἐς πεντακόσια τάλαντα, δανεισάμενος ἐπὶ τούτοις αὐτὸς ἄλλα ὀκτακόσια, ὁρμηθεὶς ἐκ τῆς χώρας τῆς γε οὐδὲ ὑμᾶς αὐτοὺς βοσκούσης καλῶς, εὐθὺς μὲν τοῦ Ἑλλησπόντου ὑμῖν τὸν πόρον, θαλασσοκρατούντων ἐν τῷ τότε Περσῶν, ἀνεπέτασα· κρατήσας δὲ τῇ ἵππῳ τοὺς σατράπας τοῦ Δαρείου, τὴν

τε Ἰωνίαν πᾶσαν τῇ ὑμετέρᾳ ἀρχῇ προσέθηκα, καὶ τὴν Αἰολίδα πᾶσαν, καὶ Φρύγας ἀμφοτέρους, καὶ Λυδοὺς, καὶ Μίλητον εἷλον πολιορκίᾳ· τὰ δὲ ἄλλα πάντα ἑκόντα προσχωρήσαντα λαβὼν, ὑμῖν καρποῦσθαι ἔδωκα. Καὶ τὰ ἐξ Αἰγύπτου καὶ Κυρήνης ἀγαθὰ, ὅσα ἀμαχεὶ ἐκτησάμην, ὑμῖν ἔρχεται· ἥ τε κοίλη Συρία, καὶ ἡ Παλαιστίνη, καὶ ἡ μέση τῶν ποταμῶν, ὑμέτερον κτῆμά εἰσι· καὶ Βαβυλὼν, καὶ Βάκτρα, καὶ Σοῦσα, ὑμέτερα· καὶ ὁ Λυδῶν πλοῦτος, καὶ οἱ Περσῶν θησαυροὶ, καὶ τὰ Ἰνδῶν ἀγαθὰ, καὶ ἡ ἔξω θάλασσα, ὑμέτερα· ὑμεῖς σατράπαι, ὑμεῖς στρατηγοὶ, ὑμεῖς ταξιάρχαι· ὡς ἔμοιγε αὐτῷ τί περίεστιν ἀπὸ τούτων τῶν πόνων, ὅτι μὴ αὕτη ἡ πορφύρα, καὶ τὸ διάδημα τοῦτο; κέκτημαι δὲ ἰδίᾳ οὐδὲν, οὐδὲ ἔχει τις ἀποδεῖξαι θησαυροὺς ἐμοὺς, ὅτι μὴ ταῦτα ὑμέτερα κτήματα, ἢ ὅσα ἕνεκα ὑμῶν φυλάττεται· ἐπεὶ οὐδέ ἐστιν ἰδίᾳ μοι ἐς ὅ, τι φυλάξω αὐτοὺς, σιτουμένῳ τε τὰ αὐτὰ ὑμῖν σιτία, καὶ ὕπνον τὸν αὐτὸν αἱρουμένῳ· καί τοι οὐδὲ σιτία ἐμοὶ δοκῶ τὰ αὐτὰ τοῖς τρυφῶσιν ὑμῶν σιτεῖσθαι· προαγρυπνῶν δὲ ὑμῶν οἶδα, ὡς καθεύδειν ἔχοιτε ὑμεῖς.

X. Ἀλλὰ ταῦτα γὰρ, ὑμῶν πονούντων καὶ ταλαιπωρουμένων, ἐκτησάμην αὐτὸς ἀπόνως καὶ ἀταλαιπώρως ἐξηγούμενος. Καὶ τίς ὑμῶν ἢ πονήσας οἶδεν ἐμοῦ μᾶλλον ἢ ἐγὼ ὑπὲρ ἐκείνου; Ἄγε δὴ καὶ ὅτῳ τραύματα ὑμῶν ἐστι, γυμνωσας αὐτὰ ἐπιδειξάτω, καὶ ἐγὼ τἀμὰ ἐπιδείξω ἐν μέρει· ὡς ἔμοιγε οὐκ ἔστιν ὅ, τι τοῦ σώματος, τῶν γε δὴ ἔμπροσθεν μερῶν, ἄτρωτον ὑπολέλειπται· οὐδὲ ὅπλον τι ἐστὶν ἢ

ἐκ χειρὸς, ἢ τῶν ἀφιεμένων, οὗ γε οὐκ ἴχνη ἐν ἐμαυτῷ φέρω· ἀλλὰ καὶ ξίφει ἐκ χειρὸς τέτρωμαι, καὶ τετόξευμαι ἤδη, καὶ ἀπὸ μηχανῆς βέβλημαι· καὶ λίθοις πολλαχῇ καὶ ξύλοις παιόμενος ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῆς ὑμετέρας δόξης, καὶ τοῦ ὑμετέρου πλούτου, νικῶντας ὑμᾶς ἄγω διὰ πάσης γῆς καὶ θαλάσσης, καὶ πάντων ποταμῶν καὶ ὀρῶν καὶ πεδίων πάντων· γάμους τε ὑμῖν τοὺς αὐτοὺς γεγάμηκα, καὶ πολλῶν ὑμῶν οἱ παῖδες συγγενεῖς ἔσονται τοῖς παισὶ τοῖς ἐμοῖς· ἔτι τε ᾧ χρέα ἦν, οὐ πολυπραγμονήσας ἐφ᾽ ὅτῳ ἐγένετο, τοσαῦτα μὲν μισθοφορούντων, τοσαῦτα δὲ ἁρπαζόντων, ὁπότε ἐκ πολιορκίας ἁρπαγὴ γίγνοιτο, διαλέλυμαι ταῦτα· στέφανοί τε χρυσοῖ τοῖς πλείστοις ὑμῶν εἰσὶ, μνημεῖα τῆς τε ἀρετῆς τῆς ὑμετέρας καὶ τῆς ἐξ ἐμοῦ τιμῆς ἀθάνατα. Ὅστις δὲ δὴ καὶ ἀπέθανεν, εὐκλεὴς μὲν αὐτῷ ἡ τελευτὴ ἐγένετο, περιφανὴς δὲ ὁ τάφος· χαλκαῖ δὲ αἱ εἰκόνες τῶν πλείστων οἴκοι ἑστᾶσιν, οἱ γονεῖς δ᾽ ἔντιμοί εἰσι, λειτουργίας τε ξυμπάσης καὶ εἰσφορᾶς ἀπηλλαγμένοι· οὐ γάρ τίς γε φεύγων ὑμῶν ἐτελεύτα, ἐμοῦ ἄγοντος. Καὶ νῦν τοὺς ἀπολέμους ὑμῶν, ζηλωτοὺς τοῖς οἴκοι ἀποπέμψειν ἔμελλον· ἀλλ᾽ ἐπειδὴ πάντες ἀπιέναι βούλεσθε, ἄπιτε πάντες· καὶ ἀπελθόντες οἴκοι ἀπαγγείλατε, ὅτι τὸν βασιλέα ὑμῶν Ἀλέξανδρον, νικῶντα μὲν Πέρσας καὶ Μήδους καὶ Βακτρίους καὶ Σάκας, καταστρεψάμενον δὲ Οὐξίους τε καὶ Ἀραχώτους καὶ Δράγγας, κεκτημένον δὲ καὶ Παρθυαίους καὶ Χωρασμίους καὶ Ὑρκανίους, ἔςτε ἐπὶ τὴν θάλασσαν τὴν Κασπίαν· ὑπερβάντα δὲ τὸν

Καύκασον ὑπὲρ τὰς Κασπίας πύλας, καὶ περάσαντα Ὄξον τε τὸν ποταμὸν καὶ Τάναϊν, ἔτι δὲ τὸν Ἰνδὸν ποταμὸν οὐδενὶ ἄλλῳ ὅτι μὴ Διονύσῳ περαθέντα, καὶ τὸν Ὑδάσπην, καὶ τὸν Ἀκεσίνην, καὶ τὸν Ὑδραώτην, καὶ τὸν Ὕφασιν διαπεράσαντα ἄν, εἰ μὴ καὶ ὑμεῖς ἀπωκνήσατε· καὶ εἰς τὴν μεγάλην θάλασσαν, κατ᾽ ἀμφότερα τοῦ Ἰνδοῦ τὰ στόματα ἐμβαλόντα, καὶ διὰ τῆς Γαδρωσίας τῆς ἐρήμου ἐλθόντα, ᾗ οὐδείς πω πρόσθεν ξὺν στρατιᾷ ἦλθε· καὶ Καρμανίαν ἐν παρόδῳ προσκτησάμενον, καὶ τὴν Ὠρειτῶν γῆν· περιπεπλευκότος δὲ ἤδη αὐτῷ τοῦ ναυτικοῦ τὴν ἀπ᾽ Ἰνδῶν γῆς εἰς Πέρσας θάλασσαν· ὡς εἰς Σοῦσα ἐπανηγάγετε, ἀπολιπόντες οἴχεσθε, παραδόντες φυλάσσειν τοῖς νενικημένοις βαρβάροις. Ταῦτα ὑμῖν καὶ πρὸς ἀνθρώπων ἴσως εὐκλεᾶ, καὶ πρὸς θεῶν ὅσια δήπου ἔσται ἀπαγγελθέντα· ἄπιτε.

XI. Ταῦτα εἰπὼν, κατεπήδησέ τε ἀπὸ τοῦ βήματος ὀξέως, καὶ ἐς τὰ βασίλεια παρελθὼν, οὔτε ἐθεράπευσε τὸ σῶμα, οὔτέ τῳ ὤφθη τῶν ἑταίρων· ἀλλ᾽ οὐδὲ ἐς τὴν ὑστεραίαν ὤφθη· τῇ τρίτῃ δὲ καλέσας εἴσω τῶν Περσῶν τοὺς ἐπιλέκτους, τάς τε ἡγεμονίας αὐτοῖς τῶν τάξεων διένειμε· καὶ ὅσους συγγενεῖς ἀπέφηνε, τούτοις δὲ νόμιμον ἐποίησε φιλεῖν αὐτὸν μόνοις. Οἱ δὲ Μακεδόνες ἔν τε τῷ παραυτίκα ἀκούσαντες τῶν λόγων ἐμπεπληγμένοι, σιγῇ ἔμενον αὐτοῦ πρὸς τῷ βήματι· οὐδέ τις ἠκολούθησε τῷ βασιλεῖ ἀπαλλαττομένῳ, ὅτι μὴ οἱ ἀμφ᾽ αὐτὸν ἑταῖροί τε καὶ οἱ σωματοφύλακες· οἱ δὲ πολλοὶ, οὔτε μένοντες ὅ, τι πράττουσιν ἢ λέγουσιν εἶχον, οὔτε ἀ-

παλλάττεσθαι ἤθελον. Ὡς δὲ τὰ Περσῶν τε καὶ Μήδων αὐτοῖς ἐξηγγέλλετο, αἵ τε ἡγεμονίαι Πέρσαις διδόμεναι καὶ ἡ στρατιὰ ἡ βαρβαρικὴ ἐς λόχους τε καταλεγομένη, καὶ τὰ Μακεδονικὰ ὀνόματα ἄγημά τι Περσικὸν καλούμενον, καὶ πεζέταιροι Πέρσαι, [καὶ πεζέταιροι ἄλλοι,] καὶ ἀργυρασπίδων τάξις Περσικὴ, καὶ ἡ τῶν ἑταίρων ἵππος, καὶ ταύτης ἄλλο ἄγημα βασιλικὸν, οὐκέτι καρτεροὶ σφῶν ἦσαν· ἀλλὰ ξυνδραμόντες ὡς πρὸς τὰ βασίλεια, τὰ μὲν ὅπλα αὐτοῦ πρὸ τῶν θυρῶν ἐῤῥίπτουν, ἱκετηρίας ταύτας τῷ βασιλεῖ· αὐτοὶ δ' ἐβόων, πρὸ τῶν θυρῶν ἑστηκότες, δεόμενοι παρελθεῖν εἴσω· τούς τε αἰτίους τῆς ἐν τῷ τότε ταραχῆς, καὶ τοὺς ἄρξαντας τῆς βοῆς ἐκδιδόναι ἐθέλειν· οὔκουν ἀπαλλαγήσεσθαι τῶν θυρῶν, οὔτε ἡμέρας οὔτε νυκτὸς, εἰ μή τινα οἶκτον σφῶν ἕξει Ἀλέξανδρος. Ταῦτα ὡς ἀπηγγέλλετο αὐτῷ, ὁ δὲ σπουδῇ ἐξέρχεται, καὶ ἰδών τε ταπεινῶς διακειμένους, καὶ ἀκούσας σὺν οἰμωγῇ τῶν πολλῶν βοώντων, καὶ αὐτῷ προχεῖται δάκρυα. Καὶ ὁ μὲν ἀνήγετο, ὥς τι ἐρῶν· οἱ δὲ ἔμειναν λιπαροῦντες. Καί τις αὐτῶν καθ' ἡλικίαν τε καὶ ἱππαρχίαν τῆς ἵππου τῆς ἑταιρικῆς οὐκ ἀφανὴς, Καλλίνης ὄνομα, τοιαῦτα εἶπεν· Ὦ βασιλεῦ, τὰ λυποῦντά ἐστι Μακεδόνας, ὅτι σὺ Περσῶν μέν τινας ἤδη πεποίησαι σαυτῷ συγγενεῖς, καὶ καλοῦνται Πέρσαι συγγενεῖς Ἀλεξάνδρου, καὶ φιλοῦσί σε· Μακεδόνων δὲ οὔπω τις γέγευται ταύτης τῆς τιμῆς. Ἔνθα δὴ ὑπολαβὼν Ἀλέξανδρος, Ἀλλ' ὑμᾶς τε (ἔφη) ξύμπαντας ἐμαυτῷ τίθεμαι συγγενεῖς, καὶ τό γε ἀπὸ τού-

του οὕτω καλέσω. Ταῦτα εἰπόντα προσελθὼν ὁ Καλλίνης τε ἐφίλησεν, καὶ ὅς τις ἄλλος φιλῆσαι ἤθελε· καὶ οὕτω δὴ ἀναλαβόντες τὰ ὅπλα, βοῶντές τε καὶ παιανίζοντες, ἐς τὸ στρατόπεδον ἀπῄεσαν. Ἀλέξανδρος δὲ ἐπὶ τούτοις θυσίαν τε θύει τοῖς θεοῖς οἷς αὐτῷ νόμος, καὶ θοίνην δημοτελῆ ἐποίησε καθήμενός τε αὐτὸς, καὶ πάντων καθημένων ἀμφ' αὐτὸν μὲν Μακεδόνων, ἐν δὲ τῷ ἐφεξῆς τούτων, Περσῶν· ἐπὶ δὲ τούτοις, τῶν ἄλλων ἐθνῶν ὅσοι κατ' ἀξίωσιν, ἤ τινα ἄλλην ἀρετὴν πρεσβευόμενοι, καὶ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ κρατῆρος αὐτός τε καὶ οἱ ἀμφ' αὐτὸν ἀρυόμενοι, ἔσπενδον τὰς αὐτὰς σπονδὰς, καταρχομένων τῶν τε Ἑλλήνων μάντεων καὶ τῶν Μάγων. Εὔχετο δὲ τά τε ἄλλα ἀγαθὰ, καὶ ὁμόνοιάν τε καὶ κοινωνίαν τῆς ἀρχῆς, τοῖς τε Μακεδόσι καὶ Πέρσαις. Εἶναι δὲ κατέχει λόγος τοὺς μετασχόντας τῆς θοίνης ἐς ἐνναχισχιλίους. Καὶ τούτους πάντας μίαν τε σπονδὴν σπεῖσαι, καὶ ἐπ' αὐτῇ παιανίσαι.

XII. Ἔνθα δὴ ἐθελονταὶ ἤδη αὐτῷ ἀπῄεσαν τῶν Μακεδόνων, ὅσοι διὰ γῆρας ἤ τινα ἄλλην ξυμφορὰν ἀπόλεμοι ἦσαν· καὶ οὗτοι αὐτῷ ἐγένοντο ἐς τοὺς μυρίους. Τούτοις δὲ τήν τε μισθοφορὰν οὐ τοῦ ἐξήκοντος ἤδη χρόνου ἔδωκεν Ἀλέξανδρος μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἐς τὴν ἀπονόστησιν τὴν οἴκαδε ξυμβαίνοντος. Ἐπέδωκε δὲ καὶ τάλαντον ἑκάστῳ ὑπὲρ τὴν μισθοφοράν· παῖδες δὲ εἴ τῳ ἦσαν ἐκ τῶν Ἀσιανῶν γυναικῶν, παρὰ οἷ καταλιπεῖν ἐκέλευσε, μηδὲ στάσιν κατάγειν ἐς Μακεδονίαν, ἀλλοφύλους τε καὶ ἐκ τῶν βαρβάρων γυναικῶν παῖδας τοῖς οἴκοι ὑπα-

λελειμμένοις παισί τε καὶ μητράσιν αὐτῶν· αὐτὸς δὲ ἐπιμελήσεσθαι, ὡς ἐκτρέφοιντο Μακεδονικῶς, τά τε ἄλλα καὶ ἐς τὰ πολέμια κοσμούμενοι· γενομένους δὲ ἄνδρας ἄξειν αὐτὸς ἐς Μακεδονίαν, καὶ παραδώσειν τοῖς πατράσι. Ταῦτά τε ἀπαλλαττομένοις ἀστάθμητα καὶ ἀτέκμαρτα ἀπηγγέλλετο· καὶ ὅπως ἔχει φιλίας τε καὶ πόθου ἐς αὐτοὺς, τὸ ἀτρεκέστατον τεκμήριον ἐκεῖνο ποιεῖσθαι ἠξίου, ὅτι τὸν πιστότατόν τε αὐτῷ, καὶ ὅντινα ἴσον τῇ ἑαυτοῦ κεφαλῇ ἄγει, Κρατερὸν ξυμπέμπει αὐτοῖς φύλακά τε καὶ ἡγούμενον τοῦ στόλου. Οὕτω δὴ ἀσπασάμενος ξύμπαντας, αὐτός τε δακρύων καὶ δακρύοντας ἐκείνους ἀπὸ οὗ ἀπήλλαξε. Κρατερῷ δὲ τούτους τε ἄγειν ἐκέλευε, καὶ ἀπαγαγόντι Μακεδονίας τε καὶ Θρᾴκης καὶ Θετταλῶν ἐξηγεῖσθαι, καὶ τῶν Ἑλλήνων τῆς ἐλευθερίας· Ἀντίπατρον δὲ διαδόχους τοῖς ἀποπεμπομένοις ἄγειν Μακεδόνας τῶν ἀκμαζόντων ἐκέλευσεν. Ἔστειλε δὲ καὶ Πολυπέρχοντα ὁμοῦ τῷ Κρατερῷ, δεύτερον δὲ ἀπὸ Κρατεροῦ ἡγεμόνα, ὡς εἴ τι κατὰ τὴν πορείαν Κρατερῷ ξυμπίπτοι (ὅτι καὶ μαλακῶς τὸ σῶμα ἔχοντα ἀπέπεμπεν αὐτὸν) μὴ ποθῆσαι στρατηγὸν τοὺς ἰόντας. Λόγος δέ τις καὶ οὗτος ἐφοίτα ἀφανὴς παρὰ τοῖς τὰ βασιλικὰ πράγματα, ὅσῳ ἐπικρύπτεται, τοσῷδε φιλοτιμότερον ἐξηγουμένοις, καὶ τὸ πιστὸν ἐς τὸ χεῖρον μᾶλλον (ἢ τὸ εἰκὸς ἡ αὐτῶν μοχθηρία ἄγει) ἢ πρὸς τὸ ἀληθὲς ἐκτρέπουσιν, ἐξηττώμενον Ἀλέξανδρον ἤδη τῆς μητρὸς τῶν διαβολῶν τῶν ἐς Ἀντίπατρον, ἀπαλλάξαι ἐθέλειν ἐκ Μακεδονίας Ἀντίπατρον. Καὶ τυχὸν οὐκ ἐς ἀτιμίαν τὴν Ἀντιπά-

τρου ἡ μετάπεμψις αὐτοῦ ἔφερεν, ἀλλ' ὡς μή τι ἐκ τῆς διαφορᾶς αὐτοῖς γένοιτο ἄχαρι ἐς ἀλλήλους, καὶ οὐδὲ αὐτῷ ἰάσιμον· ἐπεὶ οὐδὲ ἐπαύοντο Ἀλεξάνδρῳ γράφοντες, ὁ μὲν, τὴν αὐθάδειάν τε τῆς Ὀλυμπιάδος καὶ ὀξύτητα καὶ πολυπραγμοσύνην, ἥκιστα δὴ τῇ Ἀλεξάνδρου μητρὶ εὐσχήμονα· ὥστε καὶ λόγος τις τοιόςδε ἐφέρετο Ἀλεξάνδρου, ἐφ' οἷς ὑπὲρ τῆς μητρὸς αὐτῷ ἐξηγγέλλετο, βαρὺ δὴ τὸ ἐνοίκιον τῶν δέκα μηνῶν εἰσπράττεσθαι αὐτοῦ τὴν μητέρα· ἡ δὲ, ὑπέρογκον εἶναι τῇ τε ἀξιώσει καὶ τῇ ἄλλῃ θεραπείᾳ Ἀντίπατρον, οὐδὲ μεμνῆσθαι τοῦ καταστήσαντος ἔτι· ἀλλ' αὐτὸν γὰρ ἀξιοῦν τὰ πρῶτα φέρεσθαι ἐν τοῖς ἄλλοις Μακεδόσι τε καὶ Ἕλλησι. Καὶ ταῦτα μᾶλλόν τι ἰσχύειν παρ' Ἀλεξάνδρῳ ἐφαίνετο, ὅσα ἐς τοῦ Ἀντιπάτρου τὴν διαβολὴν φέροντα ἦν, οἷα δὴ καὶ φοβερώτερα ἐν βασιλείᾳ ὄντα· οὐ μέν τοι καταφανές γέ τι, ἢ ἔργον ἢ λόγος ἐξηγγέλλετο Ἀλεξάνδρου, ἐφ' ὅτου ἄν τις συνέθηκεν οὐχ ὡσαύτως εἶναι πρὸς θυμοῦ αὐτῷ ἀντὶ * * * * Ἡφαιστίων.

XIII. Τούτῳ τῷ λόγῳ ὑπείξαντα Ἡφαιστίωνα, συναλλαγῆναι Εὐμενεῖ, οὐχ ἑκόντα ἑκόντι. Ἐν ταύτῃ τῇ ὁδῷ καὶ τὸ πεδίον λέγεται ἰδεῖν Ἀλέξανδρον τὸ ἀνειμένον ταῖς ἵπποις ταῖς βασιλικαῖς· αὐτό τε πεδίον Νυσαῖον καλούμενον καὶ αἱ ἵπποι ὅτι Νυσαῖαι κληΐζονται, λέγει Ἡρόδοτος· εἶναι δὲ πάλαι μὲν ἐς πεντεκαίδεκα μυριάδας τῶν ἵππων· τότε δὲ Ἀλέξανδρον οὐ πολὺ πλείονας τῶν πέντε καταλαβεῖν· πρὸς λῃστῶν γὰρ διαρπαγῆναι τὰς πολλὰς αὐτῶν. Ἐνταῦθα λέγουσιν ὅτι Ἀτροπάτης ὁ τῆς Μη-

δείας σατράπης γυναῖκας ἑκατὸν αὐτῷ ἔδωκε, ταύτας φάσκων εἶναι τῶν Ἀμαζόνων· καὶ ταύτας σκευῇ ἀνδρῶν ἱππέων ἐσταλμένας, πλήν γε δὴ ὅτι πελέκεις ἀντὶ δοράτων ἐφόρουν, καὶ ἀντὶ ἀσπίδων πέλτας· οἱ δὲ καὶ τὸν μαστὸν λέγουσιν ὅτι μείονα εἶχον τὸν δεξιόν, ὃν δὴ καὶ ἔξω εἶχον ἐν ταῖς μάχαις· ταύτας μὲν δὴ ἀπαλλάξαι τῆς στρατιᾶς Ἀλέξανδρον, μή τι νεωτερισθῇ κατ᾽ αὐτὰς ἐς ὕβριν πρὸς τῶν Μακεδόνων, ἢ βαρβάρων· κελεῦσαι δὲ ἀπαγγεῖλαι πρὸς τὴν βασίλισσαν σφῶν, ὅτι αὐτὸς ἥξει πρὸς αὐτὴν παιδοποιησόμενος. Ταῦτα δὲ οὔτε Ἀριστόβουλος, οὔτε Πτολεμαῖος, οὔτε τις ἄλλος ἀνέγραψεν, ὅς τις ἱκανὸς ὑπὲρ τῶν τοιούτων τεκμηριῶσαι· οὐδὲ δοκεῖ μοι ἐν τῷ τότε σώζεσθαι τὸ γένος τῶν Ἀμαζόνων, οὐδέ τις πρὸ Ἀλεξάνδρου ἢ Ξενοφῶν ἀνεμνήσθη αὐτῶν, Φασιανῶν τε μνησθεὶς καὶ Κόλχων, καὶ ὅσα ἄλλα ἀπὸ Τραπεζοῦντος ὁρμώμενοι, ἢ πρὶν ἐς Τραπεζοῦντα κατελθεῖν οἱ Ἕλληνες ἐπῆλθον ἔθνη βαρβαρικά· ἵνα περ καὶ ταῖς Ἀμαζόσιν ἐντετυχήκεσαν, εἴπερ οὖν ἔτι ἦσαν Ἀμαζόνες· μὴ γενέσθαι μὲν γὰρ παντελῶς τὸ γένος τοῦτο τῶν γυναικῶν, οὐ πιστὸν δοκεῖ ἔμοιγε, πρὸς τοσούτων καὶ τοιούτων ὑμνηθέν, ὡς Ἡρακλέα τε ἐπ᾽ αὐτὰς λόγος κατέχει ὅτι ἐστάλη, καὶ ζωστῆρά τινα Ἱππολύτης τῆς βασιλίσσης αὐτῶν ὅτι ἐς τὴν Ἑλλάδα ἐκόμισε· καὶ οἱ ξὺν Θησεῖ Ἀθηναῖοι ὅτι ἐπιούσας τὰς γυναῖκας ταύτας τὴν Εὐρώπην πρῶτοι μάχῃ νικήσαντες ἀνέστειλαν· καὶ γέγραπται ἡ Ἀθηναίων καὶ Ἀμαζόνων μάχη πρὸς Κίμωνος, οὐ μεῖον ἤπερ ἡ Ἀθηναίων καὶ Περσῶν· καὶ

Ἡροδότῳ πολλάκις περὶ τῶν γυναικῶν τούτων πεποίηται, καὶ ὅσοι Ἀθηναίων τοὺς ἐν πολέμῳ τελευτήσαντας λόγῳ ἐκόσμησαν, καὶ τοῦ πρὸς Ἀμαζόνας ἔργου Ἀθηναίων ἐν τοῖς μάλιστα μνήμην ἐποιήσαντο. Εἰ δὲ ἱππικάς δή τινας γυναῖκας Ἀτροπάτης ἔδειξεν Ἀλεξάνδρῳ, βαρβάρους τινὰς ἄλλας γυναῖκας ἱππεύειν ἠσκημένας δοκῶ ὅτι ἔδειξεν, ἐς τὸν λεγόμενον δὴ τῶν Ἀμαζόνων κόσμον ἐσταλμένας.

XIV. Ἐν Ἐκβατάνοις δὲ θυσίαν τε ἔθυσεν Ἀλέξανδρος, ὥσπερ αὐτῷ ἐπὶ ξυμφοραῖς ἀγαθαῖς νόμος, καὶ ἀγῶνα ἐπετέλει γυμνικόν τε καὶ μουσικόν· καὶ πότοι αὐτῷ ἐγίγνοντο παρὰ τοῖς ἑταίροις. Καὶ ἐν τούτῳ Ἡφαιστίων ἔκαμε τὸ σῶμα· ἑβδόμη τε ἡμέρα ἤδη ἦν αὐτῷ τῆς νόσου, καὶ λέγουσι τὸ μὲν στάδιον πλῆρες εἶναι (παίδων γὰρ ἀγὼν ἦν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ γυμνικός) ἐπεὶ δὲ ἐξηγγέλλετο Ἀλεξάνδρῳ, ὅτι κακῶς ἔχει Ἡφαιστίων, ὃ δὲ παρ᾽ αὐτὸν ἐλθὼν σπουδῇ, οὐκέτι ζῶντα κατέλαβεν. Ἔνθα δὴ καὶ ἄλλοι ἄλλα ἀνέγραψαν ὑπὲρ τοῦ πένθους τοῦ Ἀλεξάνδρου. Μέγα μὲν γενέσθαι αὐτῷ τὸ πένθος, πάντες τοῦτο ἀνέγραψαν· τὰ δὲ πραχθέντα ἐπ᾽ αὐτῷ, ἄλλοι ἄλλα, ὡς ἕκαστος ἢ εὐνοίας πρὸς Ἡφαιστίωνα, ἢ φθόνου εἶχεν, ἢ καὶ πρὸς αὐτὸν Ἀλέξανδρον. Ὧν οἱ τὰ ἀτάσθαλα ἀναγράψαντες, οἱ μὲν ἐς κόσμον φέρειν μοι δοκοῦσιν οἰηθῆναι Ἀλεξάνδρῳ ὅσα ὑπεραλγήσας ἔδρασεν ἢ εἶπεν, ἐπὶ τῷ πάντων δὴ ἀνθρώπων φιλτάτῳ· οἱ δὲ ἐς αἰσχύνην μᾶλλόν τι ὡς οὐ πρέποντα οὔτ᾽ οὖν βασιλεῖ οὔτε Ἀλεξάνδρῳ· οἱ μέν, τὸ πολὺ μέρος τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἐρριμμένον ἐπ

τοῦ σώματος τοῦ ἑταίρου, ὀδύρεσθαι, οὐδ᾽ ἐθέλειν ἀπαλλαγῆναι, πρίν γε δὴ πρὸς βίαν ἀπηνέχθη πρὸς τῶν ἑταίρων. οἱ δὲ, τήν τε ἡμέραν ὅλην καὶ τὴν νύκτα ὅλην ἐῤῥίφθαι ἐπὶ τῷ σώματι· οἱ δὲ, καὶ τὸν ἰατρὸν Γλαυκίαν ὅτι ἐκρέμασε, καὶ τοῦτον ὡς ἐπὶ φαρμάκῳ κακῶς δοθέντι· οἱ δὲ ὅτι οἴνου περιεῖδεν ἐμπλησθέντα θεωρῶν αὐτός· καὶ κείρασθαι Ἀλέξανδρον ἐπὶ τῷ νεκρῷ τὴν κόμην, τά τε ἄλλα οὐκ ἀπεικότα τίθεμαι, καὶ κατὰ ζῆλον τὸν Ἀχιλλέως, πρὸς ὅντινα ἐκ παιδὸς φιλοτιμία ἦν αὐτῷ· οἱ δὲ καὶ τὸ ἅρμα, ἐφ᾽ ὅτῳ τὸ σῶμα ἐφέρετο, αὐτὸς ἔστιν ὅτε ἡνιόχει τοῦτο· οὐδαμῆ πιστὸν ἔμοιγε λέγοντες· ἄλλοι δὲ, ὅτι καὶ τοῦ Ἀσκληπιοῦ τὸ ἕδος ἐν Ἐκβατάνοις κατασκάψαι ἐκέλευσε· βαρβαρικὸν τοῦτό γε, καὶ οὐδαμῆ Ἀλεξάνδρῳ πρόσφορον· ἀλλὰ τῇ Ξέρξου μᾶλλόν τι ἀτασθαλίᾳ τῇ ἐς τὸ θεῖον, καὶ ταῖς πέδαις, ἃς λέγουσιν εἰς τὸν Ἑλλήσποντον καθεῖναι Ξέρξην, τιμωρούμενον δῆθεν τὸν Ἑλλήσποντον· Ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνο οὐκ ἔξω τοῦ εἰκότος ἀναγεγράφθαι μοι δοκεῖ· ὡς ἐπὶ Βαβυλῶνος ᾔει Ἀλέξανδρος, ἐντυχεῖν αὐτῷ κατὰ τὴν ὁδὸν πολλὰς πρεσβείας ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος, εἶναι δὲ δὴ ἐν τούτοις καὶ Ἐπιδαυρίων πρέσβεις· καὶ τούτους ὧν τε ἐδέοντο ἐξ Ἀλεξάνδρου τυχεῖν, καὶ ἀνάθημα δοῦναι αὐτοῖς Ἀλέξανδρον κομίζειν τῷ Ἀσκληπιῷ, ἐπειπόντα ὅτι, Καίπερ οὐκ ἐπιεικῶς κέχρηταί μοι ὁ Ἀσκληπιός, οὐ σώσας μοι τὸν ἑταῖρον, ὅντινα ἴσον τῇ ἐμαυτοῦ κεφαλῇ ἦγον. Ἐναγίζειν τε ὅτι ἀεὶ ὡς ἥρωϊ ἐκέλευεν Ἡφαιστίωνι, τοῦτο μὲν πρὸς τῶν πλείστων ἀναγέγραπται. Οἱ δὲ

λέγουσιν, ὅτι καὶ εἰς Ἄμμωνος ἔπεμψεν, ἐρησομένους τὸν θεὸν, εἰ καὶ ὡς θεῷ θύειν συγχωρεῖ Ἡφαιστίωνι· τὸν δὲ οὐ συγχωρῆσαι. Ἐκεῖνα δὲ πρὸς πάντων ξυμφωνούμενα, ἐς τρίτην ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ Ἡφαιστίωνος ἡμέραν, μήτε σίτου γεύσασθαι Ἀλέξανδρον, μήτε τινὰ θεραπείαν ἄλλην θεραπεῦσαι τὸ σῶμα· ἀλλὰ κεῖσθαι γὰρ ἢ ὀδυρόμενον, ἢ πενθικῶς σιγῶντα· καὶ πυρὰν κελεῦσαι αὐτῷ ἑτοιμάζεσθαι ἐν Βαβυλῶνι ἀπὸ ταλάντων μυρίων· οἱ δὲ καὶ πλειόνων ἀνέγραψαν· καὶ ὅτι πένθος ποιεῖσθαι περιηγγέλη κατὰ πᾶσαν τὴν χώραν τὴν βάρβαρον· καὶ ὅτι πολλοὶ τῶν ἑταίρων τῶν Ἀλεξάνδρου ἐς θεραπείαν τὴν ἐκείνου σφᾶς τε αὐτοὺς καὶ τὰ ὅπλα Ἡφαιστίωνι ἀνέθεσαν ἀποθανόντι· πρῶτον δὲ Εὐμενῆ ἄρξαι τοῦ σοφίσματος, ὅντινα ὀλίγῳ πρόσθεν ἔφαμεν ὅτι διηνέχθη πρὸς Ἡφαιστίωνα· καὶ τοῦτο δὲ δρᾶσαι, τῷ Ἀλεξάνδρῳ ὡς μὴ ἐφήδεσθαι δοκοίη τελευτήσαντι Ἡφαιστίωνι. Οὔκουν οὐδὲ ἄλλον τινὰ ἔταξεν ἀντὶ Ἡφαιστίωνος χιλίαρχον ἐπὶ τῇ ἵππῳ τῇ ἑταιρικῇ Ἀλέξανδρος, ὡς μὴ ἀπόλοιτο τὸ ὄνομα τοῦ Ἡφαιστίωνος ἐκ τῆς τάξεως· ἀλλὰ Ἡφαιστίωνός τε ἡ χιλιαρχία ἐκαλεῖτο, καὶ τὸ σημεῖον αὐτῆς ἡγεῖτο ἐξ Ἡφαιστίωνος πεποιημένον· ἀγῶνά τε ἐπενόει ποιῆσαι γυμνικόν τε καὶ μουσικὸν, πλήθει τε τῶν ἀγωνιζομένων, καὶ τῇ εἰς αὐτὸν χορηγίᾳ πολύ τε τῶν ἄλλων τῶν πρόσθεν ἀριδηλότερον. Τρισχιλίους γὰρ ἀγωνιστὰς τοὺς ξύμπαντας παρεσκεύασε, καὶ οὗτοι ὀλίγον ὕστερον ἐπ᾽ Ἀλεξάνδρου τῷ τάφῳ λέγουσιν ὅτι ἠγωνίσαντο.

XV. Χρόνος τε ἦν συχνὸς τῷ πένθει· καὶ αὐτός τε αὐτὸν ἤδη μετεκάλει ἀπ᾽ αὐτοῦ, καὶ οἱ ἑταῖροι μᾶλλόν τι ἐν τῷ τοιῷδε ἤνυτον· ἔνθα δὴ ἐξέλασιν ποιεῖται ἐπὶ Κοσσαίους, ἔθνος πολεμικὸν, ὅμορον τῷ Οὐξίων. Εἰσὶ δὲ ὄρειοι οἱ Κοσσαῖοι, καὶ χωρία ὀχυρὰ κατὰ χώρας νέμονται· ὁπότε προσάγοι δύναμις, ἐς τὰ ἄκρα τῶν ὀρῶν ἀποχωροῦντες, ἀθρόοι ἢ ὅπως ἂν προχωρῇ ἑκάστοις, οὕτω διαφεύγουσιν ἐς ἀπορίαν βάλλοντες τοὺς ξὺν δυνάμει σφίσιν ἐπιχειροῦντας· ἀπελθόντων δὲ, αὖθις εἰς τὸ λῃστεύειν τρεπόμενοι, ἀπὸ τούτου τὸν βίον ποιοῦνται. Ἀλέξανδρος δὲ ἐξεῖλεν αὐτῶν τὸ ἔθνος, καίπερ χειμῶνος στρατεύσας· ἀλλ᾽ οὔτε χειμὼν ἐγένετο ἐμποδὼν αὐτῷ, οὔτε αἱ δυσχωρίαι, οὔτε αὐτῷ οὔτε Πτολεμαίῳ τῷ Λάγου, ὃς μέρος τῆς στρατιᾶς ἐπ᾽ αὐτοὺς ἦγεν. Οὕτως οὐδὲν ἄπορον Ἀλεξάνδρῳ τῶν πολεμικῶν ἦν, ἐς ὅ, τι ὁρμήσειε. Κατιόντι δὲ αὐτῷ εἰς Βαβυλῶνα, Λιβύων τε πρεσβεῖαι ἐνετύγχανον ἐπαινούντων τε καὶ στεφανούντων ἐπὶ τῇ βασιλείᾳ τῆς Ἀσίας. Καὶ ἐξ Ἰταλίας Βρέττιοί τε καὶ Λευκανοὶ καὶ Τυῤῥηνοὶ ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς ἐπρέσβευον. Καὶ Καρχηδονίους τότε πρεσβεῦσαι λέγεται, καὶ ἀπὸ Αἰθιόπων πρέσβεις ἐλθεῖν, καὶ Σκυθῶν τῶν ἐκ τῆς Εὐρώπης, καὶ Κελτοὺς, καὶ Ἴβηρας, ὑπὲρ φιλίας δεησομένους· ὧν τά τε ὀνόματα καὶ τὰς σκευὰς τότε πρῶτον ὀφθῆναι πρὸς Ἑλλήνων τε καὶ Μακεδόνων. Τοὺς δὲ καὶ ὑπὲρ τῶν εἰς ἀλλήλους διαφορῶν λέγουσιν ὅτι Ἀλεξάνδρῳ διακρῖναι ἐπέτρεπον, καὶ τότε μάλιστα αὐτόν τε αὐτῷ καὶ τοῖς ἀμφ᾽ αὐτὸν φανῆναι γῆς τε

ἁπάσης καὶ θαλάσσης κύριον· Ἄριστος δὲ καὶ Ἀσκληπιάδης τῶν τὰ Ἀλεξάνδρου ἀναγραψάντων, καὶ Ῥωμαίους λέγουσιν ὅτι ἐπρέσβευσαν· καὶ ἐντυχόντα ταῖς πρεσβείαις Ἀλέξανδρον ὑπὲρ Ῥωμαίων τι τῆς ἐσομένης ἐς τὸ ἔπειτα δυνάμεως μαντεύσασθαι, τόν τε κόσμον τὸν ἀνδρῶν ἰδόντα καὶ τὸ φιλόπονόν τε καὶ ἐλευθέριον, καὶ περὶ τοῦ πολιτεύματος ἅμα διαπυνθανόμενον. Καὶ τοῦτο οὔτε ὡς ἀτρεκὲς, οὔτε ὡς ἄπιστον πάντη ἀνέγραψα· πλήν γε δὴ οὔτε τις Ῥωμαίων ὑπὲρ τῆς πρεσβείας ταύτης, ὡς παρὰ Ἀλέξανδρον σταλείσης, μνήμην ἐποιήσατό τινα, οὐδὲ τῶν τὰ Ἀλεξάνδρου γραψάντων (οἷς τισι μᾶλλον ἐγὼ ξυμφέρομαι) Πτολεμαῖος ὁ Λάγου καὶ Ἀριστόβουλος· οὐδὲ τῷ Ῥωμαίων πολιτεύματι ἐπεοικὸς ἦν, ἐλευθέρῳ δὴ τότε ἐς τὰ μάλιστα ὄντι, παρὰ βασιλέα ἀλλόφυλον, ἄλλως τε καὶ ἐς τοσόνδε ἀπὸ τῆς οἰκείας πρεσβεῦσαι, οὔτε φόβου ἐξαναγκάζοντος, οὔτε κατ᾽ ἐλπίδα ὠφελείας, μίσει τε, εἴ πέρ τινας ἄλλους, τοῦ τυραννικοῦ γένους τε καὶ ὀνόματος κατεχομένους.

XVI. Ἐκ τούτου δὴ Ἡρακλείδην τὸν Ἀργαίου ἐκπέμπει ἐς Ὑρκανίαν, ναυπηγοὺς ἅμα οἱ ἄγοντα, κελεύσας ὕλην τεμόντα ἐκ τῶν ὀρῶν τῶν Ὑρκανίων, ναυπηγεῖσθαι ναῦς μακρὰς, ἀφράκτους τε καὶ πεφραγμένας ἐς τὸν κόσμον τὸν ἑλληνικόν. Πόθος γὰρ εἶχεν αὐτὸν καὶ ταύτην ἐκμαθεῖν τὴν Κασπίαν τε καὶ Ὑρκανίαν καλουμένην, ποίᾳ τινὶ ξυμβάλλει θαλάσσῃ· πότερα τῇ τοῦ πόντου τοῦ Εὐξείνου, ἢ ἀπὸ τῆς ἑῴας τῆς καθ᾽ Ἰνδοὺς ἐκπεριερχομένη ἡ μεγάλη

θάλασσα ἀναχεῖται εἰς κόλπον τὸν Ὑρκάνιον· (καθαπεροῦν καὶ τὸν Περσικὸν ἐξεῦρε, τὴν ἐρυθρὰ δὴ καλουμένην θάλασσαν, κόλπον οὖσαν τῆς μεγάλης θαλάσσης) οὐ γάρ πω ἐξεύρηντο αἱ ἀρχαὶ τῆς Κασπίας θαλάσσης, καί τοι ἐθνῶν τε αὐτὴν οἰκούντων οὐκ ὀλίγων, καὶ ποταμῶν πλοΐμων ἐμβαλλόντων εἰς αὐτήν. Ἐκ Βάκτρων μὲν Ὄξος ποταμὸς μέγιστος τῶν Ἀσιανῶν ποταμῶν, πλήν γε δὴ τῶν Ἰνδῶν, ἐξίησιν ἐς ταύτην τὴν θάλασσαν· διὰ Σκυθῶν δὲ, Ἰαξάρτης. Καὶ τὸν Ἀράξην δὲ, τὸν ἐξ Ἀρμενίας ῥέοντα, ἐς ταύτην ἐσβάλλειν ὁ πλείων λόγος κατέχει. Μέγιστοι μὲν οὗτοι. Πολλοὶ δὲ καὶ ἄλλοι ἔς τε τούτους ἐμβάλλοντες, καὶ αὐτοὶ ἐπὶ σφῶν ἐς τὴν θάλασσαν ταύτην κατίασιν· οἱ μὲν, καὶ γινωσκόμενοι πρὸς τῶν ἀμφ' Ἀλέξανδρον, ἐπελθόντων τὰ ἔθνη ταῦτα· οἱ δὲ, κατὰ τὰ ἐπέκεινα τοῦ κόλπου ὡς εἰκὸς κατὰ τοὺς Σκύθας τοὺς Νομάδας, ὃ δὴ ἄγνωστον πάντη ἐστίν. Ἀλέξανδρος δὲ, ὡς τὸν Τίγρητα ποταμὸν ξὺν τῇ στρατιᾷ διέβη, ἐλαύνων ἐπὶ Βαβυλῶνος, ἐνταῦθα ἐντυγχάνουσιν αὐτῷ Χαλδαίων οἱ λόγιοι· καὶ ἀπαγαγόντες ἀπὸ τῶν ἑταίρων, ἐδέοντο ἐπισχεῖν τὴν ἐπὶ Βαβυλῶνος ἔλασιν. Λόγιον γὰρ γεγονέναι σφίσιν ἐκ τοῦ θεοῦ τοῦ Βήλου, μὴ πρὸς ἀγαθοῦ οἱ εἶναι τὴν πάροδον τὴν ἐς Βαβυλῶνα ἐν τῷ τότε· τὸν δὲ ἀποκρίνασθαι αὐτοῖς λόγον, τοῦ Εὐριπίδου τοῦ ποιητοῦ ἔπος· ἔχει δὲ τὸ ἔπος Εὐριπίδῃ ὧδε·

Μάντις δ' ἄριστος, ὅστις εἰκάζει καλῶς.

Σὺ δὲ, ὦ βασιλεῦ, ἔφασαν οἱ Χαλδαῖοι, μὴ πρὸς

δυσμὰς ἀφορῶν αὐτὸς, μηδὲ τὴν στρατιὰν ταύτῃ ἐπέχουσαν ἄγων παρελθεῖν· ἀλλὰ ἐκπεριελθὼν πρὸς ἕω μᾶλλον· τῷ δὲ οὐδὲ τοῦτο εὐμαρὲς διὰ δυσχωρίαν ξυνέβη· ἀλλὰ ἦγε γὰρ αὐτὸν ταύτῃ τὸ δαιμόνιον, ᾗ παρελθόντα ἔχρην ἤδη τελευτῆσαι. Καί που τυχὸν καὶ ἄμεινον αὐτῷ ἦν ἐν ἀκμῇ τῆς τε ἄλλης δόξης καὶ τοῦ πόθου τοῦ παρ' ἀνθρώπων ἀπηλλάχθαι, πρίν τινα ξυμβῆναι αὐτῷ ξυμφορὰν ἀνθρωπίνην, ἧς ἕνεκα καὶ Σόλωνα Κροίσῳ παραινέσαι εἰκὸς, τέλος ὁρᾷν μακροῦ βίου, μηδὲ πρόσθεν τινὰ ἀνθρώπων ἀποφαίνειν εὐδαίμονα. Ἐπεὶ καὶ αὐτῷ Ἀλεξάνδρῳ ἡ Ἡφαιστίωνος τελευτὴ οὐ σμικρὰ ξυμφορὰ ἐγένετο· ἧς καὶ αὐτὸς Ἀλέξανδρος προαπελθεῖν ἂν δοκῇ μοι ἐθελῆσαι μᾶλλον, ἢ ζῶν πειρασθῆναι· οὐ μεῖον ἢ καὶ Ἀχιλλέα δοκῶ ἂν ἑλέσθαι προαποθανεῖν Πατρόκλου μᾶλλον, ἢ τοῦ θανάτου αὐτοῦ τιμωρὸν γενέσθαι.

XVII. Ἦν δέ τι καὶ ὕποπτον αὐτῷ ἐς τοὺς Χαλδαίους, ὡς οὐ κατὰ μαντείαν τινὰ μᾶλλον, ἢ ἐς ὠφέλειαν τὴν αὐτῶν φέροι αὐτοῖς ἡ κώλυσις τῆς Ἀλεξάνδρου ἐς Βαβυλῶνα ἐν τῷ τότε ἐλάσεως. Ὁ γὰρ τοῦ Βήλου νεὼς ἐν μέσῃ τῇ πόλει ἦν τῶν Βαβυλωνίων, μεγέθει τε μέγιστος, καὶ ἐκ πλίνθου ὀπτῆς ἐν ἀσφάλτῳ ἡρμοσμένης. Τοῦτον τὸν νεὼν, ὥσπερ καὶ τὰ ἄλλα ἱερὰ τὰ Βαβυλωνίων, Ξέρξης κατέσκαψεν, ὅτε ἐκ τῆς Ἑλλάδος ὀπίσω ἀπενόστησεν. Ἀλέξανδρος δὲ ἐν νῷ εἶχεν ἀνοικοδομεῖν· οἱ μὲν λέγουσιν, ὅτι ἐπὶ τοῖς θεμελίοις τοῖς πρόσθεν, καὶ τούτου ἕνεκα τὸν χοῦν ἐκφέρειν ἐκέλευε τοὺς Βαβυλωνίους· οἱ δὲ,

ὅτι καὶ μείζονα ἔτι τοῦ πάλαι ὄντος. Ἐπεὶ δὲ ἀποστάντος αὐτοῦ μαλθακῶς ἀνθήψαντο τοῦ ἔργου, οἷς ταῦτα ἐπετέτραπτο· ὁ δὲ τῇ στρατιᾷ πάσῃ κελεύει τὸ ἔργον ἐργάσασθαι· εἶναι δὲ τῷ θεῷ τῷ Βήλῳ πολλὴν μὲν τὴν χώραν ἀνειμένην ἐκ τῶν Ἀσσυρίων βασιλέων, πολὺν δὲ χρυσόν. Καὶ ἀπὸ τοῦ πάλαι μὲν τὸν νεὼν ἐπισκευάζεσθαι, καὶ τὰς θυσίας τῷ θεῷ θύεσθαι· τότε δὲ τοὺς Χαλδαίους τὰ τοῦ θεοῦ νέμεσθαι, οὐκ ὄντος, ἐς ὅτι ἀναλωθήσεται τὰ περιγιγνόμενα. Τούτων δὴ εἵνεκα ὕποπτοι Ἀλεξάνδρῳ ἦσαν, οὐκ ἐθέλειν παρελθεῖν εἴσω Βαβυλῶνος Ἀλέξανδρον, ὡς μὴ δι' ὀλίγου τὸν νεὼν ἐπιτελεσθέντα ἀφελέσθαι αὐτοὺς τὰς ἐκ τῶν χρημάτων ὠφελείας. Ὅμως δὲ τά γε τῆς ἐπιστροφῆς τῆς κατὰ τὴν εἴσοδον τὴν ἐς τὴν πόλιν, ἐθελῆσαι αὐτοῖς πεισθῆναι λέγει Ἀριστόβουλος, καὶ τῇ πρώτῃ μὲν παρὰ τὸν ποταμὸν Εὐφράτην καταστρατοπεδεῦσαι· ἐς δὲ τὴν ὑστεραίαν ἐν δεξιᾷ ἔχοντα τὸν ποταμὸν, παρ' αὐτὸν πορεύεσθαι, θέλοντα ὑπερβάλλειν τῆς πόλεως τὸ μέρος τὸ ἐς δυσμὰς τετραμμένον, ὡς ταύτῃ ἐπιστρέψαντα πρὸς ἕω ἄγειν· ἀλλὰ οὐ γὰρ δυνηθῆναι ὑπὸ δυσχωρίας οὕτως ἐλάσαι ξὺν τῇ στρατιᾷ, ὅτι τὰ ἀπὸ δυσμῶν τῆς πόλεως εἰσιόντι, εἰ ταύτῃ πρὸς ἕω ἐπέστρεφεν, ἑλώδη τε καὶ τεναγώδη ἦν, καὶ οὕτω καὶ ἑκόντα καὶ ἄκοντα ἀπειθῆσαι τῷ θεῷ.

XVIII. Ἐπεὶ καὶ τοιόνδε τινὰ λόγον Ἀριστόβουλος ἀναγέγραφεν· Ἀπολλόδωρον τὸν Ἀμφιπολίτην, τῶν ἑταίρων τῶν Ἀλεξάνδρου, στρατηγὸν τῆς στρατιᾶς, ἣν παρὰ Μαζαίῳ τῷ Βαβυλῶνος σατράπῃ

ἀπέλιπεν Ἀλέξανδρος, ἐπειδὴ δὲ συνέμιξεν ἐπανιόντι αὐτῷ ἐξ Ἰνδῶν, ὁρῶντα πικρῶς τιμωρούμενον τοὺς σατράπας, ὅσοι ἐπ' ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ χώρᾳ τεταγμένοι ἦσαν, ἐπιστεῖλαι Πειθαγόρᾳ τῷ ἀδελφῷ (μάντιν γὰρ εἶναι τὸν Πειθαγόραν τῆς ἀπὸ σπλάγχνων μαντείας) μαντεύσασθαι καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ τῆς σωτηρίας· ἀντεπιστεῖλαι δὲ αὐτῷ Πειθαγόραν, πυνθανόμενον, τίνα μάλιστα φοβούμενος χρήσασθαι ἐθέλοι τῇ μαντείᾳ· τὸν δὲ γράψαι αὖθις· ὅτι τόν τε βασιλέα αὐτὸν καὶ Ἡφαιστίωνα· θύεσθαι δὴ τὸν Πειθαγόραν πρῶτα μὲν ἐπὶ τῷ Ἡφαιστίωνι· ὡς δὲ ἐπὶ τοῦ ἥπατος τοῦ ἱερείου ὁ λοβὸς ἀφανὴς ἦν, οὕτω δὴ ἐγγράψαντα καὶ κατασημηνάμενον τὸ γραμμάτιον, πέμψαι παρὰ τὸν Ἀπολλόδωρον ἐκ Βαβυλῶνος εἰς Ἐκβάτανα, δηλοῦντα μηδέν τι δεδιέναι Ἡφαιστίωνα· ἔσεσθαι γὰρ αὐτοῖς ὀλίγου χρόνου ἐκποδών· καὶ τὴν ἐπιστολὴν λέγει Ἀριστόβουλος κομίσασθαι Ἀπολλόδωρον μιᾷ πρόσθεν ἡμέρᾳ ἢ τελευτῆσαι Ἡφαιστίωνα· αὖθις δὲ θύεσθαι τὸν Πειθαγόραν ἐπὶ τῷ Ἀλεξάνδρῳ, ἄλοβον τὸ ἧπαρ τοῦ ἱερείου· καὶ Πειθαγόραν τὰ αὐτὰ ὑπὲρ Ἀλεξάνδρου γράψαι Ἀπολλοδώρῳ· Ἀπολλόδωρον δὲ οὐ κατασιωπῆσαι, ἀλλὰ φράσαι γὰρ πρὸς Ἀλέξανδρον τὰ ἐπεσταλμένα, ὡς εὔνοιαν μᾶλλόν τι ἐπιδειξόμενον τῷ βασιλεῖ, εἰ φυλάττεσθαι παραινέσειε, μή τις αὐτῷ κίνδυνος ἐν τῷ τότε ξυμπέσοι· καὶ Ἀπολλόδωρόν τε λέγει ὅτι Ἀλέξανδρος ἐπῄνεσε· καὶ τὸν Πειθαγόραν, ἐπειδὴ παρῆλθεν εἰς Βαβυλῶνα, ἤρετο, ὅτου γενομένου αὐτῷ σημείου ταῦτα ἐπέστειλε πρὸς τὸν ἀδελφόν· τὸν δὲ εἰπεῖν, ὅτι ἄλοβόν οἱ τὸ ἧπαρ ἐγένετο

τοῦ ἱερείου· ἐρομένου δὲ ὅ, τι νοεῖ τὸ σημεῖον, μέγα εἰπεῖν εἶναι χαλεπόν· Ἀλέξανδρον δὲ τοσούτου δεῆσαι χαλεπῆναι τῷ Πειθαγόρᾳ, ὡς καὶ δι' ἐπιμελείας ἔχειν αὐτὸν πλείονος, ὅτι ἀδόλως τὴν ἀλήθειάν οἱ ἔφρασε. Ταῦτα αὐτὸς Ἀριστόβουλος λέγει παρὰ Πειθαγόρου πυθέσθαι, καὶ Περδίκκᾳ δὲ αὐτῷ μαντεύσασθαι λέγει, καὶ Ἀντιγόνῳ χρόνῳ ὕστερον· καὶ τοῦ αὐτοῦ σημείου ἀμφοῖν γενομένου Περδίκκαν μὲν ἐπὶ Πτολεμαῖον στρατεύσαντα ἀποθανεῖν, καὶ Ἀντίγονον ἐν τῇ μάχῃ τῇ πρὸς Σέλευκον καὶ Λυσίμαχον τῇ ἐν Ἰψῷ γενομένῃ. Καὶ μὲν δὴ καὶ ὑπὲρ Καλάνου τοῦ σοφιστοῦ τοῦ Ἰνδοῦ τοιόςδέ τις ἀναγέγραπται λόγος· ὁπότε ἐπὶ τὴν πυρὰν ᾔει ἀποθανούμενος, τότε τοὺς μὲν ἄλλους ἑταίρους ἀσπάζεσθαι αὐτόν. Ἀλεξάνδρῳ δὲ οὐκ ἐθελῆσαι ἀσπασόμενον, ἀλλὰ φάναι γὰρ, ὅτι ἐν Βαβυλῶνι αὐτῷ ἐντυχὼν ἀσπάσεται· καὶ τοῦτον τὸν λόγον ἐν μὲν τῷ τότε ἀμεληθῆναι· ὕστερον δὲ ἐπειδὴ ἐτελεύτησεν ἐν Βαβυλῶνι Ἀλέξανδρος, ἐς μνήμην ἐλθεῖν τῶν ἀκουσάντων, ὅτι ἐπὶ τῇ τελευτῇ ἄρα τῇ Ἀλεξάνδρου ἐθειάσθη.

XIX. Παρελθόντι δ' αὐτῷ ἐς Βαβυλῶνα πρεσβεῖαι παρὰ τῶν Ἑλλήνων ἐνέτυχον· ὑπὲρ ὅτων μὲν ἕκαστοι πρεσβευόμενοι, οὐκ ἀναγέγραπται. Δοκεῖν δ' ἔμοιγε, αἱ πολλαὶ στεφανούντων τε αὐτὸν ἦσαν, καὶ ἐπαινούντων ἐπὶ ταῖς νίκαις, καὶ μάλιστα ταῖς Ἰνδικαῖς· καὶ ὅτι σῶος ἐξ Ἰνδῶν ἐπανήκει, χαίρειν φασκόντων. Καὶ τούτους δεξιωσάμενός τε καὶ τὰ εἰκότα τιμήσας, ἀποπέμψαι ὀπίσω λέγεται. Ὅσους δὲ

ἀνδριάντας, ἢ ὅσα ἀγάλματα, ἢ εἰ δή τι ἄλλο ἀνάθημα ἐκ τῆς Ἑλλάδος Ξέρξης ἀνεκόμισεν ἐς Βαβυλῶνα, ἢ ἐς Πασαργάδας, ἢ ἐς Σοῦσα, ἢ ὅπῃ ἄλλῃ τῆς Ἀσίας, ταῦτα δοῦναι ἄγειν τοῖς πρέσβεσι· καὶ τὰς Ἁρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος εἰκόνας τὰς χαλκᾶς οὕτω λέγεται ἀπενεχθῆναι ὀπίσω ἐς Ἀθήνας, καὶ τῆς Ἀρτέμιδος τῆς Κελκαίας τὸ ἕδος. Κατέλαβε δὲ ἐν Βαβυλῶνι, ὡς λέγει Ἀριστόβουλος, καὶ τὸ ναυτικόν, τὸ μὲν κατὰ τὸν Εὐφράτην ποταμὸν ἀναπεπλευκὸς ἀπὸ θαλάσσης τῆς Περσικῆς, ὅ, τι περ σὺν Νεάρχῳ ἦν· τὸ δὲ ἐκ Φοινίκης ἀνακεκομισμένον, πεντήρεις μὲν δύο τῶν ἐκ Φοινίκων, τετρήρεις δὲ τρεῖς, τριήρεις δὲ δώδεκα,τριακοντόρους δὲ ἐς τριάκοντα· ταύτας ξυντμηθείσας κομισθῆναι ἐπὶ τὸν Εὐφράτην ποταμὸν ἐκ Φοινίκης ἐς Θάψακον πόλιν· ἐκεῖ δὲ ξυμπηχθείσας αὖθις, καταπλεῦσαι ἐς Βαβυλῶνα. Λέγει δὲ, ὅτι καὶ ἄλλος αὐτῷ ἐναυπηγεῖτο στόλος, τέμνοντι τὰς κυπαρίσσους τὰς ἐν τῇ Βαβυλωνίᾳ. Τούτων γὰρ μόνων τῶν δένδρων εὐπορίαν εἶναι ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Ἀσσυρίων; τῶν δὲ ἄλλων ὅσα ἐς ναυπηγίαν, ἀπόρως ἔχειν τὴν γῆν ταύτην. Πληρώματα δὲ ἐς τὰς ναῦς καὶ τὰς ἄλλας ὑπηρεσίας πορφυρέων τε πλῆθος, καὶ τῶν ἄλλων ὅσοι ἐργάται τῆς θαλάσσης ἀφῖχθαι αὐτῷ ἐκ Φοινίκης τε καὶ τῆς ἄλλης παραλίας· λιμένα τε ὅτι πρὸς Βαβυλῶνα ἐποίει ὀρυκτὸν ὅσον χιλίαις ναυσὶ μακραῖς ὅρμον εἶναι, καὶ νεωσοίκους ἐπὶ τοῦ λιμένος· καὶ Μίκκαλος ὁ Κλαζομένιος μετὰ πεντακοσίων ταλάντων ἐπὶ Φοινίκης τε καὶ Συρίας ἐστέλλετο, τοὺς μὲν μισθῷ πεί-

σων, τοὺς δὲ καὶ ὠνησάμενος, ὅσοι θαλάσσιοι ἄνθρωποι· τήν τε γὰρ παραλίαν τὴν πρὸς τῷ κόλπῳ τῷ Περσικῷ κατοικίζειν ἐπενόει, καὶ τὰς νήσους τὰς ταύτῃ· ἐδόκει γὰρ αὐτῷ οὐ μεῖον Φοινίκης εὐδαίμων ἡ χώρα αὕτη γενέσθαι. Ἦν δὲ αὐτοῦ τοῦ ναυτικοῦ ἡ παρασκευὴ ὡς ἐπὶ Ἄραβας τοὺς πολλούς· πρόφασιν μὲν, ὅτι μόνοι τῶν ταύτῃ βαρβάρων οὔτε πρεσβείαν ἀπέστειλαν, οὔτέ τι ἄλλο ἐπιεικὲς ἢ ἐπὶ τιμῇ ἐπέπρακτο Ἄραψιν ἐς αὐτόν· τὸ δὲ ἀληθὲς, ὥς γέ μοι δοκεῖ, ἄπληστος ἦν τοῦ κτᾶσθαί τι ἀεὶ Ἀλέξανδρος.

XX. Λόγος δὲ κατέχει, ὅτι ἤκουεν, Ἄραβας δύο μόνον τιμᾶν θεοὺς, τὸν Οὐρανόν τε καὶ τὸν Διόνυσον· τὸν μὲν Οὐρανόν τε αὐτὸν ὁρώμενον, καὶ τὰ ἄστρα ἐν οἷ ἔχοντα τά τε ἄλλα καὶ τὸν ἥλιον, ἀφ᾽ ὅτου μεγίστη καὶ φανοτάτη ὠφέλεια ἐς πάντα ἥκει τὰ ἀνθρώπεια· Διόνυσον δὲ, κατὰ δόξαν τῆς ἐς Ἰνδοὺς στρατιᾶς· οὔκουν ἀπαξιοῦν καὶ αὐτὸν τρίτον ἂν νομισθῆναι πρὸς Ἀράβων θεὸν, οὐ φαυλότερα ἔργα Διονύσου ἀποδειξάμενον. Εἴπερ οὖν καὶ Ἀράβων κρατήσας, ἐπιτρέψειεν αὐτοῖς, καθάπερ Ἰνδοῖς, πολιτεύειν κατὰ τὰ σφῶν νόμιμα· τῆς τε χώρας ἡ εὐδαιμονία ὑπεκίνει αὐτὸν, ὅτι ἤκουεν ἐκ μὲν τῶν λιμνῶν τὴν κασίαν γίγνεσθαι αὐτοῖς, ἀπὸ δὲ τῶν δένδρων τὴν σμύρναν τε καὶ τὸν λιβανωτὸν, ἐκ δε τῶν θαμνίσκων τὸ κινάμωμον τέμνεσθαι· οἱ λειμῶνες δὲ ὅτι νάρδον αὐτόματοι ἐκφέρουσι. Τὸ μέγεθος τῆς χώρας, ὅτι οὐκ ἐλάττων ἡ παράλιος τῆς Ἀραβίας, ἤπερ ἡ τῆς Ἰνδικῆς, αὐτῷ ἐξηγγέλλετο, καὶ νῆ-

σοι αὐτῇ προσκεῖσθαι πολλαὶ, καὶ λιμένες πανταχοῦ τῆς χώρας ἐνεῖναι, οἷοι παρασχεῖν μὲν ὅρμους τῷ ναυτικῷ, παρασχεῖν δὲ καὶ πόλεις ἐνοικισθῆναι, καὶ ταύτας γενέσθαι εὐδαίμονας. Δύο δὲ νῆσοι κατὰ τὸ στόμα τοῦ Εὐφράτου πελάγιαι ἐξηγγέλλοντο αὐτῷ· ἡ μὲν πρώτη οὐ πρόσω τῶν ἐκβολῶν τοῦ Εὐφράτου, εἰς ἑκατὸν καὶ εἴκοσι σταδίους ἀπέχουσα ἀπὸ τοῦ αἰγιαλοῦ τε καὶ τοῦ στόματος τοῦ ποταμοῦ, μικροτέρα δὲ αὕτη, καὶ δασεῖα ὕλῃ παντοίᾳ· εἶναι δὲ ἐν αὐτῇ καὶ ἱερὸν Ἀρτέμιδος, καὶ τοὺς οἰκήτορας αὐτῆς ἀμφὶ τὸ ἱερὸν τὴν δίαιταν ποιεῖσθαι· νέμεσθαί τε αὐτὴν αἰξί τε ἀγρίαις καὶ ἐλάφοις, καὶ ταύτας ἀνεῖσθαι ἀφέτους τῇ Ἀρτέμιδι· οὐδὲ εἶναι θέμις θήραν ποιεῖσθαι ἀπ᾽ αὐτῶν, ὅτι μὴ θῦσαί τινα τῇ θεῷ ἐθέλοντα, ἐπὶ τῷδε θηρᾶν μόνον· ἐπὶ τῷδε γὰρ οὐκ εἶναι ἀθέμιτον. Καὶ ταύτην τὴν νῆσον λέγει Ἀριστόβουλος ὅτι Ἴκαρον ἐκέλευσε καλεῖσθαι Ἀλέξανδρος, ἐπὶ τιμῇ τῆς Ἰκάρου τῆς ἐν τῷ Αἰγαίῳ πόντῳ, ἐς ἥν τινα Ἴκαρον τὸν Δαιδάλου, τακέντος τοῦ κηροῦ, ὅτῳ προσήρτητο τὰ πτερὰ, πεσεῖν ὁ λόγος κατέχει, ὅτι οὐ κατὰ τὰς ἐντολὰς τοῦ πατρὸς πρὸς τῇ γῇ ἐφέρετο, ἀλλὰ μετέωρος γὰρ ὑπὸ ἀνοίας πετόμενος, παρέσχε τῷ ἡλίῳ θάλψαι τε καὶ ἀνεῖναι τὸν κηρὸν, καὶ ἀπὸ ἑαυτοῦ τὸν Ἴκαρον τῇ τε νήσῳ καὶ τῷ πελάγει τὴν ἐπωνυμίαν ἐγκαταλιπεῖν, τὴν μὲν Ἴκαρον καλεῖσθαι, τὸ δὲ Ἰκάριον. Ἡ δὲ ἑτέρα νῆσος ἀπέχειν μὲν ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ Εὐφράτου ἐλέγετο ὅσον πλοῦν ἡμέρας καὶ νυκτὸς κατ᾽ οὖρον θεούσῃ νηΐ. Τύλος δὲ αὐτῇ εἶναι ὄνο-

μα. Μεγάλη δὲ εἶναι, καὶ οὔτε τραχεῖα ἡ πολλὴ οὔ-
τε ὑλώδης, ἀλλ' οἵα καρπούς τε ἡμέρους ἐκφέρειν καὶ
πάντα ὡραῖα. Ταυτὶ ἀπηγγέλθη Ἀλεξάνδρῳ, τὰ
μὲν πρὸς Ἀρχίου, ὃς ξὺν τριακοντόρῳ ἐκπεμφθεὶς ἐπὶ
κατασκοπῇ τοῦ παράπλου τοῦ ὡς ἐπὶ τοὺς Ἄραβας,
μέχρι μὲν τῆς νήσου τῆς Τύλου ἦλθεν, τὸ πρόσω δὲ
οὐκέτι περαιωθῆναι ἐτόλμησεν. Ἀνδροσθένης δὲ ξὺν
ἄλλῃ τριακοντόρῳ σταλεὶς, καὶ τῆς χεῤῥονήσου τι
τῶν Ἀράβων προσέπλευσε· Μακροτάτω δὲ τῶν ἐκ-
πεμφθέντων προὐχώρησεν Ἱέρων ὁ Σολεὺς ὁ κυβερ-
νήτης, λαβὼν καὶ οὗτος παρ' Ἀλεξάνδρου τριακόντο-
ρον. Ἦν μὲν γὰρ αὐτῷ προστεταγμένον περιπλεῦ-
σαι τὴν χεῤῥόνησον τὴν Ἀράβων πᾶσαν, ἔςτε ἐπὶ
τὸν κόλπον τὸν πρὸς Αἰγύπτῳ τὸν Ἀράβιον, τὸν
καθ' Ἡρώων πόλιν· οὐ μὴν ἐτόλμησέ γε τὸ πρόσω
ἐλθεῖν, καίτοι ἐπὶ τὸ πολὺ παραπλεύσας τὴν Ἀρά-
βων γῆν· ἀλλ' ἀναστρέψας γὰρ παρ' Ἀλέξανδρον,
ἐξήγγειλε τὸ μέγεθός τε τῆς χεῤῥονήσου θαυμαστόν
τι εἶναι, καὶ ὅσον οὐ πολὺ ἀποδέυν τῆς Ἰνδῶν γῆς·
ἄκραν τε ἀνέχειν ἐπὶ πολὺ τῆς μεγάλης θαλάσσης·
ἣν δὴ καὶ τοὺς ξὺν Νεάρχῳ ἀπὸ τῆς Ἰνδικῆς πλέον-
τας, πρὶν ἐπικάμψαι ἐς τὸν κόλπον τὸν Περσικὸν,
οὐ πόῤῥω ἀνατείνουσαν, ἰδεῖν τε καὶ παρ' ὀλίγον
ἐλθεῖν διαβαλεῖν ἐς αὐτήν· καὶ Ὀνησικρίτῳ τῷ κυ-
βερνήτῃ ταύτῃ δοκοῦν· ἀλλὰ Νέαρχος λέγει, ὅτι αὐ-
τὸς διεκώλυσεν, ὡς ἐκπεριπλεύσας τὸν κόλπον τὸν
Περσικὸν ἔχοι ἀπαγγεῖλαι Ἀλεξάνδρῳ, ἐφ' οἷς τισι
πρὸς αὐτοῦ ἐστάλη· οὐ γὰρ ἐπὶ τῷ πλεῦσαι τὴν με-
γάλην θάλασσαν ἐστάλθαι, ἀλλ' ἐπὶ τῷ καταμαθεῖν

τὴν χώραν τὴν προσεχῆ τῇ θαλάσσῃ, καὶ τοὺς κα-
τοικοῦντας αὐτὴν ἀνθρώπους, ὅρμους τε ἐν αὐτῇ
καὶ ὕδατα, καὶ τὰ νόμαια τῶν ἀνδρῶν, καὶ εἴ τις
ἀγαθὴ, καρποὺς ἐκφέρειν, ἢ εἴ τις κακή· καὶ οὖν
καὶ τοῦτο αἴτιον γενέσθαι ἀποσωθῆναι Ἀλεξάνδρου
τὸν στρατόν· οὐ γὰρ ἂν σωθῆναι πλεύσαντας ὑπὲρ
τῆς Ἀραβίας τὰ ἔρημα, ἐφ' ὅτῳ καὶ ὁ Ἱέρων ἐπι-
στρέψαι ὀπίσω λέγεται.

XXI. Ἐν ᾧ δὲ αὐτῷ ἐναυπηγοῦντο μὲν αἱ τριή-
ρεις, ὁ λιμὴν δὲ πρὸς Βαβυλῶνι ὠρύσσετο, ἐκπλεῖ
ἐκ Βαβυλῶνος κατὰ τὸν Εὐφράτην, ὡς ἐπὶ τὸν Παλ-
λακόπαν [καλούμενον] ποταμόν. Ἀπέχει δὲ οὗτος
τῆς Βαβυλῶνος σταδίους ὅσον ὀκτακοσίους, καὶ ἔστι
διώρυξ αὐτῇ ὁ Παλλακόπας ἐκ τοῦ Εὐφράτου, οὐ-
χὶ δὲ ἐκ πηγῶν τις ἀνίσχων ποταμός. Ὁ γὰρ Εὐ-
φράτης ποταμὸς ῥέων ἐκ τῶν Ἀρμενίων ὀρῶν, χει-
μῶνος μὲν ὥρᾳ προχωρεῖ κατὰ τὰς ὄχθας, οἷα δὴ οὐ
πολλοῦ ὄντος αὐτῷ τοῦ ὕδατος· ἦρος δὲ ὑποφαίνον-
τος, καὶ πολὺ δὴ μάλιστα ὑπὸ τροπὰς, ἅς τινας τοῦ
θέρους ὁ ἥλιος ἐπιστρέφει, μέγας τε ἐπέρχεται, καὶ
ὑπερβάλλει ὑπὲρ τὰς ὄχθας ἐς τὴν γῆν τὴν Ἀσσυ-
ρίαν. Τηνικαῦτα γὰρ αἱ χιόνες αἱ ἐπὶ τοῖς ὄρεσι, τοῖς
Ἀρμενίοις κατατηκόμεναι, αὔξουσιν αὐτῷ τὸ ὕδωρ
ἐπὶ μέγα· ὅτι ἐπιπολῆς ἐστιν αὐτῷ καὶ ὑψηλὸς ὁ
ῥοῦς, ὑπερβάλλει ἐς τὴν χώραν, εἰ μή τις ἀναστομώ-
σας αὐτὸν κατὰ τὸν Παλλακόπαν ἐς τὰ ἕλη τε ἐκ-
τρέψειε καὶ τὰς λίμνας, αἳ δὴ ἀρχόμεναι ἀπὸ ταύτης
τῆς διώρυχος, ἔςτε ἐπὶ τὴν ξυνεχῆ τῇ Ἀράβων γῇ,
καὶ ἔνθεν μὲν ἐς τέναγος ἐπὶ πολὺ, ἐκ δὲ τοῦ ἐς θά-

λασσαν κατὰ πολλά τε καὶ ἀφανῆ στόματα ἐκδί-
δωσι. Τετηκυΐας δὲ τῆς χιόνος, ἀμφὶ Πλειάδων
μάλιστα δύσιν, ὀλίγος τε ὁ Εὐφράτης ῥέει, καὶ οὐ-
δὲν μεῖον τὸ πολὺ αὐτοῦ κατὰ τὸν Παλλακόπαν
ἐκδιδοῖ ἐς τὰς λίμνας. Εἰ δή τις μὴ ἀποφράξῃ τὸν
Παλλακόπαν αὖθις, ὡς κατὰ τὰς ὄχθας ἐκτραπὲν
φέρεσθαι τὸ ὕδωρ κατὰ τὸν πόρον, ἐκένωσαν ἂν τὸν
Εὐφράτην ἐς αὐτὸν, ὡς μηδ' ἐπάρδεσθαι ἀπ' αὐτοῦ
τὴν Ἀσσυρίαν γῆν. Ἀλλ' ἀπεφράσσοντο γὰρ αἱ ἐς
τὸν Παλλακόπαν τοῦ Εὐφράτου ἐκβολαὶ πρὸς τοῦ
σατράπου τῆς Βαβυλωνίας πολλῷ πόνῳ (καί περ οὐ
χαλεπῶς ἀναστομούμεναι) ὅτι ἰλυώδης ἡ ταύτῃ γῆ,
καὶ πηλὸς ἡ πολλὴ αὐτῆς, οἵα, δεχομένη τὸ ὕδωρ
τοῦ ποταμοῦ, μὴ εὐμαρῆ τὴν ἀποστροφὴν αὐτοῦ
παρέχειν· ἀλλὰ καὶ ἐς τρίτον μῆνα Ἀσσυρίων ἄνδρες
ὑπὲρ τοὺς μυρίους ἐν τῷδε τῷ πόνῳ ξυνείχοντο. Ταῦ-
τα ἐπαγγελθέντα ἐπήγαγεν Ἀλέξανδρον ὠφελῆσαί τι
τὴν χώραν τῶν Ἀσσυρίων. Ἔνθεν μὲν δὴ ἐς τὸν Παλ-
λακόπαν ἐτρέπετο τοῦ Εὐφράτου ὁ ῥοῦς, ταύτῃ δὲ
ἔγνω βεβαίως ἀποκλεῖσαι τὴν ἐκβολήν. Προελθόντι
δὲ ὅσον σταδίους τριάκοντα ὑπόπετρος ἡ γῆ ἐφαίνετο,
οἵα διακοπεῖσα εἰ ξυναφὴς γένοιτο τῇ πάλαι διώρυχι
τῇ κατὰ τὸν Παλλακόπαν, οὔτ' ἂν διαχεῖσθαι πα-
ρέχειν τὸ ὕδωρ ὑπὸ στεῤῥότητος τῆς γῆς, τήν τε
ἀποστροφὴν αὐτοῦ τῇ τεταγμένῃ ὥρᾳ μὴ χαλεπῶς
γίγνεσθαι. Τούτων ἕνεκα, ἐπί τε τὸν Παλλακό-
παν ἔπλευσε, καὶ κατ' αὐτὸν καταπλεῖ ἐς τὰς λί-
μνας, ὡς ἐπὶ τὴν Ἀράβων γῆν. Ἔνθα χῶρόν τινα
ἐν καλῷ ἰδὼν, πόλιν ἐξῳκοδόμησέ τε καὶ ἐτείχισε,

καὶ ἐν ταύτῃ κατῴκισε τῶν Ἑλλήνων τινὰς τῶν μι-
σθοφόρων, ὅσοι τε ἑκόντες καὶ ὅσοι ὑπὸ γήρως ἢ
κατὰ πήρωσιν ἀπόλεμοι ἦσαν.

XXII. Αὐτὸς δὲ ὡς ἐξελέγξας δὴ τῶν Χαλδαίων
μαντείαν, ὅτι οὐδὲν πεπονθὼς εἴη ἐν Βαβυλῶνι ἄ-
χαρι, καθάπερ ἐκεῖνοι ἐμαντεύσαντο (ἀλλ' ἔφθη
γὰρ ἐλάσας ἔξω Βαβυλῶνος πρίν τι παθεῖν) ἀνέπλει
αὖθις κατὰ τὰ ἕλη θαῤῥῶν, ἐν ἀριστερᾷ ἔχων τὴν
Βαβυλῶνα· ἵνα δὴ καὶ ἐπλανήθη αὐτῷ μέρος τοῦ
ναυτικοῦ κατὰ τὰ στενὰ, ἀπορίᾳ ἡγεμόνος· πρίν γε
δὴ αὐτὸς πέμψας τὸν ἡγησόμενον, ἐπανήγαγεν αὐ-
τοὺς ἐς τὸν πόρον. Λόγος δὲ λέγεται τοιόςδε. Τῶν
βασιλέων τῶν Ἀσσυρίων τοὺς τάφους ἐν ταῖς λί-
μναις τε εἶναι τοὺς πολλοὺς καὶ ἐν τοῖς ἕλεσι δεδο-
μημένους. Ὡς δὲ ἔπλει Ἀλέξανδρος κατὰ τὰ ἕλη
(κυβερνᾷν γὰρ αὐτὸν λόγος τὴν τριήρη) πνεύματος
μεγάλου ἐμπεσόντος αὐτῷ ἐς τὴν καυσίαν, καὶ τὸ
διάδημα αὐτῇ συνεχόμενον, τὴν μὲν δὴ βαρυτέραν
πεσεῖν ἐς τὸ ὕδωρ, τὸ διάδημα δὲ ἀπενεχθὲν πρὸς
τῆς πνοῆς, σχεθῆναι ἐν καλάμῳ· τὸν κάλαμον δὲ
τῶν ἐπιπεφυκότων εἶναι τάφῳ τινὶ τῶν πάλαι βασι-
λέων. Τοῦτό τε οὖν αὐτὸς πρὸ τῶν μελλόντων ση-
μῆναι, καὶ ὅτι τῶν τις ναυτῶν ἐκνηξάμενος ὡς ἐπὶ
τὸ διάδημα, ἀφελὼν τοῦ καλάμου αὐτὸ, μετὰ χεῖρας
μὲν οὐκ ἤνεγκεν, ὅτι νηχομένου ἂν αὐτοῦ ἐβρέχετο,
περιθεὶς δὲ τῇ κεφαλῇ τῇ αὑτοῦ, οὕτω διήνεγκε.
Καὶ οἱ μὲν πολλοὶ τῶν ἀναγραψάντων τὰ Ἀλεξάν-
δρου, λέγουσιν, ὅτι τάλαντον μὲν ἐδωρήσατο αὐτῷ
Ἀλέξανδρος, τῆς προθυμίας εἵνεκα· ἀποτεμεῖν δὲ

ὅτι ἐκέλευσε τὴν κεφαλὴν, τῶν μάντεων ταύτῃ ἐξηγησαμένων, μὴ περιϊδεῖν σῶαν ἐκείνην τὴν κεφαλὴν, ἥτις τὸ διάδημα ἐφόρησε τὸ βασίλειον. Ἀριστόβουλος δὲ τάλαντον μὲν ὅτι ἔλαβεν λέγει αὐτὸν, ἀλλὰ πληγὰς λαβεῖν τῆς περιθέσεως ἕνεκα τοῦ διαδήματος. Ἀριστόβουλος μὲν δὴ τῶν τινα Φοινίκων τῶν ναυτῶν λέγει, ὅτι τὸ διάδημα τῷ Ἀλεξάνδρῳ ἐκόμισεν· εἰσὶ δὲ οἳ Σέλευκον λέγουσι· καὶ τοῦτο τῷ τε Ἀλεξάνδρῳ σημῆναι τὴν τελευτὴν, καὶ τῷ Σελεύκῳ τὴν βασιλείαν τὴν μεγάλην· Σέλευκον γὰρ μέγιστον τῶν μετὰ Ἀλέξανδρον διαδεξαμένων τὴν ἀρχὴν βασιλέα γενέσθαι, τήν τε γνώμην βασιλικώτατον, καὶ πλείστης γῆς ἐπάρξαι μετά γε αὐτὸν Ἀλέξανδρον, οὔ μοι δοκεῖ ἰέναι ἐς ἀμφίλογον.

XXIII. Ἐπανελθὼν δὲ εἰς Βαβυλῶνα καταλαμβάνει Πευκέσταν ἥκοντα ἐκ Περσῶν, ἄγοντα στρατιὰν Περσῶν ἐς δισμυρίους· ἦγε δὲ καὶ Κοσσαίων καὶ Ταπούρων οὐκ ὀλίγους, ὅτι καὶ ταῦτα ἔθνη τῶν προσχώρων τῇ Περσίδι μαχιμώτατα εἶναι ἐξηγγέλλετο. Ἧκε δὲ αὐτῷ καὶ Φιλόξενος, στρατιὰν ἄγων ἀπὸ Καρίας, καὶ Μένανδρος ἐκ Λυδίας ἄλλους· καὶ Μενίδας τοὺς ἱππέας ἄγων τοὺς αὐτῷ ξυνταχθέντας. Καὶ πρεσβεῖαι δὲ ἐν τούτῳ ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἧκον, καὶ τούτων οἱ πρέσβεις, αὐτοί τε ἐστεφανωμένοι Ἀλεξάνδρῳ προσῆλθον, καὶ ἐστεφάνουν αὐτὸν στεφάνοις χρυσοῖς, ὡς θεωροὶ δῆθεν ἐς τιμὴν θεοῦ ἀφιγμένοι. Τῷ δὲ οὐ πόῤῥω ἄρα ἡ τελευτὴ ἦν. Ἔνθα δὴ τούς τε Πέρσας ἐπαινέσας τῆς προθυμίας, ὅτι πάντα Πευκέστᾳ ἐπείθοντο, καὶ αὐτὸν Πευκέσταν τῆς

ἐν κόσμῳ αὐτῶν ἐξηγήσεως, κατέλεγεν αὐτοὺς ἐς τὰς Μακεδονικὰς τάξεις· δεκάρχην μὲν τῆς δεκάδος ἡγεῖσθαι Μακεδόνα, καὶ ἐπὶ τούτῳ διμοιρίτην Μακεδόνα, καὶ δεκαστάτηρον, οὕτως ὀνομαζόμενον ἀπὸ τῆς μισθοφορᾶς, ἥν τινα μείονα μὲν τοῦ διμοιρίτου, πλείονα δὲ τῶν οὐκ ἐν τιμῇ στρατευομένων ἔφερεν· ἐπὶ τούτοις δὲ δώδεκα Πέρσας, καὶ τελευταῖον τῆς δεκάδος, Μακεδόνα, δεκαστάτηρον καὶ τοῦτον· ὥστε ἐν τῇ δεκάδι τέσσαρας μὲν εἶναι Μακεδόνας, τοὺς μὲν τρεῖς τῇ μισθοφορᾷ προὔχοντας, τὸν δὲ τῇ ἀρχῇ τῆς δεκάδος· δώδεκα δὲ Πέρσας· τοὺς μὲν Μακεδόνας, τὴν πάτριον ὅπλισιν ὡπλισμένους· τοὺς δὲ Πέρσας, τοὺς μὲν τοξότας, τοὺς δὲ καὶ μεσάγκυλα ἔχοντας. Ἐν τούτῳ δὲ πολλάκις μὲν τοῦ ναυτικοῦ ἀπεπειρᾶτο, πολλαὶ δὲ ἔριδες αὐτῷ τῶν τριηρῶν, καὶ ὅσαι τετρήρεις κατὰ τὸν ποταμὸν ἐγίγνοντο, καὶ ἀγῶνες τῶν τε ἐρετῶν καὶ τῶν κυβερνητῶν, καὶ στέφανοι τῶν νικώντων. Ἧκον δὲ καὶ παρὰ Ἄμμωνος οἱ θεωροὶ, οὕς τινας ἐστάλκει ἐρησομένους, ὅπως θέμις αὐτῷ τιμᾷν Ἡφαιστίωνα; οἱ δὲ ὡς ἥρωϊ ἔφησαν ὅτι θύειν θέμις ὁ Ἄμμων λέγει. Ὁ δὲ ἔχαιρέ τε τῇ μαντείᾳ, καὶ τὸ ἀπὸ τοῦδε ὡς ἥρωα ἐγέραιρε. Καὶ Κλεομένει ἀνδρὶ κακῷ, καὶ πολλὰ ἀδικήματα ἀδικήσαντι ἐν Αἰγύπτῳ, ἐπιστέλλει ἐπιστολήν· καὶ ταύτην, τῆς μὲν ἐς Ἡφαιστίωνα καὶ ἀποθανόντα φιλίας ἕνεκα καὶ μνήμης, οὐ μέμφομαι ἔγωγε· ἄλλων δὲ πολλῶν ἕνεκα, μέμφομαι. Ἔλεγε γὰρ ἡ ἐπιστολὴ κατασκευασθῆναι Ἡφαιστίωνι ἡρῷον ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τῇ Αἰγυπτίᾳ, ἔν τε τῇ πόλει αὐτῇ καὶ ἐν

τῇ νήσῳ τῇ Φάρῳ, ἵνα ὁ πύργος ἐστὶν ὁ ἐν τῇ νήσῳ μεγέθει τε μέγιστος, καὶ πολυτελείᾳ ἐκπρεπέστατος· καὶ ὅπως ἐπικρατήσῃ καλεῖσθαι ἀπὸ Ἡφαιστίωνος· καὶ τοῖς συμβολαίοις, καθ᾽ ὅσα οἱ ἔμποροι ἀλλήλοις ξυμβάλλουσιν, ἐγγράφεσθαι τὸ ὄνομα Ἡφαιστίωνος. Ταῦτα μὲν οὐκ ἔχω μέμψασθαι, πλήν γε δὴ ὅτι οὐκ ἐν μεγάλοις μεγάλως διεσπουδάζετο· ἐκεῖνα δὲ καὶ πάνυ μέμφομαι. Ἢν γὰρ καταλάβω ἐγὼ (ἔλεγε τὰ γράμματα) τὰ ἱερὰ τὰ ἐν Αἰγύπτῳ καλῶς κατεσκευασμένα καὶ τὰ ἡρῷα τὰ Ἡφαιστίωνος, εἴ τέ τι πρότερον ἡμάρτηκας, ἀφήσω σὲ τούτων, καὶ τὸ λοιπὸν, ὁπηλίκον ἂν ἁμάρτῃς οὐδὲν πείσῃ ἐξ ἐμοῦ ἄχαρι. Τοῦτο ἀνδρὶ ἄρχοντι πολλῆς μὲν χώρας, πολλῶν δὲ ἀνθρώπων, ἐκ βασιλέως μεγάλου ἐπεσταλμένον, ἄλλως τε καὶ κακῷ ἀνδρὶ, οὐκ ἔχω ἐπαινέσαι.

XXIV. Ἀλλὰ γὰρ αὐτῷ ἤδη Ἀλεξάνδρῳ ἐγγὺς ἦν τὸ τέλος. Καὶ τί καὶ τοιόνδε πρὸ τῶν μελλόντων σημῆναι λέγει Ἀριστόβουλος· καταλοχίζειν μὲν αὐτὸν τὴν στρατιὰν τὴν ξὺν Πευκέστᾳ τε ἐκ Περσῶν, καὶ ἀπὸ θαλάσσης ξὺν Φιλοξένῳ καὶ Μενάνδρῳ ἥκουσαν, ἐς τὰς Μακεδονικὰς τάξεις· διψήσαντα δὲ, ἀποχωρῆσαι ἐκ τῆς ἕδρας, καταλιπόντα ἔρημον τὸν θρόνον τὸν βασίλειον. Εἶναι δὲ κλίνας ἑκατέρωθεν τοῦ θρόνου ἀργυρόποδας, ἐφ᾽ ὧν οἱ ἀμφ᾽ αὐτὸν ἑταῖροι ἐκάθηντο. Τῶν τινα οὖν ἠμελημένων ἀνθρώπων (οἱ δὲ καὶ τῶν ἐν φυλακῇ ἀδέσμῳ ὄντα λέγουσιν) ἔρημον ἰδόντα τὸν θρόνον καὶ τὰς κλίνας, περὶ τῷ θρόνῳ δὲ ἑστηκότας τοὺς εὐνούχους (καὶ γὰρ καὶ οἱ ἑταῖροι ξυνανέστησαν τῷ βασιλεῖ ἀποχωροῦντι)

διελθόντα διὰ τῶν εὐνούχων, ἀναβῆναί τε ἐπὶ τὸν θρόνον καὶ καθίζεσθαι· τοὺς δὲ οὐκ ἀναστῆναι μὲν αὐτὸν ἐκ τοῦ θρόνου, κατὰ δή τινα νόμον Περσικόν· περιῤῥηξαμένους δὲ τύπτεσθαι τά τε στήθη καὶ τὰ πρόσωπα, ὡς ἐπὶ μεγάλῳ κακῷ. Ταῦτα ὡς ἐξηγγέλθη Ἀλεξάνδρῳ, κελεῦσαι στρεβλωθῆναι τὸν καθίσαντα, μήποτε ἐξ ἐπιβουλῆς ξυντεταγμένον τοῦτο ἔδρασε, γνῶναι θέλοντα· τὸν δὲ οὐδὲν ἄλλο ἐξειπεῖν, ὅτι μὴ ἐπὶ νοῦν οἱ ἐλθὸν οὕτω πρᾶξαι· ᾗ δὴ καὶ μᾶλλον ἐπ᾽ οὐδενὶ ἀγαθῷ ξυμβῆναι αὐτῷ οἱ μάντεις ἐξηγοῦντο. Ἡμέραι τε οὐ πολλαὶ ἐπὶ τούτῳ ἐγένοντο, καὶ τεθυκὼς τοῖς θεοῖς τάς τε νομιζομένας θυσίας ἐπὶ ξυμφοραῖς ἀγαθαῖς, καί τινας καὶ ἐκ μαντείας, εὐωχεῖτο ἅμα τοῖς φίλοις, καὶ ἔπινε πόῤῥω τῶν νυκτῶν. Δοῦναι δὲ λέγεται καὶ τῇ στρατιᾷ ἱερεῖα καὶ οἶνον κατὰ λόχους καὶ ἑκατοστύας. Ἀπὸ δὲ τοῦ πότου, αὐτὸν μὲν ἀπαλλάττεσθαι ἐθέλειν ἐπὶ κοιτῶνι, εἰσὶν οἳ ἀνέγραψαν· Μήδιον δὲ αὐτῷ ἐντυχόντα, τῶν ἑταίρων, ἐν τῷ τότε τὸν πιθανώτατον, δεηθῆναι κωμάσαι παρὰ οἷ· γενέσθαι γὰρ ἂν ἡδὺν τὸν κῶμον.

XXV. Καὶ αἱ βασίλειοι ἐφημερίδες ὧδε ἔχουσι, πίνειν παρὰ Μηδίῳ αὐτὸν κωμάσαντα· ἔπειτα ἐξαναστάντα καὶ λουσάμενον, καθεύδειν τε, καὶ αὖθις δειπνεῖν παρὰ Μηδίῳ, καὶ αὖθις πίνειν πόῤῥω τῶν νυκτῶν· ἀπαλλαχθέντα δὲ τοῦ πότου, λούσασθαι· καὶ λουσάμενον ὀλίγον τι ἐμφαγεῖν, καὶ καθεύδειν αὐτοῦ, ὅτι ἤδη ἐπύρεσσεν· ἐκκομισθέντα δὲ ἐπὶ κλίνης πρὸς τὰ ἱερὰ, θῦσαι ὡς νόμος ἐφ᾽ ἑκάστῃ ἡμέρᾳ,

καὶ τὰ ἱερὰ ἐπιθέντα, κατακεῖσθαι ἐν τῷ ἀνδρῶν.
ἔςτε ἐπὶ κνέφας· ἐν τούτῳ δὲ τοῖς ἡγεμόσι παραγ-
γέλλειν ὑπὲρ τῆς πορείας, καὶ τοῦ πλοῦ· τοὺς μὲν
ὡς πεζῇ ἰόντας, παρασκευάζεσθαι ἐς τετάρτην ἡμέ-
ραν, τοὺς δὲ ἅμα οἷ πλέοντας, ὡς εἰς πέμπτην πλευ-
σομένους· ἐκεῖθεν δὲ κατακομισθῆναι ἐπὶ κλίνης ὡς
ἐπὶ τὸν ποταμόν· καὶ πλοίου ἐπιβάντα, διαπλεῦσαι
πέραν τοῦ ποταμοῦ ἐς τὸν παράδεισον, κἀκεῖ αὖθις
λουσάμενον, ἀναπαύεσθαι. Ἐς δὲ τὴν ὑστεραίαν,
λούσασθαί τε αὖθις, καὶ θῦσαι τὰ νομιζόμενα· καὶ
εἰς τὴν καμάραν εἰσελθόντα, κατακεῖσθαι διαμυθο
λογοῦντα πρὸς Μήδιον· παραγγεῖλαι δὲ καὶ τοῖς ἡ-
γεμόσιν, ἀπαντῆσαι ἕωθεν. Ταῦτα πράξαντα, δει-
πνῆσαι ὀλίγον· κομισθέντα δὲ αὖθις ἐς τὴν καμά-
ραν, πυρέσσειν ἤδη ξυνεχῶς τὴν νύκτα ὅλην· τῇ δὲ ὑ-
στεραίᾳ λούσασθαι, καὶ λουσάμενον θῦσαι. Νεάρχῳ
δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις ἡγεμόσι παραγγεῖλαι τὰ ἀμφὶ τὸν
πλοῦν, ὅπως ἔσται ἐς τρίτην ἡμέραν· τῇ δὲ ὑστεραίᾳ
λούσασθαι αὖθις, καὶ θῦσαι τὰ τεταγμένα· καὶ τὰ ἱε-
ρὰ ἐπιθέντα οὐκέτι ἐλιννύειν πυρέσσοντα, ἀλλὰ καὶ
ὣς τοὺς ἡγεμόνας εἰσκαλέσαντα, παραγγέλλειν τὰ
πρὸς τὸν ἔκπλουν ὅπως αὐτῷ ἔσται ἕτοιμα· λούσα-
σθαί τε ἐπὶ τῇ ἑσπέρᾳ, καὶ λουσάμενον ἔχειν ἤδη κα-
κῶς. Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ μετακομισθῆναι ἐς τὴν οἰκίαν
τὴν πρὸς τῇ κολυμβήθρᾳ, καὶ θῦσαι μὲν τὰ τετα-
γμένα. Ἔχοντα δὲ πονήρως, ὅμως ἐσκαλέσαι τῶν ἡ-
γεμόνων τοὺς ἐπικαιροτάτους, καὶ ὑπὲρ τοῦ πλοῦ
αὖθις παραγγέλλειν. Τῇ δ᾽ ἐπιούσῃ μόγις ἐκκομι-
σθῆναι πρὸς τὰ ἱερά, καὶ θῦσαι, καὶ μηδὲν μεῖον ἔτι

παραγγέλλειν ὑπὲρ τοῦ πλοῦ τοῖς ἡγεμόσιν. Ἐς δὲ
τὴν ὑστεραίαν κακῶς ἤδη ἔχοντα ὅμως θῦσαι τὰ τε-
ταγμένα. Παραγγεῖλαι δέ, τοὺς μὲν στρατηγοὺς δια-
τρίβειν κατὰ τὴν αὐλήν· χιλιάρχας δὲ καὶ πεντακο-
σιάρχας πρὸ τῶν θυρῶν· ἤδη δὲ παντάπασι πονη-
ρῶς ἔχοντα, διακομισθῆναι ἐκ τοῦ παραδείσου εἰς τὰ
βασίλεια. Εἰσελθόντων δὲ τῶν ἡγεμόνων, γνῶναι
μὲν αὐτούς, φωνῆσαι δὲ μηδὲν ἔτι, ἀλλ᾽ εἶναι ἄναυ-
δον· καὶ τὴν νύκτα πυρέσσειν κακῶς καὶ τὴν ἡμέραν,
καὶ τὴν ἄλλην νύκτα καὶ τὴν ἡμέραν· οὕτως ἐν ταῖς
ἐφημερίσι ταῖς βασιλείοις ἀναγέγραπται.

XXVI. Καὶ ἐπὶ τούτοις, ὅτι οἱ στρατιῶται ἐπό-
θησαν ἰδεῖν αὐτόν· οἱ μέν, ὡς ζῶντα ἴδοιεν· οἱ δέ,
ὅτι τεθνηκέναι ἤδη ἐξηγγέλλετο, ἐπικρύπτεσθαι δὲ
αὐτοῦ ἐτόπαζον πρὸς τῶν σωματοφυλάκων τὸν θά-
νατον, ὡς ἔγωγε δοκῶ· τοὺς πολλοὺς δὲ ὑπὸ πένθους
καὶ πόθου τοῦ βασιλέως βιάσασθαι ἰδεῖν Ἀλέξαν-
δρον. Τὸν δὲ ἄφωνον μὲν εἶναι λέγουσι παραπο-
ρευομένης τῆς στρατιᾶς· δεξιοῦσθαι δὲ καὶ ὣς ἑκά-
στους, τήν τε κεφαλὴν ἐπαίροντα μόγις, καὶ τοῖν ὀ-
φθαλμοῖν ἐπισημαίνοντα. Λέγουσι δὲ αἱ ἐφημερίδες
αἱ βασίλειοι, ἐν τῷ τοῦ Σεράπιδος ἱερῷ Πείθωνά τε
ἐγκοιμηθέντα καὶ Ἄτταλον, καὶ Δημοφῶντα, καὶ
Πευκέσταν· πρὸς δὲ Κλεομένην τε καὶ Μενίδαν, καὶ
Σέλευκον ἐπερωτᾷν τὸν θεόν, εἰ λῷον καὶ ἄμεινον
Ἀλεξάνδρῳ, εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ θεοῦ κομισθέντα καὶ
ἱκετεύσαντα θεραπεύεσθαι πρὸς τοῦ θεοῦ· καὶ γε-
νέσθαι φήμην τινὰ ἐκ τοῦ θεοῦ, μὴ κομίζεσθαι εἰς
τὸ ἱερόν, ἀλλ᾽ αὐτοῦ μένοντι ἔσεσθαι ἄμεινον· ταῦ-

τά τε ἀπαγγεῖλαι τοὺς ἑταίρους καὶ Ἀλέξανδρον οὐ πολὺ ὕστερον ἀποθανεῖν, ὡς τοῦτο ἄρα ἤδη ὂν τὸ ἄμεινον. Οὐ πόῤῥω δὲ τούτων οὔτε Ἀριστοβούλῳ οὔτε Πτολεμαίῳ ἀναγέγραπται. Οἱ δὲ καὶ τάδε ἀνέγραψαν, ἐρέσθαι μὲν τοὺς ἑταίρους αὐτὸν, ὅτῳ τὴν βασιλείαν ἀπολείπει· τὸν δὲ ὑποκρίνασθαι, ὅτι τῷ κρατίστῳ. Οἱ δὲ, προσθεῖναι πρὸς τούτῳ τῷ λόγῳ, ὅτι μέγαν ἐπιτάφιον ἀγῶνα ὁρᾷ ἐπ᾽ αὐτῷ ἐσόμενον.

XXVII. Πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα οἶδα ἀναγεγραμμένα ὑπὲρ τῆς Ἀλεξάνδρου τελευτῆς· καὶ φάρμακον ὅτι ἐπέμφθη παρὰ Ἀντιπάτρου Ἀλεξάνδρῳ, καὶ ἐκ τοῦ φαρμάκου ὅτι ἀπέθανε· καὶ τὸ φάρμακον ὅτι Ἀριστοτέλης μὲν Ἀντιπάτρῳ ἐξεῦρε, δεδοικὼς ἤδη Ἀλέξανδρον Καλλισθένους ἕνεκα. Κάσανδρος δὲ ὁ Ἀντιπάτρου ἐκόμισεν· οἱ δὲ, καὶ ὅτι ἐν ἡμιόνου ὁπλῇ ἐκόμισε, καὶ τοῦτο ἀνέγραψαν· δοῦναι δὲ αὐτὸ Ἰόλλαν τὸν ἀδελφὸν τοῦ Κασάνδρου τὸν νεώτερον· εἶναι γὰρ οἰνοχόον βασιλικὸν τὸν Ἰόλλαν, καί τι καὶ λελυπῆσθαι πρὸς Ἀλεξάνδρου ὀλίγῳ πρόσθεν τῆς τελευτῆς. Οἱ δὲ, καὶ Μήδιον μετασχεῖν τοῦ ἔργου, ἐραστὴν ὄντα τοῦ Ἰόλλα· καὶ αὐτὸν γὰρ εἶναι τὸν εἰσηγητὴν γενόμενον Ἀλεξάνδρῳ τοῦ κώμου· ὀδύνην τε αὐτῷ ἐπὶ τῇ κύλικι γενέσθαι ὀξεῖαν, καὶ ἐπὶ τῇ ὀδύνῃ ἀπαλλαγῆναι ἐκ τοῦ πότου. Ἤδη δέ τις οὐκ ᾐσχύνθη ἀναγράψαι, ὅτι αἰσθόμενος οὐ βιώσιμον ὄντα αὑτὸν Ἀλέξανδρος, ἐς τὸν Εὐφράτην ποταμὸν ᾔει ἐμβαλὼν, ὡς ἀφανὴς ἐξ ἀνθρώπων γενόμενος, πιστοτέραν τὴν δόξαν παρὰ τοῖς ἔπειτα ἐγκαταλείποι, ὅτι ἐκ θεοῦ τε αὐτῷ ἡ γένεσις ξυνέβη, καὶ

παρὰ θεοὺς ἡ ἀποχώρησις. Ῥωξάνην δὲ τὴν γυναῖκα
οὐ λαθεῖν ἐξιόντα· ἀλλὰ εἰργόμενον γὰρ πρὸς αὐτῆς,
ἐποιμώξαντα εἰπεῖν, ὅτι ἐφθόνησεν ἄρα δόξης αὐτῷ
τῆς ἐς ἅπαν, ὡς θεῷ δὴ γεγενημένῳ. Καὶ ταῦτα ἐ-
μοὶ, ὡς μὴ ἀγνοεῖν δόξαιμι μᾶλλον ὅτι λεγόμενά
ἐστιν, ἢ ὡς πιστὰ ἐς ἀφήγησιν, ἀναγεγράφθω.

XXVIII. Ἐτελεύτα μὲν δὴ Ἀλέξανδρος τῇ τε-
τάρτῃ καὶ δεκάτῃ καὶ ἑκατοστῇ Ὀλυμπιάδι, ἐπὶ Ἡ-
γησίου ἄρχοντος Ἀθήνησιν· ἐβίω δὲ δύο καὶ τριά-
κοντα ἔτη, καὶ τοῦ τρίτου μῆνας ἐπέλαβεν ὀκτὼ, ὡς
λέγει Ἀριστόβουλος· ἐβασίλευσε δὲ δώδεκα ἔτη, καὶ
τοὺς ὀκτὼ μῆνας τούτους· τό, τε σῶμα κάλλιστος,
καὶ φιλοπονώτατος, καὶ ὀξύτατος γενόμενος καὶ τὴν
γνώμην ἀνδρειότατος, καὶ φιλοτιμότατος, καὶ φιλο-
κινδυνότατος, καὶ τοῦ θείου ἐπιμελέστατος· ἡδονῶν
μὲν, τῶν μὲν τοῦ σώματος ἐγκρατέστατος, τῶν δὲ
τῆς γνώμης, ἐπαίνου μόνου ἀπληστότατος· ξυνιδεῖν
δὲ τὸ δέον ἔτι ἐν τῷ ἀφανεῖ ὂν δεινότατος, καὶ ἐκ
τῶν φαινομένων τὸ εἰκὸς ξυμβαλεῖν ἐπιτυχέστατος,
καὶ τάξαι στρατιὰν καὶ ὁπλίσαι τε καὶ κοσμῆσαι δαη-
μονέστατος· καὶ τὸν θυμὸν τοῖς στρατιώταις ἐπᾶραι,
καὶ ἐλπίδων ἀγαθῶν ἐμπλῆσαι, καὶ τὸ δεῖμα ἐν τοῖς
κινδύνοις τῷ ἀδεεῖ τῷ αὑτοῦ ἀφανίσαι, ξύμπαντα ταῦ-
τα γενναιότατος. Καὶ οὖν καὶ ὅσα ἐν τῷ ἀφανεῖ πρᾶ-
ξαι, ξὺν μεγίστῳ θάρσει ἔπραξεν· ὅσα τε φθάσας
ὑφαρπάσαι τῶν πολεμίων, πρὶν καὶ δεῖσαί τινα αὐ-
τὰ ὡς ἐσόμενα. προλαβεῖν δεινότατος· καὶ τὰ μὲν
ξυντεθέντα ἢ ὁμολογηθέντα φυλάξαι βεβαιότατος·
πρὸς δὲ τῶν ἐξαπατώντων μὴ ἁλῶναι ἀσφαλέ-

στατος· χρημάτων δὲ ἐς μὲν ἡδονὰς τὰς αὑτοῦ, φειδωλότατος· ἐς δὲ εὐποιΐαν τῶν πέλας, ἀφθονώτατος.

XXIX. Εἰ δέ τι ἐπλημμελήθη Ἀλεξάνδρῳ δι᾽ ὀξύτητα, ἢ ὑπ᾽ ὀργῆς, ἢ εἴ τι ἐς τὸ ὑπερογκότερον προήχθη βαρβαρίσαι, οὐ μεγάλα τίθεμαι ἔγωγε, εἰ τὴν νεότητά τέ τις τὴν Ἀλεξάνδρου ἀνεπιεικῶς ἐνθυμηθείη, καὶ τὸ διηνεκὲς τῆς εὐτυχίας, καὶ τοὺς πρὸς ἡδονὴν οὐκ ἐπὶ τῷ βελτίστῳ τοῖς βασιλεῦσι ξυνόντας τε καὶ ἐπὶ κακῷ ξυνεσομένους, ἀλλὰ μεταγνῶναί γε ἐφ᾽ οἷς ἐπλημμέλησε, μόνῳ οἶδα τῶν πάλαι βασιλέων Ἀλεξάνδρῳ ὑπάρξαι ὑπὸ γενναιότητος. Οἱ δὲ πολλοὶ, εἰ καί τι ἔγνωσαν πλημμελέσαντες, τῷ προηγορεῖν αὐτοῦ ὡς καλῶς δὴ πραχθέντος, ἐπικρύψειν οἴονται τὴν ἁμαρτίαν, κακῶς γιγνώσκοντες. Μόνη γὰρ ἔμοιγε δοκεῖ ἴασις ἁμαρτίας ὁμολογεῖν τε ἁμαρτόντα καὶ δῆλον εἶναι ἐπ᾽ αὐτῷ μεταγινώσκοντα· ὡς τοῖς παθοῦσίν τι ἄχαρι οὐ πάντη χαλεπὰ τὰ παθήματα φαινόμενα, εἰ ὁ δράσας αὐτὰ ξυγχωροίη ὅτι οὐ καλὰ ἔδρασεν· αὐτῷ τέ τινι ἐς τὸ μέλλον ταύτην ἐλπίδα ἀγαθὴν ὑπολειπομένην, μή ποτε ἂν παραπλήσιόν τι ἁμαρτεῖν, εἰ τοῖς πρόσθεν πλημμεληθεῖσιν ἀχθόμενος φαίνοιτο. Ὅτι δὲ εἰς θεὸν τὴν γένεσιν τὴν αὑτοῦ ἀνέφερεν, οὐδὲ τοῦτο ἐμοὶ δοκεῖ μέγα αὐτῷ τὸ πλημμέλημα, εἰ μὴ καὶ σόφισμα ἦν τυχὸν ἐς τοὺς ὑπηκόους τοῦ σεμνοῦ ἕνεκα. Οὔκουν δοκεῖ ἔμοιγε ἢ Μίνωος γενέσθαι βασιλεὺς ἀφανέστερος, ἢ Αἰακοῦ, ἢ Ῥαδαμάνθυος· οἷς δὴ ἐς Δία ἀνενεχθεῖσα ἡ γένεσις πρὸς τῶν πάλαι ἀνθρώπων, οὐδεμιᾷ αὐτῶν ὕβρει προστιθεται· οὐδὲ Θησέως τοῦ

Ποσειδῶνος, οὐδὲ Ἴωνος τοῦ Ἀπόλλωνος. Ὡς ἔμοιγε
καὶ ἡ Περσικὴ σκευὴ σόφισμα εἶναι δοκεῖ πρός τε
τοὺς βαρβάρους, ὡς μὴ πάντη ἀλλότριον αὐτῶν
φαίνεσθαι τὸν βασιλέα· καὶ πρὸς τοὺς Μακεδόνας,
ὡς ἀποστροφήν τινα εἶναι αὐτῷ ἀπὸ τῆς ὀξύτητός
τε καὶ ὕβρεως τῆς Μακεδονικῆς. Ἐφ᾽ ὅτῳ δὴ καὶ
ἐγκαταμίξαι μοι δοκεῖ ταῖς τάξεσιν αὐτῶν τοὺς Πέρ-
σας τοὺς μηλοφόρους, καὶ τοῖς ἀγήμασι τοὺς ὁμοτί-
μους· καὶ οἱ πότοι δὲ, ὡς λέγει Ἀριστόβουλος, οὐ
τοῦ οἴνου ἕνεκα μακροὶ αὐτῷ ἐγίγνοντο (οὐ γὰρ πί-
νειν πολὺν οἶνον Ἀλέξανδρον) ἀλλὰ φιλοφροσύνης
τῆς εἰς τοὺς ἑταίρους.

XXX. Ὅστις δὲ κακίζει Ἀλέξανδρον, μὴ μόνον
ὅσα ἄξια κακίζεσθαι ἐστὶ προσφερόμενος, κακιζέτω,
ἀλλὰ ξύμπαντα Ἀλεξάνδρου εἰς ἓν χωρίον ξυναγα-
γὼν, οὕτω δὴ ἐκλογιζέσθω, τίς τε ὢν αὐτὸς, καὶ ὁ-
ποίᾳ τύχῃ κεχρημένος, ὅντινα γενόμενον ἐκεῖνον καὶ
ἐς ὅσον εὐτυχίας τῆς ἀνθρωπίνης ἐλθόντα, βασιλέα
τε ἀμφοῖν ταῖν ἠπείροιν ἀναμφιλογώτατα γενόμε-
νον, καὶ ἐπὶ πᾶν ἐξικόμενον τῷ αὑτοῦ ὀνόματι, κα-
κίζει, σμικρότερός γε ὢν, καὶ ἐπὶ σμικροῖς πονούμε-
νος, καὶ οὐδὲ ταῦτα ἐν κόσμῳ τιθέμενος. Ὡς ἔγωγε
δοκῶ, ὅτι οὔτέ τι ἔθνος ἀνθρώπων, οὔτέ τις πόλις
ἐν τῷ τότε ἦν, οὔτέ τις εἷς ἄνθρωπος, εἰς ὃν οὐ πε-
φοιτήκει τὸ Ἀλεξάνδρου ὄνομα. Οὔκουν οὐδ᾽ ἐμοὶ
ἔξω τοῦ θείου φῦναι ἂν δοκεῖ ἀνὴρ, οὐδενὶ ἄλλῳ
ἀνθρώπων ἐοικώς· καὶ ταῦτα χρησμοί τε ἐπισημῆ-
ναι ἐπὶ τῇ τελευτῇ τοῦ Ἀλεξάνδρου λέγονται καὶ φά-
σματα ἄλλα ἄλλοις γενόμενα, καὶ ἐνύπνια φανέντα

ἄλλα ἄλλοις· καὶ ἡ ἐς τοῦτο ἐξ ἀνθρώπων τιμή τε αὐτοῦ καὶ μνήμη οὐκ ἀνθρωπίνη οὖσα· καὶ νῦν διὰ τοσούτου ἄλλοι χρησμοὶ ἐπὶ τῇ τιμῇ αὐτοῦ τῷ ἔθνει τῶν Μακεδόνων χρησθέντες· ἐπεὶ καὶ αὐτὸς ἐμεμψάμην ἔστιν ἃ ἐν τῇ ξυγγραφῇ τῶν Ἀλεξάνδρου ἔργων, ἀλλ᾽ αὐτόν γε Ἀλέξανδρον οὐκ αἰσχύνομαι θαυμάζων· τὰ δὲ ἔργα ἐκεῖνα ἐκάκισα, ἀληθείας τε ἕνεκα τῆς ἐμῆς, καὶ ἅμα ὠφελείας τῆς ἐς ἀνθρώπους· ἐφ᾽ ὅτῳ ὡρμήθην, οὐδὲ αὐτὸς ἄνευ θεοῦ, ἐς τήνδε τὴν ξυγγραφήν.

Τέλος τῆς ξυγγραφῆς τῶν Ἀλεξάνδρου ἔργων.

MR

